

Geo. H. Weighton.

ST. LOUIS.

179
XIVe siècle
wt. p. p.

84

cent

1023

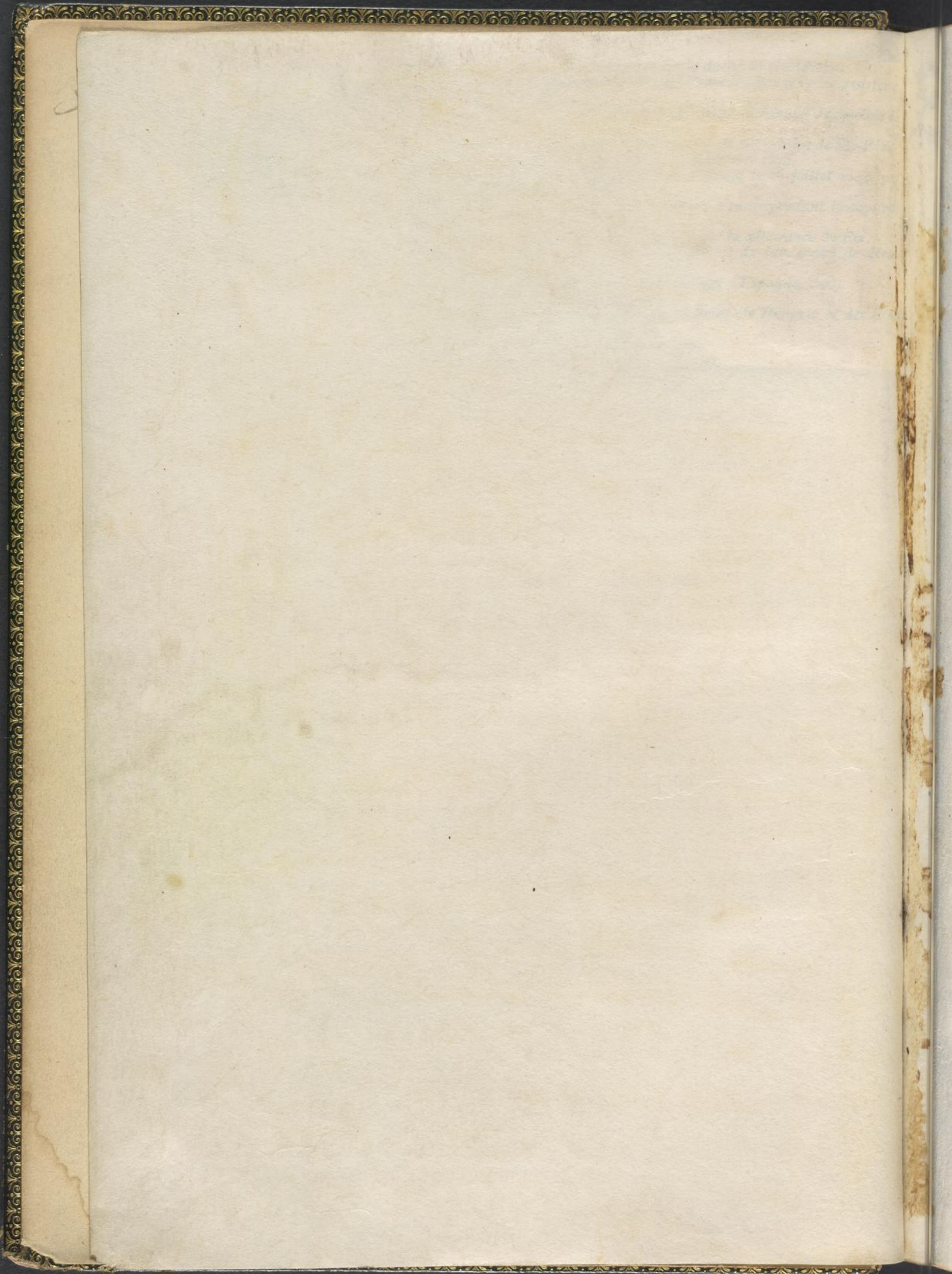
276 4. 2. 0. 1-

see leaf 133

27
MAN
écrit
du L
fers
Ce
cinq tr
Medit
F. Hu
vélin d
les plu
têtes e
dessin
Le cad
Malme
présen
145 et

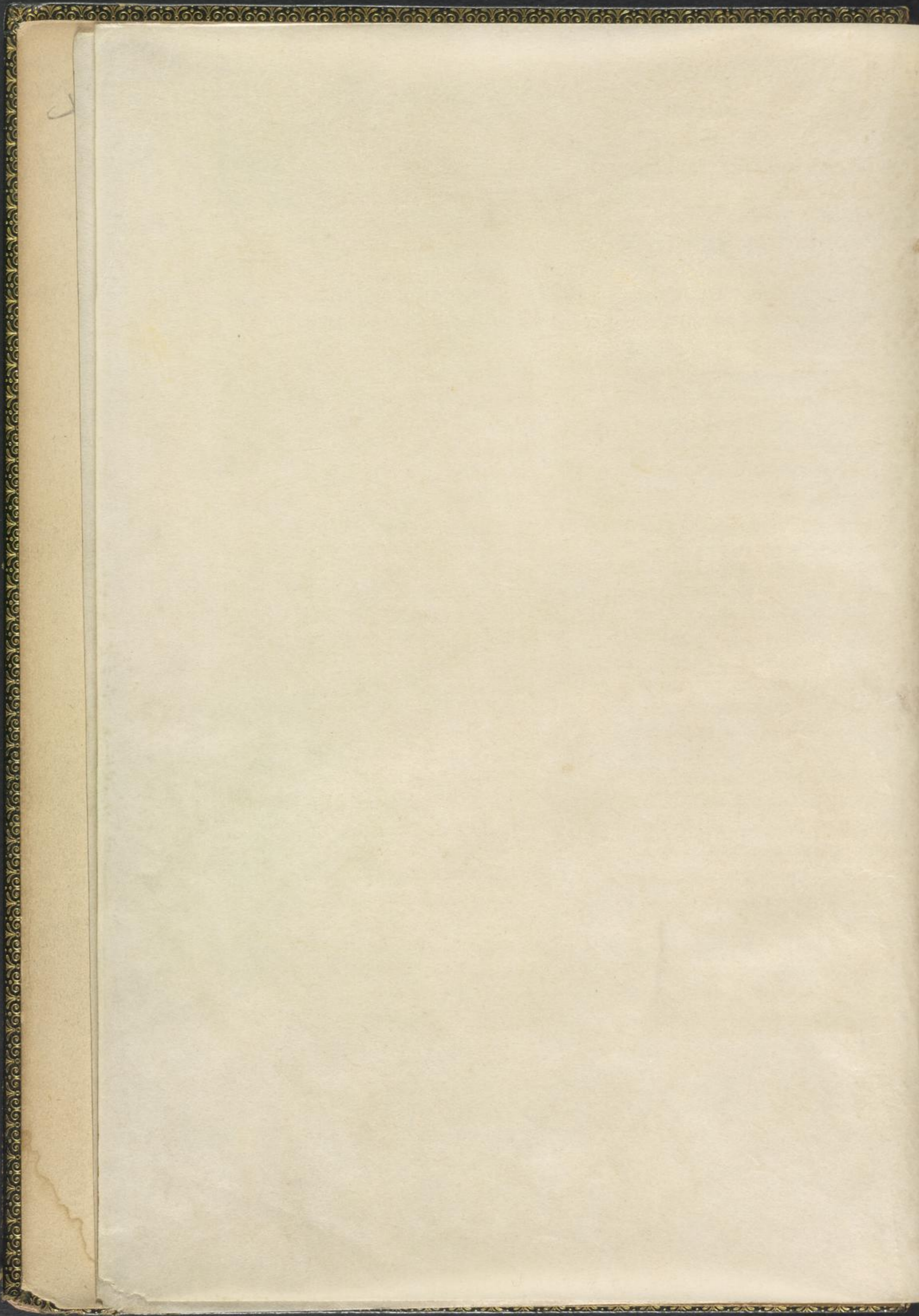
276. Recueil de traités de théologie morale. — In-4°. MANUSCRIT SUR VÉLIN DU XIVe SIÈCLE, de 170 feuillets, écrit sur deux col. Charmante reliure de *Lortic* en maroq. du Levant, gros vert, à riches gaufrures, dentelle à petits fers et filets à l'intérieur, tr. dorée. »

Ce magnifique spécimen de la paléographie anglo-normande contient les cinq traités suivants: *Libri III super moralibus B. Gregorii de libro Job.* — *Meditationes B. Bernardi.* — *Summa de Trinitate.* — *Speculum ecclesie per F. Hugonem de Sancto Victore.* — *Liber miserie conditionis humane.* Le vélin d'une qualité et d'une finesse exceptionnelles est couvert d'ornements les plus riches et les plus fins: encadrements, bordures marginales, baguettes, têtes et queues de pages, bouts de lignes, grandes et petites initiales, dont le dessin et l'enluminure, d'une délicieuse richesse, sont d'une exquise fraîcheur. Le cadre du f° 32 v° porte huit fois répété le blason de la célèbre abbaye de Malmesbury. C'est un fragment dépecé d'un manuscrit plus considérable et il présente quelques lacunes, entre autres le texte entre les deux feuillets 145 et 146.

The text on this page is extremely faint and illegible. It appears to be organized into two columns, with a decorative border on the right side. The left edge of the page shows significant water damage and staining.

bumus ma t diez
in solitudine ut imo
lenius duo deo nro
cro. v. Dnas tuas
dne demost michi
et lenitas tuas edo
re me. ps. **Q**uibus
dicit q' uult ue in pa
dium h' pauca man sciunt. et
pauca sunt qui uelut cam scire
et de illa doceri. et tamen no e ita
magis qui no indigeat cam
scire. **Q**uibus dicit ysa. i. p' lca di.
Credidit in die q' uult. et scire ma
meas nolunt. Si alius dicit se
nelle ue auel. et dicit se bñ scire
man. et uet ap' p' lca di. q' libet
diceret q' male sciret uia. h' mlti
et magna dicit se nelle ue i padisu
et q' bene scit ma. et alios uult
docere cam et tñ ipi erit uersus
inferni. **Q**uibus dicit de libro. Si
ponatur ante oculos non uidetur
mli sit in debita distantia. sic al
qui in f'is suis decipiunt et bñ
iudicant de f'is alior. **Q**uibus
nolunt doceri. non e alius p' g' n'
qui si nesciret man p' q' ue debet
qn bñ uellet doceri. Et si ualsetur
q' aliquis s' ondet: demes ac fa
tums dicitur. imo q' g' rax actioe
vba docetis debet recipere. **Q**uibus
igit dnt se nelle ue in padisu
et ma nesciunt sic appet qn erunt
vlus m' f'um et non curat quod
docent. et de h' ualsetur m' erunt

nec eis e credend. **Q**uibus dicit h' as
eps uadat romani et man
nesciat no exptat regem nel
epm qui ea sibi doceat h' libet
addiscat ab imo pastore et di
ligenter m' q' rit. ergo q' uoluit
doceri de ma padisi n' a magis
magis sed ualsetur et dnt
de quo m' f'umitatis uis. uis est
p' dicator n' audiuistis thologia.
i padisu uoluit tales ue. licet
dicant. **Q**uibus dicit qn cecus ul' dan
dus q' n' q' fuit rome docet ma
pegus libeter recipit et da
dunt pillam licet ille n' q' na
dat qui docet. sic as bonu docet
licet non faciat. vñ in matho.
Quibus dicit super cathedram moysi
sedentur scribe et phisei. que
dicunt facite. q' autē faciunt
nolite face. dicunt et n' faciunt.
Veri autem pegum libent
locuntur de ma sua et sepe q'
uult de ea. licet sciunt eam
q' inde recreant et gaudent.
Sic u' inatores hñtes facie
citis in ierlm celeste debent
libenter de ea q' re. et ut ondat
et doceatur rogare ex. d. ita
sapiente n' r. e. gallice. Sine
dix monstre; mor uo; uores
et m' seigne; uo; sentiers.
Et h' deb; die q' l' n' m' n. Roga
ergo dnm et e. **Q**uibus dicit
r. e. scdm glom et scos pegip
tum status p' cōns deliquat

p istos tres dies. **C**ontrictio.
Confessio. Satisfactio. per
solitudinem prima in qua iste
tres die. **E**t non dicitur quod
uia breuis est scientibus eam.
scilicet in ea tres die solū pue.
quod quilibet non habet nisi tres leucas
breues et non magis. sicut
de borgondia et ardema. sicut
sunt in gallicane. et iste tres
dies sunt. via cordis contrictio.
via oris confessio. via operis
satisfactio. unde dicitur. **E**t
contrictio. post confessio. con
sequitur quod. Sponte satisfactio.
tres sunt ad regna die. **P**rima
dieta dolet. peccata scilicet
fatetur. **T**ercia iungit op
sponte satisfactio. **I**tem
ad id dicit quidam magnus
omnium difficile est iste die
quod potest eas nisi. **A**ccipiam
primam omnium difficilissima est.
Unde iste non bene sciebat via.
Sicut quod vellet ne ad sanctum dyom
lunum de pisnis non inueniret
nisi duas leucas breues. sicut
si nesciens via iret per actum
incellum. per laubardia per
ierlin longissima esset via.
Sic est in proposito. breuissima est ista
uia scientibus eam. sed longissima
est ignorantibus et difficilis.
Exemplum de filijs israel. cum
deberent ire in terram promissionis
per xl annos carerent unum motum

ad ultimum ita remoti fuerunt
sicut fuerunt in primo anno. Sed ve
non est palestredus qui ita cito nec
per unam leucam sicut quod bene sciret
uiam posset ne istam primam
dieta. Sed ille qui vellet ne per
purgatorum longissima esset
quod pro quolibet peccato mortali obli
gatur homo ad penam unum annum.
Non dicitur quod per tria exempla appa
ret quod breuis est ista via. primū
tale est. Ecce quidam captus in
latrocino ita manifeste quod non
potest negare. iudicatus est. ligatus
est oculis vendatus duci ad pati
bulum vel ad suspendium. obui
at ei rex quiens. Amice quadis
quomodo est. Respondit. dicitur. propter latro
cinum vel foretam meum ducor
ad suspendium. dicit ei rex. doleo
et misereor tuum. quod audies lat
dicit. dicit supplico nobis quod me
inuenietis. Respondet rex. Si non cre
dere michi et face quod tibi dicam.
liberabo te. doleas quod tu du
ceris ad patibulum. et habet
eis. non esset mirum si talis
cito doleret et factum esset
ei dolere. non est palestredus in mundo
quod ita cito nec unam leucam sicut
iste si dolet. Sed valde mirum
est mirum si non doleret. **S**ed
scdm. Ecce homo diues sedens
in equo habet gallice. Chenaly.
et demers. Et quod ille fuit. In
adit in latrones qui perstruerunt

cum ad terram et abstulerunt
ei equum. sella. et c. multis plagis
afflixerunt et seminum reliquerunt
et eum spoliaverunt ab omnibus bonis
suis factus est pauper et nudus.
obviat ei rex dicens. Amice
unde venis. quomodo est tibi.
Respondet. dñe: spoliatus sum in
terra omnia bona mea amisi quia
pro stulticia mea invidiam in la-
trones. dicit ei rex. doleas quod tu
bona tua amisti. et ego dicit
restituam. et adhuc aliquid tibi
dabo. non est dubium quoniam factum
mihi esset ei dolere de amissis. non
est palefodrus in mundo qui ita cito
nec leucam sicut iste doleret.

Exemplum tertium est. Ecce
quidam clericus fuit diu alicui
episcopo vel summo pontifici. habet
beneficium unum in manu sua quod
debat ei dare. delinquit iste clericus
et dominum suum offendit. iratus
dominus non vult dare sibi
illud beneficium quod vacat ei. ta-
dem venit ad eum episcopus sua be-
nignitate et dicit. Amice offe-
disti me. sed si velles facere vo-
luntatem meam parerem inter-
te et me. et quicquid retineas daret
sed solum dolere de eo quod offen-
disti me. non est palefodrus sicut
prius fuerat.

De istis tribus exemplis col-
liguntur tres leuce et
sic patet quod peccatum tam mala facit. o-

bligat sive ad iudicium hominum
patibile in finali. Spoliatur homo
inmem omnium bonorum gratiarum
in presenti. et glorie in futuro.
tertio facit. hominem inire
dei offensum. et iste tres le-
uce possunt haberi per duos versus.
Tres dolores inferni. dolor ex
dampno paradisi. Offense
quod dei. leuce sunt hee quod prius.
De primo non dicitur hoc existens
in peccato mortali captus est in
forefodro manifesto quod coram
deo et angelis eius. ps. In
omnibus operibus manuum
suarum comprehensus est peccator.
No quid potest esse peccator
forefodrum qui coram iudice
fuit. heb. et. **O**mnia iudicia
et apta oculis ad quem nobis
sermo. gloria. cum oportet reddere
rom. et istud deberet nos re-
trahere a peccatis contra deum.
sicut presentia iudicis contra
stultum. et presentia magistri
contra peccatorum occum. et presentia
sponsi contra sponse adulterum.
Eccl. scd. Cor sapiens et in-
telligibile abstinebit a peccatis.
sequitur quoniam deus pectoris eius
est. ps. Semina mandata
et testimonia tua quoniam omnes
me mee in conspectu tuo.
benedictio de consolatione magna
vobis est. si dissilant non multis
necitas iudicia probitatis

quare oia ante oculos iudias
agatis cuncta cunctis. vñ b.

Cum q̄ tpe facis cur me
spectante iubeas. Cur spec
tante deo non maḡ tpe iube?

Item coram angelis di. a. ma
tho. Angelh eoz semp vident
facie p̄ris sui qui in celis est.

Ibidiat glō. iohann. maḡ
dignitas aiaz ut una queq;
ab ortu natiuitatis sue heat
angelum deputatū. vnde b.

In quo vis anglo in quo
ue diuino reuerentia exhibe
angelo tuo ut non audeas
illo presente quod me videte
non audeas.

No exemplū
de scolari qui cum amasset
unam mulierē aūqm̄ net
ad scolas. q̄ redisset de scolis
ille dixit eam in forū et dixit
ei ut paret se ita q̄ poss; age
quod petebat. illa respondit
quod non diceret propt̄ hoīe
nec ego dixit ille in dominum
propter deum et celestem
curiam angeloz et oim̄ scōz
qui vident me.

Apparet
ergo q̄ in apto fore scō captū
ē p̄ccōz nullo nō p̄t negare.
plus iam iudicatus ē. quia
lata est letencia in curia iusti
cie contra p̄ccōrē et ad iudica
tur morti et suspendio. vnde
stipendia p̄ccō. mors. i. pati
bulum p̄petuū. **E**xechias.

lia q̄ p̄ccāuit ip̄a morietur.
best. vii. dixit rex suspendite a
manu in patibulo. Aman it̄ptat
inquis et phūc p̄ccōz itelligi.

Lata ē ergo sententia. et nisi
appellemus ad curiam nisi tēp̄
debitum. s. vite p̄ccōz dabitur
execucōn. **E**t non de foro iu
sticie appellatur ad curiam nisi
videb; in debita confessiois.
Sed multi pati festinant. ideo
d̄ auḡ supra d̄ ad romanos.
ñ. iudicias bonitatis et pacie
eius contempnit. dum tēpus
est unus quisq; p̄nitentē suam
corrigat si dei paciam p̄tescat
ne quem nunc transillum
despiciat natiū post modū neq;
quam enadere possit. **I**tem
iam ducitur ad suspendium li
gatus et oculis bendatis ducit.
et iam h̄t funem in collo. ps.
funes p̄ccōz cōplexi sunt me.
In prou. v. Iniquitates sue ca
piunt impiū et funib; p̄ccōz
suoꝝ vnusquisq; constringitur.
Auḡ. in h̄. cōfessiois. ligatus
eram nō fero alieno sed mea
spontanea uoluntate. velle
meum tenebat inuicis mis
et inde michi cathenā feterat
et constringebat me. **N**o
si latro centū cathenis ligatus
esset nuptis aliis vna sola tene
ret eum fortiter sic ē de p̄ccōz
mōrib; **E**xemplū de baldo

qui uenit ad frimonē. et uidit p
dicatoz quod tenebat eū dyabolus
magna cathena ligatū ferrea.
et uolebat ipm retere. et dū
ille ribaldus audiret pdicacoēz
cōpunctus fuit et cepit flere.
et cū qualibz lacina dissoluebat
unus amulus cathene. **I**tem
sicut latro qui oculis bendatis
duat ad patibulum nescit quē est
prope uel longe sic de pccōre.
unde aug⁹ mōm. Si sciret q̄sqz
quē de p̄nti t̄p̄e exeret aliud t̄p̄s
uoluptatibz. aliud penitencie
adaptare posset. sed qui uenā
spopondit penitenti. p̄tendi
diem castitiam non p̄mittit.
duatur ad patibulum qz cotidie
appropinquat patibulo inferni.
unde aug⁹. vita n̄ra nō ē n̄ c̄tus
ad mortem in quo nec paululu
stare nec tardius ne p̄mittit.
S omnes pau passu uigetur.
Item seneca. cotidie morim
cotidie aliq̄ ps̄ m̄te d̄mittur.
etiam cum aelsumus uita de
aescat. **O** bmat ei rex. l. d̄ns
et loquitur ei quando fecit co
gitare de istis. l. quō indicatur
quomodo ad patibulum duatur
in quo statu in quo p̄cō mo
ratur sicut fecit ad gen̄ t̄. Adā
ubi es. qz se non uidet pccatoz
cōmittit nlls uidet suū dāpm̄
quē doleat. vñ v̄. **O** homo si
te uides tibi displicēs et michi

placēs. Sed qz te non uides
tibi placēs et m̄ displicēs.
Vemet dies in quo m̄ et t̄
displicēbis. michi qz p̄cāsti
et tibi qz metim̄ ardeb. Ideo
dicit d̄ns aīe p̄cōris iē. t̄cō.
Leua oclōs tuos in directum
et uide v̄ uere p̄cōcta sis. qz
in inferno nlla est redemptio.
Ecc. iij. nec opus. nec ratio.
nec scia. nec sapia ērt apud
infos quo tu propas. **S**i
p̄cōr bene ista consideraret
nō ē pena temporalis quā nō
sustineret libenter pro pena
infernali uictanda. qz ista
ē et reuocanda qz infiniti ad
finitum nulla est proportio.
Exemplum de fulcone goli
ardo qui cogitauit ad penā
inferni p̄tiam. ipe. n. mot
per dei gratiam ordmē caste
ritatem intravit post caue
nit ad ep̄m tholoseū. d̄t ergo
d̄ns p̄cōri quē facit cogitare
in corde quod ducit ad patibulum
inferni sicut dān ē. et d̄t d̄ns
ei. doleas qz nadis in inferni
ubi suspendet te dyabolus.
et ego liberabo te. **B**zechas.
vñ. Si impius egit peni
tenciam ab oibz p̄cōis suis
que opatus ē et custodierit
m̄n̄sa p̄cepta mea et iudi
cium et iusticiam uita uiuet
et non morietur oīm iūq̄tat̄

emus quas operatus est non recordabor amplius. Ibidem in fine capli. et quare morietur dominus israel quia nolo mortem peccatoris vel morietes dicunt de reuertunt et uivente. Ecce reuocata linea quod doleat sit de eo quod ducatur ad infernum.

Quod sed et est. hoc ante peccatum diues est multum quia quod dominus habet per gratiam habet omnia bona. unde augustinus dicit promissisti michi omnia bona si ameneris. da michi te solum et sufficit michi. et beatus Augustinus. nimis auarus est tu non sufficit deus et ego. Qui non habet deum nichil habet. Augustinus. omnis copia que deus meus non est egestas. et ille. scilicet quod dominus habet sedet in equo. quia anima se habet ad corpus sicut sellator ad equum quia dominatur corpori. Sed ille cadit in latrones quia cadit in peccata mortalia et auferunt ei omnia bona sua. **Q**uoniam latro est accidia. scilicet quia tempore statim trahit eum ad terram ita quod non potest surgere ad ad bonum faciendum et ille latro tollit ei equum suum. scilicet corpus ita quod non potest nuare se de corpore propter tepiditatem et pigritiam. **I**tem uulnerat in pedibus ita quod non potest erire de lacu miserie et luto

unde reddit hominem qui impotente et otentum emiat ut per mille quod cum ualde fortes sunt tamen non possunt septima parte prime facere quod facit una uetula. **Q**uod corpus accidiosum est sicut espingue quia erit destabulo claudicat et uidetur quod non possit se sustinere. sed quia stimulatur bene proficit dicta sua melius quam alius. **S**ecundus latro est ira et furat chammum pacencie in aduersis et frenum silencie. ps. In chamo et freno. et hoc est sella pacis et concordie sic homo furuus et suauis equat in sella. sit cor in pace et concordia. Sic. u. equus chamo et freno regitur et opellatur ne in preceptum precipientis ruat. sic homo refrenat paciam. Iacobus. sicut equus freno ponimus et est. **Q**uod uulnerat etiam in auribus ut non possint audire uerba correptionis et doctrine salutariis. Augustinus. Audit uerbum et patitur. Audit seruum et indignatur. otentus est deus et tu inuis honorari. **T**ertius latro est inuidia qui spoliat hominem in ore uel sub inuitu. primo furatur caritatem que est uestis militans et gloria et debetur corona. et persequens furat omnes alias uirtutes. unde Iob. xxx. spoliabit gloria mea ab illis coronam

de capite meo. et h[ic] facit inuidia
auferendo caritate. q[ui]a inuidia
tristatur de bono q[uo]d diligit cari-
tas et de malo gaudet q[ui]a caritas
odit. Aug[ustinus]. Inuidia dolore fe-
licitatis aliene de bono dolet
et de malo gaudet. et id potest
dici q[ui]a q[ua] demeritatione alti-
detioratur. de salute infirmat
de vita morit. **I**tem vulnat
in auribus q[ui]a odorem boe fame
non potest sentire nec sustinere
sicut b[er]bis odorem floretis vinee
et sicut fetidus odorem hominu[m]
non sentit nec percipit s[ed] fetidus
Cum h[ic] vulnat iore tale
ut non possint in aliq[ua] laude
ps[almus]. Quorum os maledictione
pleni sunt. **I**tem vulnat in
guttur. q[ui]a dulcia et amara
et es. ysaia. xiii. de q[ui] dicitis
malum esse bonum et bonum
malum. ponentes lucem in tenebris
et tenebras in luce. ponentes
amarum in dulce et dulce in
amarum. **Q**uartus latro e[st]
sibia q[ui] auferit enses occreas et
calcaria. enses. s[ed] t[er]m[in]is diuine
iusticie que potest dici gladius
ex utraq[ue] p[ar]te acutus. Calcaria
sunt t[er]m[in]is mortis t[er]porat et
afflictionis p[ur]gatorij nel infir-
que sicut calcaria excitant ho-
minem ad b[er]ni opand[um]. In prou[er]b[is]
xv. p[ro] t[er]m[in]is domini dicitur omnis
a malo. sicut t[er]m[in]is patibuli

cessat latro a furto. **I**tem
ocree d[omi]ni considerationes
mortificationis carnis. et
ideo de talib[us] i[n] ps[almus] d[icitur]. non est
timor dei ante oculos eor[um]. s[ed] fi-
bor[um]. q[ui]a inustum t[er]m[in]is auferit
p[re]sumptio s[ibi]. **I**tem vulnat
in oculis ut non uideat nec
attendat timorem domini.
v[er]u[m] ps[almus]. Relaxerunt n[on] intellexe-
runt. vnde b[er]n[ardus]. s[ed] canit. Si bo-
culo iustas non vi[deat]. **A**ug[ustinus].
Timore meo sepabar a te et
nimis inflata facies mea
claudabat oculos meos et ita
non uident se intus. quia
putant se esse sapientes cu[m]
sunt stulti. ad r[ati]ones p[ro]dicere
se esse sapientes stulti s[ed] s[un]t.
y[saia]. x. qui sapientes estis
in oculis n[ost]ris et coram uobis met-
ip[s]is prudentes. **I**tem nec exi-
mident se cogitando fragilita-
tem suam corporale esse t[er]m[in]is
et auere. **Eccl[esiastes]. x.** q[ui] sup[er]bis
terra et cinis. vnde in gen[esi].
Rememto homo q[ui]a cinis es
et in cinere reuertis. **Q**uintus
latro e[st] auaricia. q[ui]a quidem
latro furat bursam et tota[m]
pecuniam. Auaricia. n[on] q[ui]
rapit h[ab]itum non h[ab]et ap[er]tius
pecuniam in potestate.
vnde magis possidetur q[ui]a
possideat sicut probat p[er] ps[almus].
Dormerunt copium suum

quomodo recipitur hic de afo
facto reparato. pt. n. melius re
parari de auro et lapidibus pre
ciolis et post ea melius ualet
et tamen non potest esse qui factus
fuit.

Bet homo beneus deo tanquam
summo pontifici expectat
magnam dignitatem. scilicet prebendam
glorie. Item fruendo ei tanquam
regi glorie expectat magnam
donum. scilicet unum regnum non transi
torium. sed eternum. et ideo dicit
ysa. Ecce nunc et dominus
et regnum in manu eius et
potestas et imperium. ille rex
et pontifex ieternum propter peccatum
offenditur quod si omnia ipsi
odit. Unus probus est quod si uale
et displicet nisi propter peccatum
Sap. vii. n. o. disti eorum que
fecisti. unde dyabolus diligit
nisi peccatum habet. et eos non habet
ita bonum amicum quemcumque
eum diligit si eum inuenit
in peccato mortali quoniam odio habet
propter. In quos odio habet et lege
nam dilexi. **Eccl. vii.** Altissimum
odio habet peccatores propter quod unumquodque
tale et id magis. **¶** Qui uero
peccant quantumcumque fuerint
bene propter incurant maximam
eius odium et nisi reconahet
qui peccant amicitiam quicquid pro
seruicio debet habere. et reparat
dominus eum a societate sua et suorum

ysa. Iniquitates uestrae dilexerunt
inter nos et deum uestrum. **¶**
Ister eiat eum a regno et
detuduit eum in carcere propter
nisi ante mortem pacem fecit
unde est de petro qui negauit
christum nisi penitisset eum
propter odium peccati damp
nasset eum. **¶** Obuiat ei
sua benignitate qui fecit ei
talem et tanta offensam
cogitare promittit quod restitu
tuet ei omnia bona que ipsi
offendendo amiserat si penitent
quod ipsum offendit. et amicus
suis erit sicut prius. facili
mum esset ei dolete. id est. mi
et sic appent tres leuce con
tritionis.

Abimus via tum diez
et c. **¶** Pro hystoniam
pegyptium delignatur stat
peccatoris prolixitudine pen
tentia pro. m. dietas. confessio.
contritio. satisfactio. **¶** Pro
de prima dieta dicitur de leu. ca. i.
Secunda autem dieta est confessio
quod necessaria est ut pueniat peccator
ad timum. quod pro prima dieta
erit peccator ex terra et maldi
cacione iusticie. sed pista mitt
curiam nunc. pro. introite por
tas eius in confessio. **¶** Pro
alio sunt leges alie consue
tudines in terra nunc iusticie
et ideo alii iudicatur homo

in terra iusticie et in terra iusticie
et ideo non debet ibi morari
una nocte per mille mundis.
Dicitur quod ille facit bonam dietam
qui exiit de piscinis. Sed melio-
re facit peccator qui exiit
de domino iusticie viam esse
condempnatus. sed non suffi-
ciat nisi perveniat ad curiam
domini per confessionem. sicut
non sufficit pignus ad pene-
mendum ad locum suum quod
vadat per unam dietam et ibi
remaneat. sed oportet primam
et secundam et sic de aliis tunc
et ideo sic de corpore pensat in
prima die et secundam hinc in corde.
et quomodo aliam proficere possit
cogitat sic licet peccator proficiat
primam dietam contritionis excedo
secundum tres leucas prime diete.
scilicet quod metuit supplicium quia
perdidit paradysum quia etiam
offendit deum. tunc non valens non
ponat facere secundam dietam
Non ex de vetula quod non
valeat contritio sui confessione
quod cum habet peccatum enormissimum
quod volebat confiteri cogita-
bat quod tunc ploraret et oraret
et tot bona faceret quod valeret
x. confessiones et cum esset in
ecclesia. quod continue oras et pro-
prie peccato cum humilitate mag-
nificacum. vidit quidam sanctus homo
demonem illi vetule illudente

et de lacrimis suis illudentes
et iridentes et cum adiuisset
eos dixerunt quod habet faciem propter
hoc quod non habet in proposito confiteri
et ille vocavit vetulam et indi-
cavit ei et tunc illa confessio
fuit peccatum suum et sic veniam
meruit. **E**t sic apparet quod
ista secunda dieta necessaria est. **E**t
non quod si peccator proficiat primam
dietam suam et non possit proficere
secundam quodcumque proponet et primam
desideraret facere si posset iniquum
tamen perveniret ad locum suum
sed aliter facit dominus quod sufficit
quod dieta confessionis habeat in proposito
si non possit extius expleri. **P**er dicitur
dixi confitebor etc. et sequitur et tu
remisisti impietatem peccati mei. **E**t
si habet ysaia. magna pietas dei
quod ad solam permissionem
dimittit peccatum. **A**ngelus namque peccator
punitur peccatum se promittit se
punitur et deus dimittit
quod hoc dicitur est quod dicitur punitur corde
Item non est vox more ut
homo audiat confessionem et deus
audit. **F**acet prima die ut pro-
batum est sit vita tunc pauci bene-
sciunt. unde beatus in meditacionibus
multi multa sciunt. et se ipsos
nesciunt. quoniam deum pecciora
relinquunt miora quibus mior
est deus. **C**um ista sciencia
maior sit et si ois alias quod nullus
quodcumque sit bonus dicitur potest vere

dici qui currit ad m. s. m. Tales
sunt ignorantes via ista dicte
qz ulla scia alia pt saluare
aiam sine ista. **Q**uid. n. p. s.
littere eruditionis p. s. t. i. a. m.
ax. y. p. o. e. t. i. s. et alioz stude i pel
lib; oums et caprius i de hb
conscie delectat litteras mortis
Quod plunt hlecta et itellecta
mli te ipm legas et itelligas
vnde catho. lege et no mllige
neglige e. legere. l. i. oums
caprius pellib; et non intus
lege. l. i. libro conscie e neglige
iuo potius ilanire qz magna
dementia est illum libz o. s. c. i. e.
neglige in quo tamen distite
debemus exanimari in die i
dici et non malis lib; **Q**uod
Stude cognosce te ipm qz mlti
mehoz et laudabioz eius hite
ipm cognoscas qz hite ipm ne
ghcto cognosceres curius hite
rum fundameta tiaz. vnes
hbaz. copleriones homi thres
noticiam omi celestium et inf
noz et ita apparet qz ista scia
necia e ad salute. **Q**uod
ergo studere sic dd tanqz bonus
scolaris surgebat ad studedum
mista scia. vnde dicebat. media
nocte surgeba ad cofitedu tibi
et frequentabat scolas ofelloy
vnde dicebat cofitebor domino.
Non pt ee bonus chicus n bon
scolaris qui semel i septiman

uadit ad scolas. nec bonus
artifex qui non amat suu
artificium. Sic qui semel i
anno confitetur et qz coact
iptus multa scia dicendus e
Et sicut ille dicetur maior
chicus qui sciret in disputaco
ne coi coram maiorib; chiqz
de mundo rude v os alij esset
stupefi. sic erit de illo qbn
studuit in isto libro bn relp
debet coram sumo caccella
rio non pilius sed paradisi
non de vniuitate pilius s;
paradisi.

Quod dicitur de itroitu
in hanc dietam qz qda
indularte ingreditur sic
cans in monasteriu. nesci
unt intrare viam huius
diete. s; oportet eos ponere
in ma qz nesciunt intrare
confessionem. s; statim dicit
dne ego nraui et metitus
sum. ego amam mulieres.

Quod dicitur ego nescio ad dei
consiliu et vni et pt diaqz
non h; vba artis et ido ma
gnum argumtu e qz no est
bonus chicus i ista factate
no propriu lingagiu nel
ydomata e cofelliois rita
nescit iapere libz suum

Quod e qz quod d; sic iape.
Confiteor deo oipoteti et bte
marie et oib; scis et i pat

Singula. n. uba hnt aliq̄ effica
cie qñ hec dicit cōfiteor. claudit
p̄mo os sacerdotis ut nō possit
os ap̄ire de oib; sequentib; **Al**
lud quod homo desidat plus ce
lare et abscondere illud fortius
mitit̄ includē. Sed nō ē aliq̄s
qm̄ non velit melius et secari
celare et abscondē p̄cā sua qm̄
pecuniam suam. sed non est
st̄mū ita forte et bñ clausū
in mūdo qm̄n factū possit
app̄ri uel frangi. q̄ os sacer
dotis clausū et sigillatū
sigillo confessionis. dicēdo
illud ūbum cōfiteor. et qd̄
probatū q̄ st̄mū frangēdo
app̄itur os clausū p̄ cōfessio
nem. licet frangatur p̄ mor
tem. Exēplum de sacerdote
interfecto a p̄t̄ib; suis p̄t̄
illūm qm̄ confessus erat ei
q̄ interfecerat p̄rem suū
et non potuerit ap̄ire os suū
Aug. Quod times cōfite
ri p̄ confessionem scio nūq̄
scio q̄ illd̄ quod nescio. **Se**
cundo claudit portā inf̄ni
q̄ p̄mis erat ap̄ta p̄ccōri sic
in pictura inf̄ni p̄igitur
quedā dilatata gula. Nota
ē de unicorni et hōie sup̄
arbozem et dnob; p̄mis alib;
radice arboris ruminātib;
Et de thone ore ap̄to in pro
fundissima ualle. Requie

in barbariam. **Ad** portū de p̄ccō
re p̄stūm hōiem intelligunt̄
p̄ccōres. ysa. v. dilatant qm̄
fermus animā suam et ap̄unt
os suū absq̄ ullo timō. **Mo**
rōnem quare non timent qm̄
non respiciunt inf̄ni sicut i
cē. de unicorni. b. descendunt
in inf̄ni uiuentes ne descen
damus morētes. debem̄ ibi de
scendē uiuētes. s. p̄ cōsidacōem
et cogitationē. p̄ccōr̄ at̄ cū fac
p̄ccōm mortale iam ē in istā
portam ita prope. q. ad duos
digittos. q̄ si de gula eius qm̄
titas duoz digittorum scādet̄
in p̄ucto ad inf̄ni descēderet
Job. xvi. ducant in bois dies
suos et in p̄ucto ad inf̄ni
descendūt. p̄. appropinquērit
usq̄ ad portas mortis. **Itē**
demonēs ex omni p̄te parati
ut precipitent eos i inf̄ni.
p̄. In cāntu ip̄i ambulāt. Si
uero caderet ibi nōq̄ poss; resgē
q̄ in inf̄ni nlla ē redēp̄ō. Et
ita os hōies q̄ st̄ i mūdo n̄ possit
dicē p̄ccōm i quo ē talis p̄ccōr̄.
Et idō licet qm̄ uadit st̄cā
mam malto portā qm̄ multū
hōnatus ē multū tim; maxie
qm̄ respicit inf̄ni. Sic talis
respiciens p̄ccōm i quo ē qm̄
hostio inf̄ni. et hōnatus mul
tum p̄ccōis ascendit locum inf̄ni
tā p̄fundū et qd̄ modico recādo

l. nra tēpali retinet multū
tūc debet. **¶** In v. ogina lūt
hōm teneri prudētia filo. et
subito casu q̄ ualūe nūt. **¶** Di
cat ergo p̄ccōr confiteor i clau
detur porta infm itaq̄ omnes
demonēs non possēt eū trahere
in infernū. tertio apit portā
paradii q̄ p̄us ita clausa erit
p̄ccōrib; q̄ omnes sc̄i et sc̄e nō
possent eam apire. p̄. itroite
portas eius in confessiōe. Aug
obrene ubi nūm p̄ccam. o tres
sille q̄ iamā apunt paradisi.
¶ Dico reconciliat p̄ccōre deo.
Prms erat tanta discordia it̄
deum et p̄ccōre q̄ os sc̄i n̄ possēt
facere pacē. s; qm̄ cito dicitur
confiteor uel p̄mit confiteri
pax reformata est. **¶** Exēpli
de dō qm̄ p̄ccatūat in uxorē
vne adulterū p̄trando. et in
vriam p̄ bouicidm̄ cum s̄ h̄
redargūtus fūisset ad nō p̄ na
tā propham̄ r̄dit. et statim
dixit propheta tūstulit dñs
p̄ccm̄ tuū a te. **¶** Itē luc. de filio
prodigo qui a p̄re recessit et cō
sumpsit omnem substāciam
suam uiuendo luxiōse. et cum
reduret ad p̄rem dixit. pater.
peccam̄ in celo et corā te iam
non sum dignus uocari filiu
tuis. p̄r unā motus occiens
ei osculatus ē enim. **¶** Rnd̄ fili
ille est quilibet p̄ccōr. p̄r ē dñs

p̄ccōr omnia bona sua cōsump
sit peccādo mōali. reuētur
ad p̄rem suum in cōfessiōe.
¶ Aug. d. ecce dñs ubi es in
corda confitētū ibi dñs idlgz
i absolone. **¶** Dico facit
de odio. Amore. li. n. sacdos
sciret aliter qm̄ p̄ cōfessiōe
illa q̄ p̄cōfessiōem audit.
odret illum tāq̄ malefctōre
sed qm̄ bonus confessor aud̄
illa in confessiōe dilḡ illū
et dilḡe tenetur plusq̄ illū
am̄is non audit cōfessiōe.
¶ Cmus r̄usio t̄p̄ ē. p̄ma
est q̄ fides n̄ra ē. s. q̄ v̄e ofell̄
liber est a p̄ccō ergo melior ē
et ita melius dilḡedus. **¶** Et
de sacerdote require sup̄ qui
tū dilexit illum qui p̄rem
suū occidit quod p̄opt̄ occis̄
fuit a p̄entib; suis. **¶** S̄cda
ratio est q̄re deb; eū dilgere
quia maximā fāihartate
ōndit confessorū qm̄ secreta
que p̄ri aut n̄ri nullatenus
reuelaret eidem reuelat. t̄ia
ratio ē q̄r cū manus gaudm̄
sit deo et anglis dei in celo
si vno p̄ccōre p̄tēte qm̄ si
nonaginta nouē iustis. sic
bono confessorū qui iuces dei
gent. Si ergo gaud; de p̄ccō
re ergo magis de maiore
p̄ccōre gaudet et maxie de
maximo. Et idō boni cōfessor

de bno magno pccore bñ ofite
te non accipet mille marchas
quia inappreciabilis ē rebus
hūmanis. **D**icitur rō ē q̄ sicut
medicus efficitur lectior q̄
p̄ manus suas curatur vni
magis infirmis sic bonis
confessor de pccore q̄nto ma
ior est tanto magis gaudet.

Item sicut rex vel miles
plus gaudet de castro forti
et munito et rebeli quādo
ei redditur sic in proposito.

Ite de venatoribus q̄nto fera
magis siluestre et forte ca
piunt et regi offerunt. sic de
pccore. Apparent ergo q̄nq̄
rōnes quare d̄r confiteor.

Vn̄ b̄. **C**onfiteor claudit
os tartara. sed reuertuntur.
Regna deo par fit quod p̄mis
odit amat. **S**ecundo quare
d̄r deo non p̄posito ul' balho.
d̄r reddit rōnem i p̄s dicens
Confitebor nōi tuo &c. **I**te d̄r
confitemi d̄. q. bo. q̄. se. me.

Theodoris. Nullus de boni
tate dei dubitet sola. n. acci
piencia p̄ntas conferri s̄
indulgēcia denegat et ideo
cōfitemi d̄ deo audacter
qui dicit p̄donez. n̄ p̄posito
vel balho qui d̄r p̄dez p̄dez
gall. **E**zechiel. xviii. nolo
mortē pccoris sed ut quitat
et uiuat. b. h̄. t̄at. fmo. xij.

Ds n̄r nō p̄r iudicōm̄ uel
ultionē sed p̄r nūaz r̄te dicit
eo q̄ cām miserandi et orgiez
sumat ex p̄po. iudicandi ul'
ulciscendi sumat ex n̄ro qm̄
ante confessionē d̄r d̄s ulcōm̄
p̄ confessionē d̄r d̄s nūaz. **C**
Tertio q̄re d̄r d̄s potētē q̄ p̄ccor
uenit ad cōfessionē sic infirm̄
ad medicum. p̄s. bonū ē cōfite
m̄ d̄no. Sanare ergo a morbo
p̄cc̄i solus est d̄s potētis quia
p̄cc̄i ad p̄niam infirmitā sic
creare. **C**onde auḡ plus est
m̄p̄nū iustificare qm̄ nouū
celum et nouā lunā creare. vñ
q̄rebant iudei. **D**s p̄t d̄mitti
p̄cc̄i nisi solus deus. **I**de qm̄
iult a morbo p̄cc̄i sanari opor
tet oñdere morbum medico oī
potenti. **I**deo dicebat augustus.
Subueni graui uuln̄ meo sed
magna medicina tuam. de meo
tamen graui uuln̄e desperarem
nisi tamē bonū medicum exp̄
tarem. **E**t ita nlls sufficet
nisi solus d̄s ōps. **V**enias. Sa
na me domine et sanabor. sal
uū me fac et saluus ero. q̄si
dicat nlls alius a te possz me
sanare et q̄a mūdus est sicut
infirmitas a maḡ multitudine
languentiū iō uēit magis
medicus q̄ magis ubiz ia
cebat egrotus. **D**ito seq̄t
et b̄ mane. **I**p̄a. n. regia & d̄na

ē in curia nre. s. in confessione
 annu sit p̄ ip̄ius. vñ cantatur
 de ip̄a. maria mater gr̄e nr̄
 nre. et ideo non d̄ fieri ofello
 sine ip̄a q̄ per ip̄am imp̄tat i
 indulgentia et sanantur milia
 p̄cor. In ip̄a unguētū sānta
 tis acceptum fuit ip̄e xp̄s qui
 d̄ unctus. vnde auḡ. tu dñā
 cella es aromatica ex q̄ ungue
 rum nr̄oz refluxit medicina
 per qm̄ obtinent m̄iam i s̄m̄
 gratiam i ḡti. vena p̄cores.

¶ Nō exēplū de theophilo qm̄
 restituit ei cyroglyphum qm̄
 dyabolus hēbat ab illo q̄ ip̄le
 dem negauerat. et s̄ maria
 ungo indulgēciā ip̄trauit.

¶ Item b. homo secūm̄ accessu
 h̄ ad deum qui h̄ filiū an̄ p̄rez
 m̄em̄ an̄ filium. n̄r̄ oñdit filio
 pectus et ubera filius ostēdit
 mater latus et vulnere nulla
 ibi potest esse repulla. v̄ erunt
 tot caritatis in ligina. ¶ Item
 ipsa nominata in confessione
 fugat demones ne confessione
 penitentis ip̄ediant. Ex̄ ad h̄
 de dñā romana que filiū quem
 de filio p̄p̄o conceperat in lat̄
 nam proiecit. et accusata ad dy
 abolo in specie cuiusdam magni
 coram ip̄atore p̄ confessionem
 et beatam unguē fuit libata
 iō d̄ b. s̄ casu. Non tñ timent
 hostes castror̄ bñ acie ordiatā

qm̄tū timent demones ma
 rie nomen ad h̄ fluit et per
 erunt sic cera a facie ignis.

¶ Quinto seq̄ et oibus sc̄is
 p̄ma ratio est huius q̄ facti
 unant cōfitecē ad ip̄etū dñi
 nemam adeo. sicut d̄ b̄s ḡḡ
 in orōne de oib; sc̄is ubi orat.
 ut desideratā nobis p̄p̄iacōis
 indulgēciā multiplicatis cō
 fessionibus largiatur in sc̄is.

¶ Secunda rō ē q̄ dyabolus
 maria uocauit eos i testes
 cōt̄ p̄cores. sed postq̄ ofello
 ē nullus recordat̄ ad reproba
 tionem et dāpnacōem ofitecē.
 Iō d̄. ps. b̄i quoz remisse s̄t
 iniquitates et c. ¶ Tercia rō
 est offenderat. n. deum et of
 sc̄os et sc̄as ip̄e p̄cor et hēbat
 guerra cōt̄ eos. q̄ p̄z quia
 p̄cor remanens in peccato
 mōz h̄ retinet corpora om̄i
 sc̄oz i carcere q̄ retardat re
 surrectionē eoz q̄ in se ē. et
 id̄ apparet p̄ h̄ quod d̄ i apoc̄.
 vi. clamant sc̄i v̄ndica dñe
 sanguine nr̄m̄ qui effusus ē
 et a dño rūdet. S̄ n̄te quib; q̄
 impleatur n̄is s̄m̄ nr̄oz.
 i. saluandoz. et tunc erit re
 surrectio generalis qm̄ sc̄i
 mirabiliter desiderat̄ ut re
 hēant corpora sua qm̄ sunt i
 terra. q̄ i carcere detenta.

¶ Ille autem qui remanet i

peccato mortali detinet socios in car-
cere quantum in se est. Et quod re-
tardat ne minus sanctorum impleatur
pariter. quod ponatur quod omnes qui debent
esse in illo numero iam essent et
minus deficeret solus ille solus
retardaret quem in se esset
in peccato mortali. et ita facit quibus
peccator quem in se est et maxime
quia si omnes qui modo sunt
in peccato mortali essent et peccatum
forte quantum decederent impleverit
numerus. et ita pariter quod of-
fendit omnes sanctos peccando mor-
taliter. **D**ebet ergo eos
placare confitendo eis si-
deliter. et maxime quando
multum gaudent de comen-
satione et penitentia peccatoris
sicut dicitur in lucam. vii. Gaudium est
in celis magis super uno peccato-
re penitentiam agente quam si-
nonaginta novem iustis.
Sexto sequitur et c. pariter. s.
confessor. et ideo huius est qua-
der vicarius est et huius et ideo
non sufficit in lege evangelii
confiteri soli deo sed huius in ce-
llus qui deus et homo est
sicut in ceo dicitur est loco domini
et officialis loco episcopi. Iodem
in canone beati iacobi. Confi-
temini alterutrum peccata vestra. a.
huius non deo soli. **E**t dominus
dixit petro tibi dabo claves re-
gni celorum et quodcumque ligaveris

super terram erit ligatum et in celis
et in ipso concludit omnes sacerdotes
quibus conferuntur claves iste in
ordinationibus. **D**ebet ad hunc
peccator quod confessor gerit vices
patris misericordis quod benignus est et
misericors patiens et multe
est misericordie et ubi est pater deus non
debet esse crudelis confessor. vel
aliter non debet esse avarus ubi
deus largus est in condonando in
comparando peccatoribus. unde beatus. duo sunt
in deo iustis mansuetudinis
argumenta quod patiens expectat
delinquentes et clementer recipit
penitentes. unde confessor debet esse sicut
bonus medicus qui iubeis dicitur
alloquitur primo infirmum eide
operando. vultum benignum
ostendendo de morbo suo pie querens.
et tunc infirmus libenter exponit
morbum suum. sic debet facere
confessor ut possit excitare
penitentem cum maiori oratio-
ne et cum spe nempe confitendum.
unde beatus. Confessor dicitur affabi-
lis atque suavis. Prudens dis-
cretus iustus pius atque benignus.
Sed est quidam inveniunt
confessores crudeles et inhumanos
de quibus dicit Gualterus pilanus
quod essent boni iamtores inferni
non paradisi. nullum enim
puniterent vitare de talibus
potest dici quod dicitur in mattheo
v. de peccatis. de verbis quod dandi

nis regni celoz ante homines
 no. n. ws mltis nec itruentes
 suntis mltis. **N**o sicut ille q
 festinat ad locum suu. sic est i
 dicta cofessionis. pmo impedi
 menta sunt remouenda ad m
 mandum ma diete cofessiois
 et vlt mea proficiendu.

Sunt autem quatuor im
 pedimenta q quatuor
 aduocati dyaboli impediētes
 pctorem nolentē ne ad cofessio
 nem uel ad curiam mē. **P**ro
 randum autē qd dñs hz diph
 cem curiam sicut dñm ē. i. iusticie
 et mē. dyabolus sicut aduer
 sarius maliciosis qz n̄ audet
 ponere manu in pctore donec
 deliberetur ei a iusticia sic ap
 paret in iob. fo ca. qz dyabolus
 non potuit in eum affligendo
 donec adño dñm fuit ecce ima
 ni tua est. ideo pmo qritur in
 curia iusticie de pctore et accus
 sat eum qz melius credit pro
 bare intencionem suam ppo
 nens qz dignus est morte. sed
 videt iusticia. non credam t
 qz mendax es et pz mendacj.
 Job. viij. no credam tibi n̄ heas
 bonos testes. **V**ndet dyabolus
 quod probabat plitteras et te
 stes. littere sunt libri conscie
 pctoz qz ibi sunt scpta pctā
 coz et p solam confessionem
 delentur. **I**tem dicit qd habz

bonos testes o fide dignos oī
 exceptione meliores. i. totā
 tūtatē et oī scōs et scās dī.
Tunc iusticia aduocant te
 stes appropius qz dñs ē iustas
 mentur non pt. qz se ipam
 negaret. phibetur ergo te
 stimonum in curia iusticie
 contra pctore am filio dei
 qui est iustas. Job. viij. an
 concordant pz et filius et
 spūitus sanctus. Johis. i.
Tres sunt qui testimonium
 dant in celo pz et fili et s. s.
 et hū tres vni s̄ et iō corde
 sunt in eodē testio. **E**t ideo
 dicunt scā. Scimus enim q
 verum ē testimonium eius. di
 at ergo dyabolus. ecce testes
 produxi et ecce testes pducā
 de terra nec remotos nec ext
 neos. **S**ed sicut de latrociō
 scō in aliquo mco sit iqtio
 in mēna sua cont latrone.
Sic pono me in testimonium
 conscie sue. dic dyab. qzatis
 ab ea si vni sit quod ita fecit
 ut assero. **T**unc consciecia
 remordens deponit testiom
 cont pctore. h. n. non potest
 inueniri. et bñ sat licet aliquā
 dicat ore. vnde ad rōnos. ij.
 reddentes consciecia coz. glō.
Ipi s̄ erunt testes boni uel
 mali. vnde sciunt se merito
 dampnari uel saluari. **I**te

cap. xvij. frequenter precipitat pessima redanguete
consciencia. **S**i q̄ iustia
audiens tales testes per
sententia suam dicat. Iustu
ē p̄ccore amitte paradisu
suspendi ad patiblin iustiale
q̄ stipendia p̄cc̄i mors. Gan
det q̄ dyabolus et statū uell;
suam dan exequoi. **S**ed
m̄ia q̄ ē potentior apponit
sibi manu dilatacom dādo
p̄cc̄on ut possit ab ista lūa
qua sic dāpnatus ē i curia
iusticie appellare ad h̄iore
curiam. s. n̄ie. Ali p̄ iustia
esset destructus. v̄n̄ in arm̄.
an̄ie d̄m̄ quod uos non con
sumpti sumus. In apo. dēd̄
ei tēpus p̄itencie tunc nō
est alia via euadendi nec a
liud refugium p̄cc̄on n̄ appel
lando ad curiam n̄ie. sicut
sentiens se grauati i aliq̄
curia appellat ad maiorem.
Sic p̄cc̄or dolens se p̄didisse
paradisu et tūis mortem
et patiblin iustū ad qd̄ iudi
catus ē in curia iustie appel
lare debz ad curia n̄ie q̄ pote
tior et h̄ior. **Q**uod sit pote
tior apparet qz ip̄a p̄t detine
iusticiam q̄ ita potens est
et retardare qn̄ ei placet et
suam. **I**so b̄n̄ d̄t̄ q̄q̄ i ista or̄ce
D̄s qui potēcia tuā p̄cc̄endo

maxie et miserādo maifesto
et c. **I**tem h̄ior ē curia n̄ie
in p̄nti iusta sicut dicit iacobus
n̄. curia si exaltat iudicium
et in p̄s. an̄seratōes eius h̄
omnia opa eius. **I**sta attēdes
iusticiam dēst appellacōem
et remittit eos ad curiam
n̄ie. Curia. n. n̄ie ē cōfessio.
Quinq̄. n. euidenter ita opat̄
iusta sicut in confessione. ab
sedet qn̄ p̄fert sc̄tēcias suas
dicēdo per vicariū suū o fellore.
Absoluo te ab istis peccatis
x̄c. Ita appellauit i p̄s. qn̄ d̄x̄.
Misere mei d̄s. s. ma. n̄. tuā.
q. dicat magna ē m̄ia i mo
maior iusticia in p̄nti iusta.
et ideo petebat ip̄e m̄iam h̄z
incideret in iusticiam p̄ iustia
miserā. vnde d̄t̄ auḡ. **Q**uā
magnam m̄iam deprecatur
magnam confitetur mis̄ia.
Quia sicut d̄t̄ ȳsod. an̄ia a cōpa
aendo aliene mis̄ie vocablin
sortita est. **P**otest q̄ dicere
p̄cc̄or vnde uadit ad cōfessionē.
vado ad pplm̄ meū vado p̄sequi
appellone meā. **V**idens ergo
dyabolus quod si p̄leq̄t sicut i
cepit et procedit uite ita quod
nichil omittat de contingētibz
et dicat p̄nti iustate totū p̄det
dyabolus quod adiudicatu ē
ei. iō ip̄e dyabolus tāq̄ v̄latus
et maliciosus p̄uenit p̄cc̄orem

nt confidat ipetendis in ista
ama et mittit aduocatores
suos qui conungunt se pccon
et fingunt se malicose esse de
pte illius ut credat eoz osilio
ut possint cam contē et appel
lationē illam impedire. l. ofellois
qz si possint ei pphade p fatalia
suas q non dicat pura intate
et integritate nō hēbit suam ple
et iō dō d m ps. **D**isti omnes
qui opant iniquitate perdes
os qui locuntur mendacium.
l. in confessione. vnde augustinus
s. l. **N**ote vba et pōderate
gramus ē pccō qm odire. **T**al
de nouo tā pccā comisit sicut
dicebat odo cardinal. l. mēda
cium. l. punitolum. p. pccūm.
et quod pollutus et fictus re
cipit sacramentum ofellois.
Jeremias xvij. pccā nuda scp
tum ē stillo ferreo et c. Nam
non est aliquod pccā qdāiqz
sit. si confiteatur qd finaliter
pdat hoīem. sed mendacium
in confessione pdit animam
qz de solo pccō quod tacetur in
confessione laenter pōt deus
et os sū eius ferre testimonium
in iudicio cont pccōre et colcia
eius ut dicitur. **M**ittit ergo
diabolus qtuor aduocatos qui
possunt hā phos v. Spes lon
ge uite. pudor et fīoz pccōis
qz. Impedunt ut nō ofiteat hō.

Et autē pmo spes mala
vite longe et fugit se
elle de pte pccōis et malico
se nititur impedire ne ua
dat ad animam nre que est i
confessione et incipit allega
re inua sua dices. **N**one nul
tociens audisti dici q vna
dies de respit gallice. vult
cent mar. **I**te debemus
accipere bona q possimus.
gallice. len doit pcedre le bñ
tant cōe len puet auoir. In
uenis es. satis potes lude
i inuētute pētebis et facies
pēntēcia et ibis ad ofellois
et allegat autoritates suas.
Bc. vii. In die bona fruerē
bons et malam diē pccāne
et ita ofiuit differend esse
usqz ad senectute nō morte.
Multi vō credūt isti aduo
cato. sed non ē ei credendum
in aliquo. vnde sa. ecc. v. ax
lus consiliit dices. fili ne
tarde s comiti addm. et ne
differas de die in die. **S**u
bito. n. nemet na illius
et in tpe vndictē dispdet
te. et ideo bñdō qz qm non
facit qm pōt non facit qm do
milt. **M**ulti. n. pmittūt
sibi longam uitam et pōnt
se emendare qui cito mori
untur et dampnantur et
iō bñdō i ecc. xxxv. repnullo

nequissima multos perdidit.
Quod q̄ reprobatio istius ad
notati nequū ē q̄ contra us
et rōnem et hoc appet per tā
exemplā. **D**nm̄ ē q̄ enim
h̄et quatuor alios ubi tot
hōnis eoz īponeret deblior
conf̄ us et rōm̄ faceret. sic et
ille qui totum hōnis p̄ccōz
penitēcie que cōmittit ī quatuor
etatis. s. ī p̄nīcia. ī adolef
cencia. ī iuuentute et senec
tute. vult soli seuituti īpone
q̄ deblior ē etas q̄ iā hōmo
debilis est et non p̄t laborare
; ach. i. aaledictus dolohis
qui h̄t ī grege suo maledin
et immolat debilem deo. sic
ille qui fortitudinem etatis
sue trahit et debilitatē senec
tutis sue imolat deo. **S**ed
ex. est ille qui non pollet le
uare minus hōnis quādo
fortior et potentior est et uell
lenare hōnis q̄ illd̄ hōnis
multo manus esset. et ipse
deblior f̄cis fuisset. merito
stultus et minus reputaret.
Sic est de illo qui hōnis p̄ccōz
et penitēcie q̄ minus ē. et ipse
fortior. si ī iuēntute n̄ vult
portare hōnis credit melius
portare q̄ hōnis f̄nt aug
mentatū magis p̄ccōm p̄ccō
addendo seper. et ipse f̄cis ē
deblior. talis assimilatur

stulto de quo d̄r ī uita p̄m. q̄
scindebat ligna et apportabat
ad sartinam. et post ea teptabat
et quāto plus ponderabat tāto
plus addebat. Sic faciūt p̄ccōz
quando p̄mo sentiunt pondus
p̄ccōz et p̄nie deponunt statū
et peccata peccatis addunt.
Unde ḡg. p̄ccōm quod non p̄
p̄niam diluntur mox suo p̄de
ad aliud trahit. **C**ertū exēpl̄
est ille qui p̄ totā uitā suam pa
raret cum magis sibi dnm̄
ubi morari non intēderet aliq̄
et dnm̄ inq̄ uellet morari in
p̄petuum destructur pro posse
suo talis apte faceret conf̄ rōnē
et ideo n̄to stultus et insanus
deberet reputari. Sic talis ē qui
usq̄ ad mortē differt conuerti
ad dnm̄. Ipse. n. p̄ totā uitam
suam parat dnm̄ in m̄fuo.
cum tamen ibi nullo modo ma
nere uellet. vult. n. h̄re malā
uitam et bonū finem. Sed p̄t
dici ista cauda nō ē de isto m̄tlo.
formata sapientior ē illis vel
talibz. vnde parat in estate v̄n
vniat in h̄eme. vnde d̄r ī prou.
vi. vade piger ad fornicā et cō
sidera mas eius et de talibus ī
ecc̄. d̄r. Que ī iuēntute non
p̄as quomodo ī senectute iue
nes. talis. n. seminat male
dictionem et mult metē bene
dictionem et sic appet per rep

missio est nequā qz cōt' nra rōm
per tua exēpla pcedā. Vñ senec.
Dm sibi nequā ē qmō alij bonus
erit. **S**ecundo apparet quod re
pmissio ista nequior est qz cont'
pccōrem qz p' p'ia exēpla nobilia.
Primum ē qz ille qui diligit meli'
se infirmū qm̄ sanum. seruum
qm̄ liberum n̄ hntē qm̄q' om̄
bonoz ēē p'cipem iniquus ēēt.
Talis ē pccōr qui tardat pēntē
et bñfacere usqz ad mortē ul' finē
qz melius diligit se esse in pccō
quod ē infirmitas spiritualis
sed potius mors dicenda ē. Vñ
in tantum ē ipius in se ipsum
qz magis diligit se mortuum q'
vium. sicut qm̄ liberū. vnde
Jo. viij. Dm facit pccm̄ suus
est peccati. Sed nec solum inuis
peccati. S; mltōr. vnde Augusti'
bonus homo si fuit liber ē. homo
malus si regnat malus ē finis
non vnus. Sed quod penus est
tot dñoz quot viciōr qā sic dī
a pccō a quo qui fatus ē ei' fuit
effectus ē. Et ista ē virtus ma
xima que nō p't de facti remo
neri. vnde b. Difficile imo proz'
dumie virtuti possibile susceptū
semel pccā. nūq' a virtutibus
excitare qz qui facit pccm̄ su'
est pccā. **I**tem magis diligit
se nichil hē q' aliq'. qz omnia
p'dit sicut dictum est in dicta
cont'ractions quomō spohat

omnibz bonis. Jaco. ij. Dm
offendit in vno. I. pccōr fcs
ē om̄ reus. Item in ecc. v.
Dm in vno peccauit multa
bona p'det. sed multa bona p'dit
qui dū est in pccm̄ et cō. Ille
qui est in grā p'iceps ē om̄
bonoz que fiunt in ecc. vnde
in ps. p'iceps ego sum om̄
tumentum te et custodiēcā
mandata. **N**ō q' si aliquis
haberet p'tem in omni lucro
quod sit in toto regno fūcie
statim esset dñes. sic est in
p'posito. **S**cdm exēplum ē
ille qui deberet magnā pecū
mam ad vltimas. qz q' dūcans
eius in pccis tanto plus solue'
de pena et plura peccata facit.
In apoc. qm̄ glificauit se
homo et in deliciis fuit tātū
date ei tormentum et lutum.
Tertium ēē ē si aliq's ludat
ad stachos cum aliquo bono
et ipse parum sciat resp'cū
illius. et p'mittat sibi auctū
quasi totam familiam suā
et non curaret hoc quod man
taret ad vltimum suum in fūe
ludi in angulo ille stultus ēēt
qz faceret cont' se ipm̄. sic i' p'pō.
Impitissimus lulor et ē pccōr
qui temp in ludo tēptacōnem
subiungit qui familiā bonoz
opez et v'itatū scient' amittit
per pccm̄ per qm̄ familiam

debet mactare dyabolum ad
ulatum suum q̄ pitissimus
est lusor q̄ ab inicio mundi
creatus est in ludo. sine in
ludi temptatione. et iō ista
presumptione confidit qui
in anglo. s. in sic debeat ipm
vincere q̄ fortius temptat
dyabolus et p̄ccor debitor ef
ficiatur. vnde dyabolus ḡnere
temptationes igit q̄ to ma
gis uas appropinque aspice.
¶ Aug. hac aia uisione patit
p̄ccor ut in morte obliuiscat
sui quidum uiuet oblitus
est dei. nte appet q̄ debitor
est tunc. **¶** Tertio apparet
quod sit nequissima quia et
dei bonitatem. et h̄ apparet
simplici p̄fa eē. Si aliquis
dñm suum au s̄ure tenetur
et a quo oia bona sua habet
p̄ totam uitam suam impu
gnaret. et inimico domini sui
seruiret et offerret. niquis
contra dñm suum eēt n̄ dño
suo tale s̄m̄ placet. Sic e
p̄ccor qui ipngt in uentute
deo et p̄mittit ei seruire in se
nectute. **¶** Scdm̄ exēplum e
Si aliquis recepisset bona
maxima a dño suo ad lucid̄
et multiplicand̄ et h̄ret totū
lucrum et ista si s̄ue expēdet
et pro nichilo daret iō tēptu
domini sui ingratus esset

Sic e p̄ccor qui corpus et aia
et uires anime. sensus corpis
temporalia bona et sp̄acium
uite et alia multa maḡ bñfi
recepit a deo. et omnia ista
expēdit in cōtinuētia c̄ator
apte facit cont̄ dei bonitatem
et pietatem de aia q̄ r̄dita est
uobis q̄ talentū in app̄abile
et thesaurus preciosus. vñ b.
De nichilī talentū in r̄ditum
i. animam meā negligenter
seruauero: precōso sanguine
agru icōtaminati magis app̄
ciatum. si em̄ stillas domina
corpore in uase aliquo repō
tas h̄em diligens custos p̄
dubio existerem. **¶** De tempe
de b. omne tēpus tibi ip̄sum
erigetur a te quali s̄int expen
sum. Job. viij. dabit ei dominus
locum penitentie sine locum
at ipse abutitur eo in s̄ibiam
¶ Tertū eē. Si aliq̄s seruus
dispensator bonoz alicui dñi
bonū panē bonū uinū daret
et bona cibaria c̄neis inuicis
dñi sui et dño suo daret ad cō
dend̄ de pane corrupto et corrup
tis et fetidis caribz et pilabz
et daret ei ad bibendū de fenibz
uinū sui valde ip̄e ager̄ o r̄one
Sic p̄ccor illud qd̄ est pl̄chus
et melius de uita sua dat dya
bolo et quod melius ē. s. p̄mis
s. nomissimū nte sue propōit

ppoint dno suo dare. gallice du
peour du pemei. **Q**uo sic no
faciebat dō qui dicebat fortitu
dinem meam ad te. l. f. medū.

Aparet g̃ q̃ iste aduocatus
emendat et sua pmissio ē me
dat et nequissima. unde beatus
aug̃ in libro de p̃nia. **S**ias
in sua neccitate ultia fuit con
stitutus et voluit accipe p̃nia;
et accepit et hunc vadit feror
vobis non illi negamus qd̃
petit. sed nos non plimimus
quod bñ hunc exierit securus.
Si seanus hunc exierit ego ne
scio. penitētia possimus dare.
scitāte vō nō dico dāpnabit
nec dico saluabit. Si vis ergo
adubio liberari age p̃niam dū
lamis es si sic agis dico tibi qd̃
securus es. qz p̃niam egisti eo
tēpore quo peccare potuisti.
Si vis age p̃niam qm̃ peccare
non potes: p̃ca t̃ dmittitur
tu non p̃ca. **A**liqui cōfigit
q̃ p̃ca: n̄ facit pro p̃. sed non
obstantib; sine allegacōibus
vadit ad curiā n̄ie. l. ad cōfel
sione et tunc statim uenit scōus
aduocatus. l. pudor malus an̄
qm̃ p̃ca: dicat vni solū ūbum
et aliqui reddit illum ita sculū
et ita mutū qd̃ nescit q̃ dice
et oportet quod sacerdos p̃mo
qm̃ interroget. Et ponamus
exempla isensibili p̃ca luxie

q̃nt confessor hūsti inq̃m
rem cū muliere: tūc accidit
malus pudor: dicēs quom̄
dicam vile p̃ca: p̃tralle.

Si. n. in latina fetida et ple
na stercore; ceadilles nō
velles ab aliquo q̃ntūq; fa
miliar hoc san. Sed sic dicit
in prouerbis xvij. p̃funda
fouea metē et i. ca. i. q̃h
fornicata. q. stus i. ma
conaulcab; **I**tem si vile
ē iacere in latina p̃horam
aliqui q̃ vilis est in tali
fetido p̃ca: iace et morari
p̃annū uel p̃ dūndū an̄
de tali potest dici quod totus
putrefacis est. **D**icit g̃
si. i. i. i. i. p̃ntuenerunt in
menta in stercore suo. In
menta in stercore suo putre
scere ē stercore i p̃ca: luxie
vitam finire. etia et sic al
qm̃ mentitur pro pudore.
et hie hoc confiteatur. tūc
sacerdos q̃nt de circōstācijs
aguantib; p̃ca: **D**icit
autē cum cognata l' affim
uel sorore et sic de alijs et
qm̃; pro cōfessioe celat. **S**i
vō cōfiteat si sacerdos querit
vltius. Amice fecisti inq̃m
p̃ca: conf natina. tē uenit
malus pudor: dicēs. illud
p̃ca: ē vilissimū et oī cōfu
sione dignū. **Q**uia propt

hoc submersa sunt civitates usque
in abyssum. scilicet sodomia et alie
quinq; et per hanc comburuntur homines
Tunc peccator credens malo
advocato tacet et efficitur
mutus. unde sodomia interpretatur
muta. quia illud peccatum sodomitum
reddit hominem mutum. de
talibus est qui in confessione
perdit animam suam. sed non est
credendum isti advocato in aliquo
sicut dicitur in ecclesiastico. pro anima tua non
confundaris dicere secundum ibidem.
Non confundaris dicere peccata
tua. **E**t hoc appetit liberis
erubescencia de deo aut pu
dorem aut de sacerdote aut
de circumstantibus. Non de deo.
quia sciebat totum. ad hebraeos. omnia
nuda et aperta oculis eius ad
quem nobis sumus. gloria. cui
oportet reddere rationem. dicitur augustinus
secundum psalmum. Deus nibeat nostrum. et cetera.
De peccator quem tunc confiteri
qui non confitendo non potest
esse occultus. dampnabilis tunc
quod posses liberam confessionem.
Magis autem occultantur
et teguntur in conspectu dei quam.
Iohannes dicit psalmum. Si quorum. et cetera.
debent ergo facere sicut dauid
qui dicit. delictum meum cognitum
tibi feci et cetera. detexi ut redire
non detegeres. non operui
ut operires. **I**tem non debet
habeere pudorem de confessore sicut

dam est peccator. quia confessio vertit
odnum in amorem. Augustinus. Quod tunc
confiteri homo sum sicut et tu.
peccator sum sicut es tu. nichil hu
manum alienum a me puto. confite
re ergo homini homo peccator peccatori. **I**tem
ge quod vis: si non confessus lateris.
in confessus dampnabis. **I**tem
non debet aliquis erubescere de cir
constantibus sine videtur sicut fa
ciunt illi qui erubescunt ne sepe
ad confessionem. vel sedare deum
ne alii putent eos esse peccatores.
Sed maxima stulticia est ad la
lutem erubescere. talis assilat ei
qui erubescit sanare manus vel
pedes. b. Quia se iustas ignorat
non pudet. absolum pudet. o ve
candida est pars romus. immo salutem
ignorantia totius honoris et
honestatis. **S**ed istum pudorem
inducunt multociens quod detrahunt
deducta confessione iudicantem
in multis et magnis peccatis tale
esse sed male iudicant quia propter
multas rationes etiam tenentur in
confessionibus; vel quia male sciunt
confiteri. et ideo oportet eos instruire et di
rigere sicut in scolis. **A**lia
ratio est quia confessor bonus in
confessione non solum vituperat
peccata ut peccator illa fugiat. sed
cum hoc commendat virtutes ut il
las appetat et sic peccatum fugiat.
Alia ratio est et melior quia illi
qui meliores sunt et perfectiores

tales sepius et diuinius confitentur
 sicut iudei in istis religiosis
 ante nullam condic volunt con-
 fiteri. tales. n. faciunt consciam
 de minimis peccatis que aliqui
 considerant et vident et capi-
 unt in conscientia sua talia
 peccata que alii non vident. et
 hoc est quod magis illuminati sunt
 gratia dei. sicut in medio solis
 quanto clarius: tanto plures minute
 puluis videntur ibi. q. actum.
 et ideo debent tales peccatores
 alius indicat. **I**deo non est credendum
 isti aduocato sed faciendum sicut iob est.
 dicens. peccatum ori meo. greg.
 ori suo peccat qui confiteri peccata
 que fecit erubescit. **C**ontigit
 autem quod duo primi aduoca-
 ti non recipiunt. et tunc uenit
 tertius aduocatus. s. malitiosus
 uel rehiduandi uel minus magis
 penam agendi et incipit allega-
 re. posses. n. abstinere non posses
 penam facere uel contumaciam.
 et penitus est post rehiduum et
 allegat quod non possit penam sibi
 minuatam suare. sed ualde stul-
 ta est allegatio. **I**lle. n. qui est
 in aliquo carcere et nollit exire
 quando posset quod timet iter incertum
 stultus et demens est. Sic ille
 qui est in carcere peccati detentus
 et cathenis ferreis ligatus
 cum talis carcer est nostre portam
 nisi stultus est qui pro tali timore

dimittit exire de tali periculo.
 debet. n. attendere magnam esse
 uirtutem in sacramento confessionis
 quod multociens homo qui non confitetur
 de peccatis quibus uenit ad confessionem
 per uirtutem eius sacramenti recedit
 post factum insufficienter pe-
 nitens et contractus. **D**ebet
 ergo considerare quod tribuit
 uirtutem resistendi temptationibus
 et multa alia facit que
 enunciantur a magistro roberto
 de sorbona in suis uerbis.
Sordibus imbutum quibus
 mala quibus seculum. **D**em facit
 tutum confessio dei sancti.
 Est bene securus fidei confessio
 minus. Et tribuit uires con-
 fessio ne rehidmet. **U**nde
 sicut tymachus fugit uenenum
 sic confessio peccati et dyaboli
 qui est latro. **L**atro. n. non
 uenit libenter uenit fugatus
 est et accusatus sic dyabolus
 in corde illius qui sepe confi-
 tendo confugaret ipsum et re-
 uelaret secreta ipsius dyaboli
 peccata. n. turpia que suggerit
 nobis sunt secreta eius que
 maxime uult celare. **U**nde
 in uita primi dicit quidam scilicet
 quod non offendit et fugat dy-
 abolum qui reuelat secreta eius.
 et ita nichil enim tantum letificat
 quam abscondantur. **I**ob enim dicit
 i. eccl. xv. Si nudatus abscon-

sa illius non pleqns post eu
Item non debz timere magn
nomeni pnie qz debitor debz
soluere qn moneta sua meli
valet et pro minor potest
se acquitare. sed vna dies pe
nitencie plus valet in ista
vita qm forte annis i pgrato
nel multi anni. et qz icopabli
et ideo mo melius debz fieri
qz vniqz i tpe i quo meli
valet e eliged. **N**on august
amor pena purgator actor
e qm qcuqz pena posset hic
sustineri. **I**tem in libro de
pna purgandus e in igne
purgationis qui hic distat
fructus comitionis hic igs
et si eternus non sit. miro
tame mo grauis excedit
n. omem pena qm nq qz
passus sint in hac vita. **N**o
ex. de illo pposito q dicebat se
fuisse i purgatorio p dnos
dies q p o eligeret esse in
purgatorio stati qn sentit
anxietatem tante pene s
videbatur qd fuisset. q. p
annos ifinitos et rogant
angelum ut eum reducet
ad pore statu et si velz pat
ellet patienter non solum
sustinere pnam i vita ista
p multos annos sed usq ad
diem iudicij. **N**on credit
quod tollerabilis eet qd

p mille annos affliget homo
in hoc seculo qz p vnu die i pgra.
stultu. n. e timere pnam in h
vita. tales. n. assimilantur
equo vmbli q times solum
nel vmbu cadit in foveam.
vii iere. vi. qui timz pnam
cadit si cum nix.

Quartus aduocatus e ip
caus qm n. no reapuit
predicti tres aduocati. venit
falla i pccis et fingit se esse
de pte pntetis et multu eu
diligere. et incipit allegare
et dicere non sum i aduocaco
bus tuis. dices sum. nolo ad
de tuo. multos pnom michi
adhentes et mihi fuisse miq
p moti fuissent ad utilitatem
suam et honore. Crede qz mi.
Ecce iste cofessor bonis forte
de corde suo expellet te. miq
forte amodo de te bene sentiret
qualcuqz vultum t onderit
et ita multoies pccoz isti ad
uocato credit. ista et multa
aha allegati. **S** n. e ced
am sit fallax et deceptorus
talis. n. aduocatus pl dilig
ymagine rei qz re amicaltu
qm amu. plus amat videri
bonus qm ee bonus. pl flita
te qm vitate. et io sophista e
plenus fallacis. h. n. cam
appentie et defectus. **C**ales
n. i pccate coopuit latia vicioz

suorum patris fuisse religionis ap-
 parentis et non existetis. **U**
 Cruxia hypocritarum non in corde
 sed in facie est hinc oues et hitu.
 astutia vulpes. auctu et au-
 ditate lupi. hinc boi in diu no-
 esse. mali non vidi sed esse voluit
 Ideo illi comparantur analle
 quod potos cupreos ex tuis intido
 et mundos facit. et intus corde
 relinq. sicut magis celo quod do.
 de talibus dicit in mattho xxv. ve-
 robis hypocrite et phisei qui mun-
 datis quod deforis est mundum
 calicis et palidis pharisee cetera
 quod plus quam intus est ut facias
 id quod deforis est mundum etc.
Non est credendum allegacoi ei
 quod quod vult vni hominem in celis
 non curat amittere honorem
 falsum et transitorium in terrenis.
Crisostomus. Dinguham
 concupiscit in celis obprobria
 non timet in terris nec cogitat
 quid loquatur homines pro ipsum.
 sed quid iudicet deus de ipso
 quod vniuersisque vngliam quod ibi
 non timet confusionem. **I**te
 mentur iste aduocatus quia
 non est vni quod propter con-
 fessionem bonis confessor
 odio heat confitetur nisi malum
 sentiat de ipso. sed plus diligit
 cum quod ante sicut omni est pius
 vnde aug. dicebat de s. suten-
 tibus tantum eos diligo quantum

si genuisse coniugio. vni confesso-
 res vocat eos filios suos. **I**
 la vero cognatio spiritualis fortior
 amore est coplata quam carnalis
 quod amore quantum est caritas
 que est fortior omni amore
 carnali quod nec pro morte nec
 pro alio potest dissolui. **S**icut
 dicit apostolus ad romanos. **I**te
 vni potest asserere et mirare de boi-
 tate eius quam confessus est nul-
 ta grana peccata quam si nunquam fuisset
 ei confessus. vel si solum fuisset
 ei confessus verialia peccata
 quod etior est de maiori confessione
 et viori confessione quam fuisset
 de eius innocencia. **C**eterum
 de illo qui confessus fuit la-
 cerdoti sic dicitur est pius quod occi-
 derat patrem suum et reue-
 latum fuit pro uxore suam
 fugit ex villam et adnit
 a patre euasit innocens. tunc
 illi dicent patre quod bene sciebat
 interfecisse patrem suum et
 reuelatum fuit pro uxore. **I**ura-
 uit se hoc scire. et iuravit
 quod credebatur ipsum esse meli-
 orem de procha et verum
 iuravit propter quod dictum
 patrem interfecerunt. **A**p-
 paret ergo quod non est credendum
 talibus aduocatis in aliquo.
 Sed confitens debet eos a se
 fugare sicut dicitur. **V**eritas
 ad consilium meum non vocam

Catho dicit. Anq̄ vobis
ad consilium ne accessis. Ego
meliores aduocatos hēo q̄ vo-
scatis. s. spm̄ sc̄m̄ q̄ pactus d̄
i. aduocatus seu consolator
b̄m̄ uirginē mariā illos voca-
bo in auxilium meum. **D**ebz
ergo p̄cc̄oz considerare quod
tam cautū tam astutū habet
aduſarū. s. dyabolum et debz
aduocare spm̄ sc̄m̄ dicendo.
veni sc̄e sp̄s r̄c. In p̄n̄ oſſor
debz inuocare b̄m̄ mariā uirḡez
Salue regia m̄e r̄c. sp̄ciali-
ter d̄cedo istā cōclusionē. **E**rgo
ergo aduocata n̄ra illos tuo-
m̄ficordes oculos ad nos oūte
et c. et sic aduocatus potit dice-
uitatē p̄n̄ā que liberabit eū
in ista curia m̄e. sic d̄ i. i. o.
vii. Cognoscetis uitatem
et uitas liberabit nos. **I**ta
n. confessione: d̄ns n̄ recolat
p̄cc̄oz dignum accusatione
nec f̄i. **B**ezch. xviii. Si
impius egit p̄n̄am ab oibz
p̄cc̄is suis r̄c. et seq̄z om̄m in-
quitatū eius q̄s opatus est
non recordabor amplius.

Ulo ergo introitu istius
diete et remotis impedim̄t̄
q̄ polt̄ impedire uia istā diete. No-
tand̄ ē q̄ tres sūt leuce in ista
dieta sicut in alijs q̄ h̄ntur p̄
hos v̄b̄. **I**nteḡ n̄ra libes cō-
fessio sit q̄ fidelis. Tres habz

has leucas ista sc̄da dies. **D**e
p̄ma leuca nōnd̄ q̄ oſſo debet
ēē iteḡ cuius idē. q̄ si p̄cc̄oz ce-
let eius p̄cc̄m̄ scienter i. oſſione
totā causam p̄det. q̄ saltē de illo
feret testionū deus et sc̄a r̄demā
illū accusarent de illo i. die iudicij
sicut vna prop̄ negatiā facit
sillim negatiū. **S**. si a n̄io p̄n̄
remoueat uinitas totus n̄is
ip̄ar efficitur. **I**ac. ii. Si quis
totā legem seruauit. deſecit at
in vno. f̄cis c̄ om̄m reus. v̄n̄ v̄.

Larga dei pietas ueniā non
dimidiabit. Aut nichl̄ a totū
te lacinate dabit. Sic d̄ oſſite
batur qui dicebat. Confitebor
d̄ne i. toto corde meo. q̄. d. gallice
Je d̄m̄ q̄nt que iai ou cuer. cō-
fitebor. i. sil̄ fatebor i. toto corde
meo q̄ntū ad cōstācias. **E**t
ista tria erigunt̄ ad hoc qd̄ sit
inteḡra. p̄mo sil̄ et iteḡre debet
p̄cc̄oz confiteri v̄n̄ sacerdoti nō
dimissim̄ ita ut unā p̄tē dicat
v̄n̄ et alteram alteri q̄ neuter
sacerdos potest eis confere re-
medium salutare. q̄ sac̄m̄tū
debz h̄re uinitatē et inteḡritatem.
Alter nō ēēt confessio sac̄m̄tal̄
ideo d̄: t̄ in singlari non vobis.
nec sacerdos debet dicere absol-
no nos. sed t̄. **S**ias haberet
uestē. et vna p̄s ēēt ibi et alia
longe ab illa sepata. iniquū
tali ueste sit dimissa posset aliq̄s

indium vel nestru. Sic est de tali confessione. unde b. i. med. suis. **Q**ui confessionem. s. sacerdotibus; dicitur didit uenia caret. **H**ec auidam namque fictio est peccati dicit et si facie tenuis radere et intus secus non eradicare. **T**alis confessio fit sepe per hypochrisim qui quoniam dicit peccata ignotis sacerdotibus; et illi cum quo sepi debent comitari dicit solum memoria. de talibus dicit aug. i. positum. i. i. i. xvi. et i. dec. de penitentia dicit ita. **Q**ui confessionem dicit laudatus non est. quia quod unum celat alii reuelat quod est seipsum laudare et ad hypochrisim tendere sed tales recipiunt pro absoluitone excommunicationem et maledictionem pro benedictione. dicitur. u. i. septimus maledicat hypochrisim quod alius. **I**n matth. xvi. **A**lio modo dicitur confessio quando pluribus confessoribus; omnia peccata de quibus; recolat et non sunt alias confessus ita quod nulli eorum de omnibus; confitetur generaliter talis. u. non uidetur integre confititur nec animus eorum potest ei dare integram consilium seu remedium et ideo sapientiores confessores dicunt quod pluribus; sit utile confiteri sic videtur in suis. cum confitens unum eorum debet integre confititur totam vitam suam. sive omnia peccata sua quoniam nunquam fuisse confessus alius. **E**t quoniam illum confessorem

mutat tunc est generaliter omnia confiteri. **I**tem peccata sua maxime mala recitando et sic integre erit confessio. **I**tem exigitur ad hoc quod sit integre. quod confiteatur omnia. s. mala. et hoc non dicitur. confitebor. u. si fatebor omnia. s. de bonis et malis. s. de bonis receptis de quibus; ingrati sumus et quibus; abusi sumus uel quod obmissum. **E**t sic omne ens uel est substantia uel actus. sic omne peccatum uel est obmissio uel commissio. et de hoc potest intelligi quod dicitur de delictum meum tibi feci sed; glossam quo ad peccatum omissionis diligere quod debet face. et in iusticia meam non abscondi faciendo quod non debet face. **U**nus philosophus. dupliciter hoc facere omnis peccator; quia quod oportuit facere non fecit. et fecit quod agere non debuit. et ista sunt multa plusquam possit homo cognoscere. unde b. i. med. **Q**ui considerare ualeat tanta mala per momenta temporis peccati sumus et quanta mala facere negligimus. **D**ebet ergo confiteri de his que debuit face et non fecit quod ad peccatum omissionis et tunc de malis que fecit. **E**t de hoc non dicitur quod integre confiteri omnia. s. omnia generaliter. omnes species. omnia peccata

lana solo nro differenti. **D**e
gmbz p nro e q st. vn ptoz
genera sic dic gg. i moralib
q dnr septē capla vicia que
hnt pntū v. **L**uxus. aua
r. ac. nndis magula. Sic
aliquis vulneratus multis
plagis ondit gūora vulna
medico p. et mitan ondit
gūore infirmitate de formi
tate paupitate hoibz ut mo
ueant ad pietate. sic debet
face cōfitem. In rebus. **D**
abscondit vulnem re. Si
opa medicatis expositas
optet ut vulnus detegat.
Qu mult ergo integre
confitem pcca sua. s.
oia et oia gūa debz disante
p ista. vn. et de hys oibz debz
confiti. non solum de opere
extiori sed de cōsensu itiori
deliberatus. n. et plenus
consensus i opus peccati
mortis licet non sequatur
opus. pccū tū mōrle ē licet
dicit saluator nū i mathō.
qui vidit muliere ad cōcu
piscend eā iā mechatus est
i corde suo. **G**lo. si plenarie
senciat libidi ita ut si facil
tas eet illd faceret. et ideo de
quolibz tali cōsensu tenet
pccōz confiti si recolat alit
dāpnare ē licet pro opere.
Tex. adh fuit qdā matna

vidua valde religiosa et opibz
mte itenta. q valde diligebat
eps propter ems sātate an et
sepe confitebat. **C**ōtigit ergo
quadam die q ipsa respiciēs
vni de famlis suis temptata
a pccō carnis ulz ad cōsensū
illa vō ad aiām rediens cito
penituit. sed qz nō puenat
ad opus non auant confiti
et licet sepe recoleret. cum p
pudore et i morte marie nō
de isto cōsensu bñ recoluit et
tamē noluit cōfiti. ipa. n. fuit
mortua. eps qm eā multum
dileverat corpus illius cum h
nore i capella sua sepeluit.
Nocte sequenti cū surget ante
alios ad matutias et vellet ite
capellā visū fuit s q erat igne
plena sicut chiban. **I**pe vō s fide
indno appropiāuit et vidit s
tumulum mulieris illē. q. corp
qdā extelsum sup craticlam et
ignem vehementē si positum
demonēs cōstātes obaculis
ferreis et facibz ignē ascēdētē
et corpus vlatēs et cū diligeret
aspiceret illā muliere eē q ibi fuit
sepulta et cū admirasset eam
dixit ei licet predictum fuit
q pro solo isto cōsensu dāpnā
ta erat de quo noluit cōfitem
Atem non solum cōsensu
i opus sed i cogitacōm qm em
ex deliberatione consentit i

delectacionem cogitacionis peccati
 mortis quod est mortale sed magis
 quodam libro dicitur xviii. Et hinc
 dicitur beatus augustinus sic ibidem dicitur quod omnia
 genera peccatorum confitenda sunt.
Debz ergo confiteri omnia genera peccatorum
 quod facta sunt operando consuetudine
 quod sunt sicut milia letalia. et si caret
 ab omnibus uno solo excepto illud
 sufficeret ad mortem illius. **C**onfiteatur
 si a se ligatus esset vel suspensus
 multis cathenis suis ruptis a
 lina una sola remanente: illa
 sufficeret ad tenendum eum. Sic est
 de peccatis quod funes sunt et cathene
 peccatorum. funes peccatorum complevi sunt
 me. **A**ugustinus qui peccatum peccato
 addit. quod fune quo ligatur necesse est.
 Si castellum esset bene firmatum videri
 quod una porta excepta. vel uno
 foramine illud sufficeret ad in
 trandum inimicos. Sed quodam confitetur
 quod obscuro in quo sicutur rema
 net et grossiora et delicata fa
 rina ciat. Sic alij retinent
 maiora peccata celando tales as
 silantur capitebus quod maiores
 stultos et ponderosos sicut reti
 nent tales non curant a morbo
 peccati. **E**t ad hoc refert petrus
 abbas clunacensis quod quidam
 infirmus erat volens celare
 peccata mortalia in confessione non
 potuit corpus esse deglutire quibus
 dicitur peccata. **A**d id refert ipse petrus
 quod cum quidam nimis apud tantum

mastrum dicitur. cum quidam
 infirmus suspectus esset de quodam
 muliere coniugata cum qua peccaverat
 nolens se de hoc iustificare
 iuravit coram sacerdote qui se
 corpus esse apportavit. et co
 ram altariibus quod nunquam cum ipsa
 peccaverat. Cum autem sacerdos
 dedisset ei corpus domini non
 potuit illum mastrigare. unde
 confusus et crepidus sacer
 dote renocavit. et integraliter
 confessus corpus esse sine di
 ficultate recepit. **E**t de
 vita sancti sebastiani legitur
 ibi quod cum matrem profectus
 verbis romane ditillimus
 egrotaret gravissime. promisit
 beato sebastiano quod confiteretur
 se ad fidem si doceret eum medica
 mentum quo posset sanari et ipse
 dixit quod si fugerit omnia idola
 sua et baptizaretur quod caret
 quod ipse fecit uno solo tantum
 refecto et lune et stellarum
 quod erat aureum et pondus
 solum et baptizatus est. tamen
 non fuit curatus. postea petiit
 et confessus fuit et destruxit
 simulacrum sui. quod retinuerat
 et curatus fuit et salvatus.
 Sicut non salvatur penitens
 donec de peccatis peniteat et
 confiteatur. quod omnes species peccatorum
 confitende sunt. **N**on solum
 de peccatis in genere sed oportet

diuisas spes eiusdem patris exprime.
Sicut non sufficit infirmo quod
medicus sciat ipsum esse infirmum
de taligine infinitatis sic febris
Sed exprimit specialiter ex taligine
febris laborat uel acuta uel
terua uel quartana. peccator debet
confiteri de quibus speciebus. scilicet sibi
uel iudice uel aliorum uel uiciorum
sicut apparet in libro consiliorum.

Quod ergo quod de sibi
nascuntur multe species
scilicet. uana gloria. hypochrisis. Iactan-
tia. arrogancia. Inobediencia.
inuerencia. Inuerecundia. im-
pudencia. contumacia. superbia
presumptio. indignatio dei.
temptatio. excessus. l'abusio
potestatis. contemptus patris.
falsa bonitas. inhumanitas
curiositas. improbitas. inconstan-
tialitas. Alpitias morum signifi-
citas. rebelio sine inuentione
contra deum uel scilicet inuentionem
obstinatio. si stultio. error uel
heresis. pudor benefactorum. despec-
tio peccati. et excusatio mali
scilicet. **De accidia** oruntur
iste species. tedum boni punitur
ad malum. difficultas ad bo-
num. instantia. inuis euaga-
tio. pusillanimitas. curiositas
uani inuentionem. negligencia
uiciorum fractio. punit inuentionem
fractio uel diuisio. mala uo-
luntas. occidit. infidelitas

male uel tepide trepide cedendo
fides mortua sine operibus.
ignorancia et supina uel af-
fretata discretio in providencia
incautela. inuiditas. negligencia
rei commedate. temporalis uel spiritualis
torpor uel tepiditas. sortilegi-
um. tristitia. tedum uite. des-
pacio mali. spes boni non pro-
mouendo. auxilium sine sub-
stantiali deo dissolutio. incepta leti-
cia. **De inuidia** oruntur iste
species. iniquitas bonorum dei uel
bonum. exultatio de alio adu-
tate. dolor de prosperitate. odium
sulariatio. impedio concordiam
uel seminando discordiam.
amaritudo autem ex dolore alterius
felicitatis suspectio temerum
et finis iudicium. punit accusatio
alterius. et falsa excusatio
sui ipsius. falsum testimonium
malum consilium. subtractio
beneficij. prodicio scandalum.
Ultimum peccatum est in spiritu sancto. scilicet
impugnatio inuitatis uel uoluntatis
agente ex malicia mentis et
pudicia et scienter impugnando
superna gratia. **De ira** nascuntur
impatia. indignatio cordis infla-
mati per uiam nequicia. odium
contumelia. blasphemum. con-
temptio clamor inopportunus
ultio garrulitas. discordia
pugna plage ostentatio ueritatis
manuum uolentiarum in clericis

nel religiosis omnium ofensus
idamnum alti. lictus de hoc q
non potest iudicare se pna
Inuantiu temerariu pimum
blaspheme. i cenoria a structi
ones et vastatione rez. **D**e
auaricia pdeunt iste species
h concupiscentia qe innuma
solitudine nitis ita temporalia
acqreda in pna. vltima q multi
plex e sicut apparet ih. colae.
qdam opacto qdam in opacto
spe sola. quedam manifesta
quedam occulta etc. **I**tem sy
monia qe studiosa uoluptas
vendendi uel emendi spuale
uel amereu spuali. sacilegum
qu auferit sacru de sacro. vlt no
sacru de sacro. uel sacru de no sac
mendaciu cupiditatis tam ide
bitum inuantiu. pntiu. dolus
iconcedo. pntiu fla male com
putando. Indebitu denegando.
fraus icelando defectus reu
renalui. ludus idebitus sine
prohibitus sic taxilloz. uel a
hoz qu fit pro litro falsum
testioniu. furtum propetas
spahter i religioso. qu tenet
aliquid quod non e hatum i
consensum sin plati. similiter
mulier sine liccia vin. Item
bificatus minus appropado
uel retuendo bona eccastica n
dando paupibz. accepto minus
retiendo alieni iuncto dno sic

17
debitu uel aliud ex tinnu
celare uel negare comissum
uel depositum. philargia. a.
non moderatus amor pauc
inna et i passio sine duricia
cordis i subuicido paupibus.
Sunt autem spes auaricie
spiritualis. ambitio calump
nie. false aduocationes fla
uidicia guere ce libidie do
nuandi inmodatus saenae
appetitus. et non uolendo
comunicare sciam suam
uel libros acomodare prodi
galitas quedam spes e gna
auaricie. **D**e luxuria puenit
Impudicia. lasciuia. dissolo
gestum i coris et aliis lasci
uis gestibz blandicie uboz
adhibidme pntiu sine pro
uocantiu. deliae lectorz vesti
mentoz et c. uoluptas titla
tio sine pntas sine icostacia
ex consuetudine mala epidis
consiliatio sicut in mahellis
simplex fornicatio soluti co
soluta et co. Adultiu duple
conugati et conugata et ibi
sunt multa pta sicut appet
pistos vlt. **L**uxuriam furtu
tulgrellum pntiu. Incestu
sacrum violat natos quoqz
pntat. aentit qz fidem mala
tot facit ois adulter. **A**lia
species e. l. sacilegum qu in sac
plona ide sit pntiu stuprum

icestus. immundicia seu pollu-
tio que e aliquā mortalis. ve
malis alii et alii no e pccū.
vnde **C**rimē h̄t noctis
pollutio: si iacisti ebrius.
Aut q̄ qm̄ meditatiis tpe
fuiſti. Crimen abest ſua
ſi natura ſi flua tollat. At
debtior vacuo ſe ventte re
ſolunt. **Q**uia ſpēs e molli-
cies. **I**tem pccū contra
naturam debiti negatio i
cōiugatis mētis exetatio.
Amor ſui. obliuio dei et cō-
reptus. languor dem exatū
diſphicēcia boni affectus
preſentis ſeli. honor et del-
peratio ſeli iudicij. **D**e
gula ornuntur iſte ſpecies
ſcđm greg. iēpta iudicia
ſcintillitas multiloquium
ebetudo ſenſum. ebrietas
ſeu obliuio rōis abortio.
languor ſue delidia mētis.
Crapula cordis p̄guatio.
letantitas ſapor et cōmūtor
nimis late p̄parando nimis
appetēdo. ante horā q̄meſto
nimia cura icogitatio. vñ
v. p̄re prope lacte nimis
ardenter ſtudioſe. **I**ſte ſepi
q̄medēdo cari emēdo nimis
q̄ntitate cōmedēte nimis
morose ſculor varietas
vñ illicitis cont̄ votum ul
iſtitutōm ecclie. **—**

Erigit etiā itio ad h̄ q̄ as
itegre ofiteat n̄ ſolū vt
gna et ſpēs ofiteant ut dñi
e. ſed ſigla genez. ſ. p̄tidaria
non ſolum maiora ſ; m̄ora
ſic faciebat d̄ dices. Ianabo
p̄ ſiglas noctes lectū meum.
Glo. i. p̄ ſigla p̄ta. **H**ic ſig-
ficatū e leuitia xiiii. ubi pre-
cipiebatur q̄ leproſo qm̄ mūdab̄
radebat oſ pilos ſue carnis
et lanab̄ aqua. Sic peccator
leproſus ſi uelit mūdari deb̄
ſingla p̄ta cōfitei ſi poſſit de
m̄io recole ita q̄ ſi decies cō-
miſit h̄rie p̄cū et a noue
cōfiteat non ſufficit. et ſi nō
recolat de m̄io deb̄ ſcđm ſua
eſtiacōm dice q̄ p̄t p̄p̄quius
debet etiā facere ſicut aalla
q̄ mūdāt domū de gſſionibus
pus et p̄ ea de minutis. Sic
faciebat d̄ q̄ dicebat. Exera-
tabar et ſcopebam ſp̄m meū.
Et nō q̄ p̄us d̄v. Exeritabar
et poſt ea ſcopebā ſp̄m. q̄ p̄
ſe ip̄ deb̄ p̄cor exanimare
et ſe ip̄m irogare et iudicare
anq̄ ad p̄gad̄ cor ſui ad ofeſſi-
onem accedat ut ſit p̄medi-
tata cōfeſſio. **Q**uōde anguſti
ſe ip̄m irogabat ſe ip̄m exa-
minabat qui dicebat. exera-
tabar. et ſeqm̄ ſcopebā ſp̄m
meū ad ſilitudinē lōe aille
q̄ p̄us ſcopa colligit oſ ſorde

ad hostium et post cuius palla gestu
 ora primo erit et in ora o scoda
 Sic itegre confitens dicit oia peccata
 sua colligere in corde suo pme
 ditando. et tunc palla lingue
 pos sui tanquam phostium expelle
 in confessione coram sacrodotibus. **U**n
 de sic faciebat dicens. dicitur con
 fitebor aduersum me dicitur. a. p. polin
 nel pmeditatus sum etc. unde
 si quis in animo sine pmeditacione
 sufficienti confiteatur oia peccata
 sua quorum habeat memoriam. Si
 p tale negligencia oblitiscit
 aliquos peccata moralis. non aude
 re dicere quod talis ignorancia
 excusaret eum imo forte dap
 naretur si sic moreret sicut
 ille qui de nodinis recedit su
 coputo expellat nel locum nel
 simbolo sui caput tanquam latro
 ita qui exit de isto mundo sine
 coputo diligenti de peccatis suis
 capitur tanquam latro ad mlti
 patibulum suspendendus. **U**t ideo
 sicut dispensator anque opulet
 cum domino suo prius cogitet de su
 o coputo et prius plapillos
 phies sic confitens dicit conscientiam
 suam discutit anque de suis peccatis
 opulet cum domino suo in confessione
 de sic dicit in ecc. **C**uncta que
 fuerint adducet dominus in iudicium
 pro eiurato sicut bonum sicut malum
 sit. **U**t hoc etiam quod integ
 sit confessio non solum debet

peccatorum confitens de generibus et speciebus
 singulorum et de singulis generibus
 sicut dicitur. sed etiam de constan
 tibus peccatis agnatis
 ideo dicitur d. in aucto. pmissa
 Confitebor tibi domine in toto corde
 meo. ut scilicet totum cor mundet
 id dicit abbi. Effundite co
 ram illo corda vestra. **S**eminas
 docet totaliter modum effun
 dendi. **E**ffunde sicut aqua cor
 tuum ante conspectum domini
 quoniam effundit aqua nichil rema
 net non color sicut quoniam effundit
 lac. non sapor sicut quoniam
 effundit vinum. non liquor
 sicut quoniam effundit oleum. sic
 ergo debet mfundi cor peni
 tentis ut non remaneat
 color excusationis solidando
 unde et apte sic mfirmus ondit
 gignora milia medico. unde
 dicit in prou. xvij. **N**istus i
 prius accusatore sicut securus e
 in iudicio domini et humano
 quod in iudicio humano ofello
 pincto hatur sed in domino
 pabsoluto et iam te accusado
 incipit esse nistus sed in quod
 dicit greg. **Q**uoniam peccator se
 esse intelligit iam ex aliqua
 parte nistum esse mchpant.
 atque id quod non nistum fuerat
 ex eo quod nistum est accusat.
Triplex est ideo quare as non dicit
 excusare se primo ad pmoned

diuina misericordiam et pietatem. Est
n. misericordie sine misericordie corda. id
est habet maior misericordia ubi magis
possit et locum habet misericordia. **H**uius
aug. si r. misericordie mei deus sed;
magnam misericordiam tuam deus. **D**e
magnam misericordiam deprecatur
magnam misericordiam ostenditur
Secundo ad exortandum
diuina caritate quia ista caritas
ualis est. quia illa operit illos
qui ostendit ei inuidiam suam et
turpitudinem. **E**zechias. xvi.
Vidite inuidiam et confessionem
plena et exaudi amictum
meum si te et operum ignorantiam
tuam. ps. li. quorum remissa
sunt iniquitates et quorum re.
Gloria si illud. delictum meum
cognitum tibi feci et in iusti-
ciam meam non abscondi. non
operum sed operum ut tu domine
operes: deteri ut non deteges
Certio propter diuine iusticie
seueritatem quod denudabit in-
iudicio quod noluerit aperire pat-
ter inualis in secreto confessionis
ysayas. vii. Reuelabitur
ignorantia tua et videbitur
tuum obprobrium. unde aug.
Ubi de tegit deus tegit cum
homo tegit deus nudat filio
agnoscat deus ignoscat. **I**te
dampnabitur tacitus cum possit
liberari confessus. **P**ropterea
ista tunc dicebat iob. dimittam

aduersum me eloquium meum. quod si
dicat ego ero aduocatus contra
me accusando non excusando.
Contra illos qui palliunt
peccata sua vel defendunt
vel se excusando alios accusa-
do. sicut solus solium. uxor
maritum. et sic diffamant
alios. Tales assimilantur
primus pentibus sicut adam
qui se excusauit pro uxor suam.
immo quod penus fuit accusabat
deum dicens. uulsi qui dedisti
michi sororiam dedit in deliquo.
Et secundum b. magna causa quare
fuit sic penitus fuit excusatio
peccati. **I**tem ena excusabat
se et imputabat dyabolo peccatum
suum dicens spes decepit me.
Ideo dicit aug. dimitte sathana
nam et te ipsam accusa et uicia
sequis. excusationes tales fi-
unt s. b. d. **M**ultis modis
sunt excusationes in peccatis.
Aut n. dicit qui se excusat non
feci. Aut si feci: non male feci.
Aut si male: non multum male.
Aut si multum male: non mala
intentione. Si autem de illa
denunciat. alia persuasione se
excusare nititur uel cognat.
Item non debet remanere
sapor amoris uel placencie sic
in effusione uini quam gustat
amarum et insipidum statim
extra os ponitur. nec cessat ho-

spuere donec totum eiciatur s; dulce et saporosum itus deglutatur. **S**ed ille q; amaritudinem pta statim ex os erit illd per veram confessionem. Sic faciebat iob. v. loqr i amaritudinem aie mee. melius e scire amaritudinem i lig' cofitendo qm i uentire doledo seu i corde. sedm quod dicit bs aug'. melius est modica amaritudo i sanctibus qm etni tormitu i uisceribus.

Tales vo qui non sciant ista amaritudinem gustu hnt ifectum. sicut illi de qb; dicit ysayas. ve qui dicatis malum bonum ee. et bonu malu ponetes amarum idulce et dulce i amarum.

Illi. n. q; i recodatione ptoz suoz delectant uel alioz non vere contracti st.

Contio. n. debz ee amara sed quod dt icemas.

Magna uel mare cotio tua mare e amara et ispidum et eiecit mortuos sic amara cofessio. ps. Cotriblasti capita diaconum i aqs.

Debet ergo peites vus am amaritudie et dolore cordis cofiteri et recordari de ptis suis.

Brethas. Recordabor t omis amos meos amaritudie aie mee.

Certio nond e qd no d; remane liquoz cotstaciae sic effid; oleum reman; aliq; de liquore cca latera uasis post

effusione grosse lbe. Sic qu peitens solu confitetur i gssio et tacet de cotstacis non e pte euacuatus nec mundatus. Sicut n suffic infirmo qd dicat gen' morbi sed cotstancias morbi. per qntum tepus hnt qciens uel quot acceptones feb's q; ex frigore magno ul' calore et sic de aliis. Sic debz esse i confessione pti medico spual.

Mond' q; st vn. uel octo cotstanciae que hntur phume v.

Duis q; vbi. o quot quociens. cur qno quando. Debet ergo consi

derare quid sit illud pti. po namus ex' i pto luxurie quod e magis sensibile. qd qrit de genere pti. vtu cont

naturam gualr quociens et quoci; modo sem e embit extra nas debitu uigilando et h d; propter nocturnas

pollutiones dormedo q alu sunt pti alu no sic p; i v.

Pus potis. Carne h; et e.

Crapla pmedita co. lagoz et humoz hndas isopius

matulat extrema duo sine culpa. vnde pma ca e qua ultra modum appetitus gu le isumedis alimctis rapit ut i crapula uel ebrietate. et ex hoc hnoz receptacula

grauant et honorat minus.
et ex hoc animus huiusmodi reatum.
Secunda causa est quod ex tempore
cogitatione vigilantes sunt
illud in mente dormientis. ex
illudine pollutio. et ita quod
cogitant sciens hoc potest
nescire. **T**ercia causa est ex ne
infirmitate quod potest assignari per quod
causa. et hoc accidit in peccato
quod alii in valde sobrius et ieiun
nantibus in pane et aqua accit
tamen bonum est confiteri quod non est
de causa. **D**ata causa assignari
potest quod illudine dyaboli offe
runtur ymagines in mente dormi
entis. quod non mouet ad pollu
tionem qui peccat dyabolus in laes
et multis vniuersis non autem soporibus
affectioibus cogitationum
pueris. et hoc facit expurgate
et de illis ymaginibus remiscere
ordiate concupiscit. sed tamen
non est peccatum nisi delectatio. aut
consensus sequitur tamen de his est
confitendum quod ignorat ex quo causa
accit. unde Gregorius. bonarum mentium
est timere culpam. non culpa nunc
recipiat. **S**ecunda constantia
notatur cum dicitur quis et quid de peccato
quod peccant. vel cum quod peccant.
quales sunt. quod sunt quod peccant.
vtrum clericus vel laicus. licet
vtrum scolarius. vel religiosus
ordinatus vel non ordinatus
beneficiatus. vel non beneficiatus

quod quanto persona est altior status
tanto grauius peccat. **U**nde
Gregorius. quanto status altior tanto
carius grauior. Si laicus. vtrum
reglaris vel scolarius vel quilibet.
si clericus vtrum vxoratus vel non
vxoratus. **I**tem de clericis
grauius tamen sunt laici vel di
gntatis quod peccant. de laicis
cuius officii vtrum sunt miles.
dominus aut seruus. aut mercator.
aut caplor. vel ipso. vel ag
cola. vel altius officii dicitur confiteri
illa quod circa hoc agunt. unde Iohannes
de constantibus peccatis aguntibus.
Etas. ordo. locus. astucia.
vis mora tempus. **I**tem quod quid
de persona cuius peccant. vtrum
sunt soluta vel coniugata. videtur
a vel virgo. scolarius vel religio
sa. cognata vel affinis. affini
tate spirituali vel carnali quod mul
tiplex est. **S**i peccant cum virgine
grauius peccant quod destruxit
quod deus reparare non potest.
unde Iohannes ad eustochium audax
loquor cum deus omnia possit suscita
re virgine post rumpam non potest.
Item peccant cum quod in se
quod occasione dedit peccandi et alii
et ideo quocumque peccant totiens
et ille qui eam corrumpit. quod una
dicitur. qui occasione dampni dat
dampnum dedisse videtur. Si peccant
cum religiosa. tunc est grauius peccatum
quod sacrilegium. maxime quod beneficiatus

et sacra. p. ditione. stum.
 impinam facit et multa alia
 cum sit deo sacra. Si p. cauit
 ai maritata. tuc g. iustie qa
 octa p. ca conuilit qutu m. lee.
¶ Vn dyabolus dices octo valz
 vn v. luxia fultu t. i. g. l. i. m.
 r. c. he q. re s. sic p. us de luxia.
¶ Pmo appet q. no lip. for
 micio sed adultu. q. ad alti
 tho. **¶** De furto appet q. fit
 detinatio rei aliene uncto dno
 r. l. cio. et sic est hic q. marito
 an est data sicut sua into et
 no sciete vxor eius coplant.
¶ De t. i. g. l. i. one mandati ap
 paret q. h. tur non concupiscas
 vxore pri tu. q. si vitu e con
 cupiscere q. i. u. s. e. libidiose co
 gnoscere. **¶** D. i. u. p. ca e pro
 ditio q. i. occulto p. r. i. o. t. u. o. non
 aduerti notu. **¶** D. i. u. t. u. est
 icestus q. q. i. se e facit cu sorore
 coplabuntur filij ut colagnea
 et tale p. ca e cannu. et hoc
 p. q. si genuit filia in vxorem
 alterius putabz ee filia illius
 q. demonstrat nuptie. et filius
 eius legitimus nescies mat
 nomali uel fornicarie cu q.
 s. soror sua e coplabz et idem
 eia de filio de cognato ul' cogita
 potest accide. **¶** Sextum est
 violatio sacramenti matrimonij
 de quo dicit apls paulus. h. t.
 at magnu sacramentu e. r. e. c. e.

in isto p. ca occultat i. t. p. i. u.
 d. i. e. luxie q. i. m. i. d. i. o. r. e. o. m. n. i.
 latna. vnde ecc. v. o. i. s. m. l. i.
 fornicaria. q. staus in via
 coculcabz. **¶** Si as sacramentu
 eucharistie uel baptismi uel
 altius deturparet et pedibz
 coculcavit diceret heticus et
 sacrilegus. Sic e i. p. o. i. t. o. et
 io tale p. ca p. t. d. i. a. saclegu
 et ille qui hoc facit sacleg
 rem suam violando et detur
 pando. **¶** Septimu e exher
 datio propoz herediu altius
 aut mariti adulte et illud
 quodam modo grauis est
 omibz prioribz. q. iste casu e
 i. q. uo omnes confellores r.
 omnes magri pilnis in co
 silio salutaris profendo
 phxi eent. **¶** D. i. h. i. u. l. l. e. t.
 rem cum regina ul' ai alia
 et genaret primogenitum
 et de marito propo haberet
 ho gentu. p. u. n. u. s. o. l. e. q. u. e. t.
 hereditate si licet no de nire.
 nec creder mat i hoc casu q.
 sola esset. et quod ille esset
 filius q. nuptie demonstreret
 tamen tenet hoc reuelare
 et moue filium et face q. q.
 posset. **¶** Octauu e metita
 fides nam mli iurauerat
 fidelitatem suo mto qm
 fregit. et ideo eode p. ca p. ca
 ille. q. r. a. g. e. n. t. e. s. e. t. p. a. c. i. e. n. t. e. s.

pari pena puniunt. par pena
non est nisi propter parē culpā.

Apparet ergo quod in iuribus
circoscritus est adulter non adu-
tens civitate et multitudinem
peccatorum adultum. et pro quolibet
ad unum tenetur ad unum. an-
nos penitus vel penitus. unde per
dicitur quod dyabolus ludit de multis
ad absconditionem et capisolum
malis incantationibus sunt et icti
oluptus quod non aditit quod tale
peccatum ostendit ei. **T**ercia cir-
constancia est. ubi utrum. scilicet
in loco sacro vel non sacro
vel privato. eundem locum occulto
vel si in loco privilegiato. **Q**uarta
circumstantia est quod quot
sunt plures hoc sicut multiplex.
scilicet peritiam vel a societate. pe-
ccatiue debet confiteri quot
mulieribus peccavit. et adone
cavit eam. associatiis quot
sunt quot locum sunt peccati
vel quorum sunt occasio peccati
vel olens peccatorum. per. Ab oculis
meis munda me domine
et ab alienis peccato tuo. dicitur
confiteri de his et de eorum constantiam
tamen non debent nominari. **E**t
non dicitur quod nullis potest de his absolvi
in uno modo. nisi velit ostendere
pro posse suo restituit dampnum
spirituale trahendo illos ad bonum
quos trahit ad malum vel ad
peccatum. sic videbitur in die iudicii.

Quinta circumstantia est quod
scilicet de numero quod tenet fideliter facere posse
suum ad inquirendum signa peccati. ita
quod si fecit peccatum huiusmodi decies non
sufficit confiteri de nomine vicibus
si posset recolare. **U**nde sapientia omnia
in uno pondere et mensura. non est pro
posita de numero pari. Si sola vinitas
remoueat totus mensura par efficitur.

Sexta de filio vna pro negatiua
facit conclusionem negatiua esse
sic in proposito. Absoluit negatiua
est quia unum solum negat. Et ideo
penitens diligenter debet scitari
conscientiam suam. sic boni mare
scallus pedem equi inclinati
scrutatur. et debet dicere munerem
ut dicitur est pro ad minus secundum
estimationem suam. **E**t non
quod si diligenter et sepe cogitando
faciat posse suum de recolendo
aut deus ignoscet aut adonab.

Septa circumstantia est cir-
cumstantia qua intentione. **A**liqui pre-
ueniunt temptationem et isti sunt
peccant quo studio quo labore
quod quanto conceptu. cum quanta delatione
et ardore et procuracione quod ardore
et quo odio quo timore vel quod lucro.
et modis istis secundum manus
impulsum. **U**nde secundum motum
ad peccandum iudicat peccatum
manus vel minus. **S**epta
circumstantia est quomodo et quod
de qualitate peccati et maxime quod
ad modum faciendi. utrum ma-

infelste uel occulte cū ipetu ul
deliberatione solus ul cū alio
modo singlarī uel exq̄sito mō
libidioso sic ī gula. vñ v̄lus.

Ppx. lacte nimis ardēter
studioso. **O**ctaua cōstantia
est q̄n. q̄ etate p̄cauit n̄tum
in senectute uel ī iunētute q̄b̄
dieb; sac̄s uel non sac̄s. vñ
dieb; abstinentie uel p̄tētie
adulteratis uel prospitatis q̄to
t̄p̄e ī p̄cto mansit.

S nota
sic cēt furo: face h̄ria suo m
loco sacro corā altari: sic furo:
esset eam face ī t̄p̄e sac̄. sic ī v̄l
et penis cēt q̄ comedē carnes
nam ep̄s uel pp̄ post disp̄lare
cū aliquo ut carnes ī v̄l cōdat.
s̄nt h̄ria ex̄eat nō post disp̄

E voluntate mea. **C**ave
fitebor illi. ps. In istis n̄b̄
tāgit d̄ d̄ sedā; leuā confessiois.
l. quod deb; cē uolūtaria. q̄ d̄
ōter coacta h̄ria nō placent.

Sunt at̄ tā signa q̄ fiat vo
lūtaria p̄mo q̄n ositet p̄cto:
deliderant sine gaudēt sine co
actione. s̄o celiter s̄n dilatione.
t̄co et freq̄t cū p̄meditatione.

De p̄mo nōnd̄ quod. vñ. s̄nt
bona sp̄nāl̄ q̄ facit confessio
q̄re libenter et cū delid̄io ē faci
enda qd̄ appet p̄ istos v̄s. **A**b
luit exhonerat cōfessō uā deco
rat. liberat et sanat. plantat
t̄nude quoq; sanat. **H**ec bona

qui pensat: gaudens sua ē
nima narrat. **P**mo s̄fello
abluit aīam a sordib; p̄cti
uel p̄cto: q̄ max̄ s̄t sordes &
inuidie. vñ de inuidie p̄ca
ē magna maior max̄. appa
ret p̄mo magna esse p̄hoc
quod ad cōparationē eius
deus et angeli inuidiam
nullā corporale iudicat esse
inuidiam. sicut p̄ de āge
lo obtinātes nares suas. sic
dic̄ saluator n̄r ī math̄. ij.

De corde exeūt cogitatione
male. furta et homicidia r̄c.
hec s̄t q̄ cōquimat hōiem. iō
d̄: canis reūsus ad uomitū
et sua loca in uolūtario luti.

Si oīa bona et f̄ca eius ī
nunda reddit q̄ q̄ talis
inuidus inuidū ē ei. et iō d̄
it̄n̄ abhoriat talē inuidia
qd̄ hōiem sit inuidū talī inui
dia enenit usq; ad s̄tina
infernū. **I**n apoc. iij. q̄te
pidus es. l. ad bonū faciendū
iāpiā te enomere de ore meo.

Secūdo appet q̄ sit maior
inuidia ī q̄ t̄hit et ducat
hōiem ad inuidū r̄ inuidio
r̄ fetore. l. m̄f̄n̄. **A**pparet
ergo q̄ max̄ ista inuidia:
q̄ nulla t̄ena ablutio potest
eam m̄idare. et iō oportuit
qd̄ d̄ns acciperet officium
lotis ad istam inuidiam

lauanda. **U**t multa lanacia
statuit. s. lanaciu regnacōis
et renouationis spūs sacti
i sāgine suo. s. sacmēto bap.
fecit etiā alia lanacia. s. aq̄
diluuij. igne iudicij et pur
gatorij. tublacōis et mītrij
aque būdē. lacīnax v̄boz
sacoz et oīm sacmētoz iō
dī p̄gatione p̄coz faciēs.
Sicut ille q̄ cecidit i hūm
nel i lacīnā mītrij desidat
quod inēiat fōtē n̄ posset
mundari et lauari ab istis
iūndicijs. multo magis
penitens qm̄ inēit fontem
s̄fessōis i quo lauatur ab i
iūndicia p̄coz. s. a macula
culpe qm̄ oīs aq̄ sine hūie
de iūndo non posset laua
re. **M**o ex. de quoda q̄ dūe
fuit et cum subito dēcessit
ad mariā iopia et despe
rans vagaretur occurrat
ei dyabolus i forma hūana
dicens quod si vellit ei hūie
et hōmagiū facē q̄ en̄ dite
facēt et cum ille assensit
et manus dextra ad fedus
mittendū int̄ manū dyabo
li esset ibi iūndicia ē. q. car
bo nec aliq̄ abluōne potat
lauari uel dealbari. **C**ū
autē dyabolo dū sic hūm
ille ad cor rediēs penituit
et ad confessionē q̄ dyabolus

ei inhiūat int̄. Cū autem
flendo cōfiteretur manus nig
subito dealbata est et ad colo
rem p̄stini reuocata. **D**e
isto renouato fōtē dī zach. vi.
fons patens dñi dī i abso
p̄coz. p̄tutē q̄ sāgīus xp̄i
lauat. s. fons s̄fessōis mūdāt
ab oīb; p̄cis mōzlib; et reno
uat sicut aquila renouatur
i fonte. sic dī i ps. Renoua
b; ut aquile iuuentus tua.
et nō aquila senescat i altū
volat et cōbmit p̄nas ad so
lem et cadēs i fontē renouat.
Hoc etiā significatū ē quarto
regum ubi dicit helysens pro
pheta naama leproso. vade
et lana te septies i iordane.
cū lauit emundatus ē. **M**o
dan̄ mīptat hūile iudicium
et sūt confessionē qm̄ hō hūil
se iudicat de vñ. p̄cis mōzlib;
i cōfessione i dicendo se culpa
bilem. et dō p̄ aq̄. p̄ septifōis
gracie s̄c̄ sancti ab eis en̄ emū
dat. et ideo multū deb; desidare
et gaudē vñ p̄tēs qm̄ potest
ad illū fōtē venire i quo p̄t
atātis et magnis sordibus
esse mūdatus. cōt̄ illos qui
nolunt p̄fessionē lauari.
De quib; dicit b̄s b̄. **T**am
ē tam sordes corpis cum tota
diligēcia abluunt. sordes at
mē non solum negliguntur

sed affectat et affliguntur.
Ad hunc q̄ fōtē debet aīa
 propare sicut aīus et spens
 ut uenemū enomat propat
 ad aq̄m dic. ps. Sic certus
 desiderat ad fontes aquarū
 re. **N**ō ex de cycomis cum
 masculus alius miscebat
 cum cycoma ibat ad fōtem
 et lauabantur ne masculus
 sentiret. cum at̄ semel aq̄b̄da
 ipedita fuisset cū masculis ah
 ita q̄ non potuit ablu aīq̄
 ueniret masculis suis ille ne
 mens sensist adulterū re
 cedens ab ea alias cycomas
 in magna multitudine con
 gregant et illos duos qui
 in adulterū cōmiserant de
 plumant. dilatauerūt et oc
 ciderunt q̄ fuisset letentia
 data in ultionem. **S**cdm
 bonū ē quod facit confessio
 q̄ exhonerat p̄corē honere
 gūstio. l. p̄cā p̄cā. n. ē pon
 derosius oī re corporea q̄ aī
 sit ponderosa. q̄ appet quod
 si massa plumbea n̄ ferrea
 licet sit multū ponderose n̄
 esset v̄ est lima et cadet deorsū
 terra tamē eā retinet. **S**pc
 v̄ angelici cum nichil cū nichil
 ponderositatis h̄ent in natura
 sua. statū q̄ peccauit ī celo n̄
 fūntas firmantū nec solidita
 terre nec alia creatā corporea

potunt eos retine q̄n cadēt
 usq̄ ad infernū nomissimū
Sylas videla sathanā
 q̄ fulgur de celo cadentem
 et h̄ fuit solū rōne pondero
 sitatis p̄cā. **S**cdm ē de aīa
 nichil est tenuis ea q̄ ē sine
 p̄cā q̄ eximit a corpore q̄
 momēto nutu celi ibi puenit
 ubi aquila nec aīus quecūq̄
 non pollet toto t̄p̄e vite sue
 puenire sine t̄suo lare. l. usq̄
 ad celū s̄derē. **C**ontra
 creata a corpore o p̄cā mōh
 non p̄t consistē q̄n̄ ueniat
 ad infnū profundū v̄ lapsū n̄
 pueniret ī mltis aīus. vnde
 iob. dncant in bonis dies suos
 et ī p̄m̄cto ad inferna desce
 dunt. ps. Iniquitates mee
 sicut velle sunt caput meum
Nō exemplum in dialogo
 de dyabolo sedente s̄ lapide
 qui non potat moīn. et fu
 gato dyabolo p̄ orōnē facti
 b̄ndicti ita facilliter moueb̄t
 q̄ n̄ alī ponderat a t̄to hōne
 liberat confessio. **Q**nde
 multi post cōfessionē s̄cūt
 sensib̄lter se exhoneratos.
Nō qui portat p̄cā por
 tat dyabolū quo nichil
 ponderosius. **Q**d o fessio
 decorat aīnā p̄us de p̄cā
 p̄cā p̄. sine t̄cū bonū
 quod facit confessio ē quia

decorat animā p̄us p̄ p̄tā
deipatā. **D**ecatiū. n. facit
animam deformē et nigū
sic d̄: i. t̄rū. modo demigrata
est sicut carbones facies cor
s. p̄cōr. Anselmus. si i. p̄cō
fuerit homo nigroz e. coruo
patet ergo q̄ita sit p̄tati
deformitas ita quod ita t̄p̄
et horribilis e. creatā qm d̄
dyabolus et nichil h̄t defor
mitatis n̄ rōne p̄cō. **L**egi
i. uita p̄m q̄ aut quidam
sanctus ep̄s in die pasche
deberet coicare prochanos
suos rogauit d̄m ut oñdet
ei quales essent in anima
qui uidit diuina illuacōne
quosdam ut p̄e niḡs alios
h̄ites facies igneas sic t̄ū
caudens. alios sāgumeos.
alios lucidos ut sol. d̄x̄ ea
angelis q̄ niḡ erāt h̄uio
si ignei auari sanguinei
nauandi et malaoli. luadi
ante h̄bant grām d̄. **R**ed
ditur at decor et pl̄tudo
s. confitenti p̄confessione.
Unde potest dici ne p̄tē
ti quod dicit d̄. Cōfessione
et decorem iduisti me. Si
affectas decorem anima or
namentum bonum. Itē b̄
ad sophiā v̄gūe anima con
fessione si affectas decorem
boni ornantū aīe cōfessio

q̄ et p̄gatorē p̄gat. et iustum
reddit p̄urgatorē. **D**e h̄ h̄t
exēplū i. uita p̄m cū paulus
sūplex uideret multos it̄tes
i. eccliam. inter alios uidit
hoīem neblōsum et nigū
ductū ademonibus gaudētib̄
i. cathenatum et victū. et āgli
erant remoti et istes cū oñt̄t
se ad orōnem et fletū surgēs
pro illo ab orōne uidit quem
p̄us uiderat nigūm uidit
clarum et pulchrum et āglō
cūta cū letantes et demones
confusos et istes ille aduun
tus se esse p̄cōrē sed auditor
ecclia ubi d̄m d̄. **P**ylayas. la
namini mundi estote. aufert
malum cogitationū n̄azum
ab oculis ut d̄nt. cōpunctus et
confessus fuit. et sic illa tur
pitudine p̄iderat et decorem
reaperauerat. **Q**uarto
liberat a malis p̄icis et maḡ
s. a f̄mitate dyaboli et opp̄sio
et a v̄ncis et cathenis eius
que sunt p̄tā et ab ore lupi
leonis infū. **I**te a p̄icō
corporis et aīe a p̄icō etiam
ignis et ab oib̄ alus d̄p̄us
et p̄icis. **Q**uod confessio
liberat ab oib̄ f̄mitatib̄ dy
boli. dicit b̄s b̄. si cant̄ f̄mōe
vi. h̄uiter confitēti remitt̄
deus p̄tā. et dyabolus eum
quem in corde h̄bat amittit

principatu. **N**ō sic omnes
 ab ore lupi eruntur clamore.
Item sicut ionas clamavit
 ad dñm de ventre ceti piscis
 cum emouit et habuit aperi-
 culo ignis. **N**ō ex de ista
 adultera de qua recitat i hō
 pet cluaceni. q̄ ai qdā sc̄is
 petrus archieps cateaceni p̄
 ditaret quedam mulier adul-
 tera et a viro suo suspecta cō-
 fessaei p̄mittēs q̄ de cetero
 ad pctm̄ non rediret. cum at
 vir suus ferrū candēs i igne
 posuisset dicēs q̄ oportebat
 quod iudiciū ignis portaret ut
 probaretur vtrū eēt ignoscēs
 de adultero illo. cū at vir suus
 portasset eam ad ferrū candēs
 portandū illa autem cōfessa
 v̄tute ofessiois et de n̄tis sc̄i
 vni. ferrū ignitū maib; nudi-
 accepit et prota domū suā aliq̄
 lesione portauit et in platea
 ante ad ultm̄ p̄cetit. et cum
 videret vir eius de p̄ta om̄
 suspicionē ab ea veniā p̄cetit
 illa at ex miraculo sc̄ior facta
 et audactior cito post ad pec-
 candū redit. cum autem
 vir eius ferro illo indigeret
 et diceret vxori suae quod illud
 ferrū ei deportaret. vir ei illud
 vbi repoluerat vbi frigeferū
 fuit et ibi multis dieb; iaciat
 q̄ cito illud maib; accepit tota

manus eius cōbusta est et
 cōpulla ē pctm̄ suū palam
 manifestare. **Q**uōlibat
 de p̄ctis aīe et corpis et eā
 maris multa posset aduā
 ex. **Q**uō ofessio sanat
 hominem a morbo pctati.
Est. n. infirmitas grauius
 et maxima quod appet ex
 magnitudine media et me-
 dicane q̄ nō p̄t ab aliquo m̄
 si a summo et oīpotēti sana-
 ri. Ideo dicebat dñs. miserere
 mei deus quī infirmus sum.
Greg. Dñs infirmum suū
 q̄ pctores. sed ille infirmor
 qui suam nō agnoscat infir-
 mitatem. **I**tem de magni-
 tudine medicane dicit b̄s. b.
 ex magnitudine remedij in-
 firmitatis mee estimo. p̄t
 hoc. n. oportuit filium dei
 sic pati. sic viderari. sic su-
 dare sanguinē et gustare
 mortē. **A**tah at infirmitate
 et tanta sanatur homo per
 veram confessionē sicut
 apparuit de illis decē lepris
 quib; dixit dñs. Ite oīdite
 sacerdotib; vos. et dñi uent
 mundati sunt. In lucā. **S**ic
 penitens qui n̄dit ut oīdat
 lepram pctā i confessione sacer-
 doti sanatur p̄ n̄tū nē cōfes-
 sionis. propter hoc dicit sap.
 qui abscondit pctā sua non

diriget. Quia aut confessi sunt
ea et derelinquit ea in manu
sequitur. greg. vulnera occulta
magis excruciat. qz cu pu
tredo qz nitus fuerit eicitur
dolor ad salutem appit. Sicut
videmus qn vulnera et infir
mitates medico occultantur
sanari non possunt. qn do
nondum tunc remedium sa
lutatis adhibet. vñ d. boe?
Si opera medicatis ex
pectat. oportet ut nihil
detegas. **I**tem sic nihil
tamen sanatur cum potest
illud lambere et vultu ad os
ponere. Sic peccator sanatur
cum nihil peccati potest ad os
p confessione. **C**annabilis
et bona est ista medicina q
solo uero sanat egrotum ideo
multum debz amari et libet
fieri et frequenter medicina
confessionis. qz sic dicit Job.
xxxviii. Sic quod amat nudi
cum medici sanari non potest.
Item qn a s apostema habet
plenum sanie qn mittit nitus
signum est mortis. sed qn ad ex
teriora sanies exit signum est
vite et salutatis. Sic est de
sanie peccatorum. propt hoc greg.
Contractio apostema pugit
confessio apit et sanie eicit.
satisfactio cataplasma appoit.
senec. Somnum narrare vigi

lantis est et vitia sua confitenti sal
tatis iudicium. **N**o ad huc
de puella andegavis qz coreas
conuocabat ppe platea vñ fiant
fines qz sepe monita nolu
it desiste. tandem ad diabolo ac
cepta sunt et tot pulchris puilla
quod tota infecta et inflata et
corrupta videbat qz ducta fu
isset p pla loca scorum n profuit
tandem reducta ad locum et eam
cont qm fecerat iniurias libata
est et a demoms oppressione. sed
mudu ab infectione et infirmitate
corporis tandem confessa sunt. et q
confessio huius et lacrimabili con
fessa et spali de hoc qd tantu
suo coreas ducendo vbum dei
impedierat. et pmissis qz core
as amplius non ducet nec ur
bum dei impediret illico curata
fuit. et propter hoc apparet
qz confessio sanat penitentem.
Sextum bonum quod facit
confessio. est qz placat sine paci
ficat peccatore deo. qz sic dicitur est
de dieta contritionis maxima
guerra dei erat qz peccatore. **I**
ecc. xxxviii. Altissimi odio habet
peccatores. in tunc odio habet eos quod
alium consortio eos seperat. here
ditate eterna spoliat in tunc
quod nullis est ita carnis eius. qn q
cato peccat mortali sepat eum a
suo consortio et omnium bonorum sine
spirituali participatione exhereditat

et a regno suo et detinuit in
 carcere perpetuo. propter hoc
 dicitur in ysa. lxv. Iniquitates vestre
 dimiserunt iter uos et deum vestrum.
 Confessio uera facit pacem
 de ista guerra. ysa. lvi. vni.
 creauit pacem fructum laborum huius
 qui longe et qui prope sunt.
 Iste fructus laborum est pax per
 confessionem impetratam. **C**onfessio
 bene signatur per illam mulierem sapien-
 tissimam sedo regum qui sapienter
 allegando ab salom sanctam.
 i. occisore anime qui debet esse sic soror
 reconciliat uerum et summo regi.
 signatur etiam per columbam que
 ramum oliue in lignum recipiende
 pacis et gratie dei apportabat ad
 archam ecclesie militantis. In
 gen. hec est columba gemendo
 canens simplex et humilis.
 ioh. dic. b. o. confessio que potissima
 est apud omnipotentem. vincit inuincibilem
 et tremendum iudicem
 ut ait ioculentissimum preem.
Ipa. n. confessio facta in terris
 mirabili operatur in celis. ita ei
 omnipotenti deo placet quod de eo
 facit que que mult. ipa. n. eum capere
 et vincat et ei absoluendum omnia
 debita dimittit et eum per peccatum
 debito trahit. **S**eptimo confessio
 sanat uere peccatores. p. n. sic dicitur
 est prius peccator ad iudicatum erat
 morti et damnatus in curia
 iusticie. sed sententia reuocatur

per ueram confessionem. **A**ug.
 dicit. Agnoscamus ei quod agglat
 peccamus ei quod libi non peccat.
Unde non dicitur est que confessio
 uera peccatorum in puri plus posse
 uidetur in iudicio futuro quam omnes
 sancti. quod ibi peccatorum uere con-
 fessum ad damnationem habet
 et deum mutabit. quod non
 possent facere omnes sancti et lacte
 sine confessione. ps. Non tamen
 bestis animas confitemini. sine
 uera confessione ad inuincibilem
 et uoluntate non est salus animi.
 Ideo dicitur. ia. Confitemini alt
 utrumque peccata uestra et orate iuncte
 et saluemini. Ite ad romanos
 v. omnis confessio fit ad salutem.
 unde ambrosius. non potest a peccato
 quinque iustificari nisi illud
 ante confessus fuerit. **I**te
 non inueni iustificatum qui in
 tota uita sua noluit peccata
 sua humiliter confiteri. **N**o
 ex. de filia amulda principis
 maxime qui consiliuit papam
 utrumque religionem intraret.
 qui attendens eius scitatem
 consiliuit quod in statu suo
 remaneret et cum ueritatem
 perdidisset religionem intraret
 et cum huiusmodi confitenti exubuit
 multum tamen se affligens pro eo
 peccato. et cum mortua fuisset
 apparuit abbati et dixit se
 esse damnatum pro illo solo peccato

quod confessa non fuerat et si
illud confessa fuisset saluata eēt

Item scdm signū q̄ confessio
debet esse uoluntaria est quod
fiat celeriter. Quāto aliquis
facit libētus ad tāto uelocius.
Vnde non oportet multū rogare
illum qui libētē facit. sic facie
bat d̄ dices. p̄cipuus facie
eius i cōfessione. q̄ dicat. non
expectemus quod ueniat ad
nos q̄rendū. uel quod faciat
l. nos atari. sicut ille q̄ non
confitet̄ n̄ coactus p̄cepto
ecclie. sicut latro non cōfitet̄
donec ad pedē patibli. Tales
ultimo nolunt face qd̄ d̄s
uult p̄mo fieri. sicut lauāt
m̄ p̄n. manus ad p̄ndimū.

Sic m̄ p̄n. vl. aū refectio
nem aie et ieiunia et bona
opera. Item sicut pegrinus
confitetur aūq̄ uadat ultra
mare ut sua pegrinacō ualeat.

Est autem nōnd̄ q̄ multū
causa ē q̄re debz festian
confessio. vnde v. Consuetudo
mah. facilis qz nimia latēs
mors. Inuictas morbi pu
dor̄ inueterata fatendi. Hec
indilate faciunt p̄cā fati.

Quomodo consuetudo mah sic
uis sordidatū duntus uix p̄t
lauari bñ. et sic gutta iollata
et morbz inuictatus cū magū
difficultate potest sanari. es

recent̄ san̄ facilius sanat̄ et re
patur̄ quū si d̄m̄ans fuisset relic
tum. Sic homo inueteratus i p̄cā
vnde aug. p̄cā q̄ p̄ p̄m̄am
nondiluitur. mox p̄nde suo
ad aliud trahit. **Q**uō qui h̄ret
hominis sup̄ colli quod semp̄ eēt
festinaret cito de p̄nde aūq̄
p̄nde n̄mo hoīem rep̄meret.
tale ē hominis p̄cōz qz sep̄ crelat.
vnde ps. iniquitates mee s̄ gressu
sunt caput meū. **S**icut
morbus de difficili curatur sic
p̄cōz quū in consuetudie v̄titur.
Iō dicit poeta. Principis obsta
sero medicina pat̄. Cum mala
p̄longas conualuere moras.

Item ph̄s dicit qd̄ consuetudo
ē altera nat̄a et ideo inducit q̄
dam n̄citate i hoīb. **S**ecūdo
facilis nimia sicut h̄gū quod
in igne sūt acūs ascenditur
quū illud quod non fuit. Sic
quū p̄cōz non est adhuc expiat̄
p̄ confessionem et satisfaccōne
cito relidnat. sed infinitas reli
duantis p̄dolosior ē quū ante
et tales debiliores sūt. et dif
ficialis resurgunt et sūt
nonnulla p̄cōra p̄ioribus.
Sic d̄ i mathō vii. et luc. vii.
sic de p̄cōre relidnante. Ideo
dicit poeta. Dum non est hodie
cras minus actus erit. **S**icut
mulier semel opp̄ssa a letatore
suo. post ea ei non resistit. sed

de facili sequitur. n. vñq. **S**ic homo victus a dyabolo quando cadit in pctm de facili ruit in alia pctā. et facit dyabolus de dinationem suam per omnes casus q: casus d: acadedo. vñ qñ puer venit pñsus pñsus et ignoscens et ad huc recto stat. sed sepe p mala societate cadit in oblitū frequēt. et p m pctm luxie. q. i genitū et tūc dando meretricib; consumunt pecuniā suam vnde debet vñe et sic cadit in datum. sicut fili prodigus in luc. x. post iactu satūm actulando et diffamā do bonos q: fame nudet alior. postea cadit in bonū vocando et trahendo alios ad pctm. vñ cadit in ablin q: tales finalit efficiunt pñones et latrones et auferunt alius. **P**ccatiū ē gñstūm morbus. sed cōfessio est medicina. Iero. **R**elocē cōfessio uelocē facit medicinam. **D**um hñet sagittam i corpore non differt usq; in crastinum cēbere. **T**ercia tū qre cōfessio deberet festinari est latēs mor. **I**necto. ante mortē confite a mortuo qñ nichil perit cōfessio d: vulgariter qui non facit qñ potest non facit qñ vult. vnde ysodanis. festinare debet ad deum. vñsquisq; dñl potest nolunt. cū tūc nolunt ñ possit.

Ex de iudeo qui cecidit in latiam in die sabbī et cum vellent eum cēbere noluit quia suum sabbm cēt. In crastino cum clamaret et rogaret quod extraherent dixerunt quod nolebāt qā festum erat et requies sabbī sui. Sic sunt illi q nolunt cēbi a latia pctoz. sed quō erunt in morte vellent exire de pctis. sed nō poterūt. **h**ic hac aialusione pñtū pctoz ut in morte obliuiscat sui vt dñm vñet oblitus ē dei.

Nō de illo qui in sanitate nolebat penitere. cum autē esset in graui infirmitate positus et sensit mortem vñam i cepit clamare con tractio cōtractio. vbi es. et in tali clamore mortuus fuit et gratiam contractionis non hñt. vnde bñ cantat ecclā i vi. **E**uendemus in melius q gñt peccauimus ne subito pccupati die mortis. queramus spacū pñe et ñeue nō possim. **N**ullus. n. nec prece nec precio. nec allegatione aliq potest mortem pñdere vel retardare qñ vult uenire. i exorabilis est non daret vñm die aut horam p toto mundo. vnde vñ angustri.

mecholanus pilus in epithafio
fuo. Si morte poffet occludere
dicta fophifte. concludiffet
ei tumulus q̄ cōtinet ille.
hunc femel oppreffit mors
et concludit eide dice fas illi
non fuit vñ locus. **I**deo
dicebat ille bonus rex. ysa.
xxxviii. vñes vñes ipfe cō
fitebitur tibi. **D**ata ratio
quare confelfio debz fefiian
eft morbi aurietatis. qz fic
dicit greg. Cum infirmitate
oppriueris mech a cogitare
poteris. qz ibi dirigit tota i
tentio mentis v̄ fentit vis
dolozis. In eccl. xvi. vñus
et fanius confitebis ⁊ lau
dabis dñm et c. et iolegūti
caplo d̄ ante lāgozē adhibe
medicinā et ante iudiciū
interroga te ipm. fic nauta
qñ h̄t tempus ferenum
et ventum bonum i mane
fultus effer h̄ expectaret
ufqz ad uesperā qñ tēpefta
ueniret. Sic i fāitate ē tēp
ydoneum confitēdi et pen
tenciā agendi. Sz i fāita
te ē tēpeftuofū. In eccl. xviii.
A mane ufqz ad uesperam
mutabz tempus. **D**ata
caufa q̄re debet fefiian effer
pudor inueteratus fatēdi
d̄ vulgahter qñ tñi dedec
cadē in lutū fic iacē dñmans

et remane. **P**ccā ē maria
imundicia aq̄ d̄ iacēs ato fge
ficut cadens in latina ato fmg
Ille qui cadit i pccā et dñna
cet vidē min⁹ dilige et min⁹
curare de fe qm̄ de aliq̄ fuozū.
Si n. videat alimū et ali⁹ aīal
cadere in lutū ftati elenat. vñ
b. cadit aīna. et ē q̄ fublenet.
p̄dit aīa et nō ē q̄ auet. **I**te
fi aliquis h̄eat man⁹ inimicas
ftatim vult eas lauare ⁊ fā
faciē et fotulares fuos luctuo
fos ftati abfterge et animam
fuam dimittit i fetore pccā
putrefce. de talibz d̄ aug. **O**
lecao quidē quod vis h̄re i mūd
mechl oīo. non domū. nō fūi
non auilla. non caligā rogo
te p̄pone aīam tuā calige
tu. **M**ōnd ē q̄ cōfelfio aīala
inimicōm dolozis. contractio
eft ibi lāteola. os confitentis
pro vena. fcdm̄ quod d̄ falomo
i p̄ouibz. vena vite os iufti.
pccā fanguis corruptus. qā
ficut fanguis corruptus cor
rumpit corpus fic aīa pccā
Item fanguis recēs appet
pulch et vetus t̄p̄s et fetēs
ligamentū brachy ē. fatiffā.
p̄nie inuete. exēplū de lama
ritano qui allegant milia
faciati. **T**res dies obfua
pofuit dñi tres p̄tes fatiffōis
f. ieiunū et oīo. et elemofina

annuatio supportata et dilata
 ta gnat corpus. Sic gnat
 anima dñi differre cōfessionē
 et sicut ille qui aliq̄ comedit
 piculosum vel venenosum sta
 tum cor dolet et euomit sicut
 comedendo unctā cor statim
 abhorat in illo q̄ non h̄ nam
 bñ ordinatā. sic qñ pctū est
 in corde venis peitēs deb; eū
 euomere. **S;** qdā assilant
 puelle de q̄ recitat ph. q̄ sunt
 mixta ueneno et in tū hebat
 nam depuata q̄ pl̄ desiderabat
 cibum venenosum q̄ sanum
 he multi i mixta sunt i pctis
 q̄ plus delectantur in pcto q̄
 in bono. et tales sunt de quib;
 dicit dd. letant cū male fecerūt
 et erulant i reb; pessimis.
Certū signū ē q̄ confessio
 sit uoluntaria qñ freq̄t̄ ofite
 q̄ operatio qñto magis volun
 taria tanto libentius recitat.
 Sic faciebat dd. d. Cōfitebñ
 tibi d̄s et inocabñ nom̄ tuū.
 q̄ dicat non sufficit m̄ semel
 confiteri. sed plies volo ofiti
 et ideo ip̄e dicit. Confitebor t̄
 minus i ore meo et pl̄ q̄ aly.
 et qd̄ forte v̄tēt i redm̄ cōfello
 rib; multis. v̄tmā mlti essent
 qui sepe reddēdo et confitendo
 cōfellores suos nō dimittēt
 i pace. boni cōfellores idlgēt
 talib; qñ fatigarent eos. //

Et nōnd̄ q̄ illi dum remā
 vunt i pctis. et ex inctata
 cōsuetudie sepius cadunt
 q̄ aly tales magis idlgēt
 freq̄tare cōfessiones. sicut
 ille qui sepe lordidat sepe
 debet sanari. **Nō** prius
 de canthia q̄ sepe lauatur
 et de lotularib; qui sepe ab
 stergunt. Item q̄ sepe cadit
 sepe linge deb; **E**xēpli
 in vita p̄m̄ de abbē q̄ dixit
 audam h̄i q̄ r̄ti de frequē
 lapsu. Si cecidisti linge. Si
 non cessas cadere: nō cesse
 lingere q̄ vbi inctus fuis
 ibi iudicabis. sic d̄ i ec̄. vi.
 v̄ cecidit lignū ibi erit. sicut
 nauis sepe haurit vbi it̄
 sepe aqua talis frequēcia
 confessiois fugat dyabolū.
 Sic latro non libenter mo
 ratur nec it̄ hospiciū qñ
 sepe accusatur apd̄ iudicem
Et sic am̄s elogat m̄dū
 et relinq̄ sepe v̄ molestatur
 et oua eius rapit. **I**te
 sic stabiolus odit ludū capi
 folū vbi remouēt capucia
 et detegit turpitudō. Sic
 dyabolus odit cōfessionē
 q̄ ibi apit̄ t̄pitudō dyabol.
 l. t̄pes stimulationes eius
 et cogitationes et pctā. et
 phoc onid̄ q̄ t̄pis sit dya
 qui tā turpia sua det ramat

et ita in vita p̄m d̄ abbas q̄dā.
Nichil ita dāpnosū hōi n̄ ita
letificat demones q̄ hō cogita
tiones suas t̄pes et tēptacōes
celet. l. suis confessorib; ita
caus fugat demones q̄ sepe
reuelando. **Ex. ibide.** Qui
dum semper stimulat̄us al p̄n
fornicationis venit ad quēdā
senem frequent̄ reuelans
ei stimulos suos i cōfessione
qui cum statim testaret̄ dīe
ei senex q̄ desisteret sepe q̄siti
q̄ n̄ tū demones cōfundebat
sicut stimulos eoz reuelare
et n̄ sic eos letificat q̄ cogita
tiones suas occultare. **Qui**
cum sepius rediret quēnt
stimulos afferre. **Et quod**
sicut lupus nō accipit ouem
p̄ pedem nel aure sed p̄ gula
ne possit clamare: sic dyabolus
homines ne clamāt i cōfessione.

De q̄ quidā bonus hō adm
mittit quēdā demōia cum
ut demon nomē suū diceret.
et dīe q̄ t̄p̄ta noīe vocabatur.
l. claudens eoz ne cōteratur.
claudens os ne confiteatur.
claudens blām ne elemosia
tribnatur nel largiat̄. gall.
Clo tuer. clo lonche et clo b̄le
noīatur.

Sciend̄ est autē qd̄ propt̄
quinq; rōnes debet fī
cōfessio frequent̄ q̄ nōntur

phos v̄sus. **S**epius et multis
cōfessio fit q̄ nescit. Que fit
vera docet pud; et suffragia
arclant. Clave datur maior
gratia pena minor. **De p̄mo**
aliquū accidit q̄ p̄ma cōfessio
non fuit vera q̄ nō erit q̄sītēs
vere penitens. non fā nō t̄tia
q̄ sepe humiliabat̄ i cōfessione
datur s̄ gr̄a cōfessionis vere.
Unde accidit q̄ aliqui s̄i q̄sītio
ne veniunt ad cōfessionem
qui recedunt vere cōfessi vere
cōfessionis iūte. **Exēpli**
adhuc d̄ q̄ cum quidam miles
confessus fūisset p̄tā sua cū
bono confessor nec ea reliquerat
satagebat. Dixit ei confessor q̄
ex quo volebat pacē plenariā
deo facē saltem daret ei t̄ngas
usq; ad quindenam et t̄ rediret
ad cōfessionem et cum fecisset
venit cum magis elōgati
a voluntate mala nec tamen
adhuc p̄ponebat non cessare.
tunc iterum ad iusticiā cōfessio
dedit t̄ngas deo v̄m̄ mēsis.
Et cum iterum rediret tertio
ad cōfessionē dedit dō t̄ngas
v̄nus annū. Ad vltimū v̄tute
cōfessionis et frequentacōe
fecit deo pacem plenariā
p̄ponens firmiter abstine ab
omni p̄tō et i qui p̄mo nō fuit
vere penitēs frequentacōe cōfessionem
factus ē vere penitēs et t̄c

sunt uia confessio. **I**tem alii
 non est uia confessio qui non integre
 confitetur de omnibus de quibus possit
 recolare. si debitam diligentiam adhi-
 beret. et talem diligentiam facit
 frequentatio confessionis. **Q**
 sicut dispensator domus sepe
 computat plapillos quousque p-
 neunt ad certum computum suum
 pro posse suo et sepe accidit quod
 in prima computatione uel scda
 non inuenit totum computum suum
 et tunc nel inuenit computum
 partium. Sic accidit frequentando
 computum confessionis et ideo debet
 fieri sepe qualis. **E**t nota
 quod confessio dicitur computum. quod sicut
 dispensator uel famulus expensa
 die debita inuat. et tunc debitor
 computat et scribit et ideo ratione
 domino reddit. Sic omnia de gratia
 et glorie sub nullo potest a misera
 sunt homini commissa et sub nullo
 reddenda. et ideo dicitur in ecco. xvij. **Q**
 ai que trades emmura. appede
 datum et acceptum conscribe
 et sic ille diem scribit: sic in co-
 mputatione confessionis et cir-
 constantie aggrauantes confite-
 re se sic dicitur in primis. **I**tem
 sicut dilata computatio facit
 multa obliuiscia: sic dilata co-
 fessio. **I**tem si quis in magno
 debito tenetur et sciret quod facta
 legitima computatio habere
 et si deficeret suspenderet. multum

et per se ipsum computum pro-
 ceret ne quidone ueneret coram
 domino suo per negligentiam
 suam a computo suo legitimo
 deficeret. Sic est in computo co-
 fessionis dicitur ei oportet diligenter
 cogitare et inquire. ac inue-
 stigare omnes annos uite sue.
 sicut dicitur d. creditabar nocte
 et tunc corde meo exercitabar
 et scopebam spiritum meum.

Seda ratio que dicitur dicitur confite-
 re frequenter est quod docet. sic
 in scolans ad hoc quod fiat
 doctus et sapiens in facul-
 tate sua non sufficit quod
 semel in anno uadat ad sco-
 las. sed debet scolas frequen-
 tare et diligenter studere.
 sic in facultate confessionis
 qui frequenter sepius et dili-
 gentius scolas confessionis
 reputari debet melior dicitur
 et ideo simplices multi qui
 papelardi et begini uocantur
 a sapientibus mundi sunt
 de seculo sine in religione sa-
 pientiores sunt quod frequenter
 et diligentius frequentant
 confitentur. sicut per ad seculum.
 unde propter hoc uocantur
 papelardi. Sed sicut dicebat
 magister robertus de sorboma.
 Si tales uocarentur chanate:
 nel alio uili nomine non carent
 dum tamen essent tales. **M**ond

q̄ p̄suis non reputat̄ sco
laris qui non vadit ī septi
bis uel t̄ ad scolas uel qui
solum audit lectōnes au
sonas et non ordiarias nō
requirit̄ a maḡo aliquo si
capiat̄ a p̄posito p̄si^o uel of
ficiali. et ponatur ī castello
uel in carce quō reputab̄
scolaris qui non vadit nisi
semel uel bis ad scolas ōsōy
ī āno. et qui nūq̄ confitetur
nisi c̄lore. s. c̄rendo et t̄nse
undo sicut gallus s̄ p̄pina
solum aliq̄ p̄cta ī ḡsū dō
et multa omittendo nō est
mirum si nō reputetur
scolaris talis a deo. Ille n.
dicit uos uocatis me maḡi
et b̄n̄ dicitis s̄i et eī. n̄ ip̄e
liberabit eos a p̄posito ī s̄m
quā capiet eos. s̄ remaneb̄t
ī castello ī s̄m et cōclama
bunt ad ip̄m nō exaudiet
eos. sed dicit nescio uos eē
scolares meos. nō. n. uidi
uos in scolis meis n̄ semel
ī anno et ad c̄m cōfitendo.
Montalis scolaris erat
d. qui dicebat. creditabar
die ac nocte. et c̄. q. dicat n̄
sufficit m̄ dies ad studēdū
Ih̄ro conscie. v̄n̄ aibi dice
bat. media nocte surgebā
ad cōfitēdū t̄. sic faciūt boi
scolares p̄si^o q̄ s̄gunt ad

studendū media nocte quōdo
pullatur ad matutias. sic
debemus facē studiose p̄colli
gendo et recolligēdo omnem
vitam n̄am. ps. Cogitabo
pro p̄cto meo. ysa. xxxviii. Ne
cogitabo ōs ānos meos et c̄.
Debet ergo esse p̄medita
ta et studiōsa confessio. **S**er
uētabar et c̄. q. dicat exera
tabar ex̄cūm̄ consistit ī fre
quentia cuiusdam actus. **E**t
nōnd̄ q̄ q̄ d̄; cōsidare qd̄ sit
bon̄ clericus ī ista sc̄ia quia
p̄ctis sciētijs v̄tior est et
honorabilior. et sapientior
et subtilior. **Q**uō v̄tior
q̄ sicut in dēnis q̄ m̄ta c̄m
magis diligt̄ sc̄ias l̄ctūas
p̄ quas poss̄ dicitur et iō au
dunt leges et decreta et va
dunt aurel. et dimittūt theo
logiā et alias sc̄ias nob̄liore.
Sed ista sc̄ia ē marie l̄ctūa.
Quō ex̄. si eēt quidā maḡi
qui daret aulib; scolārum
suor̄ bonā cathedralem p̄bedā
v̄aiq; uellet eligē multos h̄ct
scolares nec locus poss̄ eos
capere. et eēt ibi max̄ plura
et r̄ alij maḡi q̄ cūq; essent
maḡi possent b̄n̄ viellas
suas sub banco pone quia
illos h̄ent auditores. **T**al
is at̄ maḡi ē x̄ps qui ofert
bons suos scolārib; et solū s̄m

optias p̄bendas. s. p̄bendas
 gratie que p̄ualet oib; p̄bedi
 de mūdo. postea dab̄ p̄bedas
 glorie. p̄s. gr̄am et gl̄iam
 dabit dominus. ipe. n. ē sūm̄
 pontifex futurarū p̄bendarū
 sed qd̄ d̄t apl̄s paulus. x̄ps
 assistens pontifex futurorū
 honorū et c. nec facit d̄m̄ expec
 tare eos. sed confert eis p̄bedā
 gr̄e p̄ma die q̄ v̄llie int̄ scola
 suas. s. confessiois. q̄ ibi leḡ
 sed dabit p̄bedā glorie tūm̄
 illis qui scolares sui p̄senādo
 sūunt. In math̄o. v. Dum ple
 neraunt usq; in fine saluus er̄.
¶ Itē ad rōnos v. corde credit
 ad iusticiā ore at̄ confessio fit
 ad salute. **¶** Dicit. n. scolares
 suos probare quomō se h̄eat
 ad p̄bedā gr̄e h̄c collate cōt̄
 multos p̄latos i p̄nis tācto
 p̄mouent ad maiora d̄t̄ at̄ d̄o
 p̄senātib; r. i math̄o. xv. En
 ge serue bone et fidelis quia h̄
 pauca fūisti fidelis h̄ m̄lta te
 constitua int̄ m̄gandū d̄o tū.
 q. dicat quod b̄n̄ te h̄m̄lta i p̄be
 da gratie h̄c collate accipe p̄
 bendam glorie. appet ergo qd̄
 v̄t̄is ē ista sc̄ia. **¶** Itē quod sit
 nobilior sine honorabilior ap
 paret. nō ē. si ōs maḡi m̄
 artib; et medicā et i decretis
 et legib; et th̄ologia c̄ent cōg
 gati m̄ h̄l̄ ille q̄ corā oib; ob

mutescētib; sapientius
 r̄ndet magis honorād̄ c̄et.
 et etiā melior clic̄ reputa
 retur. sed ille q̄ frequētius
 vadit ad scolas cōfessionis
 et diligētius studet i libro
 conscie sue melius i die iu
 dicii respōdebit i illa cōgre
 gatione v̄ erit cōgregatio
 generalis. non solū omnū
 maḡorū de mūdo s; de pad̄.
 s. illoz maḡorū sapiētū
 pat̄archarū proph̄arū apl̄orū
 et oim̄ alioz sc̄orū q̄ maḡi
 honorab; p̄ ista sc̄ia qui
 b̄n̄ r̄ndebit q̄ alij maḡi clia
 de alijs sc̄is. sed maxima
 erit derisio et magnū dedec̄
 multis maḡis maḡist̄is
 i artib; i medicā i decretis
 i th̄ologia q̄ modo nolunt
 studere in ista sc̄ia nec freq̄
 tare scolas istas n̄ semel i
 anno. s. c̄ione q̄ tūc nesciēt
 r̄ndē c̄ancellario non solum
 v̄nūsitatis p̄suis s; pad̄i
 tunc tenenti i p̄na p̄sona
 istam sc̄iam cōmūnem. s;
 obliuiscēt tāq; conclusi r̄
 ad metā redarguōis ducti.
 vbi vnus s̄plex ul' religio
 nel cōmūnis nel aliq̄ p̄cip
 leigna r̄ndebit opt̄e. iō die
 d̄ de talib;. **¶** Dum h̄itat i cel
 r̄ndebit eos. **¶** Nō ē de b̄o
 b̄nardo ann̄ veniss; p̄suis

et semel misisset scolas artium
scolares instabant quod aliqui dicit
et dixit. studeatis diligenter
et addiscatis ut possitis quem
illius emulare qui proponet
mandatorum propones et assumis
transgressionem et concludit dap
nationes. et hoc erit quod dicit.
Ite ergo maledicti in ignem
eternum. **S**apparet ergo
demerita multorum scolaram
qui tamen reputant concludi
vel redargui vel dicere contra reglam
donati et non timent facere
contra reglam et mandata dei
unde. b. magis pudet clericos
dicere contra donatum quam contra
deum. **I**te non quod fallacie
dyaboli magis timent sunt
quam aristotilis. et magis de de
sias occludat ad dyabolo quam
ab aristotile. quod per fallas ad
concludatur quod sit alius non
propter hoc unquam realiter
nec habet maiores aures. **S**i
si deus aliquid concludat
pluvia efficitur portus. per
supbia leo etc. unde b. Sic
libia fecit de angelo dyabol
ita libia de hunc portum. **T**er
cio ista sciencia difficilior
et subtilior est omnibus aliis scienciis.
De hoc in principio huius dicte
dama dicit quod consciencia est que latet
vniuersis opus suum rectum
vel pium. **H**oc autem

difficile est quod homo cognoscat
suos defectus sed quod dicit seneca.
Vicia animarum eo magis latent
quo maiora sunt et idem in huius
moribus quibus anima efficitur quod quis
penis se habet nimis fecit. **I**deo
quod dicit. Delicta que intelligit. quod
dicat delicta sunt occulta humane
conscience nec post cognosca sine
deo docente et idem cognosco peccatorum
partem ad domum conscience. sed quod dicit
glossa in matheo. v. si p. dicit nobis
debita nostra. dicit glossa spiritus conscience.
hinc rogamus quod delicta intelligi
quod sine spiritus conscience non intelliguntur.
et talis videtur dicit sapientia. quod lapida scilicet
Melle. n. vere sapiens est qui la
pium res que sunt. et hoc est
pistam sciencia. quod gustus spiritus
aliis discant amantudine peccati
procedunt bone operationis. et idem
dicit augustinus. quod ista sciencia facit hominem
lamentum et non certius sed interius
in corde. **E**t idem pro illud bitudo luctu.
Et non quod ignorantia sine in sapientia
intellectu non est vituperabilis nisi attin
gat voluntatem suam in operationem
ut insipienter velit nisi insipienter
agat. Sic nec cogit sine sapientia
est acceptabilis et grata nisi atti
gat voluntatem suam in operationem.
unde crisostomus. **S**apientia est non
eloquencia dei scilicet. **S**i enim
eloquencia dei vniuersis. et ex hoc concludit
quod qui solo intellectu intelligit ea
et non facit ipse peccat.

ratio quare frequenter e confitendo
 et plies ai dicit pudet. Erubescē
 cia et pudor ps e latissiois licit
 d' aug' m li. de pnia. **C**onfessionem
 satisfactionis obtulit q erubescē
 ac dñans nichil eoz q commisit
 micio dei denegavit. **Q**uanto
 plib; et sepius confitet aliq's
 tanto maiore erubescēcia susti
 net in pta recognitione et io ma
 iorem latissiom acquirit. **U**n
 aug'. laborat peites paciēdo
 erubescēcia et quā veādiā ma
 gna e pena q confitēdo erubescit
 pro xpo sit dignus mīa. **U**o
 hoc hēmus exemplum in vita
 sancti iohis elemosinarij. de q
 dam muliere q tāta veādiā
 amiscam enormis pta pacie
 batur. et propter erubescēcia
 non poterat illud expmē et ai
 tradidisset confessorij suo iscripto
 iuentū fuit deletū. **S**imile
 hētur de scō basilio et de illa mu
 liere q scripsit oia pta sua quā
 non poterat illa expmē ore
 pre veādiā et dolore. et sic
 scripsit vni pta enormissimū
 alijs. Et cum aperet basilis
 inuenit oia delecta excepto vno
 tāde post lacinas multas et postq
 illud onderat abbi hēmite illud
 fuit iuentū deletum. **I**o d' arlo
Confessio pta pudore hē. et
 ipsa erubescēcia gūs e pena.
 Ideo q; inuenis confiti pta

ut erubescēcia patiamur
 pro pena. **Q**uarta rāo
 quare plib; et frequenter
 e confitend. q; suffragia cōt.
 Confessor. n. deb; orare de
 sibi confitētib; tāq; de suis
 commisis auxiliō et cōsilio
 eius inuandis. **Q**uāto
 ergo plib; confitet quāto ml
 tipliatatis intercessioibus
 amīs ueniam seqt. vñ aug'
 i libro de pnia. quāto plib; cō
 fitetur quis tptudmē amīs
 tanto acius uel facilius se
 quit grām remissiois. sicut
 quando sepius cōfitēdo tur
 pitudmē pta recoglat tāto
 magis multiplicant suffra
 gia. s. absolōis et orōnes sepi
 nite et maioris hūiliacōis
 et c. **I**deo ai qret a quodam
 abbate qre ita sepe confitet.
 Rndit. quod sepe tico me nō
 esse bñconfessum. et sepe ad
 ad memoriā reducā de quo
 non confessus fuerā. et max
 a confessione hūilioz ego lgo
 et c. **Q**uarta rāo qre freqt
 et plib; cōfitend est q; agne
 tatur grā et dimitt' pena nū
 te clauū i lacrimeto cōfessiois.
 Vnde d' augi. hugo de sacro
 victore. Sacmēta cōferunt
 gratiam io per frequentiam
 agumentatur grā nisi sit de
 fectus apte recipētis. **I**o d'

Joh. xv. Quorum remiseritis
peccata remittuntur eis et re-
tineritis peccata retenta erunt
unde aug. in hb. de pnia.

Sacerdotes virtute clamm
post confitentibus peccatis. quibus non
remittit remittit deus. In
signum huius lazari que de mo-
numento suscitavit solued
discipulos tradidit. sicut dicit
Jo. xv. omnes potestate soluedi
sacerdotibus concessa ut possit
relaxare de pena debita pro
peccatis. Unde aug. Sa-
cerdotes opus iusticie exercet
in peccatores tamen eos iusta pena
ligant opus misericordie dum de ca-
aliquid relaxat.

Quia leuca confessiois
est quod est fidelis. ut credat
confitens et speret quod deus possit
et velit remittere peccata sua.
et ista leuca est uicinia quod alit
non est uia confessio sed diffi-
matione augusti. dicit augusti.
Confessio est propter quod morbus spe ne
me appetit. sic infirmus ostendit
medico uulnera sui morbum
propter spe consequens sanitatis.

Quoniam hoc? Si opera medicam
expectas oportet ut uulnera
tuum detegas. Item si pauper
ostendit morbum secretum duntaxat
propter spe impetendi elemosinam
v. n. uicinit maior miseria:
ibi locum huius misericordie. b. sola spes de

apud te misericordie optum; lo-
num. nec oleum misericordie nisi in uase
fiducie potest. dicitur uulgariter.
Qui indulgentiam non credit re-
missionem non accipit. **Heb.**
vi. sine fide impossibile est placere
deo. dicitur. u. de confitens crede quod deus
potest indulgere peccatum cum sit opus
ibi dicitur sperare quod uelit cum sit
summus misericors. **De pmo**
si as amissis centum libras
et bantus de regno fucie esset.
facius esset si dubitaret utrum
rex posset reddere illas centum libras
et ad villam unde bantus esset
restituere. sic in proposito facilius pro-
odinare est opus quam peccata red-
dere. **Item** debet sperare quod uelit
est opus misericors dicitur in ps.

Quomodo misereat pro filiorum re.
Item dicit apoc. pmo. ad thimo-
them. n. uult deus omnes homines
saluos fieri. sed dicitur in ps. Omnia
quodcumque uoluit dominus fecit.
ergo uere confitens saluus est
si fecerit quod in se est. Unde dicit
aug. plus uult deus miserum quam
miser hominem a miseria liberari. **Item**
sed dicitur Joh. p. Si uere confiteamur
peccata nostra fidelis est et iustus deus
ut remittat nobis peccata nostra et
mundaet nos ab omni iniquitate. **Item**
Si confiteamur mundamini. sed si
nos ipsos nolumus honorare.
mundi remaneamus. **Item** glo.
prima salutis spes est ipsa confessio

plus ex humilitate q̄ ex neccitate. b.
 humiliter confitēti remittit deus
 pccm. et diabolus eum q̄ i corde
 habebat amittit principatum
Quōd autē ē q̄ quoz rōnes s̄
 q̄re pccoz debz confidē de diuina
 pietate et remissione pccozū
 que possunt hēn p hos v̄sus.
Expectat. renocat. patit d̄s
 et nemiam dat. **H**ec cōfiterter
 faciunt pcca fateri. **D**e pmo
 dicit ysayas. xxx. propterea
 expectat d̄s ut misereat mi
 sicut d̄m ē p̄us statū q̄ homo
 peccauit mortē data ē ei scēn
 mortis i curia iusticie. S; imia
 suspendit eam. **E**zech. xviii.
 Nolo mortē pccozis. s; ut con
 fiteatur uel comitat et vniat.
 non sic fecit p̄ aglō et s; ad hēre
 nbus q̄ peccauerunt s; statim
 in infernū p̄cipitant. **I**nc.
 v. Videbam sathana q̄ figur
 de celo cadentem ita p̄ iusticiā
 posset face hōi et tamē sustinet
 p̄ multos annos et expectat
 p̄ niam suam. vñ p; q̄ non
 libenter sed q̄ iunctus punit
 pccozes in hoc q̄ tū expectat
Quōd ang. q̄ iunctus i reo
 iudicat d̄s qui in vita nō in
 mortē constituit hominem.
Ipse. n. sibi infert itatū qui
 medētis d̄m cōtēpmit cōsilū.
Ad hoc. n. expectat ut misere
 reatur. non ut punit. scdm

quod dicit aug. Expectat d̄s
 cōtēptores ut corrigat. ne
 scientes ut doceat. cōfite
 ut ignoscat. et iō audacter
 debemus ad eum venire qm̄
 dū sedet i curia n̄c. s; i cō
 fessione qz locus ille locus
 ē remissionis et recōcilia
 tionis. **I**deo d̄s alibi. **A**blo
 hutionem et remissionem
 pccoz. et c. **S**cd̄a iō q̄re
 debet cōfiterter h̄are de ne
 ma ē qz sepe nos renocat
 sicut x̄p̄ saluator dicit in
 matheo. v. non veni vocare
 iustos sed pccozes ad pen
 tenciam. **S**i as pauper
 offendisset regem fūcie
 et rex p̄mo vocaret eum et
 rogaret ad pacē maximi
 signū oūdet benignitatis
 et am̄ maiorū fiducia ve
 niret ad eū. sic d̄s ē i p̄posito.
Si nō q̄ p̄prie q̄ renocat
 pccozes per insp̄nacionē p
 p̄dicacionē. p̄ b̄n̄f̄cōz lar
 gitatē. et quarto per t̄bla
 tionem. **I**n signū h̄ d̄t h̄p̄s
 i canē. **R**ente reūte suam
 tis reūte. p̄mo vocat ergo
 q̄ sub nulla voce p̄positum
 bonum i sp̄r̄ado. et ista est
 satis curialis vocatio sic
 amicus p̄ vocat inimicū suū
 i secreto corrigedo eū inter
 se et ip̄m solum anquam

coram alijs aperte reprehendat
enim. Et quia aliqui faciunt
surdam aurem. Ideo secundo modo
vocat aperte per predicacionem
quando dicit in mattheo. vi.
Venite ad me omnes qui la-
boratis et onerati estis et ego
reficiam uos. **De hoc dicit. b.**
Clamat caro ego infirmitas. cla-
mat mundus ego deficiam.
Clamat demon ego decipia.
xps clamat ego reficiam que
sequitur. **Sed isto duplici in-
pauca ad hec sequuntur eum.**
**Item tertio modo. q. adula-
to vocat p beneficia et bona q
cotidie confert nobis sicut
gallina vocat pullos suos
et porcos pcedo coram eis gna.
sed multi sunt sic porcos co-
medens glades nunq respit
suisim sed semp comedit et
ht vultum seu misellum
in terra. Sic multi papiunt
de beneficia et non regitant
deo nec recogitant. **Id dicit
in prou. x. vocant et remissa
expandi manus meas et
non sunt qui aspiciet. **Do-
dicit non sunt qui aspiciet
quia multi sunt q recipiunt
beneficiorum dei largitatem et in-
non aspiciunt gratia actione.**
**Quando vero no tribus
pms modis piores voca-
re ad se vocat violencia i fido******

**Sic vocant iob. xiiii. qndo
dixit vocant me et ego ridebo
tibi. sicut puer qm punitur
a magistro vtit se ad xpm. Sic
multi p triblones reuertiuntur
ad dominum. **Greg. mala q
hic nos pnuunt ad deum nos
ne copellunt. sic facit dominus
quando videt filium suum in
aliquo piclo nra igne et aqua
et non vult redire ad eius vo-
cationem tunc et accipit eum
violenter p scapulos licet plo-
rante et remittete et elongate
a piclo. Sic dñs p infirmitates
et triblaciones. ps. multiplica-
te sunt iniquitates eorum post ea ac-
celerauerunt. **Triblaciones fit
sicut calcaria que faciunt equum
festinare. **Tertia rō que vere
confitens debet sperare de verna
ē passio et effusio propi sanguine
pro peccatis nostris pgrandis. quia
p vntate sanguinis et hz effusa-
tionem sacramentum confessionis
**Et ad hoc monz nos paulus
apostolus hntes fratres fiducia
intrauiti scōz i sanguine xpi
qui nunciavit nobis viā no-
nam. glō. i. cti sumus quod
bunus in scā scōz celestia pp
ē sanguine. et ideo sequit. acci-
damus cum vero corde in plen-
tudinem xpi nel fidei et ē. **Con-
uōnd q si omnia passio ē hinc
debet confirmare fidē ad seqē************

ueniam et eleuare spe de gloria
 obtinenda et inflamare amore
 i caritate diuina. **D**e prima
 dicit apl's ad romos. **Q**uia pro
 filio non peccat sed nob' oibus
 tradidit illum. Quomodo etiam
 cum illo oia donant glo. etiam
 pro nobis peccatoribus pro repacone
 oim nrm. **S**equitur quo oia
 nobis donant. s. filiu dedit pro
 nobis quod manus e dabit in
 presenti iusticia et in futuro
 vitam etiam. quod no potest
 negari minus e nobis omnia
 donare qui nri ca morbi filiu
 suum oibale tradet. pma p
 i. non corrup' auro ul' argento
 redempti estis de vana nra co
 nulatione pnc traditionis. s.
 precioso sanguine agni cota
 minati et imaculati x. q. d. i. app
 riabile e reb; nrmis. **E**t adh
 bi bnaudi in vita. **C**um quada
 die cogitaret visum e ei q' pnta
 retur ante tribunal x. iudicand'
 q' dyabolus multis q'stib; et ac
 cusationib; ppl'asset et pbar;
 a quod non erat dign' media
 tib; opib; suis hie regni paradisi.
Rudet b's bnaud'. fateor ex pro
 priis uirtis non sum dignus
 hie regnum dei. sed diuini nre
 obtinet illud dñs nis ihs xps
 s. hereditate patris et nro lue pas
 sions. **A**lto ipe s' cōceptus est
 alto in illd' in donant. **C**um

passions nro et dono no co
 fundor illud meditare michi.
 uel uendicare. i. acq're. **C**ob
 dyabolus confusus obmutuit
 et b's b. extasi redit. ideo dicit
 b's bnaudus. **E**x me cofides
 q' ex me michi deest exulpe vul
 nibus dñi ihu. qui nra dñi
 non sum dñi iops q' dñi ille
 miserationu locus no defuit
 p; archani cordis pforame
 corporis. p; magni pietatis
 sacramentum. p; vltima nre di
 ni in quib; uisitauit nos or
 ens ex alto. **A**ppet ergo qd
 nullum confirmat fide ele
 uat etiam sedo spem de gloria ob
 tuenda. tunc n' pmo fuit ap
 ta qu' p morte suam nos a
 dyabolo et a pcto redemit. a
 ditum glie obtinuit. sic apit
 carcer quando solutum e pre
 cium captio. **E**t hoc bene
 apit ilatone. luc. xvi. ai
 diuisset dño paciēti. axenito
 ni donum cum uenis in re
 gnum tuum. et dñs. meai
 hodie eris i paradisi. anq' ioh
 bap nec alii dicit. q' prius
 ois ad mfuū descēdebant.
 q. d. hodie apiet porta para
 di. tunc pctm ade qd dñe e
 pctm originale pccē pgnati
 fuit. et illud uocat cyrogphū.
 pctm erat ade quod. q. captio
 ne contra nos tenebat dya?

decretū erat filia hoib; oīa q̄
dictū ē morte moriemini.
et d̄. affligens p̄ cū gl̄o. cū i
nocens occidit p̄cā crucifiḡ.
Lux. n. non saluatoris mor̄
ē. sed p̄cā. **T**ercio inflāmat
ad amorē sūmū ē. n. abstra
tūm cordm̄ passio saluatoris
de qua ip̄a dixerat. Joh. vii.
Si exaltatus fuero a terra
om̄nia trahā ad me ip̄sum.
Ut. n. oīa corda ad se trahat
de oib; neruis suis ossibus
et uncturis dictis et sc̄is
gestib; et mēb; fecit tum
culos pietatis et vincula
caritatis quā extendit quā ex
altatus fuit i cauce. vñ b̄.
b. Si oīa amabile te michi
pelle bone ih̄i calice passiois
tue quā bibisti pro nob op̄
nre redemptois h̄ frequētius
numam h̄ sepe recogitat to
tum nūm facile sibi nēdicat
amore. **M**o crucifixus est
q. lib̄ de arte amandi ma
tatum dūm amoris. h̄m̄
lib̄ h̄e ingre sunt. h̄mores
flagelloz rubeo s̄phiones
sanguinū n̄iales s̄ maḡ
foz amma vulnēz auree
cycatēs eoz q̄ post resur
rectionē fulgide s̄. Et titl̄s
h̄m̄us lib̄ ē titl̄s t̄phals
crucifiḡ. **I**hs. n. saluator
nazareus. n. sanctificator

nazareth. n. sc̄itas i p̄tatur
rex rector et gubernator. h̄c est
liber testamenti sanguine ōs̄
h̄c d̄ heb. xi. **A**pparet ergo
q̄ passio xpi multum facit ad
hoc q̄ confessio sit fidelis. **U**n
ta ratio q̄re as deb; sp̄are deb
ma ē benignitas dei facilliter
indigetis. **U**te p; auctoritatib;
et exēplis. vñ d̄. Joct. n. Con
tinuū ad dūm d̄m den vñm quā
benignus et patiens et multū
misericors et prestabilis ē ex
pectando. sed facilliter apparet
eius benignitas facilliter ostē
odonando. propter h̄ d̄c b̄s. b.
s̄ cant. **U**no sunt i d̄o n̄alis
mansuetudis argumta q̄ n̄
pacienter expectat deliq̄tes
et dem̄ter recipit peitentes
et propter ista duo d̄: sp̄aliter
i auctoritate. misericors ē p̄cā
remittēdo et pacēs exptando
et multe mie non solum solum
sed sepius indulgendo p̄stabi
recipiēdo benigne p̄cōre. **I**ds
dicit greg. i orōne. **D**s an p̄p̄
ē misereri et c. **A**ug. **D**eus
plus mult misereri q̄ miser
h̄o a miseria liberari. **U**tem
pbat̄ eius m̄ia et benignitas
p̄lib; exēplis. l. dd. pet̄ z paul̄
et aliorū qui post p̄cā ita p̄cā
fuerunt et sc̄a. et ideo multum
debent eleuare sp̄em n̄am. de
quib; d̄ b̄s. b. super cant. oīo

Propt̄ mansuetudinē q̄te
 predicat̄ curru post te dñe
 ih̄u audietes quod non spernis
 paupere nō abhorres p̄cores
 non. n. horruisti confitentem
 latronē non lacrimate p̄cāte.
 non chananeā supplicātem
 non deprehensam i aduultio. nō
 sedentem in theloneo. nō sup
 plicatē publicāni. nō negatē
 disciplin. nō p̄secutore discipu
 loz. non demq; ip̄os crucifixo
 res tuos. In odore ḡ hoz cūm
 unguentoz. **D**e t. at est no
 tand̄ quod sic dñm ē in p̄ma
 dieta in p̄ma nel in balenca
 non est hospitiū sine mansio.
 sed tū i tertia sicut de iuda tō
 tore apparet qui confessus fuit
 integre et voluntarie. i mathō
 p̄ccāni. tradēs sanguinem
 iustum. et sic iuit p̄mas dua
 leucas sed non puenit n̄ ad
 tertiam qz de vena despauit
 q̄ ab ierlaqueo se suspendit.
 et anḡ d̄. iudam t̄ditore n̄ tū
 scelus quod cōmisit q̄ despaco
 eū cōdāpnant h̄. h̄. habemus
 de caym qui despans dixit. ma
 ior est iqtas mea q̄ ut vena
 merear. Cum ecōfrio debuit
 dixisse maior ē dei m̄ia qm̄ in
 iqtas mea. Jo d̄ apl̄s paul̄
 heb. x. teneamus spei n̄re cōfel
 sione m̄dechiabile. fidehs. n. est
 qui reppromisit ea q̄ spannis

et ideo nūq̄ despare debem̄
 quōdm̄ i m̄ta mōri sumus
 idō d̄ anḡ. Quoscūq; n̄citas
 ad p̄nam nec q̄titas cūis
 nec breuitas nec vite enor
 mitas nec oris extremitas
 si pura sūt volūtatis it̄cō
 non excludit a venia sed in
 amplissimos suus suos
 mater caritas recepit reu
 tētes. Vult uolūt h̄eticus sep
 tos p̄tētes recipit xp̄us.
De hoc h̄et̄ ex̄ pulchrū in
 vita beati basilij. legī ibi q̄
 quidā senator h̄uit filiam
 speciosissimā q̄ poluit i q̄dā
 monastio virginū ut ipsa
 consecrata seruiret. q̄ cum
 ibidē quidā iuueis ad amal
 set et cā accede nō auideret
 p̄misit quidā malefico mal
 sam auri h̄ faceret saltem
 q̄ virgo ei matrimonialiter
 consentiret qui demonem
 cōmittant. qui iuuenis ad
 p̄tione demonis abnega
 int omne x̄anitate et bap
 tismū et reuisione ad p̄nte
 cā et xp̄m et sc̄os et fidem
 dei et dedit se p̄ncipi demo
 num ei h̄omagū faciendo
 litteris suo sanguine ofectis
 datis ei h̄ hoc qui misit satel
 lites suos. qui v̄gis cor ad
 auorem iuuenis i flamma
 uerunt adeo ut clamaret

morte amarissima se tōet n̄
p̄ suis illum nuene cū nū
daret et cum non quiesceret
p̄ suis cōpulsus ē eā illi dare
nuem in vrozē q̄ nō audiret
nullam nisi raro et solum
usq; ad canone sū cōlectōem.
Dixit h̄ sua vroz b̄to basilio
ep̄o qui vocatus nuene. ille
predicatione sua moitis ad
quiescens cōfessus ē ei iteḡ
quā cum fletu p̄tēs i manu
lauctissimi basilii ep̄i abremi
ciant dyabolo et oib; p̄pis
qui data s̄ h̄ p̄na et absolō
ne i p̄motis in fronte cui
signum sc̄e crucis inclisit ei
p̄tes dies: appuerāt demōes
frenuētes et cōminātes et ei
p̄antes fidē fractā et dicēte.
Tu spontaneus uenisti ad nos
ut nos ad te b̄s basilus cum
confortans ligno cr̄is ip̄so
in fronte eius ibi abo dato in
clisit eum p̄ alios dies post
quos ep̄o ip̄m uisitanti et q̄re
ti ait quod demones longius
stantes cōminati sunt ei nō
tamen uidebat eos. **I**tem
ep̄s per quadraginta alios
inuenit ei penitēciā post q̄s
ip̄e ep̄s uisitans ip̄m dixit qd̄
bene fuerat ei q̄ uiderat ip̄m
in sompnis ip̄m p̄rogētem
oromb; suis. tunc b̄s basilus
dixit eum secum ad eccliam

et demones uolebat eum capere
de manu eius. sed nō poterant
laucto ep̄o orante qui etiam
conq̄rebantur i aere loquētes
sibi uolentiam sc̄ire. Tūc b̄s
basilius inuit orones nuem
quo orante demones aduinate
cōpulsus ē demon p̄ aera cyro
graphum p̄dictū deferre et in
manus ep̄i reddē que nuens
p̄dictus accepit et suū fuisse
cognouit. **E**t t̄c b̄s basilus
illum nuene ecclie restituit
et q̄onem ecclie eucharistie de
et vroz reddidit. Et ita appet
q̄ nullus de uenia despare debet
quēcuq; ḡnter peccauerit qui
cū cōfiteatur h̄o et se indicat et
dampnat i p̄nti cū sp̄e uenē
dampnab; in futuro. **I**o d̄ b̄s
O beata sp̄s confitecū quoniam
vincis inuisibile q̄tito potēs es
ap̄ oip̄tēte q̄tito remēdum
iudicem utis i clemētissimum
p̄rem. Apparet ergo q̄ ista len
ca ē sc̄itas et in signū huius
dicebat sepe saluator. fides tu
ate saluum fecit.

Tertius in manu
dierum etc. Dico
de prima dicta. s. con
tationis. et de secunda
s. confessionis. et de tertia
s. satisfactionis ē dicēdi.
Istam ultimā dictā nullus
potest p̄ficere nec duas p̄

dieta pmo pferit sicut q̄ tēdit
 ad aliquē locum debz tūlre per
 mediu. **S** nōnd q̄ multi
 abhorrent viam huius diete
 quia non consueuerūt pistā ue
 nec sciunt qualiter facilius
 poterunt eam tūlre. et idō sūt
 sicut equus vmbra bilis q̄ p̄t
 vmbnū crucas nel arboris pa
 net et retro vadit et cadit ī fo
 neā et misit se et dnm suum
Sic caro delitata tūz pen
 tenciam tēporale q̄ nō est nisi
 vmbra crucas purgatorū et
 talis nolens satisfacere concu
 piscencie sue cadit in foneā
 dampna cois ī aīa et corpore
Nō q̄ tales assilant hūne
 qui mordens in nucē extius
 sentit amaritudinē corticis
 non aditēs dīcedmē q̄ latet
 intus proiat statū nucē. sic
 faciunt p̄ccōres q̄ penitenciam
 abhorrent facē q̄ appet eis
 aspera et amara. **N**ota q̄
 dyabolus facit eis le barbou
 gallice eis alpa obiacēda. **I**
 sta via non debet tūm dila
 tari. longari q̄ si ī p̄ncipio
 videatur esse stricta. tamen
 incipit dilatari sepe. et b. p
 mittit dñs ī p̄u. ducam te p
 leuitas equitatis q̄s cum in
 gressus hūis nō attabuntur
 gressus tui. vnde nullus est
 ita magnus p̄ccōr si otimiaz

confōnē et p̄nē latissōnē
 q̄cūq; leuem qm proficeret
 in bono et sentiret se alleu
 an a p̄ccō et fortiozem se
 sentiret ī bono. **I**te ex de
 infirmo ad mortem q̄ fere
 desperabat de salutate hūda
 Si ueniret ei vnus medic⁹
 quid diceret ei amite vtiede
 isto electuario et sanaberis.
 libenter faceret. Sic p̄ccōr
 q̄cūq; mendicat si velit ele
 ctuarum p̄nē cōtinuare
 p̄ccōfessionē et latissōnem
 si libenter faceret p̄ salute
 corporis libētus debet face
 pro salute anime. vñ aug.
 Cum gaudio debes facere
 ī mortalis futurus qd̄ face
 pro differenda morte mor
 turus. **I**n ista dieta sunt
 tres leuce sic in alijs. p̄ma ē
 trahē alios ad bonū. secūda
 est dolor sine afflictio. tertia
 ē remittere iniūas alijs q̄
 p̄istos v̄b̄ nōnt. **C**ō bona
 facta trahas. affligas te
 q̄ remittas. Om̄bz offēdas
 sic q̄ latissimas. vel sic ad
 bona p̄ma thāt gemat alia
 terna remittat. **P**rima
 igitur leuca ē alios trahē
 ad bonū. vnde nō quod ista
 leuca ē n̄cīa facilis et v̄al
 Quod sit maī n̄cīa quōdo
 p̄ccōr trahit alios ad malū

per rationibus autoritatibus et ex.
De primo tali ratione qui aliquando
dampnificant auferendo
vel subtrahendo quod suum est
tenetur sibi restituere. Et quod tunc
alios ad peccatum verbo. ex. consensu
tactu. visu vel alio modo substra-
vit deo animas que sue sunt
quod emittit eas precioso sanguine
suo ergo tenetur deo restituere
et de hoc confitetur et ita tenetur
eas trahere ad bonum pro posse
suo. amor appetit sicut dicit
beatus augustinus. Non dimittit peccatum
nisi restituatur ablatum.

Amor probatur per de verbo hoc
de ex. t. de consensu quarto
de tactu quinto de visu verbo dicitur
vel verbo excitante ad malum
vel verbo retrahente a bono. Et
proba excitantia ad malum
subtrahat deo anime appetit. Si
aliquis diceret socio suo ecce
ille qui forfecit tunc est in talis lo-
co. miser vindicam te misere
illum. Si misere illum. alii
manum non apponet. tamen
irregularis esset et omniada.
et si non misere tunc ille peccat
verbo excitando. Sic est in opposito.

Talis debet fornicatorum re-
putari qui verbis excitat so-
cios ad malum monendo eos et
emendo ad luxuriam. vel dicendo
verba luxuriosa proferentibus
dicebat magister robertus quod

plus peccant quam comburendo
ecclesiam materiale quod comburunt
quantum ille est multa templum spiritus
sancti. **Homo**. n. de templo dei pro
quia ibi habitat tota civitas. sed
non est aliud templum nisi propter
homines. non dicitur esse ecclesia nisi propter
contemtu in ea. s. congregationem
fidelium. ideo dicitur ad corinthios. m. Ne-
scitis quod templum dei estis et spiritus
dei habitat in vobis. Si autem ante
hoc templum violaverit dispersit illi
deus. templum. n. dei sancti est quod estis
vos. gloria. spiritus in animam et corpus.
Si ergo reputaret pessimus
qui multa sive omnia templa
de pilis combussisset. Quanto
magis ille qui igne luxurie posuit
in anima. Sicut. n. ex una manna
candela una domus magna
ascendit. et alii totus vicus. vel
tota villa. Sic uno verbo igne lu-
xie inflammat licet modico ho-
cito plato corda sociorum in una
domo vel in uno vico vicinorum
ad peccatum operis vel consensu
plius ascenduntur. et quantum
in proferente est inficiunt. ideo dicitur in corinthios.
Colloqui mulieris. quod
excandelat. sufflatorum humi-
gus per dia mediate vetula
vel quicquid coram locis vel aliis
profert talia verba. **De** modo
aliter eius penas audere facit.
Isti sunt non sufflati pilis
et solatium sed dyaboli. **Quia**

dendum diligenter quod dāpnū legē
 ce talib; v̄bis ad p̄c̄m h̄erue
 excitatib; . q̄ p̄v̄ba talia audie
 res de facili mouēt ad p̄c̄m.
 et si non opis tamē consēsus
 quod ē timendū magis q̄ p̄c̄m
 opis q̄ facilius et sepius p̄c̄t̄
 et ad memoriā reduc̄ p̄ talia.
 mulier ymaginaria pictorū
 or ē q̄ mulier vera. q̄ v̄bitūz
 venire et itare potest et hora
 oī q̄ muli v̄a fons stat et
 istam potest videre hō q̄ aliā
 non potest respicē. et cū ista
 sepius fornicatur p̄ v̄bitatē
 i p̄c̄m consensuēdo q̄ poss; cū
 muliere ext̄us fornicādo. **Jo**
 d; i mathō v. Qui vidit mulie
 rem ad concupiscēdū eā iam
 metatus ē i corde suo. volūtas
 n. reputab; cum deliberacōne
 ai s̄m glōm q̄ non deest vo
 lūntas sed occasio s̄i factas
Apparet ergo q̄ v̄bis excita
 tibus ad malum sustinēt
 deo anime. hoc etiā appet de v̄b
 retrahētib; sic faciūt qui quōdo
 vident socios suos volentes
 ire ad cōfessionē vel i rē religi
 onē vel face aliq̄ p̄nā statū
 iapnūt i p̄dne v̄ba rēthencia
 abono p̄ponēdo derisoria dnt
 n. iste benignus ē et papelard.
Talib; d; i proū. m. noli pro
 hibere b̄nfacē qui pot; si vale
 et ipe b̄nfac noli prohibe. l. d. u.

suadendo vel rēthēdo p̄ deri
 sionē vel detractionē. q̄ sicut
 dicit greg. viii. moralū.
 Sepe ligna a bono ope dum
 vitupat reuocat. tales s̄t
 sicut canes dyaboliciusto
 diētes gregē xp̄i. q̄ sicut
 canis pastoralis q̄ videt
 aliq̄s oues de grege recede
 laīt cont̄ eas quous; facit
 eas redire ad grege. **I**te
 tales p̄ derisiones suas la
 nant cont̄ illos qui de gge
 dyaboli recesserant p̄ pen
 tenciā et faciūt eos aliq̄
 redire ad p̄c̄m. et sic ille nō
 diceret v̄bis v̄anis q̄ v̄ano
 a carce sarracenoꝝ libatos
 faceret iterum capi et i car
 cerari. Sic multo forā ille
 qui liberatos a carce dya
 boli abmctis p̄ p̄niam et
 cōtentionē p̄ derisiones et de
 tractiones suas iterz capi
 facit. tales at̄ p̄lecuntur
 xp̄m i corde penitētis natū
 p̄ grām sed qd dicit b̄s. b.
Siquid ad salutē p̄tinēs
 si q̄ religionis ontur q̄cūq;
 resistit quicūq; repugnat
 plane cum egyptis p̄mulo
 israhelici genis necare co
 gnat. imo cū hōde nascente
 p̄leq̄t saluatore. **M**eritū
 ē ergo de talib; v̄bis cōfite
 et satisfacē. **A**ppet ergo qd

talibus vbiis retinentibus
ab uno substrahunt deo aie.
Secundo appet qd e malo
substrahunt deo anime
quocumq; modo e malum
dando licet non faciat alio
pccm. substrahit at pccor
malo e. deo animas. pmo
anima propa. scd animas
ostentiu qd in se ddo malu
exemplum. pmo probatur
de anima propa. l. se ipsum
diffamando iuste et h pbat
magi robtus isto mo. **Q**uis
qui vbo vel signis vel alio in
aliquo asserit vel reputat
letatorem vel luxuriosu licet
non sit diffamat iuste pcat
mortaliter. **S**ed qui portat
signa lascive in habitu ornato
vel alio modo asserit se ipm
esse tale ergo se ipm diffamat
iniuste et ita auferit do aia;
suam. **Q**uomodo probatur
auctoritatib; roib; et exēphs
pmo ante phi qm d qd nocē
sunt note. i. signa eaz passi
onum que sunt i aia. sic g
vob; taq; sigs enunciat
cultum aliquo ita alus sigs
sensibilib; et euidētib; sicut
sunt gestus et ornatus hbi
dmoli. id d salomō in eccl
vii. Admictus corporis et
vlus detū et igressus hois
enunciat de illo. i. e. mīciāt

qualis sit mti? Scd h apparet
tali rōne. Si aliquis sciret aliu
ignoscere et iustum et de illo di
ceret et clamaret quod eēt u
baldus peccaret mōli. Sed qui
portat huius signa lascive nel
sequitur societatem sup h diffa
mantē. vlt h; vba luxie per illa
clamat se esse rbalduu et ar
guit probabli sicut arguitur
plocum oter accidētib; ille est
comptus ergo e adulter. **I**ste
vadit de nocte ergo huius. **C**um
ergo verus et iustus sciat se esse
ignoscentem qd aliq; aliu. qui
sicut d; pma ad corinth. fo. **C**
enim sat hoim qd sunt hominū
ū sps eius hominis qui in ipō
est ergo plus peccat sic faciedo
qm alium ignoscere diffamādo
et ideo substrahit deo animam
propriam. **I**ste tōo pbat
nūmō; eē tali. Si cūlus pēdat
in hostio taberne et hostiū celat
apiat. signū e quod ibi vendat
vinum licet vacuū celatū sit
Sili' artls capilloz gall' pēllō
nodus dyaboli mitt sine cūsa
i capite. ferrata corrigia nodi
argentei qdotece in manibus
lotulares laqueati et scti et t
ha maxime vba et gest' ioma
signa sunt lascive et celi tabe
dyaboli vndiq; pendētēs licet
propter ista non sint luxuriosū
tamen oñdit se esse talē ergo

ipsum diffamat que velle sit
 esse ignoscere et ita subtrahit
 deo animam propria. **D**e malo
 esse subtrahit deo peccator animas
 aliorum omnium aspicientium quod in se
 esse ad malum promouendo
 vel abstrahendo eas. per autem
 rationibus et ceteris. **Q**uomodo autem veteris
 legis dicitur in lege veteri quod claudere
 diuinum est os putei vel fovee ne bonum
 vel alium cadit in ea quod si ceciderit
 dominus fovee reddet bonum
 vel alium. Sic homo reddet animam
 pro anima. sicut dicitur exo. xxv.
 Putens discooptus est quicunque
 apte peccans dicitur in fovea malo
 exemplo suo alios ad malum pro
 uocans quod sic bonis exemplis pro
 mouetur aspicientes ad bonum
 et profituntur ita de bonis exemplis ^{mal}
 promouetur ad malum sui pro uocant
 et decipiunt vel deficiunt. **U**n
 gregorius plus mouent exempla quam
 verba. et beatus b. dicitur. Efficacior est
 vox operis quam sermo. **T**al tenet
 reddere animam pro anima illius
 qui exemplo malo suo quod dat
 ei apte peccando et peccando
 in puteum peccati mittit. **D**e sicut
 dicit augustinus. omnis qui in conspectu
 populi male uiuit quantum in ipso
 est illum a quo videtur occidit. **U**t
 Sicut ergo qui bonis exemplis
 alios promouent ad salutem
 merentur. ita exemplis malis ex ^{demerentur}
 unde celsus. quibus de huius.

exemplum. et perfecte caritatis
 ostendens cum tantis et perpetuis
 eterna premia possidebis. Sic
 exemplis quibus est. pro dicitur ostendit
 cum tantis et pro tantis eterna
 tormenta possidebis. tales
 plebunt sicut dicit beatus b. **Q**uomodo
 christus ab eo gignere plebuntione
 sustinet quia premia subgectione
 vel premio est. adicit ab eo
 animas quod pro proprio sanguine
 redemit quam a iudeo qui sanguine
 sui fudit. et ideo valde timendum
 marie a platis et ceteris. **U**t
 sicut dicit beatus gregorius. Sane debet
 plati quod tot mortibus dignum sit
 quot proditoris exempla
 ad alios transmittunt. probatum
 est ergo auctoritatibus. **S**o plati
 rationibus. primo tali ratione. **Q**uomodo
 est occasio sine causa proditoris
 et damnationis animarum de auctoritate
 animas quantum in se est. sed ille qui
 ornatum libidinoso se induit
 est occasio et proditor animarum ergo
 auferet eas et ita tenet eas
 restitue. maior pro. quod nira
 dicunt. **Q**uomodo occasione dampni
 dat dampnum dedisse videtur.
 et glo. si nimum. modo dicitur longe
 grauius peccatum est dare peccati
 causa quam peccare. **Q**uomodo appetit
 de diffone scadali. **U**t. n.
 scandalum secundum magnum in
 sententias. dan nel san in
 mis rectum prebens alius oc

causationem rume sic qui port
ttice uel ostacum aliquod
ma p qm as dz itre occasio
e illius rume. Sic est inia
moz qm as p malu exepu
scandalizat pum. tales no
vadunt soli in mlti. s; p
tales mltos acqrit sic dicit
in glo. sr i mach. xviii. ve
mundo a scandalis. glosa.
rumet etna dapnatio mu
dans. i. hnda's scadala pp.

Alia rō ē qz vita spūalis
dignior ē qz qpal alic pcati
mōli et tenet illi restitue
ergo mltō fortius spūale
vitā que non pōt recipari
tenetur pro posse suo resti
tuere apcto pro se et palio
renocando. **P**robatur ex
si as pmareret filio regis a
phum venenosi mortiferz
ad bibedū licet ille refutarz
tamen si rex sciret qz itēcōe
faceret. offerētē morte pu
niet. **S**ed sic ē de illis qui
ornatu libidinolo et coreas
ducendo et alia puocācia ad
libidine excitādo ut exēdo
qz in se ē pimat alijs potū
mortiferū. vnde cōstonnis
S; vū nel mlti se ornant
et vultus homi i se puocau
it et si inde nullū sequatur
dampnum. Iudiciū tamen
patietur etnū. venemū. h. se

cum abstulit et nō sunt qz bibet
uel hauret. **A**liud ex. ad id
si as hzet adūlarū qz velt; en
occide ille qui mltiaret et ar
ma adūlaro sine gladiū euā
gnatū ēēt reus mortis illi
sed i ornatu et coreis offertur
dyabolo adūlaro nro gladiū
euagnatus. non solū vnus
sed tot gladiū euagnati quot
sunt mulieres vl viri ornati
coreantes. qz gestu et ornatu
et cantu libidinolo et hūriolo
itēcōt aspiciētēs. **P**robatur
ē ergo qz exepu et vū mal sub
strahunt a deo aīe probatur
consenciendo pccozib; substra
hunt deo aīe. pmo autorita
te rōib; t. ex. et hoc probat p
autor. apli pauli i epla ad ro.
Veniat multa. fornicacōe
auaricia. iudiā. et alia ppa
dt. Quia talia agūt dig; si mor
te. non solum qui faciunt sed
qui consencunt faciētib; **N**ec
scdm scōs et scdm nra agētēs
et patientes pau pena pun
untur. Quocensāz ergo tu
consensisti socio tuo peccanti
mōli pcasti et aīam tuam
et suā subtraxisti deo. **S**ed
qret as qre dī as consētre. ad
hoc mōdet qz qāz tacet aī possit
argue uel nō ipedit aī possit
argue uel ipedire omīs talis
dī consētre. **P**omū pbat per

ambrosium in glo. h. i. d. apli qd dicitur
ad romanos. Non solum qd faciunt
et c. Coletur e tacere cu possit
arguere uel erroze aduado
fouere. pt g sic foran id exp
dictis p; s aplm non solum etc.
uel sm abrosiu. Dan tacet re.
uel qm aduando for; cu possit
arguere sic adulator dicitur
tue g quilibz talis tacet digni
e morte. **H**oc idem probat per
magnum hugone de sco victore
Ille reus tacitus existit qd tacet
do aliq pne pmittit. Sic em
ille ex opere ita dapnat ex taci
titudine. et tal pt dicitur qd dicitur
in ysa. **D**e m qz taci. tale
sunt mochi dyaboli suantes
silenciu eius. **I**te cot adula
tores qui nolunt arguere pte
de ambrosius i quoda sermone
Quia; hrem suu no arguit
peccante quoda modo hortat
ut peccet. Itc de illo q pt impedi
re et non impedit dicit pap
hymachus. Erro; cu n resistit
approbatur et ideo caret splo
societatis occulte. q manifesto
facinori desinit obinare i aug.
pco cu no odias aduugis
Ite abrosi h. i. d. em glh de
or verbo otioso oportet reddere
ratione. sic et de silencio. **D**i
stinguit at ibid ambrosius
silenciu triplex e. n. quoddam
malum quoddam penis quodd

pellimur. **T**ommi e qn as
videt pxim i pco mori que
pt coripe et de quo p babil
credit quod propter ipm
dimittet pcam. uel totah
uel saltu ad hora. Si diligen
cia adhibet et facit quod ille
esset. **B**ech. iii. Si non am
caius ipio nec fecis ut adu
tatur a via sua ipia et vniat
et ipe ipius i unqtate sua
moriat. languine at eius
de manu tua regia. glo ibi.
Morti cu non odias adu
geris. dicit i gallico. q se test il
ottue. **Q**ui tacet concedit
Est at multiplex coletus
suffitencie. negligencie. con
sili adulationis coopacois
et autoritatis qz dicit ambrosius
ille facit re cuius autonta
te sit. **S**edm silenciu e qn as
tacet cu videt pxim suu nec
penitus adherente bois nec
penitus malis. sed videt eum
q natate inter duas aqs
et quod vult ee vt vulgo dicitur
bene e de crabz et de venatori
bus et de talibz dicit mundus
quod sunt sapientes et libale
qz optie scunt se hie cu oi
genere homi sed quod boni
e tales pmoue. sed pt dici
q tales sunt desptationes
q s vilissime et odiosissime
bestie de quibz no scit vtru

hinc grossibilia uel ualutia.
Crephi narrat de uespithoe
annus esset magna discordia in
aialia quadrupedia et uolati
lia assignata die ad belladum
absentant se uespitho cogita
quod non uet ad bellu s; uidet
quis copletto bello meli hiet
et cum ipso se tenet bello facto
et multis ibi uulnatis et mor
tus ex utroque parte occiderit aialia
quadrupedia. uespithoi dice
tia. capite. occidite. subpedite.
municu nru. die at uespitho
amici boni quid dicatis. ego
sum de uis. et ondit eis mi
pedes et sic euasit s; ambus
post ea obmiantib; die. ha au
mei ego sum de uis et ondit
eis alas. Et sic tales hoies
qu sunt cu platis et religio
uis dnt orate p me. et fau
unt galli iplutu. gall le cog
euphume et faciit magdla
gallice il; cotrefot la magdla
et qu cu modis faciit ut
munda et trufant de beigs
et religiohis et denda ut he
ant benuolenia mundanoz
Quode magi robtus reu
tat quod ipse uidit quedam
qui qu erit cu beignis lue
cum magis papelardis helat
magnum s; tuncale rotundu
omninas qu erit mundanis
hebat s; tuncale de burneta

allu su manas furratu de
vano. unde qui uidet tales non
debet tace. sed deb; mone eos
et fideliter laborare q; uois ad
hereant bonis. **C**ertu silc
cu est qu aliq; tacet cu uidet
peccatum suum qui se sit tenent
cum uois et no malis cu tepid
e et remissus et deli hiet i apo
m. q; tepid es et n; frigidus p
timore nec calidus p nozem
iapia te euome de ore meo.
Ista non est caritas. s; laquo
greg. Si ille d; qui ad ferendo
uita zelo dnum adns exata
pfectio se esse dei denegat q; ip
sufficit iarepare uitam carna
lum recusat. **Q**uo q; si mach
dyaboli qui ita bene seruant
silentiu pcedu uir inueniet
inter monachos dei qui suum
silentium p dnu dnu animum
cessaret illi suauerit pe. and
uel apius nec uolunt aliquo
modo frange. **U**bi etiam ipudico et tac
tu libidinoso et eia ali
sentibus corporis subthunt
deo aie. ideo dicit propheta. Al
cendit mors p fenestras et cel.
Si h d; magi hugo. apus aie
concupiscencia e. domi nitor
mens uolcat. **F**enestre hui
domus sunt qu; corporis sensus
apus ergo p fenestras ascendit
qu concupie uicior p sensus

corporis prorumpit ad itioza
mentis. et ideo osculando libidiose
mulieres seu ipudice respicie
do provocant seu inflammat
ad malum. et ideo spali de vi
lu dicit aug. nec dicatis vos
huc aios pudicos si hancis odo
ipudicos qz ipudicus oculis
ipudici cordis e uima. et cet.

Sup h d magr hugo licet
corpus ab immunda cogitaco
non tangat ipa. n. immunda vio
lacio visu affectu. cogitatione
delectatione ppet et istis fom
tis. q. quibzdam gradibz escat
pctm. Nam cogitacio pna
pit delectatione. delectacio co
sensum. o sensus opationem
opatio consuetudine. consuetudo
nccitate. **P**batu e q q uibz
crephs consensu et alijs modis
auferant deo aie. Itē pbatu e
q oportet eas redmre. **E**t
ideo confessor de talibz costanc
qre d; i confessione et qd restitui
antur aie hnter iunge. v. g.
ponamus ex. i pcto luxie qz
a pctore confessor amice huisti
re ai aliq muliere dicit ei qd sit.

Cum de costancys qnt q hnt
phc v. l. Qms q. v. qacs ai qz.
ai qno. qn. et videte hic iacet
lepus qu d; ai quot. na dicit
phis hpc am hpc d; multiplic
l. ppetine nel associetatie. vn
qnt ai quot mulieribz ppetunt

pctm. vel quot socios hnt
quoz pctm parauit ul ex
consensu. et dato mio. qnt
si vng de locus fuit cofellus.
Vndet pctoz: dne no. qre de
locus confiter. satis habeo
de meis. et adducit antez
male intellecta. l. eze vbm.
filius non portabit uitate
pns ergo nulloforti nec al
terius. **I**te audm d q qda
confitenti de pctis vicuozu
fuit iunctu ieiunare. os die
rems i pane et aq nolo p
locus meis ieiunare. Item
quesunt quidam sacerdos
a quodam associante sibi m
pcto vicuos suos dicente.
domine nos mentiti sum
fornicati sumus et c. si habe
bat has pctois p vicuis
l. pro locus meis no hcolias
pcuratoras. nec hnt. Ad
quid ergo confessus fuisse
de illis. s; dicit e q d; pctoz
de locus suis cofiteri q i pctm
alioz sua fecit trahedo eos
ad pctm ex. nel o sensu ul ali
mo sic dnt e. **Q**d. n. pnt
nel consentunt nel facite
non rethunt nel rephednt
tenent confiti et satisfate.
Alioquin ai illis vadunt
in infernu ibi suspendi per
societate. vnde eia si esset
iugo et aliquo istoz modoz

consentiret nec in infimum
Est ergo dō ad auctoritate
ezech. q. fili non portabit re
i. pena pro iniquitate nisi sint
inuitatores sceleris peccando
uel consensiendo. **E**t ad ad
dō ē q. in confessione nō debz
aliquis nominare socios in peccato
nisi iniqui et statū uel con
ditionem eorū. **E**st ergo
facienda confessio de locis
quos hūmō in peccatū peccando
uel consensiendo eorū peccatis.
Sic faciebat dō. vnde d. bis
Confitebimur t. dōs confitebimur.
Et alibi erat dices. delicta
quos intelligit. **S**ed dicit
quidam magnis q. nō est
quod de peccatis in confessione
p. mo iniqui p. q. et de
circostantiis marie op. peccator
ignozans sit q. aliter cecus
cecum ducet. sed si cecus ce
cum ducat. abo in fontem
cadunt in matho. xv. **S**ed
nō ductor cecus cadit qm
cecus ductus q. p. cecus cadit
et alius se se. sic qm. peccat
confessor qm. confitens. Regū
xv. Custodi uini hūc. qm. si
lapis sint erit aia tua p.
anima eius. **Q**uā q. uolūt
esse magni aiaz. cū ignozēt
q. sunt necia adiformacōz
aiaz. subductor fatissimū
sunt. debet ergo peccator obli

non solū de peccatis q. peccant. sed de
locis quos istis modis traxit
ad peccatū.

Sequit quomodo talibus
peccatoribus debz inuigi qd
sunt subtraxerunt deo aiaz
q. laborent eas restituere. et p.
pbat eē et auctoritatibus a uolū

Nō eē de quodā confessorē
de quo recitat magr. uolū
de sorbona q. p. t. g. ita annos
audierat confessiones et erat
magne auctoritatis. aq. quōd

q. sunt si a confessoribus ad que
de locis quos hūmō in peccatū
Vndit q. sic q. ē cōfessio aq.
uans peccatū. et cū itū q. ueret
de p. n. a qm. inuigebat. Vndit
q. inuigebat dicere psaltemū
uel ienmare uel aliquod tale

Cui obiectū ē. Amice. uos alle
milamm. cyruygiaco qui ad
morte uolueratū in capite
q. bñ cum lauabit et ponit
ēplastrū in pede talis. n. non
curat nec sanat uulnatiū. vñ

Verō. Non sanat oculū qui sa
nat calcaneū talis fustis.
Vndit q. nō deo placete. tūc
obiat cont. eum p. illd. tale sic.

Alquis uenit ad uos et confitetur
ad uos quod spohant b.
anos et uos inuigitis ei quod
ienmet. est ne sanatus p. q.
non q. uulnus fecit in dorso
paupis et emplastrū appo

in ore qz non dimittit pccm
 nisi restituat ablatu. Sed di
 cebat ad hoc quod solum intellexit
 ad littera. **S**ed dicit ap[osto]lus
 scda ad corinthios. iii. littera
 occidit sps autē vnificat. d[omi]n[us]
 amplius diligit a[ni]mas qm de
 narios. vñ b. totus si quide
 iste mundus ad vñ[us] anime
 p[er]petuū estimari non potest.
 Non. n. pro toto mundo d[omi]n[us]
 a[ni]mam suam dare voluit qm
 pro anima humana dedit.
Si ergo aliq[ui]s vult restitui
 re denarios ablatos nilto
 fortius a[ni]mas. qz reddere vel
 suspende d[omi]n[us] gall. ou vendere
 ou pendre. **H**ec ē v[er]ba p[ri]ma
 que subiungi debz ut sicut
 subiuravit deo a[ni]mas sic laborz
 eas restituat. hec audies cō
 fessor cepit mirabili. flevit
 clamans heu miser tot hoie
 adherentes cōsilio meo con
 fidebant de me qui ducti sunt
 ad infernū p[ro] me nisi d[omi]n[us]
 aliter respexit eos. **T**unc
 vocant multos magnos ali
 stetes ut audirent hec. **H**
 ē igit p[ri]ma recta et necia
 ut si q[ui]s peccauit trahendo
 alios vel alias ad pccm. la
 bore ad retrahēdū de pccō
 qz p[ro] q[ui] peccauit aliq[ui]s p[ro] hoc
 et torq[ui]t. sap. vi. **H**abetur
 de hoc cō[tra] in vita b[ea]ti iacobi q[ui]

anda venienti ad se ad cō
 fessionem scā confessione
 misit ut sicut multos trahat
 ad pccm ita retrahet ad deū
Hoc iter probat i[tem] autē
 eu[an]g[eli]ū b[ea]ti mathi. v. **S**i
 offeras munus tuum
 ad altare et recordat[ur] tuis
 quod frater tuus h[ab]et aliq[ui]d
 aduersum te. relinque ibi
 munus tuum a[n]t[er] altare
 et vade p[ri]us reconciliari fr[atri]
 tuo. et tunc veniens offeras
 munus tuū. dicit q[ui] d[omi]n[us]
 quod non accipiet oblon
 tuam si fr[ater] tuū offēdisti
 donec ei reconciliatus si
 et quis deturmus nel ipse
 vocant fr[ater] suū dicēdo
 racha. nel fatue ut ibi
 h[ab]et nel duce eum ad pccm
 mortale. **P**robat etiā
 tali rōne. homo non habz
 nis i[tem] paradiso qui nō vult pati
 tantum pro deo qm pro
 mūdo nel dyabolo. luc. vi.
 Nemo potest duobz d[omi]n[is]
 seruire maxie q[ui]s. n. ad
 cor. vi. **Q**ue at cōuentio
 v[er]ba ad belial. dico ergo. dicit.
 sicut laborasti s[er]uēdo dya
 bolo vel mundo mulieres et
 solios trahēdo ad malum.
 ita sollicitus debes ēē trahere
 eos ad bonū. **I**te i[tem] scōh[us]
 laborasti alii ad respōdēdū

melius uel opponēdū ut alio
excedēs et tamen pro oī scia
tua non apuret b̄s petrus ho
stium padisi. uel laborasti ad
discendū v̄ba inflammātia
ad aliud p̄cū. **S**̄ q̄ debes la
borare ut hūior sis cetis
et studere ad addiscendū
v̄ba inflammātia ad aōre
dei. hec p̄nia sufficet michi
in p̄ncipio ut. l. tū faceret
pro amore dei q̄ntū fecit p̄
mundo uel dyabolo. h̄nc etiā
p̄nam iponebat b̄s paulus
romanus cardinātib; quib;
predicabat ī ep̄ ad ro. huma
num dico propt̄ singlitate
carnis v̄ie ut sic exhibuistis
membra n̄ra seruire inimi
dicit et iniquitati ad iniquitate
ita nunc exhibete membra
n̄ra seruire iusticie ī sc̄ificacō
ne q̄ dicat opatio: vobis n̄
conueniunt ḡna portare. sed
hoc dico vobis nunc tū. p̄ deo
faciatis q̄ntū fecistis pro dy
abolo nec potestis minus
vnde valde inaturalis est et
inaturalis qui facere hoc re
vunt. **P**atet ergo q̄ p̄ma
leuca ē n̄tia volētib; adiple
dictam satisfationis. **V**ir
tū at̄ oīd̄ et sc̄dm quod sit fa
cilis et delectabilis et aliq̄s
posset dice ista leuca ē disti
line ipossibilis q̄ t̄ha oīs illo

et illas ad bonū q̄s aliq̄ modo
predicto traxi ad malum q̄d
probat̄ p̄ exēplū maḡnū rob̄
de quoda milite pulcherrimo
qui sepe se parauerat et or
nauerat ante conspectum
mulierū ut concupiscerent eū
et sic nulle forte peccauit in
eum idē p̄t esse de mulierib;
ornatib; se et oīdētib; se h̄oīb;
Itē dicebat se multos et multo
inflammasse ad p̄cū ducēdū
coreas sic etiā q̄z faciunt
mulieres icatulems suis. v̄
sicut q̄ ignē in ecclia ponēt
uel in multis latio dicent
uel hereticis. sic tales infla
mantēs aīas q̄ s̄ tēplū dei
1. ad cor. m. Tēplū dei sc̄m ē
quod estis vos. eccl. v. Collo
quū eius q̄ ignis exardescet
et ibidē propter h̄em milien
p̄ierit multi. **C**adit q̄z h̄o
uel n̄li ad eccliam ornati et
ibi multa tēpla cōburnit. et p̄
suma ē p̄ginatio talis. **M**
modo ergo tot niha aīaz
dederat occasione peccandi p̄
set ad bonū reducere v̄d̄ hoc
ipossibile. **D**ixit itēz miles
si alī nō possēs satisfacc q̄d
ante accipet. et sic h̄o ēēt. h̄o
oīd̄. si quis iniuste retinere
denarios alienos n̄ reddet nō
absoluet̄ p̄ ante. nec si dō aīa
abstulit q̄s d̄ns ita care eū

nolunt ut cariores eas repu-
tarentur. **U**nde aug. a quo
scat hō q̄ valeat q̄ debeat et
dum precū suū cogitat vena-
lis esse desistat reus itaq; nō
p̄m precū erit. sed sāguine xpi.
qm̄ violat aiām et maculat
ē sāguine mūdātū. **C**um
dixit miles. **Q**uid ḡ domine
clamabo p̄ villas qd̄ peccat
nec ego scio quot s̄t uel quā
quos uel q̄s t̄ri ad p̄cū. et sic
clamare difficilis ēēt q̄ ve-
ultra mare. **I**te si uē ad mu-
liere. forte redimare et inde
diffamare cū dicat curā h̄c
de bono noīc. h. n. magis per-
manebit q̄ mille thesauri.
ecc. vii. **I**tem crudelis ē qui sa-
mam negligit. Aug. h̄c. n.
h̄c multū p̄dest. qz cū hō dormit
sua bona fama predicat et i-
cūq; math. xvi. uel hō illi p̄-
quem scandalū uenit. **S**
Sed d̄ ē quod reddē d̄ aiās
facilium et nich̄ delecta-
bilis scienti et uolēti facere
eth̄ p̄ p̄tā c̄. p̄ qz sicut bene
esset soluti si quis tenet i q̄z
solidis par et soluet q̄z solid̄
stilinguoz. sic si q̄s substet
q̄z aiās laicoz. et reddet aiā
q̄z clicoz qz forte erit magni
prelati et predicatoris i cō-
da. iulic. vii. Dicebat zach̄
Si aliquem defraudam reddo

quadruplū. et ecce via p̄ qm̄
fieri potest. **A**niheres cum
quibus peccasti forte n̄ posse
domino reddere p̄ p̄cū. sed
socios illos eodē debes ad bonū
trahere. et si nō eodē alios
salte qz hoc sufficit. qz sicut q̄
mutuo accepit q̄z solidos
non oportet illos eodē solue.
uel reddē sed equalentes. **U**
aliquis potest dicere nō h̄c
unde restitua ideo subnigrit.
Im̄ ex̄ cōt h̄ qz ista leuca facil-
lit sic. Nam si c̄t as captus
propter aliquod furtum et
quod fecisset regi precaperet
rex quod suspenderet et ad pa-
tulum duceret iā sibi patum.
Si aliquis dicit ei do tibi de-
narios quos furatus fuisti
regi dum modo eos reddas
regi nec aliter potis liberari.
Iocundū esset ei et facile ac-
cipere denarios et reddē. sic
dico uobis furati estis d̄ aiā
pro quib; iudicati estis ad
mortē infern. dicit iustitia
dei reddē quod debes. **I**n
mathō xvi. Venit ex vna
pte m̄ia d̄ni q̄ nos redemit
et ad hoc redimere mult de
suspensio. t̄ri t̄. q̄ia d̄ni q̄
nos consumpti sumus. iuc
i. p̄ uiscā uiscē dei n̄i et c̄t.
dicit ergo ecce d̄t̄ ōs aiās
acquistū. qz nec sunt p̄ q̄s

potis te redimie n. n. t. stabit
qz pascos eas. ps. **Q**uandam e
scam omnium carum. **S**olo
vbo exortationis pascas eas
bn. et ipm vbu dabo t. mathi
x. Non. n. vos estis q loquimini
sed spc pns vni q loquit i vob.
Sed aliquis posset dicere. si
laborare ad contēdū deo mag
pderē labore meum qz faceret
qz statū relidmaret. **C**ont hoc
adducit tertū ex qz sū qritat
sine non n admittit qz pbat
p ex tale. deus iustior est et
cruatior oibus. **S**ed si aliq
laboraret i agro vel i vinea
alicuius fodendo uel fumu
portando et petet mcedem
suam adno ag vel vinee m
velix non diceret exptare
quousqz veniat fructus et si
bene veniat solua vobis: et si
non. non solua. sed statim
finita die solueret ei fidelit
Sic ergo laborasti in vinea
domini. s. i ecclia monendo
alios et exortado ad bonum
vbo et ex. et alijs modis qb
potes et fecisti sine veniat fru
ctus sine non. a. si contatur
sine non: tū inde mcedē reci
pies et ideo bn dicebat paul
ad cor. i. xv. plus omnibus
laboravi. et b. si h d. paulus
aut plus oibz laboravi. nō
dixit plus oibz ptiū aut

aut plus oibz fructificavi. no
uerat. n. hō que docuat deus
quū vniūqz sū labore suū
recipit et non scdm pūctum
et ob hoc in laboribz plus qm
i pfectibz gloriandū putant
vnde poeta v. **N**ō ē i medico
qn relictur eger. **D**e hoc
ponebat ex magi robztus de
sorbona de dña dādenanda q
magnā penā voluit ad retra
hendū alios de statu pti adha
tum grē. et spali ot mulieres
q pto luxie se expōebat. vni
substituit dominū i q ponebat
huīs mulieres qn ple et p
huos aduatores poterat velle
Accidit at q audita fama eius
magi robztus visitavit eam
et quesuit qnter se hēbat ill
negotū. illa vero dolēs mōt
quod non prospabat multum
et cum qsnisset eam. rudit
q maxmā curā ple et palū
apposuerat i retrahēdo easa
pcto et magnos qstus sepuit
accidebat q illi quibz maiore
penā apposuerat cito post red
debant et ad pctū redibat et
inde multū dolebat qz totum
admittebat. **M**agi robz
h audiens dixit illi: domina
ostendo vobis q qn recedunt
magis admittitis. sed qd plus
et manus lucū hētis de illis q
recedunt q de illis q remanēt

p̄m̄i ondit p̄c̄e sup̄d̄m̄ de ope
 ratione in vinea. Qui fecit di
 etam suam h̄t̄ m̄ced̄e suam
 quicq̄ sit de fructu. **S**ic i pro
 p̄oito q̄n̄ facit quod in se ē. p̄c̄o
 d̄t̄ b̄s. b. fac tu quod tuū ē n̄
 d̄ns quod suū ē absq̄ tua soliti
 tudine et anxietate curabit.
Sed̄m̄ ondit p̄ hoc q̄ b̄ maior
 labor ibi manus lucrū. sed pl̄
 laboratis solitudine et dolore
 cordis de illis qui redeunt ad pec
 cata q̄n̄ de alijs qui in bono fi
 deiter p̄senerant. v̄n̄ angustā
 tū torquet n̄stū inq̄tas alic
 na q̄ recedit a sua. p̄c̄a. n. pri
 mor̄ fixona sunt iustorum
 et b̄s. **Q**uos corrigē nego
 q̄. si i p̄oitiū bonis p̄oito et aph̄
 meretur q̄n̄ si p̄seneret. **T**er
 c̄o ondeb̄ sic de illo ope bono de
 quo minus h̄at̄ de honore s̄n̄
 gloria i p̄nti plus h̄eb̄ i fut̄o.
 Sed de illis qui redim̄at̄ n̄s
 laudatur i p̄senti q̄ si h̄os rema
 nerent haberet maiore laudē
 humanam et ex hoc forte vanā
 gloriam et ita minus h̄et de
 p̄mo. **H**oc audiens illa bona
 d̄na consolata ē et p̄p̄oluit
 quod non cessaret fac̄e qd̄ i se
 esset abstrahedo aīas ad bonū
 quicq̄ accidēt. **A**ppet̄ ergo qd̄
 ista via siue leuca ē facilis et
 nec̄aria et utilis. **T**erc̄o onde
 quod sit utilis vtilior et vtili

lima t̄pha rōne. p̄. vtilis
 onde q̄ fama p̄dita recuperat.
Secundo vtilior q̄ citius
 et facilius satisfacio oplet.
 t̄o vtilissima q̄ p̄m̄i acq̄
De p̄ for̄at talis rō illa
 via utilis ē p̄ q̄n̄ facilius
 et melius aliq̄ recuperatur
 maxm̄i bonū qd̄ adm̄l̄ū
 ē. sed trahendo alios ad bo
 num recuperat̄ bonū fame
 quod amiserat q̄s peccādo
 ergo ista via uel leuca est
 utilis. **M**aior̄ p̄bat̄ talis
 exēplo. Si q̄s am̄l̄l̄z cētū
 lib̄s et nesciret vbi posset
 eas inuenire. Si aliquis
 doceret eum in quo loco. et
 quomodo inueniret vtilitate
 magnā ei faceret. s̄ p̄c̄o
 am̄l̄it̄ fama bonā v̄bis
 et exēpl̄is malis et alijs
 modis sicut d̄m̄ ē se ip̄m̄
 diffamando et alias sc̄da
 h̄ado q̄ ē melior. s̄. fama q̄
 omnes d̄m̄cie de m̄do q̄
 d̄ i p̄ou. xii. celus ē no
 men bonū q̄ d̄cie multe.
 Minor̄ probat̄ sic q̄ hanc
 famam non p̄t aliquis re
 cuperare nisi ec̄ot̄io v̄bis
 v̄bis et exēpl̄is et alijs mo
 dis abstrahat alios et edifi
 cet in bono. oportet q̄ quod
 sicut dixistis v̄ba h̄um̄ola
 et iornata qd̄ dicatis verba

bona et edificatoria et sicut
mormatu et alijs portant
quos signa dyaboli oportet
quod portet signa contra.
I. humilitatis et h' e' unitate
deute excelli. et sic inuit gra
et fama pdita rehet. **De**
h'bet ex detub; regib; q' dnm
q'rebant et prop' herodem
qui interpretatur glorians
i' pellibus pdiderit stellam
p' qui signatur gra ul' bona
fama in quo onid; q' illi qui
i' pellib; .i. appetib; munda's
gloriantur gra'm perdunt
Sed legi' q' illi dimisso h'ode
viderunt stellam et inuen
erunt dnm quo inueto palia
viam reu'si sunt i' regione
suam. **S**ilic' q' vult inuen
ere dnm p' gra'm et stella .i. cla
ritatem fame sue debet p'
aliam reu'ti et sig' lascame
et mundi depon'e. Sic docet
apls. sicut portauimus y
magne' terram etc'. Idem
apls ab oi' spe mala abste
te vos. **E**t q' mlti nolunt
hoc facere nec tm' pro do' face
q'ntu' pro dya' fecerunt ideo
pdit de' nec ds i' ipis rema
net. q're q' sua sig' amittit.
Sicut rex no' cognoscat ca
strum ee' suum nisi ad suu'
verillim. **A**liq's forte dicet
ista via d'apnosa e' et picl'osa

non vtilis q' plena est lupis
rapatibus canib; rapidis et
mordetib; fens crudelib; latro
nibus cu' gladius et sagittis
iteritatis. I. det' troib; et den
soms qui stati qn' videt aliq'
iccedente' ista via et alios ad
boni orate' et vicia corrupere
dicunt. ha. iste benignus e' et
papelardus modo habemus
predicatore' noui' talia q'dit
detrahendo de v'e pe'tentibus et
confessis alios pro posse su'
ap'co' retrahetib;. et tales
sunt diti comedetes carnes
audas omnium domum. **Q**
talib; d' m' matho. Ecce mit
tos iter lupos sicut agnos.
Item sunt canes. ecc. xiv. sa
gitta infra femora canis su'
vbum i' ore stulti. Aln' n. tantu'
latit cont' onces dui' qd' facit
cas redire ad grege' dyaboli.
Item sunt fere imo crudelio
res onib; feris. leo n' denorat
leone' nec vltus vltum. sed illi
denorant hoies imo qd' penus
e' suos fr'es et p'ies sp'iales
les sunt in inferno quia non
solum malos sed etia' bonos
denorant. **I**tem sunt latro
omicide qui auferit deo aias
oblectant' et lutu' i' eccl'a et mi
ficiunt vanos qui sunt mb'
dei carissima. portat gladios
crudelissios tres aias vno

inficiētes suis detractionibus
 s. se ipsos audientes et illos de
 quibus detrahunt. sic dicit b.
Gladus scilicet lingua detrahit
 nec gladius illum ceteroquem
 gladio quo latus domini p
 foratur dicitur veritas. **I**tem
 picant sagittas veritatis
 quibus vulnerant usque ad intima
 cordis. s. obprobria et detractiones
 ideo dicitur in ps. accurrunt ut gla
 dium linguas suas et intem
 derunt arcum rem amaram ut sa
 guttent in occulto in maculatum
Talis. n. lingua potest dici gla
 dius in quo patitur de peccato sui aperte
 sed dicitur sagitta quia in absente
 et occulte. q. a longe. **S**i potest
 ruderem ad omnia ista quod ad
 huc constantibus istis canibus
 et lupis etc. quae dicta sunt ad
 huc via istius dietae utilis est
 et valde secunda. quia quicquid
 isti lupi pati sunt ad mordendum
 sive canes ad latendum tamen nunquam
 mordere possunt nec nocere illi qui
 est in via ista non exeat viam.
 sed magis proficiunt ei que est
 in via quam si non latere ceterum
 quia talia arguuntur obprobria
 gloria patientis. **H**ec est via
 secunda et excellens caritatis
 de qua dicit apostolus. i. ad cor. **A**
 Adhuc excellentiore vobis
 monstrato. tales vero detractores
 sunt ex via caritatis et ideo

non possunt nocere illis qui
 sunt in via. **S**icut ostendit
 illos in via erit pacifica
 et non latibunt et non erunt
 lupi vel canes sed fiet ager
 Ideo dicitur ysa. vi. Habitabit
 lupus cum agno et pardus
 cum edo accubabit vitulus
 et leo et omnis simul morabitur
 et pueri pueris ministrabunt eos.
Et si tangat moribus de
 tractionum suarum debet timere
 ne eriant viam istam
 caritatis quia secissimum dicitur
 quoniam dicitur in via. **S**ecunda
 ratione probatur sic quia ista via
 sit utilior et hoc sic. illa via
 melior est et magis eligenda
 per que quis potest melius
 et citius opus suum complere
 quod oportet ut faciat. sed trahit
 alios ad bonum verbo vel ex
 vel alio modo sic dicitur est
 citius opus satisfactionis
 proficitur ergo ista lenca in
 via utilior est. **I**ta autem
 ratio declaratur per istud
 exemplum quod recitat magister robertus
 de quodam chico qui de statu suo
 se desperabat. et venit ad quendam
 confessorum dicens se ego
 despero. dixit ei confessor
 amice: de nemine desperandum
 est dicitur in via. i. quod dicitur
 vult imo desperantes sunt
 maledicti cum caym. sicut

De in canone bñ uide apli
De illis qui in via carz
ambulauit. dicit. n. aug⁹
q' plus pccant uidas i del
perando q' uidei xpm qua
figedo uos estis. q. uic' su
pauone ietus. Tunc qñ
uit confessor cam alle mdt
domine: pro quolz peccato
mōzli teneoz ad pñiam
septē annoz ita p'dicatis
uos et alij predicatores. i
finita feci peccata. Dño
ergo fatiā pñiam. Rūdit
confessor quod i p'gatorio.
Ille dixit heu michi accidit
his me ita dicunt alij. et
credebā aliquid manus lo
lacum a uobis hie p' nullo
ānos sui i p'ccm et nescio
uim p'ccoz. vnde sic qñ iñg'
exire de p'gatorio i quo igs
est tam acerbis hic ignis
et si non sit eternus miro ai
modo grauis est. excedit. n.
omnem penā nō q' sustinu
erunt iñes i uita. vnde iōe
esset michi ne illuc et iñf'
mū tunc mdt ei cōfessor
intutu sp'c sc'i et h' forte gra
p'ccozis qui faciebat quod
in se erat. **A**mice oñdo t'
quomodo cito et utiliter
facies pñiam tuā et sic po
teris facere q' nūq' i'trabis
purgatorij. licet uia diffi

cilima nesciēti. uideatur in
semita scienti facillima. **D**
oñdo p' ex'. Ecce quidā homo
quibz mille arpenta bladi
metēda i cōpetēti t'p'e solus
nō p't colligē non restat ad
ñ quod ponat oparios i messe
suam et p' multiplicationem
oparioz possz mette messem
et cūis q' ille qui non habet
nisi duo arpenta que per se
nult mette. **I**n math. ix.
oressis quide multa oparioz
pauc'. **I**n ioh. iii. oressis
uinit ecce dico uobis leuati
oclos uros et uidete regione
qz albe sunt iā. ad messe et
qui mercede metit accipiet
congregat fructū in uitam
eternam. **C**ristis ocludit
qd d' math. ix. Rogate dñm
messis ut ponat oparios
i messem suā. hic messis est
multitudo homi quos qñbz
corrigere debz et in horream
domini congregare et sic fa
ciendo ponet i'operationem
sue satiffōnis qz oia opera
ipoz sua reputabūt. et si
qñ p' se facere nō potest debz
oparios ponere in messem
suam. sic quosqz trahz exho
tatione sua ad uim ponet i
messem suam qz d' augusti.
Quod diligis uel paras in
alio tñi ē. Et ecce p'bo p' ex'.

quod prius tangebat. Si dicerem
 aliam ille fore fecit et pusillam
 ecce plenus est miser vindicta te
 interfice illi. ad motu meo
 et michi ad facere nec manum
 apponere tu enim irregularis
 si enim steruet et eet parum meum
Ut deus prior est ad mirandum
 qui ad dampnandum ergo multo
 fortius boni quod in alio parvo
 verbo vel ex vel fco meum erit.
 Ideo dicit greg. **I**n q. frēs
 potestis a puritate primos
 reuocare ad bonum opand' alios
 trahite. in viaderi socios hēte.
 desiderate si q's vrm ad forum
 aut ad aliud q' q' opand' p'git
 q' octiosū ēē considerat ut secū
 veniat in via. Et si ad deum
 tenditis curate ne loh ad eum
 veniat. **I**de ibidē d' venio
 dico mouere non sufficō exor
 tari. idoneus nō sum qūtm
 potes exhibe ne male suant
 quod acceperant. cum ille qui
 talentum abscondit i corāntis
 erigaris. **I**tem forte quis ut
 indigētū elemosinā tribuat
 panem non h' sed qd manus
 tribuere valeat q' lingua habz.
Ihs auditis p'cor' ille flet
 et dolens et gaudens d'ie q' sic
 satisfaceret optimū et facili
 mū ēēt. dixit etiā quod non
 cessaret sic pone operarios i
 messem suam. **I**sto cōsilio

vlus sunt quidam iuueis
 scolaris q' q'dā die mane cō
 surgens d'ie ad cōfessionē
 quemdā armigenū de curia
 regis qui frater suus erat
 dicens oparios o'z surgere
 et parum post nō cessans
 ducere socios suos ad con
 fessionē. et vocabat contra
 quemdā armigenū archi
 diaconi cognatum suum
 eo qd magnis operarius
 posset ēē et multos pone
 in messem domini. **I**tem
 dicit eū ad confessionem
 opūctū fletu et fūore v'bor'
 suoz. **I**tem si homo non
 h'iet post augustū q' q' mede
 nisi quod colliget i augusto
 nō ē aliq's rer vel platus
 q' o'z nobilis vel potens cēt
 nisi esset ilamū qui nō col
 ligeret. Sic ē i p'posito sic d'
 p'no ad cor. m. vniū q' q'z
 autē p'p'nā mercedē acci
 piet sedm labore suum.
Item sunt modo qui nō
 metunt q' de alioz messe
 vniunt vt et d'ites huius
 mundi. In Job. alii labora
 uūt et vos i labore eozum
 i'vultis. Et in messem di
 o'z o'z laborare qui volunt
 spūali vnie. **I**tem q' nullus
 d' ēē octiosus i augusto. et
 hoc verū ē maxie si michi h'iet

ad comedendum nisi quod colligeret
in Augusto. Et ecce segetes iam
albe sunt. **M**ellis multa. po-
nendi sunt operari in messem
Sed aliqui assulant illi quod bladum
suum differt colligere usque ad
hyemem et racemos sui vinea
suam videmur usque ad na-
tale. Sic multi usque ad mortem
differunt laborare et operari.
dicitur Ieremias. **C**um sit melis sita
est estas et nos saluari non
sumus. et hoc est leuca prima sa-
tisfactionis. scilicet. pone operatio-
nis opus. quod dicitur Iacobus. **Q**ui con-
fiteri fecerit peccatum ab errore vie
sue saluabit animam eius a
morte. eripere carnem quam mo-
rituram quantum est in tali labore
liberari animam in celesti patria
sine sine victima. **T**ercia ratio
ad probandum quod ista leuca sic
vtilissima talis est. **I**lla via
sua opus est vtilius fruenti
per quod amore et gratiam deum
acquirat et maius premium.
Sed trahendo alios ad bonum
maior gratia et amor apud deum
acquiratur et maior premium
renumeratur ergo tale opus
vtilissimum est. **I**ta ratio dicitur
primo quod maiorem gratiam
et amorem apud deum acquirat.
Sed quod maior premium renu-
meratur. premium probat talis est.
Si aliquis dicitur tendet

super omnia ad obtinendum aliquod
beneficium vel epatum. alios ma-
gis diligeret qui plus eum unia-
rent ad obtinendum. **S**ed sal-
uatoris viri quicquid fecit quod quid
quesiuit in hoc mundo est ut
traheret alios ad bonum. id vocatum
est nomen eius ihesus quod interpretatur
saluator. sed sicut dicitur in lucam. 9.
Veni filius hominis quere
et saluum facere quod perierat. et ipse
dicitur matthei. 9. Non veni vocare
iustos sed peccatores ad penitentiam.
Ille ergo qui plus uniat eum
ad salutem animarum parum
magis est amicus eius. **E**t
hinc dicit beatus Augustinus. Ille magis ius-
te dei constituitur qui plures
habet ad amorem dei. Si ergo
tamen quantum familiaritas regis
sine amoris et istorum magnatum
qui parum habent dare et sepe fal-
lunt et deficiunt. ex quanto ma-
gis querenda est familiaritas
dei qui tamen habet dare quod semper
in manu eius honoris et premium
nec unquam deficit a premium quod
est excepte sua. tamen parum sunt
quod hoc non omittat ut alio
trahendo ad bonam familiarita-
tem dei acquirunt. licet de facili
possent alios superare in amando
deum isto modo. **I**tem ostendit
alio modo si rex fecisset clamari
solene communem in aliquo festo
et quod omnes venissent et

illi qui secum plures adducerent
 magis essent amici regis et
 maiorum principum de curia
 multi. n. multos vocarent et
 pro posse suo adducerent. Sic
 rex regum et dominus dominorum
 fecit clamari festum et etiam
 communem in curia paradisi. s. q.
 d. in luc. xiiii. Homo quidam
 fecit cenam magnam et vocavit
 multos et misit suum famulum etc.
 Vbi non carnales dominice p[ar]
 parabunt. sed gustabunt et vide
 bunt qui suavis est ille agnus in
 maculatus qui pro refectione
 nostra immolatus est et dicitur
 sua omnes reficiet qui mittit
 seruum suum qui ait volente
 seruire ei. vocate et inuocate
 alios ut veniant. vnde greg.
 Seruus summi pontificis
 familias quibus indignis
 cum vos admonet de contemptu
 scilicet et inuocare vos vero ad ce
 nam domini. Sepe solet e
 uenire ut persona potens fa
 miliam habeat despectum sed non
 despiciat personam seruicij domini
 Qui vero plures ducet secum
 plures inuocant. magis dili
 gitur a deo et ab omnibus sanctis enim
 qui diligunt sancti qui diligunt
 deus et plus diligunt quod plus
 diligit dominus. Item dicitur
 ex. onde hic in curia regis et istorum
 magnatum nobilium manus fit

festum de vno apro sicut
 vel vno cano capto in venacione
 qui de quinque arietibus vel de
 quinque bombis. et quanto capitur
 cum maiori difficultate ta
 to est in manus gaudium. et
 magis venatorum laudatur
 et diligitur sic in curia summi
 regis. manus fit festum
 de comissione vnius peccatorum
 qui de multis iustis. Et id
 dicitur in luc. xv. Gaudium est in celis
 super vno peccatore penitentem
 gente qui si non agita no
 nem iustis qui non indigent
 penitentia. Cum ergo in celesti
 curia sit gaudium de peccatore
 penitentem agere ergo manus
 gaudium de maiori et ma
 ximum de maiori. Item si sit
 gaudium de vno manus gau
 dium erit de pluribus. Exepl
 debet paulo qui in questione
 suam. q. vnius magnus qui
 omnes volebat deuorare
 qui volebant eum capere.
 sicut appunt qui voluit capere
 et accepit litteras capiendi
 vanos et filii qui presentis sunt
 in lapidatione beati stephani.
 alii discipuli et sancti sunt. q. a
 uentes. et id fit in ecclesia festum
 et in celesti curia de comissione
 eius specialiter in peccatis aliis.
 Item sicut venatio opus
 est filiorum regum et nobilium

et non rusticoꝝ qꝫ nichil sa-
unt de ambꝫ et canibus.
Sic aiaz venatio op' e filioꝝ
regis paradisi quibꝫ dicit pꝫ
celestis illud quod dꝫ i gen.
xviii. Summe arma tua
pharetra et arcu et egredere
foras et aufer de venatioe
tua ut comeda et benedict
tibi anima mea. dꝫ. n. summe
arma tua qui vult venari
aias et dꝫ appone scutum
pacie q' iacula psecutionis
et duroꝝ vboꝝ q' inferunt
illis qui voluit se iromitte
de alioꝝ correctione. **E**t
sicut venator bonus et ca-
nis nobilis sequit' preda
suam p' spmas et tbulos
et non dimittit p' aspita-
te vie sic boni venatores
animas non dimittunt
p' talia. **I**tem sic canes
nobiles venatici si vident
preda sibi propinquam. s. v
na bestia siluestre n' possit
quiescere latret ruperent
vincla q' fireres pulqui
ad ea no puenirent. s. de
domestica no canat. Canes
autem mastini no se moue-
rent. sed potius ipe drent
cont' canes nobiles latendo.
Sic illi qui sunt canes no-
biles regis paradisi qn vident
vnu pccore non debet tate

sz predicando et monedo latere
et discurre ut tales ad hunc
vnu dei possent adduce. Item
silepus vel amicus iuaret
domu aliqui q'z crederet ad eu
capiendu et p' nullam mes
reputarent omis si illorum
evaderet manus. **Q**uanto
foras qn vnus magnus
pccor intrat ad nos vel am-
dit magna negligenti e qn
evadit. qn p exortationes
et moitiones bonas i di fimo
reuter. **S**ic sic venatores
multu letant qn vna bestia
magna cadit in rete suam.
sic predatores et cofessores
debent multu gaudere qn vnus
magnus pccor vadit ad con-
fessionem et libeter debent
recipere et diligencia appone
ne evadat relidmado. debet
ligare eum vinclo pnie. de
quibꝫ dꝫ vincla illius alliga-
tura salutaris. **P**robatur
q' t'plici e quod trahedo alio
ad bonu maior amicia dei
acquirat. **E**t hoc p' p'ban
sedm. s. quod maior p'no
illud opus remuneratur. q'
sedm paulum et augustinu
et os scos p'nu debet carita-
ti ergo manus p'nu maior
caritati sed maior caritas e
pre cetis opibꝫ q' as laborat
ad p'curandu alioꝝ p'noꝝ

quo maior p̄m̄i debet talis op̄
 maior probat p̄mo p̄ aplm. i.
 ad cor. xiii. qui dicit q̄ tanta e
 caritatis v̄tus q̄ neq; p̄ph̄a
 neq; m̄t̄m̄ nec alia virtus
 sine illa ad ei reputab̄. post
 u. s̄ ip̄am boni mali h̄c sacra
 menta. proph̄as. sciam ita
 ut m̄tes m̄ferant d̄stribuc̄ez
 suaz rez paup̄ib; id̄onem
 suoz corp̄ ita ut ardeant.
 sed quando caritate non h̄nt
 n̄ sunt n̄ eis prodest. Ideo de
 aug. Sicut om̄ib; liquorib;
 superminet oleum. sic s̄rem
 neus est via caritatis ad celū
 p̄ueniendi. habe ergo caritate
 et omnia hab̄is q̄sū caritate
 nichil ē quicq; h̄ueris. **H**abe
 caritate et fac quicq; vis cari
 tas si desit frustra h̄nt oīa si
 adit recte h̄nt oīa n̄l alia.
Maior probat q̄ maior sit
 caritas q̄ saluti aīaz itend̄
 p̄ ex. de igne. Ignis q̄nto est
 maior et fortior tāto p̄la loca
 calida facit et ad remotiora se
 extēdit. sed caritas assilat iḡ
 de quo igne dicit saluator ih̄c.
 Ignem veni it̄ā m̄t̄e et q̄d
 volo m̄i ut ardeat. Ignis vo
 caritatis maior ē qui plures
 ascendit. **U**nde pl̄es q̄ por
 tant igne istum in corde suo
 debent p̄ne v̄q; gall. Il dicit
 le feu lonter p̄ tout. et ex isto

igne pro posse suo ascendē
 et p̄bba s̄nda et īflamācia
 caritate p̄ca ī alus cōbure
 sicut d̄t m̄ hel̄ya. ecc. xviii.
Sicut hel̄yas ut ignis et v̄bū
 eius. q. facula ardebat a de
 beato ioh̄e d̄t. Sicut lucina
 ardens et lucens et sicut ex
 modica candela accenditur
 magnis ignis et aliquādo
 tota domus cōbure. v̄l vna
 villa. ita etiā modico v̄bo
 illūato et īflamato carita
 te com̄it̄ vna domus et
 vna societas scolariū et ac
 cend̄ ad amore d̄i et aliquā
 multi alij. sicut accit̄ t̄p̄e
 magū. r. de illo q̄ vocabat̄
 volquet de attrabato q̄ multos
 cōntit̄. **A**trabatu. ti. villa
 ē artep̄s gallice. et ioh̄ d̄t̄ p̄.
Ignitū eloquiū tuū vehem̄t̄
 et seruis tuis dilexit illud
 sed sicut dicit b̄s. b. **M**in nō
 ardet non intendit̄. **U**nde
 multū debent timē illi qui
 non curant alios a malo
 renocare et ad bonū accēdē
 ut m̄tus extincti nō arde
 ant caritate. v̄nde d̄t b̄s. b.
 ferueat in vobis zelus aīaz
 km̄i sicut amor iusticie. o
 dnum iniquitatis nemo fr̄s
 vicia palpet. p̄ca dissimlat.
 nemo dicat. **Q**one custos
 status mei sum ego. sc̄m̄?

23
n. quia facientes et consecrantes
pari pena puniunt. **C**onparet
ergo ista leuca esse utilissimam
quod maiori premio remunerat.
et hoc est quod dicit beda si illud
iac. **D**um comiti fecit peccatore
ab errore vite sue saluabit
aiam eius a morte huius mo
nendo esse bone operacionis oste
dendo errate corrigat per hec
amphiora gaudia vite cele
stis acquirit et lucit. **D**um
est igitur de prima leuca satisf
facionis que est alios ad boni
trahere et omnium est que est facit
necesse et utilis. **Q**uoniam
est quod in ista leuca includit
oratio que est per satisfacionis
quod non exhortacionibus et ex
non potest peccatorem peccatorem
a malo renocare dicit ad deum
recurre et dicit. **D**ne deus: feci
quod potui nichil amplius
possum facere tui est nego.
subueni creatore tue et sic mi
tociens. accidit que impetratur
secunda oratione gratia peccatorum que
non potest exortatione. esse
hominis debito stephano quinquem
lapidabatur orantem pro la
pidantibus ita quos erat beatus
paulus qui vocabatur saulu
et in ista oratione credit quod
impetrat paulo gratiam et cito
post consulus fuit. **V**nus aug.
Si stephano non orasset ecclesia

paulum non huiuslet. **I**te includit
elemosina que attendit opibus in
spiritualibus que in isto vicio obtinet.
Consule. castiga. solare. remitte
fer. ora.

Secunda leuca satisfacionis
est afflictio seu dolor. sicut
in muliere concupiscentis in delacione
or quod parat in dolore. **S**icut per
catum quod commissum est et pe
ccatum in delectacione dicit expiam
et pergam amaritudinem et dolore.
unde vere peccatorem satisfacere
volenti debet esse amarum quod pri
us erat dulce. unde beatus. pena est
salutis nostre participium que in amarum
respicere quod diligebamus.
dolere unde letabamur. sequi quod
fugiebamus. optare quod con
tempnueramus. **E**t ideo
augustinus inquit. **V**e peccatorem dicens
semper doleas. et de dolore gau
deas et te non semper doluisse do
leas. **T**riphiam vero dolore
potest homo satisfacere. pri
us ut doleat et gemat pro peccatis
propriis. sed pro peccatis aliorum
et miseris. tunc in affectione
proprium corpus. **D**olor pro
corporis satisfaciat probatur
exemplis et autoritatibus. **E**st
tamen pro non dicit quod dolor afflictionis
secundum tres leucas per diete par
est satisfacionis. scilicet ut doleat. cum
supplicium meruit et paradisum
perdidit. et deum offendit. et alii

potest esse ita ioculus q̄ pro tota
p̄na sufficit p̄tētis. Sic ap
paruit ī latrone dextro manuce
qui ī tātu p̄tuit q̄ ī vna h̄o
ra ad pleniū satisfecit deo. vnde
d̄n̄ ē ei ad n̄o ī luc. xviii. hodie
mecum eris ī paradiso q̄ nō ēēt
veni nisi totum debitum red
didisti. sic d̄r ī math. v. Amē
dico tibi non eris inde donec
reddas nouissimū q̄ d̄rantem.

Sed nōnd̄ quod non fuit lū
ratione quod d̄m̄ recogit
ī loco vbi magis absconditus
fuit. s. ī cauce et max̄ q̄n̄ aphi
et os alij ip̄m relinquerunt.
vnde d̄r vulgariter. Au besoig
vot len qui am̄ est. et iō d̄r
aug. latro mirabili quiescit
qui vitā q̄rebat ī morte. **E**t
idem app̄uit ī magd̄lā q̄ t̄m̄
doluit et t̄m̄ fleuit quod totū
fuit ei dimissum et culpa et pe
na sicut dicunt s̄a. vñ si mor
tua fuisset non m̄t̄l̄ p̄gator
im̄ sed euolasset ī celum. In
luc. vii. dimittit̄ ei p̄tā multa
q̄m̄ dilexit multū. **I**d̄o d̄r iero.

Mortuū valet mensura tē
p̄ns qui dolens. nec abstine
nā aboz t̄m̄ q̄m̄ mortificatio
vicioz. **S**ed nō q̄ ille lacine
puenerunt ī magd̄lā de fon
te amoris. nō de t̄iore s̄m̄li sic
ī illis qui solū p̄tēt pro
t̄more d̄pnacionis q̄ t̄unc

nō est v̄a contitio. sic dicit
Aug. manet ī t̄iore s̄m̄li
peccandi voluntas et seque
tur opus si speraret̄ ip̄u
ntas. **A**tem sicut h̄tere
delectur aliquo h̄quore ī
libro matiali sic h̄tē mortū
ī libro conscie s̄p̄te delect̄
h̄quore lacinaz et dolore
cordis. **E**t de illo q̄ p̄tā
sua h̄bat s̄p̄ta ī cedlā
et t̄m̄ fleuit q̄ delecta iueit.

D. n. quod ap̄ s̄m̄ vic
torie p̄r. venit quidam ad
confessionem q̄m̄ p̄ v̄edia
et dolore non potat v̄m̄
p̄tā confiteri. t̄nd̄ gl̄ulunt
ei cōfessor q̄d̄ scaberet illud
et cū attulisset ī s̄p̄to et
amarissime fletet cōfessor
apiens cartā iueit totū
delectū. **Q**uod h̄o dolor et
lacime pro p̄tā m̄ident
et satisfaciunt appet̄ tripli
a rōne. p̄mo q̄ p̄tā ē ī
mundicia sp̄ualis. sc̄ndo
q̄ infirmitas. t̄. q̄ am̄ue
mors ē. **D**e p̄mo sic p̄m̄
īmundi et male sordidati
oportet q̄ iuidēt fortiss̄a
lyma ad purgandū. sic ē
ī p̄posito p̄tā ē īmundicia
maria. q̄ d̄s et s̄a angel̄
ad cōparationē huius ī
mundicie nullam autem
īmundiciam reputant

Nulla ei immunditia potest
tingere usque ad annum
inlustrata. unde dicitur dicitur in
tho. v. de corde exeunt cogi-
tationes fuita etc. et ea
conquinat homines. **I**te
fuit. os qui viderunt eam
l. animam peccatis involutam
spereverunt eam videntes
ignorantiam eius. et quod sit
mundicia maxime requirit for-
tissima hyenna quod dicitur fieri ex
aqua doloris et lacrimarum et
amantudinis in recor-
datione peccatorum combustis
igne caritatis. Et hoc est
quando anima peccata igne
caritatis accensa incipit
detestando obvivere peccata
et ea redigit in cinerem.
Sic fecit ille bonus ezechy-
as de quo dicitur ysa. xxxviii.
dicitur ibi recordabor os annos
meos in amantudine anime
mee. et tunc quando talis cinis
pulsat cum aqua lacrimarum fit
hyenna mundans ab immun-
dicia peccatorum. **N**on quod dolor
disphociae peccati et detestatio-
nis dicitur esse maxime sed scilicet
non sic. sed non quod melior et
fortior fit hyenna de herbis
pungentibus sicut de ulciis. sili-
de spinis et lignis viridibus.
sic quando recordatio peccatorum ma-
gis pungit animam et in viore

immunditatis tanto melius et perfectius
mundat a sordibus peccatorum. tali
hyenna fuit lota magdala.
vnde dicitur. Lauat lacrimis manu-
las eius. **S**ed non quod multi
vident plus diligere carnaliam
suam quam animam quam quibus quidem
faciunt eam poni in hyennam
et lauari et semel in anno
vix volunt mundare animam.
Non quod pannus seu facies ho-
minis si cotidie sordidarentur
et semel in anno lauantur
non bene possent mundari sic
nec anima. **A**ugustinus. Quicquid
vis habere mundum nichil oro
domini nec sumi nec ancilla
postremum nec aliquid carnalium.
et vis habere mundam animam.
rogo te pone animam tuam
carnalium meo. **I**deo dicitur ad ro-
m. vade lauare septies sed
vix peccata mortalia et inordina-
ta et mundaberis. et in psalmo. la-
uabo plingias noctes lectum
meum et cetera. id est plingia peccata. et
ista lauatio dicitur fieri cum lacrimis
quod sicut dicitur beatus augustinus. **S**ciat se
culpabili dicitur qui non desinet
digna temporis. et morte anime
et dolore peccati non ostendit in la-
cimis. vnde signum vite quod dicitur
est quando exeunt lacrimae sicut quando
deciditur vitea et exit la-
cuma. signum est vite. et sicut
dolia quando sunt plena vino

studioſius religat. Sic quādo
 aīa ita plena ē amaritudine
 ſtictionis et ſpūctiois et re
 dūdat ulz ad ſūmū. i. ulz ad
 oculos et lacrimas iſudit. d; tūc
 ſolite p cōfeſſionē et ſatiffōm
 religari. ne liquor grē reſidi
 nando poſſit eſſūdi. **U**deo
 d; fabianus. p̄mā p̄mā ab
 blet. ſapia cauet. **I**te ſicut
 homo poſt lotionē magis ſol
 hate ſe caſtōdit ab imūdiāis.
 Sic peitēs poſt q̄ lotus ē do
 lore et lacrimis contractionis.
 In cant. laui pedes meos qm̄
 inquinabo illos. ſi i; v̄būm
 plare. i. lauanū r̄mūdi eſto
 te. d; lauat itaq; et mūdo
 ē qui et p̄tita plangit et flē
 da iter nō cōmittit. lauat
 et nō ē mūdo qui plangit
 quod geſſit et poſt lacrimas
 ea quod flenerat iter omittit
 talis nō ē v̄ peitēs. **U**nde
 ambroſius. peitēcia ē p̄tita
 mala plangere et plāgēdo
 it̄m nō cōmittit. **U**dicet
 aliq; leuca ſunt leuis ſ; iſta
 grauis ē michi. nō flere pre
 dūcia cordis. ſed ſic videm
 quod nō ē ita dura nypis
 quin fodiedo poſſet hō p̄uēre
 ad aquā. ſi nō d; ē ita cor
 durū quod ſi clam ul' lancea
 quibus dñs ſunt aſſerens in
 cruce pro nobis aſſidua cogi

tatione pongent et fodent
 qm̄ p̄uēret ad fontē lacri
 mar. ſic legi de moyſe. p
 aſſerunt et fluxerunt aq̄
 iſta v̄nga ē baculus cuius
 petra cor nūm. **U**ando
 ergo p̄cor p̄funde cogitat
 quod x̄ps pro p̄tis n̄ris
 ſanguinē ſuum ſudit oz
 lacrimas ſundere. Et ſicut
 aq̄ ſtaturiens uel de ruppe
 uel de loco arduo frigidiorē
 multociens et lapidior.
 Sic lacine p̄uētes deta
 li duro corde p̄us obdāto
 i; p̄tis ſunt deo magis ac
 ceptabiles. **U**lodonis.
 Tanto v̄s peitens debz
 profundr̄ plorare q̄nto
 ſunt p̄dūmōz i; peccādo. Ta
 les lacine facilius i; petūt
 indulgēcia. v̄nde poeta. per
 lacrimas flecti p̄ncipis na
 ſolet. **U**uenerit iſte lac
 me ulz ad menſā dñi et
 ad p̄ſencia eius. ſic d; m
 ps. Deus vitā meā amica
 aut p̄olūſti lacrimas me
 as i; conſpectu tuo. **U**tem
 ignis ſumolus et mūmū
 ſugus faciunt. ſed iſta in
 inferno ſunt ſicut d; iob.
 Tribunt ab aq̄s mūmū
 ad calorem mūmū. p̄nas
 ergo oculos cordis ad ſūmū
 infernalis ignis et ad gelu

frigoris et pignorum p fregit
cogitatione. et fluant lacrimae
salte ab mitionib; oculis. **Aug.**
Ecce penitens quicq; sordis e
parum baptismi contraxit
oportet ut abluat saltem
lacrimis metis. **Mo** si aliq;
obligatus esset ad maxum
debitu et diceret q; sub lecto
suo e mmeria auri. libent
foderet et se acquittaret et
etia diues remaneret. sic de
oculis potest haurire. vnde
potit se acquittare erga de
um. vnde vna lacina valz
c. marcas. deb; ergo luge
de nocte et fodere ibi sicut
dd. lauabo plinglas nocte
lectu meu. **Scda** iaco
accip; ex hoc quod parum est
spualis ifinitas et io sicut
ad sanatione morbi corpo
ralis fit potio ex hb amara
nis q; pmo comouet et co
turbant totu cor et postea
lauant. et alii illa medici
na q; amara e et aquata
de dolore i pna efficacius
et pfectius sanat corpus.
Sic in sanatione ifinitati
pca medicina deb; ee ex hb
amaris pctoz q; i orto nro
exsant q; ex nob hemus
defcu et no pfectu. et tunc
hbe amare sunt qu homo
dapnu pcti cogitat. **Illis**

n. videt dapnu suu qu dolcat.
sed vbiq; pctoz aspiciat. al
piciat materia doloris rama
ntudinis inueniet. q; si retro
se aspiciat ecce luctus p ma
ximus loms q; ret se dimisit
sic et pdidit p pctu. s. deu. reg
nu eternu se ipm et scoz olo
tium bonu quod ante fecerat
mitem et opus quod fecit
existens i pcto mozh. ecce p
cipu et tps suu. si ante se al
piciat ecce dolor pro misia
feru ad qu fortiter currit. et
iam appropiquit usq; ad po
tas mortis. Si cont se afflic
tio miserie et confusions su
tus pctoz. **Si** supra se iue
niet timore nre et iudici de
quod expectat cont se in die
mortis. **Si** ergo diligenter
consideraret pctoz minus eet
iscusibilis si non doleret. **Et**
ita in orto nro vbiq; iue
niet hbas amaras. **Itam**
amantudine docet in eum.
Richard de sco victore. d. qu
pctata delectaco plangit
et genuit qui siueiete horret
et refugit. qui futuru timet
et declinare satagit dulcem
amaru vtit. et sic h; vnde pt
facere medicina amare pon
ois. ps. potasti nos vno
copunctionis. glo. Cogitat
penitens vt vulnus sanetur

qui n. potat tali potione debet
comoin et pibari. sic comouet
vnu qm pat et a fetib; deputat
sic talis sanat sicut dicit ipse.

Comouisti terra. s. cordis p
cator et contasti ea. **E**t no
sicut mare ppat se ipm inun
ditus et mortuus submersis
proiacendo cadauera ipor. Sic
vere contactus qm voluntas
peccandi mortua e ipso debz
eicere p confessione cadauera
fctada pccor. vnde dicit i trems.
magna velut mare cotacto
na. qz aia comota p cotione
non debz quiesce donec eiciat
peccata in confessione que ia
mortua sunt et submersa i ma
ri amare cotitionis. **E**xemplu
hennys i exodo de filiis israel
qm tulerit mare rubru no fue
runt secum donec viderint ca
damera egyptior submersorum
i mari venire ad rippa. **E**t
no q sicut in mari mittit pistis
dulcis ita i amaritudine qctio
nis mittit dulcedo gre et gaudi
spualis. In prou. xiiii. **C**or
quod cognouit amaritudinem
anime sue i eius gaudio non
miscetur alienus. **T**ercia ro
e qre pccm e mors spual. sicut
n. corpus mort qm separat
anima a corpore sic aia qndo
sepat a corpore. vnde aplis.
Spendia pccm mors. vnde si

annuis alicuius mortuus
esset et diceret ei ab aliquo
quod liberet tales pccas
et inuoluet illum mortuum et
punget talib; hbris quod p
hoc curaret et recuperaret
vita libenter faceret si diligeret
mortuum. Sic in pposito aia
pccoris qui se oia dicit dilige
e mortua p pccm sic dicit e
accipiat herbas pccitinas.
s. dolore et amaritudinem
pccor ut inuoluet totam a
nimam i recordatoe illoru
et a morte pccm suscitabit
et p consequens a morte i
ferm absoluet. **E**zechias.
Si egit ipuis penam aboi
bus pccis suis. vmet et iteru
non moriet. Itē ezech. vi.
vunificabit nos post duos
dies. et in tertia die e satisf
fatio p dolore et afflictione
Nota e ad hoc de quoda
homine qui cum cecidisset i qda
grie pccm venit roma atte
dens morte aie et cum no
posset libere loqui cum papa
clamabat se esse mortuum.
Et cum papa p iurione. i. i q
sincerate respondet. si tu es
mortuus vade cum mortuus.
et ita fecit p sciens hec idi
cauit ipm inter viuos de
putandu. **I**n math. dicit
mortuos sepelire mortuos

suos. **C**apls. **D**uo ego iam
non ego. et in lignum huius dñs
fleuit quia lazarus resuscitauit
sicut dicit Jo. v. **E**t sicut huius
de rege ezechia. in regu. xx.
et idem huius ysa. quia cum egretaret
usque ad mortem nuntiatus ei
per ysaiaam prophetam quod
disponeret dominum suum quia
moreretur qui committit se ad
ne suam ad pietatem. id est ad confi
derationem suorum peccatorum
sen defectuum qui sunt obstacula
inter nos et deum. et fleuit
fletu magno et statim reuoca
ta est per fletum et amaritudinem
cordis sententia mortis da
ta contra eum. Et dicit dominus
ysaie. vade et dic ezechie. au
dium orationem tuam. et ecce
saluam te et vitam tuam
plongam. xv. annis. obona
lacrima. unde huius. **D**ico deum
vigil. tunc. n. dicit cogere et vi
cere instabile quando facit
mortis reuocare sententiam
iam data contra ipsum peccatorem.
Si aliquis esset morti et
suspendio iudicatus. si possit
lacrimis reuocare iudicium
fleuit. **D**ico quod in tali dolore
id est elemosina que peccatores
offert se deo. quod sacrificium.
unde psalmus. Sacrificium deo spiritus
et sic dicit miser. **S**ed
dolor quo potest peccator satisfacere

et de alienis miseriis dolore que
habetur per beatitudinem misericordie quod sic dicit
beatus Bernardus. anima nostra inuenit. **Q**ui
proprie ille misericors dicitur
quoniam cor habet miserum et dolet et
patiendi alienae miserie. unde
vocabulum sortita est. **E**t non
quod in duplici miseria. id est corporalem
et spirituale sunt due partes
miserie. una est que copati miserie cor
porali. sicut aliorum paupertas
angustie. tribulatio. **A**lia
tatur miserie spirituali. id est peccatis et
conscientie. per. n. dicit talis dolor
pietas sive compassio. dicitur
elemosina quod dat cor suum
et cum illa non si aliter factum
sicut videbitur inferius. **Q**uod
autem sit dolendo satisfactio primo
ostendit auctoritatibus. hoc in
t. exemplis. primo per hoc quod talis
huius litteras patentes regis glie
remissionis peccatorum ab ore domini
ihesu christi ditatas et appro
notario suo mattho euangeli
scriptas et sanguine christi signatas
et confirmatas. Scribitur in
mattho. v. beati misericordes quoniam ipsam
misericordiam consequentur. unde beatus
misericordes sicut omnes de via pec
catorum per misericordiam sperare possunt.
Et ideo dicit dicebat. Ego autem
sicut olua fructifera. sperant
misericordiam domini. et non solum de re
missione culpe sed etiam de di
minutione pene. de remissione

culpe. Salomon in prou. xv.
 p. misericordiam et fide purgantur
 peccata. i. p. fidele misericordiam quoniam. l.
 quis ex corde veraciter opera-
 titur et opere uniat p. i. b. z.
 si alit facultas. ideo ahibi dicit
 salomon prou. xvi. omnia et veritate
 redimuntur iniquitas.
 i. vera misericordia non est facta. q.
 sit in vera misericordia. et quid sint
 vi. misericordes pulchre ostendit
 b. b. d. b. i. misericordes. non
 possunt de terrena sua de bona vo-
 luntate dare debent his qui
 contra eos peccare videntur
 indulgentiam dent dicit lig-
 num v. b. bonum quod est super
 omne datum ut eorum mentes
 ad misericordiam pronocent. demq.
 et his oib. quos in peccato cogno-
 scunt impedent opatione et it-
 dum oratione. **De reuisione p. t.**
 itelligi qd. dicit in th. iii. quomodo
 poteris ita esse misericors. Si
 multum sint humiliter t. bue
 si exigui tibi sint t. z. exigui
 p. t. i. libeter stude. **Glo.** vo-
 luntas a deo pensat. non datur
 quantitas seq. p. m. n. t. boni
 thesaurizans in die necessitatis. glo.
 v. nemo s. sufficit si misericordia sub-
 fiat et seq. qui elemosina
 ab omni peccato et a morte liberat
 et non patietur animas ire in tenebras
 s. in infernum. vel purgatorium. p.
 gat. n. peccata p. t. e. **Et spali-**

uificat de elemosina q. v. bus
 dat cor suum p. compassione.
 vnde greg. apud p. m. iudice
 diluit peccata propria q. pla-
 git aliena. **Unde ysa-**
 mortuos o. comitat ut a
 misericordia pene p. gatorum p.
 ipam liberentur i. o. d. i. o. s.
 non est hois bona q. secum ferre
 non potest sola misericordia come-
 e. destructio. **Idem at ostendit**
 t. p. h. i. rone. p. ma. r. o. e. q. si
 oppositum i. opposito et p. p. o. i.
 tum i. p. p. o. i. Sed i. m. i. a. et
 impietas max. facit humiliter
 peccata et dimissa redire. g. g.
 misericordia et pietas eorum p. gat
 et mundat a peccatis et i. p. e. t.
 indulgentiam peccatorum. **Ista rone**
 declaratur p. q. v. e. i. m. i. a. i. b. i.
 e. peccatorum humilitas. q. dicit
 osee. iii. non veritas est. non est
 misericordia. non est sciencia dei i. t. i. a.
 et hoc ocludit i. o. maledone
 et mendacium et homicidium et
 furtum et adulterium i. i. d. a. n. e. t.
 et sanguis sanguine tetigit.
 q. d. ex defectu misericordie venit diluuium
 peccatorum s. terra. Item q. hoi
 in misericordia vident peccata
 iam dimissa redire. ap. p. t.
 p. illd. mathi xviii. de illo
 seruo cui dominus misit
 totum debitum dimisit. Sed cum
 nollet misereri o. h. i. n. s. h. i. n. s.
 dixit ei dominus. Serue o. e. debitum

dimisit qui rogasti me. uone
ergo oportuit te misereri co
sensu sic et ego tui misereor
uel misertus sui. et sequitur
quod tradidit eum tortoribus
quousque reddet unius debi
tum. propter h. d. Jac. n. In
dici sine misericordia fiet illi qui
fecit misericordiam et quod coram vobis
misericors christi in multis suis
a misericordia nunc liberat ideo iure
magnitudinis christi eum a misericordia
liberabit maxime in iudicio quoniam
magis indigebit. **S**ic ergo
propter misericordiam torquetur peccator sic
coram misericordia a pena liberat.
Ideo dicit augustinus. beati illi qui pro
misericordiam operantur et misericordis
subveniunt quanta illis rependunt
ut propter misericordiam dei a misericordia libe
rentur. **S**ecunda ratio quod
dolor compassionis satisfaciat
est talis. mercator qui si licet
et in misericordis suis nunquam
potest uel dampnificat talis
cuius potest satisfaci de debi
to an obligat. **S**ic talis mer
cator est unus misericors sicut
declinabit. ergo cito satisfaci
de debito penae in quo propter peccatis
suis tenet. amicus declarat
quod ipsa misericordia de malis et peccatis
aliorum odoleo melioratur
de sordibus aliorum mundatur
et paupertate ditatur. **D**e im
munitatibus aliorum laiorum efficit

de hominibus aliorum alienat apparet
ergo quod sepe luctur. **I**tem
tunc luctur in villis; misericordis
quod in preciosis. quod misericordia sua
sunt misericordis et paupertates aliorum
sicut dicit in glo. si in mathi. v. beati
misericordes etc. **Q**uoniam ueram
misericordiam huius alienas misericordias
facit et vobis inuabit et si inuabit
di factas deest compassio non dicitur.
Item nullus defectus nisi
cuius rei impedit eum alius. plus
n. meret aliene misericordis operatio
quoniam re quibus dando. sicut dicit
gregorius si illud iob. xxx. flebam coram
si illum qui afflictus erat et
pariebatur anima mea pauperi.
plus est compassio quam datio quoniam
licet plus dat et qui non operatur
quod misericordiam est proio negat. vnde quoniam
pauper rebus licet tunc sepe bene pro
lucran. Ideo dicebat beatus Bernardus.
Rebus pauper sum desideris di
ues sum affectibus humido et cet.
te vere beneficiis amplius non
quirit. vnde si non habes dominum
ad pauperem recipiendum uel
egrum: prepara cordis hospitium
prepara ei in corde tuo refectionem
lectum uestimentum et quoniam
natura ipsa in animo bone voluntatis.
Sic. n. tot elemosinas facere po
tes pauperem quot facit uer
vel quoniam dicitur. **M**o dicit augustinus
Si potes dare da. Si non potes
affabile te fac coronat deus misericordis

bonitate cum non inuenit stitute
 nemo dicat non hō caritatem
 non de saculo sed de proprio corde
 erogatur. vnde nō minus licet
 apud deū si permissa rex paciat.
 vnde iohēs eps. Nullus miser
 ē nisi qui miseri noluit. qz nec
 quicquid misereri desiderans po
 terit non hīc quod tribuat. **Q**uā
 nōndū quod sicut dicebat quidā
 magnus p̄dicator. due v̄tutes
 sunt optime mercatrices que
 omnia proxiimi sunt sine bona
 sine mala acquirere et lucū vidēt.
 s. caritas et mīa sine pietas
 omnibus dicat. Et iō veniente
 ad iudicium de mūdānis hūis
 mūdū dicitur q̄ ad iudicium
 inuenietur. **C**aritas. n. bona
 proxiimi sua facit o gaudento et
 promouēdo. vnde greg. pensat
 iudi qm̄ bonū ē caritas q̄ alienū
 bona sine nō labore bona facit
 nra. vnde antiquū p̄. locatis
 sunt quod aīcor oīa s̄a. mīa s̄
 pietas aliena mala sua facit
 opatiendo sicut dān ē et inde
 luantur sicut dicit apls paul
 p̄mo ad thimoth. m̄. exatatio
 corporis ad medicū valet. pietas
 autē ad oīa vtilis ē p̄missione
 hīs vite q̄ nunc ē et futē. vnde
 apparet quod plus licet qm̄ ex
 atatio uel qm̄ afflictio corporalis
 ipsa. n. vno obsequio h̄z dupli
 cē mēde i p̄nti. n. et in futuro

remūat. **I**tem nō q̄ ipsa
 feneratur domino i negōne
 sua cētuplum ab ipō accipi
 endo uel recipiēdo. vnde dicit
 prou. xix. fenerat dño qui
 miseratur paup̄is. **I**te
 videtur deum cētū uenire
 sp̄ali qm̄ pro lucro t̄p̄alū
 eternas diuicias recipit.
Aug. p̄be rectū et accipe
 celum ipsam terram in celo
 mutat et pro calide aque
 frigide torrentē volūtatis
 eterne recipit. osee. vi. **C**u
 cōuenit i negotiatione
 sua effraym m̄ptat fugi
 fer p̄ hoc diuites in mīa.
Item sapiētissima agricolā
 ipsa in terra seminat et i
 celo mittit. vnde dicit m̄ ps.
 Qui seminant in lacrimis.
 Glō. i. in h̄c vita. plena la
 cumis et sufficit bona vo
 luntas si desit facultas. **S**ed
 i exaltatione metēt. glō. fruc
 tum eterne beatitudinis. q.
 d. qui o dolendo s̄ afflictos
 in h̄c vita seminat i lacrimis
 metent i p̄ta celesti coronā
 gaudij et exaltationis. **N**o
 sequit. **S**entes ibant i fle
 bant et ē. i p̄nti sc̄lo. veniēte
 autē venient cū exaltatione
 portates in ap̄los suos et
 hoc erit i celo. **I**tem de vna
 seminatione duplīcē melle

colligit hic et in futuro hanc
dicitur et per apostolum habet vite nunc est
et future. **I**tem ipsa similitudo
domini agros arduissimos eligit
ad seminandum et terram
magis manentem gallice.
la plus maigre terre. scilicet pau-
peres et miseros. sic. luc.
xviii. Cum facis pro dominum
voca pauperes et debiles
et cetera. et tales ubera fructi-
ficant. **I**tem ipsa est quibus
satis colligere de spinis propter
vitas et tribulos sic est de vis-
et arboribus infructuosis ubi
maiores fructus colligit.

Tercia ratio quod maiori pre-
mio remuneratur talis est.
Ille melius remuneratur vel
operatur qui magis labore
suo lucratur et accipit de
suis debitis satisfactum. Sed
talis est ille qui per misericordiam
conducit et compatitur miseris
propter ergo talis melius
et citius quam alius potest
satisfacere. probatur minor
quod operatur de maiori labore
maiorem mercedem tenetur
recipere quod sic dicit apostolus per ad cor.
iii. unusquisque secundum laborem
suum mercedem accipiet.
Sed misericordia in affectu operatur
laborat honora aliorum por-
tando infirmitates tormenta
et aliorum aduersitates sustin-

do. ipsa enim implet legem christi
et caritatem secundum quod dicit
apostolus ad galatas. vi. **U**ltima
honora portate. et sic adim-
plebitis legem. scilicet gloria. Alter
portat altius infirmitates.
portare. scilicet subuenite vobis
mutuo orationibus et aliis muni-
cipibus. unde idem. vult te deus
alterius angustias ut tuas
sentire et quomodo est in tali
tribulatione si elles subueni-
cipes: ita et tu alius subueni-
propter deum. et quanto plus
propter ipsius necessitatibus honora
portas tanto honore propter
propter se exonas. **I**tem quomodo
plura opera portat quod velo-
tius currit quod ad bitudinem
festinentius tendit. **I**tem facit
fructum laudabilem quod frequenter
aliorum honora portat quod propter
et aduersitates propter ipsius
nescientibus portat et alium
dolerendo. lugendo. orando. pro-
eis elemosinas faciendos.
misericordia huius quod omnia gratia corporum
sustinet penas et miseria
aliorum voluntarie assumendo
et ideo merito a tormentis et propter
liberibus in futuro quoniam illa
portat operando. sic faciebat
beatus paulus. ii. ad corinthios
xi. Quis infirmatur et ego non
infirmor quis scandalizatur
et ego non iror. gloria. aug.

Doms de oib; fidelib; iſinat
 in fide uel in aliqua uirtute
 ego non infirmor. q. d. nulls.
 qz de ipſo balde me doleo qm
 ſcandalizatur aliq; modestia
 tubla comi et ego non uoz
 igne caritatis quo ei opatioz
 omis qui ſcandalu pacuntur
 frivorum ſunt hites carita
 tem qz vnt eos no ad oſupco
 nem ſed ad pꝑatione. greg.
Pccata pꝑior frivora ſunt
 uitor. Et adh non ſolum
 mouet ſed cogit nra. ſic d' vs
 b. nra e affectio q' pias nces
 ad copatione dolentiu nra
 cogit ita ut licet uel uoluntas
 poſt eſſam ſubſtrahere non tam
 affectum euellere. **I**te opallo
 nre aue e aurea caritate mꝑ
 auſigit vus nuficor; et m
 illa ſatiffatione pro peccatis
 ſicut xpo i cte pro nobis oibus.
In iſta auce ſunt xpe caſu
 non ſol. no duob; dieb; ſed qm
 diu ſunt in hē mta moꝝ que
 tanto ſunt acbio; ſuplicy q' to
 ſunt vus et feruentius nias
 diliges. Sicut. n. ſunt amor
 talis ſicut amor eius ita no
 ſunt dolor ſicut dolor eius. ſ. co
 pationis pro pccis. vnde de
 m tremis. **V**idete ſi e dolor
 ſicut dolor nris. **E**t h' attēdet
 peccates ut peccado itin dmi
 non auſigerent. et iſtam

aucē deb; portare q' vult
 ſequi dnm ſic mon; ſalua
 tor i matho xvi. Qui vult
 uenire poſt me abneget
 ſemet ipſum et tollat cꝑe
 ſuam et ſeqtur me. **S**i
 h' d' gꝑ. duob; modis tolli
 tur. q' p abſtinēcia aſtingi
 corpus aut p copatione
 aſtingi anima uel animus.
Qui. n. dolore ſuſtin; in
 aliena nccitate auce por
 tat i mēto. **E**t qz aue a
 auaciendo d; no q' iſta aue
 ſpualis videtur e acbio;
 ſuplicy q' aue exterior
 aſſuſionis. Sic q' to nra
 maior dilectione diligēda
 e q' cor' tato. vus nuficor;
 plus aſſig; de perdicione
 animar. ſ. qd' d' anguſtin;
 q' to maior e caritas tato
 ſunt maiores plāge de pcc
 cor'. **S**i ergo hies in te ca
 ritate magis doles pccante.
Vnde ang'. Sicut ite vi
 ſcera vane copationis qui
 plangit corp' a quo nra de
 ceſſit et no plangit nram
 a qua receſſit deus. **I**ſta
 vero aue copationis i nobis
 d; hie quatuor brachia.
 ſupius d; e illud quo aſ
 opatur xpo pro nob' paſſo.
 brachium inferius e illa
 opatione qua copatur aſ

1473
hys qui sunt in p[er]gatorio. Si
instrum brachium e[st] pro eis
qui affligunt in hoc mundo.
dextru[m] vero e[st] in hys qui peccant
in hoc mundo quatu[m] ad culpa[m]
et presentem prosperitate[m]. **C**uia
ergo sic crucifixa per dolorem
c[om]passionis que sustinet in alia
cruce c[om]passionis satisfaciat
pro peccatis propriis et ita pl[ur]
laborando plus lucr[et]. **N**on
quod in isto dolore c[om]passiois
i[n]cludit[ur] elemosina exterioris
operis quia sicut a forte riuus
ortur. sic opa misericordiora ab
interioribus elis que dat verus
misericors. s. cor suu[m] per com
passionem et amore[m] ortu[m]
qui. n. pro pro cordi non peccat
sed potest omnibus miseris
et afflictis illud tradere. dicit
greg[orius]. s. i. iob fleba[m] eodem re.
glo. plus e[st] de ipso dare quam de
rebus suis. **I**te largiore[m]
largiens re[m] ex semet ip[s]um
prebunt qui ante fletum et
c[om]passione[m] pro christo fuerunt ei
etiam de semet ip[s]o dedit. cu[m]
ergo de magnis e[st] misericors
verus iam se dedit dat quod
minus e[st]. s. elis certiores ta[m]
sp[irit]uales quam corporales. **U**nde
non d[icitur] e[st] quod duo sunt genera
operum misericordie. s. corporalia et
sp[irit]ualia. corporalia non tur
hic. **V**isito. potio. cibo. re

dimio. tego. colligo. condo. et sic
vii. s. panem dare nel cibum
elementi. potu[m] sicuti. vestim[en]
tu[m] egentis. Suscipere peregrinum.
visitare infirmu[m]. redimere po
situm in carcere. sepelire mortu[m]
quod d[omi]nus que fecerunt ea. Venite
benedicti patris mei precipite regnu[m]
quod vobis patrum e[st] ab origine
mundi. **I**llis autem que non fecerunt
dicit. Ite maledicti in igne eternu[m].
Spiritualia vero sunt igno
rantiu[m] instructio. peccatoru[m]
correctio. tribulato[rum] consolatio.
Inimicorum dimissio. inimicorum
subportatio. pro omnibus oratio. **V**isus
Consilium castiga. remitte. solent
ferora. **D**e istis dicit ysaia.
Propter quod elicienti et timido b[e]n[e]fice
cautatis impendit. sed qui inimicu[m]
diligit et qui afflictu[m] consolans
et compassionis lugenti impendit
aut in quibus necessitatibus aliis co
silium adhibet sine dubio ele
mosinam facit. **I**tem ergo
ex precedentibus quod triplex
elocutio e[st] sicut tangit quidam
magister in summa de casibus. n[on]
capio satisfactione p[er]na q[ui]s
in cordis confusione quo ad se
ip[s]um. s. qui miseret anime sue in
inluente iam morti adu[n]di
citate per peccatu[m]. et hoc quatu[m] ad
p[ri]mu[m] dolorem qui e[st] pro peccatis
propriis. tunc. n. penitens of
fert se ip[s]um deo holocaustum. s.

cor: contuctum et humiliatum quod
valde acceptabile deo e. sicut dicit
ipsi. **T**unc acceptab. sacrifici
mistic. etc. Ad tale opus nunc
monet nos dñs ecc. xxv. per
sapientem miserere aie tue pla
cens deo. i. si ins place deo i ab
eo exaudim. vnde aug. Rogat
dñs ut tu misereans et non
vis quomodo exaudiet te in die
necitatis supplicatē qtu eum
pro te ipso non audis rogantē.
Sine ista non valent alic elce
nec deo placent sicut dicit iob. xv.
de pccore credat frustra errore
deceptus q aliquo precio redi
mendus sit glō. elcā nō valet
ei qui in pccō pmanet. **E**t
ideo dicit aug. i enthidion q
vult ordmate dare a se ipso debz
incipere. aliter. n. crudelis est
et non misericors sicut n esset
misericors sue indigetis aie
non misertus qui magis ea
diligere debz q re ipā. **I**ō dicit
ecc. viii. **Q**ui neq sibi est
quō alius bonus erit. et aug.
Quid miseris miso unbate
seipm. **I**ō dicit ille sapiēs catho.
Semp tibi primus esto. **S**i
sic dñs e consistit i opatione
pei cōpatiēdo alicis adiuta
tibus qntū ad scdm dolorem
p miseris alicis. **I**stancia
est maria. secunda maior. sed
minna pma. maria qz pillā

se offert homo deo holocaustū
i. totum incensū. **I**n secūda
offert corpori cōpassionem
tanquā sacrificiū. i. hostiam
ptiēdare. **I**n tertia offit sua
deo quod minus est sicut ait
greg. si i mathi. **D**ate vos
relinquū omnia etc. ibi dicit
sic cor et nunq substantiam
deus cōpensat nec pedit
quid in eius sacrificio sed ex
quito profatur. **P**robatū
est ergo auctoritatibz et roibz
quod dolo: pro alicis misere
ris satisfaciat. **T**ertio p
batur exēplis pmo qz elemo
lina cōparatur aq quod pz
qz elemolina dicit ab ely quod
est deus et moys qd e aqua
dina. **P**ccān vō e immundi
tia spūalis sicut ergo aqua
naturali purgat et muni
dat a sordibus ita elcā a pccā
Ideo dicit luc. xi. date elcām
et omnia sunt vobis. **I**te
aqua extinguit ignem et
elcā pccān. **D**icit n. pccān
ignis quia sicut ignis oia
consumit et sola aq extin
guitur ita pccān oia bona
consumit et sola elcā extin
guitur. **I**deo dicit ecc. iii. **I**g
nem ardentē aq extinguit
et elcā pccān resistit. **I**te
alio exēplis probatur. ex
lennus de quodam rege tiano

unde i quoda rñlono. Da
pni e flere m̄tini et pni e
gaudere m̄tio. q̄ regis oio
mbz suis hberant abifio
cu. n. qda die recordaretur
de pietate et opassione q̄
huerat pdictus ipator de
quadam vidua cuius filio
interfectus fuerat tñ orant
et tñ pro illo se afflixit qd
ab dampnatione ppetua
hberant. Itē ex ad hoc re
atat grego. i om̄. xxxix
de m̄tino mōcho qui plen
erat m̄tia et opassione. cū
quadam die iter faceret
ad quoda monasterium
vicin v̄ erat quida abbas
sc̄is p̄ muenit in via q̄
dam iacētē. q. leprosum
visibz abhominacionibz
plens. cū autē ille lepro
sum appropinq̄ret. q. ip̄o
tens et debilis rogabat eū
ut usq̄ domū suā portaret.
martinus opatiens ei in
uoluit eum pallio suo et
v̄sus monasteriū portauit.
Abbas vero monasteriū
cognoscens h̄ in spū cepit
clamare cūte fr̄es apite
portas qz ecce m̄tinus mōch
portans dñm humeris
suis. **C**um at appropin
quaret mōstio ille qui le
prosum videbat repente

ad terrā p̄siluit et i eadem simi
tudine appuit illi in q̄ ip̄e do
ibūs fuit et i t̄is comiseret
et ad celū ip̄o m̄tio vidente
redit. **E**t cū ascenderet
eidem dixit m̄tio. tu me non
erubisti h̄ terrā. ego te nō
erubescā h̄ celos. **C**ū autē
fisset ingressus mōstium
dixit ei abbas. frater v̄biē
quē portabas. cui ille dixit.
si ego sensissem qui eēt pede
eius tenuisse. et narrabat q̄
cum portaret nō fatigabā
sed se allematum sentiebat.
De hoc dicit greḡ ibid. **E**x
exēplo pensandum quā
superna opassio valeat q̄ta
nos oipotentī deo m̄ie opa
cōiungat. **A**d hoc autem
multa alia exēpla leguntur
qualr p̄ opa pietatis poico
pelemofnas fit satisfactio
pro p̄tis et a p̄mis anime
liberetur. et ita p̄batū ē ex.
Certō dolor satisfactiois
consistit i dolore propi corp̄
qz sicut d̄t b̄s augustinus.
penitencia ē queda dolentis
v̄ndicta sep̄ p̄niens in se
quod timet deliquisse et iste
dolor corporalis afflictiois
ē n̄c̄ia penitēti qz sic q̄ata
vere contritionis alicuius
posset san et sufficiens esset
non esset n̄c̄ia pena neci

nunget sibi alia pena. sed quia
 nullus cognoscit quantitatem con-
 tractionis deus autem cum sit mise-
 ricors et misus quia ex omnia pec-
 catum ignoscit quantum ad culpam
 et soluit a pena eterna. sed in-
 iustitia impenitentium non dimittit.
¶ Aut. n. homo in penitentia puniet
 aut deus in futuro. i. in purgatorio.
 Si ergo pena hominis tanta fuerit
 interior et exterior ut sit ul-
 timo sufficiens pro deo qui hec
 novit ab illo qui taliter pe-
 nitet ulterius penam non ex-
 iget. Si non sufficiat ipse deus
 qui mens et mensuras peccatorum
 et penarum novit addit penam
 sufficientem in purgatorio. **¶** Et
 quia nullus est certus utrum pro
 primo dolore vel per secundum
 deo sufficienter satisfecerit.
 ipse vere penitens semper
 debet esse in timore et afflic-
 tione corporali. **¶** Hic non fa-
 ciunt secundum magnum in seculum
 et per augustinum. ibi igne purgato-
 ri sentiant. Ideo consultat
 augustinus. d. quia impenitentium non debet
 esse peccatum puniat a te ut tu
 non puniaris. unusquisque
 tunc debitum solvet debet quia
 pro timore potest se acquitare. Sed
 modica pena que timeatur
 hic hunc de pena maxima
 penitentem in purgatorio habebit.
¶ Ideo dicitur in ecclesiastico. est qui multa

redunt pro modico. unde
 si quis cogitaret ad asperi-
 tatem pene purgatorii et di-
 vinitatem multum deberet
 armari ad sustinendum
 penam presentem afflictionis.
¶ Talis vero dolor afflictio-
 nis triplex est. quidam est hominis
 imatus. quidam a homine
 inflicus et quidam voluntarie
 assumptus et quilibet istorum
 potest satisfactio esse si compassio-
 nis sustineat. afflictiones
 inate post dici ille miserie
 quas sustinemus ex corrup-
 tione nostre nature per peccatum
 sicut fames et calor et frigus
 et infirmitas et ad vitam
 mors. et tales pene quando
 pro deo sustinentur in solu-
 tione nostri debiti pro peccatis
 computantur. ipse. n. dominus
 modicam tribulationem
 pro magno debito quo homo ob-
 ligatur in futuro. **¶** Sicut
 dicitur de creditore qui de
 magno debitore accipit
 advenam pro frumento.
 Sicut. n. q. pnie in iudicio
 a summo penitentiano et
 a summo sacerdote qui est
 sacerdos ietinum secundum or-
 dinem melchisedech et a
 summo domino nostro ihesu christo
 qui est verus pontifex omnium bonorum
 sicut dicit apostolus ad hebreos

et ideo libentius et magis
satisfactone tales sp̄aliter
infirmities sunt sicut me
dicine et p̄nes amare a
summo magis nob̄ date
ut purgemur a morbo
p̄c̄i. **I**ō b̄ndicebat iob̄. **B**e
atus h̄o qui corrigi i d̄no
inreparationem d̄ni non
reprobes. **i**pe. n. vulnerat
et medetur. **p**cutiet i manu
eius sanabunt. **g**l̄o. **p**cutit
i corde et sanat in mente
ideo non debz̄ inreparatio re
probari. **S**ic d̄t auḡ. **M**an
da deum sine in bonis suis
sine in flagellis q̄ laus
flagellantis medicina ē
vulneris et iō b̄ndicebat
dauid. **E**go autē i flagella
p̄cutus sum. et b̄s auḡ.
Hec v̄re h̄c seta ut iet̄m
p̄c̄is. v̄nde paciā in firm̄
afflictionibz̄ corpora h̄b̄nt
facit eas cōputare i solutioe
pene debite. et tal̄ cito ab
solui potest de debito. quia
multociens t̄blatio v̄nus
dei in p̄nti liberat a t̄blone
q̄ ē ḡn̄llia p̄ annū in fut̄o.
Sicut dicit d̄ns ad ezechie
l̄. **d**ie p̄ anno dedit qui nō
m̄m̄ns per ip̄tenciaā.
tal̄ nichil soluit s̄ mutū
s̄ mutū addit. **I**ō d̄t d̄.
mutuabz̄ p̄c̄oz. tal̄ cogit

de largis expensis vite sine i t̄ne
tissima cōputatione deuenire.
Et apparet p̄ q̄dā exēplum
de quodam malo ip̄posito qui nec
deum timebat. nec hoīez̄ v̄bat.
deus misertus eius dedit ei in
firmitate graue in q̄ exp̄didit
omnia q̄ habebat i medicinis
et aliis et nichil valuit. v̄nde cū
p̄ longū tēpus sustinisset q̄
infirmatē ita quod non potat
surgē nec h̄c aliquid v̄n uctū
posset h̄c et propt̄ paup̄tate
et vilitate languoz̄ m̄m̄m̄
cepit desperans contra deum
quod nullis miseris tam diu
vivebat. mittit ei angelus in
crepans eum de m̄m̄m̄e mouit
ad paciā ut p̄ alios dies su
stineret p̄ quos p̄gatus plene
statim euolaret. qui o diceret
h̄c facere non posse. sed potius
occideret se. dicit aḡls q̄ p̄ duos
dies vos oportet sustine m̄m̄
vita aut p̄ duos ānos i p̄gā.
penā pati. et sic post captus
ab angelo mittitur i p̄gatorū
Ille autē acerbitatem pen
saciens credidit ibi finisset p̄
infirmos annos anq̄ didia
diem cōplem̄s clamans et
euiscerans et cōgr̄s aḡli
mendacē: et non angelum
sed dyaboli ad h̄nt ei angelus
ad paciā monens eum et
de m̄m̄m̄e arguens i d̄c̄s

quod panem fuerat adhuc ibi. **T**unc
rogavit angelum quod eum ad sta-
tutum primum reduceret. et si uellit
non solum patiens esset sustinere
paciam et penam et penam addu-
os annos iunio usque ad diem
iudicii. Et usque ad complementum
duorum annorum paciam sustinuit
et sic pro omnibus peccatis suis per su-
stinentiam paupertatis et infir-
mitatis satisfecit. **S**ecunda
afflictio illata ab homine propter
cator potest satisfacere est quoniam
dicunt alicui obprobria uel infe-
runtur dampna sive flagella.
malum. n. affligentes bonos sunt.
quod penitentiam sicut pontificis
christi quod pro tale afflictione non
inungitur tale penam. Si tamen
penam penam sustineat. sic appuit
in miris. ut dicit augustinus. **M**agna
purgationis uia est bonorum
habundantia malorum. magis. n.
prodest iniurias sustinere et obp-
robria a peccatoribus illata quam in-
numum uel uestire multis diebus
alicuium. Ideo dicit crisostomus.
Caelus est propter deum iniurias susti-
nere et contempni quod a cunctis
regibus honorari. nichil enim
prolius potest eius glorie operari.
Unde talis pacia est. quod quoddam
intrauit. Unde gregorius. si ferro
intrares sic esse possumus si uere
paciam ueraciter sustinemus
custodimus. vera autem pacia est

quando mala ab alio illata
sine rancore et odio sustinentur.
Unde idem gregorius. vera paciencia
est aliena mala pati sine eum
uoluntate. **S**icut ergo
penitentium multi qui fuerant
peccatores sanctificati sunt et pur-
gati et a pena purgationis e-
uolauerunt sic etiam illata
afflictiones uoluntate susti-
nendo purgantur multi et
liberantur a purgatione. **S**ic
appuit de latrone dextero iustitiae
qui deo gratias cum ageret in sua
afflictione meruit a domino
exaudiri dicente ei. Amen a-
men dico tibi. hodie mecum
eris in paradiso. **C**uius dicitur
ad eum. de quodam alio latrone qui
cum fugaretur ab hostibus
vidente se non posse euadere
prostravit se in cruce dicens. quod
heue meruerat mortem quia
deum offenderat ob hoc sciebat
se peccatorem confitendo et rogabat
eos ut deum de eo meditarentur
exponendo membra sua mortis
intrauit. **Q**uidam autem heremita
prope ibi habitans qui multis
annis penitentiam egerat au-
reuelatum est quod angelus auiam il-
lius latronis cum laudibus
in celum deportauit quod non
egit deo gratias. sed indignus
est contra deum. hic dicebat apud

se quod a modo bonum non
faciet. sed omnibus peccatis et fla-
gitiis se exponeret. et tunc
in fine similiter peccaret
et sibi fieret sic latroni.

Et sicut videmus in his
aquam cadens de ponte sub
mergitur et ad omnibus
in infernum perit. pro hoc
ergo ex appetit quod afflictio-
nes sine tribulationes
a deo illate. non solum non
tent sed multum profunt
purgando a peccatis nisi per
impacientiam fructus perdat.
et ideo dicitur. i. pe. iii. **E**t quod
est quod vobis nocent sibi
emulatores sunt. sed et
si quis patitur propter
iustitiam. gloria propter malum
dum nocere nolunt. Et
beda. Si verba mali inferunt
nobis non nocent si pa-
cientiam nostram expectent.
Si quis autem his victis
deficit per impacientiam
fructus perdat. non ille qui
malum non perdit sed ipse
nocent. **S**i ergo vult
satisfacere et purgari a pec-
catis debet ista patienter
sustinere. **U**nde augustinus.
Quod fornax auro. quod
lima ferro. quod flagellum
quo homo facit tribulationem
multo. **E**t non dicitur quod in

omnia metalla licet aurum
sit nobilissimum et purissimum et plurimum
vilius. cum aurum non probatur
nec purgatur in igne nisi plurimum.
quod plurimum fetes aurum secum
attrahit in fornace. Sic boni
per malos purgantur. **U**bi
liquerat a quo finit bono
malum potest dici de eo de quo
plurimum auro fuit. **I**deo dicitur
salomon. Stultus servet
sapientiam. **A**ppetit igitur
illate sine iuste sine iniuste
satisfaciant. si patienter
accipiant et sustineant.
Tercia afflictio per quam
homo potest satisfacere est illa
que voluntarie assumitur
que consistit in asperitate et
duricie lectorum ut faciebat
heliyas et iohannes baptista et paulus
primus heremita qui plebs
molli in auribus tubabant. et
gignantur antilios. et beatus dicitur
qui se humum et in vilitate
et duricie vestimentozum
ut idem faciebant et in
alio. et in castitate ciborum et
tinnim et abstinentia ipsorum
sive per disciplinas. vigilia
pergrinationes et corporis
alios labores sive studium
et frequentes cogitationes.
quod ut dicitur ecclesiastici. xv. frequens
meditatio eorum est afflictio.
Per talia ergo potest

cator satisfactio. vñ vñ. Sit t̄
 potus aq. ab; aridus. alpa
 uestis. Dorso ungra breuis
 scopus. diuū q; cubile. **S**i
 aut. n. p̄cādo illicita omisit.
 satisfaciendo deb; abstinerē
 ab illicitis. vñde gregorius.
Penitens qui se illicita
 uicium commississe a quib; da
 etiam licitis studeat abstinē
 re quatinus p̄h̄ conditor suo
 satisfaciat. vt qui comisit
 prohibita semet ipi abstinē
 debeat concessa. **T**alis vñ
 afflictio deb; ēe voluntaria
 discreta et obediens. volun
 taria non aui nūmre et
 tristitia. q; q̄nto libentius
 se affligit tanto remittitur
 de pena pro p̄cāis. **I**des dicit
 b̄s b. Si non sint nobis pro
 minimo possimus recon
 ciliari pro minimo non in
 pena. Sed nūm quoddam
 de p̄cāis i q̄ale pena licium
 reputant q; p̄h̄c futuram
 euadere non ignorat. **S**cd̄
 deb; esse discreta et sic affligat
 caro ne supbiat et sic mitat
 ne difficiat. et sic d; si hoc per
 afflictionē uel assuescacionē
 ut illud quod videtur primo
 iportabile p̄cellū q̄is ut fiat
 leue. scdm̄ quod dicit b̄s. b.
Quoniam tibi iportabile videt
 aliquo p̄cellū q̄is si assuesca

non inditabis ad eo gūne.
 post ea leue sentiens. p̄ca
 nec senties. p̄ca vñ delectab.
Debet at p̄cōr ēe obediē
 nt recipiat a confessoze pe
 nitentia iuncta uñ p̄p̄o
 capite assumpta. talis. n
 p̄cāia sacmētalis ē et vñute
 clauū et plus remittitur
 de pena. et iō dicit b̄s ang.
Constat se oīmo cōfiteus
 in iudicio et potestate sac
 dotū nichil ei videb; retien
 nt oīa ea patus sit facere
 p̄vita aīe recipienda q̄ face
 uellet pro differenda corpis
 morte.
Tercia leuca satisfactio
 no sine gesta ē dimittere et
 p̄donare. **S**ū h. n. perdit
 homo quicq; bonū facit. In
 matheo. Si dimiseritis hōi
 bz p̄cā eoz dimittet vobis
 peccata v̄a p̄ v̄z q̄ i celis ē.
 Si non dimiseritis hōibus
 nec p̄ v̄z dimittet vobis.
Quod satisfaciāt appet
 i. p̄. vñ caritas opit mul
 titudinem p̄cōr. et ē. glō.
 Cum p̄ alias vtutes elpe
 delectantur magis p̄ caritate
 p̄ q̄ p̄cāis debita dimittunt.
 ut a deo vobis delectantur bñ
 dimittite et vobis dimittet.
 vñde qui dicit orōne dūcā

l. p. n. et c. et non dimittit de
bitonib; cont se orat greg.
Siquod in nos delinquitur
ex corde non dimitteremus
illud rursus a nobis exigit
quod p pnam ia nob dimis-
sam fuisse gaudeamus. **S**;
dicet aliq; huc leucam qm
dicitis facile difficilia e quo
possem ei dimittere qm ita
me lesit uel filium ul' pnam
mefecit hoc e impossibile. Sed
dicendo i pposito talis e. **E**cce
quidam qui d; regi francie
c. libras no pt negare debui
q; rex h; bonu testimonium
contra eum detentus e i nich;
no pt euadere donec satife-
cerit regi. et nisi satisfecerit
suspendetur. non h; unde
soluat. venit ad eum rex
et dicit amice iste deb; tibi
quinq; solidos quos miq;
h;bis qm ad repetendum
plus constarent qm vale-
rent. Sed assigna me ad
debitore tuu et ego dimittam
tibi quicq; debes m. none
esset facillimu hoc ei facere.
constat quod sic et tu gaudet
multu. Sic ego dico unq; q;
ho peccas mortali plus ini-
uriatur deo q; possit iniuria
ri ho. plo. plus peccat q
peccat clericu qm laycumi
et magis qui pbm ul' epm

nel regē et maxie q p m per-
cutit q; qnta plo noblio et
dignoz tato magis iniuriat
et peccat qui eu peccat et ver-
berat. Sed ds nobilioz i i i i i
prie nel nre nel qm; alia ce-
atura. **E**st. n. magu pntice
futuroz bonoz sic d; ad hebr
vi. et apo. vii. In an femore
scriptum e rex regu. dñs dñan-
tium. sed mozi pcat qntum
in se est xpm crucifigit. ad hebr
vi. Rursus crucifigetes sem-
p̄s. **H**ugo de sco victor.
Non facias deo iniuria seme-
pro tua salute mortuus est.
Si ergo sanu in morte sua
acquistum voluitare p̄do-
iter a miseris: qntu i te e i i i
crucifigi opellis. mis plus
videntur peccare qm iudei q
xpm crucifixerunt. **P**lus. n.
offendit homine qui xpm lesit
miliat qm sanu et p̄coz qm
se e xpm iter crucifigit. **I**tem
sic d; i ps. si dolere vulnera
meoz addiderit. videt eia
Side duob; plus diligem
vnu: qui nobis auferret illd
nob iniuriat. Et eps filius
dei nam sua dat parib; nre
q; plus eas diligit. b. ant. p̄
diligatur q; emittitur qm qd
a principio datur. i. apo. ad
vi. **E**mpti. n. estis p̄co
magno et c. et in glo. si illd

ips. ut me diligenter detestaretur
 me. Aug. plus nocet in multis
 detrahentes xpm qm aias editor
 inficiunt qm qui eius carnem
 modo subiecta puniunt. Sic g
 magis idubitanter inuaniunt
 deo qui peccant mortu qm inu
 naretur tibi qui ptem et ma
 tre occidet. **E**t vult ds quod
 tu alligues eum ad debitore
 tuum. et xpc dimittet t offensa.
 ptea qz debet t inimicus tuus
 et forte non potis hpc qz pte
 non potis iura emendare
 qm dñs bn repetet. **I**n iohē.
 vii. Da michi vindicta et ego
 retribuam dicit dñs. **I**tem
 plus costaret ad repetendu
 qm valet qz si te vindicare
 vel forte dicitur e es exortatus
 si cu pates et villa emittes
 et sic pres i aia et corpore.
Ergo remitte iura imete
 illatam ut deus dimittat tibi
 peccata tua. hoc e facillimum.
Et h faciebat bs. b. Sic. n. de
 de se ipso. Inimicium fu. l. exor
 tatione sep alieno selm mag
 qui meo credidi. Iesus vidam
 non peccat ulli scādali facere
 uolui et si feci sedam ut potui
Sed dicit as. remitto ei ita
 quod non facem ei malum.
 nec procurare quod fieret ei.
 Sed si occideretur no dolerem
 uno potius ogauderem. Sed

ei incedu e mathi. viii. Ea
 de misera qm mensi fuitis re
 metietur uobis ita sicut di
 mittis alijs ds dimittet t
 et horas ai tu dicit. pater
 nr. ibi. Et dimitte uobis de
 bita nra sicut et nos di. de.
 nis. **R**ndit ergo t ds aice.
 Amice et ego sic dimittot
 quod malu non facia tibi
 nec pabo. sed si dyabolus te
 portet infernu multum
 gaudebo. **E**t oportet qd
 remittat corde et ore et qd
 non vellet ei face malum.
 nec ab alio fieri. **E**t patet
 ergo quod pcor. ve cotuctus
 corde per prima dicta t ve
 ofellus p sedam. Si. n. bn
 satiffecit p ticia. l. ope fidelit
 venet ad gliam paradisi. an
 iamie per hunc penie satisf
 factionem referunt qm bz
 dam alijs bonis q facit ho
 sedm quod dicit crisostomus.
Omnia e salus aiarum.
 dissipate vicioz repatrie
 virtutu. expugnaty demon.
 Et quid plura. os claudit
 inferni et portas aperit
 paradisi. ad quem nos per
 ducatur qui est benedictus i
 secula seculoz amen.
Hic capiunt peccata
 criminalia et sequuntur
 sic. primo de superbia.

mors anime
 pccm est
 et io pccor
 per pccm
 inficit
 aiā suā
 sic testat
 sap. hō p malicia occidit ani
 mam suam. Sap. xvi. glō.
 p malicia. i. p nequicia pcc
 voluntatis et p effectū pcc
 actionis. qz non solū opādo
 sed cōsentendo pccm spūa
 lter occidit. et io pccm mor
 tale dī non solū qz ad etnā
 mortē pducat. sed qz mortē
 anime inducat. **A**ugustinus
 aiē mors: pccm ē. pccā mor
 pena ē. Sic. n. aiām pccm
 occidit ita et pena pccm
 inficit. **D**icit iō pccm
 aiām occidē qz sic mors cor
 poralis sepat aiām a deo
 qm ē aiē mta. et ista mor
 gūstia ē. sic dī b. b. **C**or
 aiē iō gūmor ē qz pccm nō
 nate est qz mors pccorū
 pessia ē. illa. n. aiā q scdm
 carnē vives mortua est
 an melius oīo nō vivere
 qm sit vnie. sed qd testat
 ipem; b. b. dī. **N**on vi
 uit qui sibia inflatur. qui
 luxuria sordidatur. q cetis
 pccs inficitur. qm non est
 hoc vnie sed vitā confidē

et appropinquare usq; ad porta
 mortis. **P**er pccm g mor
 tale efficitur hō pccor hōicida
 crudelissimus. qz morte pessia
 se ipm necat. **J**ō bñ dī thō.
 xv. Qui faciunt pccm et i
 quitatē hostes sūt aiē suē. **E**
 ip̄s. Quid liget iniquitatē
 occidit aiām suam.

Multis modis vulnerat
 et inficit aiām pccm. q
 latis binter ondit hugo de
 sancto victore. d. p sibiā
 cor inflatur. p iudiciā avel
 pnam crepat. p tristitiam
 siue accidiam contit. et ip̄
 uerem redigit. p auariciā
 disp̄gi. p gūlā intolligatur
 et inficitur. p luxūā cōdēcat
 et i hūm redigitur. ita ut iā
 miser hō dicere possit i hūm
 sum ilmo p̄fundi et nō est
 substantia. vti i altitudinem
 maris et tēpestas demersit
 me. **S**pūali iō pccm occidit
 aiām. q. veneno. iō opatur
 colubre. ecc. xvi. qī a facie
 lubri fuge pccm et si accessus
 ad illa glō cōsēcādo si sapit
 te. glō. m m̄mū. vnde q mta
 aiē debeat esse multū caroz
 qm vita corporis. ideo mltō
 magis debemus fuge pccm
 venenosū q̄ spētē uel colubre
 ut fugiamus non solū m̄
 sum sed tactū et accessum qz

valde periculosum est expectare hanc vitam
 nisi multo magis peccatum. **¶** **¶** **¶** **¶**
 vita peccati ingrediens mel pro
 nat sophisticum ingrediens
 fel et acetum egredientibus
 venenum insanabile aspidum.
 Ingredientes contuminat. pro
 gredientes obstinat. egredientes
 certinat et dampnat. **¶** **¶** **¶** **¶**
 Secundo peccatum interficit animam. quia non
 gladio dicitur occidit quia sepe a
 deo animam. sic dicit augustinus. vera
 mors est quam homines non timeant
 separationem a deo. **¶** **¶** **¶** **¶**
 Item bis b. Sic corpus sine anima: sic anima
 sine deo mortua est in semper
 Iohannes dicitur. vii. quia nuptia bis
 acuta. i. gladius omnis iniquitas
 plaga illius non est sanitas. dicitur
 bis acuta secundum gloriam quia cor
 poris et anime nocet. utrumque non
 puritate dampnabit. sequitur
 plaga illius non est sanitas.
 et hoc post hanc vitam. **¶** **¶** **¶** **¶**
 Plaga
 non quia in peccatum mors est in
 que insanabilis est curabilis.
 Ideo dicitur Ienne. vii. Insanabilis
 fractura tua pessima plaga tua
 apparet quod peccator dephes
 in peccato est sicut homicida captus
 in homicidio. ps. In operibus
 manuum suarum comprehensus est
 peccator. **¶** **¶** **¶** **¶**
 Ita non manifestum est
 peccatoris fore factum quod non potest
 illud negare. nec nullum est apertum
 fore factum quod non potest illud nega

re nec nullum est apertum fore
 factum quia coram iudice factum
 et sine iustis. sicut si fieret
 homicidium coram rege et sine
 baillivis sic est de peccatore qui
 occidit animam suam coram
 rege paradisi et sine iustis
 scilicet angelis et sanctis. **¶** **¶** **¶** **¶**
 Quod
 deus aperte videat omnia
 testatur paulus ad hebreros.
 vi. omnia nuda et aperta sunt
 oculis eius ad quem nobis
 sermo. glo. i. an o; nos reddere
 rationem. Et istud deberet nos
 multum retinere a peccatis contra
 deum. sicut presentia iudicis
 contra furtum et presentia magni
 priorum occum et presentia
 sponsi contra sponse adultium.
 Ecce. iii. **¶** **¶** **¶** **¶**
 Sapiens cor et
 intelligibile abstinebit se a peccatis.
 sequitur quia deus protector
 cor est. ps. Serva mandata et
 testimonia tua quoniam omnes
 viæ mee in conspectu tuo.
 beatus de consolatione.
 magna vobis si dissilare non
 vultis iudicata est necessitas
 puritatis contra omnia in
 iudicis agatis contra cunctis.
¶ **¶** **¶** **¶**
 Cum quia tunc facis cur
 me spectante ruberes. Cur
 spectante deo non magis
 ipse rubes. **¶** **¶** **¶** **¶**
 Item coram
 angelis dei qui sunt baillivi
 eius. In mattho v. Angelus

semper vident facie patris sui
qui in celis est ubi dicit glo.
i. omni. magna dignitas
matris ut in manu quae habeat
ab ortu natiuitatis suae angelum
deputatum. Istud etiam deberet
nos recte a patre pro timore
eius et reuerentia. vñ bñ b.

In quo vis angelo in quo
re dñi seruo reuerentia exhibe
angelis tuis. ut non audeas
ipso pñte: quod me presente
non audeas. **N**ō exēpli
de scolari qui s amant q dā
mulierē aūq̄ nret ad scola
s et solitaria et cum illa
cum redisset de scolis ille
duxit eam in forum et dixit
ei quod se paret ita q post
agere quod petebat illa re
spondit quod non faceret
propter hoies: nec ego dixit
ille in domū propter deum
et celestē curiam angeloz
et scōz qui vident me. **I**te
nōnd q iste homicida sit cap
tus i ap̄to homicidio dicit
ad suspendiū ligatis manib
et bendatis. Jam n. hz i col
lo finē gallie. i. a hart vol.
p. fines p̄toz cōplexi sūt
me. In pñ. vñ. **I**ngtates
sue capiunt ipm et simib
p̄toz suoz vñ usq̄ ostingit.
Aug. i h. ofellois. loquens
de se ip̄o ante suā cōfessionē

dicat. ligatus erā non ferro
alieno. sed mea fira voluntate
velle meū tenebat iunctus
et inde michi cathena fecat
et constringebat me. **N**ota
q silatro centū cathenis ligat
esset ruptis aliis vna sola
tenebat eum fortiter. sic ē de
p̄tis mōz libz. **E**t de ribaldo
qui uenit ad finone et predi
cator vidit q dyabolus tenebat
eum magna cathena ferrea
et volebat eū recte dñi ille ribal
dus audiret predicationem
opunctus fuit et cepit flere.
et cum qualz lacina dissolu
batur vnus annulus cathene

Item dñs hz oculos bendatos
qz sicut latro qui oculis bendatis
ducitur ad suspendium nescit
quē ē prope nel longe. sic ē de
p̄toze. vñ de dñi i eccl. vñ. **N**escit
homo finem suum. sicut
piscis capiuntur iano i auc
laqueo. Sic capiuntur hoies
in tempore malo. **E**t istis
apparet q iusto iudicio p̄tis
p̄ p̄tia tanq̄ homicida ad
dicatur pene p̄tue i mort.
Sententia uero iā lata est
cont̄ p̄toze i anima iusticie
et ad iudicatus ē morti et sus
pendio et iō i aia et corpore.
Sicut dñs ad ro. vi. **S**uspendia
p̄tis mors. i. patibulum iusticie.
Ite ezech. xviii. aia q̄ p̄tuit

ipsa mouet. Et hester. vii. die
 rex. Suspedite aman i patib.
 aman intptat iniqu. phic
 pcor: itelligi. lata e senten
 in aua iustie et n appllemus
 ad amā mie infra tempus
 debitum dabz executioni. Et
 nōnd qd i ppetratione peccati
 anima consentit corpi. ideo
 dāpnabz pcor: i aia et corpore.
 Et pōnt ex de duobz vno stilo
 et alio sapiente. qui cū redire
 deberent ad patriam suam
 de qua elongati erāt. uenerūt
 ad unū v̄ audierūt a pastoribz
 loci d' q' altera via q' erat alta
 et aspera recte et secure duce
 bat ad priam suam. Altera at
 q' erat lata et plana et delecta
 bilis nimis erat lōga et peri
 culosa et plena latronibus.
 Cum at uellet sapiens ne p
 altam viam et securā ad roga
 tum fatu licet andullz pichin
 concessit ne p via lata et piclo
 sam per qm ai uent capti et
 spohati st et uulnati ad morte.
 Et ai ligati ad morte ducēt
 ille sapiens maledicebat fa
 tuo et totū iponebat ei dicēs
 quod propter sui fatuitatem
 moietur. Rudebat fatuus e
 no: tu potius maledicaris qz
 potius tē ipntandū quod nos
 moriū qz tu sciebas me eē fatuū
 et michi credidisti. Ad apta

ad ppositum ille fatuus ē corp
 sine caro sine sensualitas.
 Sapiens ē aia sine rō. via
 alta et secā q' ducit ad uitā
 penā ē. lata pcor: ē et volū
 tas. pastores via dōcentes
 sunt predicatorēs. In via
 ergo aia que debet hēre sapiē
 tiam et discretionē ducatur
 ad morte credēdo o silio fatuū
 corpis: et ita nūto v̄qz dāp
 natur. Iō dicit b̄s. b. Expedt
 pcor: qui seper in anima
 moritur ut citius corpore
 moreret magis at bonum
 ei erat si natus non fuisset
 homo ille. Apet q' ignah
 quod pcor: p pcor: mortale
 tāq' per homicidū ad iudica
 tus est morti nisi et patib.
 quod potest oūdi in spah de
 quolz. vii. pcor: mortaliū
 q' sunt sicut septē pnciples
 et capitales hōiade i exatu
 aduſam n̄. i. dyaboli q' tunc
 qrit pistos homicidas i suos
 sequaces it fice aias n̄as.

Nunus q'
 homicida
 au tradidit
 dyabolus
 uerillam
 sui exatus
 est s̄bia. qz sed y lodoz
 ipsa ē in pcor: prima
 in conflictu postrema

Iste voluuncida vulnat aiaz
et inficit multipli et ideo
iusto patibulo infu d; ad iudi
cari. **S**upbia milneiat
qñ oculos cordis excecato. Sib
n. timore sibi excecatur.
Sicut. n. facies nimis infla
ta excecatur oculos cordis. Sic
timor sibi oculos intus itun
ut qñto se reputat sapientiore
et clarius videt tanto magis
insipiens et cecus efficitur.
unde de talib; d; ad ro. i. ob
sanati e cor eoz insipiens.
dicentes. n. se ee sapientes
stulti facti sunt. i. glo d; qñ
homo pt sanari ab ista exce
catione. d. sic. si dñs te esse
sapiente stultus factus es: dic
te esse stultu ut sis sapiens.
Isto modo fuit excecatus
ille magi legis melchodemus
cu dixit dñs. Jo. iii. Tu es
magi i isrl et hec ignoras.
glo. Dum inflatus timore
sibi prius ignorabat hñt
factus addiat. Tali inflata
excecatus erat bs ang ante
suam comitione qñ timor
inhani phya volebat illa que
erant fidei humana ratione
cōprehendere. Jo dicit de se
iplo in libro confessionum.
timore meo sepabar a te. a
nimis inflata facies mea
claudebat oculos meos. **Da**

n. sapia videt ab hñtibus
non a sibi. Sic d; luc. x. Co
fitebor tibi pater celi et certe
qui abscondisti hec a sapientib;
et prudentib; et reuelasti ea
pauis. i. hñtibus. Jo dicebat
bs. b. Supbo oculo veritas no
videtur. Supbus e sicut ille
qui ht maculam i oculo qñ de
nascitur et illos excecatur. Sic
de illis bonis qñ videt in se uel
credit in se excecatur sibi uel
no accedendo sine videndo cur
bona sint uel a quo illa bona
sint uel ad qd tradita sint.
Intm ergo cecus efficitur sibi
quod se ipm non cognoscit.
Ex. affilatur illi de quo crea
tur quod cum quid dñes hñt
quendam stultu q dicebat hñ
lm et iste stultus idnet erit
tunica nig et imunda. accidit
i quodam festo quod dominus
suis fecit sibi fieri nouam
tunica pulchore et alterius
coloris. qñ cu veill; coram
domino suo in hora prandi
nou vidit se ipm talem sicut
solebat et cepit fortit clama
re d; e hñlmis. gall ou est
hñlm qui non cognoscebat se
ipm p noua tunica q hñt
de nouo pulchm. sic e de sibi
qui non cognoscunt se ipsos
qñ veniunt de basso i altum.
uel de paupate ad diuicias

et tales debet vocari herbelum.
Unde b's. b. d't. macula i' oculo
 g'ndis et grossa supbia i' m'ete
 q' oculu mentis obscurat. vita
 te obumbrat ita ut q'l' ee pote
 non possis scire. sed q'lem te
 amas tale te putes ee ul' h'ies
 fore. **E**t n'ond' e' q' infinitas
 q'm facit s'bia potest sanari
 vix. q' sicut d't b's aug'. Nemo
 i' sanabilior eo e' qui sanus s'
 videtur. de hoc ead' loquitur
 b's. b. dices. S'bia grause
 infinitas. hec e' que no' recipit
 disciplina curari remitt. me
 delam non sustinet vulnus
 pessimum que nec sumis di
 gitis patitur attrahi. Ap
 paret ergo quod multat g'nt.
Item supbia non solum
 vulnerat sed occidit multipli.
 occidit. n. q. gladio veneno et
 suspendio. p'rimu' lig't p' paul
 regē qui arripuit gladiu' suu'
 et i'itit super eum. et sic est
 mortuus sicut d't. i. ult' paul
 qui i'nterptatur abutens
 vel sc'itas significat' supbi
 qui abutitur v'tutib' q'nd' op
 v'tutes et bona opera que p'
 n'iaz sibi dederat ad deffedē
 et dyabolū i'pugnandum
 q' gladio se ipos transuberat
 et i'nterit. et i'o g'g' plerūq'
 peius v'tus h'ita q' si de esset
 i'nterficiat q' d'um ad suu' con

fidencia' mentē erigit. q. elcōis
 gladio i'nterit. et sic s'rans
 vicia supat. et occidēs occidit
 quod signatu' fuit in matho
 vi. de eleazar qui occidens
 elefantem occisus fuit s' b'
 illo. quod exponit gregorius
 dicens. Sic hoste q' p'stuit
 moritur qui de culpa q'm
 supant elenatur. i. p' s'bia
Supbi assilantur h'ymne
 de qua recitat' quod volens
 sc'ndere autello sic videbat
 q' dā correatu' facere v'tit
 acutu' autellu' ad guttur
 suu' et i'nterit se ipsam.
 Sic s'bi p'ntēdo bona opa
 p'itentionem malam i' va
 nam gloriā. **O**ccidit etiā
 suspendio. p'a. n. superbia
 suspendit supbos i' hono' b'
 et d'nicus elenando et sic
 i'nterficiat eos. **T**uncis ex'
 h'etur. n. ad re. xvij. de abla
 lon qui per gloriā suā
 et arrogantiā voluit re
 gnare et expug'bat p'pem
 suā d' et i'pe suspendus
 i'nter celum et terram per
 capillos et cōsiliis tribus
 lanceis i' corde i'fectus fuit.
 Sic s'bus volens d'niā s'
 alios suspendus i' q'rtu' alic'
 dignitatis p' capillos. i. per
 habundantiā q'p'aliū
 d'ntiaz q' ex hoc elenant

libri sunt dantes. **E**t tales
confunduntur tribus lanceis.
quod dicitur de his et honori-
bus eorum quasi lanceis vul-
nerantur. et sic specialiter occidit.
et sicut iudas qui dominum tradidit
suspensus crepuit. sic scriba.
Vnde augustinus. Superbum est tumidum
nisi uacuis carne crepat
et corde mendicat. **Q**uid
etiam scriba quasi veneno. videtur
non assilari illi spei aut tyri-
aca utitur in veneni. Scriba
non quasi de bonis operibus superbit
et gloriatur. tunc bona opera
que. quod tyriaca et medicina
habet sanare utuntur sibi in no-
cumentum. Vnde quasi de tyriaca
itoxicatur. de medicina mo-
ritur. de emplastro milne-
ratur non de gladio. Sed
medicamento milnatur
et occiditur. Et ideo dicit beatus
augustinus. Alia quecumque iniqua
in malis operibus exercetur ut
fiant superbia etiam bonis in-
diatur ut peccat. Vnde beatus
copia si sapia forma quod det.
Destitunt omnia sola superbia
si committet. **C**ipet ergo quod
scriba vulnerat et interficit
multipliciter et ex hoc sequitur
quod iusto morti et patibulo
in fine scribis ad iudicatur.
De hoc beatus Hieronymus ex epistola
de primo libro luciferi. de quod dicitur

ysa. xiii. quod ipse per scribam inflatus
dicebat in corde suo. in celum ascen-
dam sicut altitudinem nubium et ero
sicut altitudo. Statim audivit
iudicium et sententiam condemp-
nationis sue quam dictum fuit sibi
ad infernum detrahis in profundum
lacus. et in eodem capitulo dicitur de terra
ad inferos superbia tua. **D**e
hec etiam dicit beatus Bernardus. Scriba non solum
angelum sed angelorum primum
in dyabolum commutavit. et quod
de scribis est sicut iudicium ideo sicut
spem qui primum in omni creatura
scribitur condempnatus fuit. sicut
omnes qui eum secuntur simili
iudicio condempnantur. Iohannes thobias
sollicite monebat filium suum
scribam fugere dicens. Scribam
in tuo sensu aut in tuo verbo in-
punitas dominum in ipso non cepit
iudicium omnis perditio. gloria hominis
vel angeli mentis vel corporis.
Iste dicit sapientia. ecc. x. **I**ncertum
omnis peccati est scriba. quod exponit
beatus Bernardus. dicit. Incertum omnis peccati
et causa totius perditionis sicut
est. tu autem qui salutem tuam o-
perari desideras aduersus hanc
sicut caput tuum coram tuis hinc
memento ut non extollaris
in prospicis nec affligaris in ad-
uersis. Recto. non. iudicium fit de
ut sibi quanto magis voluit
extolli et eleuari per superbia.
tanto depunantur in penam.

Ideo dicit de libro. apo. xviii. quoniam
 glorificavit se homo et in deliciis
 fuit tantum ei date tormentum
 et lutum. quod sic exponitur.
 quoniam glorificavit se homo vane
 glorando per libidinem aperte anime
 et in deliciis fuit delectose vivendo
 ex parte corporis in istis duobus super
 bia attenditur tamen date ei tor
 mentum in corpore contra delicias et
 lutum in anima contra vanam gloriam
 et sic recto iudicio pena videtur
 pene et in anima et in corpore. et sicut
 potentiores fuerunt iniquitate.
 fortiora sustinebunt tormenta
 iehemie. sicut dicit sap. vi. po
 tentes tormenta patientur
 potenter. **A**d id dicit gregorius.
 non est tanti honoris excelsa
 tenuisse quantum doloris est de excel
 so cecidisse. **P**ropter hoc benedice
 bat beatus bernardus. ad quemdam
 qui desiderabat prelationes et
 dignitates. ambrosio primatum
 posside archidiaconatum ascende
 ad episcopatum. quidam ascendens ve
 rumptamen subito ad infimam
 nominissima descendens. et sicut
 origenes. **H**ec si cogitaret
 homines non ambirent prin
 cipatus. Ista pida excellencia
 et sibi bene attendebat gau
 fidus clare vallus de quo reci
 tatur quod cum electus esset
 in episcopum tomacensem et ab ingenio
 ipse et abbo suo abbe bernardo co

getur accipere hominis illius
 episcopatus perstitit ad pedes beati
 bernardi et canonicoz qui ve
 nerant in modicum et die
 eis. **M**onachus fugitivus
 esse potero si me citatis: sed non
 ero. quem laborante in certamine
 admiravit quidam monachus
 familiaris suus quod si possit
 certificaret eum de statu suo.
 Cum post mortem apparuit. et
 cum ille quereret quomodo esset
 ei dixit. bene pro dei gratiam
 quod sum de numero bonorum. Verumptamen
 revelatum est mihi ab alio tantate
 quod si eum de numero episcoporum essem
 de numero reproborum. **N**ota
 quod plati non solum de patris
 propriis etiam sed subditorum
 condempnantur. et ideo vi
 ficatur verbum sapientis vi.
 Iudicium durissimum fiet in his
 qui presunt. malum enim platis
 fiet durum iudicium quod male it
 nerunt. Durum quod male vivunt.
 Durum quod male reverunt.
 Unde illis fiet triplex questio
 in die iudicii. quomodo itisti. quomodo
 modo vivisti. quomodo reversisti. et
 ideo timendum est valde et horredum
 prelationem accipere. sed dete
 stabilissimum est ambire et de
 siderare. Apparet ergo quod
 condempnatur primis
 hominibus. **secundus homi
 ada est luxuria.**

Secundus ho-
mida que
ducat dyabolus
i ecclia suo
est luxuria que
sepe sequitur puniti hoicadam
q. faciens scdm scala in con-
fictu illo mortali. sicut dicit
ysod. Sepe ex occulto vicio e-
lationis itur i aptum inuic
libidinis. Et nisi precessisset
latens sibia non sequeretur
libidinis manifesta nimia.
et ideo p istos duos hoicadas
interficiat maior ps hoim.
fm qe d' ysod. per sibia mta
et luxuriam carnis dyabolus
pncipal' huano gm d' natu.
Hic vob tanqm pessimus
hominida multos vulniat et
interfecit multipli et io ad
inducit morti eterne ple-
niter. de p sap. pu. dn. loq's
de luxuria in e carnali concupi-
scentia dicit multos vulne-
ratos deicat et fortissim
quqz ab ea miffa sunt. At
tendere debemus q d' multos
qz binos et binos. s. qz vnu
et mhere va dyabolus. q i
mitando hnti d' d's. vauit
grat. duos hntur sepius.
Hic multos ecia alios per
concessum p malu illoxi
exephim et dando eis i pto
suo consilium et auxilium

et filiter illos qui tenent eos
conge et pccm luxurie tanqm
aptu et sensibile impedire et no
impedunt. bn q d' multos. qz
om's istos deicat. **S**z nondn
quod vulniat multis plagis
et i multis membs ita quod
a planta pedis usqz ad vtrac
non est in es sanitas. **H**ic
luxuria dat corpori infirmitatem
oculis cecitate. quat naturam
ledit famia. tollit gratiam.
evacuat hnta. consumit sub-
stantiam deo et scis eius dis-
phcet. angelis fetet et ecia
fumus e carnis. Aquillimum
corporis edum angelorum.
discordia prior et adultum
corporis et animi prouit in
vehementem. **D**e istis plagis
loquitur ille vificator. d. se
nimia corpus opes. anima
vnu. lumina vtrac. **H**ic itur
admirat. uocat. eripit. or-
bat acerbat. **H**ic vob plageh
libidinis magis timende sunt
lic ayet de bono bndco de quo
retrat gregorius. i dyalogo.
quod dum vehementer tepta-
retur de luxuria: se ipm nudu
inter vlticaz et spmaz et
vespum aculeos dni volup-
tauit. et sic toto corpe vulniat
partis vilia eduert a corpe
vilius mctis qz voluptate
i dolore conuultant. **H**ic

Exemplum ad hoc de quodam
 murene sed nullo de quo verita
 tur in vita. Nam quod cum
 multum tormentis et plagis
 corporis non posset frangi ut
 christum negaret. accepta
 venit tyranni eum pbla
 dimenta supare. I. luxurie
 paratus e electus humani
 sumus inter rosas et lilia
 et mixto politus e nudus
 et ligatus. et tunc adducta
 est ad eum meretrix nuda et
 speciosa q exarabat qntum
 poterat. Ad libidine fetas
 eius membra vicia et al
 casu vehementer monetur
 nec hiet unde se defendere
 deperit. I. Ampuitavit
 linguam propriam pias
 eam cum sanguine q spue
 to in facie meretricis et he
 vinitis libidis plantavit.

Capit ergo q magis timu
 erunt isti murene luxurie
 qui carnis su. **D**icitur
 ergo quomodo luxuria secundum
 dictum sapientis multos vul
 nerat et multos. I. dicitur
 multos vulneratos leccit
 subdit statim sap. et fortis
 quinq ab ea. I. luxuria infecti
 sunt. glo. I. salomon fortis
 salomon sapientissimus. do
 mansuetissimus a muliere
 supati sunt. I. fugiendum

a facie illius hoicade. quia
 si multos superavit et for
 tissimos et infecit quo
 tu solus et debilis resistit
 et pugne cont eum potuit.

Propter h dicit paulus
 ad cor. vi. fugite fornicationem
 ubi dicit glo. cum
 aliis nempe viris potest
 expectari obsequia. I. hinc
 fugite ne approximatis
 q saliter vicia no potitis.
 De heca dicit aug. qd est
 verecundia fornicatione
 fuge si tu vis palam casti
 tatis acquirere s alit n potis
 de luxuria triumphare. I. se
 ro salomon qui aliquando
 p muliere captus fuerat
 testatur nobis q caudat
 interfect. ecc. vi. **I**n
 muliere morte amarior
 q laqus venatoris s lagena
 cor eius. vincula de manibus
 eius. qui placet do effugiet
 qui peccat e capiet ab illa.

In ista auctoritate debe
 attendere q qd salomon
 reputat muliere in luxuria
 esse homicida s dicit aman
 ore morte ipam ee. **D**a
 licat dicit glo. a peccat e qui se
 pat deum ab aia qe vita aie

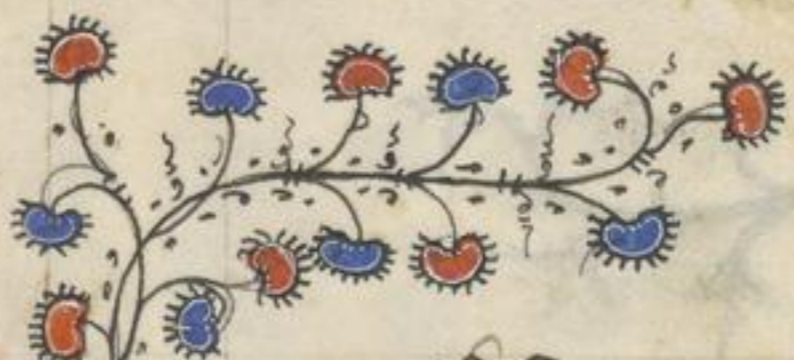
Ite qd monetauea hant
 mors corporalis. s eterna.
 vnde greg. **I**n voluntate

773
carnis cito potit qd delectat
eternū autē ē quod cruciat
et sine fine. **I**tem dicit q
laqueus venatorū ē. i. demo
nū qui venant aīas ad mor
tē nec ē solum una mulier
fatua unus laqus. S; qd
sunt memb' seu mbrorum
ornamenta tot s' laquei
ita q' a planta pedis usq' ad
uticē non ē mea nisi videre
laqueos. **D**icit at' lagena
cor eius. qz corde et delidio
omnes capit. s. maguos
et puos sicut lagena totū
cōprehendit fluvium. ita qd
licet aliqui effugiat ipam.
tamen non effugiunt cor ei.
vincula sunt manus eius
qz ille qm libidinoſe aplectit
vere debz dici quod tāq' captivus
vincit' et de moribz tradit'.
Sic ligatus fuit saulon sic
dicit vidit. vbi. p manus dā hō
meretricis per q' lig' in via
et traditus philisteis p q's
signantur demones. **P**ro
hec dicit' libido p'colas aīas
hōm' capit. **I**te idē crede m
nō p't deo toto corde servire
qui mulieris amplexibz co
pularur. et iō occludit sapiē.
qui deo placet effugiet illā.
ergo qui nō fugit illā. s; qm
familiaritatē et cōsorcium ei
non placet deo qz ipugna

ista sic lepores vincunt' fugiē
do sic leones resultādo. **U**nde
iōannis. **M**undus et mulieres
non melius vincunt' q' fugi
untur. **A**ppet q' quod nificat
audeliter.

Nota autē quod luxuria
interficiat multis modis
sive multipli p't eadē dicit quod
quadrupli' occidit aīas. s. sub
mergendo animis. incendio et
veneno. de p'mo nōnd' qd' s'bing'
et dicit. s. i. p'funda foveam
et imūda. q. latua. sic dicit' p'ou.
vrm. p'funda fovea meretricis
ideo p'funda qz aīam q' natē
celestis ē et ad sup'ua deberet
naturali' ascendere ul' anclat
subiugit i' p'fundiū luti car
nalis voluptatis in tū q' mēs
sive ratio pluxuria absorbet
totaliter a carne et. q' totali
mergitur ope luxie. **I**te dicit
augustinus. **I**n fornicatiois
opere. at tpe non licet annue
alibi cogitare. s. n. totus hōm'
absorbetur a carne ut iā dicit
non possit annuis suis esse
sed simul totus hōm' caro ē
dicatur sicut scriptū ē. **C**rat
duo in carne vna. **I**te greg.
quē luxia cepit nichil aliud
cogitare potit. **F**ovea vero
ista ita p'funda ē qd' n' eute
tur aīam i' p'fundiū m'fū sub
mergitur. **I**te dicit b's grego.

Qui uba et oscula metas aplecti
 tur nisi cito pede restituit et alia
 membra colubunt in profundum
 inferni submersus erit uel in re
 heme fonteam precipitatur.
Ideo ergo ista fontea debet
 summe eunctari qz piclosa. **I**te
 valde immunda est. Est. n. sicut
 latua plena stercoribus et immu
 dius. qz sic dicit sap. ecc. ix. ois
 mli q est fornicatorna q stercus
 oculatibz in via. Sicut. n. stercus
 qn plus calcatur tato fetet
 amplius. ita mli q to plus
 exponit se libidini tato apho
 sordet. **I**te sicut stercus quanto
 recentior tanto fetidior sic est
 de meretrice. Et iohs si accedet
 dignitate aie sue q celi dei est.
 Sicut dicit aug. Celi dei aie
 sunt. magis debet emberscere
 cadendo in fonteam luxie q si
 caderet in fontea latue. **H**ec
 attendes quidam philo dicebt
 embersce celi mrie infernum.
Istum fetore maxime male
 sentit illi q p multos annos
 in ista latua iacuerunt et vo
 luptauerunt sic sus in volup
 tat luto et ideo corrupti sunt
 et q tota putrefa et abhominab
 iles facti sunt. sic iumenta
 in stercore suo. de quibz dicit
 iohs. i. Computruerunt iument
 ta in stercore suo. vñ ggg i glo
 dicit. Iumenta in stercore suo

putresce e canales i fetore
 luxie mitam finire.

Secundo luxia occidit ar
 ms. h. n. arma sua.

tela sagittas et gladios et
 lanceas quibz pcutit multos
 et penet usq ad intima cordis.

Sagitte. n. et tela sua pol
 sunt dita illa que i isto vbi
 continentur. vilis et alioq
 um. fru. stactus.

de quibus dicit ysid. penna
 fornicationis tela st oclor.
 secunda vborz libido. n. tuc
 magis qritur diu videtur.

De istis sagittis potest di
 ca uel itelligi quod in ps di.

Sagitte tue acute sunt plu
 sub te cadent.

Gladii vo
 istius. homicide post dicit
 mulieres ornate et parate

in choreis et festis que sunt
 quasi gladii euagnati ad
 interficiendum aias homi.

Mulier vero uelata uel in
 domo abscondita e q gladi
 in magna.

Appet ergo q
 piclosum e contra talem
 aduersarium pugne qui tot
 annis potest se iuuare. et

ideo bndicit bs aug. **I**nt
 omnia ranor certamina

dntiora sunt certamina
 castitatis o scupiscetiam
 carnis vbi cotidiana pug.
 sed rara victoria.

Accidit tunc igne ueli
accendit quasi totum
mundum nascendo sic vi
demus quoniam guerra est in aliqua
terra. inimici totum quicquid
post ponunt in igne et fla
ma. sic facit luxuria sicut
inimicus dei hinc guerra
contra deum comburit do
mos dei et templa sua. scilicet a
mnias. Ideo dicebat sap.
v. in specie in hinc multum
premit et hinc concupiscentia
quod ignis exardescit. et ab
loquens de muliere mala ut
luxuria dicit. ignis usque ad
consumationem devorans
et omnia eradicans germinia
Iste est ignis qui nunquam
deficit uel sufficit sic dicit
sap. xii. v. x. avaritia illius
ignis sicut collata mitis
reptus tactus et oscula
et c. unde sap. Colloquimur
in hinc sine luxurie quasi
ignis exardescit. **S**uff
fiatorum est vetula media
trix. scilicet magrella. uel etiam
demonum suggestiones. ut
quod inter se nos dicit ubi
luxuria ad peccatum inflammatio
et suggestiones per quas
ardent corda aliorum et sic
ponunt ignem in templo dei quod
est anima. de talibus dicit iob.
Altus eius primas ardere

facit et flamma de ore eius eg
ditur. altus potest dici occulta
suggestionis quod ignis est altus
sicut illi qui occulte maculant
alios. **S**ed flamma potest dici
suggestionis et incitatio apta
sicut illis qui male loquuntur
verba luxuriosa et inflammatoria.
Non quod incendiarium domorum
et ecclesiarum ita quod premit.
et multo fortius incendiarium a
mniam quod sicut domus dei et
templum. Sed non quod ignis
omnia devorat et consumit
luxuria autem quod accendit est in una
persona multas alias incendit
et non solum una domum in unum
vicum. sed etiam una villa et quod
totam partem et totum mundum
omnia et genera virtutum et principum
omni bonorum operum esse in dicitur
ponit germen. non est principium
ignis et ideo sicut principium quod
bonum quod euellit a corde in luxuria
Quando. non in hinc incipit
aliquid bonum opus uel bene
addiscere uel aliquo modo de
seruire. totum plura destruit
Et quod non solum in hinc sed
perfectiores erunt. **I**dem o excla
mabat iohannis propheta dicens.
ad te domine clamabo. et subdit
quod. quod ignis devoravit spolia
deserti. id est perfectiores in deserto
religionis. **A**lii. non. multi viri
fortes et virtuosus quod tribulationibus

et peitēus aspis nō frīguntur
i fornace libidinis resoluuntur.

Hoc iō. mētes ferrea libido
domat iūgib; maiorē perit
famā. dūm qd ignoratur de
aus reputat. **C**eterū nondū
quod non sōli clamādū qd
iste ignis denozant speciosa
deserti religiois. s; etiā totū
mūdi qm pistū igne qli
totus vastatus et cōbustus
et. q. i desū redactus ē.

Quoniam a p̄ncipio mūdi sc̄ptās
nēllēt relōhie mēis; qd hoc
viciū mūdare fecit rubē m
maledictionē b̄ndictionem
omittant p̄lin isrl' fornicā
tem adiantis i fecti fecit. a
ambi etiā itīs ad scortū gla
dio phryces obaibuit. **C**eterū
x̄ vicinī sanlonē exēcrauit.
salomonē i fatuauit. dauid
s̄ruit. amon i p̄cēsu gladiū
ab salomonis fratrii sūi senlit.
herodes pro adultio hōdiadis
iobem decapitauit. filium
p̄digū pascere porcos luxia
coegit. illum qm vxorē duxerit
exchisit a cena domini. Et sic
apparet quod nō ē qse abscedat
a calore istius ignis q̄ tūcūq;
magnus uel sapiens fuerit.

Unde ang. Dns salcē forā.
Dns salomone sapientius.
Dns dd' sanctus inuenitū.
Et tū hi ōs phūria sinti s̄.

Appet ergo quod iste ignis
totum denozat et olumit.

Quarto occidit veneno
mortifero qz ipā luxia
sub dīcedme voluptatis si
cut scorpio blandē extūs.

Sed in fine q̄ a cauleo pūgit
āiam iternis et itozicat.

Quod dicitur in p̄bns.
x̄m. de viciis. i. dulcedme
libidinis carnis i greedit
blandē. S; i nominis mor
debit ut coluber. et quasi
regulus venena diffudet.

De hoc etiā dicit augustinus.
Voluptas libidinis est
blandum venemū. p̄ctm
mortiferū quod d̄abolus
miscet et p̄opmat i aureo
calice labulonis labnū cali
as melle tinguens. et p̄ca
mortē itereis.

Iste ca
ly amicus plenus calide
veno dicitur deaurata
mulier et ornata q̄ magis
timen debz et elongari qm
morlus i p̄tis venenosi.

Unde dicitur
dicit qd nemo virū vipam
securus capit sompnos
que si non peccat tamen
sollicitat.

Utem petrus
amiphis recitat quēdam
phī dixisse leonē scorpione
et drachone petrus segris
qm mulierē. labia istius

calicis venenosi et labia
meretricis. de quibus salomō
ait prou. v. fumi distilla
labia metis et mittidius
oleo guttur eius nomilia
eius amara quia astutu quia
i nomilio ad amaritudinem
inferni pducat. appet ergo
quomodo luxuria nificat vene
no. et. **O**stenlu e ergo
quod luxuriosus pluxuriam
e sicut homicida qui multas
et multipliciter aias vul
nerat et occidit ideo nito
potest concludi qd ad mudi
catur ppetue morti sic testu
tur salomon in prou. pre
ciosa aiam mulier capit.
Ibi dicit glo. breuis volup
tas fornicationis et pena
ppetua fornicatoris. **E**t
icodem caplo dicit idē salomō.
Qui adulter ppter cordis
iopian. glo. In insipicā
pdet anima suam. Ideo ex
clamat ang. d. o qui breuis
e cocubitus hora pro qua
amittitur vita etna. ve bms
e et momentanea qz sic testa
ang. luxuria plens nō sariat.
pita non delectat. s. firta
exciat. **E**t b. b. **D**electa
momentanea. amaritudo
etna. luce odit. teneb. apit
vel appetit. vel amē querit.
Sensus ebetat. appetitus

plennis aurietate. Sactas
plena penaltate. **M**agna
ergo est dementia pro tam
modica delectatione tā aude
le iudiciū subire. **N**ō d. ang.
Quid isam qm p modica
delectatione carnis eterne
se obligare simplicis. **E**t
Natus diaboli e gula que
multa mala et dapna facit.
Ipa. n. Inuat et fouet alios
homicidas et dat eis auxilium
et fortitudinē. Caro. n. cupit
scat adulus aiam nel spm. et
io qnto magis caro ipingnat
tanto magis sps debilitatur.
Sicut testatur galiennus. d.
Ciboz cocupiscēcie aie sunt
detrimēta. et qnto venter
rez copus plus implet tāto
magis anima minoratur.
Et propter hōdit ysid. qe
mo pt dūan ceteris vicijs i
pns vctus ighuacē restituerit
nam frustra fons agit bellu
qui itus hē piclin. Sic videm
quod qm porta apta e de facti
mētis in castrū aduersari.
Sic qm gula que est vicū oris
duatur i ore q est. q. porta hōis
totā familiā diaboli. s. omnia
pcta pmittit intie. **N**ō b.
dicit iero. sicut familia domi
dno dormiēte q sunt in domo
pintunt. Sic rōne p caplam

et ebrietate sepulta sopita luxuria
 alia vicia iordmate et totam
 domum itiore putat. et ita dat
 auxilium aliis peccatis mortalibus
 fouet et mittit peccata tanquam filios
 quos genuit. sic testatur augustinus.
 si. r. ps. Qui pulsat egyptum
 cum primogenitis eorum. **S**u-
 perbia. luxuria. auaricia sunt que
 primo genuit ventrem. et tanquam
 filios suos amplectitur. **I**n tribus
 vero precludunt omnia peccata specialiter.
 Inuiat et fouet luxuria tanquam
 sibi penam cognatam et amicum
 quod sic dicit ysidorus. peccata est ventris
 libido nam membrorum gratia venit
 inuiguit. dum ergo vni ex his
 immoderatis reficit ad luxuriam
 creatur. **D**e ebrietate dicit isidorus. vet-
 nero estiuatus cito dissipatur
 in luxuria. **M**ondus ergo quod multos
 vulnerat et inficit et ideo in diuina
 mortis incurret. vulnerat etiam
 quod in testina perforando. oculos
 excorandos. et multas infirmita-
 tes inferendo. **D**e primo nondum
 quod viscera gula libidinis esse perforata
 semper ibi multum ponit cum sep-
 uacua videntur remanere ipse. n.
 sepe elimit. quod sic dicit augustinus. **S**u-
 losus aut elimit cibum aut
 elimit ab. et sicut ysidorus. Nullus
 hominum importunus est exactor sicut
 venter qui cotidie reficitur et
 cotidiana famis exactione
 auariatur. **I**ste vulnerat exce-

cando et oblatando visum
 mentis. quod sic dicit ysidorus. **Q**ui
 nimium abis utuntur: quanto
 magis ventrem pascunt ta-
 to amplius visum mentis
 obtudunt. **E**t ideo gratia bene dixe-
 runt. **E**x grasso ventre subti-
 lem sensum gratie non posse.
Specialiter appetit de ebrietate
 que est species gula ipsa. indu-
 cit creaturam mentis et aliquam
 corporis. sic dicit prouidentia. xxiii. **E**n-
 subfolio oculo non habet qui
 morantur in vino et student
 calicibus expotandis. ibi dicit gloria.
Immoderatus haustus vini
 intionis et extionis visus in-
 ducit creaturam. **E**t beatus augustinus
 dicit. **I**ta hominem excoriat ut
 visus nesciat. **I**ste accidit
 diuisas infirmitates inducendo
 sicut testatur sapientia. xxxviii. **I**n
 multis casibus erit infirmitas.
 nec solum vna infirmitas
 sed plures. **Q**uia sic dicit ieremias.
Sirilitas tibi quia morbo-
 varios et mortiferos. **M**ode-
 rata vero refectio sanat eg-
 tudinem. parat sospitatem
 et hilaritatem. vnde isidorus. **C**ibo
 regios secantur morbi regni
 qui non libentius regescunt
 in hominibus peccatis. **S**pecialiter
 de ebrietate quod omnia membra et omnes
 viuites corporis vulnerat
 et corrumpit. ostendit beatus augustinus.

d. ebetas p̄m̄ abolet me
 moria. dissipat sensu. ne
 gignit mente. q̄ndit itel
 lectu. excitat h̄bidine in
 noluit lingua implicat
 f̄mone corrupit sanguine
 ob̄ndit vilum p̄bat vena
 infnuat nervos. obsecat
 aures. tbat viscera. subit
 sese. humetat cebr. debili
 tat mebra. fugit somnum
 ip̄edit mistia. ob̄unt aiaz.
 maclat corpus. vitam di
 minuit. et om̄em samta
 tem extimat. multos ecia
 cotidie itficiat corporaher.
 natura. n. h̄flus abis et
 potibz corrupit et destitit
 hic d̄z ecc. xxviii. **¶** Propt̄
 crapula multi obierunt.
 q̄at abstinēs e adiciet vi
 tam. i. natē. gr̄e. et glorie.
¶ Item nōnd q̄ itficiat cru
 deliter et multiplic̄ itficiat
 n. non solū h̄pah s; i corpah.
 Sicut appuit de p̄m̄s p̄tibz
 q̄ p̄gulam adnūcati sūt
 morti corporah et sp̄nah
 et nos os occasione ip̄ozū.
¶ Et occidit. n. os p̄entes
 mos et nos interfeat. Jo
 b̄ndiat senec̄. Om̄s capi
 lina q̄depnati sumus. i. p̄
 p̄m̄a gule i p̄m̄is p̄tibz
 sicut dicit ei d̄ns gen̄. q̄az
 die comedentis morte mo

nemm̄. et sic t̄m̄ nobis notet
 om̄ibus gula aliena q̄ntum
 nocere debz gula aliena p̄pna.
¶ Si ergo infirm̄ vidētes q̄
 propter gulā infirmitates oc
 currēt corporales abstinant
 et seruant alterā dietā pro re
 cuparanda corporis salitate.
¶ Q̄nto ergo fortis debemus
 abstinē. ut curemur ab infir
 mitatibz aie et ab etna morte.
¶ Appet ergo q̄d multip̄ vulnat.
¶ Q̄nd̄ ergo vero q̄d itficiat
 l. gula. q̄. armis ipugnando
 aquis subingendo. veneno
 itoricando igne cōburnēdo.
 armis nōnd̄ q̄d gula armat
 abis et potibz ad ipugnandum
 et occidendū sp̄m̄ q̄ caro
 delicate nutra concupiscit ad
 ūsus sp̄m̄ et itficiat per p̄c̄m̄
 sicut d̄z pabolite de quodam
 p̄posito an rex quēdam ut
 filiam suam ut ea delicate
 nutrit h̄ p̄clō vite sue et ca
 nem suam ut eum in vita
 seruaret et ligatū teneret.
 ne in filiam surget. q̄m̄ ex
 ita canē oibz deliciis ip̄igant̄.
 et filia ita fame et miseria
 affixit q̄ canis iupto viclō
 puella non potētē resistere
 itfecit. **¶** Canis iste ē corp̄.
 filia ē aia. rex d̄s ē. ip̄positus
 h̄o. vincitū ē tēperācia cibi et
 potus. si faciunt gulohi q̄m

vinclo rupto te z acie abi et
 potus carne ipungit. et ipa
 nimis ipungata spm deicit
 et occidit. sicut eca a alimnis
 nimis ipiguis lephi dum
 sim picit i precipium. Ideo d
 i pon. xxxv. Mandehcate
 nutrit hui vum in fine repi
 et cotumare. **H**abz aute
 gula pro gladius et armis.
 dentes et linguam quibz reficit
 seipm i aia et corpore et pau
 pibz aufendo actua vite. **I**o
 dz i ps. Fili homi cetera eoz
 arma. et sagitte. lingua eoz
 gladius acutus. Et pu. xxx.
 Gula e q pro debz gladius hz
 r mandit molaribz suis ut
 comedat paupes de terra. et
 paupes de hoibz q mandit.
 i. simul manducat dnos. l.
 corpus et anima sua debz
 suis. et deuorat tanq bestia
 tanclis sic dz i auctoritate
 predicta. qz paupes et io pes
 q mandit. **N**on n. se iplos
 lacerant dentibz suis ipi gu
 loh. Sz paupes qn. l. inuiste
 abeis auferunt que hie hie
 expendunt. hie facit usura
 ru et raptores. Ideo dz ecc.
 xxxiii. panis egetu uita
 pauper e qui defraudat eu
 vir sanguini e. et bs bna d
 loqis de talibz d. Aer terra.
 mare gulolitati vix sufficiunt

ppter cotigit pauperes spo
 liari et rapinas fieri ut fa
 mes pauperu fuesat inde
 hias diuitu. **L**icet vero
 aliter non spohent eos ill
 panis bonis q possident
 tamen comedunt et deuo
 rant eos subtrahedo ea q
 de iure nate eis debet. qn
 vnius gulolus expedit li
 flue: vnde dece paupes uel
 plures possent rebra ad si
 stentacione quibz tenent
 ipturi bona sua tanq tribus
 suis et filiis vnius patris
 no possent ee vera fraternitas
 quod ahi heant panca ple
 ali suffina. **E**t specialit
 in hoc peccat bnficiati qui
 bona ecclie que s pauper
 bona hie et gulole exp
 dunt et paupes quos de h
 debent sustentare no poss
 eam panem hie. propf
 h die bs b. Non putare gra
 titul quid expedit mo xpo
 i paupes vhis nolis debitor
 es. et ita appet qualr i fiat
 nimis ipungendo. **O**ccidit
 gula sedo subingedo uel se
 pchendo licit. n. q subingit
 quasi i ags sepelitur. Sic
 iatio in aquis deliciaz pra
 castinargia. i. p traplani
 et ebrietate subula sepelit.
 Et io vocat castinargia. q.

castitate ingens. uel quia i casti-
mentis ingunt ipalia et
spualia. e. n. sic dicitur oia
subingit. et obumbulat ne la-
pian cognoscat. Jo dicit prou.
xx. Qui delectat in hys uent
sapies. i. i gula et ebetate. v.
senec. Cibor copia subtilita
ipede. Et greg. pmgms uet
subtile sensum non genat.
et tull. mente recte ut non
possit multo cibo et potu re-
plet. **H**er. moni nos ti-
mere saluator nr ne isto mo-
submergamur dices. luc. xvi.
videte ne gurent corda uira
crapula et ebrietate. Cor. n.
humanu i tm p aiplam et
ebrietate gne et pondolima
reficitur quod non potest ad
coteplanda uitate elenari.
sed ad fondum ignorantie des-
cendit et subingit. Et ideo
de crapula dicit bs. b. **I**n
felice stomachus dñ oculis
coloribus et palatu saporibus
allicunt. Cum nec colores
uicent nec saporis deuet.
dum oia suscipere cogitur
magis uic gnat et obumit
qm reficit. de ebetate uero
adhiteria dicit qñ hō ebis fcs ē
esse ille submissus ē. Sepeht
n. ebetas hoīs romi et subingit
ita ut non discernat q dicit ul
quid agat. sicut dicit de talibus

ysa. xxvii. Quasi et pebetate
ablori sunt q vno. Jo bñ dicit
io. Qui luxiat uiuens mor-
tuus ē qui vno tebat mortu
et sepultus roms. n. ē uille se-
pulu ebetas. vñ eccl. xxvi.
multos eruntant vnu.

Accidit ergo f veneno ito
vncato q sub dicit die vno
num et abox abscondit et pro-
pimat uoluptatis illicite re-
nenum. de quo veneno dicit ier.
quicq seminam ē uoluptatis
renemū pnta tale at venemū
moriferū ē q dñ hō uoluptate
gule qnt mortē et alū corpus
icuit. Ideo qrebat iob. Nome
potest aliquis gustare quod gu-
statū aufert mortē. qd non dicit
aliquis tale quid gustare. hō
gustum delectabile. vñ greg.
Voluptas sub spē uoluptatis
se palliat et iō magnis discer-
tionis labor ē nctms ut sumit
hō comedendo et bibendo q nate
nctas qnt. non q hōido dep-
nola subgerit. **D**e ebetate
ecclā spali dicit bs. g. Ebetas
ē blandus demon. dulce uene-
mi. suauē pctm. que qui habet
nō se hō. q qui facit nō facit
pctm sed totus ē pctm. S; qz
gula sic blande decipit. sicut
et luxia. iō multū pidosā et
menda. **U**nde ier. duo sunt
uicia ex oib; q max recipiunt

hominem in sensu voluptatibus. sal;
 gula et libido que deponit eos diffi-
 cilius quam melle dulcibus. **U**ti dicitur
 quod in igne comburedo. Est. n. sic
 ignis et inflammans et consumens.
 Inflammat. n. strahit ad omnia
 mala non solum spiritualia sed
 etiam corporalia. sic dicitur glo-
 sa math. iii. ca. Gula libidines
 inflammant voluptates carnis
 que non potest refrenari frustra contra
 alia vitia laborat. **S**pecialiter
 inflammant ad luxuriam. libidines
 ignes carnis fomētis incitant.
 non. n. potest audenter concupiscentias
 stimulos non habere quos desideria
 refrenare nequeunt. **I**tem iste
 ignis non solum inflammant
 ad malum sed consumit et destruit
 omnia bona temporalia et spiritualia.
 de temporalibus bonis quod illa consumit
 dicitur psalm. xvi. qui diligit epulas in
 egestate erit et qui amat vinum
 et pinguia non durabit. Et psalm.
 xvi. vacantes potibus et dantes
 simbola consumentur. quod ad luxuriam
 tales consumunt bona sua temporalia
 sicut flamma consumit. et consumit
 in corpore et anima minus comedendo
 et bibendo. destrunt. n. bona spiritualia
 quod vinum nitens et omnino vigore
 virtutum eradicando subvertit. **L**uxuriam
 bene signatum fuit. iii. r. in fine
 In hunc quod Naburcadda erat princeps
 cocorum destruxit muros ierusalem et
 domum templi in igne succedit. per

istum principem cocorum significat
 venter sive vitium gula. sicut dicitur
 idem greg. princeps cocorum
 venter est cui tanquam principi
 a quo quis sumit qui nisi recte
 refrenetur: anime principat. per muros
 ierusalem virtutum munita deli-
 gnant. que minuit animam
 et roborant contra vitia. et istos
 muros destruxit gula sic dicitur
 greg. Iudeus est princeps cocorum
 muros ierusalem subvertit. quod et
 venter cui fuit a quo quis virtute
 anime destruit. **I**tem dicitur
 idem. pluviam et habundantiam
 epularum anime fortitudo molesta
 et eius opudicia stupratur.
 per templum vero igne succensum sicut
 sive anima que est templum dei quam
 gula succendit. **I**deo benedixit
 abbas proemio in vita patrum.
 si Naburcadda venisset ierusalem
 non arsisset igne. hoc. n. deside-
 rum castitatis. a. gula in anima
 cor et sensus hominis non sustinet
 igne temptationis dyaboli.
Apparet ergo ex predictis
 quod multi gula vul-
 nerat et interficit ideo merito gu-
 losus sive homicida morti pe-
 tue adiudicatur sicut apparuit
 de diuitibus epulone de quo dicitur
 luce. xvi. quod indutus erat
 purpura et bisso et epulabatur
 cotidie splendide. et statim
 de eodem dicitur quod mortuus est

diues et sepultus in inferni.
et post ait. Crucior in hanc flam-
ma. Ecce quomodo ad iudicium
et damnatus sunt. licet ipsi
fuisse iductus. h. cotidie sple-
dide epularet. **Ps. 104.** Non
regnum dei est et potus.
non ipsa et villis quod diues
ille vitis et arboribus in pun-
cto ad vitam descendit. et
ita appetit quod tandem iudicio
condamnatatus sunt. **Sal.**
in iudicio condempnetur dices
gulosi et delicati. **Et** idem
monet nos **ps. 104.** d. Cui
non est abstinencia epularum
ardentis diuitis attenda
supplicium an tanta inter-
ignes est iopia quod tanta hanc epularum
fuerat copia. In hoc seculo
carnum nec satiare nolunt pro
illam inter flamas hinc
nulla aqua sunt nec accipe
mercedem. **Ps. 104.** d. Debemus
quod tunc in iudicio propter
eius iopiam maximam
et hanc hanc nihil non erat
ita dangerous hinc pro
in iudicio quod de digito leprosi
libenter gutta aqua accipit
si ea hanc potuisset. **Sed**
licet diu ea peccent misericordiam
solam illam gutta ipse
potunt. **Et** ita appetit quod
tandem iudicio pro gula con-
damnat gulosi et delicati.

Iacobus dicebat magister iacobus
de vitato quod diuites epulones
sunt tales accipit et alius ambo
quod viuunt de inopia nullo pro-
tales. n. aues rapaces sunt
et unguibus tenaces. de hanc
te in vita sua mutantur in
pascuntur honorifice titantur
et portat. **Sed** quod moriuntur
pluma eis est ablata et hanc
piscuntur rembus et ambo
deuorandi. **Ps. 104.** d. Cuius
in vita cum magna iudici-
tate accipantur. **Et** hanc vitam
plumam et hanc dicitur. **Sed**
abiciantur fugerunt. **Ps. 104.** d.
post mortem autem honorifice
parantur et si in iudicio regis
apponuntur. **Sed** diuites epulo-
nes expellantur et explamantur
hinc omni in iudicio pro
in iudicio hanc hanc
ecclia pauperum hanc hanc
villes honorifice post mortem
pari regis eternum in iudicio
fertula gratia apponuntur.
Et idem melius est modum
epulare ieiunare et vigilia facere
et post in iudicio festum habere.
Ps. 104. d. Cuius
cum apponuntur gratia tua. quod
dicat in vigilia hanc abstinere
et in festiuitate me faciam.
quod hanc dicit **ps. 104.** d. Totus
pauis vite vigilia est sollemnitas
iudicium. nec errabitis vigilia

aspitare. Si confides solem
 tatis eternitate. **E**t dicitur
 facit gulosi delicati qui volunt
 facere festum ante vigiliam.
 et inde de talibus dicit iob. dicit
 Thomis dies suos ecce festum
 et in puncto ad inferna descen
 dunt ibi facit vigilia et ibi
 penite ieiunabunt. **Q**uia
 sunt et iob. impossibile est quilibet
 sibi et etius perire. ut hic
 ventur illic metere repleant.
 quod cepit bona in vita sua quod
 pro parte sua in futuro recipiet
 mala. **U**bi ex dicit quod quidam
 claustralis monachus ordinis
 et aliam vitam duceret in
 claustrum cum alijs claustralibus
 et accendens quod abbas et officia
 eius multis frequenter fue
 rentur felix in carnis bona
 abbacie et iunctes. in quod die
 multum conuenissent pates et
 abbas cunctos ad capiam. abbas
 illius abbacie fecit multum et de
 licata cibaria pates et datus e
 ei sunt claustralis. Cum aut
 sedent ad mensas illa magni
 dum appertant dicit claustral
 pates et grossi festum et ait. ac
 cipite et nichil ultra habetis.
 quod audientes comederunt
 multum de deo filio. non habentes
 de alijs. **E**odem modo dicit cum
 apponet ledum festum et tertium
 et sic de alijs. et tunc comederunt

de panis quod non potuit de blatis
 delicatibus comedere. **U**nde
 finto comino ostiti abbi
 de deo monacho. que vocant
 abbas suus volens scire que
 hic dicit et opulit eum dicere.
De ait. vos domini mei magni
 abbes pates et officiales bo
 na abbacie voluptuose
 expenditis de quibus claustr
 les ieiunant et de deserto
 claustru facitis paradysum
 voluptatis. et pro parte vitam
 hic accipitis et deteriorem
 eis facitis ideo cum non sit tu
 litus de delicis ad delicis
 idque pates delicis. hic pro
 via parte accipitis nichil de
 linax. si tormentum ultra
 hinc vitam sitis habitum. **S**e
 cundum iudicium dicit quod dicit
 dandi similitudinem. sic recorda
 re quod cepit bona in vita sua.
 lazarus similiter mala.
Nunc vero consolatur tu
 vero iudicis. **U**bi dicit
 ieiunamus. gulosis. quod in
 pinguat ad victimam
 et quasi per amena pates
 ducatur ad occisionem. et
 ita apparet quod iusto ad
 iudicatur gulosis morti
 eterne. **I**ncipit de quarta
 hominada scilicet peccati
 mundie et sequitur sic.

uartus
hoicida
est mu
dia que
iexatu
dyabolu
inter
peccata lpruualia pmo seq
srbiam et unat ea tanqm
mrem suam de qua nascitur.
Sedm quod dicit augustinus
Inuidia viciu dyabolici
est sed h; mrem suam srbia.
suffoca mrem non erit filia.
Sibia. n. sedm augustinu
est appetitus pprie excellencie
et ex tali appetitu nascitur
zelus inuidie. Quia sicut d
aug. Inuidia e dolor sechata
tis aliene de bono dolet et de
malo gaudet. semper. n. vell;
alnu sibi adequari vel i fiore
sibi fieri. qn videt illu i bono
proficere et timet admittre
propriu excellencia quam
quert ideo de bono dolet et
de malo gaudet. Unde
aug. amando vniulquisq; ex
cellencia vel pib; iud; quod
ei adequatur. vel inferioribus
ne sibi coeq; uel siorib; q; ei
nuq; coeq; uel potius q; s;
non subiciunt. Et io iero.
Inuidus sibi credit ablatum
quicquid alienandi sunt im
pensum. Istos ergo duos

homicidas. l. srbia et inuidia hab;
dyabolus prope se q; suos collata
les et propinquos valde sunt. n.
q. uebra eius. Sicut d; phileus
dñs. Joh. viii. querant sibi et in
uidi. Vos ex dyabolo estis sicut
membra de corpore. No dicit
ylid. Inuidi membra sunt dya
boli cuius inuidia mors itunt
morbe. Et sibi sibi memb sunt
dyaboli. de quo scriptu e. omne
sublime vidit. et ipse e rex filior
srbie. Iste ho vero homicida sic
et aliu vult et mffiat aias
et ideo iusto ad iudicatur ppetue
morte. De pmo notandum
quod vult et extius sensus
omnes corrupendo et iterum
cor ipius corrodendo. Quod aut
vult oib; sensibus ita quod
mundus non possit bona vide
audire sentire vel gustare.
Apparet de visu vult i oclis
quali ipos excecando. vnde dicit
inuidus. q. non videns. qa n pt
aspicere lomm nec alterius
pfectum sicut appuit de saul
v. xviii. Cum audisset quod d
pfitiebat se et in orationibus
prudenter se hibat et qd totus
pls cum co. nendabat. ipse saul
inuidia excecatus no rris oclis
cum aspicebat dd. ibi d; glo.
Hoc e proprium inuidie non
posse cum aspice recte cui in
uidet. Tales filies st basitico

qui venenum portat in oculis. De
 quod dicitur tales quod arbori
 cui mundet omnia poma inficit.
 tales filii sunt ambros nocturni
 qui de radis solis vnde alij illu-
 minant excecant. **De talibus**
 dicit Job. v. p. die incidunt tenebris
 et quasi in nocte sic palpabunt
 in iudicio. Si huius dicit gregori.
 Mens iudi cum de aliena pro-
 spitate affligitur. quia de radis
 solis vnde alij illuminant exce-
 cantur. tales sunt sicut hely de
 quod dicit p. regu. m. quod oculi
 eius calligauerunt et non po-
 terat videre lucerna donec ex-
 tingueretur. sic iudi non pos-
 sunt videre illos qui lucent
 p. bona opera. Sed cum p. aliq.
 peccatum obtenebrantur. tunc
 vident illos et precipitant. exul-
 tant in alterius ruina. **Item**
 dicit ecc. viii. Ne quis e. oculis iudi.
 Ad hoc facit illi d. ex. quod dicitur
 fabulose quod cum quidam rex
 misisset dnobz hoibz qui ei ser-
 uerant quod daret eis quod
 peterent tali conditione quod
 primo peteret obtinet petendum.
 et sedus iduplo acciperet cum
 vnus esset iudus et alius ci-
 pidus differebat petere. **Tunc**
 rex dicit iudi quod primo peteret
 ille autem iudicia motus volens
 quod duplaretur lotio peccat
 quod vnus oculis ei eueret. ut sic

locus suus duos amittet.
 Tales ad litteram sunt iudi
 qui non possunt boni alii
 velle. **Item** dicit ecc. viii. quod iudi
 nichil eo nequius. **Item**
 vulnerat in auditu ne pos-
 sit bonum audire de eo cui
 iudicat. **Sic** etiam appuit
 de saule cum ionathas filius
 loqueret bona de id et com-
 daret eum. non potat eum
 iudicare. **Sed** accipit saul
 lanceam ut percuteret ionatham
 filium suum. **Item** dicit ecc. vi.
 de sco vicit re. Inuidus quod
 audire odit. quicquid videt iu-
 det. quicquid tangit extinguit.
 vnde huius dicitur sciat es ferens
 suam contra tales. d. dignos
 esse iudis iudicio ut si fieri
 posset haberent aures et oculos
 iomibz ciuitatibz ut de oibz
 aliorum pfectibz torquerent.
Item vult in lingua
 ut non possit bonum de alio
 loqui. sicut legitur de fratribz
 ioseph qui inuidebant ei et
 ideo non poterant ei quicquid
 pacifice loqui. **Si** n. loquitur
 iudus non loquitur bona nec
 pacifica. sed detractoria et
 contumeliosa et vba in dolo.
Item loquitur de tali detra-
 to iudi et dicit. lingua tua
 concuabat dolos sedens ad
 sinus fratrem tuum loquens

et aduersus filios matris tue
ponebas scandalum. **T**ales
n. bona in mala convertit
detrahendo et in maledicti
onem dei incurrit. Sic dicit
ysa. v. de quid dicitis malum
bonum. et bonum malum. ponite
lucem in tenebris et tenebras
in luce etc. **I**tem vulnerat
in gustu. h. n. gustum in lectum
et corruptum in tunc palato
mundi omnia sapientia despi
ciunt quia amara sunt dulcia
sunt et dulcia amara. In
re. n. dulci. s. in bono opere
nulla sentit delectationem
sed per amaritudinem et af
flictionem. quia sic dicitur ab
aug. de bono dolet et de ma
lo gaudet. **N**o videtur de
pulchrum patens est gurgur
eorum lingua et sinus dolose age
bant. unde loctes. quot sunt
felicitatem hominum gaudia tot sunt
invidorum gurgures. felicitas
n. subiecta est invidie. et
ideo sicut dicitur tunc. non melius
torquetur quam virtuti et glorie
invidio. **I**tem vulnerat in na
ribus ita ut odore bone fame
alium non possit sustinere
vel sentire. unde filius est fe
tidus quibus odoratum fetidum.
talis. n. bonum odorem non sentit
sed fetidum et corruptum sicut
buso odorem floretis vinee non

potest sustinere. s. magis torquetur
et fugit. Sic tales de odore bo
ne fame altius affliguntur.
et de infamia delectantur.
unde post dicitur tales filii sunt
iustico apud motem pestilenti.
De quo dicitur quod cum transiret
coram apote carnis et sentiret
odorem duntaxat sicut aromati
carum non potuit illum odorem
sustinere et quasi mortuus cecidit.
Sed quia cum de consilio vnius
medici apportatus fuit fuit
ad naves eius sicut. **I**deo
videtur ysa. vni bonum proficit
in mundis cum tabescit. et ita ap
paret quomodo invidia vul
nerat omnes sensus corruptum.
Item non dicitur quod vulnerat
invisus et usque ad itina cordis
ipsum cor mordendo et corrodendo
quia sicut dicitur in ro. Invidia pro
sua mordax. unde per quod invidus
vnicuique et quasi totus intrat
corrosus ad modum rati vni
culax vel vnicuique. **S**ic
n. vices infra mures lateos
corrodunt et consumunt. Sic
vices invidie latens in corde ip
sum corrodit. unde videtur. Iustus
invidia in se est quia primum ipsum.
actorem reddit excruciat quia suum.
Iteos dicit aug. vices duntaxat
invidia. tot. n. vices h. invidiosus
invisus lateos quot sunt in vices
simili. **N**o filius est invidiosus

mabz de quibus dicitur quod sunt
 extra pulat et grosse. sed cu
 apertur incunt ibi exete
 qui miora corodit. vñ io.
 zelus mundiie suu redit actore
 et pcc mite in semipm furo
 re propo dilatemur. **I**tem
 affilantur rubigin q ferum
 celumit et corodit ul' sumit
 uel corupit. vnde basil. Si
 aut rubigo feru lic mundia
 anima in qua nascit corrup.
 Ideo i coparacione aliorum
 vicioz iustior ee dicitur mundia.
 qz actorem affligit qz sumes
 vndictu de auctore proprio.
 Ideo dicit aug. **I**mundia q m
 itia cecus sum actorem
 repta e de bono alterius ta
 bilit et cruciatur animus
 iudicis et pccat dicitur. **I**mundia
 alterius rebz marce lict opim.
Ostenso quomodo inhiat
 multipliciter mundia.
 est autem ostendendum quale
 inhiat spuali et corporali.
 Est. n. hominada qz mioris
 mundi qz morte in mundo
 causant et fecit qn per m
 undiam dyaboli mors ifuit
 in orbz terraz. **I**ntantur
 aute eum qui sunt ex sua
 pte. sicut dicit sap. n. ibi dicit glo.
Imundit dyaboli homini
 beatitudinem qm peridat.
 l. qd dicit bñ bernardus. **I**ple

dyabolus esset excellentissim
 agls it os creatis filij dei
 videns excellentia q erat
 pat eqhs vidit et mundit
 et miser effectus corruit
 et dampnatus fuit morti.
 postea ta ifehe effcs vides
 fehatate pmoz pentum
 itez eis mundit et p astuaa
 spentina eos decipiens pec
 care fecit et p pccm morti
 sunt adnudati. **E**cce q
 qualiter p undia ad pccm
 et oia mala que potest ipe
 dyabolus hoies abstrahit
 quia iudet oibz bonis. et
 propter hoc ponat i nobis
 morte anime spali. **E**ant
 in mod spalis iudiat cul
 ameo sine sum ut morietes
 corporaliter a bono sine im
 pediat et mori spali facit
 at. **I**so bñ dicit iero. n. Absor
 buit me sicut dracho. qz dcho
 cana sua hoies inuoluit.
 et sic ad se abstrahens ut de
 nouare possit. Sic dyabolus
 in morte teptado fortiter
 inuoluit ut eos abierbeat
 i profundum inferi. Et
 ita dyabolus pccat e sicut
 caput et pncipatus in ce
 caui mundie. **S**imon dicit
 quod dicit magu e eum
 secum. ides suboz i auctore
 pna. **I**mundat enam. etc.

Glo. omis filij pditionis de qb;
dicitur Jo. viii. Vos ex pte dyaboli
estis et desideria patris bni vul
tis face. Sunt. n. filij dyaboli.

Multi. n. mittantur in hoc
pcto dyaboli spali qui quando
vident alios qui proficiunt
in bonum tristant. quoniam videt
quod ceciderunt in aliud pccan
letantur ita quod gaudent
de ruina et de pfectu dolent.
Sicut facit dyabolus. unde in
pimo pcto magis assilatur
dyabolo quam in quocumque ali
o. Efficitur. n. contrarius omni
bono et cognatus et consociatus
omni malo. unde dicitur ysaie.

Invidia hinc sic de bonorum
lapsibus quantur ita de eorum
beneficiis bona que preferencia
confundant. et ideo animo
sue et aliorum efficiuntur hinc
sicut dicitur iob. v. pmihi occidit
invidia. glo. vocat invidiam
pmihi dicitur et invidet quod
putat amore. Invidia sep
est respectu alicuius honoris
gracione cuius tunc invidet
vel se videt inferiore. Jo dicitur
iero. Si non invidet ma
ior eius. nam qui invidet
minor erit velet. **I**tem
felicitas semp subiecta
invidie. Jo dicitur locutes. Si vis
victare invidia esto tristis
sola. n. invidia carum invidia

et ideo pmihi dicitur et tale occidit
invidia. l. ex odio alicuius boni.
unde bñ dicitur. **Q**uoniam bñ odit
hominem iniquum hinc dicitur et in
poterit appellari. et ita appa
ret quod invidia efficitur pccor
hominada aie sue et etiam aliorum
non solum in morte spuali sed
corporali. **I**nvidia multos
occidit nam pmihi hinc dicitur
fecit pmo sanguine humanum
effundendo quoniam caym fratrem
suum abel invidia pditione
nificat post ea non cessant
nam ioseph a fratribus occidi
voluit. gen. xxxvii. Saul per
invidiam dauid lancea confodere
voluit. Et bñ. rom. herodes in
invidia exatatur puerum ihum
cum innocentibus occidere putavit.
In math. n. in fine. ipm dicitur
ihum xpm ad mortem invidia
tradidit. **S**icut math. xviii.
Suebat quod invidiam tradidit
eum. et ita apparet quomodo
ta corporali quam spuali multos
nificat et multa dampna facit.
Nondum quod quibus modis se
et suos occidit invidiam.
Laniis. veneno et incendio.
de pmo non dicitur quod hinc invidiam ar
ma sua dicitur. hinc. n. gladium
sagittam et arcum et dentes
ad tenendum. et ibi sunt arma
quibus nificat se ipm et alios.
occidit gladio lingue et dentes.

obprobriis quicquid. occidit
 autem absentes sagittis et ar-
 cu dolosos de ipsis detrahendo.
Gladius. n. q. fert de ppe pt
 appellari comitum de pntibus.
Sagitta vero q. pcutit a re-
 motis potest dici quicquid de
 absentibus. de isto gladio pt
 intelligi illud quod dicitur in ps.
 lingua eorum gladius acutus.
 eorum. i. invidor p invidiam alios
 detrahentium et maledicentium
 i presencia. **T**alis lingua
 potest vocari gladius n. solum
 acutus s. acutior et acutiss.
Est. n. acutus quia inficit
 ipm mundum de quo deflyt
 quantum in se e. acutiss.
 q. inficit ipm audientem.
 sed dicit b. b. dethere vel det-
 hentem audire q. dampnabili
 non facile dicitur. **E**t angust.
 detrahenti et audienti utriq. e
 esca mortis ipsa detractio ista
 tria vocatur a bto b. talis hq
 gladius iiceps vno ictu cadens.
 vnde dicit sic. gladius iiceps
 lingua detractoris. nec gladi-
 um illi crudelior e gladio quo
 latus dm pforatu e dice bean.
Item de sagittis istius hoiade
 dicit ie. v. sagitta vulnerans
 lingua eorum. vbi locuta e iore
 suo. pace cu amico loqe. l. ling
 detractoris et i oculo ponit ei in-
 serias. lingua. n. tal i pntia

altius bona et pacifica loquit
 ipm comedando et retro i ab-
 sentia mala dicit ipm diffa-
 mando ideo recte potest dici
 sagitta non solum vulnerans
 sed interficiens. **S**ic enim
 dolor loquendo pmo tal hmg
 inficit aiam detrahentium
 mortaliter peccando et alios
 qntum in se est diffamado.
Sicut dicit ysa. viii. Sagittis
 pncipulos inficient. **I**tem
 talis hmg vbi copat artu do-
 lolo. Sicut dicit osee. vii. facti
 sunt sicut arcus dolosus ca-
 dent in gladio a furore lingue
 sue. In arcu. n. doloso sagitta
 emissa in oppositum tendit.
Similiter verbum detractorum
 quod taq. sagitta mundi in-
 tuit mittere contra alios
 licet videatur alios partere
 i detrahentes redit et ipsos
 pmo i aia occidit. **S**icut
 hct ee in vita b. b. coline et
 damiani. qui cu a quatuor
 militib. sagittarent dina
 vltione et virtute sagitte re-
 tracte multos gentiliu in
 adulantiu pmerunt. vnde
 qn credebant vulnerare iph
 vulnerabant et occidebant.
Sic e de detractoribus iudis.
No bnd. b. ang. mundus
 cu de aliena plaga s medi-
 camentu acquit s que tor

mentu. h. n. iudus lingua
q. gladiu sagitta et arcum
p que se multipli interficiat
et alios sicut visum e. et io
bndi mecc. mors aie i ma
mbus lingue. **I**tem h;
aures ad deuorandum. ei
e. q. monstru q. pro detibus
gladios h;. vnde dd ips. de
tes eoz arma et sagitte. de
tes isti crudelissimi quibus
se unce mordent et coedit
iudi sicut rabidi et huma
tici q. illos quos mordent
atoricant et i fine gutunt.
Item sicut canes pditores
sunt qui retro prodiciose
mordent. **I**tem filis sicut
scorpionib; qui in facie
blandiunt retro autem
pungunt et mordent. de
ralibus dicit apls ad gal.
v. Si unce mordetis et coe
ditis videte ne adiuicem
consumamini. glo. tunc
vobis unce iponedo. de vi
tio enim detractionis ori
untur cotepcones i iurgia
pq seminantur int frs
discordie et bella et htes o
mni de quib; hoies mu
tuose occidunt et ab unce
consumunt. **C**autas at
qe vita aie destruitur. **N**o
tandu vero quod detes illoz
canu non solum s. crudele

sed crudeliores. et crudelissi
s' ipis. bonis sunt crudeles
q. licet vita illoz no possit
muis penetrare tu externis
fama ipoz intunt corrode
et defendare idiffamando
et flm anen iponedo. de tal
b; d; i ps. Quoz os male
dictione et amaritudine ple
nim e. **C**onf tales sicut
si mensa sua b; aug' istos
v. Si quis amat dictis able
tum rode vita. **H**uc mesam
veta nonit ee s. **T**ales s
detiores canib; rabidis. quia
hi canes fugiunt notos i dno
suos q. eos nutriunt. et aliq
bona fecerunt nefaria omo
tidentes in eos figant. Et d
detiores mundi no pcut noty
et frionib; suis pab; spualib;
et prelatis qui eos bois exor
tationibus et exepis nutre
runt. **S**ed illos dentibus
detractionu mordere i comede
volunt. id de talib; vificatur
quod d; iere. xix. vniquisq;
pri sui carnes comedit. **V**n
exechias. pres comedunt fi
hos i medio tu. dettoz illu
comedit vno morsello vni
cpm uel abem ul' archiep.
Aliquando vna religionem
vel pplm etia i qdragesima
vel iudie veins. **Q**uia sicut
dicit quidam senex i vita pmi

Melius ē comedere carnes
et bibere vinum q̄ i detractione
comedere carnes fr̄m. tales
sūt bonos mordentes siles s̄t
illi monstra quod describit
dau. vii. qz hēbat tres ordies
dentium scdm tres species
detractionis de factis bonoz. p̄
ma enim spes ē occulta bona
negare. secunda manifesta
bona vituperare seu dūmire.

Tercia ē bona i malū oīte
uel bona malis iūmīce ut me
lius ei credat. **I**te crudelior
s̄t malis sine de p̄coribz iam
de p̄cō penitentibus. qz istoz
carnes sine carnalia opera
sine vicia non solū cōdunt.
sed denozant et comedunt.
ideo valde crudeles s̄t apud
p̄m qz spūale nihilis per
penitentiā sanati moribz
detractionis renouant. **V**nde
d̄ i iob. xvi. Confudit me
uulnē sup uulnē. et iō scie
tas talium phibet p̄m. xvi.
cū d̄z nōh ēē i gūmīs p̄cōz
nec i cōmellatiombz eoz qui
carnes ad uelcēdū cōferunt.
glō. Carnes ad uelcēdū
conferre ē vicia p̄vior in de
rogatione dice. **D**e talibz
dicebat iob. xiv. Carnibz mei
satiān. s̄ h̄ d̄t greg. **Q**ui ali
ene vite detractione palatur
p̄cul dubio alienis carnibus

satiat. tales i cōmūis suis
faciunt hulticū dyabolici
qz unus appōit linguam.
s. ille qui detrahit. ali appōit
aures. s. ille qui libent̄ aud̄t
et ogaudet et approbat illd̄
quod alius dicit. **E**t isti
sili d̄nt h̄c tres ordies
dentium: scdm tres spes
detractionis alioz de malis
p̄ma ē occulta mala publi
care. scdm audita mala cū
augmento p̄fic. t̄cia est
cūma flā ipōne. **I**tem
crudelissimi sūt s̄ ipis qz
licet sepe alijs nō noceant
s̄ tā nocent se ipos propis
d̄tibz inficiētes et dilace
rātes animā suā p̄ maliciā.

Nō. n. sufficiunt eis p̄na
peccata ad suā p̄ditionē.
sed q̄unt aliena. cōt tales
d̄t iō. Si vis alijs det̄he
re in te tua p̄cā rezoq̄ non
alioz. sed p̄na cerue n̄q̄
alijs detraheres. si tua pec
cata bene prospiceres. et
id̄ ḡḡ d̄t. **Q**ui semz ipm
respicit q̄ in alijs repre
hendat non requit. sed qd̄
in semz ipō lugeat. **I**sti
āt h̄nt tres ordies det̄m.
p̄mo mala sua alienis ac
cusando. ut q̄ se alijs ac
cusant ut melius eis cōdat.
Secundo illum de q̄ volūt

de hie in principio quiedando
ut malis q̄ inferre intendunt
cans fides adhibet. t̄ o se loq̄
o passione letant. Et istis mo
dis se et alios itficiunt. Jo se
id. p̄n. xxiij. o det̄toribz non
omulceant. dicit gl̄o. homo
sp̄nali vicio p̄chitat et totū
pene genus humanum.

Quidit ho in veneno ē
n. ipe iudus veneno
inlunus. qz licet i alis p̄ca
lit venemū. tū sp̄ali et max
mcor mundi ē. q. totū uene
mū suū. spens iste tortuosus
l. dyabolus effudit et enomit
sicut testat greg. h̄. i. gal. v.
Non efficiamur iams glie
cupidi inuice p̄ocantes.
iuce iudetes. gl̄o. Cum p
omne viciū viciū antiqui
hostis humano cordi ifundat
in zelo iudie tota viscera
sua concutit spens atiqui

Et nōnd quod in hoc iud
dia h̄t iudam venem quia li
vni membz occuparet
p totū corpus diffunditur
quod bñ ondit cyprianus
In iudō appet multus
innax. coruus aspectus.
pallor in facie. i labys tre
mor. stridor i detibz. verba
mbida. effrenata omnia.
manus ad violētia p̄mpta
et si gladio vacua. odio cum

fiuante mētis est armata. Et
sicut modicū finenti totam
pasta corūpit. Sic zelus in
iudie. q. finenti malicie et ne
quacie totū hoicem interficit.
occupat. n. ōs s̄clus ita ut nō
possit homo bonū audire. vide
uel sentire. vel de eo loqui cum
indet sic ōnsi ē p̄us ōs v̄tutes
et omnia bona opa q̄ inuenit ific.

Jo d̄. p̄on. xxiij. putredo ossi
um iudicia. gl̄o. ossi. i. bonoz
operū. ossa. n. p̄iudicia p̄nt̄cē
robusta opa veneno iudie in
ficere uel p̄re. **T**ales polūt
dici siles serpenti cui tyriaca ē
mors. et s̄ v̄tat in venemū. sic i
iudis v̄tant bona inocumtum.
ipi. n. de alioz p̄ca deficiunt
de aliena leticia otabelat de ali
oz melioratione detiores sunt
uel fiunt. de alioz luca p̄dunt
de prosperitate triblant. de saitate
infirmant. de medicina itiorant
de vita moriunt. **E**t ita appet
quod sili venenolimus omnia
bona v̄tat in venemū. vñ greg.
Iudicia mētē tabelat amicta
q̄ inuenit amicta bñ gesta con
sumit. et ysid̄ dicit. **U**nde
p̄ficiat bonus inde iudus ota
bescat. maxie v̄ h̄ndat venemū
in lingua et oclis ip̄oz de lingua
dicit d̄. Acuerunt linḡs suas
sicut spentes. l. p̄ det̄tiones
aptas. venemū asp̄idū s̄ labz

eorum. p occultas detractiones
sicut pns ostensum ē. vnde glō.
bñ cōpat eos spētib; qz i eis est
astucia et dolus nocendi. vnde
eccl. x. Si lepens mordeat i silēto
nichil eos nimis hē qm occite
detrahunt.

Calis ligna bene
nola potest dici lingua vixere. de
quadi iob. xv. occidit. n. ligna vi
xere. l. venemū detractionis effundēdo

Quā ad oclōs silēs sunt basil
co qui venemū portat i oclis & so
lo visu inficit. de quo ecclā dicit
quod arbori cui incidit omnia
poma inficit.

Accidit t̄ modo incendio cōcre
mando. zelus. n. inuidie ē
sicut ignis grecus qui nō potest
extingui sicut ignis infernalis
qui in suo q̄no vivit quem aq̄m
non extinguit sed magis succēdit.

De isto igne potest intelligi q̄
d̄ sap. xvi. quod. n. mirabile ē
in aqua que oīa extinguit plus
plus in ignis valebat. ignis. n.
inuidie in aq̄s ḡn̄z ardet et
mittit bona. n. alior sicut grē
et v̄tutes que alia vicia extingunt
et d̄mittit ignē inuidie mittunt
et augmentant sicut testatur
b̄s cyprianus. d. zelus inuidie
modus non h̄t pmanēs n̄git
cum alia scelera funant. q̄toz;
ille cui mundetur susculsi me
horū p̄ficat tanto inuidi inen
icendū h̄uoris iḡbz exardelat

Item inuidia totā v̄tutē
concremat. vnde nōnd̄ quod
mibi inuidi a deo dolent de ali
eius p̄fectib; quod magis vo
lunt amittere se et sua q̄n̄z
et destruere qm cedant i alior
cōmoditates. **S**ic recitat̄
in quibusdā coronas. qm cū
in ali cēt a romanis vidēte
quod non possent resistere
qm caperentur clausis por
tis ciuitatis. se et oīa bona sua
et v̄bem incendio cōmaūnt.

Isti iam erant incendio
et ardore inuidie p̄ns accēsi
nolentes quod de boīs alior
gaudēt. de isto igne qui no
tius et iextingubilis est
dicit calo. o zelus. o inuidia
omni malicia amula ignis
iextingubilis illum q̄ zelat̄
consumit. en̄ at̄ cui mundet
p̄uore reddit. Sic ḡ appet
quomodo hominada vulnerat
et inficit. ex hoc concluditur
quod adiudicari deb; inuidus
morti p̄petue. Iudiciū. n. et
p̄ntio eius incipit in p̄nti
nunqm̄ at̄ i futuro n̄atur.

Ideo de inuidis d̄ eccl. xvii.
laqueo. glō. et̄ne p̄ditionis
p̄bunt qui obletantur in
casu multoz dolor. glōsa.
Inuidia cōsumet illos aūq̄
moriunt. In vita. n. p̄senti
incipit tormentū inuidorum

quia inuidia suū pōgit et cor
rodit auctore sic oñsū ē p̄us.
Nam. n. vident dampnati
inuidi miseri quib; bona ce-
dunt in malū aliorū gaudia
itorūti. vnde aug. Inuidia
in suū actore reciproca ē de
bono altius tabescit et auia-
tur animus invidentis. **I**te
quāta sunt felicū hōi autem
gaudia tantū sūt inuidorū gem-
tus. **P**rimū ē etiā invidias
in presenti vita corporali sic
apparuit de cayn quia ex in-
vidia occidit fr̄em suū abel
ē. et amalech pro nepote
suo. Item saul dō invidens
oculus est a philisteis. et
aman invidens mardocheo
suspensus ē patibulo. **H**est
m. herodes p̄ inuidia xp̄m
prosequens et innocentes in-
ficiens ab horribili morte p-
cussus horribili obit. **V**nde
frequenter accidit qd eadē
morte vel infortunū quod
procurat invidus p̄rio suo
iactat. **A**d hoc facit ex.
de quodā inuene qui ḡtillie
sermebat andam principi
et fideliter. quidam ei ip̄o
maliciosus eadē principi
sermēs et illi bono inuēni
invidens accusauit eum
ap̄ dñm suū. d. q. p̄cto
sciebat quod cū vxore sua

conuiscēt addens aliq̄ lingua
flā. Cum at̄ dñs illi malo p̄-
pōito credidisset hūit consiliū
iniquū ab illo ip̄oito qualiter
interfici posset ille inuēnis
secrete. Tandē de consilio illi
inuidi vocant dñs p̄nceps q̄
dā oparios suos qui calcē faci-
ebant et deberēt sustēde nocte
illa. et fecit eos iurare quod
in mane illum mittēt in for-
nacē qui p̄mus ad illos ven-
ret. **C**um at̄ eēt summo
mane vocaret dñs p̄nceps
dictum inuēne mīssit ut festi-
naueret iret ad oparios et dicit
eis quod oīno facerēt quod eis
fiat ip̄ati. Ille at̄ siglis dieb;
sicut consueuerat anq̄ aliud
faceret volebat audire missā.
Prepositus autem gaudēs
et cū crederet iam eum ad for-
nacem venisse et cōbustum
fuisse iuit et p̄uenit eum et
ab opariis in fornacē p̄iectus
est et cōbustus ē. **N**ō impletū est
quod dicit̄ in ps. lacū ap̄int et effo-
dit eum et incidit in foueam
quā fecit. conuiscēt dolor̄ in caput
eius. **I**te et accidit illis qui
ex inuidia accusauerunt da-
mele et p̄iecerant eū in lacū
leonū. a dño libato. cū nulli
fuisent in lacū leonū stati-
aleombus dissipati sunt. sic
dicit̄ daniel. vi. et viii. **C**appet

quomodo iudicio dno iapit
punitio iudoz. sed cito seqt
in futo eterna pdicio eorum.
vnde bs b. Qui mundus est
tanqm qui spm exierit ia
dampnatur. vnde dt basilis
ievanetou. **F**ugiamus
mundiam obite pietatis ob
staculum regni celoz viam
veheme punitias qualdam
et pignus pene eterne. **N**o
de mundis detctoribz dz spali
pron. xviii. a detctoribus
non comiscaris quoniam
repente consurget perditio
eorum et ita appet quod p
mundiam adiudicat ptoz
pctue morti et dampnat.

untus ho
mici est
ma q inter
pectata
spintua
ha mee
atu dya
bolu seqt

supbiam et mundiam tanq
luas affines et cognatas qd
tam sibia qm iudicia sepe snt
occasio ne et odi i nob. vnde
de sibus pron. xviii. In sibus
semper iurgia sunt. In iudi
ciam videndo prosperitatem
alioz iustantur et turbant.
vnde basilus. pax effugit
discordias sed iudicia exa

tat eas. **I**tem pron. xix.
Qui pncat pdicit dil
cordias. **M**ond qd vulnat
et mificat sicut homicida.
et io iusto macidus morti
eterne adiudicat. vulnat
autē qm i oibz membris.
Spali in auribus et oculis.
et cum hz penetrando usq ad
intima cordis. dz i auribus
vulnerare qz macidus correp
tionem et doctrina pacie
non potest audire. sed con
tempnit et iritet eu qui
corrigit illum. Sicut dicit
pron. xix. Qui iustoz e no
audit cum arguitur. non
audit qz ad littera non pt
sustinere quousqz vba correp
tionis finiatur. **C**ont
quos dicit bs iacobus in
canonica sua. Sit omis ho
veloz ad audiendu tardus
ad loquendu. tardus ad na.
Exeph dnu qui patient
audit no corripientes iu
ste. sed iuste blasphemate.
Vnde aug. Audit xpus
et patit. audit finis et in
dignatur. cōteptus est ds
et in ius honorari. vel non
audit. i. probat se n audisse
qz non obedit corripienti.
vulgrē dz. Omnis surdus e
qui non audit accipe sine
cape. Sed nimis surdus

qui non audit fuge et caue
Cotidie clamat scriptura.
clamant predicatorum omnes.
accipe gratiam et cape gloriam.
fuge culpam et caue penam:
quando redarguit eos de
peccatis suis ut ad bonum moue
ant eos sed nauandi non possunt
audire uerba talium. **V**ulniat
ioculis quasi turbando et exce
tando. turbat. u. na uisum
mentis et omnium uero excitat.
De na appet quod homines
minus vident. **I**dem dicebat
iob. xvij. calligant ab indi
gnatione oculi mei. s. n. n. n.
sive uisus. q. sicut dicit cato
Impedit na animi ne possit
cernere uerum. **D**e odio uero
dicitur p. iob. ij. Qui odit
fratrem suum in tenebris am
bulat q. dicit iam obtenebit
et excecatus. **I**dem dicit au
gustinus. Ira turbat oculum
mentis sed odium extinguit.
Item vulniat uero intus
pungendo cor et dilatando
sicut germina viperae corpore
et latera matris ubi alunt.
unde na h. natura vipere
sive lacte que latera matris
lacat suis moribus et destrunt.
unde potest dici de nauandis
sap. xvi. q. moribus pulso
colubrorum extirpabuntur.
Isti colubri sunt motus ne

et odium qui extirpant et de
struunt corda hominum. **V**n. aug.
Ira corumpit cor si in aliquo
die durat. **N**ota ex.
Ira assulat serpenti de quo fa
bulose recitat petrus alpinus.
Quidam inueniens serpentem
afflictum et frigidum et quasi
semimortuum pro frigore. ei co
passus in sinu suo posuit ut
illum ibi foueret qui calefactus
ibi incepit accipere robur et en
cingere stringere et mordere.
Cum autem homo quereret cur hoc faceret
se et non posse dimittere naturam
suam respondit. **S**ic est de motibus
ne et odium quod pungit in corda
in quibus fouentur. **I**tem
na est sicut uermis in uicium quod
ex eis et meis nascitur et alit
et cum uices corrodunt. sic
raucorum et odium quod abscondit
in corde quod corrodit et destruit.
Vnde etiam oster dicit de ra
libus: qui nam et odium detinet
in corde suo. Isti sunt vermes
infernales. s. odium raucorum. in
sana quibus incessantur.
hinc affliguntur. et non cessabit
meterium. de quo potest intelligi
illud quod dicitur in ysaie. Vermis
corum non morietur. et ysa. xvi.
Subite occidetur tinea et opus
mentum tuum uermes. **E**t non
quod dicitur. Vermes. s. motus ne et
odium quod alios extirpant

et impugnant. Istos itius magis
vulnerant et guntant. sicut
scilicet bignam alexandra
quod hostes certiores mitebat
qui eum itius dissipabant
passiones ne et odij quibus af-
fugebant in corde. **Propter**
hodie senec. Quid prodest alios
vincere et ab iracundia vinci.
Item crisostomus. Quid prodest
si per totum orbem pacem huius
tu vero a te met ipso impugnant.
Ideo bndi ecc. vi. Aufer na
a corde tuo. q. dicit. No solum
ab ore et ope. Auferenda est
na. sed a corde ubi radicata e
extirpanda est sicut serpens
a sinu. et sicut igs a domo. et
sicut grando vel tempestas
a vinea. sicut pulvis ab oculis
Sicut tinea a vestimento.
Aug. Refrenate iram q
ws stimulat ad vindictam. Ira
non solum vulnerat s; occidit
multipliciter. occidit ipsum
iracundiam spualiter et alii corpo-
raliter. propter h iob. v. virum
stultum sufficit iracundia.
vocat virum stultum hominem iracu-
dum. talis. n. e no solum stultus
sed stultior et stultissimus co-
probatu. **Stultus. n. est**
q; potius vult se exponere
morti perpetue anime et aliquando
morti corporis vt ledat vel me-
ficiat animam inuicem sui i corp

qui exptare diuinum iustitiam
nisi qui vindicaret eum i
suum de hoste et animo. ita
quod nullus mortalis vin-
dicte grauissime sustinere
uel cogitare posset qm dicit.
Ite maledicti i igne etni.
matth. xv. **Stultior e q;**
ponte mie p q; nocte h; tra-
sire si velit hostes suos effu-
gere et perpetua dampnationem
evitare. Istum pote fugit
et destitit qm de alio vindicta
qnt. **Mo di in ecc.** homo ho-
leniat na. s. ad vindictam se.
et a deo qnt medela. s. veia
peccator suorum. quasi dicat no
lebit. **Et reddit causam**
statu. d. In hominem s; silem
s. in natura et conditione qd
vtp; fragilis et peccator non
iniam h; s. indulgenti illi
et de peccatis suis qbz offedit
deum deprecab; ut ds sibi
dimittat et misereat. q. d. No
inueniet misericordiam. **Item** stul-
tissimus sine illa qm nullus
debe; reputari q; vindicat
suum hoste de se ipso. Ipse
n. volens alium ledere vel
interficere p unum ictum et
pma lesionem sup collum suum
recipit alii inuicem suo non
leso q; non potuit uel non
ausus fuit. vnde aug. Neo
sibi noccat p. **Item** hugo

de scō victore. Sibia autē
hoī deum. Invidia pēim
na se ipm. Et id aug
in quodam sermone dicit.
Magnū aliq̄ putas hie de
nūmco tuo vndicans. si
vndicare te vis de inimico
tuo ad nā tuam te comite
q̄ ipa ē inimica tua q̄ cadit
anima tua. Item aliqui
pna multi mēficiuntur
armis et gueris q̄s nra co
mouet p q̄s aliqui vna pna
desuntur. et magna mul
titudo hoīm occidit. **G**la
diū lingue et sagittas con
tinēte dicit p̄ hōm e
uictur d. sagittas conti
nēte patiente dicit p̄ hōm
et contra lingue gladiū
patientie p̄ hōm sicutur.
Ideo origenes dicit. Iugere
aliquis animi videret p̄ hōm
corpora occidit. sed si videret
occidentū animas plus
lugere deberet. q̄. l. aliorū
corpora occidit p̄ hōm
animas proprias inter
ficiunt. bene ergo vocat
ipm vna q̄m dū stultum hū
dammū. **P**ropt̄ hū occi
tur sap. ecc. vii. ne sis veloc
ad irā dū q̄ nra i hū
stultū requiescit ibi. n. mo
ratur sicut i p̄ hōm dūmca
ho hō. sicut leo i spelunca

lua. et ideo int̄ naciūdos nō ē
ambulandū sicut nec inter
speluncas leonū. **V**nde ergo
dicit iob. quod vniū iustuū iēc
nacōdia tanq̄ crudel̄ homicida.
Notandum q̄ t̄b; modis
inficit. l. armis veneno
et incendio. **D**e p̄mo nōndū
quod naciūdos dū hīs armis
se et alios inficit. talis. n. sēp
videtur clamare ad anima. sēp
videt hie anima sua i manu.
Armatur. n. sepe ad hūm ar
mis corporah; sēper. n. ar
matur gladio lingue. Sagittas
continēte dicitur et vnguib;
inimice ad modū fere. **H**ō
cū cont̄ naturā suā huma
nam cū sit et mansuetū natū
tū p̄ hōm i b. hūm cōdit. et dicit
vnguib; et cornibus armat.
Sicut bestia crudelis. sicut d
sap. vii. Si alias bestiarum
ira. **I**tem qui se ab hūmana
rōne exim non temperat nō
ēnt se bestialiter vmat. talis
dentib; mordet. madit cornib;
suis dilaterat vnguib;. **I**tem
inficit armis q̄ sicut furios
uel insanis gladio proprio
se inficit. sicut dicit ip̄s. gladi
cor itret in corda ip̄or. ibi dicit
aug. in glō. Inaciūdos gladio
proprio se transferebat ut in
necem a. corpus illius quem
cōdit sicut. Talis vndicat

hostem suū de se ipso.

Sicut dicit bo in veneno. Est
 u. nā sicut draco vel
 serpens venenosus et vene-
 nosis palat et mitt. et ideo
 ipm uacandū ito uicando ve-
 neno suo itficiat. sicut testat
 b. Iracundie sps manus be-
 stia ē draco est flatu suo igne
 o et venenoso q̄q̄ attingerit
 uetat. **I**ra. n. q̄ ē appetitus
 uindictē non elimit nec sinit
 nisi venenum. sicut dāpnum
 et detractionē et alioz morte.
 et illud venenū effudit ex cor-
 de iracundoz et palat eos.
 In hoc similis est cyconus qui
 palat pullos suos veneno-
 sis. **I**deo bñ potest dici de illis
 quod dicit deut. xv. fel drachoni
 vniū eoz et venenū aspidum
 isanabile. fel draconū ē ama-
 ntudo iracundis et odij effusa
 in corde iracundi. et tunc ve-
 nenū isanabile aspidū quādo
 est effundit i opus uindictē
 iniurie vel cōtūmie q̄ tales
 acunt linguas suas sic spēte
 venenū aspidū sub labijs eoz.
 Et ideo talis behia dicitur includi
 in fouca hūilitatis sub clauē
 paciencie non erreat. Et mittit
 tos flatu suo venenoso obpro-
 bnoz et iniuriaz interficiat.

Sicut iccludit bñ siluester
 roue spēte illū imamissimū

qui habitabat in profundissima
 caūna. et quā ascendebat scis
 multos interficiebat. et sicut
 dicebat in vita sua ipse redu-
 lit eum in fouca illa inter
 ianuas creas. **I**nnocato no-
 mine ihu x̄. sic debz recludi
 iste draco. s. nā cōpescendo
 ipam et ne erreat refrenādo
 sicut dicit bñ ambrosius.

Non minoris uirtutis est
 uacandiā indignationem
 q̄ tepescē q̄ nāsci non oio.
 humane singilitatis ē em
 iracundiā moim et ad hōra
 alteram. sed uirtutis ē ipam
 refrenando cito alij recon-
 ciliari. **I**deo benedicebat
 iohēs elemosinarius sicut
 reatatur in vita sua. **A**n-
 gelorum ē nulla tenus liti-
 gare nel ualē. hōim ē aliqui
 alcerari. sed statū reconcilia-
 ri. **D**emonū ē litigare et ualē
 et diem tūire sine reconci-
 liatione. **E**t nota quod
 nisi ista iracundiā recludat
 omnia alia uicia ipaz secūt.
 et p ipam. q. p ianua ad aiaz.
 sicut testatur beda. d. **I**anua
 oim uicioz iracundiā q̄ clau-
 sa datur uirtutibz quies. qua
 opta ad omne facinus arma-
 tur animus.

Sicut dicit bñ in incendio.
 Aspla enim nā ieritū

Dyaboli est. q. incendiana
ferens igne ante ipm et in
flammat in circuitu eius
vacuos se et sua desendo
et ante alios ledendo et mi-
ficiendo. **¶** Unde non d' quod
na e ignis pmo nocens rei
in qua nascatur et mittur.
Sumbis e ramo de quo dnt
natales quod in radice sua
fovet ignem qui subito eni-
pens pmo ipm ramum
et post ultimas arbores
vastat et consumit. sic na-
vel odium qu' absconditur
vel fovertur in corde magdi
ipm pmo cobit et omnes
vtutes et opa bona destruit.
¶ De isto igne pt intelligi
quod d' p'ou. vi. Nunquid
potest homo absconde igne
in sinu suo vt vestimenta
eius non ardeant. q. d. no.
Sic qui in sinu cordis igne
inuidie vel odij retinet
vel custodit vestimenta vbi
totu coburit. **¶** Ideo bndice-
bat quida qui vndictam
inire i corde suo reposit
quali igne in palleario suo
abscondit. et ideo no e un-
hile et alios coburit. vnde
potest dici qd inuidus
assilat' illi qui h' lignea
domu et palleis cooptam
qu' accidit quod in mane

diues e et in re h' nichil h'it
qu' ignis erumpens domu suam
omnia bona sibi abstulit.
Sic homo inuidus ad subili
vni' sibi oia bona spiritalia
et vtutes et gnam pdit qudo
pnam et odium dom' cordis
ascendit. **¶** Talis assilat' illi
iustico de quo recitat' quoda
vellet cobure domu vicinam
et ip' vicinis suis surrexit
de nocte portans igne i strib;
ad hoc faciendum et cu apu-
hostium domus sue ut erret
ventus excusit igne de ma-
nu sua et sublecto suslant
et cum ille q'reret ignem et
non inuenit credens quod
extinctus esset rensus ad lec-
tium et dormiens ip' cu domo
sua cobustus e ab illo igne
ito preoccupante et ita sibi
pmo notant q' vicino suo.
¶ Ideo potest dici de isto igne
quod dicit d' i ps. exarsit ignis
in synagoga eoz: flamma
cobullit pccores. **¶** It' salmo
prou. xvi. req're p'us. **¶** Isti
igne docet extinguere beat'
ioh's c'so. dicens. Inuidia
ignis e flamma e erumpit
consumit nos longanmi-
tate: et ea extinguimus sic
feru' ignitu in aqua. **¶** It'
cor inuidi e sicut olla in
mru ardens q' propt' inuini

igne ebulliendo emittit quicquid
 ea est. sicut dicitur pro. xv. **C**or
 stultorum ebullit stultitia. et sicut
 ista per aquam frigidam extinguntur
 sic per patientiam iracundia sedatur.
Ex predictis apparet quod propter
 mortem peccatorum ad iudicatur et pa
 tabulo inferni. **S**ententiam
 vero iudicij sui dicitur salua
 tor in euangelio mathi. v. qui dicit.
 Omnis qui nascitur fratri suo
 reus erit. Et non dicitur quod sed quod
 quod non est omnis motus malus ad
 nocendum. scilicet quod non est subitus sed
 cum consensu. Et omnis talis motus
 in hominibus reputatur sicut
 dicitur glo. et ideo talis reus erit
 iudicio. scilicet mortis et iudicij. **Q**uia
 sicut dicit iaco. v. Iudicium suum
 faciet illi qui non fecit misericordiam
 sibi dicitur quod debetis misericorditer
 agere nam qui potuit et non fecit
 misericordiam anquam iudicaret suam
 iudicatur. **Q**uali dicitur. **T**alis
 in curia iusticie tanquam reus con
 demnabitur: non in curia misericordie ab
 soluetur. **E**t hoc erit rationabile
 quia noluit obedire misericordie nec iudicari
 coram ipsa quam tenebat curiam
 suam. scilicet quod dicitur in vita ista
 remittendo fratri. et ideo sine
 misericordia iudicabitur secundum legem talis
 talis talis. scilicet. remissio
 in malo. **S**icut dicit beatus aug.
 unusquisque talem indulgentiam
 accepturus est a deo qualem dederit

proximo. quoniam legem dicitur et
 impositum saluatori mathi. v.
 quoniam dicitur si dimiseritis dimittetur
 vobis. glo. unusquisque secundum
 hunc suam misericordiam iudicabitur.
 Sicut apparet mathi. xviii. de
 illo seruo qui voluit cum seruo
 suo a quo dominus quod iam ei dimi
 serat requisivit. et iratus est
 didit eum tortoribus. et in fine
 dicitur ibi. Nisi remiseritis
 unusquisque de cordibus vestris
 etc. **Q**uoniam potest dici quod
 tales descendunt in infernum
 cum animis suis. sicut dicitur eze.
 xvi. quod amati odio et mala
 voluntate moriuntur. **D**e
 quodam milite de quo recitat
 magister iacobus de vitato car
 dinalis quod cum laboraret in
 extremis quod dicitur ab ita
 gente per tibi. cum habuisset
 guerram cum quodam vicino
 suo credidit quod regeretur
 de pace facienda cum eo. **C**um
 autem clamaret totis viribus
 suis et contra diceret paci faci
 ende in illa contradictione
 spiritum exalavit et cum odio et
 ira armatus malicia ad in
 feros descendit. **E**t ideo bene
 monachus sap. ecci. xviii. Remitte
 peccato nocenti te et tunc depre
 canti tibi ut peccata solvantur.
 glo. frustra pro se ipso orat qui
 suo debitori caritatem negat.

Sextus
 hoiada
 e acidi
 a q legi
 aha vi
 cia tan
 mitiv

ahonni. illa custodiens et
 mitans et vtutes ipugnis
 et destrucens. Ideo bndt b's b
 occiositas est mater vicioz
 omi et noia iituti. Ipla
 xero ad modum hoide vul
 nerat et inficit multipli
 Et ideo propter ipam ad
 iudicatur p'cor mortu etne.

Vulnerat acedia mlis
 plagis et diuisis ifinitatibz
 i oibz modis et i oibz sensibz.
 Ideo d' p'ron. v'v. ois plaga
 mlticia cordis. i. acedia

Vulnerat in manibz vt n
 possit bene operari. tal h't
 q. amputatas manus ul
 delictatas et spali manū
 dextra h'cet non sinistra.
 q' iutlis et ipotes e mltis
 que ptinent ad sinistra
 peccati et odii. **C**alis est
 ille in religione de quo ver
 sificatur ait. In brudis estu
 duo vel tres fac q' comestuz

Sz tuge festu mnti clausi
 reitn. Ideo h'gt tal pillum
 qui h'bat manū audam.
 s. dextra p' qm homi opus

itelligit. de quobz ay. vii. a m
 m. Sanant qm extenditur
 ad opera bona. sed iocio est
 quasi in limu reposita et pu
 triscit et delictatur. Ideo dicit
 vulgahter. manus abscondite
 finit vinctose. **C** de moy
 se. exo. m. manus moysi in
 limu posita scā e leprosa s; ex
 tructa facta e sana. Sic e de
 accidioso h't manū in limu
 qm occiosus vacat ab oi opere.

Item vulnerat i pedibz. facit
 n. hoiem. q. totū ematū ut no
 possit exire de latu misie et de
 luto fecis. Sicut appet i mlis
 qui cum sint valde fortes. tū
 videtur eis quod non possit
 septiam p'te p'nie facere qm
 facit vna vetula debilis. et h
 facit pigra que amputant
 sumitates pedū et manū
 ipis sicut d' iudich. i. de azom
 be sech. de quo d' ibi q' os rege
 quos capiebat amputatis m
 mitatibz manū et pedum
 itelligit p'etitas ad bñ opādū
 qui azom be sech. i. acedia am
 putat. In p'tat. n. dñs ege
 statis vel nam contēptus.
 p' h' itelligit acedia. **C**alis
 e sicut equis pastus et non
 laboratus qm erit de stabulo
 claudicat et videtur quod no
 possit sustine. sed qm bñ vget
 calcaibz p'ficiat dietā suam

Calis est ille in religione de quo ver
 sificatur ait. In brudis estu
 duo vel tres fac q' comestuz

melius q̄ alius. **S**ic ē de pigro
 sibi stimulare calcibus. s. ti
 more supplicij a similibus et cō
 sideratione p̄mij ad extus tūc
 non sentiret debilitatē nec in
 firmitatē quā accidia facit.
Ideo bñd̄ quidā phylōsō
 dai octioso torpenti octio.
 Indignarens si quis optaret
 quod manus et pedes absalos
 et inutiles heres. sed nunc cū
 itegri t̄ sunt tu non vis eis
 uti et inutiles reddis. **D**e talibz
 d̄z p̄ron. xxi. Relucet q̄ q̄
 s. boni. manus enim operari
 pigri. de quo bñd̄ catho. d. Se
 guicem fugito que vite iam
 a fertur. Nam cū ai languet
 consumit in inertia corpus.
Item vulnat iōibz alijs me
 bris i ore et i oculis et naribus
 et auribus et q̄ in sensibilibz reddit
In oculis. n. q̄nē ad visū spū
 tualē est in sensibilibz quia
 non aditit quis ei loquatur
 aut quis ei loq̄t. qz d̄s loquitur
 ei cum legit et ip̄e loq̄t d̄cum
 orat ei. **S**ic q̄ntū ad orphatū
 quia non sentit vnguentoz et
 aromati būscōz fragrantia
 qz idēnotus. vnde b̄s. b. domine
 qui non sentis odore tuū mor
 tuis ē fetidus ē. **I**tem more
 facit. n. se nuntū a bonis. s. abo
 ratione et predicatione et acō
 fessione et a dei laude. vnde p̄s.

obmitti et humiliatus sum
 et filii a bonis. vnde p̄t dicit
 quod d̄z ysa. vi. ve in qz tacui.
Et ang. ve d̄ne tacetibus
 de te qm loq̄tes etiā muti
 facti sunt. **P**ropt̄ ip̄am
 insensibilitatē assilat accidia
 p̄hū q̄ p̄uat hōiem vsu me
 broz sensu et motu. **I**deo acci
 dia signat p̄ illū p̄hūcū
 m. ix. de quo dixit centurio.
 puer meus iacet in lecto
 p̄hūcū et male torquet.
Nō vere male torquetur
 qui iacendo et octio torquet
 quia inutiliter etiā d̄p̄nabit.
S bene torq̄tur qui labora
 tur in bono affligitur que
 utiliter qz eternam requie
 acquirit. **Q**uia ergo sic
 vulnēat iōibz sensibus
 et memb̄s. vere hū potest
 dici de ip̄is quod dicit dauid
 ip̄s de pedibz. os h̄nt et nō
 loquentur. ocl̄s h̄nt et nō
 videbunt. Aures h̄nt et nō
 audient. nares h̄nt et non
 odorabunt. **H**ec ē ḡnllia
 infinitas que fastidit om̄em
 escam et om̄em medicinā
 sanatnā et iō p̄ria ē morti
 sicut d̄ d̄ in p̄s. om̄em escā
 abhōiata ē aīa eoz appropi
 quit usqz ad portas mortis.
 talis infinitas potest dici lā
 goz animi etiā ip̄m spū

scm videtur ab hominibus qui
gustatur in omni bono opere
talis infirmitas potest dici
langor pleuians. qz sicut dicit
Pc. de sco vitor. Accidia eoz
pox mentis negligetia bona
meliore. sicut. n. lang. indus
bz gustum infectum et insen
sibilem et torpore omni mibroz.
et est accidiosus et ideo de faci
li non sanat. **U**nde sap. eccl.
ix. langor phixioz gnat medi
cum. Aug. Sicut pccoz mors
e a pccis non desistere sic sibi
e mors a boiis opibz cessare.
Non solum viliat accidia
sed interficit animam. sic. n. homo
dormiens de facili ab aduersarij
interficatur corporali. sic pccoz
dormiens sompno pigritie
diuisis pccis mortalibz interficit.
Be hcm in sibolech. iii. regu
iii. Qui dormiens interfectus
a latronibz regnu et vitam
amisit. **A**tem de oloferno q
dormiens caput amisit int
fectus a mihere. sic accidiosus
sompno pigritie. Comparatur
n. accidia liturgie q dormiedo
ducat ad morte. **I**nterficat
n. multipli. pt. n. dicit quod interfic
veneno frigore nimio et calore
sive incendio dicit autem occidere
veneno amaro. veneni autem
eccadie facit bona ipna quido
veneni tristitie t tedij unisct

lento spm faciendo opus boni
et finem dei cum tristitia et te
dio boni. unde ad similitudinem
mdeoz ponit fel in cibum dmi
quod est boni opus. Sic dicit
ips. dederunt i escam meam
fel. et in siti mea potauerunt
me aceto. unde accidia dicitur ab ac
dine vel aceticitate qz tristitia
et amaritudine i gustu spualis
cordis immittit. **U**nde dicitur prou.
v. Sicut acetum dentibz et fumi
oculis sic piger hys q miserunt
eum. talis vero tristitia interficit
sicut dicitur eccl. xxx. multos occidit
tristitia. **T**alibz. n. opa bona
sunt instrumenta occidendi vita
bonoz operu est eis mors. Sal
dampnatio. boitas abhoiatio
caritas obtenebratio. scitas ex
tractio. lapiditas insipida. Jo
auditas tristitia. **D**icedo bonoz
operum amara. **D**etahbus
vificatur quod dicitur bs augu.
i libro confessionu. palato no
sano pena est panis sano est
suavis. et egs oclis odiosa lux
q purus est amabilis. **I**tem
potest dici occidere veneno cor
rosiuo qz ad modu veis corrodit
et destruit diuis desideris. sic
dicitur prou. xvi. desidia occidunt
pigru. nolunt. n. qz man
entis opari. tota die concupiscit
et desiderat. desidia sunt cotra
ideo ipm interficiunt. desideria

cum multa h; et non vult ope-
 ran ut h;at. vult opari ai xpo
 in celo: et non pati cum ipso in
 mundo. Ideo d; prou. xij. vult
 et non vult piger. **I**nstantia
 vero istoz desiderioz corrodit
 corda pigroz q; sil' ea adimplete
 non possunt. Ideo d; sap. prou.
 xv. Sicut vniis ligno et ty-
 nea vestimento. Sic tristitia vni
 nocet cordi. In tantum vno nocet
 quod auolat morte. sicut d; apls
 n. ad cor. tristitia scilicet mortem
 operatur aliqui tpra h; appuit
 de anchoro p. machabeorum
 vi. qui pre tristitia mortuus
 fuit. ducit etia ad etna morte.
 Est. n. pena a iusto iudice illa
 ta que hic cum culpa nichoat
 et meternum durat. sicut dicit
 ecci. xvi. In adductione per-
 manebit tristitia. glo. hic iap
 et in futuro pena durabit. et
 ita apparet qualiter interficiat
 veneno amaro et cordolino.
Item potest dici quod infiat
 frigore et gelu magno. Est
 n. accidia gelu spuale qd hoies
 obuge facit. sicut d; i ps. obri-
 guent os hitatores chanaa.
Sicut. n. mch' inimo frigore
 rigida non possunt aliquod
 opus facere. sic accidiolus fri-
 gore corporis et pigritie oge-
 latus non potest face opera
 bona. Ideo potest bndicti q; tale

moruntur frigore. vni hortat
 bs. b. d. Canendu est nobis
 a frigoribus aquilonis quasi
 semel in sumi metis lapsus
 fuit. feruor metis extinguit
 et bona intima moruntur.
Item infiat calore ni-
 mo siue incendio comburit
 diuis desideris pctoz et
 malorum cupiditatu pig-
 n. assulat illi qui h;et ma-
 num et pedem in igne. et
 pre accidia nollet retrahere
 sed pmitteret se totu oburi
 Sic piger pedem volupta-
 tis et manum opis non
 retrahit ab igne pcti nellu-
 bidinis. sed potius nimis
 morando et differendo totu
 se inuoluit in igne pcti. **I**tem
 silatur. n. illi qui videns do-
 rum suam vndiq; incelsam
 exire fingere pigrescat. vnde
 bs b. Jam ignis est i sumi
 meo et exusto latere midu-
 tis visibus iam fame det
 fluente adhuc consule dñe
 an excutiam illud. q. d. no
 sed sine dilatione excutied
 e. et ita apparet quod infiat
 frigore et calore ita quod
 quasi ex vna pte remanet
 frigidus et congelatus sic
 panis subcinericius pais
 qui non reusatur. Ex vna
 n. pte comburit diuersis

desiderius vicioꝝ. ex alia pte
l. qñtum ad desideriu bonoꝝ
operu remanet in sua au
delitate itactus ab igne ca
ritatis. et ita ex pte bonoꝝ
crudus. ex pte maloꝝ totus
adustus. sicut ond^r b^s ber.
de accidiolo. d. **P**ig^r dicit
cordis non sap^r psalmodia
non legere libet nō orare
delectat. nō vigiliis sopno
lentus. ad opus manuum
piger. ad nam p^rceptis.
ad odū p^rmax. lingue r^rgu
le indulgens p^rsumptōne
tamen scioꝝ. tales ergo nō
sunt pigri ad mala opera
facienda sed p^rumpti r^rpati
q^r s. b. tales audentius appe
tunt p^ruitiosa qm̄ vtilia ar
dentius currunt ad mortē
qm̄ ad vitā. **O**stenū ē q^d
quod multipli vulnerat et it
ficiat. et ideo nūto p^r accidia
ad iudicatur p^rccōꝝ etne mor
ti scdm̄ sūam datam adūo
c^r. xv. de seruo pigro qm̄ de
talento noluit opari. s; ab
scōdit p^rciūam dñi sui. dicit
ibi sūū iūtilē p^ritate eū in
teneb^rs extiores ibi erit flet^r
et stridor dencium. **S**up
h^r dicit b^s gg. Iustus iudex
bene operantes pro apporta
to lucro remunerat serui
at abono ope torpēte dāpnat

Et nōnd^r q^d tale iudicium
rōnabile ē et iustum sicut d^r
iob. v. hō nascit^r ad laborādū
sicut avis ad volandū. occiosi
vero et pig^r q^r i labore homi
non sunt iō ai hoib^r; flaglla
buntur i mundo et ai demōib^r
in inferno. **A**gnus ei i finalis
tanqm̄ pena debet occiosi. m^r
sūam eūgely. c^r. iii. ois
arbor q^d non facit fructū exi
detur et in ignē mittet. glō.
Iehenne. s^r. Jo. xv. de palmitē
vinee que non facit fructū
colligent eum. s. demones
et mittent i ignē et ardebit.
Doportet ergo vniūter la
borare qui vult tā crudele iu
diciū euitare. sed; consilium
sapie salomōis ec^r. ix. dñtis
quodcūq^d potest facere man
tua instanter operare. q^r n^r
opus. nec rō nec sapia ē apd
inferos quo tu properas. bñ
dicit instanter opare. s. fluēt
continue. celeriter. et p^rsentat
Hec. n. eriguntur ad p^rtec
tum opus et bonū operandū
et causam redd: t. d. i. temp^r
opandi celiter. vtili. nec iaco
allegandi efficacit. nec sciētia
cognoscēdi vaciter. nec sapia
degustandi delectabl^r erunt
apud inferos quod properas.
Abono opere cessando p^rat
qui cū vltus inferni mibus

oibus ea uita hudo qz de oibz
mebs bñface fastiduit. Et id
ad infernum descendunt.

Septimus
et ultimus
homicida
iheretitu
dyaboli
s aiam
e ananica
que sedm tulum e cupiditas
minia acquirendi hñdi ul re
tinendi non solum pecunie
sed altitudinis et sciencie fm
ang. Et seqt os alios boiada
faciens. q. retro custodia taq
dur et princeps et capitaneus
totius exercitus vicioz ipans i
exercitus alia vicia et dans eis
fortitudinem et vutē. tam
diuicis spūalibz q carnalibz.
Hoc appet pmo de sibia q sicut
equus incassatus et delicate
nutritus sibi et recalcitrare
incipit ita diuites auarato
sibiunt. Jō dē deuto. xxxij. Inel
satus ē dilectus et recalcituit
vnde greg. **D**iana potētibz
sibia eē solet et pene semper
rebus affluentibz elatio sociat
De iudicia apparet q auari
frequenter iudent alijs sicut
canis de quo dē dñi canis os
rodit sociari plibz odit. Sic
tales multa vorant iudent
alijs qz nolunt sociari. Sicut

de proli rebz. **D** festinat
ditari. s. pecunia uel sciēcia
uel excellentia sū fama ali
iudet ignorat quod egestas
l. eterna subueniet ei. Ideo d
bs greg. Qui nichl appetit
interis alioz profectibus
mudere nescit. **D**e istis
duobus vicijs i sil dicit senē.
Inflant annos diuicie.
sibia punit iudicia oñunt.
Tertio appet de ira. Cupi
ditas. n. auaricie pronocat
vilas cōteptiones i guerras
sic dē bs iacobus i canoica
sua. m. ca. vnde bella i lites
in nobis. Plone ex oapilce
ais nris et senē dē. **D**ime
tissime vniereut homines
si ista duo pnoia men tinn
de medio tollerent. **D**e ac
cidia sibi appet q diuites et
auari pigri et tardi ad bona
sepe sunt. tales. n. de tpalibz
curantes negligunt spūa
lia. **U**nde tales s. b. sunt
stulti estimatores rerum
qz de minimis maximam
et de maximis minima cura
gerunt. Curant. n. solum
de corpore. sicut ille diues i
ebuang. luc. xij. o aia mea
multa bona hēs ecce accidia.
glō. bede. opelce auaricie pe
stis meigitur accidie. Rege
sce cōmede. bibe eplare. de la

hite anime sue non curabat
De gula apparet de illo di-
nite qui induebatur spuma
et bisso et eplabatur cotidie
splendide sicut dicit luc. xvi.
unde et dices epulo appella-
batur in lingua torquebat
qz p gustum et locutionem
peccauerat. **S**exto de lu-
xuria apparet qz dantes
et delicati frequenter sunt
luxuriosi. sicut dicit in legenda
magdole quod propter rez
effluencia voluptas coto-
ritari solet. sicut appuit
de ipa magdalena que cu
habundaret duntaxat repu-
lentia iniquata sunt luxu-
ria. **I**tem de salomone dicit
eccl. xlvij. congregati. q.
auriscalci aurum et qz plinu-
mum argenti. ecce hndacia
luniaz et seqz inuasi se-
mora tua mulieribz. **C**ap-
paret ergo quomo cupi-
ditas et auaricia fortitu-
dinem dat pncipatu et i-
perat alys inuis et idd fo-
titer pugndu e cont eam
qui uult de alys perfecte
triumphare. **P**er ipam
ipugnat fortiter dyabolus
vniuersaliter ta reglares
qm religiofos. mltos. n. rep-
tat dyabolus de auaricia
quos non esset ausus tep-

tare de luxuria siue gula. unde
dicit ier. vi. A maiore usqz ad mi-
nozem omnes auaricie stu-
dent. Ideo bndt ysid. qd pcc-
pior est auaricia et amor
duntaxat. sicut ergo i bello
solet fieri quod toto visu pu-
gnant aduersari contra ca-
pitaneum quo victo alij fa-
cilis vincuntur sic contra
auaricia pugne debemus
tanqm contra caput et in-
dicem vicioz. qz radix om-
maloz cupiditas. sicut dicit
apls. i ad thimotheu. vi. **A**ste-
ro crudelissimus homicida
multos vulnerat et interficit
multiplex vulnerat. n. qz plibz
plagis et dntis infirmitatibz
Ipla. n. auaricia facit auaru
cecum ydropicu inflatum an-
annatu gibbosu caput tulin-
cor ulceratu et dilateratum.
Vulnerat ergo p auaricia
extercando qz solitudie
temporalu corda ipius cupidi
et auari velantur. si modicu
pulus terrenu visu corporale
ipedit non e miru si cordis vi-
sum ipediat. in quo p solitu-
dinem iordmatu amore mul-
titudine tenenoz recipitur. Et
sicut thob. extercatus fuit ca-
lidis stercozibz ymundis. sic
amor audens ad ipalia q apls
arbitratus e ut stercoza cordis

oculos excecatur. **I**tem potest dici
 auaro quod dicit apostolus. in diuitiis di-
 ues sum et nulli egeō et neſas
 quia miſer es et pauper et nudus
 et cecus. Item dicitur in vi. vbi ad
 ibi oculus. vbi theſaurus tuus
 ē et cor tuum. Cupidus ergo et
 auarus hinc oculos cordis et to-
 tum cor suum in archa uel in
 bursa uel in magis. ideo quod erep-
 tus oculis et a capite extectis exce-
 catus ē. Non ē ergo numerus sine
 uideat que ad salutem anime
 pertinent. Iohannes salomon ecc. ij. sa-
 pientis oculus in capite eius.
 stultus in tenebris. Ambulat
 quod non habet oculos in capite
 stultus. i. auarus qui multipli-
 ca stulticia laborat sicut dicitur
 in summa de uicijs. **D**e auaro
 dicitur in libro eodem. Cum tuis
 diebus uite mee in tenebris
 tunc sunt tenebre auarorum tunc
 na diligencia ut se ipsos non
 uideant nec attendant quibus
 se pascant ubi manent uel
 in quo tendant. **I**tem de auaro
 potest dici quod habet in oculo ob-
 scurum qui excecatur. Est. n. sicut
 talpa quod dicitur habet oculos uelatos
 non potest uidere. Sic auarus
 cordis oculos uelatos cupiditate
 terrenorum. Ideo dicit dominus exo.
 viij. prohibet tale cupiditate
 non accipies numerum que ex-
 ceant prudentes. **I**tem ecc.

xxv. eucema et dona excecant
 prudentes et oculos iudicium.
Secundo facit hominem infla-
 tum. dicitur enim. auarus inflatur
 non cor faciat. Ideo comparatur
 uento quod sicut dicitur beatus bernardus. non
 plus faciatur hominis cor uero
 quam corpus aera sine uento. Si-
 cut ergo uentus inflat uelica
 ita diuicie possidentem. unde
 in exodo dicitur quod de cane uate
 sunt uelice in hominibus et in uentibus.
 Sic de cane sine puluere di-
 uiciarum nascitur inflatio si-
 bic in sapientibus et insipientibus
 huius mundi. propter hoc
 apostolus benedicebat i ad thimo-
 vi. diuitibus huius mundi non
 pertinet sublimis sapere. vbi
 dicitur glo. Augustinus morbus di-
 uiciarum et uicinis diuitum si-
 bia est grandis animus qui
 inter diuitias isto modo non
 laborat. **T**ertio facit auaritia
 hominem iudropicum. iudro-
 picus facit hominem sitibundum
 quanto. n. plus bibit tanto plus
 sitit. sic de auaro. unde auarus
 dicitur quod auri amarus. Ideo
 dicitur iob. exarsit contra eum sitis
 i. contra auarum. quoniam. n. sitis
 cupiditatis sue sedari cupit.
 uent sitis alia quod res habite
 secum auferunt indigentiam
 aliarum rerum. sicut. n. dicitur beatus
 plibus indiget qui plura possidet

ideo dicitur sicut aqua salta
que propter salcedine puo
cat sitim. **U**nde aug. amar
ex potu sitim multiplicat q
cum ea q appetit adepti sunt
adhuc alia hanelat. vñ pt
dicit quod dicitur in io. de puteo
samaritano. **U**mbibit ex
hac aqua sitiet iterum. **U**nde
v. b. Quo sunt plus pote
plus sicut aque. sic est de
diuitiis propter qd dicitur ysa.
ii. Repleta est terra auro. et non est
suis thesaurorum eius. s. m.
appetitu cordis auarum. **U**nde
hoc facit exemplum de crasso.
qz sicut dicitur in coromias a ro
manis. **Q**uillus in ierlm
templum spoliavit auro the
sauris. et adhuc sitiet aurum.
cepit impugne pte qui cum
captus esset et victus ab illis.
ipsi aurum liquefactum proi
ciebant pos eius dicentes
aurum sitisti. aurum bibe.
Item dicit iosephus quod
proprium est romanorum sitire
aurum nec est mirum si non faciet
satis et elurres cordis auari
in augmento diuitiarum qz ibi
diuitie non ponuntur. vñ v
satis cupiditatis est. s. i corde
sed ponuntur in archa custodi
enda. **U**nde auaricia facit
hominem curum sine adiu

uatiu. ita quod non possit
sursum surgere nec respice
contra natale dignitatem
hominis qz frangendo spiritum
dorsum. **U**nde auaricia dicitur. auari
ce nervo sine spina dorsum auari
tus. q. s. in uarice q fracta ian
uantur homines maxie senes
qz in reuibus viget auaricia.
vñ ipm hominem quem deus
creauit rectum et erectum ad
hydera inclinat ad modum bruti
ad terrena. qz sicut dicit seneca.
Cetera animalia nata deiecit ad
passum. hominem vero erexit ad hy
dera. **U**nde sili poeta dicit. pro
na qz conspiciant animalia cetera
terram. os hominum sublime dedit
celum qz videre nullo erectos
ad hydera tollere vultus. **I**deo
dicit boetius. **Q**uid indecentius
qz aurum recto corpore gerere
animam. talis est auarus. s. auari
contra naturam celos suos
statuunt dechiare in terra
ideo signatur p muliere q habet
spiritum infirmitatis. glo.
amore terrenorum et erat incli
nata nec potat qd sursum
respice. sicut dicit hic. viii. dya
bolus facit de auaro sicut dicit
lupum facere de puo qm rapuit
eum et misit in speluncam
suam qz qm scdm naturam
creationis sue vult se eleua
re et celum sursum respice

sicut dicit luc. vii. dyabolus facit
de auaro sicut dicit lupus facere
de puero quoniam inquit eum et misit
in speluncam suam quoniam secundum
naturam creationis sue vult
se eleuare et celi sursum respicit
lupus multo eius cauda per-
cutit eum in capite ut eum ad
terram sicut bestiam prosternat
et ut eum quatuor pedibus ire fa-
ciat. sic facit dyabolus auarum.
Unde ysa. Qui te humiliauerunt.
scilicet demones qui te per auari-
tiam humiliauerunt. scilicet dixerunt
anime tue ignate ut tuleris
et posueris ut terram cortinum
quasi viam tuleris. ibidem
glossa. In te incarnatus dyabolus
super te potestate non habebit.
Tales sic humiliati a rectitu-
dine mentis deum et celestia
videre non possunt. unde crisostomus.
Cum vis ardis oculis mens aspicit
mens illius non potest deum
videre. **Q**uanto auaritia
vulnificat quoniam faciens caput tre-
mulum quoniam reddit homines timidos.
auaritia. n. timet omnia prospera
admittit et adiurat. **U**nde
quoniam diues videt regem suspicatur
predone. et quoniam videt pauperem
suspicitur videre latronem
ideo se timet sepe cor suum
tremunt. hec signatum sunt ge-
niti. quoniam dominus posuit tremore
capitis in charym qui interpretatur

possessio vel acquisitio per
qui legitur auarus possidet
diuitias vel acquirens. talis
habet tremore vel timore in capi-
te mentis. **Q**uia sicut dicit
beatus Bernardus. diuitie securitate punit
tunt et timore inducunt. da-
bit dominus cor parandum time-
bit die ac nocte latrones
et predones. et hinc verbum. da-
bo panem in cordibus eorum.
Et propter hoc dicit beatus Gregorius
magna securitas mentis non
habet concupiscentiam. nam
dum ad terram concupiscentia
cor inhiat securum quoniam tunc
quillum esse non potest quoniam aut
homo hita concupiscit ut
habet aut hita metuit ne
amittat. et propter hoc dicit
beatus Gregorius. magna securitas
mentis est. et ista causa
est dum in adiutis sperat
prospera in prosperis formi-
dat aduersa. **A**ppet ergo quod
tremulus quod timidus est ana-
rus talis nunquam dormit se-
curus. sicut dicit ambrosius.
pauper in pecunia diues in con-
scientia securus dormit in
palea quoniam auro diues in
purpura. **P**ropter hoc
fecit beatus Dionysius. de quo reci-
tatur quod cum ipse portaret
pecuniam in via et eam
supposuisset capiti suo ut

domiret. Admittit quemdam
latronem soliatum vigila-
tem et insidiantem quomodo
eam furaret dormenti. Cū
at ipse dyogenes pro solia-
tudine custodiendi amissis
sompniis huius sentiens
appropinquante fine precit
ei pecuniam. d. tolle mis-
pectuniam et usque pñite dor-
mire. Ideo bñdicat bñficatoz
Dives diuitias non cogat
absque timore. Nec tenet absque
metu: nec desinit absque dolore
Sexto vultuatur auaricia
usque ad cor pungendo et dy-
lamando dultis curis et so-
licitudibus angustis et t-
sticijs quibus pōgitur corrodē.
et dilateatur cor auari sic
spinas et pñgitis. vnde do-
m. vii. et luc. viii. vocat di-
uitias spinas. s. qd dicit
bñ g. diuitie pfecto spie
sunt. q. aculeis solitudo-
ni lacerrant mētē. et quā
usque ad pētin contrahunt
q. rēfictis vultu auētant.
Hec testat salomon etiā.
in lequis de auaro pētin. i.
auaro. dedit dñs afflictionē
et curā s. flūā ut addat et
congruet diuitias. q. velit
quiescere et iacere i spinis
et lentibus et vitijs. Isti sūt
de quibus dicit iob. xxx. filij

stultoz esse subsensibz oputat
stultiores sunt amibz q̄ undis
suis spinas ponunt et hñt iā
molliacē ut ibi suant q̄scant
ex diuites auari certius habēt
molliacē vestm et epularium.
Sicut hēbat ille dives eplo qui
induebat ppina et bñsso et epu-
labatur cotidie splēdide. et mñ
hñt spinas remorioni et ai-
ranm. **V**nde sicut in
stia qui nesciunt requiescere
in lecto molli conscie. Sed mñ
spinās diuitiaz. de quibus dicit
iero. quod sicut spine dequāt
que non pungunt sic diuitie
que non affligunt. **V**ñ filius
ē auarus ioculatori qui nō pōt
quiescere in domo sua. Cum n.
ingredē domū suā occurrunt
ei vroz et familia cōquētes
litigantes mīnūtes. sic aua-
rus intūs domū conscie sue i-
uenit diuā consciam mīnū-
rantē. inuenit diuīlas curas
et solitudines pugnantes
multa quētes. **I**deo dicit bñ
aug. miser ē oīs animus vici-
titudine rez dilateat. n.
ai cas mittit. Si hi spinas
iacebat ille de quo recitatur
quod erant duo frēs. vnus di-
ues et alius paup et ai semel
paup visitaret diuitē et nocte
iacerent in vno lecto ille diue
non poterat dormire s; tota noc

te non cessabat se volue de late
inlatus et emitte plantus.

Tandem paup q̄siuit ab eo q̄
lebat et q̄re non dormiebat.

Domes iudit quod nō cessabat
cogitare de xl lbs parisiens q̄s
posuerat in diuisis nicenariis
et non poterat recolare nisi de
xxv. libz. et ideo cogitabat to
ta nocte quid fecerit de xx. sol.
tandē paup dixit ei hō solum
xx. s. ego do tibi et p̄ loco illoz
et dimitte me dormire.

Atem
non solum pungunt cor sicut
spine sed ipsam dilaterant
et corrodunt sicut uices et
vices et carnes aues. sicut
u. sanguige sanguine. vnde
di de vtero. xxxiii. deuorabāt
eos aues morsu amarissima
et iob. xxx. Qui me comedūt
non dormiunt. v̄o dicit senē.
ad lucallū. proice diuicias q̄
cor tuum lamant que si alter
sufferi non possunt cor tuum
et os alienandi cēt.

Ite pron.
xxx. Sanguige due sunt filie
dicentes semp̄ auf̄ auf̄ due s̄
filie cupiditas acquirendi et
auaricia retinendi et iste aci
tissime pungunt et sanguine
paup̄z sugunt. et sic ipm
auariū pungunt n̄ affligūt.

Propter h̄ b̄nd̄ iō. p̄stia
quia ē in h̄is rebz cor appone
que cum angustia acq̄runtur

adepta p̄uo t̄p̄e subsistunt.
subsistentes solitudine īge
nunt cito et velox corruptio
fla delectatio. v̄ deceptio possit
se honerant amare īgnant.
amisse extriciant. sed nōnd̄
ē quod facilima et gramilia
est istius infirmitatis catio
q̄ maior medicamento appo
ē huius infirmitatis augmen
tatio. quanto. n̄. plus addūt
diuicie auaris q̄s repugnat
medicamēta sue infirmitatis
tanto plus auaricie morbz
augmentat̄ medicamenta
non possunt nec accingunt
ad locum morbi. s. ī corde vbi
ē morbz auari. sicut. n̄. dicit
senē. Non ē in rebz vicium
sed in animo. Sicut ergo i
valde infinis videmus quod
non refert utri ponatur
in lecto aureo vel ligneo. q̄
malum suum et infirmitate
suam vbiq̄ portat. Ita ē in
infirmitate auaroz n̄ diff̄
v̄tū eḡ animus ī paup̄tate
vel diuicias ponat q̄ eḡtudo
n̄ ē diuicie nō culpantur
sed abusus aī diuicias morbi
nate concupiscētis.

Atem
difficilis ē q̄m morbz luxie
q̄ etate senili libido dūm̄t.
S; cupiditas auaricie ange
tur. vnde senē. Cum cet̄a vi
cia in senectute senescant

sola auaricia iuuenescat.
Sanat vo ista infirmitas
max ex freqti memoria
mortis. qz sic dicit ierom.
facile contempnit omnia
qui se sepe cogitat mori
turū. et bs aug. Auaricie
morbz nq̄ melius cōpelat
q̄ ai dies mortis meditat
et ita appet q̄ nō vlnat nul
tiphater.

Stensum est ergo qd
auaricia ipm auar
frequentet non solum spi
ritualiter s; multociens cor
poraliter inficit. Cupidi
tas. n. diuicias facit latro
nes furari et cōprehensos
suspendi et mori facit ea
am dantes in via vel i do
mo sua inficit et angustia
facit aueros exponē sed p
iculis et i tra et in mari et
multociens submergi.

Auari tot piculis se ex
ponunt propter cupidi
tatem acquirendi quot
exposuit se paulus ap̄ls
propter zelum caritatis
de quibz dicit ad corinth. 9. vi.
piculis flumin. piculis lat
rum. piculis ex ciuitate.
piculis ex solitudine. piculis
in mari piculis in flis sūbz
In labore et erupna i viga
lis multis. i fame et siti

Item multis et
piculis se exponit auari ar
dentius appetētes picuola
q̄ nos vtilia. sicut dicit bs b.
paucissimi. n. sunt q̄ tot picul
mortis se exponeret p̄ etnis
sicut auari faciunt p̄ etnis
Nō q̄ auarus congregas
diuicias cōpat vlc tabnary
vel vlinary. i q̄ peccūna reposit
i mane et i vespe euacuatur.
nō. n. aliud q̄ modū reportat
de peccūna q̄ intus ponit mli
quod inde lordidat et cōhūc
et dūm q̄ aliqui p̄ peccūnam
a latronibz scindit. Sic ana
rus de peccūna q̄ suat lordes
p̄cor q̄ hit vitam suā in ci
stodia peccūne cōhūc octiōne
eius aliqui et ruglat et occidit
Hnde aug. Sordes ai sunt
amor q̄ nūbz rez p̄ ammiā
et deū. et ita auarici aliqui
inficit corporali ipm auar.
Inficit etiā alios corporali
s. paupes q̄ in se ē. s. sua plnas
firmides et vlinas subtrēdo
vel i vite n̄cna q̄ eis dare de
buit denegādo qz sic dicit eccl.
xxviii. pams egēciū. s. abus
qualicumqz vita paupens
i. sustentando eius vite que
defraudat eū. i. paupere au
ferendo vel rethendo suā mer
cedē laboris eius p̄ auaricia
sue nō dando ei q̄ nō idiget

natus ad vitam hō sanguinis
 ē. i. homicida p̄mo q̄ auferendo
 vitam auferit vitam sicut dicit
 ato post. Qui auferit iudore
 panem. i. hōm iudore acq̄si
 tam. q̄. qui occidit suū p̄m̄
 de scō dicit aug. p̄scere fame
 morietē si non paueas occi
 disti eum. unde dicit homicida
 non solum qui auferit ei sua.
 sed qui denegat p̄ auariciam
 nētra. quod plane testatur
 ambrosi⁹ dicens. **Q**uis tā
 iustus qm̄ auarus non est
 minoris clipe ai possit et h̄t
 indigentibz non dare qm̄ sua
 non dare qm̄ sua hōi tollere.
 Indigentū pars ē que detinet
 mīcor uestimētum. et quod
 retinet egenoz redemptio ē
 q̄ h̄s. tot ergo hōm̄ b̄as scia
 te euade q̄ntis polles p̄stare.
Et ita appet quod auarus
 sui et alioz homicida ē et debz
 reputari se etiā et alios cor
 poraliter occidēdo. q̄ h̄c alios
 iustificat diuina ultione sepe
 subiecta et i p̄uila morte int
 ficunt. unde p̄s. vni sanguinis
 et dolosum non dimidiabunt
 dies suos. h̄t v̄luntari et a
 uari q̄ sicut sangluge sāgne
 pauperū bibunt. Jo b̄a. vni
 sanguini d̄r. unde multū
 ueniunt exēpla de multis ta
 libz auaris q̄ etiā i m̄sa cōme

dendo et bibēdo mortui sunt
 subito et in impijs suis et fe
 stis. **U**nde recitatur exēpli
 quod accidit ap̄o dimonem
 de quodam usurario cum bellz
 desponsari et deducētur ad
 eccliam et sponsa eius cum
 magno gaudio et iustitias
 organici staret in introitu
 ecclie sedm̄ qd̄ mors ē et ma
 trimoniū radicaret p̄verba
 de p̄nti cecidit s̄ caput eius
 quidam usurarius lapideus
 qui erat i portico stultus ita
 quod in bursa sua deportabat
 cum dyabolo i infernum
 et subito interfecit eum et sic
 exclusus fuit ab iustia ecclie
 et sacmētis sic dignum erat.
Spirituali ipm̄ auari iustificat
 ipsa auaricia semper
 alios frequenter. p̄mo appet
 de seipo qm̄. n. cupiditate auar
 itate ductus male acquirit
 uel multē acquirit detinet
 uel danda pauperibz non dat
 seipm̄ p̄ auariciā interficit.
Hic dicit sap. eccl. x. nichil
 ē iniquius qm̄ amare pecu
 niam h̄c. n. venale sua h̄t
 i. ad vendēdū demombus
 sicut en morte nisi auarient.
Hic dicit iacob in canoica sua
 loquens diuitibz aurū et ar
 gentū eruginant et erugo
 eoz vobis i testimoniū erit et

manducabit carnes vias
sicut ignis. Ibi dicit beda.
glō. non solum etc. Inmisc
cordes dantes inlibilis re
henne igs cruciat sed ipi
dunciaz suaz putrefacti
in infno memoria qb; facili
possent redime suaz iustate
ante iudiciū aias eoz mira
bili torqbit dyabolus et po
resurrectionē etiam carnes
eruct. **A**ppet etiā qntum
anime sue dāpnū dantes
faciunt et usurarij duncus
suis male acquiedo. dicit
quod luciantur vitā suam
et suoz. sed vniis post dicere
quod acquiritur morte suā
et filioz. propter quod dicit
saluator. m. xvi. **Q**id pdest
hōi si vniū hūc mūdum.
i. oia temporalia et aie sue de
tinentū pariat. s. mēdicādo
aut qui dabit hō qnntatio
nem pro aia redimēda a pe
na et morte etna. q. d. nullaz
q; sicut d; ezech. viii. auri
n. et argentū non potent
liberare eos i die furoris dō
Item qd alios spūaliter
interficiat. appet p hoc q os
participates sibi in cōne sicut
familiā et vxorē et filios suc
cessoris aliqui sacerdotes sēdare
vel religiosos iustiat q; parti
cipant sibi in cōne nel ppter

defectum correctionis fratue
Quia agētes et consecrētes
digni sunt morte. sicut d; apls
ad romanos. Agentes et pa
cientes pau pena punient.
et ambrosius dicit in glō. **C**ō
sentire est tace cū possit argue
nel errore adulando fons. **C**ō
toriens vero accidit q; isti dices
usurarij et raptores et bassun
suis mūib; corrupit illos q;
deberent eos corrigere. sicut cō
fessores et cātos suos et reddūt
eos mritos a correctione itaq;
non q; non sunt auli eos corn
gere. sed adulando et tacendo
nutiunt eos i pētis suis. et sic
se cum eis spūaliter iustiat.
sicut testatur hugo de scō victo
re. d. ille reus mortis illius ex
titat quē tacendo pte pmittit.
sicut. n. ille dāpnat ex ope sui
etiā alter ex taciturnitate. **Q**u
adit etiā filios et familiam
dum auarus eos in vltimis
et rapinis iustiat et excitat ul
dum capla sua ad hoc tradit
ut dent illud ad vltimas. vlt dū
auxilium appont i exactionib;
iustis faciendis. vel dum
male acquista eis relinquit
Ideo de talib; d; osee. ix. **E**ffra
ad infectionem duxit filios
suos. p effraim quod iustiat
fugifer intelligi dices aua
rus. **Q**uoniam recitat de quoda

Hic seq̄ restm̄ dyabolici.

dumte auaro et usurario i ḡm
 infirmitate p̄rito qui dum auar
 rato suo et ab alijs admonet
 quod restitueret et testamentu
 suum faceret aut sacerdoti.
 vos estis sacerdos m̄s. vos p̄
 lego dyabolo qui propt̄ dca
 et censem̄ meā q̄ recipiebatis
 non corungebatis me. Itē lego
 dyabolo vxore meā et filios et
 familiam pro quib; usuras
 et exactiones feci. pecuniam
 vero meam dno meo t̄p̄rah q̄
 eam potit̄ melius descendere.
 Adhuc animam meā reddo dya
 blo dno meo. vnde sc̄m̄ est ut
 illam tanqm̄ suam dyabolus
 accepit et in m̄suū deportauit
 et ita non solum se ip̄os. s; eam
 alios sp̄uali interficiunt. **¶**
 Adh facit quoddam exēplum
 de quodam dūite auaro usu
 rario de quo recitat̄ quod qdā
 captus in certali vidit multa
 tormenta inferni et it̄ alia
 vidit q̄dam prostitutum et excel
 sum inferni et de v̄tre eius
 procedebat q. ex indice arbor
 mirabiliter alta et frondosa
 et in ramis eius et frondib;
 dependebant horribili dūerſi
 homines et mulieres et dictū
 fuit illi qd̄ ille de am̄is v̄tre
 eribat arbor fuit quidā dūes
 auarus et usurarius et illi q̄
 dependebant fiant de genere

et familia eius qui cum i
 cūme secuti fiant et quos
 decuerat et excauerat ad
 consilia facienda et ita appet
 quod illi qui consilio auarilio
 q; ac exēplo peccauerant
 dampnati sunt. **¶** Mōdū
 ē quod iste homicida multis
 modis interficit. Interficiat
 n. auaricia et occidit vene
 no et incendio et suspensio.
 veneno dei occidere q; dicitur
 sunt venem̄ auaris dūm
 male eas acquirit. vel
 dūm minus diligunt. v̄l dū
 eis abintunt. **¶** Itē it̄ficiūt
 omnia bona hominis et it̄
 vicant sicut venem̄ adimv
 tum bono. q; bona opera fa
 ciunt itentione terrenorū
 q̄ deberent fieri ad honore
 dei et salutem animarum
 et sic notina et mortifera
 efficiuntur. et hoc facit ana
 ricia et it̄ opat̄ salamande
 que p̄m̄m̄ intoxicat cui
 misidet et reddit ip̄m̄ mor
 tiferum. **¶** Copatur etiam
 serpenti andam de quo re
 citat̄ ysidorus quod cū veit
 ad fontem adbibendum ve
 nem̄ diffundit i fonte. sic
 auaricia cor auari qū ascēd̄
 ad aliquod bonum opus
 faciendū vel ad hauriendum
 fontem scientie intoxicat

totum fonte sciencie quā ac-
quirit p corruptā itētiōe
cōmodi et cupiditatis ter-
rene. Ideo dicitur p̄p̄m̄ xxiii.
q̄i regulus venena diffundit.
Legitur qd̄ cū cōstāciam
factus vānis dictasset et
doctasset eccl̄as dūm̄
m̄ltis q̄ usq̄ t̄p̄a sua f̄iat
ī p̄p̄tate et afflictione
magna audita fuit ī aere
v̄r. hodie effusum est ve-
nerum ī eccl̄a dei. d̄. d̄. d̄. d̄.
q̄ seruos dei cōm̄p̄unt
sicut venenum abum̄ vt
quod ad honorē dei debet f̄i
fit p̄p̄ter acquisitionem
nom̄. **E**t iam apparet
in eccl̄is canonicor̄ sedā-
rium non dicat canonic̄
vadens ad eccl̄iam et vado
ad orandū vel deū p̄b̄n̄f̄o-
ribus deprecandū sed ad
luarandū meū argētū.
Item h̄us est auarus q̄
cōnis que palcat pullos
suos venenolis. sic auarus
palcat vxorē suam et fam-
liam male acq̄sitis et male
retentis. ideo de illis potest
d̄i quod d̄ de ute. vii. fel
drachmū vni eor̄ et ve-
nenum aspidū īsanabile.
Callidat. n. illi regi q̄ cum
esset obelus et desperaret
se non posse euadere se et

omne familiā suam datis
largis epulis itorricauit. sic
auarus inuiste acq̄savit
et retinuit epulādo sp̄ledidē
alios palcat et ip̄i scientes
talibus venenolis vtendū
torricatur. sicut accidit aliqū
de religiosīs qui p̄tēncias
magnas a talib; d̄m̄tibus
malis uel eciam a p̄b̄h̄is
v̄līariis scienter accip̄ant.
et sic mortiferum comedūt.
Item h̄us est auarus ip̄is
sp̄entib; ignitis de quibus
dicitur quod ardebant filios
israhel et vulnerauerunt et
morsu illoz moriebantur
insaciabili sic et ardore in ex-
tinguibili qz erat flatu adu-
rentes et sitire facietes. vnde
dicunt expōitores qd̄ morsu
faciebant timorē et ruborē
igneum. Sic est de auaricia
d̄m̄tū qz cor mordet et si-
tū facit et arde cupiditate
acquirendi. vnde auḡ. In ex-
plebilib; est auaricia d̄m̄tū
semp̄ cupit nūq̄m̄ satiatur
nec d̄m̄m̄ timet nec hōiem
veretur. **P**rop̄ h̄ eciam
pitagoras b̄ndicat qd̄ d̄m̄tū
auarū p̄p̄tati s̄t h̄iles quia
in h̄is elurit sic et alget. **E**t
Sed nōnd̄ quod moyses ad p̄-
ceptū d̄m̄m̄ fecit spēntē
eneū ad cuius respectū la-

nabant filii israel p[er] p[er]u[er]si
 abus venenosis. p[er] serpente
 istum non h[ab]ent venenu[m]
 ligatur xp[ist]us i[n] cruce n[on] h[ab]et p[er]tin[ent]iam.
 Sic etiam si aspiciamus
 sp[irit]ualit[er] paup[er]tate[m] largitate[m]
 xp[ist]i in cruce sanati erimus
 a morbo venenoso auaricie
 v[er]u[m] b[ea]t[us]. Eneus erigit sp[er]s
 respectio animi. Serpente[m]
 morsus sanat plage q[ue] me
 detur. Si tu teptens. si demo
 nis arte mouens. In cruce
 p[er]pendente[m] respice sanus eris.
Accidit etiam auaricia
 aq[ua] incendio comburendo
 auarium non solum i[n] p[re]senti
 sed etiam i[n] futo. p[ro]p[ter] p[re]senti
 q[ui]a cor auari d[omi]ni h[ab]et solitudinib[us]
 v[er]it[er] et i[n]satiabile redditur
 ad modum ignis cupiditate[m] re
 apiendi et accipiendi et ex
 quo plus h[ab]et plus ardet. vnde
 p[ro]m. xxx. Ignis n[on] q[ui]o[rum] sufficit
 Sicut. n. si plura ligna appo
 nunt i[n] igne tato[m] magis al
 cendit q[ui]a ligna s[un]t i[n] obstinatis
 sic diuicie igne[m] cupiditatis
 i[n] corde auari accipiunt q[ui]a
 diuicie sunt materia cupidit[er]e
 ae. vnde b[ea]t[us]. Crescit a[ntem] m[en]tu[m]
 q[ua]ntu[m] pecunia crescit. Semp[er]
 auarus eget. q[ui]a sic exoptat
 v[er]us. In ecc[lesi]a. auarus no[n] im
 plebitur pecunia. **U**t aug[ustinus]
 dicit. amor pecunie fauces

auaricie non claudit sed
 extendit. non irrigat sed
 ascendit. Ioh[ann]es b[ea]t[us] d[icit] iob. xv.
 de isto igne cupiditates
 et auaricie ignis denozab[ur]
 tabernacula cor[porum] q[ui] libent[er] i[n]
 m[un]da accipiunt. v[er]u[m] auari
 files sunt fema q[ui] congregat
 qui congregat i[n] m[un]do suo
 ligna et materia[m] ignis b[ea]t[us]
 comburit. Sic auari cong[reg]
 gando diuicias que sunt
 materia sui i[n]cendi i[n] p[re]senti
 et futo. tales assilantur
 a[ng]elo regi qui i[n] finibus the
 sauros congregat i[n] the
 q[ui]dam. et cu[m] fuisset obsessus
 ab inimicis suis videns no[n]
 posset euadere i[n]struxit
 se i[n] turri cum thesauris
 suis et i[n] eis igne[m] apposuit
 ne de eis hostes gaudent
 et occidat e[um] cum eis.
 Sic et auarus. q[ui] i[n] sauris
 et dissipatis cu[m] igne[m] cupidi
 tatis accendit sit i[n] corde ei
 cu[m] deberet currere ad extin
 guendu[m] aq[ui]m q[ui]at faculas
 ad magis succendendum.
 facile iste sunt aurum et re
 co[m]p[ar]abile[s] q[ui]a q[ui] i[n] m[un]do
 et sic se et suam familiam
 proicit i[n] igne[m]. **N**ota etia[m]
 i[n] p[re]senti accendit auaricia
 igne[m] cupiditatis non solum
 cupiditatis t[er]rene ca[us]a i[n] p[re]senti

sed in furo igne iehene. sicut
apparuit de quadam vetula
de qua recitatur quod cum ipa
sub specie religionis et scita
tis acquisivisset multas pecunias
quod multi propter nom scitatis
eius dabant sibi pecunias.
ipsa. n. repleta ollas subst
neas quas morte subita
pventura intactas relinquit.
Cum aut peca fuissent incete
et liquatu fuisset auda epo
voluit deam pecunia reci
pere dicens. pecunia tua
tecum sit in perditionem.
De nocte vero vox de eumulo
audita est. Ardeo ardeo quo
apto de licentia sacerdotis
multis presentibus inveniunt
de ore vetule. q. metallum
ebullire et flamma fetidissi
ma inde exire. Sa. n. coopta
et orone facta ta a sacerdote
qui a populo non est vltimus
vox audita. **U**nde bñ appet
quoniam act ardebat anima eius
in inferno cum corpus ita
comburebat in tumulo. unde hie
mehatur cor motu talium
avaroz. sicut etia recitatur
de quodam vlinario infirmo
qui cum apportatum fuisset corp
e a sacerdote et moner quod
restitueret volebat acquiesce
dicens quod filios et filias
nolebat deliquit paupes. tade

recessit sacerdos et quidam religiosi
qui ad monendum eum ad re
stitutione venerunt. Anna
vero carnales concupiscentie propter
verecundiam populi rogaverunt
eum ut saltem hec ore pmitteret
quousque donec recipet et ne va
na sepultura careret. quod fecit
sic eos decipere. postquam autem
donec recepat illis recedentibus
cepit clamare se totum succedi
et quod posita erat iehenna in
os eius et dicebat ecce totus
ardeo. et postea elevata manu
clamabat. ecce tota ardet et sic
de aliis membris et ita sicut
mortuus est. Sic ergo apparet
quod incendium iehene ipsum
adhuc in vita puniti recepat obire.
Tertio occidit auaricia. q.
suspensio est. n. sic latro
deprehensus in latrocinio suo
quandiu tenet alienum tenet
a diabolo qui cepit divicias ca
pitur ab illo sicut latro capitur
in fardello siue re finata et sic
suspenditur. sic auarus. **U**nde
aug. Auaro loquis predam quod
bis rapere multipia est. detinet
alienum detinens a diabolo.
divicie. n. sunt vincula et laquei
dyaboli quibus hant dyaboli
avaros suspendit et striglat.
Sicut testatur aplos. i. ad thimo.
vi. cum volunt dices fieri ma
dunt ilaquis et temptacionibus

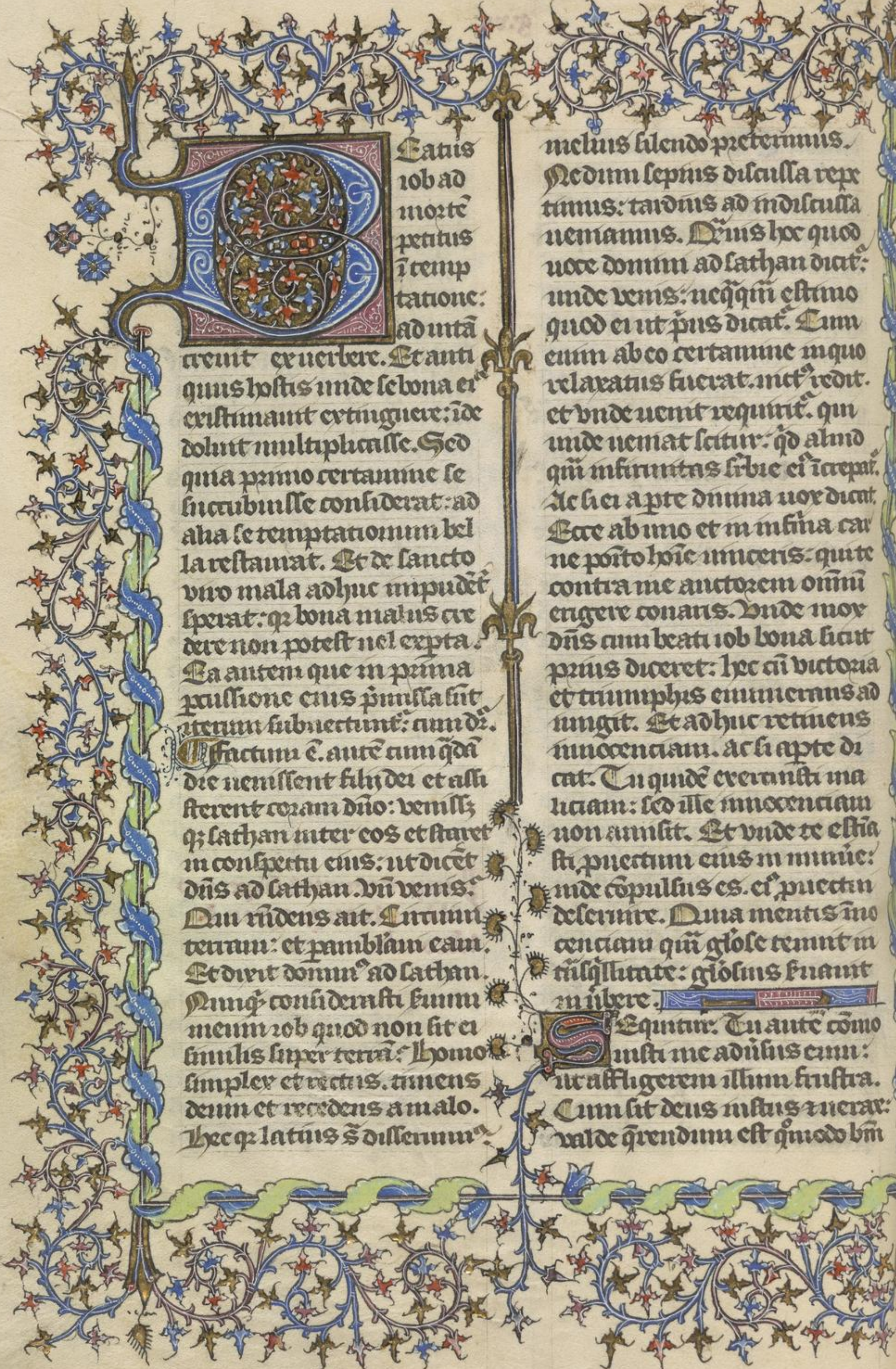
diabolus. **E**t nota quod dicit
apostolus qui voluit divites fieri
non dicit divites sunt vel sunt.
Sed qui voluit vel qui occupasset
fieri divites quod sicut aues non
capuntur vel strangulantur
laqueis nisi cum descendentes ad
terram voluit cape gramini
vel pisces capuntur hamo non
quando voluit cape cibum sic homines
non cadunt laqueos nisi quando
volunt divites fieri. Hieronimus
laqueus sit te qui habitator es terre.
vero laquei avaricie sunt valde
periculosi et ipsi multi absconditi
per velati naturam corporali. quia
sicut dicit gregorius. **D**ivabolus per
solicitat hominem ut querat
ut cum hoc est in opere accipere
ut quod sit flua. Isti laquei sunt
absconditi quod subtilles et igniti.
Quoniam subtilles sunt laquei
vulture. symone. et aharon. vir
maiores etiam post illos laqueos
dissolvere et prope et quod sunt
ignoti et subtilles multi occidunt
prope et non advertentes stran-
gulantur sicut latro suspensus
laqueo. unde gregorius. Cum elca
reneraz rex aundi concupiscat
quo stranguletur laqueo non agitat.
Item psalmus. Paraverunt ut
absconderunt dixerunt. scilicet demones
quis videbit eos. Item potest dici
quod avaricia dicitur occidere suspendio
quod tales avari multitudine dicitur

inflati suspendunt ad pa-
tibilium elationis et sibi
quod divicie sepe sunt occasio
supbie. **I**tem dicitur ysaia.
vii. Requiem signa super
effraym. i. sibia super divite
per effraym signat divites quod
multiplicatur per fugit. hoc testat
etiam gregorius. d. vicina poten-
tib; et est. et pene semper rebus
affluentibus elatio sociatur
et ita divites de diviciis suis
elati ad patibilium altum super-
bie suspendunt. **I**stud suspen-
dium significatur. **P**er dnm.
de absalon qui multitudine
capillorum suorum inhefit quercum
et ad arborem suspensus occisus
fuit per multitudinem capillorum
multitudo temporalium significa-
tum per abundantiam.

Explicit summa penitencie.

liber

Incipit tertius super mo-
ralibus beati gregory de
libro iob.

The page features a large, ornate initial 'S' in blue and gold, decorated with intricate floral and foliate patterns. This initial is part of a larger decorative border that runs vertically down the left side and horizontally across the top and bottom of the page. The border is composed of delicate blue and gold scrollwork, interspersed with small red and blue flowers. The text is written in a Gothic script with some red initials and rubrics. The overall aesthetic is characteristic of late medieval manuscript illumination.

Satis
iob ad
morte
petitus
i temp
tatione.
ad intā
creuit ex uerbere. Et anti
quus hostis unde se bona ei
existimant extingueret: ideo
doluit multiplicasse. Sed
quia primo certamine se
succubuisse considerat: ad
aha se temptationum bel
la restimat. Et de sancto
vno mala adhuc impudēt
sperat: quia bona malus cre
dere non potest nel expta.
Sa autem que in prima
pulsione eius pmissa sūt
iterum subuertunt: cum dī.
Mfactum ē. autē cum quā
die uenissent filij dei et assi
sterent coram dño: uenissz
q; lathan inter eos et staret
in conspectu eius: ut dicit
dñs ad lathan. Vñ uenis.
Qui rñdens ait. Intuim
terram: et pambulā eam.
Et dixit dominus ad lathan.
Quinq; considerasti summi
mum iob quod non sit ei
similis super terrā. Homo
simplex et rectus. timens
deum et recedens a malo.
Hec q; latinus s̄ disserunt

melius silendo pretermis.
Medium sepius discussa repx
timus: tardius ad indiscussa
ueniamus. Dñs hoc quod
uoce domini ad lathan dicit:
unde uenis: nequāq; estimo
quod ei ut pñs dicat. Cum
eum ab eo certamine in quo
relaxatus fuerat. met' redit.
et unde uenit requirit. qui
unde ueniat scitur: qd aliud
qm̄ infirmitas sibi ei iacpat.
Ac hie a pte dñna uox dicit.
Ecce ab uno et in infina car
ne pōito hoīe uincens: qui te
contra me auctorem omni
erigere conaris. Unde moy
dñs cum beati iob bona sicut
prius diceret: hie cū victoria
et triumphis enumerans ad
iungit. Et adhuc retinens
innocenciam. ac si a pte di
cat. Tu quidē exeraisti ma
liciam: sed ille innocenciam
non amisit. Et unde te estia
sti puctum eius in minie:
inde copullus es. et puctum
deserire. Quia mentis ino
cenciam quā glōse tenent in
tūgilitate: glōlius fruunt
in libere.

Sequitur. Tu autē cōmo
uisti me aduersus eum:
ut affligerem illum frustra.
Cum sit deus iustus et uerax:
valde qrendum est quomodo bñ

iob frustra afflixisse se indicat.
 Quia enim iustus est: frustra af-
 fligere non potuit. Sed rursum
 quia verax est: aliter non potuit
 dixisse quam fecit. ut ergo iusto
 et ueraci utraq; conueniant.
 quatinus et vera dicat. et in-
 iusta non faciat. cognoscamus
 beatum iob et non frustra
 et rursum non frustra
 passum. Quia enim iustus
 et verax hec de semet ipso asserit:
 ostendimus et verum extitisse
 quod dixit. et rectum fuisse quod
 fecit. Neccesse quippe erat ut
 sanctus vir deo soli sibiq; cogit.
 quanta virtute polleret: ad imi-
 tandum cunctis imitesceret.
 Aperte namq; alijs virtutis exem-
 pla non daret: si ipse sine reprobatione
 remaneret. Actum ergo est. ut in-
 res eius cunctis imitandas
 ipsa eius passio ostenderet:
 et flagella proderent. quod in
 tranquillitate latuisset. Sed
 eisdem flagellis creuit iustus
 paciencie: atq; ex dolore iuben-
 s aucta est gloria remuneratiois.
 Ut ergo in deo dicitur iustas. rec-
 titudo autem teneat in facto:
 beatus iob et non frustra patitur
 cui augetur iustitiam. et tamen
 frustra patitur quia nullum peccatum
 admissum. frustra ei passus
 est. cui culpa nulla recidit. et non
 frustra passus est: cui virtutis

iustitiam cumulat. Sed quod est.
 quod dicitur. commouisti me.
 Numquam sathan ubi iustas
 accendit. ut in subditorum
 suorum auctat instigetur. Dis-
 hec de deo sentit. que recto
 etiam homini indigna pro-
 pendit. Sed quia nos ferre
 nisi commoti nescimus.
 ipsa diuina passio como-
 tio uocatur. Et ad nostra
 uerba diuina uoce descendit.
 ut eius factum ab homine
 ut cuiq; capiat. Illa enim
 nis que absque necessitate omnia
 creant. et sine defectu et des-
 pectu omnibus presidet. et sine
 labore cuncta sustentat.
 et sine occupatione regit:
 et iam sine commotione.
 corrigit. Sic que humanas
 mentes ad ea que uoluerit
 flagellis format: ut in diu-
 sitatis umbram a sue incor-
 mutabilitatis luce non tulerit.
Sequitur. Respondens
 sathan ait. Pellem pro
 pelle: et cuncta que habet homo
 dabit pro anima sua. Albo
 quum mitte manum tuam
 et tange os eius et carnem:
 et tunc videbis quod in facie
 benedicat tibi. Antiquus hostis
 ex rebus exterioribus colligit. quod
 beato uero ad mentis interioris
 infligit. Pellem ei pro pelle

dan assent: qz sepe diuine
mre ictum contra faciem
cernimus. manu palpebꝫ
opponimus. ut ab ictu oculoꝝ
desse damus. Et corpus
milneri obiciamus: ne i cor
pore teneriori milnemur.
Sathan ergo hec consuecte
fieri sciens: dicit. Pelle
propelle: et amicta q̄ habz
homo dabit p̄ aia sua. Ac
si apte dicat. Idcirco iob tot
extra se flagella equumiter
patit: qz pauet ne ip̄e feri
atur. Cura ergo carnis e:
quod dampno affectuum
carnalium motus no est.
Quia diu sibi; ip̄i me
tuit: minus suoz p̄uisione
sentit. vnde et mox eius
carnem metuit ferendam
postulat: dicens. mitte ma
num tuam et tange os eiꝫ
et carnem: et tunc videbis
quod in faciem benedicat
tibi. nunc q̄i p̄oris p̄positoꝝ
oblitus factus. de alijs alia
postulat. Quod tam recte
diuina dispensatione per
mittitur: q̄tinus altitator
impudens. vel sepe mictus
omniuitelcat.

Sequit. Dixit ergo do
ad sathan. Ecce i ma
nu tua est: ne rumpantur
anima illius serua. Ecce

iterum p̄uisione ubi com
tatur custodia p̄tectionis: et
electum suum diuina dispen
satio custodiendo deserit. deserē
do custodit. Alia illius p̄odit:
alia protegit. Si em̄ totū iob
desereret. in manu tanti adu
sari homo quid esset: In ip̄a
ergo iusticia p̄uisionis. p̄m
sctur quedam libra pietatis.
Quatinus in iudicio qz cer
tamine. et seruis humilis ex
oppressione p̄ficiat: et hostis
supbriēs ex p̄uisione succum
bat. Nam itaqz aduersarij
sanctus vir traditur sed tam
inuitus. aduersarij sui ma
nu retinetur. De illis quippe
omibz fuit: de quibz i euangeli
o vitas dicit. Non rapiet eas q̄
qm̄ de manu mea. Et tamen
ex petenti hostis dicit: ecce in
manu tua est. Idem ergo i ma
nu dei. idem e in manu dyabo
li. Nam dices in manu tua e.
cum protinus adiungit. ne
rumpantur aiam illius sua:
patenter p̄uis aduersarij moti
it. qz tenuit quem concessit.
et dando non dedit. que aduer
sarij sui iactis eiciēs abscedit.
Quidem autē qd ad sathan
dicitur. aiam illius sua: Q̄
em̄ pacto ille custodit. qm̄ cu
stodita semp rumpere appetit.
Sed custodire sathan dicitur:

minime non audere. Sic eō
 p̄rem in orōne postulamus
 dicentes. Ne nos inducas in
 temptationem. Neq; em̄ in
 temptatione dñs iducat: qui
 semp̄ a temptatione subditos
 misericorditer p̄tegit. S; tam̄
 i temptatione quasi ei iducē
 a temptationis nos illecebra
 non minime. Et tunc nos in
 temptationis laqueum nō
 inducit: qui semp̄ a peccatōe
 subditos misericorditer p̄tegit.
 cum temptari nos vlt̄ quam
 possumus nō p̄mittit. Sicut
 ergo d̄s inducere nos i temp̄
 tatione d̄. si nos ab adūsario
 induci patiatur: ita adūsari
 seruare aiam d̄. cū hūc teptā
 do superare prohibetur.

Sequitur. Eḡsus igitur
 sathan a facie dñi. Q̄mo
 sathan a facie domini creat.
 ea iam que s̄ius sepius sunt
 dicta manifestant.

Sequitur. Percussit iob
 vlcere pessimo. a planta
 pedis usq; ad v̄ticem eius. Dñs
 semp̄ modis flagella p̄
 sanda sunt: ut scil; p̄pendant.
 aut q̄lia sunt. aut quāta. Quā
 sepe multa ex q̄litate. et sepe
 grama ex q̄litate leugant:
 si videlicet cum multa sunt
 non sunt grama. cū v̄o grama.
 non sunt multa. vt igit̄ ondāt

quomo palpitātē flagelli.
 adūsarius cont̄ sc̄m̄ v̄m̄m̄
 non solum p̄ nequiciam q̄
 litatis. sed etiā p̄ pondus q̄
 titatis exarsit: ad demōstrā
 dam q̄litate d̄. percussit vlce
 pessimo. Ad insinuandam
 vero q̄litate subiungitur.
 a planta pedis usq; ad v̄ticē.
 Et minū nil in mente
 vacet a gl̄ia: in cui nil corpe
 uacat a pena.

Sequitur. Qui testa
 sanie iadebat: sedens
 in sterquilino. vnde testa.
 nisi ex luto confiat. Quid
 vero est sanies corporis. nisi
 lutum. Sanie ergo iadere
 testa phibetur: ac si apte di
 ceretur. luto tangebatur lutū.
 Percussit quippe vir sanctus.
 vnde sumptum fuit quod ge
 stabat: et fragmento uasis
 fictilis confectum uas ficti
 le iadebat. Quo sc̄o patent̄
 ostenditur: corpus suum q̄
 modo sibi sanum subdidit.
 quod et percussum sic despiciē
 curant. Qm̄ ille mollicitu
 dine sue carni concessit. qui
 non vestem. non digitū. sed
 testā etiam vulnib; admouit.
 Testa ergo iadebat sanie:
 ut semet ipm̄ et in signēto
 considerans. etiā de ex̄thione
 vulnūs: sumeret curā n̄tis

Quia vero sepe per ea quae
corpus sunt: animus inflatur.
et per hoc quod erga nos
agitur: fragilitas nostri
corporis ab oculis cordis a
mouetur: sicut nonnulli
sclaves cum temporalibus
dignitatibus fulcunt. dum
locis altioribus president. dum
multorum obsequia sibi suppe
tere adnotum videtur fragili
tatem suam intueri negli
gunt. et vas quod gestant
fictile: quum sit velociter con
terendum oblitiscunt. sicut
omnino non attendunt.
Sicut Iob ut considerationem
fragilitatis suae etiam ex
circumstantibus traheret.
et ante oculos suos in
suae despectionis augetur.
non quolibet in terra quae pene
vbiq; immunda reperitur.
sed in sterquilino sedisse de
scribitur. In sterquilino po
nebat corpus: ut ex terra
sumpta quae est. carnis substantia.
bene proficiens. proderet
animus. In sterquilino
ponebat corpus: ut etiam
ex loci fetore caperet. quod
festine corpus ad fetorem
rediret. Sed ecce cum beatus
Iob tot rebus dampna sustulit
tot fimbriis pinguoribus percussus
dolet tot vulnera tolerat.

dum decurreret saniem testa
radit. dum pro putredine deflu
ens in sterquilino sedet. tunc
reliquit quid est quod opus deus
quos tam sibi caros etiam
conspicit. tam vehementer
quali despiciens affligit. Ecce
autem dum beatus Iob vulnera
cruentatusque considero: repetere
mentis oculos ad Iobum redire.
et non sine gravissima admiratione
prospendo. quod ille propheta spiritu
matus inter impletus. atque ut
ita dixerit pro usque nasceretur
renatus. ille amicus sponsi.
ille quo inter natos mulierum
maior: nemo surrexit. ille sic
propheta ut plus etiam quam
propheta ab aliquo in carcerem
mittitur. et pro puella salta
tu capite truncatur. et in
tante seueritatis pro risu
pronum morit. Nunquam nam
credimus aliquid fuisse quod
in eius vita illa sic despecta
mors tergeret. Sed quando
ille vel in cibo peccavit. quum lo
cistas solummodo et mel silue
stie edit. Quid deo vel de gra
tate sui regnum deliquit.
quod camelorum pilis corpus operit.
Quid de conuersatione sua
offendere potuit. quod de heremo
non recessit. Quum illum loci
cruentus reatus polluit. quod dissi
tus longe ab hominibus fuit. Quum

illum uel silentij culpa tetig.
 qui ad se ueniētes tam uelēnt
 inceptant dicēs. geminū
 uiperarū q̄s demonstrant nob
 fugere a uentura ira. **Q**uod est
 ergo quod iob testimonio dei
 profertur. et tamen plagis
 usq; ad sterquilinū st̄ntur.
Quid ē qd ioh̄s dei uoce lauda
 tur. et tamen pro temulentis
 uerbis isaltationis premium
 morit. **Q**uid ē qd op̄s deus
 sic uehementer in hoc seculo
 despiciat. quos sic sublimiter
 ante sc̄la elegit. n̄ hoc quod
 pietati fidelium patet. qm̄
 i carco sic eos p̄mit in sumis.
 qz uidet quomodo remuneret
 in sumis. et foras usq; ad
 despecta deicit. qz intus ad iō
 prehensibilia p̄ducit. hinc
 ergo inuisquisq; colligat.
 quod illi sunt passim quos
 reprobat. sicut si auiciat q̄s
 amat. Aut quomodo ferent
 qui in iudicio arguendi sunt.
 sic sic cor uita premit. q̄p̄o
 iudice teste laudant. **¶**

Sequitur. **D**ixit autem
 illi uxor sua. Adhuc tu
 permanes in simplicitate tu
 a. Benedic deo et morere.
 Antiquus hostis humanū
 genus duob; modis tēpta
 re consuevit. ut uidelicet
 corda stantium aut t̄blacōi

bus frangat. aut p̄suasi
 ombus molliat. In utiq;
 ergo contra b̄m iob se ue
 hementer exercuit. Nam
 prius patrifamilias in
 tulit dampna rer. orban̄
 patrem morte filior. per
 cussit nicolumē putredie
 uulnerū. Sed qz putrescē
 tem foras. sanum adhuc
 nitens stare conspexit.
 et quē extus nudū reddid.
 h̄c intus dicioz fieri per
 exhibitam laudem condi
 toris inuidit. callide cogitā
 pensat. quod contra se a
 thleta dei uide premitur.
 unde sublenatur. met qz
 ad subtilia temptadi ar
 gumenta conuertitur.
Nam antiq; artis insidia
 repetit. et qz sc̄at quomodo
 adam decipi soleat. ad e
 nam recurrit. **S**eatum
 cum iob inter tot rerum
 dampna. inter tot p̄uilli
 omni uulnera. q̄ in q̄da
 iutū arte. stare inictū
 uidit. In alto q̄pe mētē
 fixerat. et idcirco h̄nc ho
 stiles insidie irumpere
 non ualebant. **Q**uerit
 ergo ab adūlaro. in h̄nc
 artem inuittissimam q̄bz
 gradib; ascendatur. **M**ā
 ē. autem uno uulher. atz

submissa. Corq; mulieris
tennit: et quasi scala qua ad
corum ascendere potuisset
inuenit. Occupant animi
conjugis: scalam niti. Sed
in hac arte pnalunt: q; scs
uir subiectam sibi inhiere
et non ppositam accendit.
et recta loqui docant: q; spes
ut pusa loqueretur istigan.
Dignum q;pe erat. ut flu
ram mentem virilis celsura
restingeret: cum pfecto et
ipso primo lapsu humanam
genis nosset. quod doce uir
recta uelaret. vnde bene et
p paulum dz. Docere autem
mulieri non pmitto. Quia
numquam aliqui cum docant:
a sapientie eternitate sepa
nt. Antiquus itaq; hostis
ab adam in sterquilino per
didit: qui adam in paradiso
superant. Atq; adnitricem
suam mulierem dum ad uba
male p suasionis accendit:
ad doctrinam eruditionis
pulsit. Et q; excitata fiat
ut pderet: erudita e. ne paret
Sic sic a nris uiris fortib;
hostis pcutitur: ut sua ei
tela rapiantur. vnde em se
exaggerare estiat dolorem
uulnis: inde eis cont; sem;
ipsum suggerit anima uir
tutis. Ex uerbis autem

male suadentis conjugis. vi
gilanter debemus aspicere:
quod antiquus aduersarius
non solum plem; ipm s; pcos
etiam qui nobis adheret sta
tu satagit. nre nris ichmare.
Cum enim cor nru sua per
suasione non subruit: ad hoc
numquam plinguas adherent
rept. Hinc em scptu e. a filij
tus caue: et ad domesticas tuas
attende. Hinc per prophaz dz.
vniquisq; se a pno suo custo
diat: et in omni fratre suo
non habeat fiduciam. Hinc
in sum scriptum e. Inimica
hominis domestica eius. Cath
dus namq; aduersarius. cum
a bonoz cordib; repellit se con
spicit: eos qui ab illis valde di
ligunt exquirat. Et p eorum
verba blandens loquitur: qui
plus ceteris amant. Et dum
in amoris cor pforat: facile
p suasionis eius gladius. ad
niti me rectitudinis nmi
mnia inuipit. Post dapna
igitur rez. post fuma pignoz.
post uulnera scissuras q; me
broz: antiquus hostis lingua
mouit vxoris. Et nondum
quo tempore nra mentem
studuit: in uulento sermone
corumpere. Verba em post
vulnera intulit. ut numquam
cum uis doloris ignesceret

facile persuasionis suggestio
 p[er]p[et]ua preualeret. sed si ipsum
 temptationis eius ordinem
 subtiliter p[er]pendimus: qua cal
 liditate semat inuenim[us]. No
 nit namq[ue] p[ri]us dampna s[ub]
 stantia. que et extra naturam
 p[er]fecto essent: et extra corpus.
 Subtraxit filios: quod iam
 quidem extra natura[m] no[n] esset.
 sed tamen adhuc aliq[ui]atenus
 extra proprium corpus. Ad
 extremum p[er]tulit et corpus.
 Sed q[ui] mulierib[us] carnis adme[n]
 tas minus p[er]uenire non ua
 luit: et iam conuicte mulieris
 linguam quesuit. Quia em[im]
 apto certamine superari se doli
 it: de ore coniugis quasi iaculo
 de insidijs intorsit. q[ui] p[er]fecto
 diceret. Adhuc p[er]manes i[n] sim
 plicitate tua. **Benedic deo et morere.**
Ecce temptando o[mn]ia abstulit.
Ecce temptando mulierem reliquit.
Et sancto viro callide amicta
dixit: sed valde callidius
admirat[ur] suam mulierem
resemant. que dicat. Adhuc
p[er]manes i[n] simplicitate tua: ver
ba sua eua repetit. Nam quid
e[st] dicere. simplicitate[m] desere.
 nisi obediencia[m] uetitu[m] come
dendo co[n]te[m]pne. Et q[ui] e[st] dicere.
Benedic deo et morere. nisi
transcendendo p[re]ceptum: nisi
qui es conditus inue: Sed

adam uir fortis i[n] st[er]quilimo
 iacuit: qui in paradiso co[n]da
 debilis stetit. Nam ilico ad
 male suadentis u[er]ba r[ati]dit
 dicens. **Quia una de stultis**
mulierib[us] locuta es. Si bo
na suscepimus de manu
domini mala q[ui]e no[n] sustinea
mus. Ecce ubiq[ue] hostis fu
gitur: ubiq[ue] superatur. Per
amicta temptationum ar
gumenta succubuit: qui a
illud suum familiare solaciu[m].
etiam de muliere amisit. Int
hec igitur sanctum unum
intueri libet. foris reb[us] ua
ciuum: intrinsecus de[us] pleni.
Paulus cum in se ip[s]o dicas
sapientie intus conspicit.
leg[is] ip[s]um extius. e[st] corrup
tibile corpus videt. int[er] ha
benus aute[m] thesauru[m] i[n] uasis
ficilib[us]. Ecce in b[er]to iob vas
ficile: scissuras ulcerum ex
ternis sensit: sed h[ic] thesauru[s]
intus integer mansit. fo
ris enim p[er] uulnera crepuit.
sed in deficienter int[er]na[m] nascit[ur]
thesaurus sapientie ad u[er]ba
sancte eruditionis emana
uit dicens. Si bona accep
imus de manu d[omi]ni. mala
quare non sustineamus.
Bona scilicet. dona dei vel
temporalia vel et[er]na: mala
autem flagella presencia

appellans. De quibus propheta
dominus dicit. Ego dominus et
non est alter: formans lucem
et creans tenebras. faciens
pacem et creans mala. Ne
quod enim mala quae nulla sua
natura subsistunt. a deo cre-
antur. sed creare se mala
dominus videtur. cum res
bene conditas: nobis in-
le agentibus in flagellum
format. ut ea propter et pro do-
lorem quo ferunt de his ab-
mala sint: et praevalent
qua existunt bona. unde
et venenum mors quidem
est bonum: sed in a peccato.
Amore enim presentium:
ab auctoris in dilectione
recessimus. Et postquam me-
dium dilectionis creature se
subdidit: a creatoris socie-
tate disjungit. Ex his ergo
ab auctore ferenda erat: quae
creans auctori proferat.
ut unde homo culpam non
timuit sibi admittere:
inde poenam corrigendus in-
veniret. Et tanto citius
resipisceret ad illa quae perdidit:
quanto doloris plena esse
conspiceret que quaesivit.
unde et beatus dicit. Formans
lucem et creans tenebras.
Quia cum pro flagella ex-
doloris tenebrae creantur:

intus per conditionem lux in-
accenditur. faciens pacem:
et creans mala. Quia tunc
nobis per cum deo redditur:
cum haec quae bene sunt condita
sed non bene concupita. mea
quae nobis mala sunt flagel-
la utuntur. Per culpam quippe
deo discordes exitum. Dignum
ergo est: ut ad pacem illius pro
flagella redeamus. ut cum
una quaeque res bene condita:
nobis in dolore utitur: correcti-
mens. ad auctoris pacem
humiliter reformet. Haec
itaque flagella beatus iob
mala nominat: quia salutis
et tranquillitatis bonum quae
perturbatione feriant perdat.
Sed illud valde in animo ubi
intuendum est: contra passionem
conjugis. Quia solidioris
arte se colligat dicens. Si
bona suscepimus de manu dei:
mala quare non sustineamus:
magna quippe consolatio tri-
bulationis est: si cum adversa
patimur. auctoris nostri ad me-
moriam dona venocemus.
Ne frangit quod ex dolore obuiat.
si menti citius hoc quod ex nim-
bere subleuat occidat. Hinc
namque scriptum est. In die bonorum
ne in memoris sis malorum. et in
die malorum nec in memoris sis bo-
norum. Quisquam enim dona

p̄cipit. sed donoz t̄p̄e neq̄qm̄
 etiam flagella p̄timeſcit: in
 elationem p̄leticiam conuit.
 Quisq̄s autem flagellis at
 tentur: sed flagelloz t̄p̄ore
 neq̄q̄ se ex domis que eum cō
 tigit accepisse conſolatur:
 a ſtatu mentis oīmoda del
 p̄atione deſtruntur. Sic ergo
 v̄traq̄z unigenda ſunt: ut
 nūi ſēper ex alto ſulciatur.
 Quatinus et flagelli penā
 memoria t̄p̄et domi: et domi
 leticiam m̄oꝝ et ſuſpicio ac
 formido flagelli. Sanctus q̄
 v̄r ut oppreſſam mentē m̄
 vulnera nūlceat: i flagel
 loꝝum doloribz. blandimēta
 donoz penſat dicens. Sibo
 na accepimus de manu d̄ni.
 mala q̄re non ſuſtineamus.
 Vbi et bene p̄mittit. Locuta
 es q̄i vna exieptis mulieribz.
 Quia enim ſenſus p̄ue mu
 lieris non autem ſenſus m̄
 itio eſt: neq̄q̄ aut locuta es
 q̄i vna ex mulieribz: ſed ex m̄
 ſipientibz mulieribz. Et vidz
 oñdat q̄z quod p̄m̄i ſapit: ac
 adentis ſuſticiae nō autē con
 dite ſit nate.

Sequit. In oibz hys nō
 peccant iob labys ſuis.
 Duobz modis labys deliq̄m̄.
 Cum aut iuſta dicimus: at
 iuſta recitemus. Nam ſi alii

et tace culpa non eēt. p̄ph̄a
 non dice. de n̄ q̄z tacui.
Bs igitur iob in amictis
 que egit. labys ſuis nūm
 me peccant: q̄z nec cont̄
 ferentem ſuſp̄ba dixit. n̄
 contra ſuadente recta re
 citant. Nec loquens ergo
 nec tacens deliquit: qui
 et flagellanti p̄at gr̄cias
 reddidit. et maleſuadenti
 coniungi doctrine ſa. p̄ie
 ciam monſtrant. Da n̄ em̄
 ſc̄i ut quid deberet deo p̄p
 ymo: ſcilicet pacienciam
 conditor. ſapiam cōiugi.
 ic̄tato et hanc redarguendo
 docuit. et illum gr̄cias
 agendo laudant. Quis
 autem nūi ſi nūi q̄dlibz
 milius tante hui p̄uſſoꝝ
 acciperet. non mox ab n̄ti
 mis proſtratus iaceretur.
 Ecce ſtratus ſoris milibz
 carnis: erectus m̄t̄ſecus
 minimum p̄manz m̄ētis.
 Et ſubſem̄p̄lo c̄e iactin
 t̄i ſuolare conſp̄cit: quod
 in ſe extius. diſt̄ta manu
 ſemens hoſtis figit. Di
 gilanter deprehendit ia
 cula: modo milibz cōt̄ ſe
 a facie. modo ſibz q̄i ex la
 tere itorta. Et bellator m̄
 c̄ita uallancū c̄tamini
 ferrore depreſſus: ubiq̄z

pacencie sue chyeu opponit
vndiq; uementib; spiritib;
obinat. et p̄ amicta nitutu
latera circospecta contra
inuenia uulua nite rotat.
Sed antiquus hostis q̄ ualea
vniatur: eo adhuc insidias
ardentius instigatur. Na
q; vroz m̄repata retiant
ptimis alios qui m̄repadi
ad contumelias s̄ingerent
exa. tant. Sicut ei d̄apna
rez. studuit. crebra m̄ma
ando p̄tere: ita nunc ro
bustum pectus latagit. uer
borum contumelias sepius
ferendo penetrare.

Sequitur. Igit̄ audiete
tres amici rob̄ omne
malum quod accidisset ei:
venerunt singuli de loco suo
eliphaz remanentes baldach
lites. sophaz naamatites.
Sondixerant enim sibi. ut
piter uementes instaret
eum et consolarentur. Qu
ex condico in afflicti conso
lationem uenit: et mit
le et erga paullum quante
caritatis sunt demonstrat.
Qui us et p̄ hoc qd̄ scriptum
eos tanti vni amicos fuisse
testatur: q; boni studij r̄te
itentionis sunt ostenditur.
Sed tamen hec ipsa illoru
intentio eis ad uerba pro

rumperibus. ante distracti
nidatis oculos suborta i discre
tione fuscatur.

Sequitur. Cumq; elenat
sunt procul oculos suos:
non cognouerunt eum. Et
exclamantes plorauerunt:
scissiq; uestib; sparserunt p̄
uerem super caput suum in
celo. Quia paulli specie pla
ga mutauerunt: amici plora
tes exclamant. uestes scidit:
capita puluere aspgunt. Ut
ai mittati eu ad q̄ uenerant
cernerent: ipam ead̄ q̄ solator
speciem. spontaneus dolor in
mutaret. Quid quippe conso
lationis e: ut cum uolumus
afflicti quenpiam a merore
suspendere. studeamus p̄mis
merendo em̄s luctu q̄ cordare.
Dolente namq; non potest co
solar: qui non concordat dolori.
Quia eo ipso quo amientis af
flictione discrepat: nimis ab
illo recipitur. cum mitis q̄itate
separatur. Sed emolli p̄mis
debet animus: ut afflicto co
gnat. congruens inheret.
inherens trahat. Neq; enim
ferum ferro coniungit: si no
vtriq; exustione ignis liquet.
Et durum molli non adheret:
nisi p̄mis eius diuicia r̄pe
rata mollescat. ut q̄ hoc ipm
fiat quod curatur ut teneat.

Sic nec iacentem eugimus: n̄
 angore n̄i status inclinamur.
 Quia dum rectitudo stantis a
 iacente discrepat: cum an con-
 descendere negligit. neq̄q̄ leuat.
 Anima igitur beati iob. ut afflic-
 tum a dolore suspendent: cura
 uerunt necessario simul dolere.
 Et cum uulneratu ip̄i corpus
 uiderent: studuerunt ip̄i veste
 laudare. Cum inuolutu cōspice-
 rent: studuerunt pulchre capita
 fedare. Quatinus afflicti uir-
 tute facilius eoz ūba recipet:
 quanto melius suum aliq̄ de af-
 flictione cognouisset. Sed inter
 hec sciendum est: qz his qui af-
 flictum consolari desiderat. me-
 suram necesse est. dolor quem
 suscipit ponat. Ne nō solum
 dolentem non mulceat: sed in-
 temperate dolens afflicti aum
 ad pondus desperationis p̄inat
 Sic enim dolor uir merentium
 dolor uingendus ē. ut per tem-
 peramentum subleuet. nō at
 panguētū granet. Vñ fortasse
 colligendum ē. qd̄ amici beati
 iob plusq̄m necesse fuit in cō-
 solatione doluerunt. qm̄ dum
 passionem tenuit. s; passi-
 mentem uelant. ita in iūc-
 sum luctum ūsi sunt. Ac si per-
 cussus uir tante fortitudinis
 in plaga corporis etiā a corde
 recidisset.

Sequitur. Sederunt qz
 cum eo in terra septē
 diebus et septem noctibus:
 et nemo loquebat̄ ei ūbum.
 uidebant enim dolore eius.
 esse uelamentem. utrum
 continuis septem diebz et
 septem noctibz cum afflicto
 iob sederunt. aut certe diebz
 septem et noctibz totidē. in
 stantia ei crebre uisitatonis
 adhaerent: ignoramus. Se-
 pe enim rem quilibz tot die-
 bus agere dicim̄. q̄ms non
 eisdem diebz ad eam cōtinue
 uacemus. Sepe uo sc̄pta sc̄
 sit totum pro parte: sicut pro
 toto ptem ponē consueuit.
 Pro toto em̄ pte loquitur:
 sicut iacob familiam desc̄bes
 ait. Intrauit iacob egyptū:
 cum animabus septuaginta.
 Que mirum cū aīas me-
 morat: constat qz it̄tūm
 et corpora cōprehendat. In-
 sum totum pro pte ūsumat.
 sicut ad monumentum ma-
 ria q̄itur dicens. Ulerunt
 dñm de monumento: et nesci-
 mus ubi posuerunt eum.
 Solum quippe corpus dñi
 quesitura uenerat: et quasi
 totum sil' dñm. a. sublatum
 uultum deplorat. An ergo et
 hoc in loco totum pro parte
 dicatur: incertum ē. S; tamē

hoc quod dñi tacuerunt et quibus
loquendo reprobati sunt: ne
glecte p̄tendunt non e. Sūt
namq; nōnulli. q̄ et loqui
precipitant incipiunt: et ef
frenate cepta effrenatus
exequunt. Et sunt nōnulli
qui tarde loqui quāde incipiūt.
sed semel incipientes. habē
modum locutionis igitur.
Amia igitur bñ iob: dolore
videntes dñi tacuerunt. Et
tardē incipientes idiscrete
locuti sunt: qz peccare doletū
noluerunt. Temere lignū
ne prope incipet. sed ma
pientē semel nequaquā mo
derati sunt: ne se ex solōne
usq; ad contumelias effre
naret. Et bona q̄dē itēce
ad consolandum ueniant.
sed hoc q̄ pia mens mūdū
deo obtulit. locutio p̄cipita
ta incipit. Scriptū q̄p̄ e.
Sū recte offeras. recte autē
non dundas: peccasti. Rite
namq; offertur. cū rita itē
tione quid agit. Sed recte
non dundz: si non hoc qd
pie agit. eadē subtili discer
natur. Oblata ei recte dīde
est: quelib; bona nra stu
dia sollicitate discernēdo pen
sare. Quod nimirum qui
agere distilat: etiam recte
offerens peccat. Sepe ḡ

et quod bono studio gerimus.
dum discernere caute negligi
mus: quo iudicet sic nescim.
Et non miq; hoc fit reatus
animus: quod putat causa
mitatis. Quisq; at aīcor
beati iob facta considerat:
quam pia ad eū intentione
uenerunt. non ignorat. De
semissis enim animis caritati
sunt. ad afflictū concorditer
uenisse. Quāta itus longa
munitatis exacerat: septe
dieb; ac noctib; cum afflicto
tacuisse. Que humilitas in
terra dieb; ac noctib; sedisse.
Que cōpassio: puluere ca
pita conspisse. Sed tamen
incipientes loqui. unde se est
mauerunt premiū mcedis
adquirere: inde eos cōtigit.
reatum reprehensionis in
uenire. Quāta in cantis sepe
ad p̄tā finem utitur: etiam
quod pro solo studio mcedis
incipitur. Ecce precipiti lo
cutione p̄diderunt bonum:
quod tanto labore incipit.
Et nisi diuina grā offere eos
sacrificiū pro suo reatu pre
cepisset: inde ad dño iuste pu
niri poterant. Unde se placē
domino mirabiliter estabant.
Inde iudici displicent: unde
sibi q̄ pro defensione iudicis
per effrenationem placent

Idcirco uero hoc dicimus. ut
ad memoriam legentium
reuocemus. quibus sollicite
quisque consideret ea que malo
uoto appetunt. quia dominus animam
in uisione puniat. si inchoata
bono studio sed negligencie
indiscretionis admixta ta-
ta iniectione castigat. Quis
non mercedis causam per-
egisse se crederet. Si autem in
defensione dei que contra pro-
ximum dicitur. aut certe septem
diebus ac noctibus pro proxi-
mo dolore tacuisset. Et tamen annu-
beati iob hoc agentes. ad christum
laborando perueniunt quod con-
solationis quidem bonum quod
agebant nouerant. sed cum
quanta agendum. esse. discere
nomis libra nesciebant. unde
necesse est. ut non solum inueniam
quid agamus. sed etiam quanta
dilatatione pagamus. Quia
quidem ne malo quo quomodo.
post modum uero ne bona in-
caute faciamus. Ad quoniam
num bona sollicite paganda.
propheta nos admonet dicens.
Maledictus homo qui facit
opus dei negligenter. ad hoc
uero ista proficiunt. ut ante
terribilis iudicis subtile atque
incomprehensibile examen. non
solum mala que committimus.
sed ipsa etiam si qua in nobis

sunt bene gesta timeam.
Quia sepe in eius iudicio
culpa. esse. deprehenditur.
quod uirtus ante iudicium
putatur. Et unde exprimitur
pia merces opis. id est sup-
plicium iuste consequi uolens.

Hec uista hystoria be-
nigne tractata perueni-
mus. nunc ad allegoriam
mystica uerba uertamus.
Sed quia in exordio huius opus-
culi de unitate capitis et
corporis tractauimus. sol-
licita intentione peruenimus.
quanta in eis sit copago cari-
tatis quod minimum et dominus
multa adhuc per corpus
quod uos sumus patitur.
etiam corpus eius id est
ecclesia de suo capite uidelicet
domino in celo gloriamur. ita
nunc passionem exprimit
eiusdem capitis debent. ut
ostendantur que multa etiam
in suo corpore sustinet. Si
enim caput in terra torquenda
non tangerent. neque
afflicti membris. proleuato-
ri suo etiam e celo clamaret.
Saul. Saul quare me persequis.
Si cruciatus uir. et uene-
re non essent. committis afflicti
quod paulus minime dicit.
Suppleo ea que desunt passio-
num christi. in carne mea.

Et tamen resurrectione iam
sui capitis exaltatus: dicit.
Qui nos conresuscitavit. et
considerare fecit in celestibus.
Nempe hunc in terra persecutio
num tormenta construxerat:
sed penarum suarum pondibus pressus:
et iam per gloriam capitis
in celo residebat. Quia ergo
membris unitum caput et cor
pus nominis: sic a percussione
capitis manum: ut subsequenter
tamen ad corporis flagella
nemamus. Sed hoc quod
quadam die sathan coram
domino astitisse dicit: quod unde
veniat percussatur: quod beatus
iob magnus conditoris pre
corum preferat: quia iam sepe
discussimus: replicare de
nitamus. Si enim dominus
rebus discussis involuntur:
pervenit ad indiscussa impedire.
Ibi ergo allegorie nunc nunc
ponimus: ubi post verba sepe
repetita. adiunctum nomen ad
scimus. Itaque ait.

Commovisti me adversus
eum. ut affligerem illum
frustra. Sicut iob redeptor
in passione positi specie
tenet: quomodo ad sathan
ad domino dicit: commovisti me
adversus eum: Mediator quod
dei et hominum homo christus ihesus:
ut culpas nostras transgressiois

extingueret: venit mortalita
tis flagella tollerare. Sed qui
vult cum patre eiusdem nature esse:
quomodo per sathan motum se
adversus eum pater alleuit. cum
constet quod patris filii quod concordiam
nulla potestatis inequalitas:
nulla voluntatis diversitas int
rumpat. Sed tamen idem quod
patris equalis est per divinitatem:
venit propter nos ad flagella
per remem. Que minimum
flagella non suscipiet: nisi for
mam dampnati hominis redimendo
sumpserit. Et nisi prius homo
delinqueret: sed ad passionem
probra minime veniret. Cum
ergo prius homo per sathan ad domino
motus est: tunc est dominus in hominem
secundum commotus. Sathan itaque
ad hunc afflictione dominum
tunc commovet: quoniam in paradiso prius
hominem a iusticie culmine. iobedie
culpa prosternit. Nisi enim adam
prius per voluntarium manum
in anime morte travisset: ad
sed sine vicio. in carnis morte
voluntaria non veniret. Bene
ergo et etiam de redemptore
nostro dicit. Commovisti me ad
versus eum: ut affligerem illum
frustra. Ac si aptius dicatur.
Cum iste non sua sed illius
causa moritur: tunc me in
afflictione commovisti. cum
illum a me callida persuasione

traxisti. De quo et bene additur frustra. Frustra quippe afflicti sunt: qui et culpe ultione pressus est. et culpe contagio inquinatus non est. Frustra afflicti sunt: quia in carnalibus propria admittunt non habent: et tamen penam carnalium sine culpa suscipiunt. Hinc est etiam quod per prophetam loquitur dicens. Que non in peccatis tunc exsoluebam. Adam namque ad paradysum conditus. diuine potentie similitudinem superbe impere noluit: sed tamen culpas huius sibi sine culpa mediator exsoluit. Hinc est quod pater quidam sapiens dicit. Cum sis iustus: iuste omnia disponis. Cum quoque qui non debet puniri: condempnas. Sed pensandum est. quomodo iustus sit et iuste omnia disponat: si enim qui non debet puniri condempnat. Mediator et enim in peccatis pro se ipso non debuit: quia nullum culpe contagium petrauit. Sed si ipse in debitam non suscipient. nunquam nos a debita morte liberaret. Pater ergo cum iustus sit iusti puniens iuste omnia disponit: quia per hoc amicta iustificat quod eum quod sine peccato est pro peccatoribus dampnat. Ut eo electa omnia ad culmen iusticie surgerent quos is qui est si omnia dampna in iusticie nostre sustineret. Quod

ergo illic dampnatus cum non debeat dicitur: hoc hinc afflicti sunt frustra memorat. Dum tamen nostrum semetipsum fuisse afflicti sunt: nostrum uero uero acta non fuisse. Rubigo quippe in ceteris personis non potuit: nisi igne tormenti. Venit itaque sine merito. quod se subiceret sponte tormento. Ut debita nostre iniquitatis supplicia. ad reos suos iuste amitterent. quo hinc a se ipsis liberant. in iuste tenuissent. Frustra ergo et non fuisse afflicti sunt: qui in se quidem admittunt non habent. sed coram proprio. reatus nostri macula est. **R**espondens sathana ait. Mellem pro pelle. et amicta que habet homo dabit pro anima sua. Alioquin mitte manum tuam. et tange os eius et carnem et tunc videbis quod in faciem benedicat. Magis spiritus cum redemptorem nostrum miraculis et uisceribus conspuit: clamat. Sicut qui hinc sanctus dei. Quod hec dicens. cognoscedo dei filium pertimescat: sed tamen in superne pietatis ignis. non nunquam dum passibilem considerat hominem puni putat. Multos autem in sacris scriptis in pastoralibus locis didicerat. qui a iustis

cautatis alieni. Valde pro
minimo aliena dampna
pensabant. hinc ergo q̄si
ex alijs colligens q̄s lib̄tā
multis superari non vidit.
usq; ad eius carne p̄tactu
passionis exarsit. velut si
diceret. Pelle pro pelle.
et cuncta que habet homo:
dabit pro anima sua. Nho
quim mitte manu tuam et
tange os eius et carne: et
tunc videbis quod in facie
benedicat tibi. Ach aperte
dicat. aperiri de hys que ex
se sunt negligit. Et vacit
qui sit agnoscat: si in se ip̄o
quod doleat experitur. H̄ ip̄e
sathan cum fieri appetit:
non s̄bis sed delideris d̄r.
Hec p̄ membra sua: et verbis
et delideris intulit. Ip̄e q̄pe
loquitur. cum n̄r̄ prophete
vocem. eius seq̄ces dicunt.
Mutamus lignum in panē
eius: et eradamus eum de
terra viventium. Lignum
quippe in panē mittere est:
configendo eius corpori. si
pitam crucis adhibere. Et
vitam illius de terra viventium
eradere se posse existimant:
quem dum mortalem con
spiciunt hinc morte suspi
cantur.

Dixit autē d̄ns ad sathā

ecce in manu tua est: veni p̄m
aiam illius serua. Coditorē
ōm̄ sathane manu d̄ditum.
quis uel desipiens credat: S̄
tamen edoctus intate quis
nesciat. quod eiusde sathane
memb̄r̄ os qui ei p̄se unue
do nunguntur: membra q̄pe
eius pylatus extitit: qui usq;
ad mortis extrema ueniente
in redemptionem nr̄am d̄m̄
non cognouit. Corpus eius
sacerdotum p̄ncipes extiterit:
qui redemptore m̄di a m̄di
repellere usq; ad ante p̄seq̄d
conati sunt. Cum ergo se pro
nr̄a redemptione d̄ns m̄b̄r̄
sathane manib; tradidit. q̄d
aliud quam eiusdem sathane
manum in se se uere p̄misit.
vt vnde ip̄e et̄ternis occum
beret. inde nos et̄ternis m̄tis
q̄ liberaret. Surgit sathane
manus potestas accipitur:
eius manum n̄r̄ carne p̄
tulit. cuius potestate corpus
usq; ad sp̄uta colaphos. Fla
gella. crucem. lanceā q̄ tol
lerant. vnde et pylato eius
videlicet corpori. ad passionē
veniens dicit. Non haberes
in me p̄tate: nisi t̄ data eēt
de super. Sed tamen h̄nc po
tatem q̄m contra se ei ex
tuncis dederat: suis h̄nc
lucis. it̄nsecus opellebat

Pylatus enim uel sathan
 qui eiusdem pylati caput ex
 titerat sub potestate illius
 si quem potestatem acceperat
 tenebatur: quod et sicut ipse dis
 posuerat hoc quod inferius
 accedens a persecutore tollera
 bat. ut cum ex mala mente
 infideliumingeret: utili
 tati tamen omnium electorum. ipsa
 quoque crudelitas deseruiret.
 Die igitur disponebat itus:
 quod semet ipsum pati. neque
 permittebat foris. Hinc est enim
 quod de illo in cena dicitur. Scies
 autem ihesus quod omnia dedit ei pat
 in manus et quod ad deum vadit: surgit a ce
 na et ponit uestimenta sua.
 Ecce in manus persequitur
 iturus: sciebat quod in manu
 suam ipsos etiam persecutores
 acceperat. Qui enim omnia
 accepisse se nouat: constat
 quia et ipsos a quibus tenebat
 tenebat. ut ipse in se aduersi
 pietatis intorqueret. quicquid
 eorum contra se malicia permissa
 seruiret. Dicatur ergo ei. ecce
 in manu tua est. Qui ad feri
 endam carnem semet hunc carnem
 accepit: sed potestati illius
 nesciens deseruit. Anima
 uero eius seruare precipitur:
 non quo hunc temptare. prohibeat
 sed quo hunc superare non posse

conuincat. Neque enim sicut nos
 qui per homines sumus. inue
 te sepe temptatione occidimur.
 ita redemptoris nostri anima
 temptationis est. natiuitate
 turbata. hostis namque in
 et si in excelsum montem
 eum permissus assumpsit.
 si datum in se regna mundi
 prohibuit. si quoniam in pane uer
 tendos lapides ostendit:
 mentem tamen mediatoris
 dei et hominum temptatione
 quassare non ualuit. Sic
 enim dignatus est. hec extis
 cuncta suscipere: ut tamen
 eius mens intus dicata
 sue inherens. in concussa
 permaneret. Qui et si qua
 turbatus spiritu infrenuisset
 dicitur: ipse diuinitus dis
 ponebat. quantum humanitas
 turbaretur. imitabiliter
 omnibus presidens: et semper
 suum inuitabilem in satisfactione
 nem infinitatis ostendens.
 Qui et in semper ipso
 manens disposuit: quicquid
 pro ostendendo humanitate
 quam susceperat. etiam tribulatio
 fecit. Quia uero cum ipse
 diligimus. nichil in rebus
 conditis anima nostra carum
 amamus. et sicut anima
 nostram nos eos diligere dicimus
 quibus amorem uerum exprime

pondus conamur. potest per
eius annuam. electorū mita
signari. Et cum sathan ad
ferendam redemptoris car
nem p̄mittit. ab aīa sepat:
quia cum corpus eius ad pas
sionem accipit: electos suos
a iure sue potestatis amittit.
Cumq; illius caro p̄ crucem
moritur: horū mēs cont̄ rep̄
tamenta solidatur. Dicitur
ergo. Ecce in manu tua est:
verumptamen̄ aīam illius
serua. Ac si apte audiat. Li
centiam contra eius corpus
accipit: et ab electis illius q̄s
ante sc̄la p̄scaens possidet.
ius p̄ne d̄nationis p̄de. **G**ressus igitur sathā
a facie domini. percussit
iob miluere pessimo: aplan
ta pedis usq; ad iūctē. Nullus
in hūc vitam electorū venit:
qui non huius hostis adūsa
sustinuit. Membra autē n̄i
redemptoris extiterunt: etiā
qui ab ipso mundi initio dū
pie viuunt. audeha passi s̄t.
An non huius m̄brum abel.
esse. se prohibuit: qui ei morte
de quo scriptum ē sicut agn̄
coram tondente se omnite
scit. et non ap̄iet os suum.
non solum placēs i sac̄ficio.
sed etiam moriens tacendo
signat. Ab ip̄o itaq; mundi

exordio: redemptoris n̄i corpus
expugnare conatus ē. Aplan
ta ergo pedis usq; ad iūctē milu
intulit: qui a p̄mis hominib;
inchoans usq; ad ip̄m caput ec
clesie semendo p̄uenit. Bū at
dicitur. Testa sanē in debat. Q̄
enim aliud in manu d̄i testae.
nisi caro ex n̄e s̄be h̄ito s̄upta.
Et enim tecta igne solidatur.
Caro autem d̄i eo ex passione
sua robustior extitit: quo per
infirmitatem moriens. a mo
te sine infirmitate resurrexit.
Vnde recte etiā per proph̄am d̄
Exaruit uelut testa iur̄ mea.
Sicut testa enim: eius uirtus
exaruit: qui suscepte carnis in
firmitate. passionis sue igne
roborauit. Quid uo p̄ lamē. n̄
p̄ccā deb; intelligi. p̄ carne
quippe et sanguinem. solent
carnis peccata signari. Vnde p̄
psalmistam d̄. Liba me de san
guinib;. Sames itaq; put̄ d̄e
sanguinis. Quid uo accipim̄
lamē. nisi p̄ccā carnis ex lōgā
necititate peiora. Vulu itaq;
n̄ lamē iūctur: cū neglecta cul
pa. usu d̄tius grauer. Eo
diato: itaq; dei et hominum
homo xp̄s ihs: corp̄ suū ma
nib; p̄sequentium tradens.
lamē testa misit: q; peccatū
carne deleuit. venit ei sic sc̄ptū
ē in similitudine carnis p̄ccā: ut d̄

p̄co dampnaret p̄cū. Dū
 q̄ hosti obicit innocenciam
 carnis sue: terfit contagia
 carnis n̄re. Et ex qua nos
 captiuos inimicis tenuit:
 p̄llam nos liberos expiant.
 Quia qui nos iustitiam fecim̄
 culpe: hec nob̄ p̄mediatorem
 uersa est. in arma iusticie.
 Testa ergo sanes indit: cū
 omne culpa supatur. B̄n̄ at̄
 subd̄. Sedens in sterquilino.
 Non in foro. quo lex p̄starep̄it.
 non in edificio quod se diuine
 in alta sustollit. sed i sterquilino
 residet: q̄ videlicet redemptor
 humani generis ad carnem uenit.
 attestante paulo in sua mi
 die legit ut confundet fortia.
 An non q̄ iuentib; edificijs
 in sterquilino residet. q̄a re
 lictis iudeis supbientibus
 in ea q̄ dudum abiectat gen
 tilitate requiescit: Etia ha
 bitaculum reperitur in iherosolima:
 qui in eo quod iudea adu'sate
 p̄cū. passionis dolore age
 te p̄pria despectus sensit. ioh̄
 attestante qui ait. In p̄pria
 uenit: et sin̄ eū nō recepit.
 Sed quomodo sedens in ster
 quilino conquiescat: hec ea
 dem et de semet ipsa ueritas
 dicat. ait enim. Gaudium
 erit in celo super uno p̄cōre
 penitenciam agente. q̄m si

nonaginta nouē iustis
 qui non indigēt penitencia.
 Ecce dolens in sterquilino se
 det: qui post p̄p̄tias c̄pas.
 libenter corda penitentium
 possidet. An non q̄ quodam
 sterquilino sunt corda pe
 nitentū. qui dum mala sua
 flendo considerant: q̄ ante
 se stercora se se abiciendo coa
 ceruant. Percussus ergo iob
 montem non petit. sed i ster
 quilino residet: q̄a ad passio
 nem redemptor ueniens.
 alta sibi corda deseruit. et
 in afflictorū humilitate re
 quiescit. Quod tamen de se:
 et pulq̄ incarnaret indica
 uit: cum per prop̄ham dixit.
 Ad quem respiciam nisi ad
 humilem. et quietū et timētē
 sermones meos. Quis uero
 consideret. is qui tot pia
 hominib; itulit. quot ab ho
 minib; p̄usa liberauit: Quis
 consideret quanta nunc
 usq; tolerat. etiam cū de ce
 lo super corda fidelium regit.
 Ipse quippe cotidie patitur:
 omne quod a reprobis eius
 electi lacerantur. Et q̄m s
 caput humis corporis quod
 videlicet nos sumus. iam
 se se si omnia liberum erent.
 reproborū tamen vulnera
 adhuc per suum quod deos

lum retinere. corpus sentit.
Sed quid ista de infidelibus
dicimus. cum in ipsa quoque
ecclesia multos carnalium
peccatorum moribus contra re-
demptoris vitam pugare
videamus. Sunt namque
nonnulli. qui hinc quod gladius
non possunt: pulis artibus
insecantur. Quia dum sunt
in ecclesia inveniunt de eorum quod
ambulant: hostes bonorum
sunt. Et non solum prope
semet ipsos actioni inserunt.
sed etiam iustorum rectitu-
dinem inflectere ad pulsa
moliunt. Sterna quippe
intueri negligunt: et in
appetitu temporalium. multis
pusillanimitate succum-
bunt. Tanto quod ab eternis
altius conuult: quanto
bona temporalia. eorum. quasi
sola suspiciantur. His in-
storum simplicitas displicet.
et cum occasione perturba-
tionis inueniunt. suam
eos arripere duplicitate
suadent. Unde hoc quoque
congruit apte quod scriptum est.
Dixit autem illi uxor sua.
Adhuc permanes in simplici-
tate tua. Benedic deo et
more. Cuius enim specie
male suadens mihi tenent.
nisi quorum carnalium

in ecclesia suorum peccatorum qui quo-
libet professis fidei intus sunt
eo bonos incorrectis moribus
penis puniunt. Nam minus
fortasse nocissent: si non
eos ecclesia introversus admittit
usque ad fidei cubile reciperet.
Quos dum per professam
fidem recipit: sibi pro dubio
pene inderitabiles facit.
hinc est quod pro mente turba-
na redemptorem nunquam nulli
tetigit. Unde et idem redemptor
nisi protinus dicit. Quis me
tetigit. Cum cum discipuli
viderent. turba te conueniunt
et affligunt. et dicitis quis me
tetigit: ilico aduenit. Teti-
git me aliquis: nam et ego
nouum uirtutem de me exiit.
Multi ergo domini conueniunt.
et una tangit: quod carnales
quique in ecclesia eorum conueniunt
a quo longe sunt. et soli tangit
qui hinc ueraciter humiles
adueniuntur. Turba igitur
punit: quod multitudo carnalium
quo intus admittit. grauius
toleratur. Prouenit idem tangit.
quod importuna est presentia. et ab-
sens presentia. Non nunquam
enim prius nos simonibus.
non namque uolens pulis moribus
insequuntur. Suadent namque
aliqui uero et si non suadeant:
prebere tamen iniquitatis

exempla non cessant. **D**igit
ad mala nos vel sibi vel ex
empis. illicitum: pfecto p
secutores nri sunt. a quibus
temptationum certamina
sunt: que salte in corde in
animis. Sciendum vero est:
quia carnales in ecclesia. aliqui
metu. aliqui vo audacia suade
pula contendunt. Cuius ipi
vel pusillanimitate ul elaco
deficiunt: hec multoz cordibz
infundere. qd ex dilectioe molu
untur. Carnalem videlicet
mentem petrus ante redemp
tionis morte resurrectione qz
retinebat. carnali meite sarne
filius. duci suo dd adunetus
miserat. sed tamen unus
formidine: alter elatione pec
cabat. Ille quippe magu mor
tem audiens: dixit. Absit a te
domine. non erit tibi hoc. hec d
iurias ducis non ferens: ait.
Quinqz pro his vbis no occidet.
semeri qui maledixit xpo dmi.
Sed illi mor d. Redi post me
sathanas. Et hec cum gna.
protinus audiuit. Quid in
et vobis filij sarne: Cur effi
ciami hodie in sathan: male
itaqz suadentes angh apo
state appellatione censent.
qui blandis vbis ad illicita
quali diligetes trahunt. val
de vero deteriores sunt: qui

hinc culpe non formidine
sed elatione succumbunt.
Quoz specialiter bti iob
vroz figuram tenunt. que
marito suadere supba tep
tauit dicens. Adhuc per
manes i simplicitate tua.
Bndic deo et morere. Sim
plicitate in marito redar
gunt: quod tñstia cuncta
despiciens. pmo corde sola
eterna concupiscit. Ac si di
cat. Quid simplici eterna
appetis. et sub mal psetibz
equanimiter ingemiscis.
Excedens eterna despice:
et mala presentia ul mones
evade. Sed electi quiqz cum
prava vitus a carnalibus
tolerant quantā ee forma
rectitudis ostendant: disca
mus ex vbis humiliati et i co
lumis. sedentis et erecti. q
ait. Locuta es qm ma e stultis
mulieribz. Si bona suscep
imus de manu domini. ma
la quare non sustineamus.
Sancti vni triblōm bello
depressi. cum vno eodemqz
tempore alios feretes. atz
alios suadetes ferunt: illis
opponunt scitu patientie.
illis iacta itorquent doctue.
atqz ad utrumqz pugnadi
modum: nra vitutis arte
se erigunt. **Q**uatin a pula

intus sapienter doceant: et
foris fortiter aduersa contempnant.
hoc docentes corrigant: illos
tolerantes premant. Insur-
gentes namque hostes patien-
do despiciunt: infirmates
vero ciues. compatendo ad sa-
litem reducant. Illis resistit
ne et alios subtrahant: istis
metuunt. ne in tanta rectitudinis
funditus perdant. Videamus
castrorum dei militem: contra utque
preliantem. ait. Foris pugne:
intus timores. Enumeret
bella que extimulatus tolerat
dicens. Piculis fluminum.
piculis latronum. piculis exiguas.
piculis ex gentibus. piculis in ciuitate.
piculis in solitudine. pi-
culis in mari. piculis in falsis
fratribus. In hoc autem bello que
aduersarum spiritula intorquet:
adungat. In labore et enipua
in vigiliis multis. in fame
et siti. in inueniunt multis. in si-
gore et nuditate. Sed inter
tot etiamna deprehensus:
dicat quanto vigiliarum mun-
mine: etiam castra custodi-
at. Nam primus ostendit.
Preter illa que extimulatus sunt
instantia mea cotidiana:
solicitudo omnium ecclesiarum. Ecce
in se bella fortiter suscipit:
et tuendis se primus miseri-
corditer impendit. Narrat

mala que patitur: submittit bo-
na que imputatur. Denique
cuius laboris sit. uno eodemque
tempore foris aduersa tolerare:
intus infirma protegere. fo-
ris pugnas patitur: quod ubique
saudatur: catenis ligatur. In-
metum tolerat: quod passione
suam non sibi sed discipulis
obesse formidat. vnde et eisdem
scribit dicens. Neque moneatur
in tribulationibus istis: ipse enim
scitis quod in hoc positi sumus.
Aliorum quippe casus in propria
passione metuebat. ne dum
ipse discipuli afflictum pro se
verberibus agnoscerent fideles
se profiteri recusarent. Omnia
mensa caritatis viscera. De-
spiciat quod ipse patitur: et curat
ne quid prauae persuasionis
discipuli in corde patiantur.
In se contempnit iniqua cor-
poris: et in aliis vulnera medet
cordis. Labent quippe hoc in se
proprium. ut in dolore positi
tribulationis sue curam non
deserant utilitatis alienae.
Et cum de se aduersa patientes
dolent: aliis necessaria docen-
tes prebent et quasi percussis quidam
magnum medicum egrotant. ipse
tolerant lassuras multas. et
aliis proferunt medicamina
sanitatis. valde autem in moris
laboris est. aut docere cum incho-

toleras aut tolerare: cum nichil
 doces. unde sancti viri ad utraq; se
 sollertet; extendunt. et cum tri-
 blationib; fortasse feruntur.
 sic exteriora bella suscipiunt.
 ut sollicite cogitent. ne proxi-
 morum interiora lacerent. Sic
 sic viri fortes macie assilunt
 et illinc iaculis ad insantia
 pectora ferunt. Hic sicut
 post positos debiles tuentur
 atq; ita utrobq; velocitate
 circumspeditionis iungunt.
 quatinus et ante se audaces
 confodiant. et post se trepidos
 avulnere defendant. Quia
 igitur sancti viri sic sciunt
 foris adversa tolerare. ut itus
 etiam nonerunt p[er]p[er]sa corrigere.
 dicatur recte. Locuta es quasi
 vna est stultis mulierib;. Quia
 enim electis d[omi]ni. viri agite. et
 confortetur cor v[ost]rum. mentes
 carnalium que fluxa deo in-
 tentione deserunt. non in-
 iusto mulieres vocant. Sicut
 bona accepimus de manu d[omi]ni.
 mala que non sustineamus.
 Ac si dicat. Si ad bona eterna
 tendimus. quid mirum si tem-
 poralia mala sufferamus. hec
 autem bona sollicite paulus in-
 spectat: quando illata equanimiter
 mala tolerabat. dicens. Non
 sunt condigne passionibus hi-
 temporis: ad supernam

gloriam que revelabitur in nobis.
 Non enim in his non peccant
 iob labijs suis. Sancti enim cum persecutione
 foris utitur; patiuntur: non
 solum in dei iniurias in-
 mine excedunt. sed neq; q[ui]
 ipsos adversarios continue
 hosa iura iaculant. Quod
 dux bonorum recte petrus. ad
 monet dicens. Ne o[mn]i in-
 iuriatur q[ui] homicida. aut
 fur. aut maledic[us]. maledic[us]
 enim patitur: qui passionis
 sue tempore. nisi saltem
 iniuriam persecutoris effre-
 natur. Sicut q[ui] redemptoris cor-
 pus sancta iniuriam eccl[esi]e
 ita pondus dolorum portat.
 ut humilitatis modum p[er]
 iura non t[ra]nsceat: recte ab
 hoc dolente dicit. In o[mn]ib;
 his non peccant iob labijs
 suis: neq; aliquid stultum
 contra deum locutus est. Igitur
 audientes tres amici iob
 omne malum quod accidisset
 ei: venerunt singuli de loco
 suo. eliphaz. themantes.
 baldad sutes. et sophar na-
 amatites. In prefatione
 huius operis diximus. quia
 beati iob et si bona ad em-
 tentione committunt. here-
 ticoz tamen idcirco specie
 tenent: quia ad culpam idcirco

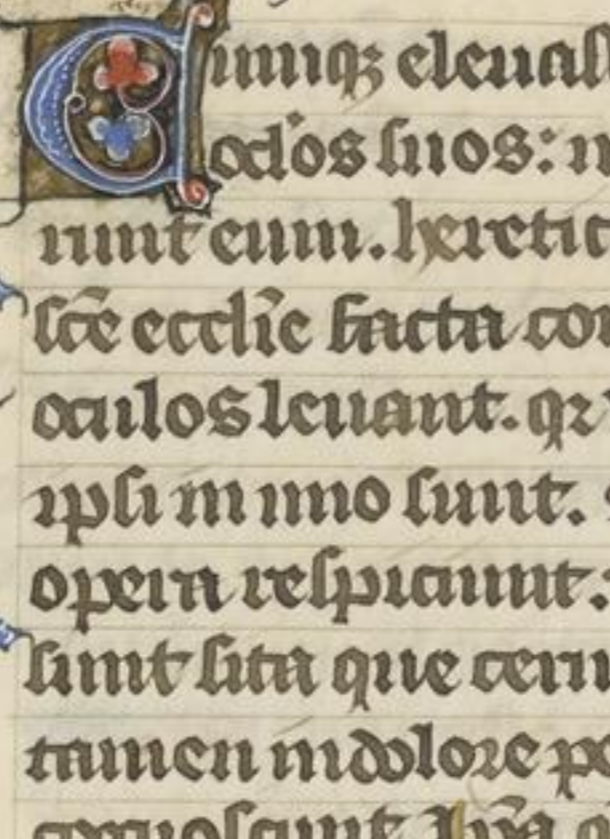
loquendo dilabunt. unde et illis
ab eodem beato iob dicitur. Dis
putare cum deo cupio. prius
uos ostendens fabricatores me
danti. et cultores pseudo dog
matum. Sancta itaque ecclesia
omni hoc tempore pugnacior
sue in afflictione constituta.
cum uulnera sustinet. cum
membrorum suorum lapsus dolz.
in se alios sub christi nomine tolrat
hostes. x. Ad augmentum namque
doloris eius. etiam heretici in co
tentione conveniunt. eamque
quibusdam iactis iratio
nabilibus uerbis transfigunt.
Bene autem dicitur. convenie
runt de loco suo. hereticorum
quippe locus ipsa superbia est. quia
nisi prius in corde itumescer
ent. ad preue assertionis cer
tamina non uenerunt. Ita
namque malorum locus superbia:
sicut est contra humilitatem locus
honorum. De quo psalmonem
dicit. Si ascendent super te spiritus
potestatis humilitatis. locum tuum ne
dimiseris. Et si apte dicat.
Si temptatoris spiritum contem
ni aliquo preuale consideras.
humilitate patientie non re
linquas. Quia quia in locum
humilitate penitentie dixerit.
uerbis sequentibus ostendit dicens.
Quia curatio faciet cessare
peccata maxima. Ad est enim

aliud humilitas lamta nisi me
dicina peccati. heretici quia de loco suo
ueniunt. quia contra sanctam ecclesiam
ex superbia mouentur. Quorum
pulsata quoque actio. ex ipsa suorum
nominum interpretatione colligitur.
Dicunt enim elphar. baldad.
sophar. Sicut et huius diximus.
elphar interpretatur. deus dei contemptus.
nisi enim deum contempnerent.
nequaquam pulsata de illo sentirent.
Baldad autem. uetustas sola.
Dum enim uinci refrugunt.
et pseudo studio. esse uictores quia
noue uite conuersationem
negligunt. et ex sola uetusta
te est. quod intendunt. Sophar
uero. speculam dissipans. huius
et enim qui in sancta ecclesia
siti sunt. redemptoris sui missia
s. de uera contemplantur. Sed
dum heretici cum falsis alle
gationibus ueniunt. specula
dissipant. quia eorum mentes quos
ad se attrahunt. ab intentione
recte contemplationis ichiat.
Bene autem loca de quibus ueniunt.
congrua hereticorum actibus desc
buntur. Dicitur et enim. themas
mites. hutes. naamatites.
Thema namque interpretatur auster.
sui loquens. naama decor. Austri
autem uentum calidum. est.
quis nesciat. heretici igitur quia
ardentius appetunt sapere.
quia plusquam necesse est. student

calere. delidia quippe corporis
 frigori. et rursim inquietudo
 imoderate curiositatis item
 peritio concordat calori. **D**ana
 ergo amplius quam debet. calo
 rem sapientie percipere appetit.
 ab austro nempe referuntur.
 ab hoc calore imoderate sapie
 ntes fidelium paulo tempore
 amauerat: cum dicebat. **N**o
 plus sapere quam oportet saxe.
 sed sapere ad sobrietate. hinc e
 quod dauid ualles salmarum
 parit: quod uidelicet redeptor in
 hie distinctionis examine in
 his qui de illo praua sentunt.
 stulticia imoderati saporis ex
 tinguit. **S**im autem de loquens.
 Calorem quippe non ut bene
 uiuant sed ut elate loquantur.
 habere desiderant. **A**thema g.
 et sim id. e. a calore et loquitate
 nempe referunt: quod per hoc quod
 scripturarum se studiosos exhibet.
 solius uerbis loquacitatis. non autem
 uisibus caritatis calent. **D**ana
 ma uo interpretat decor. **D**ana
 enim docti non. e. sed uideri appe
 unt: ex eruditionis uerbis
 speciem bene uuentium lu
 minit. **E**t per calorem loquacitatis.
 ymaginem ostendunt decor.
Ut eo per decorum lingue. pusa
 facile persuadeant: quo fedita
 tem uite. sensus callide occul
 tant. **S**ed neque ipsa locorum

nomina inordinata sunt
 narratione distincta. **D**ana
 enim thema: post modum
 sin ac deinde naama poit.
Dana prius illos inordinat
 calor accendit. in corde inde
 loquacitatis erigit. et tunc
 demum decoros hominibus
 ypoctis ostendit. **C**ondicant enim ut pit
 uenietes uisitent
 eum: et consolaret. **C**ondi
 cant sibi heretici: quoniam praua
 quedam contra ecclesiam con
 corditer sentiunt et in quibus
 a uitate discrepant: sibi in
 fallitate concordant. **D**ius
 autem qui nos de eternitate
 erudunt: quid aliud faciunt
 nisi in peregrinationis me
 nos afflictione consolant.
 heretici autem quod sanctam eccle
 siam sua docere desiderant:
 ad eam quasi consolantes
 appropinquat. **N**e mirum
 quod qui aduersarium
 formam expriment amici no
 minantur: cum ipsi quoque
 traditorum di. **A**mice ad quod
 uenisti. **E**t diues qui in igne
 exurit: ab abraham
 filius uocatur. **D**ana et si
 per nos mali corrigi negligit.
 dignum tamen e. ut a nobis non
 ex sua nequicia. sed ex nostra be
 nignitate nonmet.

...

Cumq; eleuassent paul
oculos suos: non cogue
runt eum. heretici q;pe cum
scē ecclie facta considerant:
oculos leuant. q; videlicet
ipsi in nro sunt. Et cū ei^s
opera respiciunt: in alto
sunt sita que cernunt. sed
tamen in dolore positam n̄
cognoscunt. Ipa q;pe appet
hic mala recapere: ut possit
ad eterne remuneratiois
premiū purgata puenire.
Plerunq; p̄p̄a metuit:
et disciplina eruditionis
hylare scit. heretici igitur.
q; pro magno presencia
appetunt: eam in uulnib;
positam non cognoscunt.
hoc namq; q; in illa canunt:
in suor cordum cogitacōe
non eligunt. Cum ergo h̄
et aduilitatib; p̄ficiat: ipsi
suo stupori inherere quia
expiementū ignorant q; uidet.

Sallis q; uestib; splerit
puluerē s; caput sui
in celum. Sic uestimenta
ecclie amctos fideles acci
piunt. vnde et p̄p̄h̄a; d̄.
oib; his velut ornamēto
uestieris: ita hereticorum
uestes sunt o; q; eis scordit
inherentes. illoz erroribus
involunt. Hūt v; heretici
hoc p̄p̄m. quod in eo q̄du

in quo de ecclia exeunt: diu
stare non possunt. sed ad de
teriora cotidie ruunt. et senti
endo peiora in multis se p̄tib;
scandunt. atq; a se met ipsis
plerunq; longius ofusionis
sue alteratione diuiduntur.
Quia ergo hos quos sue p̄fi
die adiungunt. adhuc i multa
diuisione dilamant: dicatur
recte. quod amia q; uenunt
vestes rumpant. Ruptis at
vestib; corpus oñd̄: q; sepe sal
lis sequacib; malicia eoz co
gitationis apitur. vt discordi
a dolos patefaciat: quos ḡus
p̄uis concordie culpa clande
bat. Puluerē v; in celum sup
capita spargunt. Quid p̄p̄m
uerem nisi terrena itelligēcia.
quid per caput nisi qd̄ p̄nciple
m̄m est n̄s videlicet deligtur.
Quid p̄ celum nisi p̄ceptū
superne locutionis exp̄mitur.
Puluerem ergo si caput in
celum spargere ē: sc̄ari itellec
tu. mentem corrumpere et de
ūbis celestib; terrena sentire.
Diuina autem ūba plus dis
cutunt plenunq; qm̄ capiunt.
Si capita g; puluerē sp̄gunt:
q; in p̄ceptis dei p̄terrenam
intelligentiam. ultra suarū
mentium uires emittuntur.
Sederunt cum eo it̄ra septe
dieb; et septem noctib;. In die

que videmus agnoscamus. in nocte autē cecitate nil cūmus aut dubietate caligamus. Per diem itaq; intelligētia: p noctem vero ignorantia designat. Septenario autē nūo: summa vniuersitas exprimit. vnde et nō amplius quam dieb; septem: omne hoc tēpus tūlitorum cōsummat. Quid ē ergo quod amica beati iob considerare eis septē dieb; et septē noctib; referunt. nisi quod heretici vel in hys in quib; ignorantie tenebras patiuntur. q̄ in firmanti scē ecclie se condescendere simulat. et q; sub blandimētorū specie dolos deceptionis pant. Et q̄ in hys que intelligūt. vel in hys que intelligere nō possunt. elationis t̄po turgidi. magnos se apud se ipsos existimant. nō minq; tamē sancte ecclie se spētemis inclinant. Et dum ūba mollunt: minus infundunt. In terra ergo q̄side ē: aliquid de ymagine hūilitatē ostendere. vt dum humilia exhibent: p̄suadeant sup̄ba que docent. potest vō p̄ terrā. v̄pla etiam mediatoris incarnatio designari. vnde et ad isrl̄ dicit. Altare de terra facietis michi. Altare enim de terra deo facere ē: in incarnatione mediatoris sperare. Tunc quippe ad d̄m

num accipit: q̄ in hoc altari vna hūilitas. id ē. sup̄ dūice incarnationis fidem posuit q̄q; opat. In altari ergo de terra oblatū munus ponimus: si actus n̄ros dōce incarnationis fide solidam. Sed sunt nōnulli heretici qui factam mediatoris incarnationem non denegant. sed aut de diuinitate aliter q̄m ē existimant: aut īp̄a a nobis incarnationis qualitate sordidant. Qui ergo ueram uob̄um incarnationē redemptoris p̄hibent: quasi cum iob in terra p̄ter sedet. Septem vō dieb; et septem noctibus. in terra considerare describuntur: q; vel in hoc qd̄ aliquid de plenitudine uirtutis intelligunt. vel in hoc qd̄ sue stulticie tenebris excecantur. incarnationis misterii negare non possunt. Cum vō ergo iob in terra sedere est: ueram redemptoris carnē. cum scā ecclia credē. Aliq̄ vō heretici contra nos etiam supplicis semunt: Aliq̄ nos solis ūbis insecant. Aliq̄ q̄etos lacessant. Aliq̄ autē si nos tacentes uideant quiescant. et mutis amica sunt. loquentib; aduersantur. vnde q; beatus iob n̄c dum ad illos aliq; differens

472
dixat. recte adungr. Et neo
loquebatur ei ubum. Tacete
enim adulteros hemus: siue
fidei filios predictado gnare
negligimus. Si aute recta
loqui incipimus: graues
mor contumelias ex eoru
rephione sentimus. p
tinus i aduilitate phunt:
et contra nos in uoce doloris
erumpunt. Na uidehct
metuunt. ne corda que in
uifinis pondus stulticie
aggrauat. ad altum uox
recta loq'is trahat. Quia
ergo ut diximus multos nos
adularu diligunt loq'tes
oderunt. recte apd tacente
iob dicitur. Nemo loquebat
ei ubum. Non nunquam
tamen cu p torpore inertia
fidelium corda considerant:
erroris semina spge loq' do
non cessant. Cum uo mte
bonoz uident alta sapere.
ad patriam reditum queere.
de erumpna huius exili
strenue dolere: circumspectio
ne sollicita lingua frenant.
qz uident quod cont' corda
dolentium icallu loquetes
cicus o mutescunt. vnde et
recte cum dicitur. nemo lo
quebatur ei ubum. mor ca
silencij sub infertur. cu dz.
Videbant enim dolorem

esse uehementē. Cum enim
amons dei dolor uehemens
corda nra tussigit: passi pna
loqui adularis metunt. N
videt quod intentā mētem
laccessens. non solum ad pūi
tatem trahere non ualet. sed
per excitatā. forsitan et quos
temerit pdet. fortasse aliqs
mouet nos hec ita dixisse. qd
que bene ab amicis gesta st:
ab hereticis male gesta sigfi
cent. Sed sic plerumq; res q
libet phystoriam uirtus est
per significationē culpa: sic
aliquando res gesta in facto
causa dampnationis ē: in
scpto autem prophia iuuat.
Quod uerum cicus ostendz.
si unū sacre scpte testimoniu
ad utraq; probanda pferant.
Quis namq; audiens non
solum fidelium sed uox qq;
infidelium non omi mo dete
stetur. quod dd in solario de a
bulans. bethsabee uie uore
concupiscit. Quem tamen
aprehio reitente ne ad do
num admonet. pedes lana
re. Qui protinus iud' dices.
Iuxta dñi sub pellib; ē: et ego
in domo mea requiescā. De
dd ad mensā propna suscipit
eiq; eplā p q's mori debeat
tradit. Cuius autem dauid
in solario de ambulans typū

tenet. nisi eius de q̄ scriptū est.
 in sole posuit tabernaculum suū.
 Et quid ē bethsabee. ad se p̄ducē
 nisi legem littere carnali p̄lo
 cōiunctā sp̄iali sibi intellcū
 sociare. Bethsabee autē: pu
 tens septimus dicit. Quia
 innumerū p̄ cognitionē legis.
 infusione sp̄ialis gr̄tie
 p̄fecta nobis sapientia m̄
 stratur. Quem vero vnas
 nisi iudaicum poplū ligi:
 Cumis nom̄ interpretatum
 dicit. hix mea dei. Iudaicus at
 p̄ls q̄ de accepta legis sc̄a
 extollitur: q̄ de dei luce gl̄at.
 Sed hinc vne d̄ uxorem ab
 stulit. sibi cōiunxit: q̄ male
 dicit manu foras quod d̄ d̄.
 in carne redeptor: apparens.
 dum de se sp̄ialiter loq̄ legē
 innotuit: per hoc qd̄ iuxta
 litteram tenebat. hinc a iuda
 ico populo extraneam demō
 strant. sibi q̄ cōiunxit. q̄
 se p̄ illam predicari declara
 vit. vnam tamen ad domū
 ne dauid admonet. pedes la
 uare: q̄ incarnatus dominus
 ueniens. iudaico populo
 precepit. ut ad conscienciā
 redeat. et lordes operū flecti
 bus tergat. ut sp̄iali man
 data legis intelligat. et post
 tantam duriciam p̄ceptorū
 fontem baptismatis iniecit

ad aquū post labore reciat.
 Sed vnas qui archam d̄m
 sub pellib; inuenit. vel
 pondit quod domū suam
 intrare non possit. ac si
 iudaicus populus dicat.
 Ego mandata dei i sac̄ficijs
 carnalibus iudeo: et redi
 re ad conscienciā per
 sp̄itualem intelligēciā
 non requiro. Dū ei archa
 esse. sub pellib; dicit. qui
 p̄cepta dei non nisi ad
 exhibendum ministeriū
 carnalis sac̄ficii itelligit.
 Hunc tamen etiā ad domū
 redire nolentem dauid ad
 mensam uocat. q̄ q̄ ius
 iudaicus poplū ad consci
 enciā reuerti contempnat:
 ei tamen redeptor: uerēs.
 mandata sp̄ialia p̄dicat
 dicens. Si crederetis moysi.
 crederetis forsitan et michi.
 De me ei: ille scripsit. legē
 itaq; iudaicus populus
 tenet q̄ eius diuinitatē
 loquitur: cum idē populus
 credere dedignatur. unde
 et vnas ad ioab cū eplis
 ex quib; occidi debeat mitti
 tur: q̄ idem ip̄e iudaicus
 p̄ls legē portat. qua cō
 uincite moratur. Dū
 ei mandata legis retinēs
 impleve reuertitur: ip̄e innumer

indiciū defert vñ dāpnat.
Quid ergo p̄ factū istud dō
sceleſtius. quid vna mūdi
dia potest. Sed rursus p̄
misterium quid dō sancti.
quid vna infidelis iuēnt.
quando et ille p̄ vite culpā
prophetice signat inocētia.
et iste p̄ vite innocēciam
p̄pheticē expūit culpā. Nō
ergo incongrue p̄ ea q̄ bene
ab amicis gesta sunt. male
ab hereticis gerenda signūt.
dum vñtus sacri eloq̄ij sic
tūſacta uariat. ut uetura
expūiat. Sic m̄tō rē app
bat: ut ei m̄ multio q̄dicat.
Sic gesta dāpnat: ut h̄m
ſtice gerenda p̄ſuadeat.

Migitur q̄ allegorie m̄
ſteria membratiōno
dantes expleuimus: m̄c
moralitatis itelligēciam.
raptim tangētes exēq̄m.
ad obſcuriora quippe diſſe
renda mens propat. Et
ſi aptis dū uiuolunt: dan
ſa ut dignum ē pullare p̄
peditur. Sepe antiquis ho
ſtis poſtq̄m menti m̄c tēp
tationū certamē m̄fluit.
Ab ipſo ſuo c̄tamine ad tēp
recedit. Non ut malicie
finem p̄beat: ſed ut cor
da que p̄ quietē ſec̄a reddide
rit. repente rediens facili

mopuat n̄tūmpat. Hic ē.
quod ad temptandū beatū
uimū iterū redit. cuiſq̄ au
ciatus expetit. quem tūuē
ei ſupna pietas retinendo
concedit dicēs. Ecce ī manu
tua eſt: tantū animā illius
ſeuia. Sic ille q̄ppe nos deſit
ut cuſtodiat. ſic cuſtodit ut
tamen p̄ niſſo tēptationis
articlō: ſtatū nobis n̄c īfir
mitatis oſtendat. Qui mor
a facie d̄m ex̄t. atq̄ a plāta
pedis uſq̄ ad int̄cē acceptū
ferendo uuln̄ant: q̄ m̄m̄z
am licētia p̄cipit. a n̄m̄is
m̄cipiens atq̄ uſq̄ ad maio
ra p̄ueniens: q̄ omne corp̄
mentis. illatis tēptacōmbz
lacerando tranſſigit. S; tū
ad animā ferendo nō p̄ueit.
q̄ cunctis cogitationibus m̄
tenoz. inter ipſa uuln̄a delec
tationū que ſuſcipit. archam
p̄poſiti intentio reſiſtit. Ut
quū delectatio m̄tē mo
deat: dehbationē tam ſācte
rectitudinis uſq̄ ad conſenſ
mollitiē non m̄ſlectat. De
benus tamen p̄ aſp̄ritatem
penitentię ip̄a delectationū
uuln̄a tergere: et cenſura di
ſtinctionis rigide. ſi q̄d flumē
emanat: m̄ cogitationē m̄m̄
dare. vnde bene mor ſubdit:
q̄ teſta ſanctē m̄debat. Quid

enim p[ro]testa[m] nisi inq[ui]s[ti]o[n]e distac
 tionis. quod p[ro]sane nisi flux[us]
 illicite cogitationis accipitur.
 Petrus ergo testa[m] sane[m] ra
 dinus: cum post pollutione[m]
 cogitationis illicite. noluit
 ip[s]os alpe d[omi]n[ic]o[m] munda
 mus. Potest et iam testa[m] fra
 gilitas mortalitatis itelligi.
 Testa ergo sane[m] munda[m] est:
 mortalitatis cursum fragili
 tatemq[ue] pensare. et putredi
 nem misere delectationis ab
 stergeret. Nam dum quisq[ue] co
 siderat. quam acris caro ad
 pulverem redeat. festine fiat.
 hoc quod se de carne nitus sp[iritu]
 impugnat. Cum ergo ex tep
 tatione prava mente cogita
 tio influit: q[ui] ex m[un]dere sa
 nes decurrit. Sed acris sa
 nes tergitur: si in co[n]sid[er]ac[i]o[n]e
 n[ost]ra fragilitas q[ui] in manu te
 sta teneatur. Neq[ue] enim p[er]i
 pendenda sunt: que q[ui] in usq[ue]
 ad effectum no[n] p[er]t[ra]hunt. tam
 illicite in n[ost]ra mente versant.
 Hinc e[st]. quod q[ui] a mul[ie]rib[us] red[em]p
 to: sane[m] indere veniat. cum di
 cebat. Audistis: q[ui] d[omi]n[us] e[st] aban
 tiq[ui]s. non mechabis. Ego
 aute[m] dico vobis: quod si quid
 viderit mulierem ad concupi
 scendum eam. iam mechatur
 et est eam in corde suo. Sames
 itaq[ue] t[er]git: cum culpa no[n] sol[us]

ab opere. sed etia[m] a cogitac[i]o
 ne resecatur. Hinc e[st] quod
 ierobaal cum a paleis frum
 ta exalteret: ang[eli]m vidit.
 Ad cuius imperi[um] p[er]tinuit
 h[er]odum corit. quem si p[er]tin
 posuit: et in s[er]vitu[m] de s[er]v
 effudit. Que angelus vir
 ga tetigit: eaq[ue] ignis exiens
 de petra consumpsit. Quid e[st]
 enim frumtum virga cedere.
 nisi rectitudine iudicij a iusticia
 cum paleis. ututu[m] grana se
 pare. Sed hec ag[er]ib[us] ag[er]is
 apparet: q[ui] tato magis d[omi]n[us]
 interiora denunciat. quato
 se studiosius ho[m]ines ab exteri
 orib[us] purgant. Qui occidi
 h[er]odum precepit. id e[st] omne[m]
 appetitum carnis n[ost]re immo
 lara. carnes q[ue] sup[er] p[er]tin[er]e p[er]t[ra]
 et in s[er]vitu[m] de s[er]v[itu] fundi.
 Quem alium signat petra
 nisi eum de quo p[er] paulu[m] d[omi]n[us].
 petra autem erat xp[istu]s.
 Carnes ergo supra p[er]tin[er]e
 ponimus: cum corpus n[ost]ru[m]
 in xp[istu]i imitatione cruciam[us].
 Inus etiam carnu[m] de s[er]v[itu] fundi
 qui in conversatione xp[istu]i.
 ip[s]as etiam carnales cogita
 tiones exmanant. Quali ei
 us ex carne liquida in p[er]t[ra]
 fundi: quido mens a cogita
 cio[n]i carnalium fluxu na
 tuatur. Que tamen mox

angelus unguis tangit: quia
intentionem suam nequaquam
potestas diuini adiutorii
desert. De petra autem ignis erit.
et vis carnesque consumit:
quod afflatus a redemptore spiritus
tanta corporis nostri flamma con-
punctionis conaemat: ut
omne quod in eo est illicitum.
et operis et cogitationis ex-
urat. Quod ergo illic est
vis in petra funde. hoc hic
sanctae testis mundare. Perfecta
enim mens solterter nun-
quidat. ut non solum peccata
agere remittat. sed de etiam
quod in se per cogitationes
turpiter haurit. tergat. Sicut
sepe de ipsa victoria bellum
oritur. ut cum inunda co-
gitatio vincit. victoris animi
elatione pulset. Sic ergo
mentem necesse est per unum
diciam erigi: ut tamen sollicitate
debeat in humilitate consistere.
Vnde et cum de sancto viro
diceret. testis sanctae iudebat:
primus apte subnuntiat.
Sedens in sterquilino. In
sterquilino quippe sedere est: in ha-
de se quem parum et abiecta
sentire. In sterquilino nobis se-
dere est: ad ea quae illicite gessi-
mus. mentis oculos peritudo
reducere. ut tamen ante nos
peccatorum stercora ceruimus.

omne quod in animo de elatione
surgit inclinemus. In ster-
quilino sedet: qui infirmitatem
suam sollicitus respicit. et
se se de bonis quae per gratiam
precepit non extollit. An non
apud se in sterquilino abbas
sederat: qui dicebat. Loquar
ad dominum meum cum sum plenus
et cinis. Aperte enim cinis
in quo se apud se loco posuit:
qui puluerem se ac cinerem
etiam dum cum deo loqueretur
estimabat. Si ergo ita se despicit.
qui usque ad honorem diuine
collocationis ascendit: solli-
cita intentione pensandum est.
qua pena illi ferendi sunt:
qui et ad summa non proficiunt.
et tamen de minimis se ex-
tollunt. Nam sunt nonnulli
qui dum parua agunt. de se
ipsis magna sentiunt. In
altum mentem subleuant:
et parum se ceteros. virtutum
vintis putant. Hi minimi
apud se introitus humilitatis
sterquilinum deserunt: et
elationis fastigia ascendunt
Illum videlicet mutant
qui primus se apud se extollit:
sed eleuando prostant. Illi
mittentes qui accepta condi-
tionis dignitate contenti
non sunt dicens. In celum
conscendam: super astra celum

exaltabo solum meum. unde
 et male ei conuicta babilonia.
 id. e. confusa multitudo peccati
 tum dicit. Sed eo regna. et
 indua non sum. Quisquis
 ergo introitus intumescit.
 in altum se apud se ipsum
 poluit. Sed eo se gimus in
 sumis depuit: quod de se mi
 ma veraciter sentire contemp
 nunt. Sunt vero nonnulli. qui
 nichil quidem virtutis agere studet.
 sed tamen cum alios peccare
 conspiciunt: multos se in eorum
 comparatione suspiciunt. Ne
 quod enim corda omnium: una vel
 simul culpa transigit. Hunc
 namque superbia illaqueat: il
 lum forsitan illa supplantat.
 Hunc auaritia cruciat. illi
 luxuria inflammatur. Et plerum
 que contingit. ut is quem superbia
 depuit: alium aspiciat qui
 na succendat. Et quod se non
 acius intelligat: meliorem
 iracundo iam deputat. atque
 apud semetipsum quasi de iustitia
 extollitur. quod peccare negligit
 intum. quo gimus tenetur.
 Plerumque contingit: ut is
 quem auaritia lauciat. alium
 in luxurie voragine mergi ciat.
 Et quod se a pollutione carnali
 alienum respicit. quibus ipse
 sordibus spiritualis vitii itulsec
 polluitur: non attendit. Dum

quod in alio pensat malum
 quod ipse non habet: in se ne
 gligit considerare quod habet.
 Sicque fit: ut dum ad alie
 na diiudicanda mens ducit.
 proprium iudicij hinc periet.
 Et eo diuinus contra aliena
 superbiat: quo sua negliget
 eius ignorat. At contra
 qui ad alta virtutum surge
 veraciter appetunt: cum
 alienas culpas audiunt.
 mox cor ad proprias reducat.
 Et tanto rectius illas di
 iudicant: quanto verius istas
 deplorant. Quia igitur electi
 quisque infirmitatis sue con
 sideratione se compunt: dica
 tur recte. quod in sanctus
 in sterquilino dolens sedet.
 Qui enim vere se humiliat.
 continue circospectionis
 oculo quibus circospectus
 sit delictorum sordibus plucis
 pensat. Sciendum vero est:
 quod plerumque in prosperis.
 in portuna temptatione
 mens tangit. Sed tamen
 aliquando et aduersa externis
 patitur. et inuis temptacois
 impulsu fatigamur: ut et
 carnem flagella crucient.
 et tamen mente carnalis
 suggestio mundet. Unde
 post tot in nobis vulnera. ad
 huc subnuncta sunt etiam

male suadentis uxoris uerba:
que ait. Adhuc permanes
in simplicitate tua. **I**udic
deo et morere. **U**xor quippe ma
lesuadens est: carnalis cogi
tatio mentem lacescens. **S**e
pe enim ut dicitur est. et foris
flagellis atteritur: et intus
carnali suggestione fatiga
mur. hinc est enim quod ieremias
deplorat dicens. foris inficit
gladius. et domus mors filis
est. foris enim inficit gladius
cum nos exterius ferens im
dicta configit. **S**ed domus
mors similis est. quia et fla
gella quidem sustinet: et
tamen intus conscientia
a temptationis sordibus
munda non est. hinc dicitur.
sicut sicut pulvis ante faciem
uenti. et angelus domini affligens
eos. **Q**ui enim in corde suo
aura temptationis rapit.
quasi ante faciem uenti pul
vis eleuatur. **E**t cum inter
hec diuina distinctio patitur:
quid aliud quam angelus domini
affligit. **S**ed hec aliter agunt
a reprobis. aliter ab electis.
Illorum namque corda ita tem
tantur ut consentiant. illorum
vero temptationes quidem
suscipiunt: sed repugnant.
Illorum mens delectabiliter
capitur. et si ad tempus quod

male suggeritur displicet: sed
post modum per deliberationem
libet. **I**sti vero sic temptationum
iacula excipiunt: ut semper
resistendo fatigantur. **E**t si quando
usque ad delectationem temptata
mens rapitur: ipsam tamen cunctis
surreptionem. siue delectationis
erubescunt. **E**t foris censuram
redarguunt: quicquid intra se
exurgere carnale deprehendit.
unde et bene mox subditur.
Locuta es quasi una de stultis
mulieribus. **S**i bona accepimus
de manu domini mala que
non sustineamus. **D**ignus
quippe est. ut sancta mens spiritali
correctione compungatur: quicquid
apud se carnale insolenter
inmurmurat. **Q**ue caro aut
loquens aspera ad iracundiam
pertinet: aut loquens blanda
ad libidinis fluxa dissol
uat. **C**ensura igitur uirilis
illicite cogitationis suggesti
onem redarguens: dissolu
tam turpitudinis molliam
reprimat dicens. **L**ocuta es quasi
una de stultis mulieribus.
Et rursum considerato uni
uerum. cogitationis aspe
rupacientiam refrenat
dicens. **S**i bona accepimus
de manu domini mala que
non sustineamus. **Q**uis
autem subigit uicia appetit.

et ad etiam
pre sup m
om folio

et ad eterna mtrne retribuciois
 culmina uere intentionis qd
 su tendit: quo magis ualla
 use intioz bello undiq; aspice.
 eo se uirtutu animis robusti
 accingit. Et tato mmi iacta
 metuit: quanto contra hec
 uementia. fortiter inuunt
 pectus. Sed plerumq; dum
 contra hec temptationum
 bellum fulcra magnus uir
 tutib; intumit: queda se nob
 intia sub specie uirtutu tegit.
 Et quasi blanda ad nos faae
 uenunt: sed animis aduerfi
 tatis sunt. disailla sentunt.
 Vnde et amia beati iob qua
 si pro consolatione onemunt.
 sed incontinelias erupunt.
 q; insidiantia mra uirtutum
 facie lumunt. sed hostili inec
 tione nos ferunt. Na sepe
 imoderata ua. uisitia r sepe
 dissoluta remissio mra uult
 uideri. Sepe incantus timor
 humilitas: sepe effrenata
 sibia appetit libtas apparere.
 ad consolandu ergo amia ue
 nunt: s. ad mte pacois uba
 dilabunt: q; nimum mra
 uirtutu specie palliata. bla
 da quidem sificie mehoant:
 sed aspera nos contranetate
 pturbant. Bene autē dicitur.
 Condiciant eum sibi: ut pit
 uenētes uisitarent eum. vi

cia q;pe sibi sub uirtutu pre
 textu condiciant: q; s; qda
 que adu sum nos inter se
 qdam comementia qum
 guntur. Sicut sibia et ua:
 remissio et timor. uiana na
 q; e. ua sibia: remissio non.
 Condiciendo ergo uenunt:
 que contra nos sibi ex qda
 puitatis cognatione locia
 tur. S; si erupna nre capti
 uitatis agnoscamus: si ex
 amore eterne pae inuunt
 dolemus. mra que male le
 tis subripunt. bene tristib;
 preualere non possunt. vñ
 et bene subd;. Cūq; eleual
 sent oculos suos procul: non
 cognouerunt eum. Afflictos
 enim nos uicia mimume co
 gnoscant: q; triste cor moy
 ut pulsauerunt. reprobata
 resiliunt. Et que nos letos
 quasi nouerant q; penitua
 bant: merētes agnoscere
 nequeunt. q; ipō nro rigore
 franguntur. Sed antiquis
 hostis quo me eis fortiter de
 prehendi se conspiciat: eo illa
 sub uirtutu ymagine alia
 abscondit. vnde et subditur.
 Et exclamantes plorauerūt.
 Sallis q; uestib; splerunt
 puluerem s; caput suum
 in celum. et sederunt cum eo
 in terra septē dieb; et septē

noctibus. Signat enim pietas
pro ploratum discretio per sal
lionem uestium. Affectus
operum pro pulvere capiti.
humilitas per sessionem.
Aliquando enim pro quid
hostis insidians simulat:
ut ad eruditatis finem
deducat. Sicut est. complecti
per disciplinam culpa pro
hibet: quatinus quod hic non re
punitur. geheme igne fena
tur. Aliquando discretions
ymagine oculis obicit: et ad
indiscretions laqueos per
ducit. Sicut est cum in plu
entis pro humilitate nobis
plus alimentorum quam discretio
concedimus: sed indiscrete
contra nos bella carnis exci
tamus. Aliquid affectum sicut
bonorum operum: sed per hunc
inquietudinem irrogat labor.
Sicut est cum quis quiescere
non valet: et quod de ocio iudi
cari timet. Aliquid ymagi
nem humilitatis ostendat: ut
effectum utilitatis subtrahat.
Sicut est. cum quosdam pro quibus
sunt infirmos atque inutiles
sibi met ipsis asserit: ut dum
seminis indignos solidant.
res in quibus prodesse poterant
permissis. ministris prodesse.
Sed hec vitia que sub virtutum
specie antiquis hostis occidit.

valde subtiliter manus com
punctionis examinat. Dum
enim veraciter intus dolet:
que agenda foris. que ut non
agenda sunt fortiter proinde.
Si enim nos intus opuntionis
in intus afficit. omnis strepitus
prope suggestionis omniterat.
vnde et sequitur. Et nemo lo
quebatur ei verbum. Videbant
enim dolorem esse vehementem.
Si enim cor veraciter dolet.
linguam contra nos in via
non habet. Nam cum plene
vita rectitudinis queritur:
frivacua suggestio proinitatis
obturatur. Sepe autem si forte non
studio contra invidiosum invidia
refugimus: ipsa etiam vitia
ad vltimum virtutis inmutamus.
Nonnullos namque ira possidet.
sed hanc dum rationi subicit:
in se zeli ministerium utunt.
Nonnullos libia erigit. sed dum
dumne formidum animum
inclinant: hunc ad defensionem
iusticie. in voce habet auctori
tas inmutant. Nonnullos fortitu
do carnis illecebrat: sed dum
exercendis prois opibus corpore
subdunt. vnde iniquitatis sti
mulum passi sunt. inde pietatis
lucra merant. vnde bene idem
beatus iob post multa certa
mina. hostiam pro amicis
imolat. Quos enim pro gratitudine

De hostes
que infra in
no folio

dm hostes ptulit: qnz placita
 im cures reddit. **D**na dnm
 incolas qualq; cogitationes
 subigedo m itutes utimus.
 temptaioni adula studia.
 pnteciomis hostia q ad aica
 corda pmittamus.

Hec nos m trib; uolumi
 bus tripli differisse suf
 ficiat. In ipso namq; operis hi
 exordio. uelut imole nascite
 arboris lingue radice fixim?
 ut expositioms ramos post
 modum prout singula expe
 tiunt loca producamus.

Explicit tertius liber de mora
 lib; beati gregorij sup libro iob.

**Hic incipunt meditatio
 nes beatissimi bernardi.**

Multa mult
 ta scunt
 et se ipsos
 nescunt.
 Alios m
 spiciunt
 et se ipsos
 deserunt. Deum quunt per ista
 exteriora deserentes sua interiora.
 Quib; interiore d's. Idcirco ab
 exteriorib; redeam ad interiora
 et ab interiorib; ad exteriora ascē
 dam. ut possim cognosce unde
 uenio aut quo uado. Quid su
 aut unde sum. Et ita cogitōez
 mei ualeam puenire ad cogitatio
 nem dei. Quanto namq; m

cogitione mei proficio tā
 to ad cogitionē dei accedo.
 Secundum interiore hōiez
 tua m mente mā inuenio.
 per que deum recolo. Aspicio
 et concupisco. Sunt autē
 hec tua memoria. Intellect
 uel intelligencia. uoluntas
 sine amor. Per memoria
 remmisco. per intellectū
 intueor. Per uoluntatem
 amplector. Cum dei rem
 scoz m memoria mea eum
 inuenio. et de eo et i eo delector
 scdm quod ipse m donare digt.
 Intelligencia intueor quid
 sit deus m se ipso. q; m aglis.
 quid m sanctis. De i creatis.
 Et quid m hōib; In se ipso ē
 michi incomprehensibilis.
 qz principm et finis. pnci
 pium sine principio. et finis
 sine fine. Be me intelligo
 qm incomprehensibilis sic d's
 qui me ipm intelligere non
 possum quem ipse fecit. In
 angelis est desiderabilis qa
 meum desiderant pspicere.
 In scis ē delectabilis quia i eo
 felices assidue letant. In cre
 aturis ē admirabilis qz oia
 potenter creat. sapienter
 gubernat. benigne dispelat.
 In hōib; ē amabilis qz eoz
 deus ē. et ipsi sunt ppli eius.
 ipse m eis hitat tanq; i tēplo

luc. et ipi sunt templum eius
non dedignatur singulos nec
vniuersos. Quisq; eius memi-
nit eumq; intelligit ac diligit
cum illo est. Dilige eum debem.
qm̄ ip̄e prior dilexit nos et
ad ymaginem et similitudinem
suam nos fecit. quod nulli
alij creaturæ donare uoluit. Ad
ymaginē dei facti sumus hoc
ad intellectū et noticiā filij
p̄ quem intelligimus et cog-
scimus p̄rem et accessū hēim^{us}
ad filium. Tanta cognitio ē
inter nos et dei filium quod
ip̄e ymago dei est. et nos ad
ymaginē dei facti sumus
quam cognitionē etiā ip̄a
similitudo testatur. qm̄ nō
solum ad similitudinē et facti
sumus. Dportet itaq; idq;
ad ymaginem eū ymaginē
conuenire. et nō in uacuum
nomen ymaginis p̄cipare.
Representemus ergo yma-
ginem eius in nobis ī appe-
titu pacis. in uirtutu iustitias
et ī amore caritatis. Tenea-
mus eum ī mēoria. p̄rtē
in conscia. et ubiq; p̄sētē
ueneremur. Arcus siquidē
n̄a eo ip̄o eius ymago est
quo eius capax ē. omnes q;
p̄cipēs eē potest. Nō ip̄ea
eius ymago ē q; sin mem-
nent. seq; intelligit ac dilig

Sed q; p̄ meminisse itelligē
ac diligere a quo facta ē q; facit
sapientia ip̄a facit. **quod d̄s
requiescat in anima hoīs.**

Nihil. n. tam silē est illi si-
me sapientie qm̄ mens
ronalis que p̄ memoriam in-
telligentiā et uoluntate illa
ineffabili iustitiae consistit. Co-
sistere autem in illa nō potest
nisi eius meminit. Sumq; in-
telligat diligit atq; colat. ex-
muerit itaq; dei sin aliquis
animus ymaginem facta est.
Sumq; intelligat diligit atq;
colat. cum quo semp̄ potest eē
beata. beata anima ap̄d qm̄
deus requiem inuenit et ian^o
tabernaculo requiescit. Beata
que dicere potest. Et creant
me requiem in tabernaculo
meo. Negare siquidem requiem
celi non poterit ei. Cure ergo
nos deserimus. et in alijs ex-
teriorib; diū q̄rimus q; apud
nos ē. Si nos uelimus apud
eum esse. Reuā nobiscū et in
uobis. sed adhuc p̄fidē. donec
videre meream̄ per speciem.
Nomin^o inq; ap̄. habitare ex-
p̄fidē in cordib; n̄is. Quia
xps in fide. fides in mente. op̄s
in corde. Cor in pectore. Per
fidem ergo uicolo deum creato-
rem. Adoro redeptorē. Ex p̄to
saluatorē. Credo uidere iōib;

creaturae
quere in
nō folio

creaturis. hęc in me ipso. et qđ
 hęc oib; ineffabiliter iocundum
 atq; beatus est cognoscere deū
 in se ipso. patrem namq; et filiū
 cum scō spū cognoscere ē in tā
 eterna. Beatitudo pfecta. Sū
 ma voluntas. Oculis nō videt
 nec auris audiunt. nec in cor
 hoīs ascendit quāta clitas. quā
 ta suauitas. et quāta iocunditas
 maneat nobis in illa in hoc
 quā dñm facie ad facie uidebim.
 que est lux illuminator. Reges
 exicator. Data redētiā
 et vita uiuentū. et corona vi
 centium. Ita in mente mea
 ymagine illius sūme tūtatē
 repio ad quā sūmam tūtatē
 recolendam aspiciendam et
 diligendam ut eius recordor
 ea delector et eam amplector
 et cōtēplo: totū illud qđ deo
 referte. cūus ymago dei est
 in qua sunt hęc tā. s. memor.
 itelligen et voluntas. cōne
 tribuimus omne qđ scimus
 etiam si cogitemus inde. Intel
 ligentie tribuimus omne qđ
 uerū cogitando inuenimus
 quod etiam memorie cōmen
 damus. p memoriam pat
 riles sumus. Per itelligenā
 filio. Per voluntatem spū scō.
 Nichil in nobis tā sile ē quā
 voluntas vel amor siue dilectō
 que excellentior voluntas ē.

Dilectio domini dei est ita
 qđ nullū hoc dono dei ē excel
 lentius. Dilectio nāq; que
 ex deo est et dōs spū scō pē dī
 per quem caritas dei diffu
 sa est in cordib; nris p quā
 tota trinitas in nobis hitat.

Scdm interiorē homine
 de pen-tib; illis reio
 qui ante fecerit dāpnatū
 quā natum. Pccōres pccōre
 in pccō suo gemēt et de pccō
 nutierunt. anseri miserū
 in hęc hitis miserā mōn
 verunt. Nichil ex eis hęc
 nisi misiam et pccō et cor
 ruptibile hoc corpus quod
 gesto ad illos uere festino
 qui morte corporis hęc ex
 erunt. Cum eoz sepulchra
 respicio. non in eio iēis nisi
 auere et iūmes fetores et
 horrores. Quod ego sum
 ipi fuerunt. et quod ipi sūt
 ego ero. Quid sum ego hō
 de humore liquido fin em
 i moueta conceptōis de hu
 mano semine conceptus.
 deinde spūma illa cathamo
 dūi crescendo caro facta est.
 Post ea plorans et enlās
 traditus sum hūnis mūdi
 ex ho et ecce iam uozor ple
 nis iniquitatib; et abhōiacoī
 bz. Jam iam presentabor
 ante districtū iudicem de

opib; meis redditur iōnem.
De in mīfo cum venit illa
dies iudicij et apti fuerint
libri in quib; omnes mei
actus et cogitatio domino
presente manifestabunt.
Tunc demisso capite pre
confusione male consciē
iudicio coram dño stabo tre
pidus et aueſ ut pote cō
memorans scelex qmilla
mōz et cū dicet de me. Ecce
homo et opera eius redu
cam ante oclōs meos oīa
pccā et delicta mea. Adā
namq; iūrtute dīna fiet
vt vīcinq; sua opa bona
et mala cuncta ī mēoria
reuocentur et mentis in
tutu nūra celeritate cer
nantur ut accuset uel ex
cuset sciencia consciencia
atq; ita sūt et singlī et oīs
iudicentur. Iudiciū faciet
gestoz qsq; suor. Cuncta
q; cunctoz cunctis archā
patebunt. Quod. n. nunc
confiteri erubescimus tūc
oībus manifestabitur.
Et quicq; hic dissilando pal
pamus tūc illic vīdex
flamma comburet. Ignis
vbq; feror ruptis regnab
habeus. Quāto dūci dō
nos expectat ut emendem
tanto districtius iudicabim

si neglexerimus. Cur ergo tāto
tempore vitā istā desideramus
in qua quāto amplius vīuimus
tanto plus peccamus. Cōti
die namq; crescant mala et
subtrahunt bona. assidue na
riatur homo per prospera et ad
iūsa et ignorat quā moriatur.
Sicut. n. in celo stella chori
scans velociter currit et repe
te deficiat. et sicut scintilla ignis
subito extinguitur et ī cinere
redigitur. Sic cito finitū
datur iam certū vitā. Dum
n. libent ac iocundissime mo
riatur homo in mūdo dū q; se
iūctū arbitrat. Ac multa
in longo tempore disposuit
agenda subito rapit a morte
et ex īproviso auferitur a corpore
Venit. n. angli assinnere
illam ut pōtiant illam an
tribunal iudicis metuendi.
et tūc illa memorans opa
sua mala et pessima que die
noctiq; gessit contremescat.
et quā illa fuge. Inducias q;
petere dicens. Da mī vī
hore spaciū. Tūc quī loq; ca
simul eius opa dicent. Tu nos
egisti opa tua sumus. non te
deserimus. sed sep tecū erim
tecū pgem ad iudiciū in ca
quoq; multis et multiplicib;
eam cūmib; accusabunt.
multa q; falsa testidia adūs

eam inuenient q̄ q̄ nera ad
dampnationem eius satis
possent suffice. Demones
vero horribili multu et terribi
aspectu eam terrebunt luge
te et ingenti furore eam per
sequentur et cōprehendent
tam horribili q̄m terribiter
volentes eam retinere et pos
sidere nisi sit qui eripiat. Tē
anima inueniens oculos clausos
et os. aliosq; corporis sensus
p quos solebat egrediet de
lectari in hys exterioribus
reuertetur ad se. et uidens se
solam et nudam ingenti hor
rore concussa. despacōe deficiet
in se et cadet sub se. Et quia
amore mundi et carnis vo
luptate dei amore dereliquit.
derelinquetur a deo misera in
hora tante necessitatis atq;
demonib; tradetur in infino
cruentanda. Sic aīa peccōis
in die qua ignorat et hora q̄
nescit rapitur a morte et se
gregatur a corpore p̄git q;
miseris plena tremens ac
dolens. et cum nullam excusa
tionem h̄at q̄m pro peccōis sui
possit ostendere contabescit et
p̄tinescat ante deum appare
ingenti horrore concutitur.
et multiplicib; cogitationū
estib; agitatur. Cum ingēti
soluone carnis et subductis

in medio ossib; et omnib; se
et illum tantum cōsidat
cum appropinq̄t. Et post
paululum inuenit hoc qd
i p̄petuū non possit muta
ri. Considerat plane etiā
iudex q̄m district' ueniat.
et ante se - nitatem cāte
iusticie quas rōnes in te
sue ponat. Si em̄ cuncta
opera que intellige potuit
deintant uentura tū corā
districto iudice illa magis
que in semet ip̄a nō intelligit
p̄tinescat. Crescit pauor
cum cogitat q̄ uia uite h̄
neq; sine culpa transire
potuit. Nec quidē qd lau
dabiliter uixit sine reatu
aliquo est si remota pieta
te iudicetur. Quis. n. con
siderare valeat q̄nta mala
p̄momenta tempor' p̄pet
imus. et q̄nta bona facere
negleximus. Sicut em̄
peccā e p̄petratio mali. sic
delictum e desertio boni. Gra
uis siquidem iactura est
cum nec bona facimus
nec bona cogitamus. sed
cor n̄m p̄vana et inuilia
desimus uagari. Quis
tamen difficile e tenas
occupationes abs; n̄stris.
Qua propter nullus se
met ip̄m diuidicare et rep

hendere perfecte potest. Sed multis
cogitationibus occupatus. sibi
met ipsi aliquo modo manus
incognitus et omnino quod tollerare
nescit. propterea urgente
crisis subtiliori terret metu
quod et si illa que sciunt nunquam
se permittere meminit. formi-
dat ea tamen que nescit. *de digni-
tate anime.*

An signum dei ymagie
decorata similitudine. despo-
sita fide. docata spiritu. redempta
sanguine. deputata cum angelis.
Capax beatitudinis. Locus
bonitatis. Roms particeps.
Quid tibi videtur cum carne.
unde patris propter carnem
aliena peccata tibi imputant.
et tue iusticie quasi panis me-
struatus reputant atque cum
ipsa ad nichilum es redacta
et quasi nichilum et mane repu-
tata. Nichil aliud est caro cum
qua tibi tanta societas est nisi
spuma caro facta fragili ve-
stita decore. sed erit quod es
cadaver miserum et putri-
dum et abis immum. Nam
quintumque excolatur ueloz
netur semper caro est si dili-
genter consideres quid pos-
set naves cetis que corporis
meatus extus egrediatur
uilius sterquilium nunquam
indisti. Si singulas eius un-

serias enumerare uelis que sic
onerata peccatis uertita uicibus
primiens concupiscens occu-
pata passionibus polluta illu-
sionibus prona semper in malum
et in omne uicium proclius
plena omni confusione et
ignominia. Inuenies propterea
carnem homo uanitati filis
factus est. quod ex illa concupisce-
ntia fecit uicium quo captus
tenetur et uicium ut dili-
gat uanitatem et iniquitatem
operetur. Attende homo quid
fuiisti ante ortum. et quid es
ab ortu usque ad occasum. atque
quid eris post hanc uitam. perfecto
fuiisti quod non eras postea de
uili materia factus et in uili
panno inuolutus. menstrualis
sanguine in utero materno
fuiisti nutritus. tunica tua sicut
pellis fetidissima. Sic iduitus
et ornatus uenisti ad nos nec
memor es que uilis sit origo tua.
Verus. forma fauor populi
lucres inueniunt opes que. Sed
ripuerit tibi noscere quid sit
homo. Nichil enim aliud est
homo quam luperna fetidum. Sicut
stercoris et esca immum. **Verus.**
Unde superbit homo cuius
conceptio culpa. Quasi pena
laboris uita necesse non. post
hominem inuis post inueni-
feto et horrore. Sic in non esse

utatur omnis homo. **Q**uare
 superbis homo attende quid
 fusti uile semen et sanguis
 coagulatus in utero deinde
 miserie huius vite expositus
 et peccato. postea inuis et quibus
 inuis futurus in tumulo.
Quid ergo superbis pulvis
 et cinis cinis conceptus cul
 pa nasci miseria vivere pe
 na. mori angustia. **Q**uare car
 nem tuam rebus preciosis in
 pinguas et adornas que post
 paucos dies inuis deuora
 tui sunt in sepulchro. **N**am
 uero tuam non ornas bonis
 operibus que deo et angelis ei
 presentanda sunt in celis. **Q**uare
 animam tuam vilipendis
 et ei carnem proponis. **D**nam a
 allan et ancillam dnam ma
 gna abusus est. **T**otus siquidem
 mundus iste ad unius anime pro
 curam uel ualorem existimari
 non potest. **N**on enim pro toto
 mundo ponit deus animam suam
 uoluit quoniam pro humana anima
 dedit. **S**ublimis ergo est
 anime precium que non in sanguine
 christi redimere potuit. quoniam ergo
 commutationem dabis pro anima
 tua qui pro nichilo das illam.
Nomme dei filius cum esset in
 sum patris a regalibus sedibus
 pro ea descendit ut eam liberaret
 a potestate dyaboli quoniam cum

uidisset peccatorum fimbriis me
 titam. **N**amque demombus
 tradendam ut morte perpe
 tua dampnaretur. **F**leunt
 si illam que se flere nescie
 bat. nec solum fleunt. sed
 etiam se occidi permisit ut
 precioso sui sanguinis pre
 cio eam redimeret. **A**spice
 mortalis pro te datur ho
 stia talis. **A**gnosce homo
 quoniam nobilis est anima tua
 et quoniam grana sunt ei milia
 pro quibus necesse fuit
 dominum uulnerari si non esset
 hoc ad mortem sempiternam
 nunquam pro eius remedio
 dei filius moreretur. **N**on
 ergo inuoluntate anime sine pas
 sionem cui acta maiestate
 tantam in dies exhibere com
 passionem. **S**icut dicit ipse lacrimas
 pro te et tu per singulas noc
 tes lana lectum tuum cordis
 compunctione et lacrimarum
 assiduitate fudit ipse san
 guinem suum funde et tu cor
 tuum cotidiana corporis
 afflictione quoniam si semel pro
 christo ponere non potes sal
 tem in tuum quodam sed lon
 giori in tuum pone. **N**on at
 tende quid caro uelit. sed que
 spiritus uolat. **T**unc enim glori
 ent cum ad dominum suum re
 dierit ita tamen si eorum

secum nichil tulit et deterbit
omne sordidum. Si de die
durus e hic homo. no possim
mundu sperere et carnem
mea odio hpc. Dic m ubi st
amatores mundi qui ante
pauca tempora nobcu erat.
Nichil ex eis remansit nisi
cineres et imes. attēdedih
genter quid sunt uel quid
fuerunt. hoies sunt sicut tu
comederunt et biberunt. si
serunt dixerunt in bonis
dies suos et in pucto ad in
ferna descendunt. Hic caro
inimby et illic anima igni
deputatur. donec rursus in
felici collegio colligati sem
pitius inuoluantur in
cendys qua locy in vitys.
Vana namq; pena iplicat
quos vnus amor cinne
ligat. Quid p sunt illis in
anis gloria. breuis leticia.
omni potēcia. Carnis vo
luptas. false dūcie. vag
fama et magna cupisce
cia. Vbi nris. Vbi iocis. Vbi
iactantia et ubi arrogātia
de tanta leticia. Quanta
tristitia post tantam volup
tate tan gnis misia de illa
exaltatione ceciderunt i ma
gnam miseria ingndem
inmāu et magna comita
Quidq; illis accidit t. acade

potest. Quia homo es hō de humo
limus de limo. de terra es et de tra
venisti et in terram reuertens.
quā veniet vltia dies que subito
uenit et forsitan hodie erit. Cer
tum est qz morieris. sed incertum
quando aut quomodo vel ubiq
mam mors te ubiq; expectat. tu
quoq; si sapiens fueris ubiq; ea
expectabis. Si carnem leqris
puneris in carne. Si in carne
delectaberis cruciaberis i carne.
Si curiofas vestes regis pro
ornatu vestium subit te sternet
tibi tinea et opimentum tuum
erit imes. Iustitia enim dei
alind non potest nisi qd merent
opera nra. Qui n. plus diligit
mundum quā deum. scin qm
claustrum. gulam q; abstinen
ciam. luxuriam q; castitate. Se
quitur dyabolum et ibit cu eo
in supplicium eternum. Quis
putas meror erit tunc. quis
luctus. que tristitia cu sepabūt
impy a consortio scōz et a visio
ne dei. et traditi erunt i pte
demomū et ibunt cum ipis
in ignem. ibi semper erunt in
fine in luctu et in geitu procul
quippe ceul. at abeata paradi
si pna. cruciabunt in gehēia
petua. nunq; lucem visuri nq;
refugerunt adepturi. Sed p
milia milium annoz in infno
cruciandi. nec nunq; inde libe

randi. ubi nec qui torquet alii
 fatigatur. Nec qui torquetur
 aliquando moritur. Sic. n. igs
 ibi conlinit ut sep venone-
 fux vo qñitate culpe rei lins li
 unlib; nungent' cruciandi. Qu
 aliud ibi auditur nisi fletus et
 planctus genitus et vblulat
 demones merdres atq; stridor
 dentium. Nichil ibi videtur n
 ñmes et laruales faaes torto
 rum atq; tetima monstra de
 monoz. vmes crudeles mor
 debunt intima cordis. Hinc
 dolor inde pauoz. geitus stu
 por. timoz et horroz. ardebnt
 q; miseri in igne eterno ietnu
 et ultra. In carne cruciabunt
 pignem. In spñ p conscie uer
 me. ibi erit dolor itollerabilis.
 fetoz incōparabilis. timoz hor
 ribilis. ayoz corporis et anime
 sine spe nñe et venie sic tamen
 morientur ut semper vñant.
 et sic uiuent ut sepe moriant.
 Ita anima ptoz aut in infno
 cruciabi pro pñs aut i paradiso
 pro bonis nñtis collocabitur.
 Nunc at alterum eduoobus
 eligimus aut sep crucian ai
 nupns aut ppetuali letari ai
 sanctis. Bonum si quidem et
 malum. ayoz et vita añ nos
 sunt posita ut ad quod uolum
 sine bonum sine malum ma
 num extendamus. Sitome

ta non trent nos saltem
 mntent pma. **De pmo**
quod consequitur. vi. p.

Dilectum est videre
 deum. vñere cum deo.
 Esse cum deo. Qui erit oia
 in omnib; hñe deum qui est
 summū bonum et ubi est
 summū bonum ibi ē summa
 felicitas. pfecta caritas.
 Eterna securitas. Et seca
 eternitas. Ibi est summa
 et eterna vita ibi ē eterna
 leticia et plena sciencia ois
 pulchritudo ois beatitudo.
Versus. Est ibi pax pie
 tas bonitas lux iñtis hñstas.
 Gaudia leticia dulcedo mta
 phemus. Gloria laus reges
 amoz et concordia dilas.
 Sic cum deo homo beatus
 erit in amnis conscia pctū
 inuentum non sint. vides
 cum ad voluntate i hēbit.
 In etur ad iocunditatem
 in eternitate vigebit in
 iñtate fulgebit. In boita
 te gaudebit. Sic q; hēbit
 pmanendi etñtate. Sic
 cognoscendi facultatem
 et requiescedi facultatem.
 Cuius si quidem illius scē
 iñtatis erit. Cum sunt
 angeh cūes dñs pñ tēphi.
 filius eius Splendor spñs
 scñs caritas. D caritas ce

fructur

lectis. Mansio secunda. pata
 totum continens qd delectat.
 populus sine innumatione.
 Incole quieti homines inul
 lam indigentiam hntes.
Dqm gloriosa dicta sunt
 de te cuntas dei. Sicut leta
 cum omi min hitacio est
 in te sancta dei gente. Os
 letantur in leticia et exul
 tatione. Et omnes letat
 de deo. Unus aspect' plcher
 et p'nis facies decora. Elo
 quencia dulcis. Delectabil
 est ad videndum. Suavis
 est ad hndum. Dulcis ad p
 ficiendum. Ipe per se facit
 totum. Et propter se suffi
 cit ad nutum sufficit ad pre
 mium. Nec extra illum q
 qu' aliud qritur qz totum
 in illo inuenitur q'q' desi
 datur. Semphbz ipm aspice
 eum accipere semper habe
 semper in illo delectari et
 illo p'fici. In illo clarificat
 intellectus purificat affc
 ad cognoscendum et intel
 ligendum iutate et hoc est
 totum boni hois noscere
 s. et amare creatore suum.
Quid ergo nos angit uela
 ma vicioz sitre absintu
 huius mundi sequi nauif
 gium vite hntis pati infor
 tunu. ipe tiraudis ferre

labentis

dnuum. Et non magis con
 uolare ad scoz felicitatem
 ad angloz societate ad solem
 tatem supne leticie. ad iocun
 ditatem contemplatie vite
 ut possimus inire potencias
 donum et videre si hndate
 duncias illas bonitatis eius.
 Ibi uacabimus et videbim
 qui dulcis e dominus et qui
 magna multitudo dulcedinis
 eius. videbimus decore glie.
 Scoz splendore et regie
 potestatis honorem. cognosca
 tes patris custodiam. filii sa
 pientiam. Sp's sancti ben
 guillimam clementiam. et ita
 habebim' noticiam illius sume
 trinitatis. Nunc corpora p
 corpus videmus ymagies
 etiam corpus p spm cum
 tunc vero ipam trinitatem
 puro mris intuitu videbim'.
Beata visio videre dm nise
 ipso. videre in nob et nos i eo
 felici iocunditate et iocunda
 felicitate. Quicq' desiderabim'
 totum habebimus. Nichil
 amplius desiderantes et q'q'
 videbimus amabimus. Ipe
 amore beati dilectie amoris
 et suauitate cotemploms.
 hec erit summa cotemplationis.
 hec erit summa illius felicitatis
 qui intelligit in suo esse
 puro ca sue diuinitatis cop

bendetur modo incōphēbilis
 caritas. Simca diuinitas pa-
 tebunt diuinitatis archana.
 videbitur et amabz deus et h̄c
 in hō delectatio tāta cor h̄ns
 implens et faciens tota erit
 illius bitudinis consumatio
 una erit oīm lingua iubilatio
 in defessa. vnus affectus
 amor et ius patebit iustas.
 Implebit caritas et erit iteg
 corporis et aie societas fige
 bit sicut sol humanitas glori-
 ficata. Queta erit et cōcor
 carnis et sp̄s societas. āgeloz
 et hōm erit gaudium vnum
 vnum colloquū vni omnū.
 Non languebit amor neq; liq
 fiet dilectio presentib; hoib;
 oib; hoīs nulla erit dilacoīs
 afflictio qm̄ bñficia dñne ma-
 iestatis presentia erunt oīa
 et oib; et erit cōmūnis icōm-
 mo oīm oīpotētia. Sapiēcia
 par et iusticia ac intelligēcia.
 Non erit in illa pace dñitas
 linguarum s; pacifica i cōcor
 concordia mox et affectū.
 In torrente illius voluptatis
 nichil vltra appetet amilata
 societas tanta erit felicitas.
 Ibi si quidem erit filis felicitas
 tis sremmens gloria et sup
 labundans leticia. Sed ad h̄c
 quis idoneus pfecto verus
 penitens bonus obediens fi

delis hūis et prudens et
 amabilis socius. *De vero*

penitente.

Verus penitens sepe est in
 labore et dolore. dolet enim
 de peccatis preteritis. laborat p
 futuris cauendis. *Verus*
 siquidem penitens e sine me-
 morationis tempore de peccatis
 dolere. Sic plangit cōmissa
 ne cōmittat plangēda. Ir-
 risor namq; est et nō vere
 penitens qui adhuc agit
 quod peniteat. Si ergo vis
 verus penitens esse cessa
 a peccō et noli ampli peccare.
 qm̄ manus e penitēcia qm̄
 sequens conquinat culpa.

De bono obediente.

Bonus obediens dat
 suum velle et suum
 nolle vt possit dicere para-
 tum cor meum deus patū
 cor meum. patū quocūq;
 preceperis facere. patū
 ad nutū. Nutū cuius aī
 obedire patū tibi uacare
 prius manifestare. ore
 ipsum custodire et i celestū
 contemplone requiescere.

De amabili socio.

Amabilis socius oībus
 est officiosus et mīhi
 deuotus. deuotus ad deum
 benignus ad priuū. Sobri-
 ad mundū. Bonum seruus

proximi locus. quid dicit?
Superiora habet ad gaudium.
Equalia ad consortium. Inferiora ad seruitutem. nulli est onerosus. Sed inferiora redigit ad utilitatem mediocri et ad honorem superiorum. Superius inferiora sequens ab illis possessus ista possidet.

De fidei seruo. capitulum.

Fidei seruis est in contemplatione dei et custodia sui. Custodie ergo tue prius in omnibus omne diligentiam adhibe. Deinde intelligens nunquam posse sufficere ad te custodiendum tua industria. diuinam implorea clementiam seu potentiam. Itaque ad contemplandum in te creatoris tui voluntate bonam et beneplacentem atque perfectam angelicam exora perfectam tutelam pro cuiusque omnium cum est regnum super te. Roga. curte per gloriosam supplicia singulis et sit omnibus clama. et dic miserum mei. miserum mei. saltem nos amici mei. Recipite fugitum meum. Sed fratruel sed con sanguinem in sanguine redemptoris. En pauper stat ad ostium clamat et prelat apite prelati et conuocante usque ad regem ut prostratus

coram eo iudicem omnes miserias et omnes necessitates quas patior. Ad extremum vero prelati tuo cor tuum cum omni progenie conligua nullum in eo remaneat peccatum quod non solum pura confessione deleatur. Ihesum christum etiam super cor tuum sicut signaculum pone. Cum. u. v. cordis hostium custodit et est cordis hostiarum ut nullum ingrediantur et egrediantur omnes filie vel familie cordis consequenter ad sint inha nullum angelo. ad fores exteriorum sensuum exultantium nec alienigenae audet intrare terribiles illas acies propter hostiarum reuerentiam et angelorum custodiam. Integritatis tue curiosus explorator vitam tuam cotidiana discussione examina. Attende diligenter quantum proficias vel quantum deficias. et quibus in moribus. et quibus in affectibus. quam similibus sis deo. uel quam dissimilibus quam ipse uel quam longe non locorum interualtis sed moribus affectibus. Stude cognoscere te quia multum melior et laudabilior es si te cognoscas quam si te neglecto. cognosceres curbo siderum. vires herbarum conplexiones hominum. naturam animalium et heres omnium celestium et

terestium sciencia. Redde ergo
 te tibi et si non semp vel sepe sal
 tem interdum tuos rege affectu
 corripe excessus. In te nichil re
 maneat indisciplinatum. pone
 omnes transgressiones tuas ante
 oculos tuos. statue te ante te.
 tanquam ante alium et sic temp
 ipsum plange et plora iniquita
 tes et peccata quibus deum offe
 disti. Iudica ei miseras tuas
 ostende ei malicias adularior.
 Cumq; tunc coram eo te ilacrimis
 mactans. precor te ut meo
 sis mei. Ego. n. ex quo cogni
 te in xpo diligo te. et illuc men
 tionem tu deferro ubi et illu
 ta cogitatio supplicium et hoc
 sta promeretur premium. ad
 altare namq; dei cum pccato sto.
 Sed sacerdos tua me concomi
 tatur memoria. tu no in mente
 reddes si me amans et oroniu
 tuar ptiap fecis. ibi recorda
 tione tecum presens ee desido.
 Vbi pro te et tuis familiaribus
 ductas preces coram deo fudis.
Nec mireris si dixi presens
 quia si me amas ideo amas quia
 ymago dei sum ita tui presens
 sum ut tu que tibi. Quicq; n.
 tu es scilicet ego sum ymago
 n. dei est omnis anima rationalis.
 provide qui in se ymaginem
 dei querit tam proximum quam
 se querit et qui illam ita quere

invenit. In omni homine
 eadem cognoscat. visio. n. aie
 intellectus e. Si ergo te vi
 des me vides quia nichil aliud
 sum quam tu. Et si deum diligis
 me ymaginem dei diligis.
 Et ego te diligendo deum dili
 go in te. Et ita dum vnum
 querimus et ad vnum te
 ducimus semp in te nobis
 presentes sumus. sed in deo
 in quo nos diligimus.
**Ad homo qui etiam ita
 sollicitudines varias desinat**
Cum ad orandum sine
 ad psallendum etiam
 nitans fluctuantem cogita
 tionum tumultus exterius
 relinq; curamq; extiori
 penitus oblitiscere ut soli
 deo possis vacare fieri. n. no
 potest ut deo alius loquat
 qui etiam cum toto mundo
 tacens fabulatur. Intende
 ergo illi qui nitendit tibi.
 audi illum loquentem tibi
 ut exaudiat te loquentem
 sibi. Ita fiet si diuini lau
 dibus soluendis debita re
 uerentia et sollicitudine as
 sistas. Si singula uerba diuine
 scripture diligenter itedas
 non quod ego ita faciam
 que dico. Sed quod face vel
 lem et non fecisse penitet
 et non facere piget. Curbo

cu maior gra concessa e votis
et deuotis precibus pias au
res domini ad te flecte. lacri
mus et suspensus pro tuis ex
cessibus illum clementer
exora atq; canticis spiritali
bus in omnib; tuis illi lauda
et gloria. **Ps.** n. magis fir
mis amib; spectare lib;. **Ps.**
regi summo iocundus exhibet
sicut ipse testatur. **Sacra**u
laudis honorificabit me. **D.**
qui felix esses si spiritalibus
oculis semel intueri posses.
quomodo pueniunt picipes
committi psallentib; i medio
umencularum tympanistarum
videres procul dubio q; cura
quo ne tripudio int sunt
cantantib;. assistunt oran
tibus. assistunt meditantibus.
Supersunt quiescentib; pro
udentib; atq; pauantib;
pre sunt. **Diligunt** quide
suos concuies sine pote
states. et pro hys qui here
ditatem capiunt salutas
solicitudine cogaudet co
fortant. Instruunt prote
gunt. prudent q; oib; hoib;.
Sp. n. os desidant aduentu
mru. q; ipi expectat citati
sue ruinas restantur. dili
genter q; runt. et libenter
audiunt bona de nob. So
liciti discunt medij int

uos et dñi uos genitus fidelis
ad eñ. ptautes nō dediguntur
esse loci nri. q; nā fā s; nūstia
nri. **Exultare** eos fecimus
quando comisi sumus ad pe
nitentiam. festinemus ergo
de nobis eoz leticia adimplere.
De tibi quicunq; es q; desidat
redire ad uomitum. reuertu
ad lutum. putas ne placato
hēbis eos in iudicio quos tātō
et tā spato pūare uis gaudia.
Exultauit qñ uenimus a
religionem tanq; si hys qui
ab ipsa inferni porta dnerent
reuocari. **Quid** uero nē erit
si ab ipa ianua paradisi uident
redire et retrorsum abire eo
qui iam alterum pedem ha
bebant in celo. nam si corpora
inferus et corda sursum.
Curamus ergo non passib;
corporis sed affectib;. sed deside
ris. sed suspensis. qm non so
lum angeli. **S;** angelorum
creator uos expectat. **Expectat**
nos deus pater tanq; filios
et heredes ut constituat nos
super omnia bona sua. **Expec**
tat nos dei filius tanq; frēs
et coheredes ut fructum sue
natiuitatis et precii sui lau
gimus deo pā offerat. **Expec**
tat nos sps scs ipse si quidem
est bonitas et benignitas nq;
ab eterno predestinati sumus

nec dubium est quā pre desti-
nationem suam adimpleri
velit. Ergo quā oīs celestis
curia nos expectat et desidat.
Desideremus eam quanto
possimus desiderio. Cū ma-
gna namq; confusione et
rubore ad illam venet quā
eam uehementer videre nō
desiderat. Quācumq; uero
vigilat orōne et assidua cogi-
tatione in illa conuersatur
et secū hinc ingreditur tū
magna leticia suscipietur
in ea. Vbi cumq; finis infra
tenet ipm ora. Si longe finis
ab oratorio noli querere locum
quā tu ipse locus es. Si fueris
in lecto aut in alio loco ora
et ubi est templum frequent
orandum et flexo corpe mēs
est eugenda ad deum. Sicut
n. nullum est momentum
quo enim presentem nō hēat
in memoria. S; dicit ego co-
ndie oro et orōnis mee nullū
fructum uideo uel hēo. S; sicut
accedo ad illam sic et redeo. ne-
mo michi uidet nemo loquitur
nemo quippiā donat s; icallū
laborante uideo. Sic loquitur
humana stulticia nō autēdes
quid inde iustas pmittat dices.
Amen amen dico uobis quā quā
orantes petitis credite quā acci-
pietis et fiet uobis. Nō ergo

vilipende orōnem tuam.
quā ille ad quem oras non
vilipendit eam. S; anteq̄
egrediatur de ore tuo. ipse
eam scribi iubet in libro suo.
et unum e duob; indubitāt
sperare debemus. quā aut
dabit uobis quā petimus at
quod nouit uobis ēē utih.
Cogita g; de deo quā melius
potes. et de te quā deterius
uales. De te uero et de illo
amplius credere debes quā
cogitare non potes. Omne
tempus in quo de deo non
cogitas. hoc te cōputes per-
didisse. Quis si quidem
res aliena est a nobis. tēp̄
autem nūm ē. uaca ergo et
ubi cumq; finis ibi totus esto.
Noli te reb; tradere sed com-
mendare. Quocūq; loco con-
sistas cogitationes tuas tē-
ta et aliquid salutare ī aīo
tuo uisa. Quis si quidem locus
ad meditando ē congruus.
Tota ergo facultate animi
recolligens habere tecū hīta
et in latitudine cordis tu
deambulans ibidē cenacū
grande stratum xpo exhibe.
axens namq; sapientis sēp̄
est apud deum. Illum sēp̄
ante oclōs hēre debemus per
quem unum sumus et sa-
pimus. Ip̄m nā; ut cēnū

hominis actorē. Ipsum namque
ut sapientes sumus debemus
etiam hinc doctore ipsum ut beatus
sumus eterne suavitatis ha-
bentis laudiorē. et in hoc yma-
ginem eius habet illius sum-
me trinitatis in nobis cognoscimus.
Nam sicut ille et sapiens est
et bonus est. Sic et nos pro-
modulo nostro et sumus. et
nos esse scimus. et id esse
et nosse diligimus. Ut vere
ergo te ipso velut dei templo
propter illud quod in te est
simile deo. honor si quidem
sumus est deo illum vene-
rari et imitari. imitans si-
pius es. Sanctum. n. septimum
est deo mens pia. et altare
optimum cor eius. Veniaris
si misericors es. sicut omnibus
ipse misericors est. hostia si
quidem acceptabilis est deo
bonum facere omnibus pro deo
fac pro deo omnia sicut fili-
dei ut dignus eo qui te dignus
est filium vocare. In omnibus
vero que agis deum esse pre-
sentem cognosce. Cave ergo
ne in eo quod male delectat
vel visio tua vel cogitatio tua
remordeatur. Nec dicas nisi
facias quod non licet. et li-
bet ne aliquo facto ut lig-
deum offendas qui ubique pre-
sens tunc quicquid facias. ana-

1077
gna custodia est necessaria tunc quoniam
ante oculos iudicis hinc cuncta
cernunt. Cum illo tamen sepes
securus. Si tale te paratus
ut tecum adesse dignetur.
Si tecum non est per gratiam.
adest tamen per vindictam sed vet-
si ita infra tecum est. nono vet-
si ita infra tecum non adest.
Illi namque nascitur deus que
peccantem non flagellat. nam
quem flagellando non emen-
dat in futuro dampnat. **Ad
homo non debet fieri morte.**
Certum est quoniam mors ubi
quod tibi immatur. Diabolus
invidiatur ut rapiat animam
quam quoniam egredietur de corpore.
Tu vero noli timere quoniam deus
in te habitat. Si tamen habitat
eripiet te et a morte et a demone.
Fidelis. n. socius est nec deficit
operantes in se nisi prior ipse
deseratur. Deficitur autem cum
corpore pravas et mutiles cogi-
tationes vaga mente discit.
Idcirco omnium sollicitudine et cu-
stodia illud custodire et tenere
debes ut in illo deus requiescere
possit. In omnibus namque cuncta
que sub sole navitatibus mun-
dani occupantur nichil hinc
corde sublimis nichil nobis.
Nichilque deo similis reperit.
Quapropter nichil aliud quer-
in te nisi cor tuum. Omnia

ergo illud per veram et p̄mā
 confessionem et assiduā orō
 nem ut mundo corde deum
 videre possis per cōtinuam
 dei cōspectionem. In om̄i
 loco esto ibi subiectus et in fēt.
 Compose mores tuos ut sis
 in te pacatus. Dilige omnes
 homines et oib; amabilem
 te exhibe. et amabilem ut
 his pacificus et dei filius. Sic
 eris bonus monachus. sc̄us
 humilis et rectus. Et am
 talis fuis mei memeto. **Re**
 michi qui ista dico et ista nō
 facio. et si aliqñ facio nō dū
 p̄senero. Ista habeo i meōna
 et non seruo in vita. hō i ser
 monibus et non in moribus.
 legem in corde et ore tota die
 rumino et contra legi ago.
 Lego mea de religione et pl̄
 diligo lectionem q̄ orōnem.
 Verumptamen nil aliud do
 cet dn̄na sc̄ptura nisi reli
 gionem amare. unitatem
 seruare. Caritatem habere.
 Ego autem miser et mise
 rabilis cūis cō ad lectio
 nem qm̄ ad orōnem libenti
 volo legere q̄ nullas asc̄ta
 re. Expectat me aliquis no
 lens de n̄titate sua n̄ loqui.
 Ego volo librum aliquem
 accipio quem iste vel ille vel
 let habere. lego in eo. et lege

do amcto caritatis fruct.
 pietatis affectus. Cōpūc
 tioms fletus. cōstanciam
 vtilitatem. celestium cō
 templationem. Nichil
 tamen in hac vita d̄lcus
 sentitur. nichil audius
 sumitur. Nichil ita n̄tē
 ab amore huius mundi
 retrahit. nichil sic animū
 contra temptationes ro
 borat. Nichil ita hominē
 exercitat et adiuuat ad om̄e
 opus et ad om̄e labore.
Misere mei deus qm̄
 tibi plus pecco ubi p̄
 tata mea emendare debeo.
 In monasterio namq; sepe
 dum orō. non attendo quod
 dico. Pro quidem ore. sed
 mente foris uagante orō
 nis fructu. p̄no corpore
 sum intus. S; corde ex̄t.
 et ideo perdo quod dico. pa
 rum. n. prodest sola voce
 cantare sine cordis it̄cōe.
 propt̄ea magna p̄nit̄as
 n̄mo magna infama
 ē qm̄ cum domino maiesta
 tis loqui in orōne p̄sum
 mus. nos insensati amē
 autimus. et nescio ad q̄s
 meptas fablas cōitūm̄
 cor. Magna quidē infama
 et grauit̄a iudicanda cū
 v̄n̄llim? pulius loquētē

ad se dedignatur deū creatore
 immittitatis. Ineffabilis voe
 dignatio dñne bonitatis
 que cotidie conspicit nos in
 felices. aūē a n̄tētes obdu
 rantes corda. et nichillom̄
 clamat ad nos dicens. Redi
 te preuancatores ad cor. Va
 cate et videte qm̄ ego sum
 deus loquit̄ in d̄s in ps̄. et
 ego illi. nec tamen cum psal
 m̄ū dicam attendo cuius ps̄
 sit. Idcirco magnā inuiam
 deo facio cum illum precor
 ut orōnem meam exaudiat
 qm̄ ego qui sumdo non audio.
 Deprecor ergo ut in̄ m̄tēdat.
 ego uero nec michi nec illi
 rendo. S; quod detius ē in̄
 da et inuitia in corde usādo
 fetorem horribilem eius aspec
 tibus in

Nichil est in me fugia
 corde meo q; quociens
 me delent et per prauas co
 gitaciones deflunt totiens
 deum offendit. Cor meum
 est cor uanum. Cor uagum
 et instabile. dum suo dedica
 arbitrio. et dñno caret cō
 silio in se ipso non potest cō
 sistere. Sed dum mobili mo
 bilis p̄ in̄finita distrahit̄.
 et hac illac p̄ in̄m̄ia discit̄
 et p̄ dñisa dum requiem q̄rit
 non inuenit. S; in labore

miserum ac requie uacū
 manet. Sibi non concordat
 i. se disponat et dissimulat.
 voluntates alternat. consilia
 mutat. Edificat noua. destit
 uetera. destructa re edificat
 ea. — Deq; iterum atq; iterum
 alio et alio modo mutat et o
 dnat quia uult et non uult
 et nunquā in eodē statu p̄man.
 Sicut. n. molendinū uelociter
 uoluitur et nichil respuit. sed
 quicq; imponitur molet. Si
 autem nichil apponitur se ip
 sum apponit et consumit. sic
 cor meum semper ē in motu
 et nunquā requiescat. S; siue
 dormiam siue uigilem. Sop
 mat et cogitat quicquid ei oc
 currit. et sicut molendinum
 arenam si iponatur extūmat.
 uix inquinat. palea occupat.
 Sic cor meum cogitatio ama
 ra turbat. immunda cogitatio
 maculat. uana inquietat et
 fatigat. Ita cor meum dum
 futurum non curat gaudū.
 nec dñmū q̄rit auxiliū ab ad
 re celestium elongatur. et in
 amore terrestrium occupat.
 Cumq; illab̄ in illis et inol
 untur in illis. uanitas illud re
 apit. auaritas deducit. aipi
 ditas alliat. uolūtas seducit.
 luxuria polluit. torq̄t inuidia.
 turbat inuidia. Cruciat

tristitia. Sicq; in his casibus
 subuegitur omnib; vicis qm
 vnum deum qui ei suffice po
 terat dimisit p multa dispate.
 Et huc illucq; qrit vbi regere
 possit. et nichil inuenit quod
 ei sufficiat donec ad ipm redeat.
 a cogitatione in cogitationem
 duatur et p varias affectioes
 et occupationes nauat. vt sal
 tem varietate ipaz rez impleat.
 quarum qualitate lacian no
 potest. Sic lab; cordis misia
 subtracta diuina gracia. Cūq;
 ad se reuertitur et dilatat quod
 cogitauit nil reperit qz no opus
 fuit. sed importuna cogitatio
 que de no multa componit. sic
 decipit ymaginatio qm fort
 illusio. Imperat michi deus
 ut prebeam illi cor meum. et
 quia imperanti deo meo non
 sum obediens et subditus in su
 rebellis et contrarius. vnde michi
 subingari non potero me donc
 illi fuero subiectus. in q; suā
 nolens q; ei nolo fuisse volēs.
 paito plura machinat cor
 meum vno momento q; omis
 homines pfitere possent vno
 anno. Cumq; deo non su vnit
 et ideo cum me ipso diuisus. cū
 illo vni non possum nisi per
 caritatem. nec subici mihi per
 humilitatem nec uerus humil
 esse. nisi p veritate. Expediit g

ut me in uitate dilantiam
 et cognoscam qm vilis qm
 fragilis et qm labilis sum.
 Deinde cum omis miserias
 meas cognouero necesse ē ut illi
 inheream per quem sum
 sine quo nichil sum et nichil
 facere possum. ut qz a deo pec
 cando recessi nisi per veram
 confessionem ad illū redire
 non possum. Fateri ergo o
 portet quod fatendum est
 qz unq; eo modo aut ea inte
 tione qua peccam peccata
 confessus sum nec omni re
 cordatus sum. aut propter
 uetustatem aut propter
 multitudinem. Si autem
 confessus sum non pure co
 fessus sum propter tūpi
 tudinem. confessionē etiam
 meam dimisi ut diuisis sac
 dotib; diuisa manifestarem.
 Et ita uenia carum ad q;
 p ptes puenire putam.
 Precanda namq; factio ē
 pccm diuine et supbiae ten
 rade et intulcus eradica
 re. Non. n. ē utilis confessio
 nisi sit in oris uitate et cor
 dis pitate. et ut tres sint q
 testimonium nobis dicant
 in celo pater et filius et sps
 sanctus. Adamus tres sa
 cerdotes cordi et ori. ut i ore
 duoz vel trium testium stet

omne iudicium. Sed dicit mihi
sufficit soli deo confiteri.
quod sacerdotes sine eo a peccatis
absolvere me non possunt
ad quod non ego. Sed beatus
iacobus videtur dicens. Con-
fitemini alteri utrumque peccata
vra. Commemorem namque
valde ut nos qui peccando
contumaces deo sumus
penitendo supplices sacerdotibus
et ministris eius sumus
et homo qui ad dei gratiam
conseruandam mediatore
iam non egit recuperare
non nisi per mediatorem
hominem possit. Genat
ergo et suspirat et auerius
pro peccato timeat. Expan-
scat solatus discant. au-
riatores et intercessores
quod prostruat se humiliter
hominem qui utiliter assistere
voluit creatori. Nam et hoc
saluberrimum est. ut homo corde
peniteat et ore delictum suum
confiteatur quatinus deus
qui pius adest per gratiam
cor per penitentiam coniungat.
Deinde assit ut confitenti
veniam peccatorum tribuat. Quod
si forte peccator ve peniteat.
sed interueniente articulo
necessitatis ad confessionem
peruenire non possit. Con-
fidenter credere debemus

quod sumus sacerdos complet
meo quod mortalis non po-
tuit et iam apud deum con-
stat factum. quod homo quidem
uersus uoluit sed non ualuit
adimplere per confessionem
non contemptus excludit sed
impediunt necessitas. In
capitulo ubi peccata mea emen-
dare debui peccatis peccata addidi
cum de illis clamatus aut al-
quo modo excusam aut ex to-
to negam aut quod detestis
est defendi. et impatienter iudi-
cum nullum sit peccatum a quo
non sum contaminatus aut
contaminari possim. Iustum
est ut remota omni occasione
emendationem promittam.
Unde etiam aut quocumque cla-
mer quatenus sic liberari uo-
leam a peccato peccato uel a per-
petuando.

Multitudinem iniquitatum
mearum expanse cens
aliorum transgressiones reprehe-
dere timui. et ideo omnino mortis
actor exiti. quod uirus quod cla-
mando expellere potui non ex-
puli. Indignatus sum aduersus
alios qui me de uiciis meis
reprehendebant et quasi amari
debui odium. Illa que michi noc-
bant uel displicebant desiderauit
ut non essent. Sciebam tamen
quod in natura sua erant bona

et bono fōre frā. Sed idō in
nocebat qz malus etiam
male utebar eis. nichil em̄
michi contrariū est n̄ ego ip̄e
merum est quicquid in noce
potest. Et ego ip̄e in sarcina
sum. Optavi etiam ut d̄s
p̄ta mea nesciret aut p̄ire
nollet vel non posset et ita
uolu deum esse insipientem
inultū et ip̄otētē. Quod si
esset deus non esset. Non est
s̄bia s̄ s̄biam meā. p̄ptea
longe a salute mea ūba dehe
toz meoz. Suspecta si quidē
est deo s̄bia nec fieri potest ut
cum deo ad grām reuertatur.
diuisum est utqz hospicium n̄
in eodem cohabitāt aīo quibus
non hant cohabitare in celo. In
celo nata ē sed uelut in memor
qz vnde in ma cecidit illuc p̄ca
redire non potuit. Cum autē
pluma uel nimio frigore aut
calore turbatus fin contra deū
m̄qz iūmuran. Omnia nāqz
que ad vsum uite accepimus
ad vsum culpe eūtinus. q̄p̄t
n̄stunne ut qui in cūctis pec
caminus in amictis feriam.
Sepe ad sacū ministerium
uocem meam fregi ut dulci
cauerem et magis delcibar
in uocis modulatione quam
in cordis compunctione. D̄s
vō an non abscondz quicquid

illicitum p̄p̄t̄ur. nō q̄rit
leuitatem uocis. sed cordis
voluntate. Nam cū cātoz
mulcet poplū uocibz. deu
irritat prauis moribz. Licē
ciam loquendi vel aliud fa
ciendi sepe nimia ip̄ortum
tate uel calliditate a platis
meis extorli. nō attendens
miser qm̄ ille se decipit qui
apte vel occulte latagit. ut
hoc ei p̄ sp̄ualis inūgat qd̄
ipse desiderat. Acum uel au
tellum uel aliud tale uile
multociens desideram inim
um nec confessus sum quia
p̄cām non extimabā prop̄
rei uitate. uerūptū nō mltū
discat. Si quecumqz s̄bā uilis
vel preciosa requiratur dū
equaliter sit corruptus affc̄.
Non n. autellus est inimum
sed autelli appetitus. nec au
rum inuū ē. sed auri cupidi
tas. In labore non laboram
quantum potui et quātum
debui. In silentio etiam fin
ociosus. quod ē maxīm p̄cām.
In silentio namqz nemo sic
debz esse ociosus. ut in eodē
silentio de utilitate non co
gitet proximi. nec sic actio
sus ut cōtemplationem
non requirat dei. parum n
proficat qui alii cū potest
non prodest. De vicis me

inutilitatem

172
iactam putans esse in ligis
virtutis ubi erat lapsus cri-
minis. De virtutibus etiam vicia
fecit. Iusticia namque diuino mo-
dum suum excedit crudelita-
tis manum gignit. et inuisa
pietas dissolutionem disciph-
ne perimit. Sic sepe inuisum est
quod virtus putatur. sicut
remissa segnitates mansue-
tudo creditur et pigritie inuisum
quietis virtute mittitur.
finiri me esse quod non eram.
Dixi me uelle quod nolebam
aliud corde uolebam et aliud
ore dicebam. et ita sub omnia
pelle iniquitatem conscientiam
abscondebam. Vulpina pla-
ne conscientia. Lepida con-
uersatio animalis cogitatio.
ficta confessio. breuis et ra-
ra compunctio. Obedientia sine
deuotione. Oratio sine strictioe.
locutio sine lectio sine edifi-
catione. Sermo sine rationis
speculatione. Quam diuina sunt
iniqua ista que loquor quam
me ipsum ferio. Verumptamen
quod nec me peccatore nego si pec-
catum meum cognosco erit
fortasse apud deum peccatum
iudicem impetratio uenire.
ipsa cognitio culpe. Dicam
ergo dicam miseriam meam
si forte magna sua pietas
moueat illum. Dicam peccatum

meum quam noticia peccati inuicem
est salutis. magnam porto coro-
nam. vestem rotundam. Regu-
lam sermo ieiuniorum. statutus
psallo horis. sed cor meum longe
est a deo meo. Exteriorum facie
intuens saluare in animam
arbitror. non cernens neque sen-
tiens venem interiorum qui
interiora rodit. unde osee. Co-
medunt aheni robur meum
et ego ignoravi. et ideo rotus per-
gens mea que foris sunt. et ig-
narus interiorum meorum
malorum sicut aqua effusus
sum et ad nichilum suum redactus.
preteritorum oblitiscens presen-
tium negligens futura non pre-
uidens. ingratus sum ad bene-
ficia. promissus ad mala. et transi-
ad bona.

Si me non inspicio nescio
quid me ipsum. Si autem me
inspicio tolerare me ipsum non
possum quia tanta inuenio
me que digna sunt reprehensione
et confusione et quanto subtilius
et sepius me discatio tanto plures
abominaciones in angulis
cordis mei inuenio. Ex quo na-
que peccare cepi nunquam unum
diem sine peccato transire potui. nisi
adhuc peccare cesso. Sed de die
in diem peccatis peccata addo. et ea
pre oculis habeo nec gemo. et uide-
scenda video nec erubescio. dolenda

intueor nec doleo. quod est signum
mortis et damnationis in
dicium. Membrum n. quod
dolorem non sentit mortuum est
et morbus insensibilis est in-
curabilis. Iems sum et dissolutus
nec me corripo. Sed ad peccata
que confessus sum cotidie redio
nec caueo foueam in quam uel
ego cecidi uel alium cade in di-
Cunq; plorare et orare debe-
rem pro malis que feci et pro
bonis que facere neglexi. pro
h dolor uisum est michi in cont-
ritum nam tepidum et fugiu-
a feruore orationis
et iam sine sensu remansi
frigidus. et ideo flere me ipse
non possum. quia lacrimarum gratia
recessit a me.

Decata mea celare non
possum quia quocumq; uado
conscientia mea mecum est.
Secum portans quicquid mea
posui sine bonum sine mali
seruat in uo. restituet defun-
cto depositum quod ad suadum
accepit. Si male facio adest
illa. Si autem facie iudeorum et inde
extollo adest illa. adest in uo
et sequitur mortuum. ubiq; michi
gloria uel confusio inseparabilis
pro qualitate depositi. Si sic i
propria domo et a propria fa-
milia homo accusatores. et iudices
et tortores. Accusat me

conscientia. testis est memo.

Facio iudei. voluptas carca-
num tortor. oblectamentum
tormentum. quotquot sunt
oblectamenta mala tot erit
tormenta. nam inde pium-
mur unde delectamur.

Agnus domine deus meus
qui nunci mei animas
meam circumdederunt. Cor-
pus. s. mundus et dyabolus
a corpore fugere non possunt
nec ipsum a me fugare. Cir-
conferre autem illud necesse
est. alligatum est enim. piume non
licet. sustentare cogor. Et
cum illud impinguo hostem
meum aduersum me nutrio.
Si. n. satis comedero et illud
robustum sunt sanitas eius
in aduersum. mundus uo
circumuenit et obsedit me ubi-
dique et per quinque partes uidet
quinque sensus. s. uisus. audi-
tus. gustus. odoratus. et tactus
Sagittis suis inhiat et mor-
nitrat per fenestras meas in a-
nimam meam. Respicit o-
culus et sensum mentis audit
audit auris et intentionem
cordis inflectit. Odoratus
cogitationes impedit. Os lo-
quitur et fallitur per tactum.
Audor libidinis pro aliquo pro-
occasione excitatur et nisi
illico respiciatur et expiatur

subito totum corpus occupat
vnt et estuat et incēdit. q̄
carnem temptans ut it̄is
modicū t̄icillat. Deinde dele
ctatione turpi mentē ma
culat. Ad extremum per cō
sensum p̄nitatis sibi mētē
cōiugat. Porro dyabolus
quem videre non possum
et ideo nimis canere ab eo
tetendit arcum suum et i
eo p̄ant sagittas mortis
ut sagittet me. narrant
ut absconderet laqueos et
dixit quis videbit eos. Ia q̄
um posuit in auro et ar
gento et in omnibus quibz
abitatur cum illis male de
lectamur et illaqueamur.
Nec solum laqueum posuit
sed etiam visum. visus ē
amor possōnis. Cupiditas
honor et carnis voluptas
quibz anima vincatur et
uretur ne p̄mis oteplōis
p̄ plateas sine syon uolare
possit. Sagitte dyaboli sūt
ha. mundia. luxuria. et c. q̄bz
anima vulnerat. et quis
ē ille qui iacula eius ignea
possit extinguere. p̄tholor
hystelis vulneratur et h̄at
sepe anima fidelis. heu m̄
q̄ undiqz bella michi video.
undiqz tela uolant. undiqz
temptamenta. undiqz picia

Quocūqz me uitam nlla secūta
et que uolent et q̄ molestant
timeo. Esuriet et refectio. sop
nus et uigilie. labor et req̄es
pugnant contra me. Nō nūq̄
est michi suspectus iocis q̄ na.
multos siquidem iocando sca
dalizant. nec minus uereoz
prospera q̄m adūsa. prospe
ra nūqz suauitate sua me in
cautum decipiunt. Aduersa
uero q̄ aliq̄ amaritudinis h̄nt.
uolūt potio amara me suscep
tum et timidum faciunt. Et
magis timeo malum q̄ facio
in abscondito q̄ qd̄ in ap̄to.
malum namqz q̄ nemo uidet
nullis reprehendit. et ubi nō
timeatur reprehensor securus
accedit temptator. et facili
p̄petratur iniquitas. Nun
quam utrobiz picia utrobiz
bellum et utrobiz timidū est
sicut in hostili regione uisitat
hac illac q̄ ar̄ospiciendum ē
uel ad omnem strepitum cir
cū agenda cūre. Sic caro sug
gerit michi mollia. mundus
uana. Dyabolus amara. Q̄
cū aliqua carnalis tēptacō
uel cogitatio mentem meā
iportune pullat de cibo de po
tu. de sompno. cetisqz libibus
ad carnis curam p̄tinentibz.
Caro michi loquitur de abicōne
scl̄i de iactācia de arrogācia

Cogitatio uana in corde nascitur
de mundo est quoniam ad inuidiam
et ad iram et amaritudinem
et in peccato dyabolica suggestio
est cui non aliter quam ipsi dyabo-
lo resistendum est nec aliter
ab ea cauendum quam ab ipsa
damnatione. Demoni officium
est suggestiones malas
ingerere nisi illis non sentire.
Nam quocumque resistimus dy-
abolum superamus. Angelos
letificamus. Deum honorifica-
mus. ipse enim nos hortatur
ut pugnemus adiuuat ut
vincamus. Certatim spiritus.
Deficientes subleuat. et vin-
centes coronat.

Claro mea delitio est et id
delitiosas et voluptuosas
cogitationes ab illa hereticas
et amaras de mundo ad dyabolo
ante amaras et maliciosas.
Isti tres inimici mei me in-
pugnant et persequuntur nunc quod
aperte nunc non occulte. Semp-
per autem maliciose. Dyabolus
vero plus confidit in admito
no carnis quam magis nocet do-
mestici hostis. Illa vero ad
subuersionem meam cum illo
sedis inuit. ut de peccato nata et
in peccato multa nimis corrup-
ta in ipsa origine sed multo
amplius in ciuitate perua consu-
tudine. Hinc est quod tam acriter

concupiscit aduersus spiritum
quod assiduo murmurat et in-
patiens est discipline quia
illicita suggerit nec obtemperat
rationi nec inhibet ullo timore.
hinc accedit hanc adiuuat.
hinc utitur tortuosus ille
serpens hostis humani generis.
cui nullum est aliud deside-
rium. nullum negotium
nullum studium nisi per-
dant animas nostras. hinc est qui ingit
malum machinat. argu-
te loquitur. artificiose sug-
gerit. Callide decipit illicitos
motus in se et et ue-
nenatas cogitationes in-
flamat. conuenit bella. inuit
odia. Incitat gulam. mouet
libidinem. Delicia carnis
instigat et peccati occasiones
parat et mille nocendi artibus
corda hominum pulsare non cessat
hic est qui baculo nostro nos
cedit. et manus nostras proprio
angulo ligat. ut caro que
data est nobis in admittenti
fiat nobis in uim et scan-
dalum. Grauis lucta et que
periculum est aduersus domesti-
cum hostem pugnare. maxime
cum nos aduenie sumus et
ille cuius suam inhabitat
regionem. Nos exules sumus
et peregrini. magnum quoque
discrimen aduersus dyabolice

Exatatio

fraudis astucias tam crebro
inno continuos sustine con
flictus. quem tam astutu
fecit nata subitans q̄ longa
exercitio malicie huius est.

Guise me domine de mi
serias meas d̄s meus
et ab hys qui oderunt me q̄
mam confortati s̄t s̄e me.
Ego vero qui usq; adhuc
diem contra me iuri. Jam
ptuam gr̄am michi unice
mapiam. Sic. n. inuere de
benus ut cum corpus a uer
imbis cepit denozari i se
pulchro. anima letet cum
angelis in celo. Illic sp̄us
dirigendus quo est iturus.
Illic festinare debemus v̄
semp uiuamus et ubi n̄q̄
mori amplius timeamus.
Si nos amamus ista labile
et caduca vita ubi cu tanto
labore uiuimus. ubi coedendo
bibendo dormiendo iux uita
tibus carnis satisfaci mus.
multo magis amare debem
inta etnam. ubi nulli labo
rem sustinebimus. ubi sum
ma sepe iocunditas. Sum
ma felicitas. felix habitas.
et felix beatitudo. ubi filis
erunt hoies angelis dei et
fulgebunt nisti sicut soli in
domo patris sui. Qual putas
tunc erit splendor animar

qui solis splendore habet lux
corporum. Nulla erit i tristitia.
nulla angustia. nullus dolor
nullus timor. nullus labor.
nulla mors. S; p̄petua san
tas semper p̄seuerat. n̄ sur
git ibi malicia. nec carnis
miseria. nulla est ibi egritudo
nulla oio n̄citas. non e ibi
fames non sitis. non frigus
non estus. non lassitudo ie
iunij. nec ulla teptaco iun
a. nec peccandi uoluntas. n̄
delinquendi facultas. s; tota
leticia et totum exultatio que
possidebunt hoies angelis so
ciati sine ulla carnis infir
tate in p̄petuum manebunt
ibi erit iocunditas infinita
beatitudo sempiterna in qua
qui semel suscipitur semper
tenetur. Ibi est requies a labori
bus. pax ab hostibus. Amem
tas de nouitate. Securitas
de etinitate. Suauitas atq;
dulcedo de dei uisione. Et q̄s
illic habitare vehementer n̄o
desideret et propter etinitate
propter amemate. propter
paxem et propter di uisione.
Nullus est ibi peregrinus. s;
quia illuc uenire inebunt.
secum in p̄pna p̄ria manebit
Semp leti et semper saciati
de uisione. Et q̄nto aplius d̄o
obediens fuit aliquis tanto

ampliozem mercede ibi recipiet. Et quanto magis aliquis deum amplius amabit tanto prius videbit quem cernere cupit quia cernere non est finis.

Dies hominis sicut umbra super terram et nulla est mora. et tunc prope nihil est cum stare videtur. Tunc ergo thesaurizat in terra cum sine dilatione transeat et illud quod colligitur et ille qui colligit. Et tu homo quem fructum expectas in mundo cum fructus ruina est et cum fructus mors. Utinam sapiens et intelligens ac nonnulla prudenter provideres. Scio quendam qui panes plures tecum familiariter iuxta ad vilam tuam sedit in sinu tuo ab ubi de manu tua sumptit. in sinu tuo dormit cum uoluit tecum colloquium habet. hic nunc hereditario seruis tuis sunt. Sed quia a iuventute etatis delicate nutriti enim. et nunc peccati contumax effectus eleuauit calcaneum sinum super caput tuum. et te in finitum redegit et tu crudeliter dominatur. Sed fortasse dices quis est hic. vetus homo tuus qui contumacat spiritum tuum qui pro nichilo habet terram dominum detestabilem. qui sola quod canis

sunt sapit. homo iste a naturate cecus est. Sed et stultus et mutus inerat dierum malorum rebellis in tati et iutati. in nunc ceteris exultat. deridet innocentem et transeuntem simplici. ambulat in magnis et inuicibilibus super se auaritia eius est plus quam fortitudo eius. nullum reuertitur dicit in insipientia sua. non est deus. tabelat bonis et malis pascitur alienis. In mundis cogitationibus pascitur. non fatigabit in illis tunc dies usque ad finem dissipat et dissipat propria sicut prodigium cupit et rapit aliena sic auarus turpitudinem et ignominiam congregat sibi simulans et callidus. Pronocans nam dei. homo iste totus in peccatis natus est. et sic nutritus amicus iniquitatis. filius mortis. uenit in contumeliam. aptus ad infitum. Qui cum talis sic enarrat iusticias dei. et assumit testamentum eius per os suum. Odit disciplinam. proiecit dominum sinum post dorsum sinum. Cum videt furem auarit amicos et cum adultis portionem

suam ponit. et aduersus
filium matris sue ponit sca
dalum. Super te etiam
thelaurizat nam idie re.
Vult a te hereditate tuam
tollere et de sup tra auferre.
Et cum tuam iniuriam
non iudicas s; dissilas.
nec durum verbum loqueris
nec multum natu ostendis.
S; blandi — enti tibi aride
et ludis cum irrisore. nesci
q; ysaiael est qui tecum
ludit. ludus iste non est
punitie nec simplicitatis
uel innocencie. sed illuho
est anime. sed plecutio. s;
mors. Jam te in foueam
quam fecit precipitauit.
Jam effeminatus ia in go
seruitutis et miserie pssus.
Sub pedibus eius misere
et milititer conculcans. **D**
homo miser et miserabilis
quis te liberabit de vinclo
impropij huius. Regat
deus et cadat armatus iste
cadat et conteratur. Inqui
homo est. coceptor dei. clor
su. amicus mundi. finis
dyaboli. Quid tibi videtur.
Si recte sentis me dicitis.
reus est mortis. crucifigat.
Noli ergo dissilare. Noli dis
ferre. Noli ptere. sed festi
nanter audacter instane

crucifige hoiem illum. S; cte
xpi in quo est salus et vita.
Ad quem si ex toto corde dechi
nans. Crucifixus tuus audi
et te benigne. rñdens hodie me
cum eris in paradiso. **D**xpi
pietas mopiata erit salus
miseri. S; tam gnta atq; pro
bata dilectio dei tam stupenda
dulcedo tam mopiata digno
tam inuicta mansuetudo ut
qui ad deum clamant exau
diat illum qui misericors est.
Dquanta est misa dei. quam
ineffabilis mutatio dextere
extelli. heri eras in tenebris.
hodie in splendore lucis. heri
ore leonis. hodie in manu me
diatoris. heri in porta inferi.
hodie in delictis paradisi. Sed
quid proliunt hec littere amo
nitionis nisi de libro tue gscie
deleas tras mortis. **D**xplunt
hec scripta et intellecta n̄ temet
ipm legas et itelligas. **D**ag
opam in tue lectione ut legas
et cognoscas te ipm ut legas
et diligas deum. ut pugnes
et vincas mundum et omne
municium. q̄tinus labor tuus
conuertat in requiem. luctus
in gaudium. Et post teneb
huius vite videas ortum sur
gentis aurore. videas etiam
meridiamm solem iusticie
in quo sponsum cum spona

prospicitur vni eundemq; dei
glorie ihu xpm et dnm nrm
qui cu; pte et spu sco unit et
regnat deus per omnia scla
sdorum amen

Explicunt meditationes
beati bernardi abbatis

Incipit liber de trinitate

De creatione rerum.

De angelis.

De formatione mundi.

De bñ morientibus.

De gnatione inferiorum.

De etatibus mundi.

De etatibus hominum.

De vii viciis capitalibus.

De donis spiritus sancti.

De beatitudinibus.

De septem petitionibus q
continentur in orone dnica.

De opibus misericordie.

De preceptis dei.

De consilijs dei.

De articulis fidei.

De sacramentis ecclesie.

De elemosinis.

De passione xpisti.

De aduentu antixpi.

De sigis añ diem iudicij.

De die ipius iudicij.

De inferno.

De penis inferni.

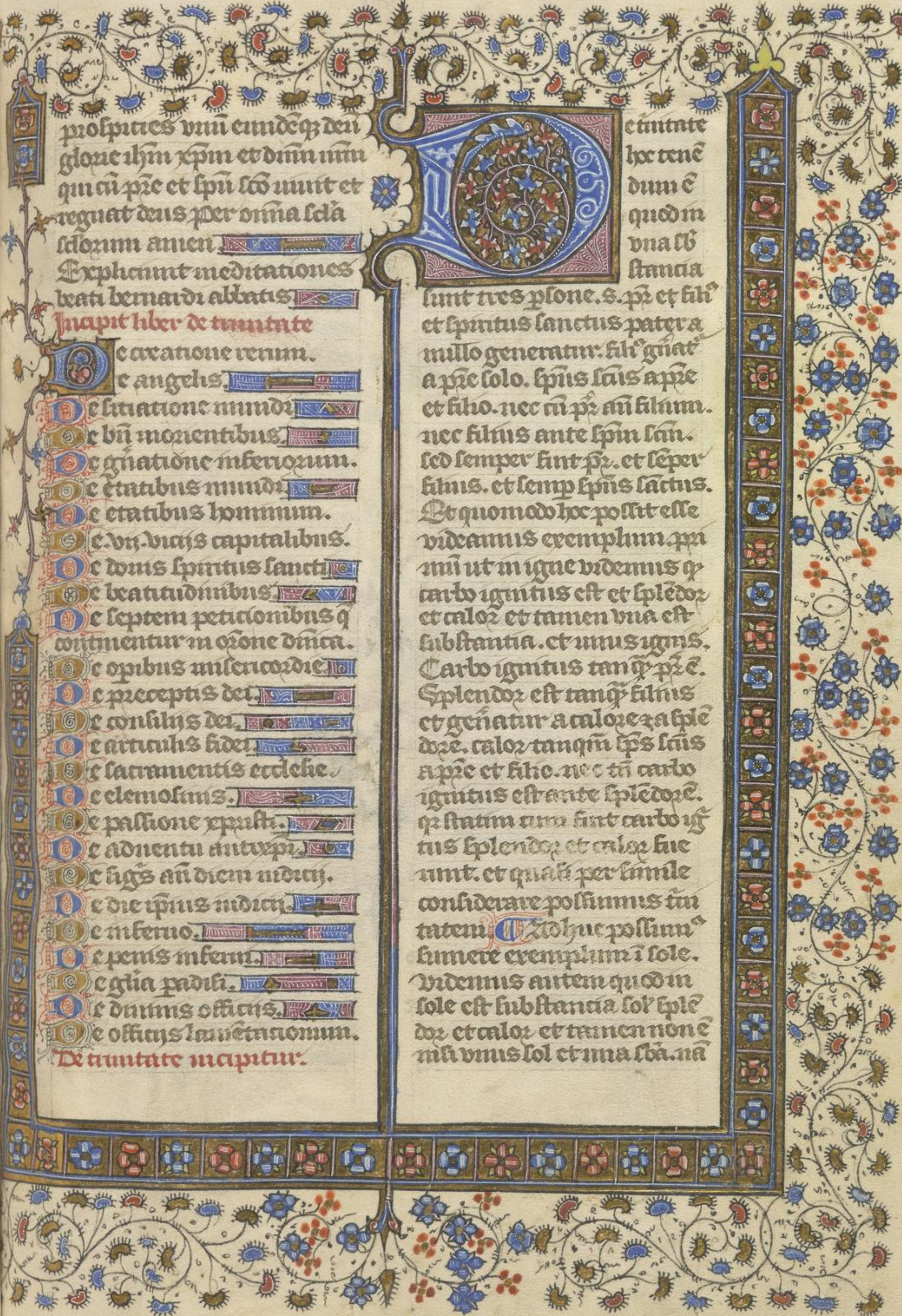
De gloria paradisi.

De diuinis officijs.

De officijs laicetiam.

De trinitate incipitur.

Tritate
hoc tenē
dum ē
quod in
vna sb
stantia
sunt tres plone. s. pz et fili
et spiritus sanctus pater a
nullo generatur. fili gnatur
a pz solo. spūs scūs a pz
et filio. nec tñ pz aut filium.
nec filius ante spm san.
sed semper sint pz. et seper
filius. et semp spūs scūs.
Et quomodo hoc possit esse
videamus exemplum. pxi
mū ut in igne videmus q
carbo ignitus est et splēdor
et calor et tamen vna est
substantia. et vnus ignis.
Carbo ignitus tanq; pz ē.
Splendor est tanq; filius
et genatur a calore et splē
dore. calor tanqm spūs scūs
a pz et filio. nec tñ carbo
ignitus est ante splēdore.
qz statim cum sint carbo ig
tus splendor et calor fue
runt. et quāsi per simile
considerare possumus tri
tatem. Adhuc possum
sumere exemplum ī sole.
Videmus autem quod in
sole est substantia sol splē
dor et calor et tamen non ē
nisi vnus sol et vna sbā. nā

substantia solis est tanq̄ p̄
ale ip̄a splendor tanq̄ filius
generatur a sole sine a sola
substantia solis tanq̄ a p̄e.
Calor tanq̄m sp̄s sc̄s pro
cedens a substantia solis et
a splendore. nec tamen s̄ba
solis fuit anteq̄m splendor.
nec splendor anteq̄ calor.
S; q̄dm fuit substantia sol
calor et splendor fuerunt.

Tertium exēplum. Item
optimū exēplum ad hoc
hēmus. In anima n̄a sunt
tria. s. memoria. intellectus.
et voluntas. Memoria quia
memoratur pretentorum.
intelligentia q̄ intelligit bo
num a malo. voluntas q̄a
hoc vult. hoc non vult et tam
una anima et una s̄ba. n̄a
memoria ē tanq̄m pater
a nullo. Intelligentia tanq̄m
filius generatur a memoria.
voluntas tanq̄m sp̄s sc̄s
procedens a memoria et in
telligentia nec intelligentia
anq̄m voluntas. et sic patz
quod ista tria. s. memoria. intel
ligentia et voluntas i una
anima et in una substantia
sunt et vnum tamen ab alio
generatur. s. intelligentia
a memoria. et voluntas p̄e
dit ab utroq̄. nec vni ē p̄us
altero. et sic ē vidē i similitate

quod in una eēcia sunt tres
plone. s. p̄ et filius et sp̄s sc̄s.
et tamen non ē nisi una essen
cia et una diuinitas et vni
generatur ab alio. q̄ filius ḡnat
a p̄e et sp̄s sc̄s p̄cedit ab utroq̄
nec propter hoc vni ē an̄ almi
q̄ p̄ ū est ante filium. nec filius
ante sp̄m sc̄m. Sed semp̄ pat̄
et filius et sp̄s sc̄s. et vna et
eadem substantia est potentia.
Sapientia et bonitas p̄is et f. l. l.
patri tamē appropriat potentia.
filio sapientia. sp̄m sc̄m bonitas. et
non credas eum stultū i sp̄iētē
et timosum sicut consueverunt
esse filii. **I**tem sp̄m sancto
appropriat bonitas ut non
credas ip̄m esse malignum
et timosum sicut multi hōies
hnt sicut ysayas p̄ph̄a dicit. q̄e
scite ab homine timis sp̄ritus
in naribus est. **de creatione rerū**
De creatione rerū i p̄na.
mundi sic tenendū ē. q̄ d̄s
ante omnem diē creauit celū
empireū in quo sunt s̄a angli
et maria quatuor elemētōz
de quo omnia alia f̄ta sunt.
Postea creauit ip̄e d̄s ista un̄.
sunt p̄ma die. s. dnica c̄ant
lucem et dimisit eā a tenebris.
et hoc representat eccl̄ia in
hymno quem cantamus die
dominico in nebris. Lucas at
ator optime r̄. **S**ecunda

die. s. die lune fecit celum hoc
 est firmamentum quod nos
 videmus et fecit illum cum stellis
 et luminibus et dimisit aquas
 que erant sub firmamento ab
 his que erant super firmamentum
 et hoc representat ecclesia in hymno
 quem cantamus die lune in
 vespis. Immense celi conditor.
 etc. Tertia die. s. die martis
 cum aqua et terra essent simul
 mixte dimisit aquas a terra et
 congregavit eas in unum lo-
 cum. s. mare et terram fecit so-
 lidam et terram fecit fructifi-
 care. et hoc representat ecclesia
 in hymno quem cantamus
 die martis in vespis. Telluris
 ingens conditor etc. **Quarta**
 die. s. die mercurii fecit solem
 et lunam et stellas et posuit
 eas in celo ut illuminarent
 mundum. et hoc representat
 ecclesia in hymno quem cantamus
 die mercurii in vespis. Celi deus
 sanctissime etc. Et post ea
 sequitur in hoc versu. quinto die.
 qui flamas solis etc. **Quinta**
 die. s. die jovis fecit volatilia
 et dedit eis locum in aere. Et
 sexta die fecit pisces et dedit eis
 locum in aquis. et hoc repre-
 sentat ecclesia in hymno quem can-
 tamus die jovis in vespis.
 Magna deus potentie et cetera.
Sexta die. s. die venis cant

horem de limbo terre et omnes
 bestias et animalia. et hoc
 representat ecclesia in hymno
 quem cantamus die venis
 in vespis. plasmator hominis
 deus etc. **Septima die. s.**
 die sabbati Requiescit ano-
 narum spirituum condicione.

De angelis de angelis.
 Sciendum est quod nove
 sunt ordines angelorum.
 s. seraphim. cherubim. Im-
 dnationes. principatus.
 potestates. archangeli. An-
 geli. boni autem angeli sunt
 confirmati in bono quod non
 possunt facere malum. ma-
 li vero ita sunt confirmati
 in malo quod non possunt
 facere bonum. **de liberatione**

De liberatione rerum.
 rerum et ordinatione
 mundi sic tenendum est. quod
 totus mundus consistit ex
 natura celestia et elemen-
 tali. Natura celestis in tres
 celos principales dividitur
 s. Empyreum. Crystallinum.
 et firmamentum. In firma-
 mento quod est celum stel-
 latum continentur septem
 orbis planetarum qui sunt.
 Saturnus. Jupiter. Mars.
 Sol. Venus. Mercurius. et
 Luna. Natura vero elemental
 distinguitur in tres species

que sunt aer. ignis. aqua
terra. et sic a limbo celo.
s. empyreo usq; ad cœtu
terre sunt. x. orbes celestes
et quatuor species elemen
tales. et sunt omnes vni.
ex quibus constituitur et
integratur totus mund.
De licuatione mundi.

Quod licuationis et cō
positionis istorum
corporum talis est qd̄ tri
que est grauis et p̄dola
omnibus alijs elementis
est licuata infimo loco et
posita supra terrā ē aqua.
Supra aquam est aer. sup
aerem est ignis. si igne
est luna. sup lunam est
mercurius. sup mercuriū
ē venus. super venerem
est sol. si solem est supra
martem ē iupiter. supra
iouem est saturnus. sup
saturnum est celū stellatū.
sup celum stellatum est
celum cristallū. est celū
empyreum. in quo stat
filius dei cum carne nra
et beata virgo maria et
ōs sc̄i angeli. Sed nōnd
est quod similiter it̄ aglos
et sanctos qui sunt empy
reo est distinctio q̄ sedent
inferius et superius. nā ordo
angeloz ē infior omnibus

alijs sup angelos sunt ar
changei. Sup archangelos
sunt principatus. et isti s̄
ordines sunt in media ie
rarchia. Supra dñationes
sunt throni. Supra thronos
sunt cherubim. Sup cherubi
sunt seraphim. Sup os sc̄os
et angelos est beata virgo
maria. Supra beatā n̄gic
mariam et omnē creaturā
ē dñs ihs xps filius dei i car
ne nra. Supra xpm in q̄tu
homo est d̄s pater omnium
et creator sup illū nichil est.
De bene morientibus.

Sancti volentes q̄ mori
untur assumunt ad ex
cellentiam et cum dignitate
angeloz. videlicet isti q̄ h̄uerit
maiorē caritatē assumunt
ad ordinem angeloz illi qui
h̄uerunt adhuc maiorē assu
muntur ad ordinē p̄cipa
tium. et sic de alijs assēdēdo
usq; ad ordinem seraphim q̄
ē summus et propinquos
omnibus alijs ordinibus. vnde
illi qui moriuntur i summa
caritate et excellentia assu
muntur ad ordinem seraphim h̄
credimus os assumptos aplos
et beatam mariā magdā
et multos alios sc̄os martires
et fuerunt fuerunt in re
ligione caritatis et assumunt

cotidie ad dignitate et exelle
 nam seraphim. et sic p̄ quod
 in uita eterna est distinctio
 dignitatibz scdm magnū et
 minus. qm̄ minus h̄t maio
 rem gloriam q̄ alius et ma
 iorem benedictionē. et propt̄
 hoc dicit dominus in euanglio
 mathi. in domo patris mei ma
 siones multe sunt. tamen scie
 dum est quod quilibz sc̄is est
 plenus b̄ndictione et gloria
 ita quod non desiderat plus.
 unde si diceret beato stephano
 vel aliam sancto m̄tū qui sit
 in gloria. velles tu h̄re gl̄iam
 petri. ipse m̄deret quod non
 q̄ ego sum plenus gloria et
 beatitudine ita quod nō possu
 plus continere. et de hoc possu
 mus h̄re exēplum ī magno
 uale et paruo pone qd̄ vnus
 vitreus plenus esset aqua
 et pius sibi euidens clarūqz ē
 quod in vno uale plus ē de aq̄
 qm̄ in alio. Si tamen diceretur
 puo vis tu h̄re de aq̄ isti mag
 ualis. vnderet q̄ non q̄ ego
 sum plenus ita quod nō pol
 sum plus continere. Et ita
 philē ē considerare in sanctis
 et in animabz iustis quod oēs
 sunt in summa plenitudine et
 gloria.

De generatione et p̄ducti
 one istar rez inferiorū

Hoc tenendū ē qd̄ oēs iste rez
 inferiores si sunt in aqua
 ut pisces siue sunt in aere
 sicut aues. siue sunt ī terra
 ut homines ut etiam aha
 animalia siue reptilia ut
 serpentes et b̄mes et c. siue
 sub terra ut aurū et argētū
 et cetera metalla et lapides
 omnia uero procreantur
 ex quatuor elemētis. videlz
 igne. aere. aqua. tra. ita
 tamen quod aliquę creatē
 plus h̄nt de vno elemento
 et alie plus de alio. nā creatē
 que natant in aqua plus
 accipiunt de elemento aq̄.
 volatilia que volant ī aere
 plus accipiunt de elemēto
 aeris. homines uo et aialia
 que stant in terra plus ac
 capiunt de elemento terre.
 et sic nulla creatura ē h̄c
 m̄ferius ad cuius constitu
 tionem et productionem
 non cōcurrant omnia ele
 menta. s. ignis. aer. aqua.
 et terra. Hoc cum sit per
 uirtutem specierum sc̄ior
 planetarum qui sunt saturnus
 iupiter. Sol. venus. mars.
 mercurius et luna. Est at
 differentia int̄ istos plane
 tas qz qm̄qz vnus planetar
 magis operatur in vno
 mense qm̄ in alio. et magis

influit uirtute suam super
vnam prouinciam uel sup
vnum hoicm. alius planeta
magis h' alia prouinciam.
vel sup aliu hoicm et sic de sin
gulis siue quod diuina prom
dencia ordinant sapientissime.
Sed sol pre ceteris planetis
magis influit uirtute suam
super inferora et magis uir
tute solis qm alioz planetar
res producantur et genant.
nam sicut dicunt sapientes
sol est pz generationis quia
omnia unificat. et rebz oibz
uitam et sp'ebz formas admi
strat. orbes autem istorum
planetarum sunt suspentes
ita q' vnus orbis siue corpus
vnus planete non impedit
uisionem igne celi. nec celi
impedit igne uisionem orbis.
ubi est hma. et sic de singulis
clare. n. licet et oculis vni pe
netrat et videt usq; ad celi
stellatum. **de etatibz mundi**

De etatibus mundi sciē
ē quod totus iste mund
auit per. vi. etates. Pma
fuit ab adam usq; ad noe. Sa
fuit a noe usq; ad abraham.
Tertia ab abraham usq; ad
dauid. Quarta a dauid usq;
ad t'nsuigrationem babilois.
Quinta a t'nsuigracoe babi
lois. usq; ad aduentum dō.

Sexta ab aduentu domini usq;
ad finem mundi. **de etatibus.**

De etatibz hominū sciendū
ē q' tota uita hominis
auit per. vii. etates. Pma
etas hominis est infancia et
durat usq; ad septem annos.
Secunda est pūcia et durat
usq; ad xv. annos. Tertia est
adolescencia et durat usq; ad
xv. annos. Quarta ē iuuet
et durat usq; ad l. annos. Cin
ta etas est senectus et durat
usq; ad lx. annos. Sexta est se
nium et ista etas non t'atur
cto annoz numero. Sed finit
morte. Et nōdum qd' etas
mundi et hominis non dur
etates propter hoc qd' finit
mundus uel homo moriatur.
Sed qz in qualibet etate facta
fuit aliqua mutatio et aliq'
inuatō. Similiter fit in
qualibet etate hominis. Nam
in pma etate mundi facta
fuit ipus mundi formatio
calus demonum et cōfirmacō
angelorum. Item sic illa p
ma etas tota per diluuium
fuit delata. Ita pma etas
hominis. s. infancia q' durat
usq; ad septem annos tota
deletur p aqua baptismatis.
parum. n. recordatur hominū
que fecit infancia. In scda
etate que fuit a noe usq; ad

abraham factum fuit diluuium
 pro quod omnes mali deleti
 fuerunt facta fuit archa
 noe in octo hoies qui boist
 saluati sunt. Item facta fuit
 distinctio linguarum in scda
 etate nam in illa fuerunt
 gigantes homines magni
 corpore et fortes viribus ac se
 bi qui presumptuos de forti
 tudine sua uolunt propter
 consuetudinem turrim. et per illam
 turrim uolebant ascendere.
 Sed deus illorum scribam et dis
 positionem eorum resistens.
 misit in eos confusione lingu
 guarum et dimisit linguas
 gentium in septuaginta du
 abus. Unde edificantes turrim
 non intelligebant se. sed quoniam
 unus petebat calcem alius
 dabat sibi lapidem. et sic di
 miserunt opus inceptum.
 fuit autem ab adam usque ad
 illud tempus una lingua. scilicet
 hebraea quoniam loquebantur omnes
 gentes. et sic uides quales
 inuentiones facte fuerunt.
 In secunda etate mundi et
 quoniam facta fuit mutatio linguarum
 eodem modo in etate hominis.
 scilicet in principia fit mutatio ligni
 quoniam tunc puer incipit loqui recte
 et expedite et habet fortitudinem.
 In tertia etate que fuit ab ab
 ham usque ad noe fuit uocatus

abraham a deo et fuit ei
 data circumcisio. et fuit ei
 dictum quod uocaret filios
 ad cultum dei. Similiter
 in tertia etate hominis. scilicet
 in adolescentia que incipit
 a quindecim annis homo
 incipit habere ymaginariam
 et potentiam generationem
 ad procreandum. In quarta
 uero etate mundi ecclesia
 fuit in magno statu quoniam deo
 ampliant cultum diuinum
 similiter homo. scilicet in iuuetute
 que incipit a. xv. annis et
 durat usque ad. l. annos est
 in excellenti statu. quoniam in
 hac etate floret uita hoies.
 In quinta etate mundi que
 durat usque ad transmigrationem
 babilonis populus
 fuit captus a pharaone et
 ductus in captiuitate in ba
 biloniam et ibi longo tempore
 fuit filii israel in magna
 miseria et multa tribulatione.
 Similiter in quinta etate hoies
 que incipit a. l. annis et
 durat usque ad lxx. annos
 pro senectute et defectum cor
 poris homo capitur et cap
 tiuitur a multis miseriis
 et incommodis. In vi. etate. in
 qua summus modo natus est
 christus pro salute hominum de cano
 nica scriptura et doctrina replet

est mundus et illuminatus
et ista etas non timatur
certo annorum numero. Sed fini-
etur cum mundo quia in hac
etate debet finiri mundus.
Similiter in vi. etate que
incipit a lxx. annis homo
est imperfecta scientia quousque ad
annos pervenit sapientiam
vocatur senex et non timatur
certo annorum numero. sed finit
morte. et sic patet quod iste totus
mundus a principio nati-
vitate usque ad mortem per vi.
etates currit. et sic etatibus
mundi facte sunt imitationes
sic vita hominis pro quibus
etate imitatur et variatur.

De septem viciis capitalibus;

De vii. viciis capitalibus
sciendum est quod sunt
vii. scilicet superbia. invidia. ira. ac-
cidia. avaricia. gula. luxuria.
Ista septem vicia dicuntur
capitalia quasi capita ex quibus
omnia alia procedunt et
ornuntur. **De donis spiritus sancti.**

De donis spiritus sancti
sciendum est quod sunt septem.
scilicet donum timoris domini. do-
num pietatis. donum scientie.
donum consilii. donum intellectus
donum sapientie. Ista vero dona
septem spiritus sancti sunt contra
septem vicia capitalia et
expellunt ipsa vicia de anima

nostra. Nam timor domini est
contra superbiam. qui non timet
dei iudicium quomodo sibi
detinet. quasi dicat non detinet
sed humiliatur. humilitas autem
nunquam sinit sibi. Pietas
est contra mundiciam. qui enim
pius est non videt primo suo
de bonis que videt ipsum habere omnia
bona dat expedit. Scientia est
contra iram. qui enim habet scientiam
nunquam nascitur. nam ira est
quedam stulticia. Fortitudo est
contra accidiam. accidia enim
tenet animam pigram et debi-
lem ad benefaciendum. nam qui
habet fortitudinem expellit acci-
diam a se per bona opera. Con-
siliium est contra avariciam. Nam
consilium dei est quod homo
non sit avarus. Sed quod largiatur
bona sua pauperibus. Dominum in-
tellectus est contra gulam. nam
qui intelligit mandata dei non
solum comestiones verum
etiam cibos obliuiscitur. bonum
sapientie est contra luxuriam. qui
enim sapiam habet fugit luxuriam
tanquam mortem. et sic patet quod
ista vii. dona spiritus sancti sunt
contra septem vicia capita-
lia expellendo ea de anima nostra.

De beatitudinibus.

De beatitudinibus. Sciendum
est quod sunt octo quas
saluator noster dominus enumerat

in euangelio beati matthei. Prima
 beatitudo est paupertas spiritus. scilicet
 quod homo diligat paupertatem
 amore dei. unde dicit dominus.
 Beati pauperes spiritus quoniam ipsorum
 est regnum celorum. Secunda
 beatitudo est humilitas sive
 mansuetudo. scilicet quod homo mitis
 et mansuetus et humilis sit.
 et de hoc dicit dominus. beati mitis
 quoniam ipsi possidebunt terram.
 Tercia beatitudo est luctus. scilicet
 quod homo lugeat pro peccatis suis et
 peccatis priorum suorum. Et de hoc dicit
 dominus. Beati qui lugent
 quoniam ipsi consolabuntur. Quarta
 beatitudo est esuries iusticie.
 scilicet quod homo esuriam et desideret
 iusticiam in tantum quod magis vel
 let mori quam a iusticia separari.
 et de hoc dicit dominus. beati qui esurunt
 et sitiunt iusticiam quoniam
 ipsi saturabuntur. Quinta
 beatitudo est misericordia. scilicet quod homo
 faciat misericordiam primis suis
 et de hoc dicit dominus. Beati
 misericordes quoniam ipsi misericordiam
 consequentur. Sexta beati
 tudo est mundicia. scilicet quod homo sit
 mundus. nec cogitet nec loquat
 turpia. et de hoc dicit seneca.
 omnia propter epitudinem
 tollerabilia crede. et de hoc dicit
 dominus. Beati mundo corde quoniam
 ipsi deum videbunt. Septima
 beatitudo est pax. scilicet quod homo

sit pacificus et diligat pa
 cem. et de hoc dicit dominus.
 Beati pacifici quoniam ipsi filii
 dei uocabuntur. Octaua
 beatitudo est patientia p
 secutionis propter iusticiam
 et de hoc dicit dominus. beati
 qui persecutionem patiuntur
 propter iusticiam. **De
 petitionibus orationis dominice.**

De petitionibus orationis
 dominice. Sciendum est
 quod septem sunt petitiones
 quas dominus noster docuit
 discipulos suos. Nam legi
 mus in euangelio beati matthei.
 quod discipuli dixerunt christo.
 domine doce nos orare. et
 dicit eis christus. Cum oratis.
 dicite. pater noster. et cetera. et in
 ista compositione composuit
 vii. petitiones in quibus
 comprehenditur et postulat
 quicquid petatur ad honorem
 dei et salutem animarum nostrarum
 et ideo ista oratio est melior
 omnibus aliis orationibus.
 Nam prima peticio est pater
 noster qui es in celis sanctificetur
 nomen tuum. id est in nobis
 confirmetur ita ut simus
 semper filii tui domine et
 tu pater. nos simus semper
 filii tui et tu i pater noster
 dominus sis. Secunda pe
 ticio est. adueniat regnum

tuum .i. delidero et peto
ut totus mundus .i. ut
omnis homo veniat ad re-
gnum tuum. Tercia peti-
tio est. fiat voluntas tua
sicut in celo et in terra .i.
peto et delidero vt oēs hoīes
faciant voluntate tua.
in terra. sicut faciunt aghi
in celo. Quarta peticio
est. Panem nostrum cotidia-
num da nobis hodie .i. nō
solum petimus cibum cor-
poris sed cibum anime q̄
non ex solo pane viuit hō
sed ex omni verbo quod pro-
cedit ex ore dei. Quinta pe-
ticio est. Dimitte nobis
debita nostra sicut et nos di-
mittimus debitoribus nostris.
.i. tu large dimitte nobis
debita nostra .i. offēsiōes
nras quas fecimus contē.
sicut nos large et ex to-
to corde nro debitoribus
nostris dimittimus. Sexta
peticio est. Et ne nos in-
ducas in temptationem.
Et specialit̄ in viciū gulae
quo sepius peccamus p̄
quod paucis homo et multi
alii ceciderunt. Septima
peticio est. Sed libera nos
a malo. et precipue a malo
luē per hanc enim multi
sapientes pierit et submissi

lunt in profundum inferni.
De opibus misericordie.
Opibus nre dñi tenendū
est quod sunt sex de quibus
saluator n̄r eriget rationē
in die iudicii a nobis. Primum
opus nre est pascere esuriētē
de quo saluator n̄r ī euāglio
mathi dicit. Esurui et dedisti
michi bibere. Scdm opus nre
ē potare sitientē. Et de hoc d̄
dñs in euāglio b̄i mathi. Si
tuum et dedisti michi potum.
q̄ qui dederit vni ex minimis
istis calicem aque frigide. a-
men amen dico vobis n̄ p̄det
mercedem suam. Tertium
opus nre ē hospites collige.
et de hoc dicit dominus hospes
sui et collegisti me. et beatus
paulus dicit hospitalitatem
nolite extinguere n̄ obliuiscā.
Quartum opus nre est ue-
sire nudos. et de hoc dicit d̄
mundus sui et cooperuisti me.
et ysaias dicit. eum in di-
dum et cooperuisti eum. Quintū
opus nre est visitare infirmos.
et de hoc dicit dominus. Infirmus
sui et visitasti me. et in eccl̄o
non te pigeat visitare infirmum
ex his. n. in dilectō infirma-
beris. Sextum opus nre ē
visitare illos qui sunt ī carce-
re sui et uenisti ad me. et paulus
exhortato illos qui sunt in

carere. et sic hęc sex opera męe
scđm quod discussio final' iudici
fiet. et illi in quibus inuenta
sunt ista sex opa męe ad iudi
cabuntur regno celesti. illi vō
in quibus non erunt inuenta
ista sex opera ad iudicabuntur
ignem perpetuo. *De pceptis legis.*

De pceptis dñm. i. di
vine legis sciendum est
quod sunt decem pcepta di
gito dei scripta duabz tabulis
lapideis et data moyši i mōte
synay vt doceret populum et
quibus homo debet et tenetur
ipsa scire et observare quorum
pimum ē. Non adorabis deos
alienos preter me et in hoc de
struitur error illorum qui vene
rabantur plures deos et adora
bant ydola. Nos autē debem⁹
adorare et credere vnum solu
deum qui est creator celi et tre.
nidet vnuorum et mortuorum.
Vnde dicit merodo. Audi israel
deus tuus vnus est. Secundū
pceptum ē non assumes no
men dei tui in vanum. Hoc est
dicere. non pcurabis. et hoc ē
propter illos qui iurant et p
iurant tota die pro nichilo nō
attendentes quod legi in ecclā.
Vir multum pcurans reple
bitur iniquitate. et nō discedet
a domo eius plaga. Tertium
pceptum est memento qđ

diem sabbati. Sanctifices
hoc est dicere diem domini
custodies et alia festa ordi
nata ad laudem domini et
honorem et reuerentiam
sanctorum. Quartum ē
pceptum est honora pces
et matrem ut longeuus
sis super terram. Quintum
pceptū ē non mecabaris.
Sextum pceptum est nō
facies furtum. Septimum
pceptum est non dices
falsum testimonium. Octauū
pceptum est non occides.
Nonum pceptum est nō
concupisces rem pximi tui
Decimum pceptum est
non desiderabis vxorem p
ximi tui. ex his duobus p
ceptis vltimus phibet oīs
concupiscentia mulierum
et mala voluntas. licet nō
procedat in actum et sic hęc
decem pcepta qđ hō facies
vnet in eis et sine quibus
saluus esse non poterit.

*De consilijs ad q tenentur
vni pfecti.*

De consilijs vni pfecti.
Ad que tenentur vni
pfecti. Sciendum ē qđ sunt
iii. Primum consilium est
humilitas et mansuetudo
de quo dicit dominus i eung⁹
bi mathi. Si quis pcesserit
te in unam maxillam prebe

ei alteram. Secundum consilium
est castitas de qua dicit saluter
qui potest capere capiat. Ter
cium consilium est paupertas
de qua dicit dominus in euang.
beati mathei. Si vis esse perfectus
vade et vende omnia que habes
et da pauperibus. Quartum
consilium est caritas quod
et extendit ad inimicos de
quod dicit matheus. Orate pro
persequentibus nos et calump
niantibus. et sic habet non
consilia ad que tenentur unip
fecti.

De articulis fidei.

De articulis fidei hoc re
nendum est quod sunt
xii. compositores eorum. s.
apostoli xii. qui collegerunt
singulos articulos in unum
symbolum. ita quod quilibet
possit suam partem.
Nam prius beatus petrus
tamquam caput et princeps
apostolorum dixit primum articulum.
s. credo in unum deum om
nipotentem creatorem celi et
terre. Andreas dixit. et in
ihesum christum filium eius un
icum dominum nostrum. Iohannes dixit.
Qui conceptus est de spiritu
sancto natus ex maria uir
gine. Iacobus dixit. Sub
pontio pilato crucifixus
mortuus et sepultus. thomas
dixit. Descendit ad inferna

tertia die resurrexerat a mortuis
Iacobus dixit. Ascendit ad
celos sedet ad dexteram dei patris
omnipotentis. philippus dixit.
Inde venturus est iudicare vi
uos et mortuos. Bartholomaeus
dixit. Credo in spiritum sanctum.
matheus dixit sanctam ecclesiam
catholicam. Symon dixit. scilicet
communionem remissionem peccatorum
carnis resurrectionem. matheus
dixit. vitam eternam amen.
Et sic habet xii. articulos fidei
in quolibet tenetur et debet omnis
homo credere. Alioquin infidelis
diceretur et hereticus habetur.

De sacramentis ecclesie.

De sacramentis ecclesie
sciendum est quod sunt
septem. s. baptismus. Con
firmatio que datur pro solos episcopus.
penitentia. corpus christi.
ordo clericorum. matrimonium. ole
um sanctum quod datur in morte.
Quinque ex istis sacramentis
sunt necessaria. s. baptismus. con
firmatio. penitentia. Corpus christi.
et extrema unctio. unde homo
contempnat aliquod istorum et non
recipiat dum modo possit habere
non intrabit in vitam eternam.
Alia vero. s. ordo clericatus et
matrimonium sunt voluntaria.
ita quod homo non tenetur nec
cogitur ea recipere nisi velit.
nam et sine numero potest quis

quis saluus fieri. et e nonnd
quod tua existis non debent
iterari. hoc e. ta non debent
reincipi nisi vna vice tantu.

Baptismus. ordo. clericus.
qui consistit in sacris. et au
ma sine confirmatio q dar
p solos epos nam post qm
aliquis est baptizatus vel
ordinatus in sacris vel cri
matus non debet iterum
baptizari. ordinar et cisman.

Alia vero sacramenta pt
reincipi quicunq; et quociens
cumq; sunt necessaria.

**De orationibus et elemo
linis que sunt p mortuis**

De elemosinis et oromb;
que sunt pro mortuis.
Scendum est quod no valet
illis qui sunt in paradiso qz st
tantum gliosi quod non in
digent nro auxilio. et sic so
lum valent illis qui sunt in
purgatorio. purgatorium e
locus nre infernum. et e ibi
pena ignis acuma et afflic
tina et purgantur ibi illi qz
hoc selo non compleuerunt
penitentiam de pctis suis.
et illi qui sunt in tali loco pot
sunt nriari p orones et ele
mosinas nras. et alia suff
gia facienda et maxime p
missas. ita quod cito expgent
et vadunt ad gloriam. licet

unior et maior ps pur
gatoru sic super terram
iuxta infernum. tamen
aliquib; concessum fuit
et concedz quod pgerent
super terram et aliquib;
locis sedm quod placet di
uine prudentie. **de passioe**

De passione xpisti.

Pet morte xpi tenend
est hoc. q xps passionem
ignoiolam et passionem
generalissimam et doloris
simam sustinuit. fuit eni
passus passionem vitupe
rosam. Primo qz imote
caluarie vbi ponebantur
malefactores. Secundo
propter ignominiosu suppli
cium qz morte turpissima
condempnatur. s. morte
crucis. que erat tunc sup
plicium latronum. Tercio
propter ignominiosum
consortium qz latronibus
sociatus fuit in cruce. Ite
passus fuit passionem do
lorissimam. Primo propt
nobilem complexionem
suam et tenerem carne
et delicatam qui habebat.
nam qto caro tenioz est
et nobilioz tanto dolor pas
sionis est acioz. Secundo
qz patiebatur iniuste et
sine causa. nam cu ho patit

sua culpa minus patitur.
Tercio quia occidebatur ab
amicis suis quibus fecerat
multa bona. nam plus affli-
gitur homo quam inferitur
sibi pena ab amicis quibus
semper sperant bonum. quam si
inferretur sibi ab inimicis.
Quarto quia patiebatur et af-
fligebatur principaliter
in illis membris in quibus
magis sentitur dolor propter
congregationem nervorum
qui sunt in manibus
et pedibus. Quinto et ultio
fuit passus passionem ge-
neralissimam quia per omnes
sensus et per omnes partes corporis
sui. nam poenitentia et afflictio
passione generalissima ut ip-
sius pena videatur culpe ge-
neris humani. quia pro poenitentia
et mortem suam intenderat
redimere totum hominem.
et hoc expediebat. quia sic totus
homo fuit infectus pro peccato.
ita Christus fuit pro toto poenitent
sicut totus homo peccavit
pro peccato videndo pomum
vetitum. ita Christus poenitent
fuit in visu. unde relanert
eum in facie. Item quia primo
homo peccavit in auditu
in audiendo vocem serpentis.
id est diaboli. ut manducaret
de pomum vetitum. Ita Christus

poenitent fuit in auditu audiendo
blasphemiam. Item quia primo
homo peccavit in gustu man-
ducando pomum vetitum. ita
Christus poenitent fuit in gustu
dando ei bibere acetum cum
felle mixtum. Item quia primo
homo peccavit in manibus acci-
piendo pomum vetitum ita Christus
poenitent fuit in tactu afflige-
do manus eius cruci. et sic homo
peccavit per omnes partes corporis
sui ita Christus fuit in toto corpore
passus. de hoc qualiter Christus
Iesus in omnibus sensibus sensit
dolorem dicit beatus Bernardus.
Capitulum angelicus spiritibus spi-
rituum ponitur facies plura
pro filius hominum spiritus
indeorum destituitur oculi lucidiores
sole caligantur morte.
aures audiunt angelicos cantus
audiunt peccatorum insultus. os
quod docet angelos felle et ace-
to potatur pedes quoque scabel-
lum adoratur quam sancti cruci
clavis affliguntur. manus
quod fecerunt celos sunt in cruci
affixe. Corpus verberatur.
latus lancea perforatur ita quod
nichil in eo remansit nisi lig-
que pro peccatoribus exoraret et
virem discipulo recomedaret.
Item quia primo quisque de de-
lectatione in pomum vetitum Christus
passus fuit passionem acerbissimam

Itemque primus homo voluit ho-
 nozem et esse ut deus et ex hoc
 erectus est in libiam magna.
 Ita xps elevatus fuit in cruce
 super lignum et passus passi-
 onem in iherosolim. Item sicut
 primus homo pro peccatis mortuus
 spiritualiter et traditus in potestate
 demonum. Ita xps mortuus
 corporaliter et traditus in
 potestate iudeorum. Item sicut
 mors primi hominis fuit per lignum
 ita mors xpi in ligno crucis
 fuit. ita qui in ligno vicebat
 per lignum quoque vinceretur.
 Item voluit xpus mori morte
 crucis ut ostenderet quod pro
 omnibus ponebatur in cruce
 et pro salute hominum mo-
 nebatur pro illis in ligno. i.
 in profundo inferni. et ideo
 superior pars crucis ostendit
 quod per illam passionem
 aperiebatur nobis celum et
 restituebatur celestis curia. Si
 infra pars crucis ostendebat quod
 paciebatur pro inimicis ut
 ducet eos in gloriam. Item
 per manus quas extendebat in
 cruce ostendebat quod est paratus
 omnes recipere si ad ipsum ve-
 lumus redire. Item attende
 quod xpus non fuit mortuus
 in celo nec in terra. Sed in aere
 in medio inter celum et terram.
 ad ostendendum quod est mediator et

et quod faciebat inter cele-
 stia et terrena. ut deum
 et hominem pacem. **De**
antixpo et eius adventu.

De antixpo et eius ad-
 ventu hoc tenendum
 est quod nascetur ultimum mare
 per operationem demonum
 in finem mundi in quodam
 terra babilonia in capata
 qui postquam fuerit in etate
 xxx. annorum incipiet predi-
 care in iherosolim et dicet se esse
 xpm filium dei. et ad osten-
 dendum magnam scitatem
 faciet reedificari templum
 salomonis in iherosolim. et mit-
 tet discipulos suos per unum
 versum mundum et con-
 vertentur gentes ad ipsum.
 et tunc omnes iudei convertentur
 credentes ipsum esse messiam
 in lege promissam et multi-
 ibunt post ipsum quidam in ore
 tormentorum quam omnes vo-
 lentes se qui faciet occidi.
 Quidam vero ibunt post
 ipsum propter cupiditatem
 numerum quam sequentibus
 cum magna numerum lar-
 gietur. et pervenient enim
 ad manus eius omnes
 thesauros quos abscondit
 salomon artificiose. scilicet terra
 enim sunt multi thesauri
 absconditi per diversas partes

sunt qz positi sub custodia
demonum. Sz antixpsto
adueniente demones doce
bunt ipm. et omnes isti
thelauri uenient ad man^u
eius. et sic er magus dicit^r
quas largietur subitet
multos. et de hoc dicit daniel
ppha i copia rex occidet
multos. quidam no ibunt
post ipsum ppter miracula
que faciet. ita qd mortui
videbuntur resuscitati et
alia mirabilia plura ppter
qz gentes credent ipsum
esse filium dei. sed omnia
miracula erunt falsa. et
fient p deceptione dyabo
licam. et de hoc dicit ap^ls
cuius aduentus est per
operationem satyane. In
omni uirtute et signis et
prodigijs et mendacijs. et
sic propter mirabilia pote
tiam qui exerebit non cot
dicent sibi et propt mag^{is}
duntias quas dabit seq^u
tibus eum. et ppter mag^{is}
miracula que videbunt
eum facere. qz totu mundu
trahet post se. nam qui no
lent eum sequi propt mi
racula. un quidem sequent^r
eum propter timore tor
mentoz que inferret. unde
nulli uel pauci erunt qui

non sequentur eum propt
predicta. Tunc apprebunt
dno prophete qui sunt i pa
diso deliciarum. s. enoch. et
elhas. et dabunt testimoni
quomodo iam uenit. et qmo
iam mortuus fuit p salute
humanam gnis. et dicent atre
filium dyaboli et seductore
gentium. et predicab^t gen
tibus ut ei non obediant. et
propter hoc antixps faciet
eos occidi nullus enim potit
resistere potencie sue. Sed
durabit in tanta potencia
et dno p tres annos et di
midium postea mittet d^{ns}
de celo fulgur et occidet eum.
Iudei autem cum magna
reuerencia accipient corp^u
suum et sepelient i monim
to. et expectabunt qd tercia
die resurgat. Post uero tres
dies uidentes quod no resur
geret sed inuenient corpus
suum fetidum cognoscent
et dolebunt se male credidisse
et tunc omnes comitentur
ad deum et ad fidem xpi et
salui fient ex hoc dicit ysaias
In diebus illis saluab^t mda.
s. post mortem anti^x et pplⁱ
iudeorum comitet^r ad deum
et ad fidem xpi. **De signis an^{te}**
ante diem iudicij. **Sac^{re}**

dum est quod post mortem
christi ierimus uolet fa
cere iudicium mundi. pmo
faciet signa magna et ori
bilis in celo et in terra et in
mari. Unde beatus ierimus
dicit se uenisse i amahibz
libris iudeoz. xv. signa que
debent esse xv. diebz ante die
iudicij. Sed non dicit utrum
isti xv. dies in quibz debent
fieri xv. signa sunt otium
uel interposita. Sed dicit qd
qualibet die ultimum xv. erit
vnum. Nam pma die eleua
bitur mare super omes mo
tes mundi. xl. cubitis stans
in locum suum. qm muris.
Secunda die tantum subtra
descendet quod in xpoit uidi.
Tercia die marine belue et
nebule appentes sup mare
dabunt unguis quos sol
deus intelliget. Quarta die
ardet mare et omnes aq
similiter. Quinta die arbo
res et herbe dabunt uorem
sanguinem. et omnia vo
latilia celi congregabuntur
in locum vnum quodlibz ge
mis in ordine suo et no ma
ducabunt neqz bibent. Sex
ta die uent omnia edificia
mundi et fulmina ignea sur
gent ab oriente i occidentem
concreta. Septima die petre

ad muncē collidentur et
vna qz ps aham collidet
quam deus solus sciet
sonum. Octaua die fiet
gialis terre motus per
vniuersum mundum et ita
erit magnum q nunquam
alias poterit stare erectū.
Sed omnes hoies et bestie
cadent in terram. Nona
die montes os et colles
redigentur i puluerem
et tota terra erit equalis
et plana. Decima die hoie
exhibunt de cauis in quibus
se absconderant et ibunt ve
lut amentes. et non possunt
sibi loqui aliquid sibi. In
decima die surgent ossa mor
tuorum et stabunt si sepulc
abortu solis usqz ad occasum
apta erunt. Undecima die
stelle cadent de celo et omnia
ammalia in astra uenient
ad campos ruginentia et
non manducabunt neqz bi
bent. Tercia decima die mo
uetur omnis uiuens. Quarta
decima die ardebit celum
et terra id est superficies terre
et aeris. Quinta decima die
fiet celum novum et terra
nova et omnes homines
resurgent. Sed nondum
est quod ad purgationem
mundi deus mittet tanta

quantitate ignis quod erit al-
tior omnibus montibus. xl.
cubitis scdm quod fuit aqua
diluvii et ille ignis erit loco
purgatorum hominum; illius
temporis et dampnatis erit
loco maioris cruciationis qm
facta purgatione mundi ds
dividet calorem ignis a splē-
dore. tantum mittet calorem
ad regnum dampnatorum
ut amplius cruciantur et in
splendorem mittet ad regnum
beatorum ut amplius iocundent.

De die iudicii.

De die iudicii hoc tenendum est
quod post qm placuit
domino nro ihu xpo reddet
vnicuique nre opera cu iustis
exercitiis angelorum et sanctorum
descendet in vallem iosaphat
et stabit ibidem sicut enim et
solio ut ab oib; videri possit
et mittet tunc anglos cum
tuba et clamore magno. et
tunc os mortuorum resurgent
cum corporibus suis et cong-
gabuntur in locum unum
ante faciem gloriosa ihu xpisti
ut unusquisque reddat rationem
eorum que fecit. et apprebunt
ibi signa xpi. sicut aure lancea
clavi corona spinea et in
gloriosa carne videbunt vul-
nerum cicatrices et tunc
ille pastor sanctissimus salua-

tor mundi et dominus dividet ma-
los ab bonis. malos autem statum
et ad sinistram partem. bonos autem
ad dexteram et tunc omnes cogita-
tiones dicta et facta erunt coram
omnibus; publicata et etiam ma-
nifesta et de omnibus; iudicabit ille
rectissimus iudex et examina-
bit omnia peccata disceptabit cum
peccatoribus; erit enim summa po-
testas illius iudicis a qua non
poterit appellari. et de hoc dicit
iob non est qui de manu eius
possit evadere. Item summa pu-
lchritas quia nil poterit ei abscondi
Sed omnia pura et magna ad-
ducet in iudicio et scrutabitur.
Item de verbis octidolis. unde dicit
mathias. de omni verbo octidolo quod
locuti sunt homines reddent
rationem in die iudicii. Item
de malo expenso tempore et hoc
dicit bernardus. Omne tempus
impensum requirit a te quantum
fuit expensum. Item illius tan-
tius summa equitas quia non
poterit corrumpi prece vel pro.
Nam si beata virgo maria et omnes
sancti rogarent pro aliquo qui
esset in peccato mortali non exaudi-
retur eorum oratio. unde salomon
zelus et furor viri non prece
in die vindicte. nec acquiescet
cuiquam precibus; nec suscipiet pro
eius redemptione dona pulch-
rima. tunc miseri et peccatores

erunt in angustia et in aurieta
 te iudiciali quia non possunt fugere
 sed formidabunt stare ante faciem
 iudicis. unde dicit gregorius. quoniam an-
 gustie erunt undique in reprobis
 iudice iudicij. nam deus erit iudex
 natus de subitus chaos magni
 apparens a dextris per auctori-
 tia a sinistris in forma demonia
 ad inferos trahentia. Si dixeris
 quis me videbit totus mundus.
 Offenso. n. creatore omnis creatura
 odio te habet. Item conscientia nostra
 intus foris mundus ardens
 miser peccator deprehensus quomodo
 effugiet latere cui erit impossibile
 apparere enim erit intollerabile.
 unde dicit beatus iohannes. in die il-
 la querent homines mortem
 et non inuenient et desiderabit
 eam et fugiet ab eis. precipue
 ille iudex misericordissimus ex-
 aminabit nos de actibus nostris
 secundum opera nostra dicabit et puni-
 tiabz divina sententia ita quod
 illi in quibus opera nostra fuerint
 inuenta adiudicabunt regno
 celesti. illi vero in quibus non erunt
 repta tradentur eterno supplicio.
 unde dicit mattheus tunc dicet rex
 his qui a dextris eius erunt.
 venite benedicti patris mei possidete
 patrum vobis regnum a constitu-
 tione mundi. etiam enim et de-
 distis michi manducare. Si
 tunc et dedistis michi bibere. hoc

pes sui et recollegistis me.
 Nudus fui et cooperuisti me.
 Infirmitas fui et visitasti ad me.
 Amen dico vobis quod fecisti
 vni ex minimis istis michi
 fecistis. tunc dicet his qui a
 sinistris erunt. Ite maledicti
 in ignem eternum qui paratus
 est dyabolo et angelis eius.
 Etiam non dedistis michi
 manducare. Sitim et non
 dedistis michi bibere. hospes
 fui et non recollegistis me.
 Nudus eram et non cooperuisti
 me. Infirmitas fui et non visi-
 tasti me. In carcere fui et
 non venisti ad me. Amen
 dico vobis quidem non fecistis
 vni de minoribus his nec
 michi fecistis. hi vero ibunt
 in supplicium eternum. Iste
 vero in vitam eternam.

De inferno *de inferno.*
 Sciendum est quod ille
 locus qui dicitur infernus est locus
 corporeus sub terra in quo
 dampnati cruciantur tam
 homines quam demones. **D**
 duplex locus est in inferno.
 Primus locus est infernus
 in quo sunt tenebre ac pena
 sensibilis et eterna carencia
 visionis dei. et ad istum locum
 descendunt qui moriuntur
 cum peccato mortali. Secundus
 locus est aliquotulum supra

et ille vocatur lumbus et est locus
prior illorum qui moriuntur
sine baptismo et ibi sunt tenebre
carentes visione dei. quia
non vident deum et carentes
gracia dei quia nunquam videbunt
nec habebunt vitam eternam.
tamen ibi non est pena seculi
his quia non sentiunt neque pa-
ciantur aliquod cruciatum
neque ignis neque rei alius
que possit eis inferre penam
vel dolorem. Tertius locus
est magis supra in quo sunt
tenebre carentes visione dei
quam non videtur deus et est
ibi pena ignis sed ille locus
non est sine gracia et vocat
ille locus purgatorium. et
illuc descendunt omnes illi
qui non complerunt in hoc
mundo penitentiam secundum iudicium
de peccatis suis. unde descendunt
in purgatorium et ibi stant
in igne donec fuerint bene pur-
gati. et post purificationem
condignam vadunt in gloriam.
Quartus locus in inferno
est siccus et superfluis et ille locus
fuit ad quem sancti patres veteris
testamenti descenderunt qui
morebantur in fide et in ca-
ritate et in illo loco fuerunt
tenebre et obscuritates carentes
visione dei quia non videbant
deum. nec erat ibi pena sen-

sibilis nullum cruciatum sen-
ciebant nec erat ibi carencia
gracie quia sepe sperabant libe-
rari ab illo carcere perpetuum
filium dei. **De penis inferni.**
De penis inferni. Sciendum est
quod post sententiam ex-
tremi iudicii placita a summo
iudice ihesu christo per quem iusti
ascendantur regno celesti. et
damnati mittentur in camino
ignis ardentis et tunc tam
homines quam demones crucia-
buntur in igne inferni et eternam
affligentur omnes igne corpo-
rali qui cruciabit et affliget
spiritus et corpora consumet
sed semper affliget illos plus
minus secundum quod unusquisque
plus vel minus peccaverit.
Sunt autem huic afflictioni
commixte pene alie diuise et
numerabiles. Est autem ibi
pena immum qui non moriuntur.
unde ysaias dicit. vims eorum
non morietur. nec ignis eorum
extinguetur. Item est ibi fetor
intollerabilis. scilicet furfureus.
Item est ibi pena frigoris in-
dicialis. unde iob dicit ab aquis
numis transibunt ad calorem
numum. Item est ibi pena
lumis crudelis. unde ysaias. Sa-
m mei comedent et uos esurite-
tis. Item ibi est pena sitis. unde
iob. Sordescat cunctum sitis

et cont' erit paupertas quod nec
 unam guttam aque potunt
 habere sicut patunt in dante
 sepulto in inferno. Unde dicit
 beatus lucas quod peccat gut
 tam aque nec potunt habere.
 Item est ibi pena timoris p
 demones quos videbunt tunc
 mites si ipsos. Unde dicit iob.
 vadent et venient sup eum
 horribiles si homo videt quodo
 timet unu demonem multo
 magis timebit quodo videbit
 infinitos. Item est ibi pena
 diuitiarum et ppetuitatis. pe
 na multum affliget dapna
 ros. et hoc potest videri per ex
 emplum. multu e ei delecta
 bile homini fatigato quiesce
 re in vno lecto. tamen si quis dicit
 sibi quiescas et iaceas multo
 lecto usq; ad xxx. annos cet
 sibi graue tormentum. quod
 ergo erit illis qui erunt in tor
 mento vel tenebroso carcere
 in fin et in igne ardenti et la
 unt se semp pmanuros non
 solum p. xxx. annos sed i ppetuu
 vnde ysaias quis ex vobis ha
 bitare poterit cum ardoribus
 sempiternis. et vide qd in finis
 dicitur esse tenebrosus qz licet
 sic ibi ignis infernalis crema
 tionem hunc sed non lucem.
 Item est in inferno penalis
 vniuersitas qz post die iudicij

vniuersitas ptes hois erunt i
 igne. vniuersitas autem
 penam aggruat et dolore.
 et hoc possumus videre per
 exemplum. magnis em
 dolor tenere manum ad
 ignem. sed maximus totu
 corpus tenere. Quartus
 enim erit dolor dapnatoru
 qui omnes erunt in igne
 infernali eternaliter. erit
 enim in inferno alie pene
 ad torquendum et crucia
 dum dampnatos et tot et
 tante quod nec ore n corde
 excogitare possent ietini
 a quibus hberet nos ille
 rex gloriosus saluator in
 deus qui precioso sanguine
 suo nos redemit cuius e
 gloria in scia scloz ame.
De gloria de gla paradisi.
 paradisi tenendum
 est q gloria beatoru et p
 ma post resurrectione
 genitalem erunt imensa
 et ineffabilia ta ex pte
 anime qui ex pte corpis.
 Unum dominum ex parte
 anime est videre deum
 suum clare et sine vela
 mine sicut est. vni ysaias
 xpm in decore suo videbit
 et istud erit imensu gaudij
 et summa delectatio. vni
 aug. Si malle possent

et mallet deum videre
et in penis esse quam extra
penas et non videre deum
sicut. n. delectant videre res
datas quantum delectabunt
videre omnium creatorem.
Secunda dos sine domini
amicie erit in amando et
seruendo deo et bene erit sum-
ma iocunditas. unde beatus
aug. si amabilis est sapientia
que omnia condidit ex in-
chilo demque si multe et ma-
gne delectationes sunt in
rebus delectabilibus quibus
et quanta erit delectatio in eo
qui ipsa delectabilia est. unde
math. dicit. beatus qui fuerint
quod illis erit. et quod uolent
non erit. Tercia dos sine
domini erit in tenendo ipsum
deum sempiternaliter post
quam anima semel tenuerit
ut comprehendit in gloria
nunquam potest ipsum perdere
nec dimittere. unde ioh. et
gaudium uerum nemo tollit
a uobis. et in cantica dicit.
tenuerit eum nec dimittam.
Ex parte corporis in electis
erunt quatuor uirtutes gloriose.
Prima erit claritas ad modum
solis. et sol tunc resplendet
in septuplum quam nunc. et
tunc corpora uera erunt lu-
cida in septuplum quam modo

sicut sol. unde salomon. Fulgebunt
iusti sicut sol. Secunda gloria
sine dos corporis erit impossi-
bilitas corrumpendi. non enim
poterit corrumpi vel infirmari
vel pati. unde si beatus corpus
poneretur in igne vel in aqua
sine puteretur ferro non ledetur.
et de hoc potes videre exemplum
in sole. Sol. enim non patitur
nec corrumpitur sine vadat per
ignem sine per aquam sine ferro
putratur non tamen leditur. et sic
possimus videre in corporibus
beatis. Tercia gloria sine dos
est subtilitas. erit enim corpus
beatum ita subtile et inuisibile
quod omnia penetrabit obsta-
cula. unde dicit euangelista
iamus clausis intant ad disci-
pulos. et hoc possimus videre
per exemplum. Radus enim
solis sine fractione penetrat
vitrum et ingreditur domum.
et sic potest inderi in corpore
glorificato. Quarta gloria sine
dos corporis glorificati est agilitas.
Sic erit agile et uelox quod statim
ibit quocumque uolint. unde in
momento ibit in occidentem
et de hoc possimus videre ex-
emplum per cogitationem. in-
de. enim quod cogitatio nostra uelox est
et agilis. et in continentia uadit
quo uult. unde hic in
momento uadit romam uel

ultra mare et videtur et videre
 aquam tyberis et aquam maris in
 eodem instanti. eodem modo erit
 videre in corpore glorificato quia
 ubicumque voluit in momento
 erit ex parte anime et ex parte cor-
 poris infinita gaudia erit beatus
 et precipue. vii. que alijs non
 potest habere in hoc mundo. Primum
 gaudium est dies sine nocte.
 unde iob. Cunctas illa non in-
 diget sole neque luna ut luceat
 in ea. nunciatus dei illuminat
 eam et lucerna eis est angelus.
 Secundum gaudium est leticia
 sine tristitia. unde ysaias dicit.
 leticia sempiterna sicut capita
 eorum. Tertium gaudium est
 iuuentus sine senectute quia
 omnes erunt metha christi
 i. amoz. unde paulus. donec
 occurramus in unum perfectum
 in mensura etatis plenitudinis.
 Quartum gaudium erit vita
 sine morte. unde salomon. nisi autem
 impetum vident. Quintum
 gaudium est sapientia sine defectu
 cognosco ex parte tunc cognosca
 sicut cogitatus sum. Sextum
 gaudium est sanitas sine infir-
 mitate. unde salomon. qui sanat
 infirmitates nostras. Septimum
 gaudium est libertas sine servitute.
 unde iob. Si filius nos liberavit
 vere liberi estis. Octimum gau-
 dium est pax sine turbatione. unde

ps. delectabuntur in multi-
 tudine pacis. Nonum gau-
 dium est pulchritudo sine
 deformitate. nam erunt
 omnes pulchri sicut sol. unde
 mathis. tunc iusti fulgebunt
 sicut sol in regno patris mei.
 Decimum gaudium est sati-
 etas sine fame. unde ps. sa-
 tiabitur cum appuerit gloria
 tua. Undecimum gaudium est
 cantus sine cessatione. unde
 iohes. non cessant clamare
 cotidie una voce dicentes. Sanctus
 sanctus. dominus deus sabaoth.
 Duodecimum gaudium est
 requies sine labore. unde ioh.
 Amodo iam dicit spiritus ut re-
 quiescant a laboribus suis.
 Erunt adhuc in ipsis beatis
 alia gaudia et relictata iuncta
 tam ex parte anime quam ex parte
 corporis magna et mirabi-
 lia. que nec oculus vidit nec
 auris audivit nec in corde
 ascendit. quanta preparavit
 deus diligentibus se. quia si corda
 hominum sufficerent meditari
 ad que gaudia nos producat
 ipse rex deus qui est benedictus
 in secula seculorum. **de divinis of-**
ficiis hanc.
Hofficiis hoc tenendum est
 quod quibus omni tempore teneamus
 laudare deum precipue tenendum
 in horis determinatis seu ab

ecclesia ordinatis quia in ipsis pro
nobis precipue magna et
mirabilia dignatus est facere.
et sunt hore septem in quibus
debemus ipsum laudare et
beatam mariam uirginem.
Primo debemus ipsam
laudare in matutino quia
tali hora pro salute nostra
nasci uoluit et eam tali
hora a uirga traditus fuit.
et a ministris iudeorum captus
et uinctus ad discipulos et delictus
et ad sacerdotum principes
adductus. Item in prima
debemus ipsum laudare quia
in tali hora resurrexit a mor-
tuis et apparuit in magdalenis
Item debemus ipsum laudare
in tertia quia in tali hora fuit
ligatus et flagellatus ad
columnam usque ad effusio-
nem sanguinis. iudeis cla-
mantibus crucifige crucifige
eum. Item tali hora misit
spiritum sanctum in discipulos
suos in die pentecostes. Item ipsum
debemus laudare in hora sexta.
quia tali hora crucifixus est
pro salute nostra. Item ipsam
debemus laudare in hora octava.
quia tali hora clamans uoce
magna emisit spiritum. et in
tali hora fuit lanceatus et
de latere suo exiit sanguis
et aqua. Item debemus ipsum

laudare in uespere quia tali hora de-
positum fuit corpus suum de
cruce. Item ipsum debemus lau-
dare in completorio quia tali
hora corpus suum scissimum
fuit positum in sepulchro. Item
in eisdem horis debemus lauda-
re dominum nostrum et beatam uirginem
mariam. Primo in matutino
quia tali hora apparet quedam stella
in celo que uocatur tismontana
cuius ductu nauis perueniunt
ad portum. et ipsa domina uir-
gine. Stella tismontana quia si digne
laudemus eam ducet nos ad
portum salutis qui sumus in seculo.
Item debemus ipsam laudare
in hora prima. Nam tunc ap-
paret quedam stella que uocatur
dyana. postquam sequitur sol. et
ipsa domina nostra est. nunc stella
dyana que portauit nobis uerum
solem christum qui illuminat totum
mundum. Item debemus ipsam
laudare in tertia nam in tertia
hora conueniunt homines
famescere et ipsa domina nostra
portauit uerum panem. scilicet christum
cuius quo est satietas. Item debemus
ipsam laudare in sexta. quia tali hora
sol magis calefacit et magis
feruet et ipsa laudanda est et ro-
ganda est ut calefaciat nos si-
gidos in caritate pro sole christum
quem genuit. Item debemus
ipsam laudare in octava. nam tali

hora sol declinat ad occasum.
 et ipsa dñia nra inuat et ptegr
 nos cum declinamus ad occa
 sum. i. ad senectutē. Itē debe
 ipsam laudare in vesperis q̄a
 cum incipit dies finiri et ipsa
 dñia descendit laudatores suos
 cum sint nri finem morti sine.
 Item debemus ipsam laudare
 in complectono. nam tali ho
 ra dies cōpletus est et dñia no
 stra in cōplemento vite nre ip̄e
 est in morte intercedit p nob̄
 et facit nos recipi in eterna
 tabernacula ubi est cōpletum
 gaudium electorum. **De t̄p̄e**
Septuagesime.
Septuagesime sc̄dum ē
 quod illud tempus septuagie
 representat nobis illud temp̄
 in quo filij israel steterunt in
 captivitate et finitute in babilo
 ma per lxx. annos et sic sta
 bant ipsi in tristitia et dolore.
 et ita dimiserunt c̄ntica leticie
 dicentes quomodo c̄ntabim̄
 canticum leticie i tra aliena.
 ita et nos usq; ad pascha resur
 rectionis representamus tri
 stitiam et dolorem. vñ dimitti
 mus canticum gaudij. s. alla qd̄
 h̄ figurare in effabile gaudij.
 Item dimittimus c̄ntica leti
 cie. s. te deum laudamus in
 matutinis horis. et gloria i
 excelsis in hora missę q̄ sunt

cantica magne leticie. Itē
 in signum tristitie ecclesia
 utitur ingris uestimentis
 seu pamentis in officio mil
 lanum. Item in signum tristitie
 in tempora lxx prohibent
 fieri nuptie. vnde in toto tē
 pore lxx. hoies non debent
 ducere uxores in signum
 tristitie. Et nōnd̄ est qd̄ dōc
 die de passione usq; ad sabb̄m
 cooperunt et velant cruces
 ad significandum qd̄ tunc
 divinitas absconsa et ve
 lata fuit in xp̄o. vñ dimisit
 se capi flagellari et occidi
 a iudeis tanquā si eēt p̄m̄us
 homo et sicut non h̄et vir
 tutem divinitatis in se. vñ
 ipsa die dominica passionis
 legitur in fine euangeli.
 ih̄sus autē abscondit se et
 cecidit de templo. et tunc
 debent cooperiri et velari
 cruces. quasi dicat. i. virtus
 divinitatis. Item ab eadē
 dominica de passione usq;
 ad sabbatum non d̄ gloria
 p̄ri et filio et sp̄m̄ sancto.
 vñ iudicis et p̄nsonis quibus
 incipit passio nam ab illa
 hora in antea feruentissime
 et crudelissime iudei cep̄it
 xp̄m p̄sequi. et q̄ gloria
 et c. est canticum ordiatū
 ad honorem et laudē v̄s̄s̄e

trinitatis et sic passione x̄.
s. tota trinitas in unum
et molestari videtur. hoc ē
quod in v̄libz p̄sonis per
quos opera n̄ra. s. c̄tica
loris et laudibus p̄ totum
tempus passionis x̄ ec̄ta
non reperit. eadem ratione
non dicitur gl̄ia p̄ri et cet̄.
In cantico trium p̄iorū
nam illi tres p̄ri colebāt.

Jo. in unum et molestia
trinitatis sunt p̄iecti in
caminū ignis ardentis
et propter hoc in illo c̄tico
s. b̄ndicite omnia opa et c̄.
ad honorem eiusdē trinit̄ x̄.

De officio lamentationum

De officio lamentationum
quod fit p̄ tres noctes
ante pascha resurrectionis
domini. Sciendum est qd̄
ille tres noctes resp̄tant
tres horas tenebrarū q̄ sunt
in morte xp̄isti. vnde dicit
b̄s math̄s. d̄m̄ esset xp̄s
in auge facta hora sexta
tenebre facte sunt s̄ t̄ra
usq; ad horam nonam. sic
nos representamus illas
horas p̄ tres noctes in q̄b;
facimus officium de nocte
et in tenebris. In illis t̄b;
diebus non pullantur ca
pane ad conuocandū ppl̄m.
S; pullantur tabule lignee

ratione q; campane h̄nt fi
gure predicatorum et in
morte xp̄isti nullus inuē
batur qui predicaret v̄bū dei.
ap̄li autem qui cōsueuerāt
predicare v̄bū dei et cōno
care populum ad fidem xp̄i
non predicabant tunc. imo
derelinquentes xp̄m fugerūt
et etiam negauerunt xp̄m.
Sicut b̄s petrus. et sicut in
morte xp̄i non predicauerunt
predicatores. sed fugerunt.
tunc campane que signant
predicatores tacent et non
pullantur. tabula lignea si
gnificat xp̄m qui crucifixus
erat in ligno crucis. et stando
in ligno crucis predicabat et
orabat pro crucifixoribus sin̄
dicens pater dimitte illis q̄a
nesciunt quid faciunt. quia
tunc nullus alius inuentus
fuit qui conuocaret populum
cum tabula lignea et nō cum
campana. Item in alio officio
omnes candele extinguuntur.
Sed vna absconditur. et p̄ ea
completo officio illa candela
que fuit absconsa p̄alatur. et
de eius lumine omnia lumi
naria accenduntur. Ratio h̄
est quia luminaria accēdunt
significant ap̄los et alios p̄
catores qui conuenerunt illu
minare mundum p̄ p̄dicacōes

suas. et hoc fuit qz in passione et
 in morte xpi os dubitauerunt
 et non fuerunt extincti lumine
 dei. Nam in morte xpi et i aplis
 nec in alio homine de mundo
 remansit fides e nisi solum in
 beata uirgine maria. et hinc e
 quod luminaria extinguuntur.
 candela vero que non extinguit
 sed absconditur figurat xpm
 qui licet videretur mortuus
 et extinctus scdm humanitate
 erat unus. scdm diuinitatem
 que non potuit mori nec pati.
 tamen ipsa diuinitas erat oc
 culta et absconsa alijs hoibus.
 et ideo vna candela abscondit
 et expleto officio ab ista candela
 absconsa diuina luminaria ec
 desie reaccenduntur. quia p
 mortem xpi ipse resurgens cum
 corpore glorificato et luce cla
 rissima propalauit se discipulis
 suis et omnes qui fuerunt extinc
 ti in passione per resurrectione
 reaccensi et illuminati fuerunt
 ab ipso lumine fidei. In hoc offi
 non dicitur ds maduitorum
 meum intende qz e pncipium
 omnium oronum. nec i lcoibz
 ds iube donec bndice in pncipio
 nec in fine. tu autem domine
 miserere nri. Item non dicit
 benedicamus domino qd e finis
 om oronum. et sic nri offm
 induatum est et mortificati

quia non ht pncipium ne
 qz finem. Ratio est qz xpus
 est alpha et o. pncipium
 et finis om nri nobis ac
 ceptus e mortuus e. et ita
 cum non habemus ipsum
 qui est pncipium et finis.
 ideo in hoc officio non ponit
 neqz pncipium neqz finis.
 Item qz ipse dominus et p
 nr consuevit nobis bndice
 et a quo petabamus aduato
 rium et miam mortuus est.
 et sic non habemus pastore
 qui benedicat nobis. n deū
 quem petabamus dicendo.
 deus maduitorum meum
 intende. nec tu autem domine
 miserere nri. Item qz p mor
 tem xpi. pres nri fuerunt
 iudnati. ideo istud officium
 uidetur iudnatum et mortu
 um. Item in hoc officio pls
 facit magnum tumultum
 et clamorem ad significandu
 clamorem et tumultu iudoz
 qn coprehenderunt ihesum
 xpm. In die venis sancta
 altaria iudantur et expoh
 antur propus vestibus qz
 ihus in auce positus fuit in
 dus. Item ipa die ecclia orat
 pro omnibus qui sunt in
 mundo in signum quod xps
 orant in auce pro omnibz.
 Item sabbato sancto extingit

est ignis uetus et de lapide
focario nouus ignis. et hec
est ratio quia ignis uetus
figit legalia uetus testamti
sicut sunt artonalio et imo
latio agni et uithi et c. que
omnia in passione xpi cel
sauerunt et sunt extincta.
nouus ignis qui exauditur
de petra significat nouam
legem. s. euangelii et lege
q̄ illuminant et accendunt
totum mundum et fuerunt
excussa et processerunt de pe
tra. i. a xpusto qui dicit pet̄
propter firmitatem fidei.
ceruus nouus qui fit i ipa
die et accenditur et illinat
figurat xpustum qui resur
rexit a mortuis cum carne
gloriosa et apparuit uetus
sol qui illuminat omnem
mundum. Sacerdos quōdo
parat se ad missam dicēda.
primo se calciat et h̄ papit
ap̄tus. discalciatis pedibus
in preparatione euanglii
p̄cis. per calcamenta q̄ sunt
de pellibus animalium mor
tuorum et calcant terram
et sunt clausa dehibtus et
aperta de super. figuratur
quod sacerdos debz eē mortu
mundo et debet h̄re cor clau
sum ad ista terrena et cal
care ipsa et uilipēdere tāq̄

lubrica. et debet cor aptum
h̄re ad aspiciendum et deside
randum celestia. Amictus
qui cingit et coopit pectus
signat iusticiam et sapiētia
que debent esse in pectore sa
cerdotis ut p iusticiam et sa
piēciam sciat unusquisq̄
reddere quod suum ē. Alba
camisia qua se induit figit
albedinem et mundiciam
castitatis. Cinguli stringit
lumbos in quibz uiget luxuria
et figit q̄ sacerdos debz restringi
motus carnis. i. luxie et ser
uare castitatem in corpore.
Cocampulus qui in sinistra
manu ponitur ad tergend
oculos significat q̄ sacerdos
debet uigilias contra insidias
dyaboli et debet absterge acci
diam ab oculis. Stola que in
huius ponitur in quibus
max^o sunt uires hominis. si
gnificat q̄ sacerdos debet h̄re
fortitudinem et constācia i
tribulationibus. longitudo
stole significat p̄seuerācia
q̄ sacerdos debz perseuerare
in bonis opibz usq̄ in fine.
In eo autem quod stola cum
cingulo nungitur et ungitur
significat q̄ uirtutes debet
eē unice et cōnuncte i sacerdote.
Planeta que est ampla et
supponitur omnibz vestibus

signat caritatem que sicut omnes
 virtutes et debet esse ampla
 et extensa. et in sacerdote de
 bet esse caritas non tantum
 ad diligendum amicos sed
 etiam inimicos. Si uero
 episcopus que habet duo cornua signat
 quod episcopus debet habere scientiam
 duorum testamentorum ut sci
 at omnium tempore reddere rationem.
 Anulus autem quem portat episcopus
 in manu signat fidem quam debet
 cauere in ecclesia sua et ad signifi
 dum quod debet monstrare fidei
 monumenta operibus. baculus siue
 fustis episcopi in principio est curuus
 et reflexus in medio est erectus
 in fine autem acutus. Prima pars
 que est curua signat quod episcopus debet
 trahere et colligere ad se caritas
 res homines monachos et exor
 tationibus. Secunda pars que est
 recta signat quod episcopus debet sustinere
 debiles prouidendo eis in necessitati
 bus. Tercia pars que est acuta
 significat quod episcopus debet pugnare
 et stimulare pigros et negligentes.
 Sacerdos permanentis in
 dutus vadit ad altare. postea
 ponit se in dextera parte altaris
 et cleri qui sunt in choro cantant
 officium. Post est. Nam sacerdos
 signat christum. altare signat populum
 gentilem. id est. hanc eramus ante
 christi aduentum. Cleri cantantes
 officium significat prophetas et presbiteros

veteris testamenti et ideo
 sacerdos permanentis in
 dutus signat christum vestitum
 carne humanitatis nostre.
 quando sacerdos vadit ad altare
 signat quod christus venit de celis
 ad populum ut saluum faceret
 quando sacerdos osculatur al
 tare significat quod christus dedit
 nobis osculum pacis et pu
 rificauit nos dominus. quando
 sacerdos ponit se in dextera
 parte altaris signat quod christus
 ueniens in mundum post
 ea vadit ad iudeos quod de iu
 deis uoluit nasci quod uirgo
 maria iudea fuit. quando cleri
 cantant officium in choro
 significant prophetas et
 sapientes qui cotidie clama
 bant aduentum christi. Item
 quando cleri cantant officium
 significant quod christi presbiteri et p
 rophete veteris testamenti
 iterum et iterum clamabant
 aduentum christi. *kyrieleyson*
christe. dicitur nouem uicibus
 per triumphalem conem ad signifi
 candum quod omnis laus
 nostra debet referri ad trinitatem.
 nam *kyrieleyson* tunc est dicitur
 quantum laudare deum.
 in eo quod dicitur nouem uicibus
 petimus et rogamus ipsam
 trinitatem ut societ nos
 angelicas choros. s. xv. angelorum

ordunbus. post hinc. sacerdos incipit in medio altaris. gloria in excelsis deo ad significandum qd xps mediator fuit inter nos et deum. per cuius mediationem et arbitrium ipsi deo pacificati sumus. p̄ca sacerdos vertit se ad pplm salutans ipsum dicens. Dominus vo. ad significandum qd xps salutavit discipulos suos. post ea dicit vnam orationem p̄t unitate fidei vel tres p̄t unitate vel quinq; p̄t q̄ signata xpi. vel propter dona sc̄i sp̄s. d̄s orationibus d̄ epla et liḡt predicationem b̄i iohannis baptiste. et quia predicatione eiusdem b̄i ioh̄is fuit an̄ predicationem x̄iō ante eūgelium dicit. d̄ca epla sacerdos dimittit dexteram p̄tem altaris et vadit ad sinistram vt dicat eūgelium. hoc liḡt qd xps dimisit iudeos et voluerunt eum reciperet nec predicationem eius audire venit et ad p̄tem sinistram. i. ad gentiles et paganos. sicut eramus et nos credimus ei et recipimus predicationem eius s. eūgelium os q̄ audit

stare debent erecti ad signum qd sola lex eūangelica discoperunt et nouit omnia velamina veteris testamenti. nam ea q̄ vetus lex dicebat erant sub v̄b̄ et in obscuritate. lex v̄o noua. i. eūgelium d̄ in luce et i manifestis. nam lex vetus dicebat erant sub v̄mbra qd inuolaret agnus pro p̄tis n̄ris et hoc est multum occultum et velatum qm̄ enim sc̄a sunt lex eūgelica remouit illud velamen et declarauit quod agnus q̄ occidebat pro p̄torib; significabat x̄p̄m qui erat immolandus et occidendus pro p̄to humani generis et sic d̄ alijs. In principio eūgelij facimus nobis signum cuius et deb; fieri in fronte vt ex hoc ostendamus nos credere x̄p̄m cuius firmiter s̄i aliq̄ verecundia et contra legē et fidē iudeorum. Iudei autem reputabant et adh̄c reputant s̄ magnū vituperium credere in x̄pm natū ex maria uirgine et tene seq̄ legē eūgelij et fidē. Sed nobile est nobis et honorabile et iō signum nos in fronte in qua est locus pudoris et verecondie qm̄ dicit publice putamus et cōfitemur fidem v̄ sine aliquo pudore et verecondia fit signum more ad signum quod de v̄b̄ eūgelij debet esse locutio n̄ra. fit enim

in pectore signum crucis adli-
 gificandum q' vba euangli
 debent nos pcutere in pectore
 et in mente nra. Sacerdos qm
 incipit euangelium liget libri.
 q. dicat huc est liber crucis. In
 fine vero euangeli omis stites
 faciunt sibi signum crucis et
 est annamum sine anniger a
 diabolum ne nemat in nos a
 capiat nbnm auditum de corde
 nro. Et no quod signum crs
 cepit aduentum x' in mudi
 ascensionem in cruce. et descen-
 sionem ad inferos et ascensionem
 ad deum p' rem. Cum ei facim
 signum crucis debemus iape
 a capite et trahere manum
 ad pedes. et significatur in hoc
 quod filius a p'ce. a. a deo patre
 qui est caput et principium
 omi rex et descendit i filium
 ad pectus. a. in mudi huc fuit
 passus et mortuus pro salute
 nra. Post ea portamus manum
 ad sinistram ad signum q' x'
 resurgens a mortuis p'ns utit
 in infernum quod significatur
 p' ptem sinistri et inde exiit
 sanctos p'ns qui erant i libo.
 post ea portamus manum ad
 dexteram ptem ad significandum
 quod x'ps post qm spoliavit
 infernum ascendit ad celum
 et sedet ad dexteram p'ns. fito
 euanglio sacerdos suscipit thu-

ribulum cum igne i celo
 et incensat altare. th'blm
 quod est de super pforatum
 et de subtus clausum liget
 cor nru quod debet ee clausu
 de subtus ne recipiat vel desi-
 deret ista terrena et pforatu
 debet esse de super ad significand
 quod recipienda sunt celestia.
 Ignis qui est in th'blo liget
 caritatem que debet esse i corde
 nro et debet redolere p' deuotio-
 nem. vnde ps dirigat oratio
 mea sicut incensum i colpau
 tuo. Post ea d' secreta et vo-
 catur secre. q' secrete d'. Anti-
 quitus. n. consuevit dici al-
 ta voce. et sic ex cotidiano vbi
 pastores didicerant ipam
 in mente. et cantabant ea i
 campis et accipiebant panem
 et benedicebant et iponebant
 muni s' lapide. et icapiebant
 dicere et cantare secretam
 et diuina pmissione factu est
 q' ille panis conuersus est in
 carnem et pastores grauit
 puniti sunt a domino. vnde
 ordinatum fuit ab illa hora
 ne secreta d'et alta voce. sed
 plane et secrete. Post secre-
 tam et prefatione dicitur.
 Sanctus. Sanctus. Sanctus
 dominus deus. etc. et dicitur
 tribz vicibus. Scs. ad honore
 beatissime trinitatis et petri

ab illa saluari meritis et
nunci. ix. ordinibus angloꝝ
noiatu in prefatione. p̄ca
abscondi patena et tenet
absconsa usq; ad oronem do
minica. s. p̄. n̄. et cū p̄ncip̄
ad panē n̄m. patena ma
festatur. patena ē rotunda
et oīs res rotunda non h̄t
p̄ncipm̄ neq; finem. et hec
patena liḡt d̄mitatē q̄ non
h̄nt p̄ncipm̄ neq; finem
h̄bit. q̄n̄ patena abscondit
figat̄ quod d̄mitatē ē nob̄
absconsa et velata. quando
patena manifestatur am
lacerdos incipit oronem
pater n̄. liḡt q̄ veniemus
ad panem n̄m qui ē i celis
tunc d̄mitatē que ē absco
sa et velata in isto mundo
manifestabit se nob̄ in
isto mundo. et videbimus
sicut est p̄. noster. Sacerdos
dividit sacro sc̄m corpus in
tres ptes et duas ponit in
patena et aliam mittit in
calicem et admiscetur cum
sanguine ad signū qd̄
corpus x̄ sumitur ad gl̄ia
illoꝝ qui sunt in vita et̄na
et ad purgationē illoꝝ qui
sunt in hoc mundo. n̄a
vna illaz p̄tium que ponit̄
in patena sumitur ad hono
rem sc̄oꝝ qui sunt in gloria

Alia v̄o. p̄hys qui sunt i pur
gatione ut acinus purgetur
et liberent. Tercia vero pars
que mittitur in calice et mis
cetur cum sanguine sumit̄
pro nob̄is qui sumus sepli
et misli in misericordis h̄m̄is
mundi ut p̄ ip̄am v̄nificem̄
et liberemur a p̄c̄is n̄is. Agni
dei trib; vicib; d̄. ad honorem
t̄ritatis misit̄ etiam ad nos
agnum immaculatum ih̄m
xp̄m qui redemit nos a p̄c̄is
n̄is in sanguine suo. In eo a
quod vocamus eum agnum
trib; vicib; datur̄ intelligi qd̄
tribus vicibus debemus ip̄m
rogare ut d̄mittat nob̄ p̄c̄a
n̄ra uniet et manu teneat
ut non cadamus amplius
in p̄c̄a ducat nos ad vitam
eternam vbi ē s̄ma leticia
vbi nemo peccare potest. adeo
dicimus p̄mo agnus dei qui
tollis peccata mundi misere
nob̄is. s. d̄mittēdo peccata
n̄ra. Sc̄do sibi dicimus. agni
dei qui tollis. p. m. m. n. s. m̄
uando nos et manu tenendo
ne cadamus in p̄c̄a. Tercio
dicimus. agnus dei. q. t. p̄c̄a
m. do. no. pa. s. p̄ducendo nos
ad vitam vite et̄ne. v̄ n̄a
potit̄ peccare. post ea sacerdos
redit ad dexteram partem
altaris ad significandum qd̄

in fine mundi post mortē
 antie ih̄s xp̄s redibit ad iudōs
 non propter hoc xp̄s nos de
 linquet qm̄ nos et iudei ōs
 erimus unum om̄le et vnus
 pastor ipse erit nobis. In sic
 mille sacerdos licetiat pplm̄
 dicens. Ite nulla ē. q. d. nō ē
 standum in hoc mūdo surgite
 et ambulate sed debemus am
 bulare ad vitā eternam per
 bona opera et hoc possumus
 facere leuiter qz nulla ē hostia
 p̄ qm̄ liberati sumus a serui
 tute dyaboli et iamua vero pa
 radisi apta est. Post h̄ sacerdos
 benedicat pplm̄ et tunc vnq̄qz
 debet facere sibi signum. Et
 nōd est quod nos debemus
 facere nobis signum crucis
 in principio cuiuslibet hore
 qm̄ d̄s d̄s in adiutoriu m̄. ic̄ede.
 Item in fine cuiuslibet hore de
 bemus dicere d̄s det nob̄ suā
 pacem. p̄ m̄. et aue maria.
 In om̄ibz sumptis de eūnglio
 in principio. maḡt aia mea
 d̄m̄. et exul. Istum psalmū
 fecit beata virgo maria quōdo
 fuit declarata conceptio filij
 dei in ipsa et est sumptus de
 eūnglio beati luce. Ite i p̄n̄.
 p̄. s. Nunc dimittis seruum
 tuum domine. et istū psalmū
 fecit symeon ille sc̄is quī die
 purificationis marie virginis

recepit xp̄m filium dei in
 brachijs suis et ē sumptus
 de eūnglio beati luce p̄s iste.
 Item debemus nobis face
 signū crucis in fine istius
 h̄ymni. s. gl̄ia in excelsis
 deo. Istum h̄ymnū cātane
 runt angeli in natitate
 domini n̄i ih̄u xp̄i et est
 sumptus de eūnglio
 beati luce. sicut in p̄ncip̄o
 cuiuslibet eūngelii et in fine.
 Item qm̄ d̄s sanctus. ad b̄.
 qui venit in nomine d̄i.
 Ite p̄ m̄. nam isto ordine
 docuit xp̄s discipulos suos
 orare. et sc̄ptum ē i eūnḡ
 lii math̄i. Item in sic agn̄
 dei qui tollis p̄ca mundi
 m̄. n̄. Item in fine quando
 sacerdos dat b̄ndictionem
 plo. et sicut stamus erecti
 quando d̄s eūngelium ita
 om̄na ista dicē et audire
 stando erecti. Item sacerdos
 non debz nisi vnā missā
 in die celebrare n̄ necitas
 im̄neat. Item in natitate
 domini propter solēmita
 tem diei. sacerdos potest
 dicere tres missas. et debz
 vnā dicere de nocte. aliam
 in aurora et aliam in t̄cia
 et ille tres misse replētāt
 tria tempora per q̄ currit
 totus mundus. s. temp̄

legis natē. Item tēp^o grē
tempus sc̄ptē. p̄ma missa
que dicitur de nocte significat
tempus legis natē quod
fuit ab adam usq; data fuit
lex moysi. qz illo tēpore hoīes
ambulabant q̄ in nocte et
in tenebris qz nō habebāt
aliquā noticiam de aduen
tu xpi et ideo consuevit
dici illa die p̄phetia in missa.
S. p̄pls gentium qui āblā
bat in tenebris et ē. vñq; qz
autem hēbat legem natē
in corde qui erat talis qd
cunq; iustis quod faciunt
nobis hoīes et faciatis eis.
Secunda missa que dicitur
in aurora representat nob
tempus legis date moysi
usq; ad aduentum xpi. et in
hoc tempore gētes cepunt
esse sapientes et illuminari
p̄ legem de aduentu xpi. id
cantatur illa missa. S. lux
fulgebit hodie et c. Tertia
missa que dicitur in t̄tia rep̄ntat
tempus grē in quo modo
sumus et q̄ magna grācia
fuit q̄ dñs n̄r misit filiū
suū pro salute n̄ra et id
cantatur in illa missa. p̄n
natus ē nobis. q̄ diceret
filius datus est nobis. qd.
istud tēpus ē magne grē
in quo filius ē datus nobis

de grā. Item die sabb̄i magis
qm̄ alijs dieb; honoramus
beatam imaginem gliolam
sive p̄cennū sive possin. id
ē qz dies sabb̄i sp̄aliter attribuit
n̄re dñe qz p̄ totum diē sabb̄i
sive ip̄a domina retinuit ut
lem fidē ē in corde suo qz post
mortem ē os apli dubitauerunt
et p̄diderunt fidem. S. qd̄ ille
non fuit filius dei et qd̄ non
resurgeret. s; sola uirgo maria
non dubitauit. Sciebat enim
quod portauit eum s̄n labore
et peperit eum sine dolore. et
ideo erat certa quod erit filius
dei et quod debebat resurgere
a mortuis die tertia. et hec ē
vna ratio quare die sabbati
appropriatur beate marie
magis qm̄ alijs dieb;. Aliarō ē
quia dies sabb̄i est introitus ad
diem dominicam. vnde cū sumus
in die sabb̄i sumus in die dñicā
diem. dies dñicis ē dies regni
et significat vitam eternam.
vnde cum sumus in grā dñe
n̄re sumus q̄ in ianna paradisi.
dies v̄nis approp̄at xpi isto
qz illa die voluit mori pro sa
lute humani ḡnis.

Virtutes ser. p̄cā mortua
auge. opem n̄re et man
data dei fac. Sac̄mēta eccl̄ie
gusta. Articulos fidei credas. v̄
stes anime in die. v̄bo dī aiam

tuam nutu. Septem si uenia
 xano sine quibz saluari nō p̄t.
 Pr̄mū est q̄ faciat septē v̄tute
 quarum tres sunt theologice.
 s. spes. fides. et caritas. et m̄.
 cardinales. videlz. iustia. tempe
 rancia. fortitudo. p̄ndentia. s̄z
 est q̄ euitet p̄cā mortalia que
 sunt septem. et continentur
 in v̄sibz qui sequit̄. luxus. ana.
 sup. ac. mundet. na. gula. Ter
 cium est quod faciat op̄a m̄e
 que sunt septem. et continentur
 in v̄sibz qui sequuntur. Visito
 poto cibo rectum dō unūto soluo.
 quo defunctus eget non mea
 cura neget. Item oportet quod
 faciat mandata domini q̄ sunt
 decem que in v̄sibz continentur
 sequentibus. Pr̄mū crede deū
 ne nres vana p̄p̄m. Sabba
 sanctifices et venerare p̄ces.
 Ne sis occisor. fur. meth̄. testis i
 iquus. Vicam q̄ thoz res q̄ ca
 ueto suas. Quartū ē q̄ p̄cedat
 per lacram ecclie sc̄dm quod ibi
 competunt qui sunt in versu
 qui sequitur. Baptisim. ofitio.
 Eucharistia. abluo firmo cibo pe
 nitentia. ordo. piget ordinat.
 carnis mortuū extrema vinctio
 vroz et vngit. Quintum est
 q̄ credat articulos fidei qui con
 tinentur in istis v̄sibz. Natitas
 domini. baptisima. nascitur ab
 luitur. Passio domini. descētio

ad inferos. patitur descēdit
 ad h̄ma. Resurrectio d̄m.
 ascensio domini surgit et ac
 cendit. Iudicium s̄ v̄uos
 et mortuos. Veniet disc̄ne
 re amicta. Sextum ē quod
 induat animam suam ve
 stes sp̄iales que sunt inno
 centia. Castitas m̄moral
 sanctitas quod idem. Sep
 tumum est q̄ mutat animam
 suam v̄bo sc̄dm quod dicit̄
 in eūnglio non ex solo pa
 ne viuit homo sed ex omni
 v̄bo quod procedit ex ore dei.

Explicat summa definitate.
 Incipit speculm ecclie cōpōitū
 a fratre hugone de sancto
 victore. et sequitur sic.

Dicit apo
 stolus
 ad eph̄.
 vi. cap.
 Indui
 te nos
 arma
 tum dei ut possitis stare ad
 iūsus insidias diaboli. hec
 armatura est vestis sac̄do
 talis significatiua septēphas
 v̄tutis representatiua vestm̄
 xp̄i quibus indutus fuit tē
 pore passionis. *De vest̄ sac̄dot̄.*
Dominum vestimētum q̄
 sacerdos induntur est
 amictus quo caput tegitur

significans salutem que
p[ro] fidem tribuntur. de h[oc] ad eph.
vi. galeam salutis assu[m]te
representans illud coop[er]i-
mentum quo velabant fa-
ciem xpi iudei dicentes luce
xxv. p[ro]pheta nobis xpi iste
quis est iste qui te percussit.

De secundo vestimento.

Secundum vestimentum est
quo tegitur corpus
s. ad sursum usq[ue] ad deorsum.
Alba est qua sacerdos induit
et significat gratiam q[ue] ex spe
provenit eccl[esi]e sursum
et ex m[er]itis eccl[esi]e deorsum.
de hoc dicit apo[stolus] ad ro[m]anos vii.

Spe salvi facti sumus. h[oc]
representat veste albam
in qua illulit herodes xpi.
luce xx. **De tertio vestimento**

Tertium vestimentum q[ue]
sacerdos induitur est
conigia vel anglin per h[oc]
significatur iusticia cuius
sunt duo brachia inter se
constringentia. declinare
a malo et opari bonum.
de hac ysa. vi. et erit iusticia
lumbor[um] anglin[um] eius et c[etera].

hec conigia reputat fla-
gellum quo pylatus ceci-
dit ih[esu]m ioh[ann]es xix. **De quarto**

vestimento.

Quartum vestimentum
quo sacerdos
induitur est amplius qui
manipul[us]

ponitur in leua manu p[ro] q[ui]m
fortitudo significatur q[ue] cont[ra]
adversa debellatur. de hoc dicit
apo[stolus]. fortitudo est virtus retin[ere]
deus impetus adversitatis. Iste
manip[ul]us representat finem
quo ligatus fuit ih[esu]s a iudeis
comprehensus. unde ioh[ann]es xviii.
comprehenderunt ih[esu]m et li-
gaverunt eum. **De v[er]o vestimento**

Quintum vestimentum
quo sacerdos induitur est
stola sive orarium quod habet duo
brachia pendencia significanta
prudentiam et temperanciam.
unde ap[osto]lus ad th[imo]theum. n. Sobrie
p[ro]prie et iuste vivamus in hoc
seculo. hec stola ligaturam re-
presentat qua ligatus fuit ih[esu]s
ad columpnam. **De sexto vesti-**

mento.

Sextum vestimentum quo
sacerdos induit[ur] e[st] casula
per q[ui]m significatur est casula
nam sicut casula cetera vestimenta
sic caritas copit multitudinem
peccatorum. hec casula repletur
purpureum vestimentum
quo milites circumdederunt ih[esu]m
ioh[ann]es xix. veste purpurea cir-
cumsederunt eum. **quomodo sacer-**

dos debet accedere ad altare.

Ultimo et significacionem
sacerdotalium vestium.
Nunc videndum est quomodo
ad altare accedendum est. dicit
in iii. regum vii. q[ue] salon fecit

altare erem et in evo. xxxv.
 moyses fecit altare sine laua
 chum er cum de speculis mi
 herum in quo lauabant se sa
 cerdotes in introitu tabnacli
 in lauachro er eo seuers liget
 confessio in altari er eo. metis
 amaritudo. in speculis in heru.
 vite scorum consideratio. Sa
 cerdos ergo anteq ad altare
 veniat p confessione se abhi
 at per amaritudinem mentis
 se purget. p considerationem
 vite scorum se informet de pmo i
 ps. mundanum qui fuis vasa
 domini. de scdo ad cor. v. Expur
 gate vetus fermentum et cet.
 de. iii. ad hebre. vii. habentes
 nupositam nubem deponam
 omne pondus circumstantis
 nos. s. p. x. de introitu nulle.

In pacto sequitur introitus
 nulle scdm quod dicit apo
 i. ad co. ii. pmo oportet fieri ob
 secrationes. orones. postlacoe
 et gratiarum actiones. quilla
 distinguntur in iii ptes. pma
 pars nulle vsq ad te igitur
 vocatur obsecrationes. Scda
 a te igitur usq ad p. n. et h
 vocatur orones. Tercia a p.
 n. vsq ad collectas. et hec vo
 catur postulationes. Quarta
 ps a collectis vsq ad te nul
 la est. et hec vocatur gratiarum
 actiones. *de pma pte nulle.*

Prima pte nulle. p
 cantatur introitus
 et significat uaticina p
 phetarum et delidia scorum
 pan desiderantium filiu
 dei incarnandum in can
 rei lignum in dnica. ad
 uentus dmi catat ecclia
 illum introitu. Ad te le
 uam et c. et v. s. e. v. ias
 tuas et c. cum glia patri
 qz designat opera illoru.
 triplicatur autem i dieb;
 festis in laude trinitatis.
 et dicitur semel cum gla
 p. n. ad laudem icarnacois
 dicitur autem bis in alijs
 diebus festis in laudem
 diuine et humane nate
 que in plona filij st. v. nite.
 Sed sciendum est quod in
 dieb; quibusdam festis
 dicitur introitus pfecte
 et nupfecte. et p pfecte
 qz qui in ecclia laudat deu.
 laudat pfecte laude. Scdo
 nupfecte qz ipfecta e ois
 laus vit. Tertio dicitur pfecte
 qz pfecta est laus patris.

Sequit de kynel
 de kynel quatu
 plicatur ppter laudem tri
 nitatis. et pmo dicitur t
 kynel in laudem patris.
 Scdo dicitur x. pel. ter in laude
 filij. et tertio dicitur ter kynel

in honorem sancti spiritus. dicitur
autem nomines propter nonne
ordines angelorum. Et nota
quod laudant tres lingue deum
in missa. s. greca. hebreica. et la-
tino. greca. n. amud. hymelet.
hym idem e q xps. H. ds. Ep.
misere. on. nobis. unde hymelet
tum sonat quatum o e ds misere
nobis. hebreica lingua est alla.
alla tum sonat in hebreo quatum
laudare deum in latino. et hec
interpretatio ponitur ab au-
gustino in glosa psalmy. am
interpretatur fiat. et ham
d. pomina sda sdoz amen.

Item interpretatur amen
uitas. ut in euanglio amen
amen dico vobis. latina e oro-
nes et humis. **de gloria i ex.**

Sequitur gloria in excelsis
deo que est laus angelorum
et sic cantantur angeli in nati-
uitate domini et debet dici in nati-
uitate domini in medio altaris quia angelus
qui pastoribus natiuitate domini
annunciavit in medio eorum
stetit. et dicitur luce. n. ecce eu-
angelizo vobis gaudium magnum
quod erit omni populo. Sacerdos
dicens gloria in excelsis deo
gerit personam illius angeli
qui protulit gloria in excelsis
etc. Chorus respondens gerit per-
sonam multitudinis de quo
dicitur ibidem facta e cum

angelorum multitudo celestis creatura
laudantium deum et dicentium.
Gloria in excelsis deo. Et nota
quod non cantatur gloria in excelsis
deo in aduentu domini pro quod
representatur messias ueterum
patrum propter reditum expecta-
tionis incarnationis domini.
Cantatur autem alla quia habebat
spem liberationis. et de expectante
dicitur in ysa. xxv. expectate
cum etc. de spe liberationis dicitur
in ps. sperauerunt et liberasti
eos etc. Item non dicitur quia cantica
leticie sunt gloria in excelsis
deo. et alla. et non cantantur
in septuaginta usque ad pascha. quia
illud tempus significat babilonicam
captiuitatem in qua iudei sus-
penderunt organa sua et dixerunt
quomodo cantabimus canticum
domini in terra aliena. **de dno**
post gloria vobiscum.

Post gloria in excelsis deo. vult se sacer-
dos ad populum dicens. Dominus vobiscum.
et de iud. n. scriptum e. vos cum
sic salutant messorum. et est
sensus dominus vobiscum. a petiti-
onibus vestris tribuat effectum.
Eps autem dicit pax vobis quia
spiritualis e vicarius et qui hoc
verbum discipulis suis dixit.
et est sensus in presenti deum
vobis pax temporis. in futuro
pax eternitatis. de his dominus
dicitur. ioh. xiii. pacem reliquo

vobis pacem meam do vobis.
 Chorus videt. et cum spū tuo
 quod sumptum ab aplo aditū.
 et est sensus. dō quē est more
 sit in corde tuo. **de oratione.**

Postea dicit sacerdos ore
 in signum quod dominus
 dicit discipulis suis orate ne
 tentetis in temptationem. deinde
 ponit sacerdos orationē et se
 per terminatur in nomine filii. qz
 non valet oratio que non fit in
 fide mediatoris. Et nōnd qd
 dominus orō dirigitur ad patrem
 vel ad filium nulla at ad spū
 scū. et ē id qz spū scū ē dominus
 et ad dno non petitur dominum.
 sed a largitore domi. petit autē
 apie et filio cū spū scū ab utz
 procedat. vnde ad patrem et fili
 um simul dirigitur orō tanquā
 ad datorem sed nō ad spū scū
 qz ē dominus. Item nōnd ē quod
 si dirigitur orō ad patrem i qua
 non fiat mentio de filio debet
 dici per dnm. vt in illa orōne.
 protector dō in te sperācium.
 Si vero in orōne fiat mentio
 de filio tunc debet dici per eūdem
 dnm. vt in illa orōne. Dō qui
 debeat manē et c. Si autem
 dirigitur orō ad filium. tūc d;
 dia. qui vnus et regē vt i illa
 orōne. Deus qui iniqualem
 aniam et c. Si vero in sic orōis
 fiat mentio de filio d; dia qz teat

vnus et regē. vt in illa orōe.
 dandō qz dñe opō dō mnta
 n quod colimus et c. vū vñ.
 Per dnm dicas cum patrem
 patris oras. Cum xpm meo
 ras peunde dñe debes. Si
 ē loqueris qui vnus tunc
 benedicas. Qui tecum sicut
 collecte finis in illo. i. xpo.

Similitudo **de epistola.**
 orōne d; epla q significat
 doctrinam aploz et ele
 gant precedit orō. nā legi
 in luca xv. rogare dominum
 mellis vt mittat operarios
 in messem suam legi eni
 qz epla de eplis pauli qz
 de cantibus qz de actib; apo
 stolor. de apoc. de parabolis
 salomonis et de prophis.
 nunquā de quinq; lib; moy
 si qz in illis pmittebantur
 temporalia. in cuius signū
 lectiones terminantur in
 guem accentuum in nouo test.
 pmittunt spūalia et tūc
 in cuius signū epla et eūng.
 terminantur in accētū acūtū.

Post eplam **de rōlorio.**
 sequitur rōlorium qd
 pūct ad opera actie vite
 et bene congruit hoc nome
 rōlorium actōm qz opera
 rōdent predicacōm. vocat
 a quibusdam graduale vel
 gradale eo quod significat

finita

gradum iustitiae. vñ petrus
illud. aduñstie in fide in
vitate. in vitate scienciam.
in sciencia abstinentiam.
In abstinentia pacienciam.
in pacia pietatem. in pieta
te amorem. in amore frat
nitatis caritatem. **De alla**

Dost rñsorum sequit
Allehija gaudium
inestabile significans. qz
ecclia hz in deo laudem. p
alla sequitur vñs qui liget
operationem que debet cō
mungi laudi. qz deum non
bene laudat quibñ operari
cessat. alla repetitur pro
neumate et liget laudem
prie. **De sequencia.**

Significat p se qz iam
idem quod p allehija
sive p neumata. vñde i atiqs
sequencis sunt hec verba
incognita. quia incognitus
est nobis modus laudandi
deum in pria. Et nōndum
quod in dieb; renūmorum
sicut in xl cantatur titus
pro allehija in quo vocat
longa expectatio scōrum
patrum vel iudeoz captioz
afflictio dura. **De euāglio**

Dost hoc sequit euāgel
quod lecturus est dya
conus et sūt hōz de alta
u in quo significat qz euāgl

est vbum dei quod per altare
significatur scdm quod legē
in exodo. xx. altare de terra fa
ctis michi. dyaconus autē
inclinat ipsū sē humerum
in quo significatur qz p dīcō
x de gentili ad iudeum tñsibit.
p sa. in dieb; illis saluabitur
iuda in quib; dam locis cui p
cedit euāgelium in signum
quod predicator deb; seq xpm
anathemum. vñde dñs dñe pet.
Joh. xxv. seqre me. precedunt
autem duo cerei. qz predica
res debent hēre noticiam vñs
testamti. precedit autē qñq;
vñs per quem significatur
qz iohēs ante xpm sunt missi
et thuribulum cū thure liget
ōzōnem ann deuotione qm
tunc marie hēre oportet si
delem audiendo vbum dei vñ
dnum sermonem. debet
autem in alto legi qz doctrina
euāgelica alias deb; pcellere
vñde apo. ad hebreos. n. lex
neminem ducit ad pfectionē
euāgelium opatur salutem
credenti. sed nōnd qz dyacon
ferens phumār aū dyaconi
in ipō sō representat qz dign
ē mercenarius mercede sua
qz. v. et apo. i. ad co. xv. si spū
ha nobis seminamus nonē
mum si metam carnalia
mā quod autem sub dyaconus

librum et plumar reportat
 significat qd̄ predicator d̄z eē
 in bono opere et vitā suam
 deo offerre. vnde ad coloscēles
 m. om̄e quocumq; facietis
 v̄bo aut opere in noīe ih̄u x̄
 facite. d̄yacomis volens lege
 eūngelium. p̄mo salutat po
 plūm dicens. d̄ns v̄o. i quo sig
 ficatur se orare vt d̄ns sit am
 cis qui reddat eos audientes
 i audiendo ūbūm dei. Choris
 ūdet. et cum sp̄u tuo. ac si di
 ceret tecum sit ad dicendum.
 deinde d̄yacomis facit signū
 crucis in libro ac si d̄ret cruci
 firmum predico. vnde apo. iā.
 ad cor. ii. predicamus vobis
 crucifirum. deinde facit sig
 num crucis i ore ac si diceret
 crucifirum credo. vnde apo.
 ad cor. ii. non dicam me int̄
 uos scire aliud nisi ih̄m xp̄z
 et hunc crucifirum. Tertio
 facit signum crucis in fronte
 ac si d̄ret non enibesco crucifi
 rum. vnde apo. ad gal. vi. q̄
 autem ablit gloriari nisi in
 cruce d̄ni n̄r̄i x̄c̄. debz autem
 legi in alto v̄sus aquilonem
 quia predicatur in fide h̄bus.
 vnde ysa. xliii. dicā aquiloni
 et c̄. Item per hoc significat
 q̄ amari debemus doctrina
 eūngelii cont̄ d̄yabolum
 qui per aquilonē significat

vnde in canticiis. vii. sur
 ge aquilo et nemi et c̄. Au
 dientes eūngelium de
 bent stare. q̄ pati ad plū
 pro fide x̄ seruanda. vnde
 in luca. xvi. Qui nō h̄t
 gladium uendat tunicā
 et emat gladium. Item de
 bent deponere baculos qz
 dicit math̄s. i. qui percussit
 te in maxillam prebe ei
 et alteram. debent etiam
 ab amatoribus h̄i mundi
 recede. qz dicitur in iere.
 xvi. maledictus homo q̄
 confidit in homine. Item
 lecto eūngelio debent
 se signare ne semen ūbi
 dei d̄yabolus a corde eorum
 subtrahat. vnde in eūngelio
 luce. vii. leḡ. volucres ce
 li comederunt illud. lecto
 eūngelio datur liber aptus
 sacerdoti ad osculandum
 quid̄z luce. vii. nob̄ datur̄
 noscē m̄lterium v̄bi dei.
 Datur. ii. post ea clausus
 illis qui sunt in choro. q̄
 ibidem sequitur ā ipsōs.
 de sacerdote autem legitur
 in malachia. ii. labia sa
 cerdotis custodiunt m̄stici
 am sine scienciam et lege
 exquirunt ex ore eius. **De**

Quinc credo in vniū deū
 Incipit sacerdos credo

in vnum deum in quo signi-
ficatur quod ea debemus ede-
re que audimus in euangelica
lectione sine predicatione.
vnde ap[osto]lus ad romanos. x.
fides ex auditu. auditus at-
que p[ro]p[ri]um dei. post ea se uertit
se ad p[ro]p[ri]um mouens eum
ad credendum euangelium
et predicationem et dicit
oramus in signum q[uo]d x[rist]us
dicit discipulis suis in luca
xxij. orate etc. tunc incipit
chorus offertorium in quo
significatur se consentire
fidei et orationi sacerdotis.

De quo pane debet esse hostia

Post hoc uolens sacerdos
ad ministrare accipit
hostiam que debet esse triticea
et hoc secundum quod dominus com-
parauit se grano frumenti
cadenti in terram. Item
accipit uinum in signum
quod x[rist]us fuit azymus sine
leuamento in torculari cuius
impressus. vnde ysaias. xliij.
vestimentum tuum sicut
calceamentum in torculari. de-
inde accipit aquam que in tanta
quantitate debet apponi ut a uio
valeat absorberi. in signum
quod ecclesia debet incorporari
x[rist]o. non x[rist]us ecclesie vni ang-
non mutabis me etc. sed
tu mutabis in me. In pane

corpus x[rist]i designat. in vno
sanguis. Item in aqua p[ro]p[ri]is re-
presentatur. vnde ap[osto]lus. aque
multe p[ro]p[ri]i multi. Item quod
sacerdos lauat manus suas
post offertorium significat
mundiciam mentis et corporis
quod debet h[ab]ere ministrator tanti
sacramenti. vnde ysaias. i. laua-
mini mundi estote. **De thure.**

Post ea thus datur in quo
significatur quod deo
seruienti homo debet h[ab]ere in oratione
iob. xliij. maledictus est homo
qui opus dei facit negligent.
Et videndum est quod hec pars
de qua dicitur est solebat in p[ro]p[ri]a
ecclesia appellari cathedram
vnde dyacomus solebat lecto
euangelio clamare exite ca-
thedram. quia sacerdos se-
cretum incipit. et ioh[ann]es fuit
quia illi erant sine sacramento
baptismatis quod est funda-
mentum cuiuslibet sacramenti.
Post hoc dicit sacerdos in iurato
capite ante altare in spiritu
humilitatis et cetera. quod sumit
a mag[istro] d[omi]ni. postea eleuato capi-
te aliquantulum osculatur altare
in signum quod p[ro] passionem
x[rist]i reconciliati sumus deo p[ro]p[ri]o.
vnde ad eph[esios]. n. faciet pacem
ut reconciliet ambos in corde
coram vno deo. post ea uertit
se ad populum secrete dicens.

orate pro me fr̄s ut meum ac
 min̄ sacrificium acceptabile
 fiat ad dñm deum omnipotentē
 et ego pro vobis. hoc significat
 quod xp̄s dicit discipulis. Inc.
 ven. orate ne intretis in tēpta
 tionem et ibidem et ego pro
 te rogam p̄rem meum in quo
 significatur ecclia. alii dicunt
 secreta. Dominus sit in corde
 tuo et more tuo. suscipiat sacri
 ficium acceptum de manibus
 tuis pro nra omniq; salute.
 Sacerdos dicit secretum n̄
 numerum et ordinē orōnum
 ante eplam p̄missar. dicit at
 secreta. an̄. xvij. pater n̄
 possibile est t̄leat a me calix
 iste. finitis secretis dicit alte.
 per omnia sc̄la sc̄lor. R. amen.
 Significatur q̄ post suscitatio
 nem lazari xp̄s apte p̄dicavit
 post hoc salutat populum dicit
 dñs vobiscum et monet m̄tes
 h̄c dñna. cum dicit sursum
 corda. post hoc dicit p̄fationem
 que sic appellatur quia p̄cedit
 p̄ncipale sacrificium. **De de**
Sunt at̄ **ten prefacōib;**
 decem prefationes cano
 nice. Prima de trinitate. Secūda
 de nativitate. Tercia de appicōe
 Quarta de quadragesima. Quinta
 de cruce. Sexta de resurrectiōe.
 Septima de ascensione. Octa
 na de sp̄u sancto vel de sp̄s sc̄

missionone nona de sancta
 maria. decima de apostolis.
 In fine autem p̄fationis
 orat sacerdos ut laus sua
 societur angelorū laudibus.
 chorū autem cantat. Sc̄s
 sc̄s sc̄s. offerens se confōm
 angelis. et sumitur de ysa.
 vi. usq; ad illum locum oīa
 na in excelsis. quod sumit
 de matheo. xv. d̄. at̄ ter sc̄s
 propter trinitatem p̄sonarū
 et distinctionem et semel d̄
 dñs propter unitatē. oīan
 na. i. obsecro salua. **De p̄ma**

Ullo de prima **pte nulle** **Et p̄ ranois.**
 parte nulle que sc̄dm ap̄m
 sc̄dm dicta est obsecrationes
 sup̄ius dicendum ē de sc̄am
 da pte que dicitur orōnes. h̄
 pars aliqui dicit secretum
 et hoc ideo q̄ in secreto dicit
 canon q̄ ibi sunt ūba missi
 ca a sanctis p̄rib; constituta.
 aliqui d̄ sacrificium pro sua
 digniori pte. Sacerdos in
 piens te igitur deb; se inclina
 re ante altare significans
 quod petrus inclinavit se
 dum asperit in mom̄nto
 et inclinatus deb; incipere
 te igitur. quod sic p̄cedēti pti
 continuatur tu es sanctus
 dominus. igitur clementissime
 p̄r rogamus te p̄ dñm n̄m
 et c. vt benedicas. h̄c dona

hec sancta sacrificia illibata
que pro peccatis nostris offeruntur.
dicuntur dona quia donantur
a fratribus et ceteris. unum dicuntur
quia offeruntur ab inferioribus.
vel quia mittuntur vobis. sacri-
ficia dicitur quia offeruntur
pro peccatis nostris. *De tribus ceteris*

Sunt autem tres ceteris
si hec tria predicta verba
in multis decantantur. prima est in
reuerentia tantatis cum
potencia sit comestio panis
et vini. Secunda in figura
triphase unius in conceptu
saluatoris. Tercia in memo-
ria crucifixionis. prima
crucifixio fuit in voluntate
persequendum. de qua dicitur
in ioh. vi. collegunt ponti-
fices et pharisei concilium
et cetera. Secunda fuit in volun-
tate clamantium de qua in
xxviii. et illi magis clama-
bant crucifige eum. Tercia
fuit in crucifixione manuum
et pedum de qua in lucia xxviii.
crucifixerunt eum sacrificia
illibata et incorrupta non
quia substantia panis et vini possit
corrumperetur. Sed quia substantia panis
et vini in virtute verborum trans-
mutantur in carnem et sa-
guinem. unde psalmus. non dabit
sanctum tuum videre corruptio-
nem. tinnat autem hec prima

ps canonicus. *De prima parte canonicus.*

Incipit hec ps canonicus
quet offerimus et cetera.

et in hec parte ita oratur secundum apostolum
ad titum. n. s. pro his qui in
sublimi sunt positi. oratur autem
pro principe spirituali et terreno
spirituali huius gladium ubi dei
ad repellendum hereticos. ter-
minus gladium ad ferendos
contumaces. de duobus dicitur
in lucia. xxv. ecce duo gladii
hii.

De tertia parte canonicus

Sequitur tertia ps canonicus
in oratione famulorum tuorum
et cetera. in qua oratur pro vniuersis
in qua oratione dicitur ordo attendi
per ordinem caritatis. primum
quicquid orat sacerdos primo
pro patre et matre et alijs carna-
libus. Secundo pro petibus
spiritualibus. Tercio pro his qui
se recomendarunt peccatis
suis. Quarto pro astantibus
Quinto pro omni populo christiano.
nec minus dicitur orare. ne generet
scandalum in plebe quod dicitur in
xxviii. vel hoc propter quod scandalum
venit. nec debet acillime peccare
quia non debet sacrificium offerre
sine sale hoc est sine discretione
et deuotione. *De quarta parte*

De quarta parte canonicus

Sequitur de non canonicus
parte canonicus. Commun-
cantes et cetera. in qua fit memo-
ria apostolorum et matris et solum

istorum. quod ad hoc sacramentum
 sic amoris. in huius sacra-
 mento dicitur fieri memore de illi
 solum in quibus appuit signum
 amoris veri. In apostolo appa-
 nit per abiectionem temporaliu
 In manibus per tormenta cor-
 porum. expositio de primo can. ex
 ecce nos relinquimus omnia
 et cetera. de libro sap. vii. sic coram
 hominibus tormenta passi sunt
 et cetera. timuit hec particula per dominum
 nam sicut omnia per filium facta
 sunt. ita hinc omnia per ipsum
 reparari et terminari. non dicitur
 amen. secundum quosdam usque
 ad perfectionem profationis quod
 angelorum christi secundo misterio
 assistentes responderunt.

Sequitur de quinta parte canonis.
 De quinta parte canonis
 hanc oblationem et cetera. benedictio
 in qua dicitur ascriptam. ratam
 rationabile acceptabile benedictio
 dicitur quod a deo spiritaliter dicitur in
 virtute patris nostri sit benedictus
 filius marie virginis. **U**ter
 per istam unam hostiam benedi-
 ctionem celestem accepimus
 a deo. sunt autem quinque cetera.
 prima scilicet benedictio. Secunda scilicet
 ascriptam. Tercia super ratam.
 Quarta scilicet corpus. Quinta
 scilicet sanguinem. tres prime sunt
 communes panem et calicem. Quinta
 appropatur panem. Quinta ca-

lici. tres prime significant
 tres dies quibus deus predicavit
 prima dominica in ramis pal-
 marum uel triduum in quo
 christus in sepulchro quiescit.
 vel tria loca corporis in quibus
 christus passus est. scilicet manus.
 pedes et latus. due sequentes
 significant quod christus in corpore
 et in anima passus est. sunt
 igitur hec quinque cetera in signum
 quod christus habuit quinque vulnera.

Post de sexta parte canonis.
 hoc incipit. **V**isus canonis
 in ibi qui pridie in qua sunt
 multa notabilia et diligenter
 attendenda. primum est quod dicitur
 qui pridie antequam pateretur
 et cetera. Communionem corporis et
 sanguinis dominici et cetera. per
 communionem agni pascha-
 lis instituta sunt. quod sacra
 legalia umbra erant. hoc
 autem iustas esset et adue-
 niente iustate cessare debet
 umbra. **I**tem hoc sacramentum
 institutum fuit cum christus
 ad passionem ire voluit.
 ut mentes apostolorum confortaret
 firmum et ut ultimo audita
 firmum memorie committeret.

Secundum nobile est cum dicitur
 panem et tradidit eis sa-
 cramentum corporis sui sub
 specie panis et vini et sub
 specie agni ne iudicare vi-

deremur nec more legali
agnum offerunt. **Tertium**
nobile est quod dicit ele
uatis oculis in celum. per
hoc quod xps leuauit in ce
lum oculos. nobis insinua
uit hie a pre quicquid habet
et quod in principio oper
nostrorum debemus eleuare
mentis oculos ad dominum
tanquam ad creatorem omnium
bonorum. **Quartum** nobile
est quod dicit agens de pre
qui ipm incarnari uult
et qui per ipm mundum
redemunt et qui per ipsum
mortem nostram et causam
mortis nostre destruxit. **Quintum**
nobile est quod dicit
benedicat ei benedictione
celesti et uirtute ubi quo
comitatur panis substan
tia in corpus xpi. et uinum
in sanguinem uirtute ubi
bonorum. **Sextum** nobile
est quod dicit. et fregit. quia
fit comissio uirtute uerborum
istorum. hoc est corpus meum.
panis enim est fractio quam
comissio. ergo panis dominus
fregit quia consecrauit. sed
ecclesia panis consecrat quod
frangat. ergo aliter facit
quam xps. ergo in hoc deliquit
quod absit. alii dicunt quod
benedixit panis et fregit pro ea

tertio hec uerba dicit. hoc est
corpus meum. et tunc illud
fregit. et ita panis fuit fractio
quam comissio. et si obicitur ergo
ecclesia delinquit sciendum
est quod non delinquit quia xps
post benedictionem et comi
sionem fregit. licet aliter
ordo uerborum sonet. **Septimum**
nobile est quod dicit. accipite
et manducate in quo signi
ficatur duplex manducatio.
scilicet sacramentalis et spiritualis
in sacramentali percipimus corpus
xpi. in spirituali uero in corporamur
iustice corpora xpi quod est ecclesia.
Sacramentalis comestio est bonorum
et malorum. spiritualis uero tantum
bonorum prima uero non perficitur
secundum quod dicit apostolus ad cor.
vi. qui manducat indigne
corpus meum et sanguinem
meum bibit iudicium sibi
manducat et bibit. ille autem
indigne recipit qui sacramentaliter
et non spiritualiter recipit. Sa
cramentalis comestio est signi
ficata per hoc quod dicit hoc est
corpus meum et quicquid demon
stratur per hoc pronomen hoc.
aut est corpus aut est panis.
non panis quia si dicit hoc est
corpus meum. **Item** nec
corpus quia adhuc non sunt
uerba dicta. scilicet hoc est corpus me
um. uirtute quorum fit translatio

vel transmutatio. unde vsus. Co
 stat in altari carnem de pane
 creari. Inde cibus deus e qui
 negat hoc reus e. Lam sacri
 pignus nullus sumat nisi
 dignus. Qui capit indigne
 digno cruciabitur igne. Solo
 quidam dicunt de quibus sunt
 vnus magi petrus mandu
 cator siue comestor ut quid
 dicitur e totum totum factum di
 co hoc est corpus meum et
 potest poni tale exemplum.
 qui dicit hitus ple. hitus so
 lum intendit. et qui dicit a
 natur. intendit alium sensu.
 s. opus potitur. a fili qui dicit
 hoc est. transmutatio non fit.
 Sic qui dicit corpus ple. ad
 huc non fit transmutatio.
 dico tamen quod aliud e esse
 nomen vel verbum. et aliud
 est esse dictum uel oratio. dictio
 sicut dicit aristoteles in secundo
 topico quod aliud e significare
 aliud e dicere. hoc nomen h
 significat hominem. dicere
 autem est significare. a. cum
 alio significare. unde dictio
 in quantum dicitur debet e aliud
 de alio. unde dictio e in quantum
 per congruam constructionem
 significare habet aliud de alio se
 cundum quod dicitur ple. amicus
 quod oratio est congrua dictio
 in ordinatio. unde cum aliq

pronomen ponit per se non
 proprie e oratio. S; cum ponit
 in oratione. unde non oportet
 querere de hoc pronome
 hoc sed in quod est pronome
 sed sed in quod est dictio.
 unde non oportet querere
 de demonstratione huius
 ut pronome sed ut dictio.
 unde cum in pronome acco
 huius pronome hoc. sit
 ibi panis nichilo demonstrat
 illud quod tota oratio facit.
 s. verum corpus x quod i
 est qui tota oratio dicta est.
 Sic ergo qui totum dicitur e
 totum factum est. ibi corpus
 xpi verum est. et ibi sibi h
 panis et vni totus xps e.
 sed corpus x ibi est per con
 sionem sanguinis anima
 p annexionem. deitas p
 vnionem. sed deitas i plo
 filii. persona. n. patris ibi non e
 nec persona spūs sancti qz
 non sunt vnite humane
 creature cum vnionis ra
 tione dicitur ibi deitas so
 la enim persona filii vnunt
 sibi humanam naturam.
 unde persona filii e ibi cum
 vnita. deitas autem ibi est
 tota integra perfecta. tres
 persone ibi sunt p eentiam
 per potentiam p pū. tiam
 sicut in omni creatura tū

non sunt ibi sub sacro
et rone sacri sed sola p
sona filij rone predicta.
Sequitur *de huius modo.*
De simili modo et c.
in qua clausula st multa
notabilia eodem modo q
in prima. dicitur at in eadem
ptacula hic calix sanguis
mei utique quorum uborum
sit comitio vinum in san
guinem et in calice sub
specie vini. s. sanguis
p amexionem. anima
p connectionem. deitas
p unionem. Si querit
si sit sacrum si non appoat
vinum. ad hoc dicimus
quod sic. sed non plene
sed sub specie panis et c
sacrum corporis tui qui
licet ibi sit nata sanguis
non significatur nisi corpa
nec significat nisi speciem
panis. Si autem aliquis
scienter omittet vinum
ad inducendum forte he
relin non est sacrum. si
vero p oblationem vel ne
gligentiam dimisit vi
num debz reape ab illo
loco huius modo et c. et p us
apponere vinum. dicitur
at aliquis ne generetur
scandalum pph non debz
vinum apponi. sed quod

dicitur pmi verius equia
non debet dimitti vitas
propter scandalum. quia
si h vitas dimittet. s. q no
apponatur vinum no possz
dici de sacrum mixtio corporis
et sanguinis sed si no appo
natur aqua non id e nunc
sacrum. sed illi qui dimittunt
illam p oblationem peccat
venialiter. qui vero per ne
gligentiam peccat mortalit
et graviter sunt puniendi
et corrigendi. dicit noui et ^{etm}
veteris testamenti. qz ex
effusione sanguinis xpi
testim accipimus eterne he
ditatis. de hoc testio hatur i
luca. xxij. dispono vobis re
gnum sicut disposui in pa
trius regni ut edatis et
bibatis sup mensam mea
in regno meo. *de mistio fidei.*
Sequitur *mistium fidei*
quia sine ecclie fide no
est sacramentum. et sine fide
non potest aliquis intelligere
hoc sacramentum. sequit
de hoc quotienscumqz feceris
in mea comemorationem
facietis. i. i memoria mee
passionis et mortis. vñ ia.
ad cor. x. quotiescumqz corp
dum manducatis et san
guinem biberitis mortem
domini annuntiabitis.

Quod est autem quod dicitur
que fit si panem cum dicitur
benedixit et fregit significat
quod Christus passus fuit in corpore
et anima. unde totus passus
fuit secundum animam et corpus
ut totum hominem redimeret.

Sequitur septima pars
unde memores et c.
in principio cuius tunc dicitur
passionis debet tunc sacerdos
manus suas extendere ad
modum crucis. sequitur nec
non etiam ab inferis redire
tunc dicitur illas pium erigere
in signum quod Christus in uictus
leo resurrexit a mortuis.
Sequitur tertium domini
sed in celis gloriose ascensionis
et iterum dicitur illas erigere
in signum quod deus et homo
ascendit in celos et sedet ad
dexteram patris. Sequitur ho-
stiam puram. hostiam imma-
culatam. hostiam sanctam
panem sancti vite eterne et
calicem salutis vite perpetue.
Dicitur autem hostia pura quia
conceptus est sine peccato
in utero uirginis. dicitur autem
panis vite eterne quia est refectionis
angelorum. Calix perpetue dicitur
quia Christus est refectionis hominum
potest autem exponi ut di-
catur hostia pura. quia oblat
Christus est ut omnes liberaret de fidi-

tate originalis peccati. ho-
stia sancta quia vulneratus
est ut perficeret sacramenta
quibus sacrificat ecclesia
hostia immaculata dicitur
quia mortuus est ut nos libe-
raret a morte eterna.
panis vite eterne dicitur
quia hoc est viaticum nostrum. i.
in una calice salutis per-
petue quia est refectionis eternas
in patria. **De quinque crucibus**

Antem quinque crucis
super hostiam. tres
prime dicuntur si utrumque
speciem fieri. quia si speciem
panis. quinta si speciem
vini. sunt autem hee quinque
crucis in summa quia quinque
fuerunt effusiones sanguinis
Christi. prima fuit in crucifixione.
Secunda in sudore. tertia
in flagellatione. quarta
in crucifixione. quinta in
latens lanceatione. De
prima in luc. ii. postquam
consummatis sunt dies
viii. ut circumcideret puer
de ea in luc. ix. et factus
est sudor eius sicut gutte
sanguinis. Tercia in
flagellatum tradidit in
deus ad crucifigendum quod
habetur in euangelistis. De
quarta in salutem foderit
manus meas et pedes

nicos. de quinta in ioh. xvi.
vnius militum lancea lat^a
appuit et continuo exiit
sanguis et aqua.

Sequitur octava pars
canonis. s. q. propicia
et c. et sunt in ista pte
due clausule. In pma sunt
duo nobilia qz ibi notur is
pres veteris testi. s. abel.
abraham. melchisedech. in
quibus sacramentu altaris
prefiguratur. In secunda clau
sula dicitur p manus angeli
tui in sublimi altare tui
in conspectu dñe maie
statis tue et c. et exponitur
illud vbum tripliciter pmo
sic ops dens nibe hoc et c.
i. panem trinitati in sub
lime altare. i. in corpus et
sanguinem filii tui qz corp^u
dictum est altare. vnde illd
altare de terra facietis in.
sequitur p manus angeli
tui. i. per operationem filii
tui qui dñs e angelis. ysa.
sui litteram hic magni con
siliu angelus. Secunda ex
positio talis est nibe hoc. i.
corpus xpi militiam p hoc
i. ecclesiam militantem p fia
i. associari in sublimi altare
i. in ecclesiam triumphatem
que dicitur altare secundum
illud leuit^u ignis i altari

meco semper ardebit et furoz
caritatis in ecclia triumphati
et p manus angeli tui. ita
expositio talis e. o tu hec ho
expones orones has nibe p
ferri. i. presentari i sublimi
altare tui. i. pñcia ecclie
celestis in conspectu dñe
maiestatis tue et hoc p ma
nus angeli tui. angeli em
uota nra offerunt deo vnde
thobias. vnde dicit angelus
ad thobiam cum orares obthi
orationes deo. in fine autē
clausule dicitur corpus et
sanguinem et c. et fit vna
cum si corpus et alia super
sanguinem et c. sicut in v
secunda mñm sanctorum.

Sequitur nona ps. s. me
mento in qua oratur p
defunctis et in eadem orone
orandum est sicut in alio
memento in ista oratur pro
defunctis. in alia pro viuis
sed nõnd e quod locus refrige
rii et lucis et pacis locus ei
paradisi e locus refrigerii et
ardorem ignis inferni et p
gatoru de hoc dicit ps. transi
uimus p igne et aqua tunc
tulumus in refrigeriu. dicit
locus lucis contra tenebras
inferni de quibz. m. viii.
mittite eos in tenebras eter
nores et c. locus pacis dicit

ptulquilhatē conscientie
vel mentis que ē cōt vmen
consciē eoz qm salm nō ērt
vnde in ysa. dī vms eozum
non moxetur et igris eoz
non extinguetur.

Mobis quoq; pccōribus
et ē. hec vba cū dicit sac
dos debet tendere pectus suū
semel scdm quoddā qz xp̄us se
mel mortuus ē pro pcc̄is n̄is
apo. iō. vii. vnde fm alios ē
qz contingit illū ter p̄care
corde. ore. et opere. cum at hec
vba dicit exaltat pū vocem
suam sursum in quo nōtur
vera confessio latronis de q̄
luc. xxij. memēto dñe mei
cum venis in regnum tuum
in hē clausula petit sacerdos
societate scōz quos emūat
qz sacerdos legalis nomina
filioz israel habebat scripta
sicut habetur in exodo. xxx.

Der omnia sc̄la scōz in q̄
sunt multa nōbilia p̄mū
ē quod dicit omnia in quo nō
tur q̄ oīa p̄ filium sunt cāta
vnde. iō. illa oīa p̄ ip̄m fca st
fm ē quod dicit sc̄ificas ī quo
vō notat q̄ q̄c̄q̄ sc̄ificat per
grām dei sc̄ificatur de cuius
plenitudine nos oīs accipim̄
sc̄ificaciones. vñ iō. xxij. pat̄
sanctifica eos in iūitate. i. in
filio. Tertū nōble ē qd dicit

vinificas in quo nōtur
quod quicq; vinificatur
p̄ filium vinificat. iō. xij.
ego sum via vitas iudiciū
et vita. q̄rtum nōbile est
quod dicit b̄ndictis p̄ quod
insinuat quod b̄ndictio
celestis nobis datur p̄ bene
dictum fructum vnguis.
sunt autē tres cruces q̄
suḡnt fidem centurionis
qm in morte v̄ ip̄m xp̄m
deum et hoīem confessus
ē. vt d̄t act. xxviii. de filius
dei erat homo iste et debet
fieri tres cōes s̄ vtrāq; qz
speciem. s. panis et vini.
Seq̄. et p̄ia nobis. et tunc
discoopitur calix ī quo liḡt
quod apta sunt nobis que
prius clausa erunt ī lege.
seq̄ p̄ ip̄m et cum ip̄o et ip̄o
et tibi deo p̄i oīpotētī ī vni
tate sp̄s sancti oīs honor
et gloria. sunt at ibi iii. cōes
p̄ma s̄ ip̄m. sa s̄ cū ip̄lo.
tertia s̄ ī ip̄o. q̄rta sit sup̄
vinitate sp̄s sc̄i oīs honor
et gloria. hoc at fuit discoo
pto calice et tenet sacerdos
calicem cū sinist̄ manu et
accipit hostiam cū dextera
manu. et p̄mo facit signū
c̄is ext̄us s̄ calicē. scdm
cum eadē hostia prope cali
cem. tertio int̄us calicem

quinto facit crucē an calicē
cum hostia. p̄ma liḡt q̄ d̄s
ē ex oīa non exclusus. s̄a
q̄ ē s̄i oīa. nō elatus. t̄ia
q̄ ē deus inter oīa nō iclus
q̄ta quod d̄s ē infra non
dispensus vel depressus.

Sequit̄ de iii p̄te mille.

Secunda ps̄ mille q̄ d̄
postulationes et incipit
sic oramus et h̄t i se qūz
clausulas. p̄ma ē orem̄.
Sec̄da p̄z n̄r. t̄ia libera
nos q̄s domine. q̄ta par
domini. q̄ta sacros̄a cō
unetio. In p̄ma oratur
et or̄dit nos sacerdos m̄
stros ad orandum. In sc̄da
manifestat nobis xp̄us
quid sit orandum q̄s or̄d̄
p̄z n̄r q̄ es i cel̄. et ē s̄m qd̄
dicat. io. xii. omne datum
optimum et c̄e dom̄i p̄st̄m
et ē. q̄ orandū petitiones
septem q̄ ibi continentur
et dicuntur s̄m apl̄m esse
vii. postulationes. tres p̄.
p̄tinent ad vitā et̄nam.
et ideo sacerdos elenato
capite dicit eas. n̄r̄ ahe
p̄tinent ad vitā et̄nam
et iō discoopto calice dicit
eas exponem̄ h̄m̄ orōnis
alibi scripl̄m̄ q̄ at̄ oīo d̄z
alta voce liḡt q̄ v̄ rex celoꝝ
in noua lege publice et sine

velamine predicant. Seq̄t̄
tertia clausula. sed lib̄a nos
et ē. q̄ d̄z sub silentio i signum
q̄ xp̄s in triduo s̄lunt.

Est nōnd̄ ē qd̄ de patena
duo sunt et ea faciunt
dyaconus et subdyaconus
que sunt nob̄ilia q̄z q̄ dyaco
tradit eam subdyacono liḡt
q̄ xp̄s cont̄it discip̄is suis
totātem predicādi regnum
dei q̄ aut̄ in quib̄dem locis
patena tenetur discoopta
liḡt q̄ sacerdos or̄t p̄ et̄ernis
per predicationem xp̄i nob̄
reuelantis. p̄ patenam aut̄
q̄ rotōda ē signatur et̄ernitas
qui caret p̄ncipio et fine q̄
autem in quibusdam locis
tenetur coopta liḡtur q̄ sac
dos orat pro eccl̄a q̄ autem
manus sacerdotis a dyacono
sustentatur dum dicit pat̄
n̄r̄ liḡt q̄ v̄nḡta aaron suste
tabat manus moysi or̄atis
pro israhel pugnante cum
amalech. exo. xvij. q̄ autem
dyaconus n̄mat deponere
calicem in altari liḡt q̄ ioseph
et nichodemus deposuerunt
corpus x̄i de c̄te posuerunt
illud in monumento. ja. xxx.
q̄ at̄ dyaconus osculatur
dextrum humerū sacerdotis
liḡt q̄ vult esse p̄ticeps labo
ris et locus et̄erne retribucōis

quod autem in quibusdam locis
puer qui stat ultimum huius ca-
pam extensum liget quod capit
tensum huiusmodi nudi quod exptat
meliam qui iam venit. cum
autem sacerdos dicit huiusmodi nos
etc. tradit subdiacono et diacono
sacerdoti et osculatur eum
in dextero humero per huiusmodi
quod vult esse princeps in passione
et in regno sicut dicit apostolus
si cooperamur et cum ipso
regnabimus. quod autem sacerdos
liget se cum patena et per ea
de osculatur ipsam liget quod de
per recedat in passione
filii enim coheredes regni
celestis. Item patena posita
secundum liget lapide a seple
remotum. In fine autem huius
clausule. dicit sacerdos per do-
n. i. v. etc. et facit tres partes
de hostia. unam posita in calice
et duas comedit vel secundum
in na ecclesiam comedit et in
calice ponit aliam tertiam
vero reservat vel in fine mille
frangi ante hostia in tres
partes. primo in memoriam tantum
sua in memoriam episcopi status
et primo sunt mortui et hominibus
manens. Secundo mortuus
in sepulchro iacens. tertio
in celo existens in morte fugit.
tercio in tres partes in lignum

vel memoria quod christus fuit per-
cussus in triplici parte. scilicet ma-
nibus pedibus et lateribus. Dicitur
frangi in tres partes in lignum
et in memoria quod tres sunt
partes corporis militie una per
in celo et huiusmodi mecha tum-
phans. Secunda pars est in terra
et huiusmodi ecclesia militans. tertia
est in purgatorio et huiusmodi purgans
et hee tres partes post huiusmodi per-
bos vult. tres sunt ecclesie partes
pars prima laborat in terra.
Aliam iam fouet alta quies.
partem qui restat crematam
decoquit ignis. excoctis quod
tres tantum ad requiem.

Ultimo quali tres partes
sunt de hostia. videtur
est quod una quod pars hostie signat
pars posita in calice signat ecclesiam
militantem. pars comesta signat
omnes fideles. pars reservata signat
omnes mortuos. hoc modo exponit
golasius per quomodo exponit.
pars posita in calice signat ecclesiam
militantem. pars comesta signat
ecclesiam triumphantem. pars
reservata in fine mille. scilicet an-
tiqui moram signat eos qui
sunt in purgatorio. unum versus.
frangi in tres partes tres hostia per
mabatos. plene huiusmodi notat
vivos reservata sepultos.
Item non dicitur quod sub quibus parte
totus est christus verus deus. totus

ē xps verus hō. v. g. si fugiet
speculū in quālibz pte sui re
presentaret ymaginē respici
entis. Item i diuisis locis
sicut patet in voce cū aliq̄s
loquitur coram multis. vox
vna est. tamen et a multitudine
accipit simul et semel. **De m̄**

Seq̄ de q̄rta clausula.

Sclausula. s. pax domini
qm̄ cū dicit sacerdos facit t̄s
cruces cum pte hostie q̄ p̄ca
debet deponē in calice t̄s cr̄es
sunt q̄ xps fuit p̄ tres die
in sepulcro. Item q̄ sacerdos
dicit pax dñi s̄nt q̄ xpus
resurgens a mortuis dicit
discipulis suis pax vobis.
io. xv. dicit ergo sacerdos.
pax domini. i. pax tēporis
sit semp vobiscum. i. i p̄nti
hic pax eternitatis in fut̄o.
chorus r̄ndet. et cū sp̄i tuo.
et nō q̄ triplex ē pax pax sp̄i
pax pacationis et pax et̄n
tatis.

Nunc incipit chorus agni
dei in quo nōtur quod
xpus ad tria venit. primo
vt liberaret nos a miseria
culpe. Secundo vt nos redi
meret a miseria pene tertio
vt nobis daret de plenitudine
gracie sue. q̄ntum ad duo
prima. d̄ bis misere nob.
q̄ntū ad t̄nū d̄ dona nobis

pacem. Itē d̄ ter agnus dei.
p̄mo q̄ cognouit p̄rem iobedi
endo. vnde apl̄s ad eph̄s. fr̄s
ē obediens usq̄ ad mortem.
d̄ agnus at̄ ab agnoscendo.
d̄ sermo agnus dei. q̄ agnouit
matrem suam eius curam
hēndo. vnde. io. xxx. ecce mat
tua. tertio d̄ agnus dei quia
pro pietate sua fact̄s ē p̄ nobis
hostia agnus d̄ ab agno ḡre
quod ē p̄ner latine vel p̄nis.

Sequitur

S de quinta clausula. s.
h̄ sacrosancta cōm̄xtio qm̄
sacerdos dicit ponit ptem
hostie cum qua facit sacerdos
tres cr̄es in calice facit sacer
dos hanc cōm̄xtionem ad
designandum quod vnum
sacramentum constituntur
sub specie panis et vini p̄ qd
designatur quod xps vuit
et quod vltim̄ iam nō moriet̄.

De pace q̄ cōm̄xtione
facta et finita orōne al
lunt sacerdos pacem a cor
pore x̄ et dat diacono et hoc
fit in signum quod pax sp̄uali
data est a x̄ humano qm̄ dia
conus dat pacem alijs et alij
inter se in signum q̄ omnes
debent h̄re pacem. et maxie
filij ec̄e p̄ hanc orōne potest
h̄re quare pax non dat in un̄sa
pro defunctis. defuncti autem

non indiget t'pal' societate.

Sequitur p'ceptio corporis
et sanguinis dñi ihu xpi
et ante p'ceptione corporis
sanguinis xpi debz dice sac
dos orones a sacis p'ribz consti
tutas. et p'ma de g' ad p'ies
q' incipit concede dñe sc'e pat
ops. Ea ad filium q' incipit dñe
ihu xpi. Tercia ad sp'm san
q' benignitas de sua oratione
non requirit instantiam p'ci
tamen alij dicunt illa orone
Assit nobis q's domine virtus
sp'us sc'i et c. vel veni sc'e sp'us.

Post h'c sacerdos debz me
ditari de incarnatione nati
uitate. passione domini est u
tatem huius sacramenti et h
cum magna deuotione et t'io
re debz p'p'ere corpus xpi usti
p'cepto corpore v' dicat sacerdos
h'nc oronem. corpus et sangui
domini nri ihu xpi custodiat
me et c. post perceptionem
corporis et sanguinis domini
nri ihu xpi. sumat sacerdos
semel de vino aut bis pro ut
consuevit. sed si aliq' debeat ce
leb're iterum illa die post per
ceptione corporis et sanguis
ihu xpi nichil sumat de vino
in p'ma missa q' corpus xpi
reigit stomacum ieiunium
et q' medicum aque v' vin
sumptum facit stomacum

non esse ieiunium. vnde b.
Ite sumenda non e' abluco
e'. ac iterum luce si celeb're
uelis

Post hoc dicatur oratio
que sic appellat' ut coi
cimus et c. vel d' coio quia
in p'uitua ec'ca p'ls sc'ab't
quolibz die sed p' c'onst'is
nos p'cin statutum fuit
ut coicaret quilibz i' ano.
ter. s. in pascha. i' penthe
et in natiuitate domini.
modo p'cipz omnibz ad
minis sumere ad pascha
et non d' quod p'hone que
solebat fieri quolibet die
datur hodie par. iterum p
com'mone que solebat fi
diuicis diebz datur hodie pa
nis benedictus.

His expletis vidend' e'
de quarta p'te missae
que dicta vltius gramini
actiones. In hac p'te redit
sacerdos ad altare ad dexte
ram p'tem redit sacerdos
ad altare ad dextera' comi
enidem altaris i' h'gramini
quod iudei in fine mundi
comitent. post ex d' oratio
nri numerum secretoru
collectas. collecta autem
que d' in fine missae h'gt q'
subsequens e' nob' nec' in h'c
precedens et illa vltia or'o

signat qd̄ aduocati h̄em̄
apud p̄rem et nōnd̄ ē qd̄
sacerdos quinq̄es v̄tat se
ad popl̄m in lignum q̄ x̄ps
in die resurrectionis qūz
viabus app̄uit discipulis
suis. h̄is d̄is sacerdos v̄l
dyaconus dicit b̄ndicam̄
domino. mutans p̄p̄m
ad gr̄az actiones. qz post
om̄ia debemus h̄m̄liare
deo.

In festinis dieb; dicit.
Ite missa ē. et ē sensus
ite ad propria qz missa cō
summata ē. Item ite ml
la ē sumptum fuit a veti
lege vbi p̄ls̄ israel h̄cena
atus ē a rege h̄ro reuerti
ad propria. in missa vero
pro defunctis d̄z regesc̄at
in pace amen qz optatus
eis requies eterna.

Anta missa dicit̄ ē de
horis et dicit̄ p̄s̄ septies
in die laudem d̄t̄ d̄s̄ p̄pter
quod eccl̄ia constituit. vii.
horas in die dicendas. s.
matutinas. p̄m̄ā. t̄iam
sextam nonam. vesp̄m̄
complectorum.

Quantur matutine
propter carnis ille
cebras donandas p̄ psalle
do et orando. put a lactis
p̄ribus ē constitutū qz sic

dicit eccl̄astes duodecim vi
gilia octoz tabescit carnes
laudes dicimus ad tēptacōes
dyaboli abolendas. v̄n̄ īsa.
xvii. exp̄giscum̄ et lauda
te deum̄ qui habitatis ī ph̄ie
et c̄. Item ad coronam gl̄ie
obtinendam n̄v̄ illd̄. nō sit
nobis vanum surgē an̄ lucē
qz p̄mittit dominus coronā
vigilantibus. P̄m̄ā dicim̄
qz tunc osculatus fuit x̄ps̄
a iuda. Terciam dicimus
qz morti fuit hugus iudeoz
ad iudicatus. Item qz ī hora
tertia sp̄s̄ sc̄s̄ h̄i ap̄los d̄sc̄d̄t
vnde cantat eccl̄a. dum̄ hora
cunctis tertia et c̄. Sextam
dicimus qz tunc fuit x̄ps̄
crucifixus. Nonam dicimus
qz tunc dimisit sp̄m̄. Vesp̄as
dicimus qz tunc depositus
fuit de cruce. Complectorum
dicimus qz tunc positū fuit
corpus x̄pi ī sepulchro. Et
nōnd̄ qz contingit peccare
corde. ore et opere. et iō t̄bz
modis dominicus incipunt̄
h̄ore matutinales. s. p̄ d̄ne
labia mea ap̄ies. cōplector
p̄ cōite nos. alie h̄ore per
medū. h̄ ē p̄d̄s̄ ī adm̄torū.
d̄ne labia cōnt̄ peccatum
ous. Deus mad̄itorum
p̄cc̄m̄ opis. cōite nos cōnt̄
p̄cc̄m̄ cordis. s. qz ī peccato

cordis et oris e aliquo corpore
ideo post horas diei dicitur
de maduitorni. monachi
vero dicunt primo in matutinis
de maduitorni. et post de
labia mea. quod sine auxilio
dei nec cor nec labia ad eius
laudem possunt apiri. Jo.
vb. sine me nichil potestis
facere. hinc hinc liget laudem
bonam et diuinam operationem.
ante caritatis copiam. epistola
exhortationem boni operis
sicut diuinum. In forma boni op
liget. vbi dicit factus boni operis.
oratio namque liget quod precedit
et subsequitur hominem
in bonis operibus.

Queritur si vinum inueni
non possit vel aliquo
casu defecerit. vtrum necessitate
sola panis materia possit in
eucharistiam mutari. ratio
solenis. ratio est quod sola specie
panis eucharistia reuertat
sicut ad plationem istorum
verborum. hoc est corpus meum
panis in verum corpus et
alijs debitis circumstantijs
conuenientibus transmutatur. vnde
cum corpus est verum non possit
sine sanguine nec sanguis
sine corpore in tali casu vel si
specie forma panis est verum
corpus et nec per modum sacra
menti. sed per concomitantiam

Item non dicitur quod si per negligenciam
uenit ut plecto ca
none et perfecta consecratione
caritate vinum nec aqua
repiatur in calice debet
statim vitium si infundi
et sacerdos reiterabit con
secrationem ab illo loco
canonis. sed si in modo per quod
celebratum est usque ad finem
ita tamen est quod illas duas
ciues dimittat quod separati
sunt si hostiam si contingit
etiam quod de simplici
vino vel aqua sine vino
fiat consecratio. vinum
reputatur pro sacramento
sed aqua non. sed si tamen
aqua defuerit cum tamen
vinum transmutatur in
sanguinem et non est reite
randus canon nec aqua per
modum commiscenda. ob
hitorum tamen est grauer
punendus si calice sola
apposita sunt aqua a prima
est canon reiterandus.
Item si quedam pars de san
guine stillauerit si corpo
ralem vel si palam vel si
calicem vel vestem conse
cratam si fieri potest sacerdos
stillam absorbeat. deinde
vero cum aqua locum stilla
uerit diligenter abluat
illud. s. vinum vel aquam

ipse sacerdos vel eius
minister reuerenter et
corporale vel alias vestes
supradictas ad honestos
vltus reseruet si tam ablu
non potest quantumcuq;
sanguini remansit abla
tur et in sacratio reponat
quod si sic aliud q; deget
comburenda e ps illa et
in sacratio reponenda. si
vero in terra cecidit sug
gendus et extergendus
e locus et vrendus. si lignu
sine terra sint et puluis
in sacratio reponendus.
Si ceciderit sacrificium de
manu offerentis ignocuz
loco immematur illud in q;
cecidit comburatur et
cans abscondatur vt sup.
Item si in ipm sanguine
mulca vel aranea vel as
tale ceciderit caute de san
guine extrahatur et alio ca
lice vnum sepius pfidat
et tanto caucius et dilige
tius fieri potest abluatur
et ablucionem si sine ve
hementi abhominacione
fieri pt. sumat sacerdos
et vnius sup piscinam com
buratur sed si probabliter
timeatur q; spes vni sit i
fecta veneno et sacerdos
sine veneno vel nonntu ul

minio tiore sume no audeat
comburatur et carbones in
sacratio reponant. Item si
sacerdos incipiat egrotare
in celebratione in altari et
celebrare non possit. nec op
ceptum pfice tunc si plens
sit aliquis sacerdos et liegt
potest indicare vbi pcepta
signa credidit dimissa perf
ciat sinat aliud sacerdos no
sit plens expectet in estum
et dicit sedm quod poterit
ali vbi deb; incipere indicet
sacerdoti si at p multu temp
alium quodcumq; assistente
certificari non potit vltos
egrotans dimiserit penitus
non agnoint. tunc consecra
tionem repetat ac deuote p
ficiat qm ut tradit auctori
tas non d; itatum qd d; esse.
Item si corpus domini ifino
datum p infirmitatem huc
propter aliam rem qlcuq;
recipiatur prout diligenti
poterit recipiat. et si prop
infirmitatem humanam
non immematur as q; reiectio
nem illam huncere velit aut
possit comburatur et com
bustio in sacratio recodatur.
Item de eucaristia inuictata
ex consilio auel epi ut omne
sacrificium sordidatum vetu
state igne comburendu est.

que non expedit. fiet abis
ignis. Esta vims massa put
dms. Exponam illud plam
et dicam plenus. formatus
est homo de puluere. de cinere.
deluto. quodq; vilis e de spur
cillio spmate. Conceptus in
punitu carnis. in fetore hbidis.
in fetore luxie. quodq; detus
est in labe pcti. natus ad labore
timorem et dolorem. qd q; mibi
est ad mortem. agit pna qbus
offendit deum. offendit prim.
offendit se ipsum. agit tpa
quibus pollunt famam. pollu
it psonam. pollunt consciam.
agit vana quib; negligit sua.
negligit vtilia negligit nctia
et fiet abis ignis qui semper
ardet et vrit in extinguibilis.
elca vims qui semper rodit
comedit immortalis massa
putredinis que semp sordet
et fetet horribilis. **De vilitate
marie in geneli.**

Formantur igitur dominus
hominem de limo terre
que ceteris indignior e elemē
tis planetas et stellas fecit
ex igne. flatus et ventos fecit
ex aere. pisces et volucres fe
cit ex aqua. homines et nume
ta fecit de terra. Considerans
aquatica vilem inueniet. co
siderans aerea se vithore agit.
Considerans ignea se vithissimū

reputabit. nec valebit se pi
ficare celestib; nec audebit
se pferre terrenis q; parem
se inuentis inueniet et si
mulem recognoscet. ecētes.
vims e. n. hominū et nume
torum inuentus et equa
utiusq; condicio et nichil
h; homo inuentor ampl.
de terra orta sunt et itiam
piter reituntur. vba sunt
ista non cuiuslib; hominis
sed sapientissimū salomōis.
quid est igitur homo nisi
lutum et cinis. hic. n. hō
dicit ad deum. Job. axenito
queso quod sicut lutum fe
cens me. et i puluerem re
duces me. hinc e qd deus
dixit ad hominem. Ingen.
Cuis es et in cinerem re
uertens. Job. Cōparatus
sum inquit luto et assilat
sum faulle et cin. lutum
efficitur ex aqua et pulue
vtriq; remanente. Cuis
autem ex igne et ligno vtrq;
deficiente. ex plim mistū
sed al' expmendo quid ergo
lutum d; bis. de quo plus
extollens. vnde cinis gha
us. **De vicio conceptionis.**

Ad illud forsita ridebis
quod ipse adam fuit
de limo terre formatus tu
autem ex humano semine

procreatus. ac ille forat
de terra sed uirgine. tu at
procreatus ex semine sz
in mundo. Job. Quis enim
potest facere mundum
de immundo conceptum
semine. Quis est homo
qui immaculatus sit et
nullus appareat natus
de muliere. in ps. Ecce enim
iniquitatis conceptus
sum et in delictis peperit
me mater mea. non tamen
in uno delicto. nec tamen in
vna iniquitate. sed in multis
iniquitatibus et in multis
delictis. in delictis et iniquita-
tibus propriis. in delictis et
iniquitatibus alienis.

de conceptione infantis.

Est. n. duplex conceptio
una seminum et al-
tera naturarum. prima
fit in commissis. secunda fit
in contractis. penes enim
coniunctum in prima. pro-
contrahit in secunda. quis
est qui nesciat concubitum
etiam conjugalem nunquam
omino committi sine pruritu
carnis. sine feruore libidinis
sine fetore luxurie. unde semina
concepta fedantur maculantur
et natiuntur. ex quibus tria
tamen confusa contrahit la-

berem peccati. maculam culpe. cor-
dem iniquitatis sicut ex vase
corrupto liquor infusus cor-
rumpitur. et pollutum extinguitur
ex ipso contactu polluitur. habet
u. anima tres naturales potencias
sive tres naturales vires. id
nalem ut discernat inter bonum
et malum. concupiscibilem
ut appetat bonum. Iste tres vi-
res oppositis vitiis corrumpuntur
originaliter. vis rationalis per
ignorantiam ut non discernat
inter bonum et malum. vis
irascibilis per iracundiam ut
relinquat bonum. vis concu-
piscibilis per concupiscentiam
ut appetat malum. prima
gignit delictum. vltima per
peccatum. media generat
delictum et peccatum. Et enim
delictum non facere faciendum.
peccatum non agere agendum.
hec tria vicia contrahuntur
ex carne corrupta per tres car-
nales illecebras. In carnali
quippe commercio iouis lapsus
intuitus ut ignorantia seiet
libidinis irritatur pruritus
ut iracundia propagetur.
voluptatis laetetur affectus
ut concupiscentia contrahatur.
hic est trunus carnis. rex
membrorum. fomes peccati
languor nature. pabulum mortis
sive quo nemo nascitur sine

sine quo nullus moritur
 qui si quā tūscat reatu semp
 tamen remanet actu. Iohēs
 i eplā canonica. Si ei dixim
 q' pctm non hēmus nos ipō
 seducimus et intas i nobis
 non est. D gms necessitas
 et infelic condicio. anteqm
 peccemus pctō cōstingimur
 et anq' delinqmuis delicto te
 nemur. paulus ad ro. per
 vniū hōiem pctm intrant
 in hunc mundum et p pctm
 in oīs hōies mors ptāsiunt.
 Ezechiel. an non pīs cōde
 runt viam acbam et dētes
 filioz otupescunt. **Quali
 cibo conceptus in utero nutrit
 vultum. v. capitulo.**

Sed attende quo cibo con
 ceptus nutritur i utō
 pfecto sanguine menstruolo
 qm cessat ex femina post con
 ceptum vt ex eo cōcept' nutrit
 in femina qui fertur ēē tam
 detestabilis et immundus vt
 ex eius contactu fuges nō
 germinet. arescāt arbusta
 moriantur herbe. amictant
 arbores fructus sine fetus.
 si non canes inde cōderunt
 in rabiem efferentur. Con
 cepti nō fetus in cū semis
 contrahent ita vt leprosi et
 elephantia ex hē corruptioē
 nascantur. vñ in legē moysi

tam mlt' q' mēstrua patit.
 In leuitico. reputatur i
 munda. et si quis ad mē
 struatam accessisset vide
 batur mīfici. ac propter
 imundiciam mēstruoz
 precipiebat vt mulier si
 masculin peret. vl. si vero
 feminam. lxxv. diebus a
 templi ingressu cessaret.

De mbecillitate infantis.

Quare ergo data ē. iob.
 mīfo lux et vita hys
 qui sunt in amantudine
 anime. felices illi q' mori
 tur anteqm orantur pū
 mortē sciētes q' vitā
 sciētes. Quidam enim
 tam deformes et p̄digioli
 nascantur vt non homines
 sed potius abhominacōes
 videantur quibus forte
 melius fuisset promissum
 si nunquā prodissent ad
 vltimū qm vt monstr' mō
 strantur et oīdunt' ostētū
 pliq' non dūmitti mīb's
 sed sensib' corrupti nascūt.
 amiconum tristitia. pētū
 infamia. p̄pinq' viciūdia.
 quid hoc p̄ticulariter dixerit
 de quibusdam amū genalit'
 omnes sine scia. sū v̄tute
 sine v̄bo nascantur flebles
 debiles. mbecalles. parū
 abutis distantes. immo

minus in multis habentes
nam illa ut orta sunt stati
graduntur. nos autem no
solum erecti pedibz; no icedi
mus. Verum etiam iuati
mambus nos reptamus.

De dolore ptus et enlatu na

scntis.

Omnis nascimur enla
tes ut nature infie expina
mus. Malculus. n. recen ter
natus dicit a femina vo e.
vnde vltus dicentes. E. vel
a quot quot nascunt ab eua.
Quid enim igitur est ena
n eu. a vtrum quoq; dolētis
est interiectio doloris ma
gitudinem experimens.
hec. n. ante p̄t̄m vna go
post p̄t̄m ena iunt appel
lati ex quo sibi d̄m audunt.
In genesi. in dolore p̄s
non est dolo: sicut dolo: p
turientis. vnde iachel. p̄e
minio dolore ptus interit
et moriens vocant filium
suum benamin. i. filium
doloris. vroz sinees subitis
doloribz; inuentibz; pepent
filium suum hycabod. i. fili
um doloris. In euanglio ioh.
m̄i vt naufractus cū pit
tusticiam h̄t. Cum autem
pepit masculin iā n̄ mem̄t
pressure propt̄ gaudium
q; natus est h̄o in mundo cō

apit ergo cum immundicia et
fetoze. parit cum tristitia et
doloze. Custodit cum isticia
et timore. *De inditate homin*

mundus egredz; F̄s̄oz. viii.

Mundus egredz;. pauper
accedit et paup̄ recedit. Job. mid
inquit egressus sum de utero
matris mee mundus reuertar
illuc. apl̄s ad thi. nichl' iclum
in hunc mundum c̄tum aut
dubium. quare nec auferre
quid possumus. Si quis autē
indutus egredz; actende quale
proferat indumentum. turpe
dicti. turpe auditu. t̄p̄issimū
visu. fedam pelliclām sāguie
cruentatam. hec est illa matia
de qua thamar inquit in ptu.
In genesi. q̄re diuisa ē matia
propter te et ob h̄nc causam
vocaunt nomen eius phares.
quem fructū homo producit.

Omnis humane condicois
indignitas indigna vili
tatis humane conditio. herba
et arbores inuestiga. ille de se
produciunt flores. frondes et
fructus et tulendes et pediclos
et lumbacos. ille de se fundit
oleum unum et balsammum
et tu de te miram. sputū et st̄.
ille de se spirant suauitatis o
dozem. et tu de te reddis abhoia
tionem fetoris. q̄lis est arbor
talus ē fructus. In euanglio.

non enim potest arbor mala fructus bonos facere. quid enim est homo secundum formam nisi quodammodo arbor cuius radices sunt aures. truncus est caput cum collo. stipes est pectus cum alij. Ramus sicut ulne cum tibis. frondes sicut digiti cum articulis. Job. ggg. hunc folium quod a vento rapitur et stipula quod a sole siccat.

De breuitate vite. Philoz x.

In primordio conditionis humane negotis annis et amplius homines vixisse legunt. sed paulatim vita hominis declinante dicit dominus ad noe Ingen. non permanebit spiritus meus cum homine metrum quia caro est. erunt quod dies uite illius. C. xx. annorum quod intelligi potest tam de termino vite quam de spacio penitendi. Et tunc. n. rursus leguntur homines vixisse plus sed cum magis ac magis vita resandatur humana deum est. apud dies annorum nostrorum in lxx. annis. si autem in potentatibus octuaginta anni et amplius eorum labor et dolor. Job. Nunc autem paucitas dierum meorum finietur breui tempore. dies mei velociter transierunt quod a te retere tela succindatur. Job. homo natus de muliere breui viuens tempore repletur multis miseriis quoniam quasi flos egrie. et con. et fu. ne. n.

et nunquam in eodem statu prima. pauci nunc ad xl. paucissimi ad lx. annos perveniunt.

De incommodis senectutis.

Siquis autem ad senectutem pervenit statim cor eius affligitur et caput concutitur. languet spiritus. fetet anhelitus. facies rugant. et statim amittitur. caligant oculi. vacillant articuli. nares affluunt et os cines defluit tremunt tactus. deperit actus. dentes putrescunt. aures sordescunt. senex de facili provocatur. cito credit et tarde discernit. tenax et cupidus. tristis et querulus. velox ad loquendum. tardus ad audiendum. sed non tardus ad nam. laudat antiquos et spernit modernos. vituperat presens. comedat primum. suspirat et anxiatur. torpet et infirmatur. Audi poetam. **Oratorum.** multa senem circumveniunt in comoda. porro nec senes conveniunt nec molestet juvenem contra senem. quod quod sumus iste sunt. erimus quibus quod hunc.

De labore mortali.

Quis ergo nascatur ad volandum. Job. et homo nascatur ad laborandum. Cuncti dies eius in laboribus

De labore

et occupatis pleni sunt
nec per noctem requiescit
mens eius. In ecc. et hoc
nomen vanitas. non est quicquam
sub sole sine labore non est
sine defectu sub luna. non est
sine vanitate sub tempore.
Tempus. non est mora motus
rerum inmutabilium. Vanitas
vanitatum. Ecclesiastes
et omnia vanitas o quia
vana sunt hominum studia.
Quia diuisa sunt exercitia.
in ecc. unus omnium finis est
tantum et idem defectus la-
bor et afflictio spiritus. in ecc.
Occupatio magna est omnibus
hominibus et iniquum genus
super filios adam. ad die exitus
de ventre matris eorum
usque in diem sepulture ma-
tris omnium nostrorum. *De diuerso
studio sapientium.*

Perscrutentur sapientes
et intelligant alta
celi. lata terre. profunda
maris. de singulis disputent.
de cunctis profectent discant
semper aut doceant. et quod
de hac occupatione in se la-
borem et dolorem et afflic-
tionem spiritus inuenient.
non aut hoc experimur quod dicitur.
Ecclesiastes. dedi cor meum ut
scirem prudentiam atque
doctrinam. errores et stul-

ticiam. et agnoui quod esset
labor et afflictio spiritus eo quod
in multa sapientia multa sit
indignatio et qui addit scientiam
addit laborem. licet. non oportet
indagante multis multis
etiam in sudare vigilis. et
in vigilare sudoribus. inu-
tamen est tam vile quicquam. inu-
tam facile quod ad plenum
intelligatur et comprehendatur
aliquid nisi forsitan illud profectum
sciat. sed nichil scitur profectum
quod quia ex hoc insolubilis redar-
gutio consequitur. quid mirum.
in libro sapientie. Corpus quod
corumpitur aggrauat animam
et deprimat terrena. inebriat se
sunt multa cogitantem. audi
quid super hoc sentiat. Salomon
in ecc. Cunctas res difficiles
non potest homo finibus
explicare. est homo quid diebus
et noctibus non capit somnum
oculis et nullam operationem
potest inuenire rationem
et quanto plus laborant ad quod
dum minus inueniet. in psalmis.
defecerunt ergo scrutantes
scrutinium quia accedit homo
ad cor altum et exaltabitur
deus. Salomon. perscrutator eius
maiestatis opprimitur a gloria.
qui enim magis intelligit
magis dubitat. et ille videtur
plus sapere qui plus desipit

fo studio
in 214. m.

pars ergo est scientie scire q̄
 nesciat fecit ergo d̄s hoīem
 rectum. et ip̄e se infantis
 misit q̄ombus. *de vniuersi studi*
Girunt et discunt
 mortales p̄lepes et se
 mitas. ascendunt montes
 et t̄scendunt colles. t̄scuo
 lant rupes. puolant alpes
 t̄scgreduntur foveas. Ing
 duntur caunas inuunt
 viscera terre p̄funda mans
 in terra fluminis. opaca ne
 moris. in ma solitudinis
 exponunt se ventis et ib̄
 rominis et fluminibus.
 fluctibus et procellis p̄api
 tus rursus metalla t̄ndunt
 et inflant lapides sculpit
 et pollunt. ligna succidunt
 et dolas. telas orduntur et
 tenuit vestes madit et con
 sinit. edificant domos et
 plantant ortos. excolunt
 agros et pastinant vineas
 succidunt cibanos. extu
 unt molendina. piscatur
 et venantur et aucupatur
 meditantur et excogitant
 Consulantur et ordmant
 querebantur et litigant. di
 ripiunt et furantur. decipi
 unt et mercantur. cōtēdit
 et prestantur et inuablia
 talia faciunt vt opes con
 gregant. q̄stus multiplicet

vt lucra sectentur ut ho
 nores acquirant. vt dig
 tates attollant et p̄tates
 extendant et hoc quoq̄
 labor et mentis afflictio
 si michi non credatur.
 Saloi credatur. in eccl̄a.
 magnificum inq̄ opera
 mea. edificavi in domos
 et plantavi in vineas
 feci ortos et pomeria et
 conserui amictis gemibus
 arbor. extuxi in piscinas
 aquarum vt irrigarem
 siluas agrorum gemi
 nantium. possedi seruos
 et ancillas. multamq̄
 familiam h̄m. aruitenta
 quoq̄ et magnos omnium
 greges ultra ōs q̄ fuerūt
 ante me in ierlm coacer
 uam michi aur̄ et argē
 tum et sb̄as regum et pro
 uinciarum fecit in canta
 tores et cantantes et deha
 as filior̄ hoīm h̄m. cibos
 et in cellos ad vna sim
 denda et sigillus sum op̄
 bus ōs q̄ sunt ante me i
 ierlm. Cumq̄ me itisse
 ad vniuersa que fecerant
 manus mee et ad labore
 quibz frustra sudaueram
 vidi in oibz vanitatem
 et afflictionem ai et michi
 p̄manē sub sole quod non

labor et afflictio. *de diuersis
anxietatibus. rñlor. xv.*

Suauita mortales angit
anxietas. affligit cura
solicitudine molestat. metus
extremet. tremor concutit. hor
tor abducat. dolor affligit. co
turbat tristitia. constat tur
batio. pauper et diues finis
et dominus. coniugatus et
contingens. demq; bonus et
malus. om̄s mundanis au
ciatibus affliguntur et mun
danis afflictionibus cruciat̄
cepto crede magis. iob. Si
impius inq; fuero. de m̄ est.
si iustus non leuabo caput
saturatus afflictione et in
leuia. *de miseria pauperis et*

pauperes dñtis. r. xvi.
Poenam p̄mittitur i edia
cruciantur erumpna fame
siti. frigore. nuditate. inleuit̄
et contabescunt. Om̄ifabilis
conditio mendicatis. nam
si petit pudore confunditur.
si uero non petit egestate con
funditur. sed ut manducet
necitate petere cōpellitur deū
causatur iniquum quod nō
recte diuidat. p̄m̄i amnat̄
malignum quod non plene
subueniat. indignat̄ n̄m̄iat̄
et n̄p̄catur. adūte sup hoc
l̄nam salōms i prouibys.
melius ē mori qm̄ indigere

et p̄rio suo pauper erit odiosus.
Salōn. omnes dies pauperis
mali fratres hoīs pauperis ode
runt eum. nisi et amici paul
recesserunt ab eo. vnde vsus.
Cum fuis felix multos miabis
amicos. Tempora si fuerint
tribula solus eris. p̄th̄dolo: s;
fortunam estimatur persona.
cum fm̄ p̄sonam potius sit
fortuna estimanda. tam bonus
reputatur ut diues. tā malus
ut pauper. cum potius tam
diues sit reputandus ut bonus.
tam pauper ut malus. diues ei
si fuitate resoluitur et iactan
cia effrenatur. cum adhibitum
et corrumpit in illatum. s; fuit
m̄stia penarum que fuerunt
oblectamenta culpam labor
inacquirendo. timor i possidēdo
dolor in amittendo. mentem ei
semper fatigat. sollicitat et af
fligit. in euāg. mathi. ubi est
thesaurus tuus ibi ē et cor tuū.
sed de hoc plenius i sequētibys
dicemus. *de miseria seruorum
et dominorum. r. xvii.*

Seruus nimis terretur.
Sanguis fatigatur. pla
gis affligitur. opib; spoliatur.
quod si non h̄t h̄c compellitur
et si habet cogitur non habere.
culpa domini. fm̄ pena culpa
fm̄. dñi preda. Oratus quicq;
deliant reges plectuntur. i ec̄.

venatio leonis onag^r i heremo
 sic pascua duntum sit paupes
 extrema conditio sinitatis
 nata liberos gemit. S; fortuna
 senos constituit. finis cogit^r
 pati et nemo sinitur copati.
 dolore partitur. et nec qd dolore
 pmititur. Sic ipe vo seruis
 est vt nemo sit sibi. nisi qui
 castia sequitur qz miserum e
 aliena vnie preda. dñs autem
 si crudelis est oportet illum nen
 propter nequiciam subditoru.
 Si mitis est dominus cotangit
 illum contemni propter miso
 lertiam subiectoz. seneru ergo
 metus affligit. et mansuetum
 mitas pmpendit. na crudelita
 pit odium et familiaritas pit
 contemptum. famhans em
 circa fatigat et domestica solli
 citudo molestat. oportet. enim
 semp ee patum. vbiq; mntu
 vt possint malignantiu insidias
 precauere et oppugnantium
 iniurias ppulsare hostes cocene.
 ciues tuici. nec sufficit diei ma
 hia sua. In ps. Si dies diei la
 borem eructuat et nox nocti
 sollicitudinem indicat. dies g
 laboriosi ducuntur et noctes
 expendantur in sompnes.

*De miseria continentis et co
 iugati. R. xviii capitul.*

Si potest ignis no vire
 potest caro no concupisce

quia qntumcuq; pgetur
 rebuscus ille pentus expu
 gnatur. Dracons. natam
 expellas. furta tamen usq;
 recurret. i euanglio mathei.
 non omnes capiunt ubi
 illud. Sed qui potest capere
 capiat. vnde cum dominus
 de ceteris pontificibus i
 diuinitis nihilissent. i exo.
 vt moyses et aaron filios
 suos vestirent et de sol fe
 numahb; non precepit sz
 ait i exodo. vt ipi feiahb;
 non interuentur cu igrede
 rentur testimonij tabna
 culum. paulus ad thimo.
 nolite inq; fundari incc
 nisi forte ex consensu ad
 tempus vt vacetis orom
 et iterum reitum in id
 ipsum ne reptet vos sa
 thanas pp iconuenciam
 nram. aclus est enim
 nubere qm in. pugnat g
 contra continenciam au
 gelus sathane q carnaliter
 stimulat et gnt collafizat
 ignem nature flatu sug
 gestions succedit mate
 riam appont. factatem
 tribuit. et oportunitatem
 ministrat. pugnat. r spes
 que subito visa e facile co
 cupiscatur. In ho regum.
 vnde cum dand p indie

deambularet in solario domi
regie videns ex aduerso ber
sabeth se leuantem erat
autem mulier pulchra
valde misit et tulit eam
et dormiuit cum ea. ap[osto]l[us]
ad cor. p[ro]no qui cu[m] vxore
e[st] sollicitus q[ui] sunt mundi
et diuisus e[st]. distrah[er]e cu[m]
p[er] multas angustias et i
uarias sollicitudines dis
ceptatur ut filius vxor[um].
familis et ancillis necia
querat et subministrat
tribulationem ergo carnis
h[ab]et huius vxor[um]. contendit
h[ab]ere preciosum ornatum
et variam suppellectilem.
ut plures sit sepe dicitur
vxoris q[uam] census mariti.
alioquin p[er] dies et noctes
suspirat. plangit gemit
et murmurat. Salom[on].
tua enim sunt q[ui] no[n] sinit
hominem manere in domo.
fumus stillicidum mala
vxor[um]. Salom[on]. illa inquit
ornatio p[re]dit i[n] publicis
hec ab ho[m]inib[us] honoratur.
Ego misera sum i[n] conu[er]tu
feminar[um] sola despicitur a
cunctis atenor[um]. sola vult
diligere. sola laudari. alio
amorem suum aspicit odium
altius laudem suam dece
tus despicatur amandus e[st]

omne q[uo]d diligit odiendum
e[st] omne quod spernit. vincere
vult. sed vinci non patitur.
Sed d[omi]nari molit[ur] cuncta vult
posse. nulla vero nosse si pulc[er]
e[st] facile adamatur. si feda fa
cile concupiscit. Jonan[is]. S[ed]
difficile custod[er]e q[uo]d a multis
dilig[er]e et molestum e[st] posside
re quod nemo dignatur habere
alio forma. alio i[n]gemo.
alio libertate sollicitat et
sic ex aliqua p[ar]te cap[er]e quod
vndiq[ue] lacessitur. Certe equi
alimus. bos. et canis vestis
et lectulus calix et in teol[og]
p[ri]us probantur et postea
copantur. sponsa vero in
tandem ostendit. ne p[ri]us
displiceat q[uam] ducatur. q[ui]a
calus euenit e[st] n[on] n[on]da. si
fetida. si egra. si fatua. si s[er]ua
si inacunda. si p[ar]te q[ui]a viciosa
propter solam fornicatione[m]
potest vxor[um] dimitti a viro.
Sed nec dimitte[n]s potest a
ham ducere nec dimitte[n]s p[ot]
alio coplari. et i[n] matheo. na[m]
quicumq[ue] dimiserit vxorem
nisi ob fornicationem et alia
duxit mechatur. ad corinth[os].
q[uo]d si vxor[um] a viro suo discessit
inane deb[et] i[m]p[er]ta aut viro
suo reconciliari. Similiter
et vir si discessit ab vxore.
g[ra]ue nimis e[st] pond[us] i[m]m[un]i

Salon. nam stultus et impius
 equum tenet adulteram et pro
 eum est cupidus quicquid in
 uxore. sed et si dimittit adul
 teram absque sua culpa punit
 quoniam illa vivente cogit et tunc
 propter quod discipuli christi di
 xerunt. in mattho. Si ita est
 hominis cum uxore non expe
 dit nubere quod si unus equum
 poterit sustinere in alicuius
 suspicio sola zelocipium affligit
 vehementer nam licet scriptum
 sit in gen. erunt duo in carne
 una. *De miseria bonorum
 et malorum dicitur. xix.*

Non est impus gaudere
 propheta dicit per que peccat
 homo per hoc et torquetur
 inus eius conscie nunquam
 moras et ignis voms nunquam
 extinguuntur. iudeos qui operant
 iniquitate et sciunt dolores
 et metunt eos flante domino
 pille et spiritu ne eius esse coherere.
 Sibia inflat. undia rodit. a
 nancia stimulat. na succedit
 augit gula. dissolvit luxuria
 ligat mendacium. Sic et c.
 vitioz porteta et que sunt
 homini peccanti oblectamenta
 deo sunt in ista puniendi. orati.
 mundus altius maciescit re
 bus opimus. Invidia non
 uenere traxit manus tor
 ventum. paulus ad romanos

viciu. n. corripit nam
 aplo testante quod ad rom. eva
 merunt in cogitationibus
 suis quod obsecrati sunt in
 cor eorum propter quod
 tradidit illos deus in de
 sideria cordis eorum et in in
 dicia et contumelias affli
 ciunt corpora sua et quod non
 probant deum hinc in notia
 a sua tradidit eis deus in
 reprobum sensum faciat
 ea que non conveniunt.
 apo. ad thimotheum. Sed et qui
 pie volunt vivere in christo
 persecutionem patientur.
 ad hebreos. Si voluerint
 et verbera exprobrati et vi
 cula et carceres lapidati
 sunt. lecti sunt temptati
 sunt. et in occasione gladii
 mortui sunt. paulus ad he
 bruceos in melotis et
 pellibus capris egentes
 angustiati sunt. afflicti
 sunt quibus dignus non est
 mundus. in solitudinibus
 errantes et in motibus
 et in caenis et in speluncis
 terre. ad corinthios. paulus
 latronum per. ex gene. per.
 ex gemitibus periculis in solitudine
 per. in mari. per. in fluminibus
 tribus in labore et erumpna
 in vigiliis multis in fame
 siti et in ieiuniis multis

nultus enim abnegat se
metipsum crucifigens me
bra sua cum viciis et con
cupiscencijs vt s' sit mūd'
crucifixus. et ipse mūd'
in ps. non h' hic manētē
ciuitatem sed futurā gl'ā
inquit. sustinet seculum
tanquā exilium. clausus
in corpore tanquā in carcere.
ps. nicola nūq' ego sum
in terra et peregrinus sic
omnes p'ies mei. remitte
michi ut refriger' pulquā
habeam et ap'ius non ero.
ben in qz nicolatus meus
plongatus ē ha. cum h'it.
cedat multum nicola sint
anima mea. paulus apo.
quis infirmatur. et ego nō
infirmor. quis scandalizat
et ego non scandalizor. q's
vntur et ego non vroz. nā
p'cia proximorum h'orum
sunt nistorum. In iudith.
hoc ē virginum qd' caleph
dedit filie sue in dotem.
De hostibus hominum.
Milicia est vita hominis
Job. luptiam. an nō
ne milicia ē. cum multiplice
hostes vndiqz insidientur
vt capiant. p'lequant' ut
perimant. demon. hō. mūd'
et caro. demon cum vicijs.
homo cum bestijs. mūdus

cum elementis. Caro cum sc'ib'.
Caro namqz concupiscat adūf'
sp'm et sp'us adūf'us carnem.
verum non est nobis colluctacō
adūf'us carnem et sanguinem.
Sed adūf'us spūalia. nequicia
in celestibus adūf'us rectores
tenebrarum harum. petrus.
adūf'arius n'r dyabolus tanquā
rugiens leo curamint queres
quem deuoret accedunt ignea
tela nequissima. Jemas. mor'
ingreditur p' fenestras. In hb'
sapie. ocl's animam depredat'
pugnat orbis terrarum cont'
insensatos. In matheo. uiget
gens contra gentem et regnū
adūf'us regnum. et tūc motus
magni erunt per loca. pestile
cie et fames. terrores qz de celo
et tempestates et tonitrua.
terra producet sp'imas et tri
bulos. aqua procellas et fluct'
aer tempestates et tonitrua
ignis d'p'nsationes et fulg'a
in gen. maledicta t'ra i opere
tuo sp'imas et tribulos g'niabit
tibi in sudore vultus tui uelcis
pane tuo donec reuertaris i t'ra
de qua sumptus es. qz t'ra es et
in terram ibis. insidiat' aper
de silua et singularis fera depa
scatur. lupus et v'f'us. pardus
et leo. tigus et onag'. Corcodil
lus et g'fes serpens et coluber
basiliscus et aspis. cerastes et

drachis. scorpiones et vipere
 sed et leudes et pulices. for-
 mice et pediculi. ciuites et
 mulce. sturbones et mulpes
 pisces et volucres. in geneh.
 nam qui creati sunt ut do-
 minarentur piscibus maris
 et volucris celi et vniuersis
 animantibus que morantur
 in terra. in deuteronomio. nunc
 dantur illis in predam. dantur
 in escam. scriptum est enim
 dentes bestiarum mittam in eis
 cum furore trahentium super
 terram. **De carcere anime.**

Liberabit de corpore mor-
 tis huius. apoc. certe non vult
 educi de carcere qui non erunt
 de corpore nam carcer anime
 corpus est de quo dicit ps. e-
 duc de carcere animam meam
 nunquam ibi est quies et tran-
 quillitas. nunquam est pax et securitas
 ubi timor et tremor ubi labor
 et dolor. iob. tunc dum vniuersa
 delebit et anima si se ipsam
 inuenerit. **De breui leticia.**

Quis unquam vnicuique
 letitiam in suam ducit de
 letitationem iocundam quoniam
 in aliqua parte diei reatus con-
 scientie vel impetus ne vel mo-
 tus concupisce turbant. quem
 timor inuidie vel ardor auari-
 tie vel timor sibi non vexant

quem aliqua iacta vel offe-
 sa vel passio non commouent
 quem denique visus vel au-
 ditus vel actus aliquis non
 offenderit rara animus in
 magno quod sibi agno. audire
 hoc sapientiam sapientis. eccles.
 a mane usque ad vespertinam
 mutabit spiritus. iob. cogitationes
 varie succedunt sibi et mens
 rapitur in diuisa. tenent
 tympanum et cytharum
 gaudent ad sonum organum.
 ducunt in bonis dies suos
 et in puncto ad inferna de-
 scendunt. **De iopiano dolore**

Semper enim in munda-
 na leticia tristitia repe-
 titur. et quod incipit
 a gaudio desinit in merore
 mundana quippe leticia vel
 felicitas multis doloribus
 est respersa. nouit hille qui
 dixerat visus dolor in miscere.
 Salomon. extrema gaudio luctus
 occupat. paulus. cepti
 sunt et liberi. iob. qui come-
 derant et biberant vinum
 in domo suis sui primogeniti
 repente ventus venit vehe-
 menter a regione deserti.
 et concussit unum. angulos
 domus que cornuus vinulos
 oppressit. inuito ergo pater
 aiebat. versa in luctum cy-
 thara mea. et organum meum

in vocem flentium. i. eccō.
melius ē ne ad dominum
luctus q̄ ad domū suū
i. eccō. i. die bonor̄ ne i. me
mor̄ sis malor̄. i. eccō. me
morare nouissima et i. e
terminum non peccabis.

De breuitate mortis.

Semper vltimus dies
p̄m̄is et nunquā
p̄m̄is dies vltimus re
putatur cum tū ita v̄n̄e
doceat tanq̄ mori semp
oporteat. Scriptum est
n. i. eccō. memor esto quod
mors non taudat. tēpus
p̄terit et mors appiq̄
in ps. mille anni an̄ oclō
momentis tanq̄ dies ex
trema q̄ p̄terit. semp
n. futura nascuntur et
semp̄ presentia morunt
et quicq̄ ē p̄teritum totū
est mortuum. morimur
ergo dñm̄ sep̄ v̄n̄im̄us.
tunc. n. delinim̄us mori
q̄ delinim̄us v̄n̄e. in eccō.
melius ē ergo mori vite
quā v̄n̄ere morti. q̄ m̄ch̄
est mortalis vita q̄ mori
v̄n̄entis. laudam d̄ salō.
maḡ mortuos q̄ v̄n̄ētes
et v̄n̄isq̄ feliciozē reputa
m̄ qui m̄dum natus est
vita velociter fugit et re
tū non p̄t. mors autē i

stanter occit et impedi
non valet. h̄ ē illd̄ mirabile
q̄ quāto plus crescit tanto
magis decrescit. q̄ quāto
plus vita decrescit tāto ma
gis ad finem accedit. **De**
timore sompnozum.

Tempus enim qd̄ q̄eti
accessum ē nō cōcedz
esse quietum. nam terrent
sompna visiones cōtbat
et hec non sunt i. v̄itate t̄sti
vel terribilia seu laboriosa q̄
sompnant sompnautes
in i. tate cū t̄stant̄ t̄nent et
fatigant. in t̄m̄ et dormiētē
ahq̄ lacrimantur et emgila
tes sepissime conturbantur.
Si vero iocund̄ q̄ v̄dint in
chillominis emgilantes t̄
stantur tanq̄ id adm̄bunt.
adūte quid s̄ hoc dicat eli
phat themanites. in iob.
in hora visionis noctne qu
solet sopor̄ homines occupa
re. panor̄ tenuit me ac timor
om̄ia ossa mea p̄tita sūt
et cum sp̄s m̄s m̄e presente
p̄tūln̄et in h̄m̄etunt p̄h
carnis mee. Considera iob.
d̄ntem. Si d̄r̄o consolabit
lectulus meus et reuelabo
loq̄us meā i. stratu meo t̄x
bit me p̄sop̄na et p̄v̄sioēs
et honore conueniet. i. d̄n̄ele
nabugodonosor sompnum

vidit quod eū valde p̄tūnt et
visiones capitis eius cōtin-
bant eum. ecce. multas
curas secuntur sopina et n̄
multa sompna plime na-
mitates. i. eccō. multos errare
fecerunt sompna et cecide-
runt sperantes in illis. appa-
rent eum frequē in sompnis
tunc p̄ magnas ex quibz
p̄ illusiones noctūas nō so-
lum caro polluitur sed aīa
maculatur. vnde dō m̄ leuī-
silit m̄q̄ inter nos hō qui sit
noctūo pollutus sompno eg-
diatur castra. et non reūtat
priusq̄ ad vesp̄ram lauet
aqua et post solis occasum
reūtat in castra. **de com-
passione amicorum.**

Quanto dolore turbamur
q̄to dolore concutimur
cum amicorū dāpna sētimur
cum pentum peccata formi-
damus. plus m̄dū sanis
formidine q̄ m̄fū eḡtudie
p̄turbatur plus hic volun-
tarius affectu doloris quā
is nuntius affectu lāgoris
affligitur. omnidius verū est
enim illud poeti. res ē solli-
citi plena timoris amor. cui
pectus tam ferreum animus
cor tam lapideum ut gēit
non exprimat. lacrimas non
effundit cum p̄ri v̄l amica

morbū intuet ut paciē-
ti non cōpaciatur. et dolētibz
non condoleatur ipe ih̄s
in ioh̄e. Cum videssz ma-
riam et iudeos qui cum
ea venerant ad monumentū
plorantes inueniunt spū
turbant seipm̄ et lacri-
matus est. Sed eo potius
quod ad vite misias mor-
tūm reuocabat. Sciat
ergo se culpabilē durum et
dure culpabilem qui cor-
poralem amica in morte
deplorat et spūale aīe sue
mortem non deflet. **q̄m
munere s̄ sp̄s eḡtudini.**

Mondum a sc̄o tot eḡ-
tudiniū genā tot
species passionum p̄phica
his industria indagare po-
tunt quot hūana fragilitas
potunt tolerare. tolerabi-
lem dicimus intolerātia
melius v̄trūq̄ quere-
nam et intolerabilis est
propter passioni acbita-
tem et tolerabilis propt̄
propter p̄gēdi n̄citate
de die in diem magis ac
magis natura humana
corumpitur. ita qd̄ multa
fuerunt olim exp̄nēta
salubria que propt̄ defec-
tum ip̄ius hodie sūt mor-
tiferā. semit iam n̄mūd

utque in iacobinis et me
gacolinis et quinto plerumque
vtilisq; senectus pducitur
tanto detius vtilisq; nata
turbatur. *De libris infortunii*

Subito cum non suspica
tur infortunium accidit
calamitas inuit morbus
inuidit mors intercipit
qui nullus evadit. Salom
ergo non gloriens in certum
ignoras enim quod si ventura
piat dies. nescit homo fine
suum. et sicut pisces capi
untur hamo. et sicut aves
comprehenduntur laqueo.
sic capiuntur homines in
malo. cum eis extemplo si
venit. *De divinis generibus*

Quid tormentorum.
Dicam de vobis quia p
in via tormentorum gna pum
untur. ceduntur fustibus
et gladiis. Jugulantur.
Cremantur. flammis et la
pidibus obruntur. vngulis
et patibulis suspenduntur.
torquentur unguis et scorpio
nibus flagellantur. arctantur
vinculis et laqueis suggil
lantur. deciduntur carceribus
et ieiuniis macerantur
precipitantur et macerantur
et submerguntur. excoriantur
et distrahuntur. secantur
et suffoduntur. Jeremias.

Qui inquit iere ad mortem
et qui ad gladium. et qui ad
fame. et qui ad captivitatem
crudelē iudicium. imane sup
plicium. triste spectaculum.
dantur in escam volatilibus
celi. bestis terre piscibus
maris. heu. heu misere vires que cum
infelices filios genuistis. *De
qua dicitur muliere que coedit filium*

Illud hic horribile sumum
facinus habet misere quod
iosephus de iudaea oblidioe
descripsit. mulier quedam fa
cultatibus genere nobilis cum
cetera multitudine confluerent
ierosolimis communi omnibus
oblidionis causam ferebat huius
facultates quas de domo in
urbem commiserat tunc in
penitus inuasent. si qui
vere reliquarum ex magnis
opibus supererat quibus in
tunc cotidianum partem du
ceret inuentes primo ita pre
domini satellites rapiabant
pro quibus lugens ex indignatione
quodam velut insana fati
gabatur. ita ut in medio predones
in necem suis maledictis et co
muniis instigaret. verum cum nec
unitatis quisque nec inibat
illam perimeret. et si quod forte
abi ab illa fuisset questum
id aliis querebat nec iam ubi
fieret copia querendi. fames

autem dura visceribus insisteret
 ac medullis et ad furorem
 famis media pinget pellis
 vltima consilium contra iam ipsa
 amantur una nate. erat ei
 sub vrbibus ei filius puulus
 quem ante oculos ferens. misere
 has inquit mis. o infelicioz
 fili in bello fame ac direpce
 predonum ante te resemabo.
 nam et si possit vita superari.
 iugo tamen romane fuitatis
 vrgemur. Veni ergo o mi nate
 esto michi mi abus pdomibz
 furor seculis fabula que sola
 deest cladibz iudeoz. et cum
 dixisset protinus filium suum
 iugulant. tunc eundem ignem
 suppositum torret. et medium
 consumit. medium qz refuat
 obiectum. Et ecce predones
 statim inuunt combuste car
 nis odore concepto morte in
 nantur nisi sine mora cibos
 quos patos seulerant demon
 strer. tunc illa pte nob optiaz
 refuam. et continuo qz fruant
 membra detexit infantis. at
 illos repente ingens horrore
 uasit et inanis qzms dnigie
 ai. nox e sanabz interclusa.
 illa vo aucti vultu et ipis iam
 predombus auculentis. ms
 inquit filius e ptus mis et me

um facinus e. edite na et
 ego prior comedi qz genui
 nolite nos effia nre religi
 liozes aut femina mollio
 res qz si vos pietas vincat
 et meos execram abos ego
 que iam talibus pasta sum
 ego iterum pastar. post hec
 illi pnti tremetes qz disce
 dunt qui hunc solum ex oi
 bus facultatibz misere mi
 abum reliquunt. **de pena**

Memo se **innocentis.**
 confidat expte a pen
 que nonit inime adpa
 qui stat videat ne cadat. na
 sepe dampnatur innocens
 et nocens absoluitur. pms
 punitur et ipms honozat.
 ihs crucifigitur et barabas
 liberatur. hodie vir quietus
 inutilis vir religiosus hypo
 crita vir simplex fatuus re
 putatur. deridetur. vt ait
 iob. nisi simplicitas lapas
 contempta est apud cogita
 tiones eorum dnntum.

**de culpabili humane comu
 lationis pglu scda ps et p.
 de hys que solent homines
 affectare.**

Quia maxime solent ho
 mines affectare. s.
 opes. voluptates et honores

de opibz pua. de voluptati
bus turpia de honoribus
varia pcedunt. hinc eni
ioh. apo. ait nolite dilige
mundum nec ea q̄ i mudo
sunt. omne ei qd e i mudo
concupia carnis e aut co
cupia oclor aut sibi ad vite
concupia carnis ad volup
tates. concupia oclor ad
opes. sibi ad vite ptin ad
honores. opes generant
cupiditatem et auaricia.
voluptates punit gula
et luxuriam. honores mit
unt supbiam et iactacia
munt. **De cupiditate.**

Nichil e auaro in ecclia
sceleratus et nichil in
quibus q̄ amare peccunia
uerbum sapientis e quod
confirmat apo. ad thi. dice.
Qui volunt diuites fieri
incidunt i teptacionem
in laqueum dyaboli et de
sideria multa inutilia et
nocua q̄ mergunt hoies
i uitium et perditionem
Radix. n. e omni malorum
cupiditas. hec sacrilegia
comittit et furti. rapias
exercet et predas bella git
et homicida symoniace vedt
et enit. Inqz petit recipit
et iniuste negociat. feniat
mstat dolis. minet fiau

dibus. dissoluit pactum et
molat iuramentum. corripit
testimonium et punit indi
cium. **De iniuris iniuribus**
Consule ppham ysaiam.
Omnes inq̄ qui diligunt
iniuria secuntur retribucōes
pupillo non iudicat et ca
vidue non ingredz ad eos.
non ipi pcedunt retribucōes
qz non iudicant aore iustie
sed retributiones pcedunt
ipos. qz iudicant amore pec
cunie. semp. n. secuntur largi
cionem vel promissionem
vel spem retributionis et io
pupillo non iudicant a quo
nichil largitur aut punitur
vel spatium. audite cont̄ nos
prophetam ysaiam. Opri
cipes infideles loci fiau quia
omnes diligit iniuria. Seqm
retributiones. niq̄ excutitis
manu a iniure nisi prius ex
cludatis cupiditate a pectore
de vobis inquit propheta eze
chiel. principes eius q̄ lupi
rapientes predam et auare
sectantes lucra. Itē p̄nax
eius in iniuribus iudicabant
et sacerdotes eius in mercede
decebant. et pph̄e eius in
pecunia dnmabant. est
dñs p moysen precepit i lege
deuteronomij iudices et ma
gistros constitues i omnibus

ptibus tuis vt iudicent po-
pulum iusto iudicio nec i
alteram ptem declinent
nec accipient psonam nec
numera qz numeria excecāt
oclos sapienciam et cōmi-
tant verba iustorum. sed
iuste quod iustum ē psequis
vt viuas. duo dicit iustum
et iuste. iuste quidem quod
iustum ē. alij quod ē iustum
iuste. iustus quidē iuste
quod iustum ē. alij iuste qd
iniustum ē psequuntur.

De accepto personarum.

De vobis qui corrupti pce
vel precio qui tēti odio
vel amore dicatis bonū ma-
lum et malum bonum. po-
nentes tenebras. et tenebās
lucem mortificātes aīas q
non morimtur. et iniusticiā
tes aīas q non vniūt. vos ei
non accēditis iusta cāz sed
iusta psonaz. nō iura hūi-
uera. nō iusticiā s; peccānā
nō qd iō dicit sed quod vo-
luntas affectet. non quod
lex sciat sed qd mēs cupi-
at. nō iclinatis animū
ad iusticiam. sed iusticiā
inclina tis ad aīm. nō vt
quod licet hoc habeat. sed vt
licet hoc quod habet. nūq-
m nobis ē ita simplex oclō
vt totum corpus sit lucidū.

sed aliq̄ sepe admiscetis
fermenti quo totā massā
corripitis pauperz cām
cum mora negligentis.
dnitum causam cū in-
stantia pmonetis. illis
rigorem sumitis. cū istis
ex mansuetudine dispen-
satis. illos cum difficulta-
te respicitis. illos cum
favore tētatis. illos negh-
genter auditis. illos sub-
tiliter ascultatis. clamat
pauper et nullus exaudit
loquitur dñes et omnes
applaudit. i ecdō. locutus
ē dñes et os tacuerunt
et vbum eius vsq; ad nubē
producent. paup loquit
et dñt os. B. quis ē hic. et
si offendit subitūt illum
clamat vni patiens et
nullus exaudit. vocifāt
et non ē qui iudicet. Si
forte causam pauperum
suscipitis illos remisse fo-
netis. cum antē dnitum
causam assumitis illos
p̄tinaciter adiuuatis.
paupes despicitis. dicens.
adiuatis vel honoratis
illis reuerenter allingiti
illos despiciabli q̄lcatis.
sed si introierit ait iacobus
apls i commentu mō vni
amihil p̄s amicum i neste

candida et paup in lordido
hutu intenditis meo qui i
ditas e uestro preclara. et
ditas erit hic sede. pauperi
vero nec dicitis cista hic.
aut sede sub scabello pedum
meorum none iudicatis
apud nosmet ipsos q fa estis
iudices cogitationum nra
de vobis enim et contra no
dicit ppha ieremias. mag
ficati sunt et dicati sunt. i
pingati sunt et macillati.
tam pupilli non dixerunt
et iudicium paupis no i
dicant. sed in lege precip
in deuteronomio. nulla er
distinctio psonaz ita pui
audietis vt magnum nec
accipietis annisqum psona
et qz dei iudiciu e non em e
acceptio psonaz apd dm.

De venditione iusticie.

Nos autem nec gram
grat datis. nec iusticia
am iuste redditis. qz si veit
non pneunt nec datur nisi
vendatur. sepe ei iusticia
tantum differtis vt litiga
tibus plusqum totu aufer
ratis qz maior sumptus
e expense q fructus sine.
In epla can. Quid autem
potitis rinde illi in districto
iudicio. in matheo. q papit
grat accepistis grat date.

luc in archa dampni iusticia
pecuniam captatis s; aiam
captatis. math. viii. q pstat
hominem si vniuersu mundum
lucetur anime vero sue detri
mentum paciatur. aut qui
dabit homo comutationem
pro anima sua. in ps. frater
non redimet homo. no dabit
deo placationem suam nec
preium redemptionis sue
anime. laborabit metum
et vniuet usqz in finem. audite
conf nos odientes. iacob apo.
qui ait. agite nunc dmites
plorate et ululate in visceribus
vris q aduenient vob. dicit
nre putrefce sunt et uestime
ta nra a tuncis comesta sunt
aurum et argentum nre
ruginabit et erugo eoz erit
vobis in testimonium et ma
ducabit carnes nros sic igs.
in epla can. thesaurizatis
vobis nam i nonnullis diebus
ecce merces oparioz suozum
qui mesuerunt regiones
nras q fraudate sunt a vobis
clamant et clamores ipoz
more dni sabaoth itorierunt
pca vitas precepit i eung
mathi. nolite thesaurizare
vobis thesauros in terra vbi
erugo et tinea demolitur et
vbi fures effodiunt et fu
rantur. *De saciabili desidio cupidit.*

Signus inextinguibilis
 quis unquam cupidus
 fuit uoto contentus. cum
 adipiscatur quod optauit
 desiderat amphora. semper
 in habundis et unquam in
 finem constituit. in ecco. mila
 tiabilis est oculis cupidi. et in
 iniquitatis unquam satiabitur
 Salom. ananis non implebitur
 pecunia et qui amat pecu
 niam fructus non capit ex ea
 infernus et cupidus unquam
 impletur sibi et oculi hominum
 inlacrimabiles. in parabolis sagin
 luge. dicitur sicut dicitur
 affer affer. crescit amor unquam
 quantum pecunia crescit. **que
 cupidus lacrimari non potest.**

Cupidus in se latere quare
 semper es vacuus unquam
 implens. adite non est plena
 mensura tua que quacumque
 contineat adhuc capax est am
 phora. sed humanus animus
 capax est dei. apo. qui qui adhaeret
 deo unus spiritus est cum eo. qui unquam
 ergo contineat auarus unquam
 est plenus nisi dominum habeat cuius
 semper est capax. Si vis ergo
 cupide lacrimari desinas esse cu
 pidus. quod dum cupidus finis
 lacrimari non potis. apo. non est
 ergo conuentio lucis ad tene
 bras neque est ad behem quod nemo

potest sumere deo et mannae.
De flo nomine duncianum

Balsa duncianum fe
 licitas quod duntaxat efficit
 veraciter in felicitatem quod est falsi
 quam opes mundi quod duncie
 unquam unquam. Opposita sunt
 esse ditionem et egeum in opes
 mundi non auferunt. sed
 auferunt egestatem. Salom.
 magis enim sufficit modus
 pauperi quam pluuium duntaxat.
 Salo. **Quia ubi sunt multe duncie
 ibi multi qui comedunt illas
 quot et quantitas magnaces in
 digeant ipsemet frequenter
 experior. opes itaque non faciunt
 duntaxat sed egeum. Unde
 ubi duntaxat. Qui satis est
 quod habet satis illum constat
 habere. Ergo facit uirtus non
 copia sufficientem. et non
 paupertas sed inuis huius egeum.**

exempla contra cupiditatem

Cui multos sedurit cu
 piditas qui plures per
 didit auaricia. in ian. balaa
 asella redugunt et pede sede
 tis actiunt. quod captus cupidie
 pmissor disposuit maledice
 israh. in iohiele. actor populi
 lapidant quod tulit aurum et
 argentum de anachemate
 iericho. in tertio libro regum.
 nabaoch in temptus est ut
 achab vineam possidet greti

Sic ior lep pfudit qz peccat
et recepit aurum et argenti
et vestes sub noie helisei. i
matho. iudas lago se suscepit
dit. qz tradidit et vendidit
xpm. in act apo. anania
et saphira subito mors
extinxit. qz de precio agri
defraudauerunt aplos. za
charias. edificauerunt tpus
municem suam. coacuauit
aurum qz humu et argenti
quali lutum platearum.
Sed ecce dominus possideb
eam et pcutiet in manu for
titudinem eius et igni de
uorabitur. **De iniqua pol**
Uerum **sessice dicitur.**
Est ergo q Salon pro
testatur in ecco. multos pdi
dit aurum et argentum
qui autem diligit aurum
non iustificabit. de illis qui
sectantur illud in ps. Ecce
ipi pctores et hmdates in
sco obtinuerunt diuitias
hinc vitas ipa precipiebat
aplis. i matho. nohte possi
dere aurum nec argentum
nec pecunia in zomis vry
qz sic camelus non potest
intrare p foramen acus
ita difficile est diuitem in
trare regnum celoz. arta
e. n. via et angusta porta
p qui itur et mittur ad vita

apl's petrus. secutus reglar
iuitatis aiebat. argentum
et aurum non est michi.
playas. ne ergo q conuigis
domum ad domum et arge
tum auro coplatis usq ad
tinnu loci. repleta e terra
auro et argento et no e finis
thelaurorum eius propter
iniquitatem auaricie eius
natus sum et pculsi eum.

De hatis opibus.

Qertum abraham dices fu
at. iob locuplex. dauid
opulentus. et cum de abra
ham dicit scriptura qz credidit
deo et reputatu e illi ad iusti
ciam. et de iob qz non erat ei
silis in terra iur simplex et
rectus ac timens deum et re
cedens a malo. de d' at dicit
septima i libro reg. quod deus
inuenit sibi vnu scdm cor sui
ac illi sunt qz nichil hntes
et omnia possidentes scdm i
ps diuitie si affluat nohte
cor apponere. nos at cu nich
hntes scdm illd psalmiste.
diuites eguerunt et elure
runt facilius ergo memnes
qui diligit diuitias et non
habeat qui qui heat diuitias
et non dilgat. qz sic difficile
e ee i igne et non ardere. ita
difficilis est posside diuitias
et non amare audi ppham

Willelmus Sincera
mud.

ieremia. a minore usque ad
 manus omnes auaricie studeat
 et a propheta usque ad sacerdotem
 omnes faciunt dolum. **De**
multitudine danciarum.

Somnis cupidus et auarus
 contra naturam nititur
 et moritur. natura namque pau-
 perem adducit in mundum
 et natura pauperem abducit
 a mundo. mundum enim terra sus-
 cipit et mundum terra suscipiet
 Cupidus autem cupit et car-
 fieri dicitur in mundo. in lucia.
 destruam inquam opera mea et
 maiora eis faciam et illuc
 congregabo omnia que in nata sunt
 et omnia bona mea. sed o
 stulte hac nocte rapietur anima
 tua que autem parasti cum erit
 in ipso. thesaurizans et ignorans
 cum congreges ea. dormierunt
 sompnum suum et nichil
 uenerunt. omni in manibus suis
 dicitur aut cum dormierit nichil
 secum afferet. aperiet oculos
 suos et nichil inueniet in ipso.
 ne timueris cum dicitur factus
 fuit gloria domus eius. non enim
 cum morietur accipiet hec
 omnia. neque filium cum eo desce-
 det gloria domus eius. sed
 relinquet alienus diuitias suas
 et septem domus eorum ieremiam.
 hinc etiam sapiens attestat in eccl.

quis acuat ex animo suo in
 multe alijs congregabit
 et in bonis suis ab luxuria
 bz. ptholor que habet ho-
 stem dimittet heredem.

**De superflua sollicitudine
 cupidorum.**

Qui ad congregandum
 omnia que sunt in mundo
 annuolare non possit ille
 qui congregat. Job. nam
 quasi flos egredietur et contumet
 et fugit velut umbra et
 nunquam in eodem statu permanet
 cum multa desideret cum
 pauca sufficient. aplos.
 habentes inquam uictum et vesti-
 tum hinc contenti sitis.
 cum necessaria cum multa
 sollicitudine querant cum ipsa
 sine magna difficultate
 se offerant. audi quid super
 habitas dicit in euangelio. matth.
 nocte solliciti esse dicentes
 quid manducabimus aut
 quid bibemus aut quod operemur
 scit enim pater noster celestis quod hinc
 omnibus indigetis. quare ergo
 perueni regnum dei et iustitiam
 eius. et hec omnia adicientur
 vobis in ipso. nunquam enim
 vidi iustum derelictum nec
 semen eius querens panem.

De auaro et cupido.

Auarus sitit inuidis
 et auarus eget in

opibus aut tū ē qd non habet
quia nunquā vtrū acq̄sitis
sed inhiat acquirendis. ī p̄bd.
est quasi dñes cum nichil h̄eat
et ē q. pauper cum ī multis dīc̄is
sit. auarus et infans vterq;
comedit et non dīgit. recipit
et non reddit. auarus nec pa
cientibus cōpatitur n̄ n̄kis
miseretur. sed offendit deum
offendit proximum. et offēdit
seipm. nā dei detinet debita.
p̄rio denegat n̄tīa. et s̄ lb̄
trahit optima. deo ingratus
p̄mo impius. et s̄ crudelis
ī eccl̄o. vno cupido et tenati s̄
rōne ē lb̄a. et hōi cupido ad q̄
animum. Jo. ī epl̄a cāi. q̄ s̄ neq̄
est quomodo alyis bonus erit
et non locū dab̄ ī bōis s̄ns.
Jo. ī epl̄a cāi. q̄ h̄t lb̄am h̄
mūdi et videt fr̄em suum
n̄tītatem paciētē et claudit
vīscera sua ab eo q̄ n̄o cantat
dei manet in eo. n̄o ei diligit
p̄mū sicut seipm quem in
edia p̄mit. egestas cōhūit
nec diligit deum s̄ oīa cup̄
fert aurum p̄p̄t argētum.

Cur auaricia dicatur furtus

Recte ydolorum.

Rodiffinit apo. auaricia
auaricia ē ydolorū furtus sic
enim ydolatra sunt filatio

Sic et auarus furtus thesauo.
Nam ille cultum ydolatre dili
genter amplificat et iste annu
lum pecunie libenter augmē
tat ille omni diligētia colit si
mulacrum et iste cum oīa cura
custodit thesaurum ille sp̄e p̄t
m̄ ydolatra. et iste sp̄e ostituit
m̄ pecunia ille timz mutulare
filacrum. et iste timz m̄m̄ere
thesaurum. **De quibusdam pro
prietatibus auari.**

Auarius ad petendum p̄p̄t
ad dandum tardus. ad ne
gandum francohus. sed q̄ exp̄d̄
totum amittit tristis et q̄rulus
et morosus et sollicitus. suspi
rat et auariatur. dubius heret
mutus impendit. magnificat
datum. sed vilificat dandum.
dat vt lucratur sed n̄o lucrat
vt det. largus in alieno. s̄ p̄
m̄ p̄p̄o. gulam euacuat vt
archam impleat corp̄ extimat
vt lucrum extendat. ī eccl̄o. ma
num h̄t ad dandum collectam
sed ad accipiendum porrectā
ad dandum clausam sed ad acci
piendum aptam. ī eccl̄o. p̄o
s̄b̄e multoz sicut flum̄ sicut ab̄
tur q̄ q̄ male congregat cito di
sp̄git. iustum iudiciū ē vt q̄cūz
de malo p̄uenit ad malum
p̄ueniant. nec accedat ad bonū

qui non procedit ex bono. auar
 ergo h̄t dāpnationem vite q̄
 non ē et future. **De Gula.**

Licet inuicem vite hoīs. i. eccl̄o.
 panis et aq̄ et uestimētū
 et domus p̄tegens t̄pitudinē.
 nunc autem gulosis nō suffi
 ciunt fructus arborū nō gūa
 leguminum. non radices her
 barum. non pilces maris. nō
 bestie terre. non aues celi. sed
 queruntur p̄gūta. cōparant̄
 aromata. mutuntur altia
 capiuntur oblecta q̄ studiose
 coquūt arte coquorū. que lante
 parantur officio ministrorū
 alius contundit et colat. alius
 reficit et conficit. Nam v̄t i
 accidens. naturam mutat in
 artem. vt salitas t̄lscat i elum
 em vt fastidium renocet ape
 titum ad vitandum gulam
 non ad substendandū natam
 non ad nccitatem suppledam
 sed ad auiditatē explendam.
 cetum tam breuis ē gule vo
 luptas vt spacio loci n̄ sit un̄
 digitorū spacio tēpis n̄ sit to
 tidem momētōz. cōtēnt̄ me
 diocritas et s̄f̄h̄ntas aff̄ctat
 indūsitare aboz et varietate
 saporū. auiditas nescit mod
 et voracitas excedit mēsurā
 sed inde gūatur stomachus. t̄ba
 sensus. opprimuntur intellectus
 et non salus et sanitas. s̄z mor

bus et mors. audi s̄ sapiētā
 sapientis i eccl̄o. noli auidus
 esse in omni eplacōe et nō te
 effundas s̄ omnē escam.
 in multis. n. estis erit infir
 mitas et propter epulam
 multi obierunt esca ventri
 et venter escis. deus autem
 hunc et has delatet.

Exempla contra gulam.

Gula carum tributum
 exigit sed vilissimum
 reddit et quanto delectiohōra
 sunt abara tanto fetidiora
 sunt stercora. t̄pnis egerit
 quod turpius ingerit. s̄mus
 et inferius horribilē flatū
 expannens et abhōiabilem
 somnum emittens. in genesi.
 Gula padilium claudit. p̄
 mogeta vendidit suspēd̄
 pastorem. decolant bapam
 in matheo. nabuzarda p̄m
 ceptis coquorū tēplum icēdit
 et totam ierlm̄ eritit. in da
 mele. balthazar i cōmūno
 manū contra se scribentem
 asperit mane techel. phares
 et eadem nocte interfectus
 ē a caldeis. i exodo. sedit p̄p̄
 manducare et bibē et s̄urre
 uerunt h̄dē. sed adhuc esca
 eorum erat i ore eoz. i na
 dei ascendit s̄ eos qui ne
 sciebantur voluptuose intie
 runt in vijs. i luca. d̄m̄es

ebrietas

ille qui eplabat cotidie ple
dide sepultus e in infimum.

De ebrietate capitulum.

Quid tpius e ebriolo
an fetor in ore. timor
in corpore. q punitit stlta
prodit occulta. an mens
alienatur. facies tulsorat
Salon. nullu. n. secretum
e vbi regnat ebrietas fecu
di calices q no fete detu.
porro non sufficit vinum
non lica. non ceruecia. sed
studiose coficitur multum
si rupus claretum labore
multo. sollicitudie mlta.
sumptu non modico. sed
inde contentiones et rre
htes et iurgia. i ecc. vmi
n. multum potatum vt
ait. sapiens. iritacionem
nam et rinas mlta fac
et olee. fornicatio et vmi
et ebrietas auferunt coz.
pca dicit apls. fugite vi
num in quo e luxia. et salo.
ebriola res vinum et auul
tuola ebrietas. In ienna.
fily rochab et fily zacharie
vnu et hcam et onne q
iebreare potit no biberit.

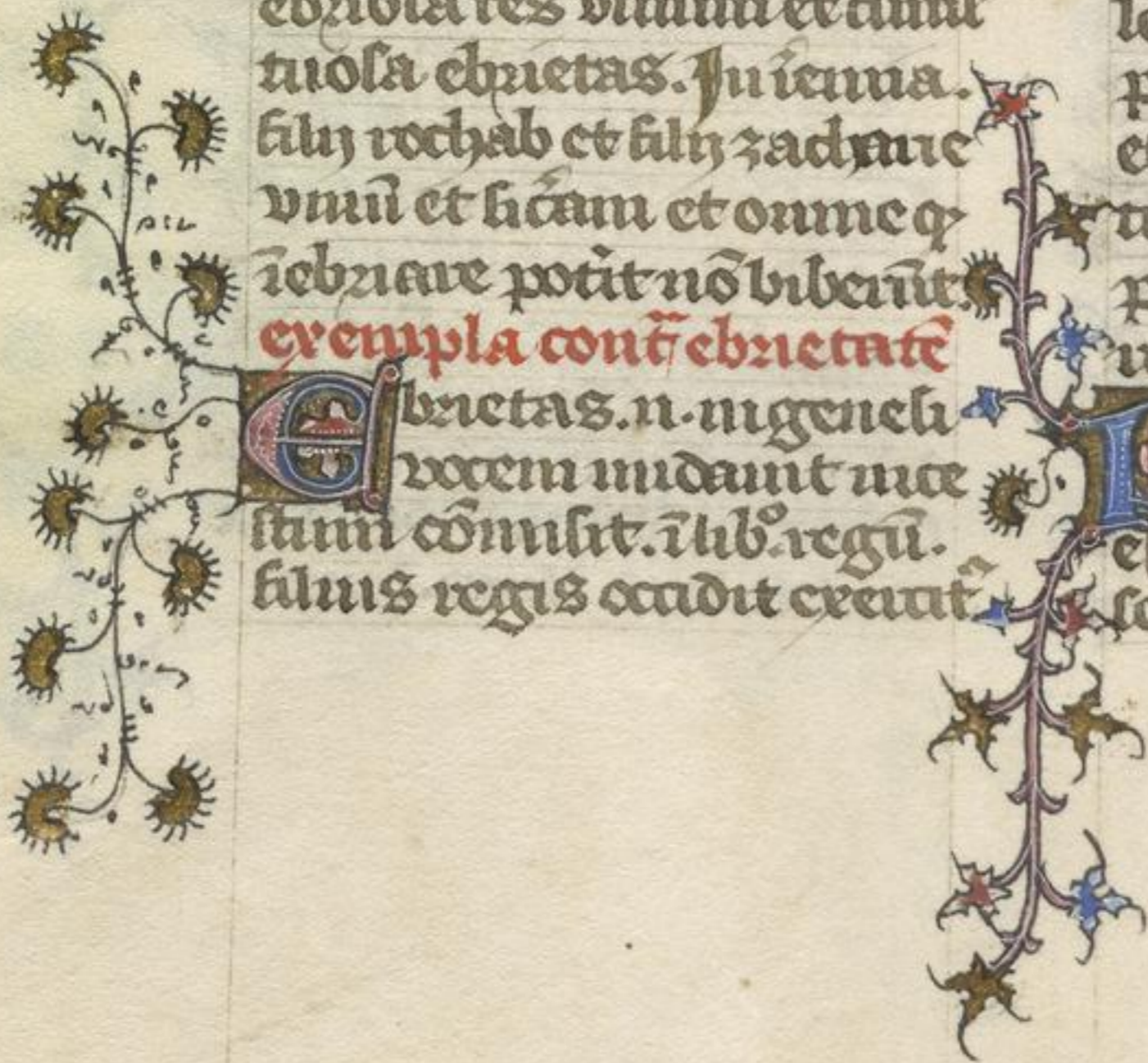
exempla cont ebrietate

Ebrietas. n. in geneli
vorem mdaunt uice
stum comisit. i lib. regu.
filius regis occidit cretat.

principem iugulauit. veru
e q salon ait vacates potib
edentes sunbola coluunt
et ysayas. de qui consingit
mane ad ebrietate lectada
et potandum usq ad vespera
vt vno estuetis cythara h
ra tympanum et tuba et
vinum in conuiuis vris. de
qui potentes estis ad potad
vinum et vni fortes ad in
scendum ebrietate. ecce gan
dium et leticia occide mlto
iugulare arietes comedere
et bibere vmi. comedamus
et bibamus. cras ei moriem
et reuelata e glia dmi exer
citum in ambus meis. si
dimittatur hec iniquitas
nobis donec moriamur. de
corone sibi effraym. sacdos
et propheta nescierut pebeta
te absorbi sunt a vno nescie
runt videntem et ignorau
unt iudm. prothpudor cu
ad pronunciant euaglica
lectionem a quoda pre bnd
peteretur. hesterna craplas
et nocturna ebrietate euc
tuans ferte alta voce dixille
potum seruoꝝ suoꝝ bndicat
rex angeloz.

De luxuria.

Porro turpis nra filiam
genat turpore i apca.
est enim vt qui in lordibz e
sordescat adhuc. olee. omis

adulterantes qui cibum a
coquente cepunt sine prin-
cipis ab uno. vent. n. opipare
satur. libenter uenerunt ample-
xatur. O extrema ueniens tur-
pitudine que non solum mentem
effrenat. sed corpus emulat
non solum maculat animam sed
sedat personam. apo. de naq;
peccatum quodcumque fecit homo ex corpore
suum est. que a fornicat in corpore
suum peccat. semper illa peccat
auidos et potulencia. semper conat
feto et inuidia. semper secum
dolores et penitentiam. salon.
fauis. n. distillans labia me-
tricus et inuidus aloe guttu-
rens. nonnulla aut illius ama-
ra sunt sicut absinthium et ac-
ta qui gladius biceps. **De ge-
neralitate luxurie capit.**

Luxuria inuincibilis est
habitans non parul sed pe-
non tantum extius sed itius
iob. nam virtus eius in libis est
et fortitudo illius in umbilico
ventris eius. nunquam fugatur
nisi cum fugi nunquam maculatur
nisi cum macatur. ad eam
erigit libertatem et hinc ad
sed replet ad effrenam factitatem
et iacturam. hinc omnem etate
corruptit. omnem sensum confudit
omnem ordinem soluit. omnem
gradum perit. inuadit ei
senes et iuuenes. mares et

feminas. prudentes et si-
plices. siores et isiores
ad extremum etiam sacerdotes
qui nocte uenerunt ample-
xantur mane uirginem
uenerantur. turpe dictum
sed turpissimum actu. si dicit
libeat. nocte filium hominis agi-
tant in cubili matrem filium
uirginis offerunt in altari.
De diuisis generibus luxurie.

Quia est multiplex species
ualeat explicare hec
enim pentapolis fornicato-
res cum adiacenti regi-
one subicit. sicut cum
populo sodomitico inuenit
hinc omnes filios inde percussit
indeum et madiancem
per uirginem trussodit. tribum
beniamin. mundos stup-
tores. fornicatores et rap-
tores pro uicore lenite de-
lent filios hely sacerdotis
prostitunt in bello. hec inuicem
occidit. amon interficit
prophetas lapidant. hec inuicem
maledixit. salone seduxit
salone perit. ueni est qui
ecc. pro specie mulieris. nam
omni et muliere faciunt
apostatare sapientem et ar-
guunt miseratos. salon.
hec multos uulnatos deiecit
et fortissimum uiri quorum me-
fecti sunt ab ea. die inferi

domus eius penetrantes
in inferiora mortis. hec uine
emiat. sensus dimittit.
dies consumit. opes effudit.

De cobitu contra naturam.

Hec ignobilisam morpho-
sim opatur q̄ apostolus
ad ro. non confundit uoia
re. propterea inquit tradidit
illos deus in passionem igno-
minie. nam femine eorum
committunt naturalem
usum uicium quē et nām
et masculi relicto nālī usu fe-
mine exarcentur i delictis
suis inuicem masculi i ma-
sculos turpitudinem turpi-
operantes. quid hē turpitudie
turpius q̄ hoc crimine cōmōio
suis in lege q̄ pia cōiugit
cobitus maris cū masculo
et cobitus hominis cum in-
mento. sic enim legitur in le-
uitico. cum masculo nō cō-
misceberis cobitu femineo.
q̄ abhominatio ē cum omni
peccatore non cohibis. n̄ ma-
claberis cum eo. utiq̄ par
pena subscibz. q̄ dormient
inquit cum masculo cobitu
femineo morte moriatur
utiq̄ opati sunt nefas. qui
cum inmento coierit morte
moriatur. peccus q̄ occidit
quibz aures audiedi audi-
at inno delipit q̄ resipiscat.

De pena huius sceleris.

Pena docuit quid hec culpa
promittit. in gen. plant
cum dominus s̄ sodomam
et gomorrham sulphur et ig-
nem a domino de celo uoluit
dominus atq̄ angloz uel ho-
mini executionem h̄ pene
committere. sed sibi ipi uideam
huius sceleris resemant sed
illud in gen. mea est ultio et
ego retribuam et plant dñs
a domino uidelicet a se ipso non
ymbrem uel rorem. sed sulfur
et ignem. sulfur sup fetorem
luxurie. ignem sup ardorem
hibidinis quatinus pena cēt
similis culpe. nec minisse dici
sed phuisse. quatinus ipso uerbo
magnitudinem et hūmilitatē
reueraret. nem̄ peccat oculus
eius sed omnes simul extir-
uorem q̄ loth q̄ retro respex-
it statim salis uisā ē. nec so-
lū uerbes. sed etiam omnem
regionem circūadiacentem
in mare uersit. ap̄ls. horred
est in adē in manus dei iue-
tis. q̄ q̄nto maiorem sine lon-
ganimitatis exhibz paciam
tanto diuorem sine seuitatis
infert uindictam **De abiciolo**

Opes inq̄ cupidus cong-
gat. et auarus cōnat.
uoluptates gulosis degustat
et luxuriosus exeret. honores abi-

aiosus affectat. et sibi attollit
 et semper est pauidus abicōs
 semper attendens ne q̄ dicat
 vel faciat quod i oclis hominū
 valeat displicere hūilitatem
 simulat. honestatem metitur
 affabilitatem exhibet et ben-
 gunitatem ondit. subsequitur
 et obloquitur. cunctos honozt
 vniuersis inclinat. frequentat
 curias. optimatibz assurgit
 et amplexatur. applaudit et
 adulatur. bene nouit illd̄ pe-
 titū. omni de arte. et si plus
 erit nullus tū exute illum
 promptus ē et ferendus vbi
 placere cognouit. remissus
 et tepidus vbi displicere puta-
 uit. improbat mala. detestat
 iniqua. sed aha cum alijs p-
 bat et improbat vt iudicet
 idoneus et reputet acceptus
 vt laudetur ab hominibus.
 vt a singulis appetatur. ecce
 grauem intra se sustinet pu-
 guam. difficile qz confectum
 dum iniquitas pullat anim et
 ambitio continet manum
 et quod illa suggit faciendū.
 hoc fieri non p̄mittit. collidit
 cum matre et filia aduincem
 iniquitas et ambitio. nam
 mater in apto subsistit et in
 occulto filia non resistit. he ergo
 vendicat sibi publicū illa sibi
 secretum. ambiciosus libent

agit de principatu q̄ abibit.
 oq̄n principatur ille qui
 seuerus sit in iusticia p̄
 in m̄ia qui non deinet a
 more vel odio. qui non cor-
 rumpitur prece ul̄ precō
 qui credat fidelibz et acce-
 scat simplicibz. qui sic hu-
 milis et benignus largus
 et mansuetus. constans
 et paciens sapiēs et astut.

De invidia concupiscencia.

Si forsau hac arte nō
 proficiat. recit ad a-
 ham aduocat symonem
 et accedat ad grex phunc
 ab illo mititur emere quod
 ple non preualet obtinere.
 supplicat et promittit. of-
 fert et tribuit. prothpudor
 gram qui ḡtis adipisci nō
 potuit per fas et nefas in-
 titur adipisci. nec desistit
 adhuc. sed insistit et inaudit
 molester honore et ipudēt
 accipit dignitatem. aicor
 suffragio prehidio p̄p̄quoz
 tantoqz inflāmatu ambi-
 cionis ardore tāta libidie
 prehidendi vt salma non
 horreat. scandalum non
 forundat. i libro regū. Sz
 grex. lep̄ p̄uilit et symon
 p̄yt cum pecunia. core cū
 cōphabz suis igr̄s oshupit.
 dathan et abiron tra uniof

absorbunt. apls. nullus ita
qz assumat sibi honorem
sed qui vocatur a dō tāq̄ aaro

De ambizioso exempla.

Siquidum ambiciois
exemplum reperitur
de absaloue in libro regum.

Qui cum aspiraret ad reg
num fecit sibi stū et eq̄tes
et l. milia qui eū p̄cederēt
et mane confluxerunt absalo
stetit uē introitum porte
et omnem pplm q̄ habebat
negocium ut ueniret ad
regis iudicium vocabat
ad se et dicebat. de q̄ cūate
es tu. qui iudicabat ex vna
tribu israel. ego sum huius
tribus. iudicabat qz ei absalo.
videntur michi huiusmodi
boni et iusti sed no ē qui au
diat. constitutus a rege di
cebat qz absalon. quis me
constituet iudicē sicut tuam
ut ad me veniant omnes
qui hnt negotium et iuste
iudicem. sed et cū accedet
ad eum homo et salutaret
illum extendebat manu
suam et apprehendes oscula
batur eum. faciebat huiusmodi
qui ueniret ad iudicē ut
audiretur a rege. et sollici
tabat corda vnoꝝ isrl. cūqz
absalon in ebron misit ex
ploratores in vniuersas

tribz israel dicens. statim ut
audieritis clamore buccine
dicite regū absalon in ebron
et facta ē cōnūatio valida. po
pulus qz concurrens auge
batur cum absalone. **Quid
breuis et misera ē vita maḡta**

Hec esto ut sublimetur i
altum prouehat ad su
mi. cure statim succrescunt
solicitudines cumulantur
extenduntur ieiunia vigilie
prodiciuntur ex quibz nata
conuulsiō. infirmitas sp̄s.
conuulsiō sopnis. amittit
appetitus. debilitat uirtus.
corpus attematur et sic in
se ipso deficiens nō dimidiat
dies suos s̄m miserabilem
vitam miserabiliori sine cō
cluditur. verum ē illud. p̄ce
ticiū. In se magna nunt su
mis qz negatum ē stare dū
tolluntur in altum ut lapsu
grauiore. uentus ē autē uis
pphiam. i. p̄s. vidi impium
sicut exaltatum et ele. s. ce. h.
tūlū. et ecce non erat qui
eum cognosceret. q̄lū eum et
non ē numentus locus eius.
iob. anq̄m dies eius cōpleat
pibit. ledet q̄ vinea in p̄mo
flore. botrus eius et sic omnia
floreu p̄ciens. audi sicut hoc
sūiam sapientis in eccl̄o. ois
potentatus uita breuis.

Handwritten notes in a later hand:
De vita breui et misera
maḡta
De vita breui et misera
maḡta

de diuisis appetatibus rerum

Statum autē ut abiciofus
ad honore ē promotus in
lupbiam extollitur et in iac
tanciam effrenatur. nec cat
pdesse sed gloriatur pēe. pre
sumit se meliore qz sint se
lupbioze. ac bonum nō facit
non gradus. non dignitas
sed honestas. pōres dedigt
amicos notos ignorat best
nos coites cōteunt atiqus
multum aūtū. in hū extollit
cūcem erigit. fastum oūdit
gūdia loquitur. sublimia
meditatur. sub esse nō patit.
pelle molitur. prelatis ifest
subditis onofus molesta nō
suffert. concepta nō differt
pcepis et andax. gliofus et
arrogans. gūis et iportum.

de libia et casu luciferi.

Supbia amctis ipcabil
omnibz odiola. inter
omnia vicia tu seper es pa
na. tu seup es vltima. nā
omne pōm te accedēte cō
mctitur te recedēte dmitti
tur i ecc. scriptū ē. inuicem
omnis pōm lupbia ē. iob.
pūogemta mors. hec. n. it
upla rerum pūmordia crea
turam contra creatorē erex
auehum contra deum sed
cum absqz mora deiecit qui
in iutate non stetit ab mo

tencia in pōm adelicus
in miserias a celo epneo
in aerem caliginosum.
audi ysayam propham.
quomodo cecidisti lucifer
qui mane oriebaris. qd dice
bas in corde tuo in celum
ascendam si astra celi ex
altabo solium meum. se
debo in monte testamēti
in latibz aquilonis. ascen
dam si altitudinē nubū
similis ero altissio. ex echnel.
signaculū similitudinis. ple
sapia et pfectus decore in
delicis paradisi dei fuit. ois
lapis preciosus opūmū
tūm. sardūm. copacūm
et iaspis. crisolithus. ois
et berillus. saphirus. car
bonclis et smaragdus. au
rum opus decoris tū. ut
cherub extēnis et ptegens
et posuit te in monte lacto
tuo in medio lapidū igni
torum coram me ablasti
pfectus in vīs tuis adie
conditionis tue donec inē
ta est iniquitas in te. pec
casti et eiecite de monte dei.
elevationem ē cor tūm in de
core tuo. et in tūā pietate.
iob. cedi non sunt altio
res in paradiso dei. abiete
non equauerunt ad simi
mitatem eius platam.

non sunt equales frondibus
illius omne lignum para
disi preciosum non est assi
milatum pulchritudini eius
quoniam speciosum fecit eum in
multis condempnis frondibus
ipse iob. regem se os sibi.
in apoc. ipse est draco magnus
rufus habens septem cornua
capita. x. et in capitibus. vii
dyademata. cuius cauda
trahat tertiam partem stellarum
celi et misit illas in terram
et procius est ille draco mag
nus spens qui vocatur dyabo
lus et sathanas qui seducit vni
uersum orbem et procius est
in terram. et angeli eius multi
sunt cum illo de quo veritas
dicit in lucia. Videbam satha
nam. q. fulgur de celo cadere
nam omnis qui se exaltat
etc.

De arrogantia hominum
Supbia presumptuosa
supbia que non solum
angelos noluit deo adque
sed homines presumptis de
ficare. pondo quos erexit de
pressit. et quos exaltavit hu
miliauit. hinc ait dominus
ad prophetam ezechielem.
filii hominis die principi tuo.
hinc dicit dominus deus. eo quod
elevatum est cor tuum. quia cor
dei et dixisti. deus enim ego sum
cum homo sis et non deus

idcirco ego adducam super te
robustissimos gentium et mi
ficient te. et in intentu mone
ris occisionum in danieli. nabu
godonosor qui ad iactantiam
vel potentiam suam sibi iacta
uit se. et ait. nonne habebam
quoniam ego edificavi in domo regis
et in robore fortitudinis mee.
et in gloria decoris mei. cum
adhuc sermo esset in ore regis vox
de celo ruit. tibi deus nabugodono
sor rex regni tui misit ate et
ab hominibus te abiciam et cum
bestis feru. erit habitatio tua. fe
rum quoniam bos comedes et septem
tempora mutabuntur super te
donec scias quod excessus dñet
in regno hominum et cuiusque
voluerit det illud. Sibia tñem
euerit. eadem hora completus
fuit sermo sibi nabugodonosor.
verum est illud quod legitur in ps.
homo qui cum in honore esset
non intellexit comparatus est
in mentis insipientibus et silis
factus est illis. Sibia tñem erit
et linguam effudit prostravit
goliath et suspendit auram et it
fecit incanorem et perunt an
thocum. pharaonem sibi
et senacherub interit. in ecc.
sedes ducum superborum destruxit
deus et radices superborum genu
auesat. **De abhominacione supbie**
Quam detestabilis sit sibia

dominus ipse per prophetam
amos. testatur. iuravit dñs
in anima sua dicit dñs exer
citiuum. detestor ego sibi
iam iacob. et iuravit dñs in sibi
ia. Si oblitus fuero usq; ad finem
omnia opera eoz. vnde inter
illa lex que dominus odit. sep
timū detestatur anima eius
in parabola salonis. primo
ponit oculos sublimis. i. sibi
ysaias. dies dñs exercitiuum
super omnem superbium et ex
cellum et sibi omnem arrogā
tem et humiliabitur et sibi om̄s
cedros libani sublimis et erect
tas. et sibi om̄s quectus basan et
sibi omnes montes excelsus
et sibi omnes colles eleuatos
et sibi omnem turrim excelsam
et sibi omnem murū munitum
incuruabit sublimitas hōm
et humiliabitur altitudo vnoz.
p̄ea dilatant n̄s n̄s aiam
suam et apert os suum absq;
ullo timore vt descenderent
sublimis glori q; eius ad eū.
dñs exercitiū cogitauit hoc vt
detinberet sibi iam ois glorie.
iob quoq; dicit. si ascendit usq;
ad celum sibi et caput eius
nubes tetigit q̄ sterquibimū
in fine p̄detur. **contra fraude**
Quoniam sibi fere **superborum**
viciolus diligit sibi iam
Sibus autem odit elatum

vnde salon in parabola. n̄t
supbos semper sunt n̄gia
et vbi sunt supbia ibi et cō
tumelia. **S**upbus insolita
gestat. et consueta fastidit.
magnum reputat siloq;
dignetur maximi si loqat
et amplectetur. estiat plus
dignitatem ab ip̄o q̄ ip̄m
affectum ad dignitate. n̄q;
vult vti paternitatis affec
tu. sed semper vult vti dñi
aionis n̄pio. ysaias. **S**i
bia eius et arrogantia eius
et indignatio eius plusq;
fortitudo eius. renouat in
animo quod legi in euang
luce. facta est contentio it
discipulos ihu quis eorum
videretur maior. et ait ih̄s
illis. reges gentū dñant
eorum et qui p̄tate h̄nt
super eos benefici vocant.
uos autem sic. sed q̄ maior
est inter vos sicut minor
erit. et qui p̄cessor mini
strator. et petrus ap̄lor
ministrator. et petri ap̄lor
magister in epla cam. nō
q̄ dñantes in terrā sed for
sancti gregis ex aīo. **Q**m̄ ē
terra et plenitudo eius. c.
vniū ergo d̄s. vniū ē dñs
ceteri non sicut dominum sed
ministri quib; int̄ d̄ dñi
et int̄ d̄ ministrium. andi

sup hoc sapientem in eccō.
posuerunt te rectore. noli
extolli. esto in illis q̄ vnus
ex ipis. **contra fraudem am**

Filius zebedi **bartholom.**
p̄ interuentum m̄is
honorem postulauerit a x̄.
in lica. die inquit vt sedeāt
h̄ duo filij mei vnus ad
dexteram et alius ad sin
istram tuam in regno tuo.
meruerunt audire nesci
quid petatis. non eī hono
re sed onere puenit ad re
gnum. vnde dominus s̄bd̄
non est meum dare vobis
meum ē quidē dare. sed nō
vobis id est ambicioſis q̄le
vos estis. licet om̄is p̄tas
a deo sit. s̄bi tam̄ regnat
sibi et non deo. s̄m illud
p̄ph̄. osee. ip̄i regnauerunt
et non ex me. p̄ncipes ex
titerunt et non cogit eos.

de p̄tatis; arrogantium.
Sap̄bus ierimglio a
mat cathedras in sy
nagogis. p̄mos recubit
in cenis. p̄mas salutaco
nes in foro. et vocari ab ho
minib; rabbi non nomine
p̄sone sed nomine fortune
vult appellari non vt hō
sed vt deus vult honorari
sedet sublimis. incedit ex
celsus. vult s̄ ōs allingē

177
singlōs inclinare. p̄o p̄phi
loſophus quidam volēs arro
gantiam cuiusdā regis elu
dere. cum vidisset eum in
throno regni sedere s̄blime
proſtūsus in terram sup̄h̄
adorant. Et confestim nō
mutatus ascendens n̄x̄
regem conscendit qui rex
vehementer adiuuans eo
quod cognosceret illum esse
philosophum. quid h̄egit
exquisiuit. philo. q̄ r̄ndit.
aut deus es aut homo. si de
deum te adorare. s̄b̄ potui
n̄x̄ te sedē. rex autē cōitēs
rōnem contra p̄lin ituit.
imo si homo sum nō debuisti
me adorare. si deus sum nō
deuisti n̄x̄ me sedere sapie
ter iste r̄ndit. sed ille prudēt
ehisit. **de sup̄fluo cultu.**

Dominus pentib; in gen.
fecit deus prozomata
propter p̄c̄m et a x̄p̄o dice
xp̄iam s̄ in lica. non autē
duas tunicas h̄atis. s̄ n̄x̄
ioh̄is consilium. qui autē
h̄; duas tunicas det vnā
non h̄iti. Si vus autem
vt magnificus videatur
latagit uestim̄ dup̄licib;
indui mollib; p̄ciosis or
nari. in matheo. Sed q̄ est
h̄ p̄ciosis ornatus in se
pulchrum foris dealbatum

nitus autem plenus spacia
 iacinctus et p̄pina cocus et
 billus in lino putrescunt.
 aurum et argentum lapides
 et gemme in luto sordescunt di-
 gntas et potestas male ia-
 cent in pulue. honor et gloria
 male sedent in cinere. quidg̃
 s̄be filacteria dilatas et ma-
 gnificas fimbrias. In luto.
 dices ille qui induebatur p̄
 p̄pina et billo sepultus est in
 inferno. dicitur filia p̄parche
 iacob anq̃ egredereur ut e-
 meret ornamentum mulier
 p̄pincialium virgo p̄māhit
 cum autem erunt sicut filii
 regis amore eam oppressit.
 olofernes autē qui sedebat i
 canapoo quod erat ex p̄pina
 auro. sin aragdo et lapidibz
 preciosis textum niglatu
 est a iudith q̃ ai p̄p̄us vteret
 cilio tunc ornati iocūditati
 assumpit. audisti hoc consi-
 lium sapientis in ecto. inue-
 stita ne glorieis unq̃m. et
 petrus apls. non i ueste p̄p̄osa
 nec sic extus capillata
 aut circundatio aur. aut ve-
 stimentoz cultus. **cont̄ super**
Attende **flum̄ ornati**
 quid contra s̄ flum̄ or-
 natum constructur. dominus
 per p̄phiam ysaiam. pro eo q̃
 elenate sunt filie syon et am-

bulauit extēto collo et
 nitibz oclor ibant decal-
 uabit dominus v̄ticem
 filiarum syon et cinē earz
 nudabit. in die illa aufet
 dñs ornamentum calciam
 torum et laminas et torq̃s
 et moniha et armillas et
 nntas et discinaha et
 piscedas et uniuilas et
 olfactoriola. et in aureos
 amulos et gemas in fote
 p̄dentes et mutagone et
 pallia et hntexana et ac-
 et specula et hndones et
 nutes et chertū et erit p̄
 sua vi odore fetoz. pro zona
 fimbriis et pro c̄p̄o cūe
 caluani et pro fascia pecto-
 rali alitum. ecce nista pe-
 na redditur pro culpa. ut
 in eo p̄m̄antur in quo p̄-
 cauerant adhuc sup̄ hys
 audi prophetam ezechiele.
 o t̄he byllus nata de egyp-
 to terra est cin uehū. ia-
 cinctus et p̄pina de m̄sulis
 elisa facta sunt op̄m̄tū
 tuum. dētes eburneos et
 ebeunos cōmutauunt
 in precio tuo gemmam
 et purpuram et strulata
 et byllum et h̄naci et cocū
 et p̄posuerunt i m̄cato suo
 dicti m̄stitutores tui in ca-
 pedibus ad sedendum et

repleta es et glorificata es
minis. sed nunc contra es
in mari. et in profundis aqz
opes tue ad nichilū redacte
sunt et non eris usq; in petm.

qd plus defuit vestib; q; vir-

Quoniam quidam phi-
losophus in hitu con-
temptibili aulam pncipis
adisset. et dum pullans nō
fuisse admissus. Sed q̄c̄s
ingredi temptasset toties
contigisset repelli. inuitant
hitum et assumpsit ornatū.
tunc ad p̄nam voce patuit
aditus uementi q̄ p̄cedens
ad p̄ncipem pallium qd
gestabat cepit mirabiliter
olclau sup quo p̄ncipis
quid hoc ageret exquirit.
philo' ergo r̄dit. honoratē
me honoro. qz quod virtus
non potuit vestis obtinuit.

Vanitas vanitatum plus
honor defertur vestibus qm̄
virtutibus plus nemista-
ti qm̄ honestati. **de superfluo**

Artificialis cultu.
Spēs induc̄ et facies
obductin n̄alis tāq; hois ar-
tificium artem super cato-
rem. non sic in mathō. Co-
siderate n̄q; l̄ha agri quō
aescunt non laborant. neq;
nent. dico x̄ vobis quonm̄
nec salōn in omni gloria

77
sua coop̄tus ē sicut v̄nus ex
istis ablit vt adultin' color
cōparabilis sic naturo. quimo
cum facies adultino colore fa-
scatur. os abhominabili fetore
conuipz. in ps. v̄muerla
vanitas omnis homo v̄mēs.
Quid. n. n̄amus q̄ pete cune
planare cesariem ungerē ge-
nas ungerē facie. producere
sup̄talia. Salōn. qm̄ fallax
gloria et vana sit pulchitudo.
p̄layas. omnis caro femm
et omnis gloria eius q̄ flos
fem. in ps. qm̄ sicut femm
velociter arescent et sic olera
herbarum cito cadent. vt autē
ornatum plone p̄team ne
mahgin' qm̄ verus videatur
succresce. q̄ vanus q̄ ornare
menlam mantilib; putacis
cutellis eboze maicatis. valis
aureis. valis argēteis. aipi
et n̄apis. uecahb; et ḡdab;
scutellis coclearib;. furtinib;
et salaris capsulis et flabelib;
Quid p̄dest p̄mge camas dica-
re p̄ticas p̄llare vestiblin
sustnere pannitum cōpone
lectum plumis inflatum
opis l̄ris obductum coram
ēciam aut canapeo scriptum ē
n. in ps. non cum morietur
accipiet hec omnia vt simul
descendat cum eo glia dom' ex.
de multis vicis qb; sūt reprobi

Non est qui de cordis mun-
 dia valeat gloriari. quoniam
 in multis offendimus. in epistola
 iohannis. et si dicimus quod
 peccata non habemus nosmetipsos
 seducimus et veritas in nobis
 non est. quis qui illud valeat
 dicere cum apostolo. in hoc nihil
 conscius non sum tamen in hoc
 iustificatus sum. quis est hic
 et laudabimus eum. iob. ecce
 inter sanctos non est inmutabilis
 celi non sunt mundi in conspectu
 eius et in angelis suis reperit
 puritatem quoniam magis abho-
 numabilis est et inutilis homo
 qui bibit quasi aquam iniquitatis
 in genitum. peccant ergo deum
 quod hominem fecisset in terra
 eo quod multa esset hominum
 malicia super terram. et cum
 cogitatio hominis ad malum
 intenta omnino tempore. et id
 tantus dolor cordis inuisceris
 delent hominem quem creant
 porro superbia dant iniquitatem
 et refugit caritas multorum
 in psalms. omnes declinaverunt
 simul iniquitatem facti sunt non est
 qui faciat bonum. non est ullus
 ad verum. tota pene vita mor-
 talium mortalibus est plena pur-
 gatus ut in eis valeat inveniri
 qui non demerit ad similitudinem
 qui non reuertitur ad nomen
 qui non putrescat in sceleris.

quoniam potius gloriatur cum
 male fecit et exultet in rebus
 pessimis in epistola. apostolo. ad romanos.
 repleti sunt omnino iniquitate
 malicia fornicatione. avari-
 cia. nequitia. pleni invidia
 homicidii. contumeliose
 dolo malignitate. in inveni-
 tione detractores. deodibiles
 contumeliosi. superbi. elati
 inuentores malorum peccatoribus
 non obediens. insipientes
 incompoti. sine affectu
 absque fide sine misericordia tabbus
 et peioribus iste mundus
 habundat. hereticis schismaticis
 perfidis et tyrannis. symoniacis et hypocritis avari-
 cis et cupidis. raptoribus
 et predonibus violentis et
 exactoribus usurariis et
 fallacis impis et sacrile-
 gis proditoribus et menda-
 cibus. adulatoribus et falla-
 cibus. garruloribus et ver-
 lucis gulosis et ebriosis
 adulteris et incestuosis
 molibus et immundis pigis
 et negligenteribus uanis et pro-
 digis impetiosis et uacidis
 impacibus et inconstantibus
 veneficis et anguibus pu-
 nis et erectis plumpu-
 olis et arroganteribus iac-
 dulis et desperatis. denique
 inutilis viciis uretica in psalms.

licet deficiat summus defici-
ent. et sicut fluit cera a
facie ignis ita peccatores
pibunt. **incipit tertia pars**
de dampnabili humane dissoluis
egressu et primo de doloribus
quos mali patiuntur in morte.

Mali siquidem nihil dolo-
res patiuntur in mor-
te. primus dolor est angustia
corporea tanta et tam gravis
quanta et quibus nec fuit nisi
est in presenti vita ante disso-
lutionem illam quam quibus-
dam et sine moribus appet-
it pro nimio dolore se ipsos
dissipantibus fortis enim et
incomparabilis est violentia
quam exus ille et physicales
nodi inter corpus et animam
dissoluntur. unde propheta.
lamentando ait. in psalms. cir-
condederunt me dolores
mortis. dominus. circōdederunt
me dolores mortis. quia me-
brum non est articulus in cor-
pore quam penitus involuat
illo irreparabili dolore.

Secundus dolor est quia
plene defatigato corpore
et suis exhaustis viribus
anima multo liberius videtur
tunc in momento occurrere
omnia opera sua bona vel
mala que fecit. que omnia recedunt
ante oculos interiores do-

lor iste tantus et repletio ista
tam gravis est. quia anima plerumque
liberata cogitur quasi se ipsam odit
se. unde dominus in psalms. torrentes
iniquitatis conturbaverunt
me. nota torrentes iniquitatis
cum multo impetu veniunt
et videntur diuere omnia
ita in morte videbit malus
omnia subito que ante se ait
opera bona vel mala. **T**er-
cius dolor est quia anima incipit
tam niste diiudicare et sibi
pro iniquitatibus suis signa
omnia et debita retere tor-
menta in det munere. unde
dominus in psalms. circōdederunt me do-
lores mortis. etc. **Q**uartus
dolor est quando anima adhuc
in corpore posita videt spiritus
malignos ad rapiendum
se patos ubi tantus dolor est
et timor quod misera anima licet
extincta quam diu potest refugiat
at et tempus sue captivitatis
redimat antequam de corpore exe-
at. **de aduentu christi ad diem mortis**

Videat etiam tam bonus
quam malus antequam egrediat
de corpore christum in cruce posi-
tum. malus ut ad confusione
erubescat se non esse redemptum
sanguine christi. sua culpa erige-
te. unde de malo dominus in euangelio.
videbunt in quo propugnerunt
quod intelligit de aduentu christi

ad iudicium et de aduentu ad
diem mortis. bonus u vidz
exultationem hēmus exūbis
apli. qui ait usqz idie aduet
dñi mī ihū xpi. i. usqz idie
mortis qñ apparet tam loīs
quā malis xps i cōte pōitus
et ipē xps de iobē cūngla ait
Sic eum volo manē donec
ueniam et in uigilate per
seuerantem donec ueniam
ad obitum ipius. **¶** Quor
namqz leguntur aduentus
xpi. duo uisibiles. p̄m̄s in
mente ad iudicium. Scdus i
obitu amulz fidelis. et duo
inuisibiles. p̄m̄s in mēte
p̄ grāciam. vnde in eūgēho.
ad eum uenemus et mansi
onem apud eum faciemus.

Secundus in obitu amulz
fidelis. vnde iob i apoc. uen
ihū. vnde d̄ obitus q̄ obmā
uent ei xps. **de putredine ca**

Geribit spūs d̄m̄erum
emus et reūtet in terrā
suā in illa die p̄ibunt oīs
cogitationes eoz. **¶** Quota
quanti sunt mortales de
mundane p̄uisionis incer
titudine cogitans. S; sub
repente mortis articulo
repente amicta q̄ cogitauāt
euāescunt i p̄s. sic vmb
que declinat ablati sunt et
excussi sunt sicut locuste. ex

ibit ergo spūs eius non
uoluntarius sed nuntus.
Job. qz cum dolore dimittz
q̄ cum amore possedit. ac
velit nolit. Job cōstitutus
ē ei t̄m̄us qui p̄t̄r nō
pōt̄t in quo terra reūtet
in terram. sc̄ptum est ei.
terra es et in terram ibis.
in gen. natale quidem ē
ut matiatum p̄lohiatum
in matiam. In psalmo.
auferet spūm illoz et defi
cient et in puluere reūtet.
i eccl̄o. Cum autē moriet
homo hereditabit bestias f
pentes et uermes. Job oīs
in puluere et uermes
coopient eos. ysaas. sicut
uestimentum sic comedit
eos uermis et sicut lana
sic deuorabit eos tinea. Job.
q. putredo consumendus
sum et q. uestim̄ti quod co
meditur a tinea. Job. put
d̄m̄ dixi. p̄r̄ mens mater
mea et soroz mea vmbz.
homo putredo. filius hoīs
v̄nus. qm̄ q̄p̄s p̄r̄ q̄ uilis
mater q̄ abhoiabilis soroz
conceptus ē homo de s̄ā
gine p̄ ardorem h̄bidis
putrefacto. cuius candē
cadān q̄ fimbres v̄mes
assistent v̄nus genuit
p̄duyt sterus et noitū

mortuus pducet fetorem
et putredinem. vniuersi ei
homo hoicem vnicum in
pungunt mortuus vne
plimos ipuigabit. quidg
fetidus humano cadaue
quid horribilus hoie mor
tuo. cuius gratissimus est
erat amplexus in vita
molestus etia erit aspectus
in morte. quid ergo plunt
diuicie quid eple q' delicia
non liberabunt a morte
non defendent a verme no
eripient a fetore. q' modo
sedet glorus in throno ni
iacet despectus in tumulo
qui modo fulgebat ornat
in aula modo sedet nudus
in tumba. qui modo vesce
batur delens in cenaclo
modo consumitur a iunib
in sepulchro. **de tristitia dap**

Vindicta **natorum.**
Veniens in pny in ecco.
verius et ignis et vterq;
duplex in reuo: et extio:
interio: qui rodit et vrit
coz. extio: qui rodit et vrit
corpus. vniuersi inq; no mo
uetur et ignis no extiguet
Judith. dabit dñs ignem
et vinem in carnes eorum
vt vrantur et seniant vsq;
in sempiternum. ysa. vni
conscie ipi libabit. affliget

memoria. t'abit pnia. torq;
bit angustia. i libro sapiencie.
venient autem in cogitacoe
pccoz timidi et t'nducet illo
iniquitas eoz dicentiu quid
plunt nobis s'bia et iactan
cia diuiciarum quid contit
nobis. t'nsierunt illa omnia
tanquam vmbra et sic nam
que p'uit fluctuantem aq;
cuius cum pretit no e' inere
vestigium sic et nos nati co
tunio delinimus ee. vtutis
quide nullum lignum vale
mus ostendere. sed in mali
ginitate consumpti sumus
cum in genti turbatione co
gitabunt que cum inima
delectacione gesserunt vt
stimulus in memore pungat
ad penam quos aculeus ne
quicie stimulant ad culpa.
de inuili penitencia.

Sicent in tra se pnia
agentes. erramus
avia intatis et iusticie. hui
non illuxit nobis. in luca.
tunc incipient d're montib'
cadite s' nos et collibus op
ite nos. penitebunt sed no
ad penam. iob. sed no oitent
ad veniam. iustum e' enim
vt q' noluerunt qu' potuerit
cum velint non possint in
luca. dedit eis deus locum
penitencie et ipi abusi sunt

p̄ca dices ille cum auciabat
 in flamma dicebat ad abrahā
 in lica. rogo te p̄ ut mittas
 lazarium in domum p̄as mei
 habeo. n. quinq; fr̄es vt testet
 illis ne ueniant in hunc locū
 tormentoz an cum abrahā
 uidisset h̄ur moyses x̄p̄h̄a
 audiant illos. Subiunxit
 non p̄ abrahā. sed si quis
 ex mortuis uet ad eos p̄nāz
 agerent agebat et ip̄e p̄nāz
 in inferno sed qz cognoscebat
 eam inutilem rogabat vt a
 nunciaretur hoc fr̄ib; suis q̄t
 agerent in hoc sc̄o p̄itēciā
 auctuosam qz tunc prodest
 homini penitere cum p̄t ip̄e
 peccare. *de diuisis penis infer*

Bene autem *in etern.*
 Penitentes sc̄m diuisa
 p̄ccata sunt. p̄ma pena est
 ignis. sc̄da ē fugus de h̄is die
 dominus. erit fictus et sc̄doz
 dentium p̄pter fugus. Tercia
 erit fetoz de h̄is trib; dicitur
 i ps. ignis sulphur et sp̄e pro
 cellarum. Quarta vermes
 indeficientes. vnde ysaias.
 vms eoz non morietur et
 ignis non extinguetur. Quin
 ta salegria penitentium. vnde
 dicit ysaias. p̄ta sūt iudicia
 blasphematoribus et p̄tina
 cutes mallei stultorum eoz
 poribus. Sexta tenebre pal

pabiles extiores et itiores
 vnde iob. terra misie et te
 nebraz vbi umbra mortis.
 et alibi vadam ad terram
 tenebrosā et optā mortis
 caligine. et in ps. ietium
 non videbit lumen et abbi
 ali in tenebris cōticescēt.
 Septima confusio p̄ccoz
 sicut. n. legi tunc erit abbi
 apti conscie hoīs et erunt
 om̄ib; conscie manifeste.
 Octava horribilis visio de
 monum qui videbuntur
 in exultationem sc̄tillaz
 de igne ascendentium. No
 na ignee cathene quibus
 nup̄y constringuntur me
 bus. Prima per cōcupiscē
 ciam ē. Secunda malicōloz
 Tercia h̄uio loz. Quarta
 indoz et odium h̄itum.
 Quinta eoz qui hoc sc̄o
 flagello non meruerunt
 castigari qz exaccitauerunt
 d̄m p̄ccozes et secundum
 multitudinē iniquitatū
 suarum non q̄ret. Sexta
 eoz qui in tenebris āblante
 ad lumen ueni uere cōtēp
 serunt. Septia cōfitecū
 p̄ca sua et p̄nāam cōtemp
 nentium. Octaua q̄i h̄ sc̄o
 libenter vident mala et
 faciunt. Nona illoz qui p̄
 singula vicia sunt deflueri

officium
sup
27

qui ambulat in desideriis
suis et in concupiscentiis
suis. **De mestabili angustia**

Videntes **dapnatorum.**
Turbabuntur timore
horribili pro angustia dice-
tes. hi sunt quos aliqui
hominis in derisum et in
similitudinem improperij.
nos in sensu uita illorum
estimamus in sanam et
finem illorum sine honore.
Sed quomodo computati
sunt inter filios dei. et in
sanctos locis illorum est. sup-
plicium illorum erit in uen-
glia bonorum. licet forte pro
finem iudicij ubi quidem
visum sunt reprobus in tor-
mentis secundum illud in ps.
letabitur iustus cum uiderit
vindictam impiorum. rep-
bi non sunt visum beatos
in gloria secundum illud. ysa.
tollatur impius ne uide-
at gloriam dei in libro sap.
talia dicent in iustis peccato-
res qui spes ipsorum quae a vento
tollitur et tanquam spuma
gratilis quae a vento dissipatur
et tanquam fumus a vento diffu-
sus et tanquam in ebria hospitis
vnius diei. **De igne iehem.**

Ignis ieheme nec h
ignis mittitur in flatu
succendi. sed a deo creatur

inextinguibilis ab origine
mundi. iob. scriptum est enim
deuorabit eum ignis quia non
succenditur. credit autem
sub terris secundum illud propheta
ysayas. In finibus subest cont-
batus in occursum aduentus
tui. Sed et omnis locus reprobus
est periculosus. quia sepe deserunt
secum cruciatum et ubique
se tormentum occurrunt. ex-
chiel. producam inquit ignem
de medio tui qui comedat te
ignis autem gehenne sepe
ardebit et nunquam lucebit.
semper uret et nunquam con-
sumet. semper inficiet et nunquam
deficiet. Est enim apud istos
sima tenebrarum obscuritas.
inmensa penarum acuitas. infi-
nitatum miseriarum et tinitas
in matris. ligatis inquit pedibus
et manibus eius in tenebras
cum in tenebras exteriores
ibierit fletus et stridor deum
singula membra pro peccatis
suis propria sustinebunt tor-
menta ut meo puniantur
in quo peccauerunt. scriptum est
enim. Salomon. pro quo peccat homo
et torquetur. unde qui lingua
crucciatur in lingua propter
quod ipse clamabat. pro abra-
ham misere mei et mitte la-
zarum ut intingam extimum
digitti sui in aqua ut reficiet

lingua
que in
7. folio

linguam meam grego cui
aor in hac flamma. p digi
tum intelligitur operatio
digitis. n. opamur. qñ dicat
si minimum opus lazari hñz
innoxem penam sentirent.

Reprobi *de tenebris ism.*
non solum exterioribus
sed interioribus involentur
qñ spirituali piter et corporali
luce carebunt scriptum eñ
ysayas. tollatur impius
ne videat gloriam dei qñ solus
tunc erit in lucem sempiterna
tantam in penis tolerabit
angustiam reprobi ut vix a
liud cogitare valeant preter
penas. sed illuc dirigent in
petum cogitationis ubi sen
sient vni doloris. Sane dil
cipulis quidam fertur appa
ruisse magis post mortem
quem cum magis intellexisset
fore damnatum quiescit
ab eo si aliqñ qones apud inferos
videntur quid dñr in dñe apud
inferos queri non solum in
quid sit pena. sed ut ait salo.
nec opus nec ratio nec scia
nec sapia e apud infos quo
tu pas erit enim i reprobis
tanta mentis obliuio. tanta
cecitas al. tanta cofusio rōnis
vel nunqñ ad cogitandum qñ
qm de deo possint alligē. nē
dum ad confitendum valeat

aspicere. nam a mortuo
tanquā ab eo qui nō pte
confessio. scriptum eñ
m ps. non mortui lauda
bunt te neq; omnes qui
descendunt in infernum
ysayas. non infinis con
fitebi tibi neq; mors lau
dabit te domine. *de ofuscā*

Dimite *penarum.*
me domine dicit iob.
ut plangam paululum
dorem meum anquam
vadam et non revertar ad
terram tenebrosā et optā
moris caligine. tñ unse
ne et tenebrarum ubi ubi
moris et nullus ordo sed
sempiternus honor i hñtas
ordo quidem erit i qñtitate
penarum. i. cūqñ qñ m qñ
mensura mēlli fueritis
remetietur vobis ut qui
gravis peccaverunt gravius
pimentur. potētes enim
potenter patientur tor
menta. sed ordo erit i qñta
te rerum. Job qñ de aquis
nummū ut subita qñoni
unitacio gravioze infat
cuiatum. ex pñto cogit
qñ si frigidum adultis ad
hibeas ardētiore sentient
cuiatum. *de infirmitate*

Sicut *tormentorū*
omnis in infno positi

sunt et mors depascet eos
 dictum est a similitudine mure
 torum que non radicatis
 herbas euellunt. sed summi
 tates solum modo carpunt
 ut iterum herbe renascuntur
 ad passum sic et impij qui
 morte depasti remittuntur
 ad mortem ut eternaliter
 moriantur. **D**uidius. sic
 in consumptione semper re
 nascentes non peccant. ut
 semper possit pene recurre
 erit mors immortalis. tunc ve
 nient morti qui in te sunt
 mortui. querent mortem
 et non inuenient qui vitam
 huerunt et perdidit. audi
 iohannem in apoc. In diebus
 illis querent homines mor
 tem et non inuenient eam.
 desiderabunt mori et mors
 fugiet ab illis. **M**ors qui
 dulcis esses illis quibus tam
 amara fuisti. te solum desi
 derant optabunt que sola
 vehementer odent. **Cur**

Nullus reprobis non habet.
 Ergo sibi blandiatur
 quod si in peccato non in fine nascet
 neque indignabitur sibi in facie
 eius si omnia opera eius
 quia cum est natus obliuiscitur
 miser. nec quod quod eorum
 que fecit odit. assumens
 in argumentum prophetarum

errore quod dominus ait. **pl**a.
 congregabuntur in congregatione
 unus facis in lacum et clau
 dentur in carcere et per multos
 res visitabuntur. homo namque
 peccat ad tempus non ergo
 punietur in eternum. **S**pes
 iustus. **F**alsa presumptio.
 non credat frustra. **J**ob. errore
 deceptus quod aliquo precio
 redimendus sit qui in infimo
 nulla est redemptio. congrega
 buntur ergo peccatores in lacum
 et cludentur in carcere. **S** in
 inferno. in quo sine corporibus
 usque ad diem iudicii torquentur
 et post multos dies videbunt
 post qui resurgent cum corporibus
 in nouissimo die visitabuntur
 non ad salutem sed ad videndum
 qui post diem iudicii grauiter
 punientur. sic et alibi dicitur
 in ps. visitabo in uirga iniqui
 tates eorum et in uerbis
 peccata eorum. predestinatis ergo
 deus nascitur temporaliter
 quod flagellat omnem filium
 quem recipit de quibus illud
 accipitur non in finem etc.
 quia iustum est ut qui in suo
 preuaricatur eterno deus uel
 scatur in suo animo. nam licet
 peccandi facultas illi dimittat.
 ipse tamen non dimittit uol
 untatem peccandi. **S**criptum
 enim in ps. sibi a eorum que

odent.

denunt ascendit semp. Non
 humiliabunt reprobi iam
 desperti de venia sed maligni-
 tas odij que tantum exercet
 in illis vt velint oio non esse
 per quem sciunt se tam infe-
 liciter ee maledicent altissio
 et blasphemabunt excelsim
 querentes eum malignu
 qui creauit illos ad penam
 et non inclinetur ad ueniam.
 audi iohannem in apoc. dice-
 te. gaudio magna descendit de
 celo in hoies et blasphemauit
 homines deum propt' plagam
 quidam. quoniam facta magna e
 vehementer. voluntas ergo
 dampnati licet amittit pota-
 tis effectum. semp te habebit
 malignitatis affectum. et ipa
 erit in inferno supplicium q
 fuerat in mundo pctm. licet
 tamen et ibi pctm sit. sed non
 nitum plone. Impius ergo
 quia semp h'bit in se reatum
 ex culpa semp sentiet cont se
 cruciatum ex pena quod ipse
 per pnam non delect deus
 per indulgentiam no remit-
 tet. ad magnam ergo pnam
 iusticiam iudicantis vt nunq
 carent iehenne supplicio
 qui nunq noluerunt i vita
 cauere peccato. uoluisse ut
 si potuissent sine fine viuere
 vt potuissent sine fine peccare

ostendunt. n. q. in pcto sep
 viuere cupiunt qui nunq
 desinunt pctm dum viuunt.
testimonium de sulphuribus et ignibus

Suis unq. nunq. ylasas.
 potent hitare de vobis
 cum ardoribus sempiternis.
 Isti fumus emittit i furore.
 ignis ardens tota die et noc-
 te non extinguetur sed ascen-
 det fumus eius in celum
 et ignoiam etiam q nunq
 oblivione delebit. daniel.
 Qui dormient i tre pulue
 emiglabunt alij in vitam
 eternam. alij in obprobrium
 vt videant semp. Salom.
 sortio homine impio nulla
 spes erit de eo. hinc extemplo
 venet pdicio sua et subito
 conteretur nec h'bit ultra
 medicinam a deo. apl's. Si
 quis adorauit bestiam et
 ymaginem eius hic h'bet de
 vno re dei et cruciabit igne
 et sulfure. et fumus tormen-
 torum ascendet i scia scloz.
 nec h'bit requiem die ac no-
 cte qui adorauit bestiam et y-
 maginem eius consumat
 hec veritas que dampnados
 in iudicio eternaliter rep-
 habit. in matheo dice's. ite
 maledicti in igne etiam
 qui patus e dyabolo et agis
 eius. si scdm iudicium dnu

in deuterono. In ore duorum
vel trium stet omne uerbum
quinto magis more tantorum
uiciorum de propria ueritate con-
stabit. **De die iudicii.**

Ecce ergo dies domini
ueniet crudelis et indi-
gnationis plenus et ire
et furoris ad ponendam terram
in solitudine et peccatores eius
conterendos quoniam stelle celi
et splendor eorum non expandent
lumen suum. obte-
nebratus erit sol in ortu
suo et luna non splendebit
in ortu suo et uisitabo si-
orbem omnem mala et
contra impios iniquitates
eorum et quiescere faciam
supbiam infidelium et
arrogantiam fortium
humiliabo. propter hoc
omnes manus dissoluentur
et omne cor hominis ta-
blescet et conteretur. tor-
siones et dolores tenebunt
quoniam parturientis dolebunt. un-
quisque ad proximum suum
stuperebit facies combuste
uultus eorum. dies illa dies
ut dies tribulationis
et angustie dies calami-
tatis et miserie. dies tene-
brarum et caliginis. dies ne-
bule et turbis. dies tu-
be et clangoris. quoniam colum

mationem cum festinatione
faciet dominus cunctis habi-
tantibus terram. in lucam. et
sueniet repentina dies il-
la tanquam laqueus in omnes
qui sedent super faciem orbis terre.
in matho. quoniam sicut fulgur
erit ab oriente et apparet usque
in occidente. ita erit aduentus
filii hominis. apoc. dies enim
sicut fur in nocte ita ueniet
cum dixerit pax et securitas.
tunc repentinus sueniet
eis utritus sicut dolor in uero
hanti et non effugient. **De
precedente tribulatione.**

Precedet autem tribulatio
magna quoniam his nunquam
fuit ab inicio mundi nisi in
neque fiet et nisi breui atri-
fuerint dies illi non fieret
salua omnis caro. in matho.
Surgat gens contra gentem
et regnum aduersus regnum
et terre motus erunt plaga
pestilentie et fames. terro-
res quoniam de celo et tempestates.
et signa magna erunt in sole et
luna et stellis et in terris plu-
sura gentium. per confusio. so-
ma. et fluxus. auersentibus autem
hominibus pro timore et expecta-
tione quoniam sruent uniuerso
orbi. Surgent pseudo christum
et pseudo propheta et dabunt
signa magna et prodigia

ita quod si fieri potest in errorem
inducantur etc. apoc. ad corinth.
tunc reuelabit homo peccator
et filius perditionis qui adulat
et exoluitur super omne quod dicitur
aut colitur deus ita ut in templo
dei sedeat se ostendens tanquam
sit deus quoniam dominus ihesus christus. in
faciet spiritus oris sui. *Ma*
lachel. antetur autem helias
propheta pulcherrime veniat dies deus
magnus et horribilis corpa
trium ad filios et cor filiorum
ad presens cum quo veniet enoc
et propheta abunt. in apoc. diebus
mille ducentis sexaginta
annis lactis et cum fine
erunt testimonium suum
bestia que ascendet de abyssu fa
ciet aduersus illos bellum
et vincet illos et occidet et
corpora eorum iacebunt in pla
teis civitatis magne vbi do
corum crucifixus est et post
tres dies et dimidium spiritus
vite intrabit in eos. *De die*
statim finalis iudicii.
Statim finalis iudicii.
autem post tribulationem
dierum illorum sol obscurabitur
et luna non dabit lumen suum
et stelle cadent de celo et vir
tutes celorum movebuntur.
et tunc apparebit signum filii
hominis in celo et plangent
super se omnes tribus terre.
in apoc. reges et principes

et tribum et dimites et forte
et omnis finis et liber
abscondent se in speluncas
et in petris montium et
dicent montibus et petris.
cadite super nos et abscon
dite nos a facie sedentis
super thronum et ab ira
agni quando veniet dies
domini magnus ne mi
piorum et quis poterit
stare. in matho. et mittet
angelos suos cum tuba
et voce magna et congre
gabunt electos eius a
quatuor ventis celi a fini
bus celorum usque ad ter
minos eorum. apoc. ad th.
Tunc ipse dominus in nubibus
et voce archangelorum et in tuba
dei descendet de celo. in ioh. e.
et omnes qui in monumentis
sunt audient vocem domini
dei et procedent boni in re
surrectionem vite. mali
autem in resurrectione
iudicii. In apoc. apoc. set
in finis dabunt mortuos
suos qui in ipsis erunt. et
videbit omnis oculus qui
cum pupugerunt filium
hominis venientem in nu
bibus celi cum virtute mul
ta et magna maiestate.
ylayas. veniet autem dominus ad
iudicium non solum cum angelis

sed etiam cum senatoribus
populi sui. Salom. nobil
in portis qui sedet cum se
natoribus terre. in matho.
sedebunt enim et ipsi super
sedes regum tribus israel. daniel
aspicebam inquit donec fin
positi sunt et antiquus die
rum sedebat. vestimentum
eius quasi nix candidum
et capilli capitis eius quasi
lana alba. thronus eius flamma
ignis. rote eius ignis
accensus. flammam ignis
rapidus qui egrediebatur
a facie eius. angeli milium
in circuitu eius. decies centies
tercenties angeli assistebant ei.
Deus manifestus veiet
et non silebit. ignis
in conspectu eius exardescit
et in circuitu eius tempestas
valida. miles et caligo in
circuitu eius iustitia et in
iudicium correctio sedis eius
advocant celum de sursum
et terram discernit populum
suum. in matho. nam con
gregabuntur ante eum
omnes gentes et separabit
eos ad iudicium sicut pastor
segregat agnos ab edis
et statuet quidem oves ad
dexteras. edos autem a sinistris.
**de potentia sapientia et ius
ticia iudicis.**

Quotus erit tunc iob. timor
et tremor. quotus erit fle
tus et gemitus. ysaiah. nam hi
columnae caeli contremescunt
et pavescunt angeli pacis
amare flebunt. peccatores autem
quid facient. mepla cum. Si
iustus ure saluabitur impius et
peccator ubi pebunt. ppa clama
bat ppha dauid. non intres in
iudicium cum seruo tuo quia non
iustificabitur in conspectu tuo ois
vivens. Si. u. iniquitates obser
uans domine dñe quis sustinebit.
Quis. u. non timet iudicem
potentissimum. sapientissimum
potentissimum quem nemo potest
effugere. sapientissimum quem
nemo potest latere. iustissi
mum qui non potest corrumpi. Job.
si fortitudo quotus iobustissimum
est et sapiens corde et fortis robo
re. si equitas iudicium non audet
pro me testimonium reddere. iob.
Si iustificare me volueris. os
meum condemnabit me.
pium me conplorabit etiam si
simplex fueris. dd. ipse dixit et
facta sunt mandavit et cata
lunt. qui vocat stellas et dicit
nomen et qui facit angelos
huos spiritus et ministros suos
ignem videntem. cuius volun
tati nil ois resistit. cui ubi est
impossibile. cui flectit omne
genus. celestium terrestrium et

infernum. hunc ergo nō potest effugere. dñte ppha dō. Si ascendero in celum etc. xp̄e scrutatur renes et corda animus oculis omnia nuda sunt et apta qui pluuie guttas et arenas mans dimmerat. dō sciari dominus. presci om̄ et colā singulor. occultus occultorū om̄ indagator. hunc ḡ nemo p̄t latere sicut dicit apō. ad hebreos. non ē ulla creatura nisi sibilis in conspectu eius. ipse iudex iustus fortis et lon. qui nec prece nec precio nec amore nec odio declinat a sententia rectitudinis. sed via regia sc̄p̄cedens. nullum malum preterit ipunitum. et nullum bonū remunerat nisi iūq̄ hūc ḡ nemo p̄t corrumpere. iuxta quod inq̄ ps̄. auredes siglis sc̄dm̄ opera eorum. **de dñno**

Quis autem iudicio. Non timeat illud etiam in quo idem et accusator et advocatus et iudex. accusabit eum cum dicet i euanglio elui m. etc. advocabit quādm̄ nō fecistis etc. iudicabit cū i fēt discedite amē etc. non erunt testes in illo iudicio necesse est. q̄ tunc manifesta erunt abscondita tenebrar. nichil enim occultum erit quod nō reueletur. damel. tunc libri

conscienciar apti erunt et iudicabuntur mortui ex hys q̄ sc̄pta sunt in libris sinopa eorum. In apoc. quātus erit pudor in p̄coribz. q̄ ta eorū confusio cum eoz nefandisima cūma amctis erunt liquido manifesta. dō. beati quozum remisse sunt iniquitates et quozum tecta sunt peccata. ab illa sententia nūquā potit puocari. In iohē. q̄ p̄z omne iudiciū dedit fili o. m apoc. qui claudit et nō apit et qui apit et nō claudit. os enim domini locuti ē.

Quod nil p̄dit dampnandū. Tunc non p̄deū. Ezechiel. non dē honores. non suffragabimur anna. Sc̄ptum ē cū i ezechiel. argentum eorum et aurum eorum non valebit liberare eos in die furoris domini. in apoc. flebunt et plangent reges terre cum viderint fumum incendij p̄pter fūre tormentor. ysaias. quid ergo faciatis in die visitacois et calamitatis de lōge uicētis. ad cuius fugietis auxilium vnusquisq̄ omnis suum portabit. anima q̄ peccauit ipa moritur. in mathō. **Odium** tunc iudicium in quo nō solum de factis. sed de oī uerbo

quod nil p̄dit dampnandū

ocioso quodamq; locuti fu
erunt homines redditi se
rionem in quo usq; ad no
nissimum quadrantē exige
tur debitum cum vbius.
quis ergo fugē potit abi
ra ventura. mittet ergo fi
lius hominis anglos suos
et colligent de regno eius
omnia scandala et eos q
faciunt iniquitate et ali
gabunt fasciculos ad com
burandum et mittet eos
in caminum ignis ardetis
ibi erit fletus et stridor de
tunni. gemitus euulatus
et vbulatus. auiciatus str
dor et clamor. timor et tre
mor dolor et labor ardor et
fetor. obscitas et auicietas
acerbitas et absyntas. ca
lamitas et egestas. angu
stia et tristitia. obliuio et
confusio. torhones et co
punctiones. amaritudie
et terrores. fames sitis.
fugus et canina. sulfur
ignis in scia scloz amen.

Explicit liber in hie con
ditionis humane do gna

F. xx.

171

170

A SUPERBLY ILLUMINATED MANUSCRIPT

- 83 **LIBRI VARI THEOLOGIAE MORALIS.** *Manuscript in Latin, written in Gothic characters in red and black on 171 leaves of vellum (8⁷/₈ x 6¹/₄ inches), double columns, 36 lines to a page; embellished with 14 decorative initials exquisitely illuminated in burnished gold and colors, each with an accompanying marginal border framing the entire page, composed of rich floral and scroll motifs with decorative bands; numerous smaller initials with marginal scrolls in gold and colors, and others in alternate blue and gold with arabesque ornamentation in red and blue. Large 8vo, green crushed levant morocco, back and sides panelled in blind with elaborate Aldine tooling, gilt inside dentelles, gilt edges, by Lortic (one corner of the front cover has been gnawed along the edge; a few margins have been skilfully repaired with vellum, and there are two insignificant wormholes through the closing leaves).* XIVth Century

AN EXQUISITELY ILLUMINATED MANUSCRIPT, PROBABLY EXECUTED IN NORTHERN FRANCE FOR THE BENEDICTINE MONASTERY AT MALMESBURY IN ENGLAND. The volume contains the following five theological treatises: "*Libri III super moralibus B. Gregorii de libro Job*"; "*Meditationes B. Bernardi*"; "*Summa de Trinitate*"; "*Speculum ecclesie per F. Hugonem de Sancto Victore*"; "*Liber miserie conditionis humane*".

On the verso of leaf 32 there is an elaborate marginal border incorporating the Malmesbury arms eight times. The manuscript appears to have been originally part of a larger collection of works, and contains a few discrepancies, among others the omission of part of the text between leaves 146-7.

[SEE ILLUSTRATION]

600

Bought

725.

81 ILLUMINATIONS. *Collection of 207 illuminated miniatures, large historiated and decorative initials, decorative borders, scrolls, and others specimens of illumination, cut from various liturgical manuscripts on vellum of different periods and mounted in an album. Folio, half green morocco, gilt edges (rubbed; some of the illuminations are also rubbed).*

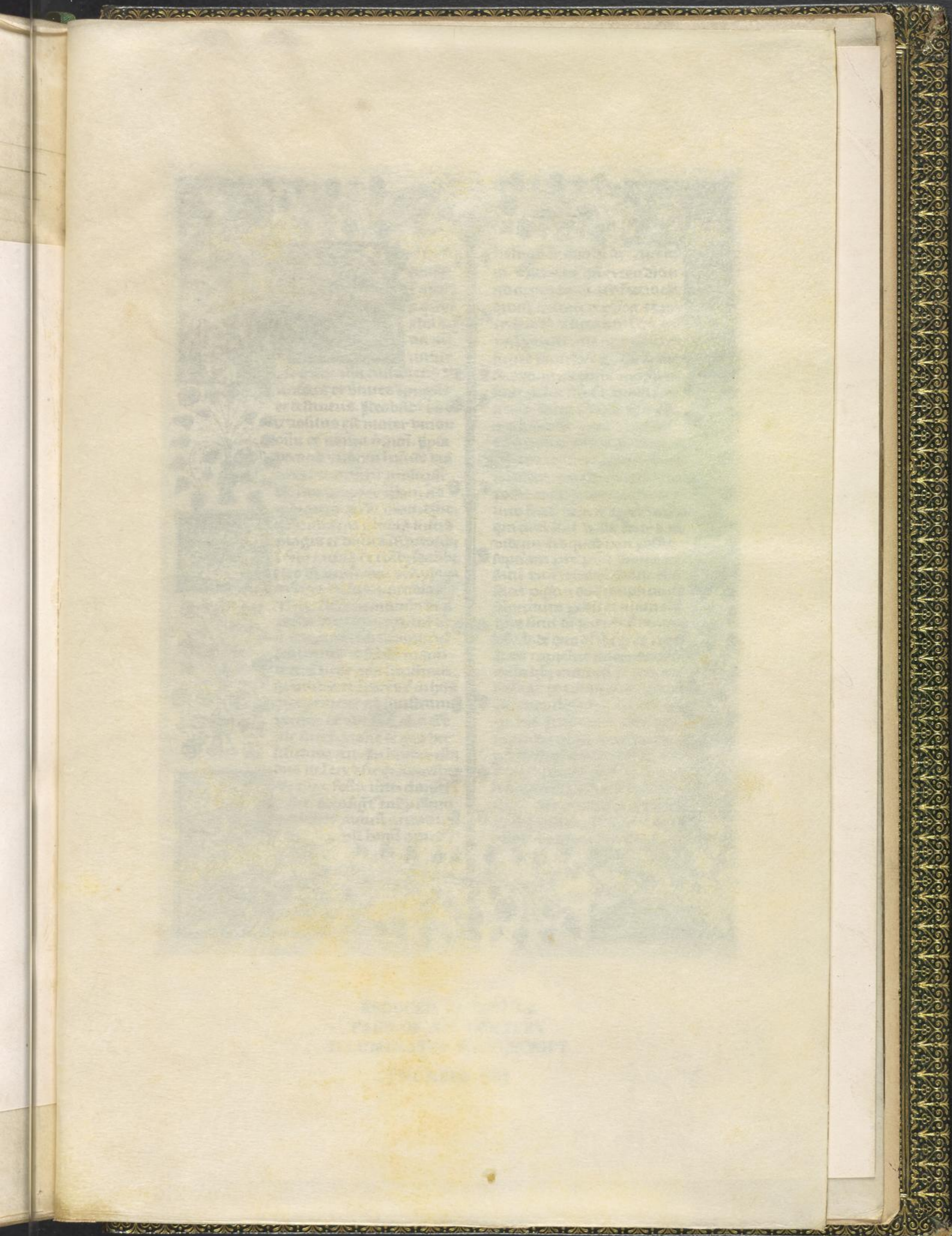
2000.

~~1000~~
2150

Buck Row

A REMARKABLE COLLECTION OF ILLUMINATIONS IN GOLD AND COLORS, displaying a great variety of styles and periods of this art. Most of the specimens are large illuminated initials incorporating fine miniatures depicting Biblical scenes, the martyrdom of Saints, and other subjects; others are fragments of decorative borders, large scrolls, and other ornamental elements. The collection was formed by Sergeant Arthur Hutton of the 71st British Infantry under Major General Ferguson in Spain, during the war of 1812-14.

2000
1500 1500
400. 200
1950

81 ILLUMINATIONS. Collection of 207 illuminated minia-
tures, large historiated and decorative initials, decorative
borders, scrolls, and others specimens of illumination, cut
from various liturgical manuscripts on vellum of different
periods and mounted in an album. Folio, half green morocco,
24 pages (rubbed; some of the illuminations are also
rubbed).

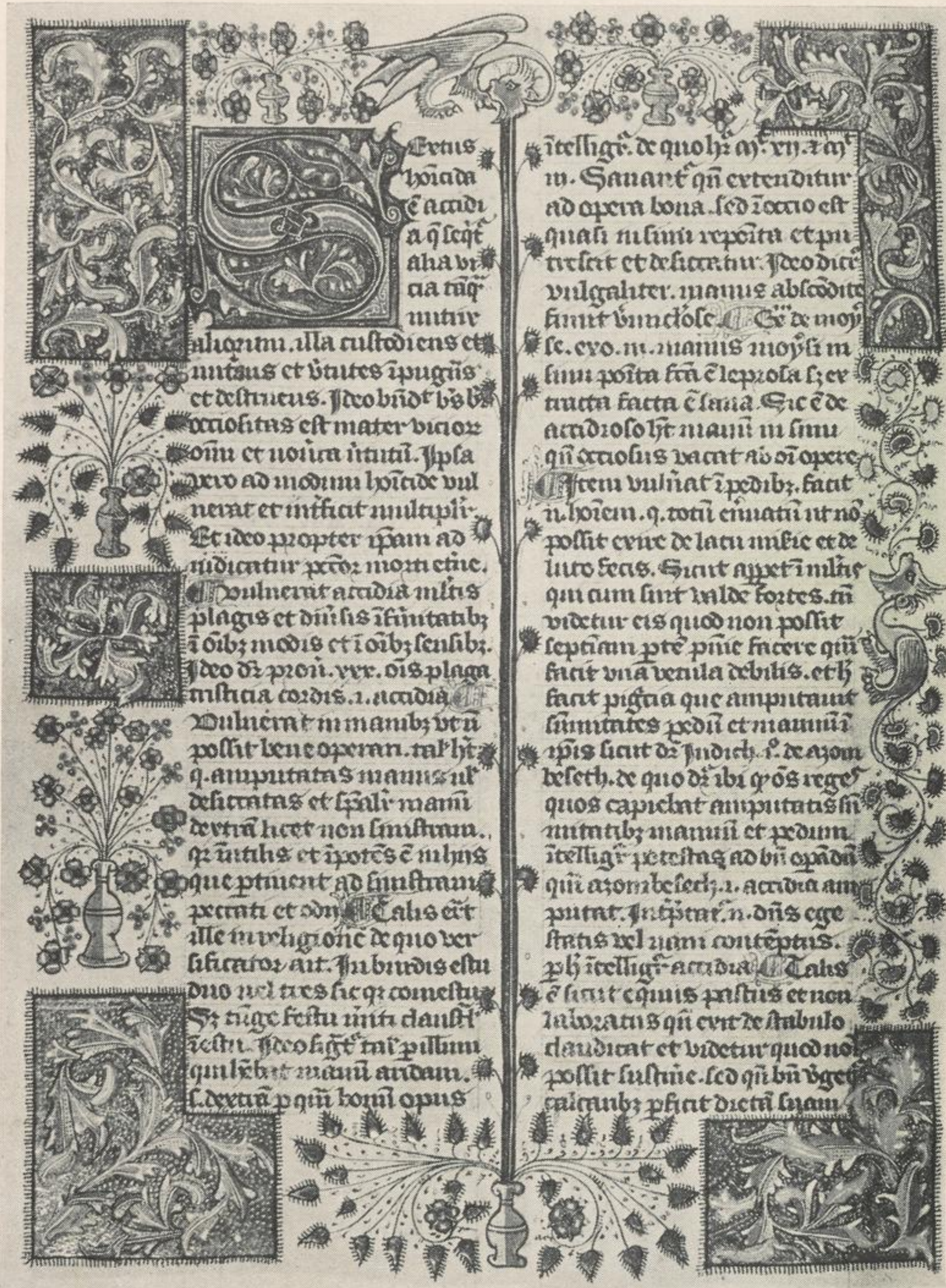
2000.

1848

7150

Bank Row

A CONSIDERABLE COLLECTION OF ILLUMINATIONS IN GOLD AND COLORS,
displaying a great variety of styles and periods of this art. Most
of the specimens are large illuminated initials incorporating fine
miniatures depicting Biblical scenes, the martyrdom of Saints, and
other subjects; others are fragments of decorative borders, large
scrolls, and other ornamental elements. The collection was formed
by Sergeant Arthur Hutton of the 71st British Infantry under Major
General Ferguson in Spain, during the war of 1812-14.

Seruus
hoiada
e accidi
a q seqt
aha vr
cia taq
mutiv

aliqui. illa custodiens et
mitaus et vtutes ipugnis
et destrucis. Ideo bndt bsb
cciditias est mater vicioz
omni et noia itatit. Ipla
vero ad modum hoide vul
nerat et inficit multipli.

Et ideo propter ipam ad
iudicatur pccoz. moti etie.
Vulnerat acedia mlis
plagis et diuisis ifinitatib;
i oib; modis et i oib; sensib;
Ideo d; pron. vix. ois plagi
mstia cordis. i. acedia.

Vulnerat in manib; vt n
possit bene operari. tal h
q. amputatas manus ul
deficitas et spali manu
dexta hccet non sinistra.

qz vntis et ipotes e m hys
que ptinent ad sinistram
peccati et oim. Talis est
ille in religione de quo ver
sificator ait. Inburdis estu
duo vel tres sic qz comestu
S; tuge festu miti clausi
vesti. Ideo hgt tal pillum
qui lebat manu ardam.
I. dexta p qui boni opus

itelligit. de quoh; ay. xii. r m
m. Sanant qn extenditur
ad opera bona. sed iocatio est
quasi in sinu reposita et pu
triscit et deficitur. Ideo dicit
vulgariter. manus abscondite
sunt vinclose. Et de moy
se. exo. m. manus moysi in
sinu posita sca e leprosa s; ex
tracta facta e sana. Sic e de
accidioso h; manu in sinu
qn accidiosus vacat ab oi opere.

Item vulnerat i pedib; facit
n. hoicem. q. totu ematu ut no
possit erue de lacu mlie et de
luro fecas. Sicut appet i mlie
qui cum sint valde fortes. n
videtur eis quod non possit
septiam pte pnie facere qui
facit vna venula debilis. et h
facit pigra que amputant
sumitates pedu et manuu
ipis sicut d; iudich. i. de azom
belech. de quo d; ibi qz os rege
quos capiebat amputatis su
mitatib; manuu et pedum
itelligit ptestas ad bii opadu
qui azom belech. i. acedia am
putat. In pte. n. dñs ege
statis vel nam contemptus.
ph itelligit acedia. Talis
e sicut equis pustus et non
laboratus qn erit de stabulo
claudicat et videtur quod no
possit sustine. sed qn bu vget
calcantib; pfiat dicta suam

REDUCED FACSIMILE
PAGE OF XIV CENTURY
ILLUMINATED MANUSCRIPT

[NUMBER 83]

folios 75

A FIFTEENTH CENTURY MANUSCRIPT
OF JOHN LYDGATE'S "FALLS OF PRINCES"

85 LYDGATE (JOHN). Falls of Princes. [Translated from Laurent de Premierfait's French Version of Boccaccio's Latin Prose.] *Manuscript in English, written in a cursive Gothic minuscule on 201 leaves of vellum (11½ x 7¾ inches); decorative initials illuminated in burnished gold and colors, with floral elongations extending into the margin, decorative border on the first page; smaller initials in alternate red and blue, and underlines, etc., in red.* Folio, red morocco, gilt tooled back, gilt fillets on the sides (most of the leaves are considerably water-stained and the script is faded and obliterated in some cases; some of the illuminations are rubbed, the lower margin of one leaf has been cut away, and the last leaf has been repaired; there are other smaller repairs, and minor defects). XVth Century

AN EARLY MANUSCRIPT OF THIS FAMOUS EPIC POEM, ONE OF THE MOST IMPORTANT LITERARY MONUMENTS OF THE POST-CHAUCERIAN PERIOD. "Falls of Princes", Lydgate's most outstanding epic poem, and the one which had the greatest influence on contemporary and subsequent English literature, is a translation of Laurent de Premierfait's French version of Boccaccio's Latin prose work in nine books, "De Casibus Virorum Illustrium." The poem was written during the years 1430-8 for Humphrey, Duke of York, and comprises in its entirety 26,316 lines. The present manuscript contains over 33,500 lines, divided into eight books, and preceded by a lengthy prologue of 67 stanzas. Lydgate, who met Chaucer as young man, was an ardent admirer and follower of the great English poet. Much of the prologue to this poem is devoted to an account of Chaucer and his works, and is recognized as one of the most important contemporary source documents on Chaucer. The 36th stanza of the prologue begins as follows:

"My maister Chaucer with his fressh comedyes
Is ded allas, chefe poete of Bretane,
That sometyme maade ful pitouse tragedise,
The fal of princes he did also compleyne
As he that was of makinge sovereyne,
Whome al this lende of right ought to prefer
Seth of oure langage he was the lode ster."

The manuscript ends with five stanzas (partly obliterated) headed: "Wordes of ye translator to his boke at the ende."

ENGLISH LITERARY MANUSCRIPTS OF THE FIFTEENTH CENTURY ARE OF THE GREATEST RARITY AND DESIRABILITY, AND IT IS SELDOM THAT SUCH AN IMPORTANT WORK AS THE PRESENT ONE IS AVAILABLE TO THE COLLECTOR.

[SEE ILLUSTRATION]

8125.

925

Dr Allen

172

130

1800

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

A FIFTEENTH CENTURY MANUSCRIPT
OF JOHN LYDGATE'S "FALLS OF PRINCES"

85 LYDGATE (JOHN). Falls of Princes. [Translated from Laurent de Premierfait's French Version of Boccaccio's Latin Prose.] Manuscript in English, written in a cursive Gothic minuscule on 201 leaves of vellum (13 1/2 x 10 inches); decorative initials illuminated in burnished gold and colors, with floral elongations extending into the margin; decorative border on the first page; smaller initials in alternate red and blue, and underlines, etc., in red. Folio, red morocco, gilt tooled back, gilt fillets on the sides (most of the leaves are considerably water-stained and the script is faded and obliterated in some cases; some of the illuminations are rubbed, the lower margin of one leaf has been cut away, and the last leaf has been repaired; there are other smaller repairs, and minor defects). XVth Century

AN EARLY MANUSCRIPT OF THIS FAMOUS EPIC POEM, ONE OF THE MOST IMPORTANT LITERARY MONUMENTS OF THE POST-CHAUCERIAN PERIOD. "Falls of Princes", Lydgate's most outstanding epic poem, and the one which had the greatest influence on contemporary and subsequent English literature, is a translation of Laurent de Premierfait's French version of Boccaccio's Latin prose work in nine books, "De Casibus Virorum Illustrium." The poem was written during the years 1430-4 for Humphrey, Duke of York, and comprises in its entirety 26,316 lines. The present manuscript contains over 83,500 lines, divided into eight books, and preceded by a lengthy prologue of 41 stanzas. Lydgate, who met Chaucer as young man, was an ardent admirer and follower of the great English poet. Much of the prologue to this poem is devoted to an account of Chaucer and his works, and is recognized as one of the most important contemporary source documents on Chaucer. The 38th stanza of the prologue begins as follows:

Wyllyam Chaucer with his fresh comedys
Is ded alle, chefe poete of Britane,
That sometyme made ful pitouse tragedise,
The fel of prynces he did also compleyne
As he that was of makinge sovereyne,
Whose at this tende of right ought to profre,
Soth of pure langage he was the late ster.

The poem ends with five stanzas (partly obliterated) headed "A wordes of ye translator to his boke at the ende."

ENGLISH LITERARY MANUSCRIPTS OF THE FIFTEENTH CENTURY ARE OF THE GREATEST RARITY AND IMPORTANCE, AND IT IS SCARCELY THAT SUCH AN IMPORTANT WORK AS THE PRESENT ONE IS AVAILABLE TO THE COLLECTOR.

here **W**ant hi den is barmhertich
ende hi hem is ouervolle verlossinge
Ende hi sal israhel uerlossen van al
sinre boelheit **G**lorie si den uader.

Here uerhore mijn ghebz vny
mit dinen oren mine bede bi
dien daer ic di bi bidde: in dijne wi
heit u'hore mi in dijne gherechtic
heit **E**nde in dat gherechte en gae
mit dinen dienre niet want uoer
dinen aensichte en sal niet gerecht
ueerdighet werden al dat leuet **W**at
die want veruolghet mine ziele:
ende heuet mijn leuen gheneder i
die eerde **H**i heeft mi gheset in
duusternisse als een doot der werlt
mijn gheest is op mi mit anchte
begaen: mijn herte is in mi ghe
stuet **I**c ghedachte der ouder dagen

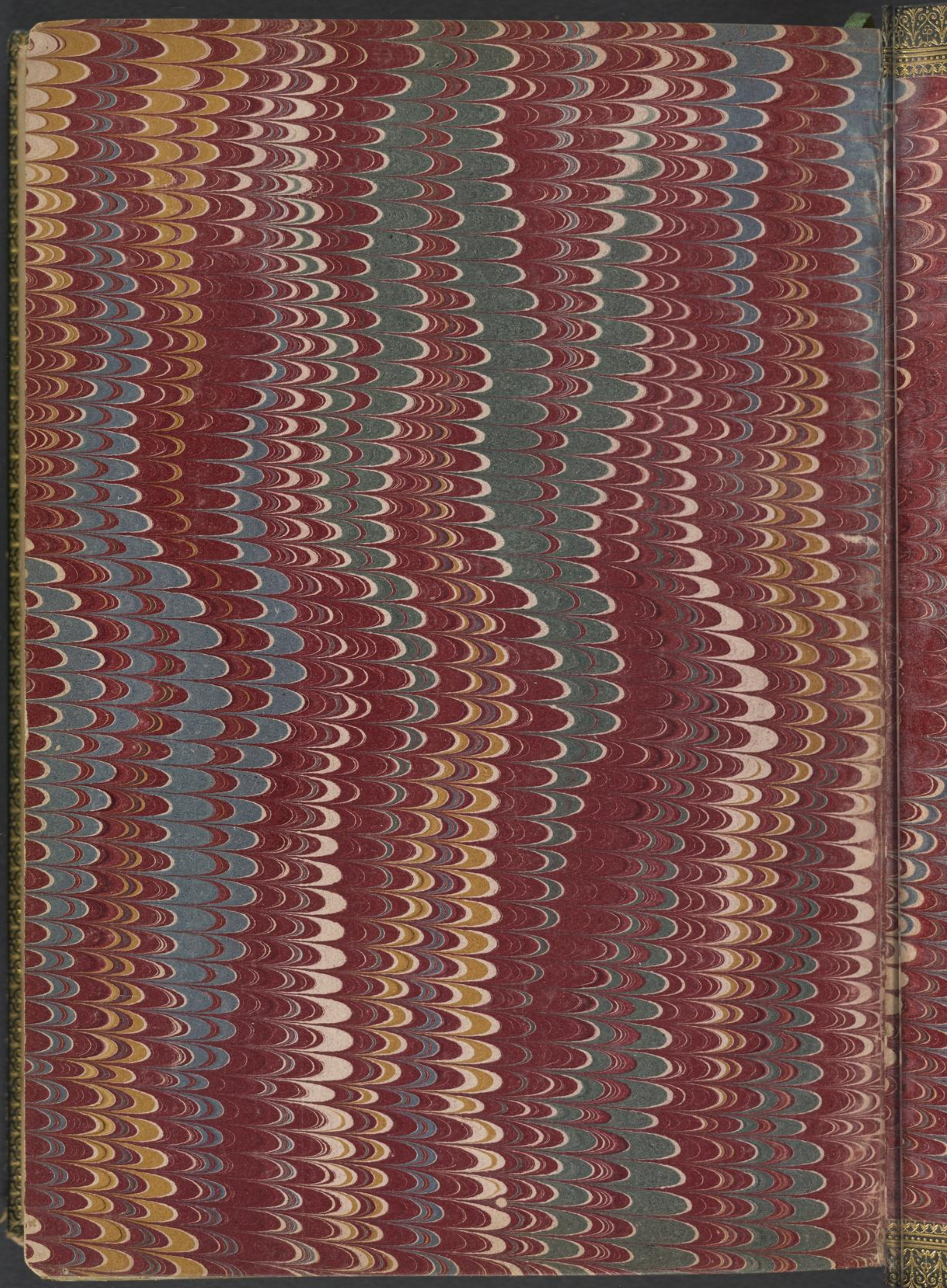

ic pensede in al dinen werken: ende
pensen inden daen dinre hande.
Ic heb wtgheeret mine armen totti
mijn ziele is totti als eerde sonder
water. **H**eer uhoere mi sneliken:
want mijn gheest ontbreket. **O**n
keer niet of din aensichte van mi
so werde ic ghelijc den ghenen die
daer ueder gaen in een ueder water.
Maet dat dine barmherticheyt
inde van mi ghehoert si: want ic
in di ghehoept hebbe. **M**ake mi
den wech becomt daer ic in wand
ren sal: want ic mijn ziele totti heb
be gheheuen. **H**ere wt myn mi
van minen manden want ic tot
ti gheulogen bin: lere mi doen di
nen wille want du mijn god bist.
Dyn goede gheest sal mi leiden

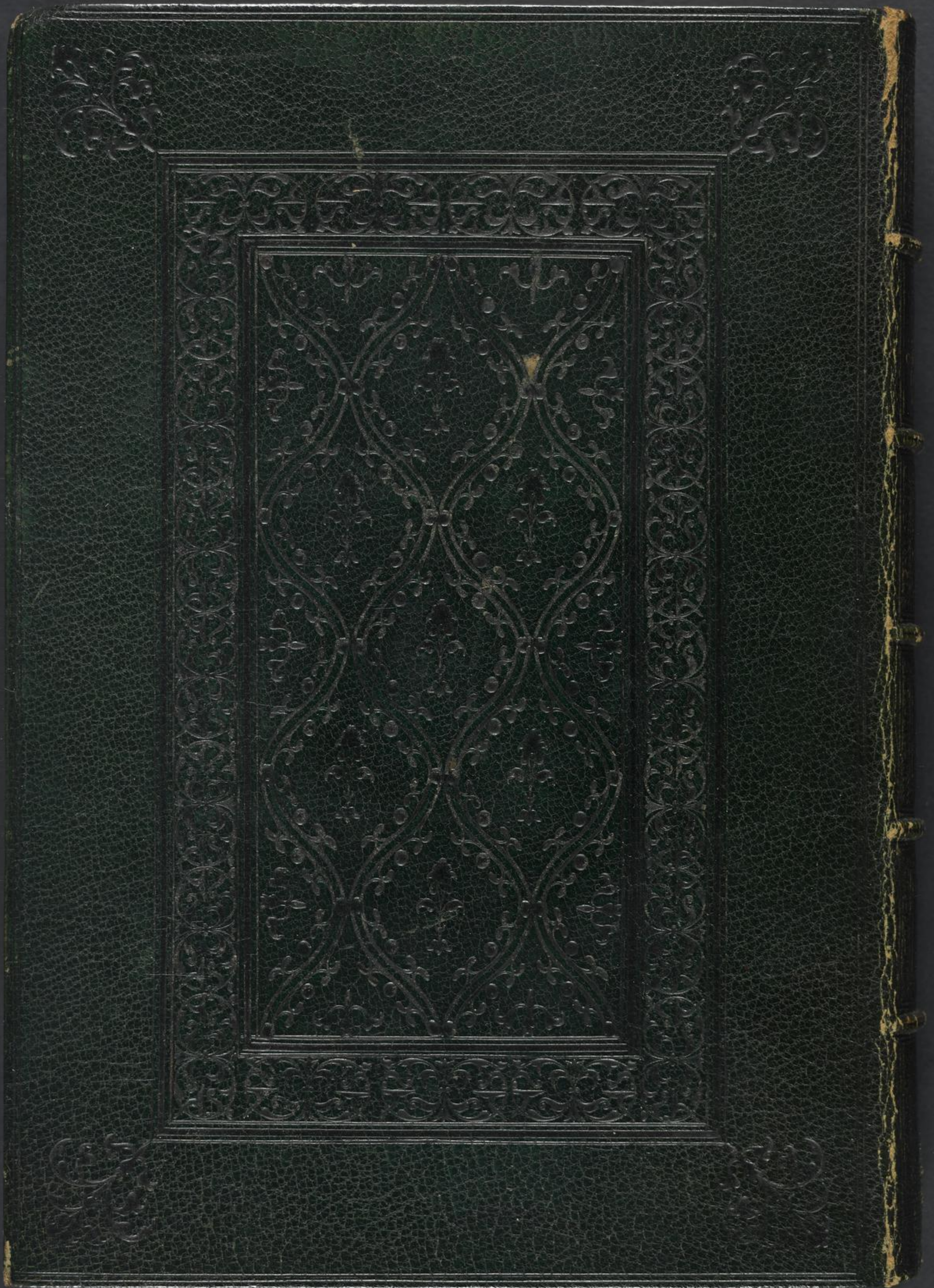
pencil pagination is incorrect -
see leaf 133 (duplicated).

130
1800

450/v
410

LIBER
MISERÆ
CONDITIONIS
HUMANÆ

M. S.
CIRCA XIV^{MA}

